

MEZİTLİ
BELEDİYESİ

MERSİN
ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIKLI KENT MEZİTLİ PROJESİ

MEZİTLİ KENT SAĞLIK PROFİLİ

Aralık, 2017

MEZİTLİ
BELEDİYESİ

MERSİN
ÜNİVERSİTESİ

SAĞLIKLI KENT MEZİTLİ PROJESİ

MEZİTLİ KENT SAĞLIK PROFİLİ

YAYINA HAZIRLAYAN

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SARIKAYA LEVENT
(Proje Koordinatörü)

PROJE EKİBİ

Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SARIKAYA LEVENT
Doç. Dr. Ahmet Öner KURT
Dr. Öğr. Üyesi Sinan BURAT
Dr. Öğr. Üyesi Tolga LEVENT
Dr. Öğr. Üyesi Ali Cenap YOLOĞLU
Araş. Gör. Serkan GÖKALP
Öğr. Gör. Servet KARACA

MEZİTLİ BELEDİYESİ SAĞLIKLI KENTLER KOORDİNATÖRÜ
Hürrem Betül LEVENT ERDAL

Aralık, 2017

İÇİNDEKİLER

Tablo Listesi	vii
Harita Listesi	xi
Grafik Listesi	xii
Görsel Listesi.....	xiv
Kısaltmalar ve Tanımlar	xv
Sunuş	xvi
Mezitli Kent Sağlık Profili Çalışması - Yöntem ve Kısıtlar	xx
Mezitli İlçesi Genel Bilgiler	1
BÖLÜM 1. NÜFUS	3
1.1. Mersin İli'nde Nüfusun Gelişimi	3
Kent ve Kır Nüfusları	6
1.2. Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Gelişimi	8
Kent ve Kır Nüfusları	9
Mahalle Nüfusları	10
Nüfus Yoğunlukları	11
1.3. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı	15
1.4. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	16
Bağımlılık Oranları	20
1.5. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Göç ve Yabancı Nüfus	21
Mersin İli'nde Ülke Dışı Göç ve Yabancı Nüfus	24
Mezitli İlçesi'nde Ülke Dışı Göç ve Yabancı Nüfus	26
BÖLÜM 2. SAĞLIK DURUMU	28
2.1. Doğum Verileri	28
2.1.1. Doğumlar ve Kaba Doğum Hızı	28
2.1.2. Gebelik ve Takibi.....	29
2.2. Ölüm Verileri	32
2.2.1. Ölümler ve Kaba Ölüm Hızı	32
2.2.2. Ölümler ve Nedenleri	33
İntihar	35
2.2.3. Bebek Ölümleri ve Nedenleri.....	36
Bebek Ölüm Hızı	38
Yenidoğan Bebek Ölüm Hızı	38
Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızı	39

2.3. Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi	39
2.4. Hastalıklar	40
2.4.1. Kronik Hastalıklar	40
2.4.2. Bildirimi Zorunlu Hastalıklar	42
2.4.3. Kalıtsal Hastalıklar	43
2.4.4. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar	44
2.5. Kazalar	44
2.6. Engelliler	45
2.7. Sağlık Hizmetlerine Erişim	47
2.7.1. Evde Sağlık Hizmetleri	49
2.7.2. Koruyucu Sağlık Hizmetleri	49
Bağışıklama	51
Kanser Erken Tanı Taramaları	53
Aile Planlaması Hizmetleri	54
Sağlığa İlişkin Bilgilendirme ve Eğitim Çalışmaları	55
2.7.3. Yabancılarla Yönelik Sağlık Hizmetleri	56
2.8. Algılanan Sağlık	57
2.9. Yaşam Kalitesi	58
BÖLÜM 3. YAŞAM BİÇİMLERİ VE YAŞAM KOŞULLARI	68
3.1. Alışkanlıklar ve Bağımlılıklar	68
3.1.1. Tütün Ürünleri	68
Tütün Denetimi	70
3.1.2. Alkol	71
3.1.3. Madde Kullanımı	71
3.1.4. Çocuklarda Bağımlılık	72
3.2. Barınma ve Konut	73
3.2.1. Konutların Niteliği	74
Havuz Suyu Analizleri	80
3.2.2. Konuta Erişim	81
3.2.3. Evsizler	84
3.3. Beslenme	84
Halk Ekmek	84
3.4. Aktif Yaşam ve Fiziksel Aktivite	85
3.4.1. Açık ve Yeşil Alan Kullanımı	86
3.4.2. Yürüyüş	90
3.4.3. Bisiklete Binme	92
3.4.4. Egzersiz	92
3.4.5. Aktif Yaşam ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Çalışmalar	93

3. 5. Obezite	94
3. 6. Gıda Kalitesi ve Güvenliği	96
3.6.1. İçme ve Kullanma Suyu Denetimleri	96
Damacana Suyu Analiz Sayı ve Sonuçları	97
3.6.2. Okul Kantinlerinin Denetimi	97
3.6.3. Mezbahalar	98
3.7. Yaşam Memnuniyeti	99
 BÖLÜM 4. SOSYO-EKONOMİK GÖSTERGELER	 101
4.1. Hanehalkı Genel Özellikleri	103
4.2. Medeni Durum	106
4.3. Eğitim Düzeyi	108
4.4. Gelir ve Gelir Dağılımı	111
4.5. Ekonomik Faaliyetler	116
4.6. İşgücü ve İşgücüne Katılım	117
İşsizlik	121
Sosyal Güvenlik	122
4.7. Gündelik Yaşam	122
4.8. Kent Güvenliği ve Suç	126
Suç ve Çocuk	126
 BÖLÜM 5. YAPILI ÇEVRE VE PLANLAMA	 128
5.1. Ulaşım	133
5.1.1. Ulaşım Sistemi ve Kademelenmesi	133
5.1.2. Kent İçi Toplu Taşıma Altyapısı	134
5.1.3. Özel Araç Sahipliliği ve Otoparklar	135
Otopark Alanları	138
5.1.4. Kent İçi Günlük Düzenli Seyahatler	138
5.1.5. Yaya Ulaşımı ve Bisiklet Kullanımı	141
5.1.6. Ulaşım Güvenliği ve Trafik Kazaları	142
5.2. Teknik Altyapı	142
5.2.1. Altyapı Sistemleri	143
İçme ve Kullanma Suyu	143
Atık Su Arıtma ve Kanalizasyon	145
Elektrik	148
Doğalgaz	148

5.2.2. Katı Atık Yönetimi ve Geri Dönüşümü	150
Evsel Katı Atıklar	151
Hafriyat Toprakları, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları	152
Tıbbi Atıklar	153
Ambalaj Atıkları	153
Atık Piller	154
Bitkisel Atık Yağlar	154
Tekstil Atıkları ve Geri Dönüşümü	154
5.3. Sosyal Altyapı ve Tesisler	155
5.3.1. Sağlık Altyapısı	155
5.3.2. Eğitim Altyapısı	161
5.3.3. Sosyal ve Kültürel Alanlar	171
5.3.4. Açık ve Kapalı Pazar Alanları	173
Kadın Üretici Pazarları	173
Balıkçı Pazarı	174
5.3.5. Yeşil Alanlar ve Spor Alanları	174
Parklar	175
Tematik Parklar	176
Hobi Bahçeleri	176
Jakaranda Koruları	177
Spor Alanları	178
5.3.6. İbadethaneler	179
5.3.7. Engelli ve Yaşlı Bakım Evleri	179
Gülbahar Özmen Aktif Yaş Alma Evi	180
5.3.8. Çocuk Bakım Evleri ve Kreşler	180
Bircan Tüfekçioğlu Çocuk Gündüz Bakımevi	180
5.3.9. Hayvan Barınakları	180
BÖLÜM 6. ÇEVRE, ÇEVRE KALİTESİ VE KORUMA	181
6.1. Koruma Alanları	183
6.1.1. Doğa Koruma Alanları	183
6.1.2. Taşınmaz Kültür Varlıkları	185
6.2. Çevre Kalitesi	188
6.2.1. Hava Kirliliği	189
6.2.2. Su Kirliliği	192
Deniz Suyu Kirliliği	192
Akarsu Kirliliği	193
6.3.3. Gürültü Kirliliği	193
6.3.4. Görüntü kirliliği	195
6.3.5. Elektromanyetik Kirlilik	197
6.3.6. Vektör Kontrolü	198
6.3. Afetler	199
BÖLÜM 7. TOPLUMSAL YAPI VE SOSYAL SERMAYE	202

BÖLÜM 8. EŞİTSİZLİKLER	204
8.1. Nüfusa İlişkin Eşitsizlikler	205
8.1.1. Çocuklar	205
8.1.2. Kadınlar	206
8.1.3. Yaşlılar	207
8.1.4. Engelliler	208
8.1.5. Yabancı Nüfus	209
8.2. Kamusal Hizmetlere Erişime İlişkin Eşitsizlikler	209
8.2.1. Sağlık Hizmetlerine Erişimde Eşitsizlikler	210
8.2.2. Diğer Kentsel Hizmetlere Erişimde Eşitsizlikler	211
Eğitim	211
8.3. Yapılı Çevreye İlişkin Eşitsizlikler	212
Barınma ve Konut	212
Kamusal Açık ve Yeşil Alanlar	212
KAYNAKÇA	214
Kitaplar ve Makaleler	214
Teknik Raporlar ve Araştırmalar	216
Mevzuat	218
İstatistikler ve Veri Tabanları	218
Resmi Yazılar	219
İnternet Siteleri	220
Gazete Haberleri	220
Mezitli Kent Sağlığı Profili Çalışmasında Emeği Geçenler	222

Tablo Listesi

Tablo 1: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfusu, Nüfus Artış Hızı ve Toplam Nüfus İçerisindeki Payı (Genel Nüfus Sayımları)	4
Tablo 2: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfusu (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	4
Tablo 3: Yıllar itibari ile Mersin İli Kent ve Kır Nüfusları (Genel Nüfus Sayımları)	6
Tablo 4: Yıllar itibari ile Mersin İli Kent ve Kır Nüfusları (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	7
Tablo 5: Mezitli'de Nüfusun Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)	8
Tablo 6: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	9
Tablo 7: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nde Kent ve Kır Nüfusları (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	10
Tablo 8: Mezitli İlçesi'ne bağlı Mahalle Nüfusları	10
Tablo 9: Mezitli İlçesi'ne bağlı Mahallelerin Nüfus Yoğunlukları	12
Tablo 10: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfuslarının Cinsiyete göre Dağılımı (Genel Nüfus Sayımları)	15
Tablo 11: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfuslarının Cinsiyete göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	15
Tablo 12: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nin Nüfusunun Cinsiyete göre Dağılımı (Genel Nüfus Sayımları)	15
Tablo 13: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nin Nüfusunun Cinsiyete göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	16
Tablo 14: 2000, 2008 ve 2016 Yıllarında Mersin İli Nüfusun Yaş Gruplarına göre Dağılımı	16
Tablo 15: 2008 ve 2016 Yıllarında Mezitli İlçesi'nin Nüfuslarının Yaş Gruplarına göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	20
Tablo 16: 2000, 2008 ve 2016 yıllarında Mersin İli Nüfuslarının Bağımlılık Oranı Verileri	21
Tablo 17: 2008 ve 2016 Yıllarında Mezitli İlçesi Nüfuslarının Bağımlılık Oranı Verileri	21
Tablo 18: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Aldığı Göçler	22
Tablo 19: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Verdiği Göçler	22
Tablo 20: Mersin İli 2016 Yılı Net Göç Hızı	22
Tablo 21: 2016 Yılı itibari ile Mersin'in İlçelerinin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı	23
Tablo 22: 2016 yılı itibari ile Mezitli İlçesi'nin İli'nin Aldığı Göçler	23
Tablo 23: 2016 yılı itibari ile Mezitli İlçesi'nin İli'nin Verdiği Göçler	24
Tablo 24: Mersin İli'ndeki Yabancıların Aktif İkamet Türleri, 2017	24
Tablo 25: Mersin İli'nde Geçici Koruma Altına Alınan Suriye Uyruklu Yabancıların İlçelere Göre Dağılımı	25
Tablo 26: Mezitli İlçesi'nde Suriyeli Nüfusun Mahallelere göre Dağılımı, 2017	27
Tablo 27: Mersin İli Doğum Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	28
Tablo 28: Türkiye, TR62 ve Mersin İli'nde Kaba Doğum Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı (*)	28
Tablo 29: Mersin'in İlçelerinde Doğum Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı	28
Tablo 30: Türkiye, TR62, Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Kaba Doğum Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı (*)	29
Tablo 31: Yıllar itibariyle Türkiye, Mersin ve Mezitli Doğurganlık Hızlarının Dağılımı	29
Tablo 32: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde 15-49 Yaş Kadın Oranları, 2016	30
Tablo 33: Türkiye Geneli ve Mersin İli Annenin Ortalama Yaşı, 2009-2016	30
Tablo 34: Mezitli İlçesi 2015, 2016 ve 2017 (İlk 6 Ay) Gebe, Loğusa ve Bebek Tespit ve İzlemleri	31
Tablo 35: Mezitli İlçesi 2015-2016 Yılları Riskli Gebelik Sayısı	31
Tablo 36: Yıllar itibari ile Mersin İli'nde Ölüm Sayıları	32
Tablo 37: Mersin İli'nde Kaba Ölüm Hızları*	32
Tablo 38: Mersin'in İlçelerinde Ölüm Sayıları	33

Tablo 39: Mezitli İlçesi'nde Kaba Ölüm Hızları*	33
Tablo 40: Türkiye Geneli ve Mersin İli Ölüm Nedenleri, 2016	34
Tablo 41: Yıllar itibarıyla Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde İntihar Sayılarının Cinsiyete göre Değişimi*	35
Tablo 42: Mersin İli ve İlçelerinde Nedene göre İntihar Sayısı, 2016	36
Tablo 43: Yıllar itibarıyla Mersin İli'nde Günlük ve Aylık Bebek Ölümleri	36
Tablo 44: Yıllar itibarıyla Mersin İli ve İlçelerinde 0-365 Günlük Bebek Ölümleri (İkametgâh Yerine göre)	37
Tablo 45: Yıllar itibarıyla Mersin İli ve İlçelerinde 0-28 Günlük Bebek Ölümleri (İkametgâh Yerine göre)	37
Tablo 46: Mezitli İlçesi'nde Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı	38
Tablo 47: Mezitli İlçesi'nde Yenidoğan Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı	38
Tablo 48: Mezitli İlçesi'nde Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı	39
Tablo 49: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Sistemlere göre Dağılımı	41
Tablo 50: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Yaş Grupları ve Cinsiyete göre Dağılımı	41
Tablo 51: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Mahallelere göre Dağılımı, 2017	42
Tablo 52: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Bildirimi Zorunlu Hastalık Bildirim Sayıları	43
Tablo 53: Mezitli'de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yılda Geçirdikleri Kaza Sayıları	44
Tablo 54: Mezitli'de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yıldaki Kaza Nedenleri ve Kaza Sayıları	45
Tablo 55: Mersin İli'ndeki Engelli Bireylerin Yaşlarının Dağılımı	46
Tablo 56: Mezitli İlçesi'nde Engelli Birey Sayısı	46
Tablo 57: Mezitli'de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yılda Herhangi Bir Sağlık Kurumundan Yararlanma Sayıları	48
Tablo 58 : Mezitli İlçesi'nde 2015 Yılında Yapılan Aşılar ve Doz Sayıları	52
Tablo 59: Mezitli İlçesi'nde 2016 Yılında Yapılan Aşılar ve Doz Sayıları	52
Tablo 60: Mezitli İlçesi Kanser Erken Tarama Program Uygulamaları	53
Tablo 61: Mezitli İlçesi'nde 15-49 Yaş Arası Kadınlarda Aile Planlaması Kullanma Yüzdeleri	54
Tablo 62: Mezitli İlçesi'nde TSM Tarafından Düzenlenen Halk Eğitimi Konu ve Katılımcı Sayıları	55
Tablo 63: Mezitli'de Yabancı Uyruklulara Yönelik Sunulan Sağlık Hizmetleri	56
Tablo 64: Mezitli İlçesi'nde Algılanan Sağlık Durumunun Cinsiyet ve Yaş Gruplarına göre Dağılımı, 2017	57
Tablo 65: Mezitli İlçesi'nde Bir Yıl Önceye göre Algılanan Sağlık Durumunun Cinsiyet ve Yaş Gruplarına göre Dağılımı, 2017	57
Tablo 66: Mezitli'de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçek Puanları	59
Tablo 67: Mezitli'de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Bedensel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	60
Tablo 68: Mezitli'de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Psikolojik Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	62
Tablo 69: Mezitli'de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Sosyal Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	64
Tablo 70: Mezitli'de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Çevresel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	66
Tablo 71: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanma Durumu, 2017	69
Tablo 72: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanım Durumunun Cinsiyete göre Dağılımı, 2017	69
Tablo 73: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanma Durumunun Yaşlara göre Dağılımı, 2017	70
Tablo 74: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Tütün Denetimi Sonuçları	70
Tablo 75: Mersin Emniyet Müdürlüğü'nün Yıllara göre Uyuşturucu ile ilgili Olay, Tutuklu, Sanık Sayıları	71

Tablo 76: Mersin Emniyet Müdürlüğü'nün Yıllara göre Yakalanan Uyuşturucu Miktarı	71
Tablo 77: Haziran 2016 – Nisan 2017 tarihleri arası Mersin AMATEM hasta sayıları	72
Tablo 78: Mezitli İlçesi'nde Konut Türüne göre Dağılım, 2017	74
Tablo 79: Mezitli İlçesi'ndeki Konutların Oda Sayısı Dağılımı, 2017	75
Tablo 80: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Oda Başına Düşen Kişi Sayısı, 2017	75
Tablo 81: Mezitli İlçesi'ndeki Konutların Isınmak Amaçlı Kullandıkları Yakıt Türü Dağılımı, 2017	78
Tablo 82: Mezitli İlçesi'nde Konutlarda Kullanılan İçme Suyu Kaynağı, 2017	78
Tablo 83: Mezitli İlçesi 2015 Yılı Havuz Suyu Analiz Sonuçları	81
Tablo 84: Türkiye, Mersin ve Mezitli İlçesi'nde Konut Satışları, 2013-2016.....	82
Tablo 85: Mersin Merkez İlçelerinde Konut Satışları, 2015-2017.....	83
Tablo 86: Mezitli İlçesi'nde Bulunan MER_EK Satış Noktaları Ve Satış Miktarları, 2016	85
Tablo 87: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Araştırması Katılımcılarının Yaş Gruplarına Dağılımı.....	86
Tablo 88: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Araştırması Katılımcılarının Cinsiyet Dağılımı	86
Tablo 89: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alanların Kullanımı Biçimleri ve Oranları	87
Tablo 90: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alan Kullanıcılarının Cinsiyete göre Dağılımı.....	87
Tablo 91: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alan Kullanıcılarının Yaş Gruplarına göre Dağılımı	88
Tablo 92: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcıların Açık ve Yeşil Alanların Kullanım Sıklığı	88
Tablo 93: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanların Tercih Edilme Sebepleri	89
Tablo 94: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanların Tercih Edilmesini Sağlayan Fiziksel Özellikler	89
Tablo 95: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlara ilişkin Şikâyet Konuları	89
Tablo 96: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlarda Eksik olarak Nitelendirilen Altyapı ve Hizmetler	90
Tablo 97: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlarda Bakım Gerektiren Konular.....	90
Tablo 98: Mezitli İlçesi'nde Boş zamanlarda Yürüyüş Yapma Alışkanlığı	90
Tablo 99: Mezitli İlçesi'nde Boş Zamanlarda Yürüyüş Yapanların Yürüme Güzergâhının Seçilme Nedenleri	91
Tablo 100: Mezitli İlçesi'nde Yürüyüş Yapmayı Kolay ve Keyifli Bulma Durumu.....	91
Tablo 101: Mezitli İlçesi'nde Yürümeyi Daha Kolay ve Keyifli Hale Getirebilecek Müdahale Önerilerinin Dağılımı	91
Tablo 102: Mezitli İlçesi'nde Bisiklete Binme Oranları.....	92
Tablo 103: Mezitli İlçesi'nde Bisiklete Binmeyi Kolay ve Keyifli Hale Getirmeye Yönelik Öneriler	92
Tablo 104: Mezitli İlçesi'nde Düzenli Egzersiz Yapma Oranları	92
Tablo 105: Mezitli İlçesi'nde Düzenli Egzersiz Yapılan Mekânların Dağılımı	93
Tablo 106: Yıllar itibariyle Türkiye Geneli Yaş Grubu ve Cinsiyete göre Kilo Ortalamaları.....	94
Tablo 107: Mezitli İlçesi İçme ve Kullanma Suyu Analiz Sonuçları	96
Tablo 108: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Damacana Suyu Analiz Sonuçları	97
Tablo 109: Yıllar itibariyle Mezitli İlçesi'nde TSM Tarafından Yapılan Okul ve Okul Kantini Denetimi Sayıları.....	97
Tablo 110: Mersin İli Mutluluk Düzeyinin Diğer İllerle Karşılaştırması, 2013	99
Tablo 111: Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Nüfusa ile İlgili Şikâyet Konuları	100
Tablo 112: SEGE 2011 İller Sıralaması	101
Tablo 113: İllerin Gelişmişlik Durumu, 2012-2013 (Türkiye İş Bankası Araştırmasına göre).....	102
Tablo 114: Mersin İli ilçelerindeki hanehalkı sayısı ve ortalama hanehalkı büyüklüğü, 2016	104
Tablo 115: Mezitli İlçesi Hanehalkı Büyüklükleri Dağılımı, 2017	104
Tablo 116: Mezitli İlçesi Mahalleleri Ortalama Hanehalkı Büyüklükleri, 2017.....	105
Tablo 117: Mezitli İlçesi Medeni Duruma Göre Nüfus Bilgileri (15 Yaş Üstü)	107

Tablo 118: Mezitli İlçesi'nde Medeni Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı, 2016 (15 yaş üstü nüfus)	107
Tablo 119: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Okuma Yazma Durumu, 2015	110
Tablo 120: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Eğitim Durumu, 2016	111
Tablo 121: Mezitli İlçesi'nde Yaşayan Nüfusun Gelir Kaynağı Dağılımı, 2017	112
Tablo 122: Mezitli İlçesi'nde Haneye Giren Toplam Gelir Sayısı, 2017	112
Tablo 123: Mezitli İlçesi Hanede Çalışan Kişi Sayısı, 2017	112
Tablo 124: Mezitli İlçesi Hanehalkı Aylık Gelir Miktarı Dağılımı, 2017	113
Tablo 125: Mezitli İlçesi Hanehalkı Geçim Düzeyi, 2017	113
Tablo 126: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü Nüfusun İstihdam Durumuna Göre Dağılımı, 2017	118
Tablo 127: Mezitli İlçesi'nde Gelir Getirici Bir İşte Çalışan Nüfusun İstihdam Durumuna Göre Dağılımı, 2017 ...	119
Tablo 128: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü Çalışmayan Nüfusun Çalışmama Nedenine Göre Dağılımı, 2017	119
Tablo 129: Türkiye ve TR62 Bölgesinde 15 Yaş Üstü Çalışmayan Nüfusun Çalışmama Nedenine Göre Dağılımı, 2016	121
Tablo 130: Türkiye ve TR62 Bölgesi 15 Yaş Üstü İşsizlik Oranları, 2016	121
Tablo 131: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü İşsiz Nüfusun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumları, 2017	122
Tablo 132: Mezitli İlçesi'ndeki Nüfusun Sosyal Güvence Türüne Göre Dağılımı, 2017	122
Tablo 133: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Boş Vakitlerini Geçirdiği Mekân Sayısı, 2017	123
Tablo 134: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Boş Vakitlerini Geçirdiği Mekân Türü, 2017	124
Tablo 135: Mezitli İlçesi'nde Vatandaşların Günlük Haberleri Takip Etme Biçimi	124
Tablo 136: Mezitli İlçesi'nde Vatandaşların Günlük Haberleri Takip Ettikleri Haber Kaynağı Sayısı	124
Tablo 137: Mezitli İlçesi'nde Yaşayanların Sinemaya ya da Tiyatroya Gitme Sıklığı	125
Tablo 138: Mezitli İlçesi'nde Yaşayanların İcra Ettikleri Hobi Türleri ve Dağılımları	125
Tablo 139: Türkiye, TR62 Bölgesi ve Mersin İli'nde Güvenlik Birimine Getirilen / Gelen Çocukların Geliş Nedeni, 2016	126
Tablo 140: Yıllar İtibariyle Mersin İli'nde Suça Sürüklenen Çocuklara İsnat Edilen Suç Türü, 2016	127
Tablo 141: Yıllar İtibariyle Mersin İli'ndeki motorlu taşıt sayıları	136
Tablo 142: Mersin İl Merkez İlçeleri 2009 ve 2015 Yıllarına Ait Nüfus ve Otomobil Sahipliliği	137
Tablo 143: Mersin Merkez İlçeler Yolculuk Verileri, 2015	139
Tablo 144: Mezitli İlçesi'nde Günlük Yolculuk Türü	140
Tablo 145: Mezitli İlçesi'nde Günlük Yolculuk Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı	140
Tablo 146: Mezitli İlçesi'nde Günlük Yolculuk Türünün Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	140
Tablo 147: Mersin İli Trafik Kazaları	142
Tablo 148: 2008-2014 Döneminde Mersin İli Dağıtılan Suyun Abone Türü ve Sayısı	144
Tablo 149: 2008-2014 Döneminde Mersin İli Abone Türüne Göre Dağıtılan Su Miktarı (m3/yıl)	144
Tablo 150: Mezitli İlçesi 01.01.2017-01.07.2017 Tarihleri ALO185 Neticelenmiş İhbar Sayıları	147
Tablo 151: Yıllar İtibariyle Mezitli İlçesi Doğalgaz Abone Sayıları ve Doğalgaz Tüketimi	149
Tablo 152: Yıllara Göre Mersin Sarıbrahimli Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisinde Toplanan Katı Atık Miktarı	151
Tablo 153: Mersin İli Genelinde Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliğine Bağlı Hizmet Sunan Hastaneler, 2016-2017	156
Tablo 154: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Özel Hastaneler	156
Tablo 155: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Tıp Merkezleri	156
Tablo 156: Mezitli İlçesi'nde Yer Ağzı ve Diş Sağlığı Poliklinikleri	157
Tablo 157: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezleri, Doktor Sayıları ve Hizmet Nüfusu	158
Tablo 158: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Bulunan Diş Hekimi Sağlık İşgücü, 2017	160

Tablo 159: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Eczanelerin Mahallelere Göre Dağılımı	161
Tablo 160: Mezitli İlçesi'nde Okul Öncesi Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2016	162
Tablo 161: Mezitli İlçesi'nde Okul Öncesi Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017	162
Tablo 162: Mezitli İlçesi'nde İlkokul Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2017	163
Tablo 163: Mezitli İlçesi'nde İlkokul Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017	164
Tablo 164: Mezitli İlçesi'nde Ortaokul Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2017	165
Tablo 165: Mezitli İlçesi'nde Ortaokul Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017	166
Tablo 166: Mezitli İlçesi'nde Lise Eğitimi Veren Kamu Kurumları	167
Tablo 167: Lise Özel Eğitim Kurumları	167
Tablo 168: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Mezitli İlçesi'ndeki Okullarda Planlanan Yatırımlar	168
Tablo 169: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Mersin Üniversitesine Bağlı Yükseköğrenim Birimleri	170
Tablo 170: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Kütüphaneler	171
Tablo 171: Mezitli İlçesi'nde Mezitli Belediyesi Tarafından İşletilen Sosyal ve Kültürel Birimler	172
Tablo 172: Mezitli İlçesi Toplam Yeşil Alan Miktarı ve Kişi Başına Düşen Düzenlenmiş Yeşil Alan Miktarı	175
Tablo 173: Mezitli İlçesi Merkez Mahallelerde Bulunan Park Alanları Büyüklüğü ve Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Oranı (*)	175
Tablo 174: Mezitli Hobi Bahçeleri, 2017	176
Tablo 175: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Jakaranda Korulukları	177
Tablo 176: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Spor Alanları	178
Tablo 177: Mezitli İlçesi'nde bulunan Engelli ve Yaşlı Bakım Evleri	179
Tablo 178: Mezitli İlçesi Arazi Kullanım Biçimleri	181
Tablo 179: Mezitli İlçesine Bulunan Tabiat Parklarına İlişkin Genel Bilgiler	184
Tablo 180: Mezitli İlçesi'nde Bulunana Taşınmaz Kültür Varlıklarından Sit Alanları Listesi	187
Tablo 181: Mezitli İlçesi'nde Bulunana Taşınmaz Kültür Varlıklarından Tescilli Yapılar Listesi	188
Tablo 182: Mezitli Belediye Halk Plajı Deniz Suyu Analiz Sonuçları, 2017	193
Tablo 183: Gürültü Kirliliği Konusunda Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine Yapılan Şikâyetler	195
Tablo 184: Görüntü Kirliliğine İlişkin Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine Yapılan Şikâyetler	196
Tablo 185: 2015 Yılı İçerisinde Mersin İli'nde Vektör İle Mücadelede Kullanılan İlaçlar ve Miktarları	198
Tablo 186: 2011-2017 yılları arasında Mersin'de meydana gelen afetler	199
Tablo 187: 2011-2017 Yılları Arasında Mezitli İlçesi'nde Görülen Seller Ve Etkiledikleri Mahalleler	199
Tablo 188: Mezitli ve Tece Dereleri Genel Bilgileri ve DSİ Çalışmaları	200
Tablo 189: Mezitli İlçesi'nde Faaliyet Gösteren Derneklerin Faaliyet Alanına Göre Dağılımı	203
Tablo 190: Mezitli İlçesi'nde Yaşam Kalitesi Puanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı	207
Tablo 191: Yetişkin / Yaşlı Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması	207
Tablo 192: Engel Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması	208
Tablo 193: Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması	211
Tablo 194: Sağlık Hizmetlerine Kolay Erişilme Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması	211

Harita Listesi

Harita 1: Mersin İli Haritası	1
Harita 2: Mezitli İlçesi Mahalleleri Brüt Nüfus Yoğunluğu*	13
Harita 3: Mezitli İlçesi Mahalleleri Net Nüfus Yoğunluğu*	14

Harita 4: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Bedensel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	61
Harita 5: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Psikolojik Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	63
Harita 6: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Sosyal Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	65
Harita 7: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Çevresel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı	67
Harita 8: Mezitli İlçesi Mahallelerde Yoğunluklu Olarak Bulunan Oda Sayıları	76
Harita 9: Mezitli İlçesi Mahallelerde Yoğunluklu Olarak Kullanılan Yakıt Türü	77
Harita 10: Mezitli İlçesi Mahallelerde Yoğunluklu Olarak Kullanılan İçme Suyu Kaynakları	79
Harita 11: Mezitli İlçesi Mahalleleri Ortalama Hanehalkı Büyüklükleri, 2017	106
Harita 12: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Görülen Hanehalkı Aylık Gelir Miktarı	113
Harita 13: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Görülen Geçim Algısı	115
Harita 14: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Çalışmayan Nüfus Dağılımı	120
Harita 15: Mezitli İlçesi Yapılaşmış Alan Sınırları	130
Harita 16: Mezitli İlçesi Merkezi 1/1.000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Ve Mevcut Yerleşik Alan Sınırı	131
Harita 17: Fındıkpınarı Mahallesi 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Yerleşik Alan Sınırı	132
Harita 18: Tepeköy Mahallesi 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Yerleşik Alan Sınırı	132
Harita 19: Mersin'deki Kentsel Faaliyetlerin Dağılımı	134
Harita 20: Mezitli İlçesindeki Toplu Taşıma Güzergâhları	135
Harita 21: Mezitli Atık Su Arıtma Tesisinin Yerleşme İçerisinde Konumu	147
Harita 22: Mezitli, Kuyuluk Mahallesi Rehabilitasyon Hazırlık Amaçlı Dolgu Alanı	152
Harita 23: Mezitli İlçesi Ambalaj Atıkları Toplama Noktaları	153
Harita 24: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezleri Hekim Başına Düşen Nüfus ve Gezici Hizmet Bölgeleri	160
Harita 25: Mezitli İlçesi Mahalle Bazında İlkokullarda Öğretmen Başına Düşen İlkokul Öğrencisi Sayısı	164
Harita 26: Mezitli İlçesi'nde Mahalle Bazında Ortaokullarda Öğretmen Başına Düşen Ortaokul Öğrenci Sayısı	166
Harita 27: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Kamu Eğitim Kurumlarının Mahallelere Göre Dağılımı	169
Harita 28: Mezitli İlçesi Arazi Kullanımı (Corine Seviye 3)	182
Harita 29: Kuyuluk Tabiat Parkı	184
Harita 30: Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkı	185

Grafik Listesi

Grafik 1: 2008-2016 Yılları arasında Mersin İl Nüfusunun Türkiye Toplam Nüfusu İçindeki Oranları	5
Grafik 2: Mersin İli 2020-2023 Yılları arasında Nüfus Projeksiyonları	5
Grafik 3: 2012-2023 Yılları arasında Mersin İli Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı	5
Grafik 4: Kent ve Kırsal Nüfuslarının Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)	6
Grafik 5: Kent ve Kırsal Nüfuslarının Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	7
Grafik 6: Mezitli’de Nüfusun Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)	8
Grafik 7: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)	9
Grafik 8: Mersin İli Nüfus Piramidi ^(*) , 2008	17
Grafik 9: Mersin İli Nüfus Piramidi ^(*) , 2016	17
Grafik 10: Türkiye ve Mersin İli'nde Ortanca Yaş 2000-2016	18

Grafik 11: 2016 Yılı Mersin İli ve Mezitli İlçesi Yaş Gruplarının Toplam Nüfus İçindeki Dağılımlarının Karşılaştırılması	18
Grafik 12: Mezitli İlçesi Nüfus Piramidi ^(*) , 2008	19
Grafik 13: Mezitli İlçesi Nüfus Piramidi ^(*) , 2016	19
Grafik 14: Mersin İli'nde Geçici Koruma Altına Alınan Suriye Uyruklu Yabancıların Nüfus Piramidi, 2017	25
Grafik 15: Yıllar itibariyle Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde Ölüm Nedenlerindeki Değişim	34
Grafik 16: Yıllar itibariyle Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde İntihara Bağlı Ölümlerdeki Değişim*	35
Grafik 17: Türkiye ve Mersin İli'nde Doğuşta Beklenen Yaşam Süreleri, 2013-2014	40
Grafik 18: Mezitli İlçesi'nde Konutlarda Kullanılan İçme Suyu Kaynağının Mahallelerdeki Ağırlıklı Dağılımı, 2017	80
Grafik 19: Mezitli İlçesi'nde Oturulan Konutun Mülkiyet Durumu, 2017	81
Grafik 20: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Oturulan Konutun Mülkiyet Durumu Oranları, 2017	82
Grafik 21: Türkiye Ve Mersin İli'nde Yıllar itibariyle Konut Satışlarındaki Değişim, 2013-2016	83
Grafik 22: Mersin Merkez İlçelerindeki Konut Satış Oranlarının Yıllık Değişimi	83
Grafik 23: Yıllar itibariyle Türkiye Geneli Cinsiyete göre Kilo Ortalamaları Değişimi	95
Grafik 24: Yıllar itibariyle Bireylerin Vücut Kütle İndeksinin Dağılımı	95
Grafik 25: Mersin İli Cinsiyete göre Mutluluk Düzeyi, 2013	99
Grafik 26: Mersin İli İlçeleri 1985 ⁽¹⁾ ve 2004 ⁽²⁾ Yılları Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değerleri	103
Grafik 27: Mersin İli Geneli Hanehalkı Tipi, 2016	103
Grafik 28: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Medeni Durumu Karşılaştırması, 2016 (15 yaş üstü nüfus)	107
Grafik 29: Mezitli İlçesi Boşanma Oranının Türkiye Geneli ve Mersin İli ile Karşılaştırılması, 2016 (15 yaş üstü nüfus)	108
Grafik 30: Türkiye, Mersin Ve Mezitli Düzeyinde Kadın ve Erkeklerde Ortalama Evlenme Yaşları, 2013	108
Grafik 31: Mersin İli Merkez İlçelerinde Ortalama Eğitim Yılı, 2013	109
Grafik 32: Mersin İli Merkez İlçeleri Eğitim Durumu Karşılaştırması, 2016	109
Grafik 33: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Eğitim Durumunun Cinsiyetlere Göre Dağılımı, 2016	110
Grafik 34: 2014 Yılı İtibari ile Türkiye ve Mersin'de Kişi Başına Düşen Yıllık Gelir (TL)	111
Grafik 35: Mersin İli Sektörlere Göre Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Payı, 2014	116
Grafik 36: 2002-2016 yılları arası Mersin İli İthalat - İhracat Oranlarındaki Değişim	116
Grafik 37: Mersin İli İşgücüne Katılım ve İşsizlik Oranları, 2013	117
Grafik 38: Türkiye ve TR62 Bölgesi 15 Yaş Üstü Çalışan Nüfusun İşteki Konumu, 2016	118
Grafik 39: Türkiye'de Motorlu Kara Taşıtları Sayısı*, 1994-2016	136
Grafik 40: Yıllar itibari ile Mersin İli bin kişi başına düşen otomobil sayısı	137
Grafik 41: Mersin Merkez İlçeleri 1.000 Kişiye Düşen Otomobil Sayısı Karşılaştırması, 2015	138
Grafik 42: Mersin Merkez İlçelerinde Yolculukların Ulaşım Türlerine Göre Dağılımı, 2015	139
Grafik 43: 2008-2014 Dönemi Mersin İli Su Abone Sayısı (Mesken)	143
Grafik 44: 2008-2014 döneminde Mersin İli İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)	145
Grafik 45: 2010-2014 döneminde Mersin İli İçme ve Kullanma Suyu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)	145
Grafik 46: Yıllar İtibari ile Mezitli İlçesi'nde Doğalgaz Konut Abone Sayısı ve Doğalgaz Tüketimi	149
Grafik 47: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezlerinde Hekim Başına Düşen Nüfus	159
Grafik 48: Mezitli İlçesi Okul Öncesi Kamu Eğitim Kurumlarında Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Oranları, 2016	162
Grafik 49: Mersin SO ₂ Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016 ^(*)	190

Grafik 50: Mersin SO ₂ Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016	190
Grafik 51: Mersin NO ₂ Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016	191
Grafik 52: Mersin NO ₂ Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016	191
Grafik 53: Mersin Benzen Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016	191
Grafik 54: Mersin Benzen Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016	192
Grafik 55: Mersin İli'nde Bulunan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı	202
Grafik 56: Yıllar İtibariyle Mersin İli'nin Kamu Yatırımlarından Aldığı Paylardaki Değişim	210

Görsel Listesi

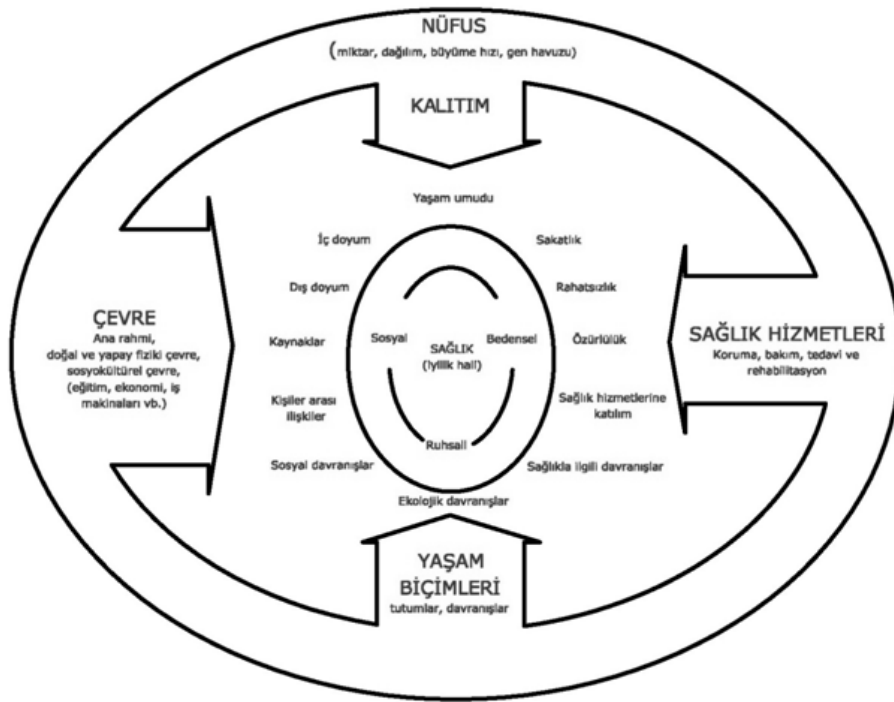
Fotoğraf 1: Mezitli Atık Su Arıtma Tesisi İnşaatı, 2016	146
Fotoğraf 2: Mezitli Belediyesi Hobi Bahçesi, 2015	177
Fotoğraf 3: Soli-Pompeiopolis Antik Kentinin Genel Görünüşü	186
Fotoğraf 4: Mezitli Esenbağlar Mahallesi'nde bulunan Eski İlkokul Yapısı "Taş Mektep"	186

Kısaltmalar ve Tanımlar

ADNKS	:	Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi
AFAD	:	Afet ve Acil Durum
AP	:	Aile Planlaması
ASM	:	Aile Sağlığı Merkezi
BÖH	:	Bebek Ölüm Hızı
DSİ	:	Devlet Su İşleri
DSÖ / WHO	:	Dünya Sağlık Örgütü <i>World Health Organization</i>
MESKİ	:	Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
OECD	:	Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü <i>Organization for Economic Co-operation and Development</i>
SEGE	:	Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi
TAP	:	Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği
TNSA	:	Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması
TSM	:	Toplum Sağlığı Merkezi
TÜİK	:	Türkiye İstatistik Kurumu
YURTKUR	:	Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu
ZİÇEV	:	Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı

Sunuş

Sağlık, günümüzde artık sadece bedensel bir iyi olma durumu olarak tanımlanmanın ötesinde; kişinin bedensel, ruhsal ve çevresel anlamda bir bütün olarak iyi olma halidir. Bu yeni ele alışı sağlığın tedavi edici hizmetlerden çok önleyici hizmetlere yoğunlaştığı; sağlık - yaşam çevresi ilişkisinin daha sık irdelendiği; yaşam kalitesi kavramının vurgulandığı; bireyin sağlığının, içinde bulunduğu toplumun sağlığından ve yaşadığı çevrenin koşullarından bağımsız düşünülmemeyeceği gerçeğinin kabul edildiği görülmektedir. Artık sağlık hasta olmama durumunun yanı sıra, barınma, barış, güvenlik, eğitim, gıda, gelir, sosyal adalet, hakçılık, stabil ekosistem gibi kavramları da içerir hale gelmiştir.^{1,2}

Sağlığın yeni tanımı kapsamında;

Kişiler, hem kendi içinde yaşadıkları fiziksel, biyolojik ve sosyal çevreden etkilenirler, hem de onu etkilerler³

İnsanlar büyük oranda kentlerde yaşamaktadır. Sözelimi Avrupa'da nüfusun %69'u kentsel alanda yaşamaktadır. Avrupa'da ve dünyanın farklı bölgelerinde, kentsel alanlarda yaşayanların sayısı gün geçtikçe artmakta ve bu artış kentleri farklı yaş, sosyo-ekonomik, etnik, kültürel grupların/insanların yoğunlaştığı ve bir arada yaşadığı karmaşık sosyo-mekânsal yapılara dönüştürmektedir.

Kentler, gerek fiziksel, gerek sosyal çevre olarak düşünüldüğünde ve hizmetlere erişim konusu gözetildiğinde sağlık ile doğrudan ilişkilidir. Yaşam çevresinin nitelikleri, mahalle tasarımı,

¹ Başaran, İ. 2008. Sağlıklı Kent Planlaması Açısından Isparta. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

² Güler Ç. ve Akın L. (ed.) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

³ Meriç, E. 2006. Sağlığı Geliştirme Açısından Sağlıklı Kentler Projesi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi.

yerleşmenin yoğunluğu, açık ve yeşil alan miktarı ve erişilebilirliği, bisiklet ve yaya yollarının varlığı, hava kalitesi gibi kent ile ilişkili değişkenlerin kentlerde yaşayanların ve çalışanların sağlığı üzerinde doğrudan ve dolaylı etkileri vardır.⁴ Kentler, bir yandan sağlık hizmetlerindeki çeşitlilik ve yaygınlık nedeniyle sağlık hizmetlerine erişim konusunda büyük bir olanak sağlarken, diğer yandan yüksek kentsel yoğunluklar, çevresel kirlilik, ekonomik yetersizlikler veya yoksulluk/yoksunluk gibi nedenlerle sağlık konusunda olumsuz bir ortam da oluşturabilmektedir.⁵ Bu durum, kentlerde sağlık olgusunun ele alınmasında özel politikalar ve müdahaleler gerektirmektedir.

Sağlıklı Kent kavramı, bu politikaları oluşturmada ve müdahaleleri tanımlamada tutarlı bir çerçeve sağlamaktadır. Başta sağlık bilimleri olmak üzere kent planlaması, sosyoloji, coğrafya, çevrebilim, ekonomi, politika gibi farklı disiplinlerinin kesişiminde yer alan bir kavram olarak farklı biçimlerde ele alınan bir kavramdır. Kent plancılarına göre sağlıklı kenti oluşturmak “kentlin ulaşımında, konut alanlarında, yeşil alanlarında yeni, iyi fiziksel karakterler yaratmak”; sosyologlara göre “sosyal bütünleşmeyi oluşturmak ve geliştirmek”; ekonomistlere göre “kentteki önemli değerleri yenilemek ve yeni mekânlar yaratmak”; eğitimcilere göre “toplumun gelişmesine olanak sağlamak”tır. Kentte yaşayan kişilere göre ise sağlıklı kent, “güvenli ve özgür bir biçimde yaşama eylemlerini gerçekleştirebildiği, beslenme ve korunma ihtiyacının karşılandığı, sosyal etkileşim olanakları yüksek” bir kenttir.⁶

Kent ve sağlık ilişkisi gözetildiğinde, kentte yaşayan bireylerin daha sağlıklı bir çevrede yaşaması adına yerel yönetimlere önemli görevler düşmektedir. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölge Ofisi tarafından 1986 yılında başlatılan "Sağlıklı Kentler Projesi" yerel yönetimlerin sağlık konusunda daha bilinçli politikalar ve projeler geliştirmesi açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.⁷

Sağlıklı Kentler Projesi, Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölge Ofisinin, yerel düzeyde “Herkes İçin Sağlık” amacıyla başlattığı bir gelişme projesidir. Bu proje, herkes için sağlık stratejisinin ilke ve hedefleri doğrultusunda, Avrupa ölçeğinde sağlığı, karar vericilerin gündeminde ön sıralara yerleştirmeyi ve sağlıklı ve sürdürülebilir bir kalkınma için kapsamlı yerel stratejiler geliştirmeyi amaçlayan uzun erimli uluslararası bir girişimdir. Sağlıklı Kentler Projesinin ana hedefi, kentte yaşayan ve çalışan insanların bedensel, ruhsal, sosyal ve çevresel iyi olma hallerini arttırmaktır. Sağlıklı Kentler Projesi, sağlıklı bir şehrin ne olması gerektiğinden yola çıkmakta, bu kapsamında sağlıklı şehri, çevresini geliştirebilen ve kaynaklarını genişleten, vatandaşlara sağlıklı yaşam ortamları sunabilen bir şehir olarak tanımlamaktadır. Bu yaklaşımda sağlıklı şehir kavramı bir sonuç değil, daha çok bir yöntem olarak ele alınmaktadır. Herhangi bir şehir var olan sağlık durumuna bakılmaksızın sağlıklı

⁴ DSÖ.2013. Phase VI (2014–2018) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements. Marmot M, Wilkinson RG. 2009. Social determinants of health. (Sağlığın sosyal belirleyicileri). Çeviri editörleri: Kayı İ, Yasin Y. İnsev Yayınları 1. Basım İstanbul.

⁵ DSÖ.2013. Phase VI (2014–2018) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements.

⁶ Başaran, İ. 2008. Sağlıklı Kent Planlaması Açısından Isparta. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.

⁷ DSÖ.2013. Phase VI (2014–2018) of the WHO European Healthy Cities Network: goals and requirements.

kentler ağına dâhil olabilmektedir. Bu noktada önemli olan, sağlıklı kent olma niyetine sahip olmak, başarmak için bir yapı ve işleyişi başlatmak ve bu konuda kararlı olmaktır.

Halk sağlığına yeni yaklaşımların ele alındığı bu hareket, 1986 yılında Avrupa’da seçilen 11 kent ile başlamış ve kısa sürede Avrupa’da 30 ülkede oluşturulan ulusal ağlar ile 1400 kent ve kasabaya ulaşmıştır. Zaman içerisinde hareket daha da genişlemiş, Avustralya, Kanada ve Amerika’daki bazı kentler Avrupa’da uygulanan stratejileri kendilerine uyarlamışlar; böylelikle Sağlıklı Kentler Projesi, uluslararası bir hareket niteliği kazanmıştır.

Sağlıklı Kentler Projesi'ne dâhil olmak isteyen kentler, mevcut sağlık profillerini, yani Kent Sağlık Profilini çıkarıp, ardından Kent Sağlık Gelişim Planını hazırlayıp Dünya Sağlık Örgütü'ne adaylık başvurusu yapmakta; Örgüt de hazırlanan planı inceleyerek üyelik konusunda karar vermektedir. Üye olan şehir, “Sağlıklı Kent” kabul edilmekte ve DSÖ ile birlikte projeyi uygulamakta ve geliştirmektedir.

Sağlıklı Kentler Projesi beşer yıllık dönemler halinde uygulanmaktadır. Her dönemde sağlıklı şehir olmayı hedefleyen yerleşmeler uluslararası bu ağa üye olarak, belirlenen ana temalar çerçevesinde sonuç odaklı çalışmalar gerçekleştirmektedir. Beş yıllık dilimlere bölünmüş her aşamanın sonunda eski ağ dağıtılmakta ve bir sonraki aşama, oluşturulan yeni bir ağ ile devam etmektedir. Sağlıklı Kentler Projesi, 1986 yılında başladığından bu yana 5 dönem geçirmiş olup, şu anda 2014-2018 tarihleri arasındaki VI. Faz aktiftir. Sağlıklı Kentler Projesi kapsamında her faz için geçerli olan temel ilkeler dışında, sadece o faz için geçerli olan bazı özel temalar belirlenmektedir. Üye kentler, aktif olan fazın temalarını ve gerekliliklerini kapsayacak şekilde sağlığı geliştirmeye yönelik olarak sağlık, sosyal hizmetler, eğitim, ulaşım, konut planlama, çevre, güvenlik, ekonomik gelişme ve ulaşım gibi konulara odaklanan Kent Sağlık Gelişim Planlarını hazırlamaktadır. Fazlar halinde ilerleyen Proje bu özelliği ile sürekli gelişen bir proje niteliğindedir. Sağlıklı Kentler Projesi kapsamında bugüne kadar belirlenen konu ve dönemler şöyledir:

- I. Faz (1987-1992): 35 kent projenin içinde yer almış; genel strateji, projenin sınırlarının genişletilmesi, kentlerin sağlık hedefleri ile ilgili yeni metotların geliştirilmesi ve projenin tanıtılması olmuştur.
- II. Faz (1993-1997): 39 kent projenin içinde yer almış; bu fazda kent sağlık planları ile halk sağlığı politikalarının geliştirilmesine odaklanılmıştır.
- III. Faz (1998-2002): 50 kent projenin içinde yer almış; bu fazın temel hedefi, Sağlık 21 ve Gündem21 temelli politikaların üretilmesi ve kent sağlık gelişim planları olmuştur.
- IV. Faz (2003-2008): 75 kent projenin içinde yer almış; bu fazda sağlıklı şehir planlaması, sağlıklı yaşlanma, sağlık etki değerlendirmesi ile aktif yaşam ve fiziksel aktivite olmak üzere 4 ana tema belirlenmiş ve bu temalarla ilgili çalışmalar yürütülmüştür. Bu faza Türkiye’den Bursa, İstanbul, Kadıköy, Bartın, Yalova, Eskişehir/Tepebaşı, Çankaya, Kırıkkale, Avanos, Gölcük, Aydın ve Trabzon katılmıştır.
- V. Faz (2009-2013): 84 kent projenin içinde yer almıştır. V. Fazın ana konularını, hedef ve prensiplerini açıklayan “Zagreb Sağlıklı Şehirler Bildirisi” kapsamında benimsenen genel

konu, sağlık ve tüm yerel sağlık politikalarında sağlık alanında eşitliktir. Bu fazda Önemseyen ve Destekleyici Çevreler, Sağlıklı Yaşam ve Sağlıklı Kentsel Çevre ve Tasarım olmak üzere 3 ana tema belirlenmiştir. Çankaya Belediyesi bu fazda Birliğe üye olmuştur.

VI. Fazın (2014-2018) genel konusu "Herkes için Sağlık İyileştirilmesi ve Sağlık Eşitsizliklerini Azaltmak ve Sağlık için Liderlik ve Katılımcı Yönetişimi Geliştirmek"tir. Bu doğrultuda belirlenen 4 ana temada projeler geliştirilmesi ve çalışmaların sürdürülmesi beklenmektedir. Bunlar;

- Ana Tema 1 "Yaşam seyri yaklaşımı ve insanları güçlendirmek": Öncelikli konular; gençlik yılları, yaşlı insanlar, incinebilirlik ve sağlık okur-yazarlığı.
- Ana Tema 2 "Avrupa Bölgesi'ndeki en önemli halk sağlığı sorunları ile mücadele": Öncelikli konular; fiziksel aktivite, beslenme ve obezite, alkol, tütün ve akıl sağlığı.
- Ana Tema 3 "İnsan merkezli sağlık sistemleri ve kamu sağlığı kapasitesini güçlendirmek": Öncelikli konular; şehir hizmetlerinin sağlanmasının dönüşümü ve kamu sağlığı kapasitesinin canlandırılması ve güçlendirilmesi.
- Ana Tema 4 "Dirençli toplumlar ve destekleyici zeminler oluşturma": Öncelikli konular; toplum direnci; sağlıklı ortam, sağlıklı kentsel planlama ve tasarım, sağlıklı ulaşım, iklim değişikliği ve konut ve yenileme.

Sağlıklı Kentlere ilişkin ulusal çalışmalar 1993 yılında, Sağlık Bakanlığı'nın Ulusal Koordinatörlüğünde başlamıştır. Ülkemizden ilk olarak Bursa şehri üyeliğe kabul edilmiştir. Üye kent olarak Bursa Büyükşehir Belediyesi ülkemizde Sağlıklı Kentler Birliği kurulmasına öncülük etmiş ve 2004 yılı sonunda Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği kurulmuştur. Şu anda ülkemizde 29 il ve ilçe belediyesi kapsamında sağlıklı kentlere ilişkin proje çalışmaları yürütülmektedir. Mezitli Belediyesi Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine 2012 senesinde üye olmuştur. VI. Fazdan Dünya Sağlıklı Kentler Ağına üye olmak üzere adaylık başvurusunu yapmıştır. Dünya Sağlıklı Kentler Ağına dâhil olmak için temel bazı koşulların yerine getirilmesi gerekmektedir:

- Politik Taahhüt
- Sağlıklı Kent Proje Ofisi'nin kurulması
- Kent Sağlık Profili'nin çıkarılması
- Sağlıklı Kent Göstergeleri'nin belirlenmesi
- Kent Sağlık Gelişim Planı'nın hazırlanması

Mezitli Belediyesi, 2012 yılında Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğine üye olmuş; 2016 yılı içerisinde Dünya Sağlık Örgütüne Dünya Sağlıklı Kentler Ağına üyelik için politik taahhütte bulunmuş ve Sağlıklı Kent Proje Ofisini kurmuştur. Haziran 2017'de Mezitli Belediyesi ve Mersin Üniversitesi arasında yapılan sözleşme doğrultusunda Kent Sağlık Profili ve Kent Sağlık Gelişim Planı hazırlanmasına yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Mezitli Kent Sağlığı Profili çalışmaları Haziran 2017'de başlamış, taslak rapor Eylül ayında hazırlanmış ve kurumların görüşüne sunulmuştur. Kurum görüşleri doğrultusunda geliştirilen nihai rapor Aralık 2017'de tamamlanmıştır.

Mezitli Kent Sağlık Profili Çalışması - Yöntem ve Kısıtlar

Dünya Sağlık Örgütü tarafından 1986 yılından bu yana sürdürülen **Sağlıklı Kentler Projesi** mekânsal sorunları belirlemede ve yaşam kalitesini artırmada anahtar bir role sahiptir. Sağlık ve mekân arasındaki ilişki Sağlıklı Kentler Projesi kapsamında önemli bir konu olarak ele alınmakta; sağlıklı yaşam tarzı, konut kalitesi, iş olanakları, erişilebilirlik, beslenme, güvenlik, hava ve su kalitesi, eşitlik, iklimsel denge ve verimli toprakların korunması gibi insan sağlığını etkileyen tüm konular sağlıklı kentler çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir. Sağlıklı bir yerleşme olabilmenin ilk koşulu sağlık ile ilişkili mevcut durumu tespit etmek ve daha sağlıklı bir toplum ve çevre yaratmaya yönelik planlar ve politikalar geliştirmektir. Bu kapsamda Sağlıklı Kentler Projesinin yürütülmesine ilişkin iki temel doküman Kent Sağlık Profili ve Kent Sağlık Gelişim Planıdır.

Kent Sağlık Profili, kentin mevcut sağlık durumunu tespit etmeye yönelik bir belge niteliğinde olup geleceğe ilişkin planlar ve politikalar üretmede önemli bir araçtır. Kent Sağlık Profili, Kent Sağlık Gelişim Planının tespit, analiz, sentez ve problem tanımlama aşaması olarak kabul edilebilir. Profil çalışması sonucu elde edilen bulgular ışığında Gelişim Planının ana başlıkları ve detayları belirlenir.

Bir kentin sağlık profili, kentte yaşayanların sağlığının ve sağlıklarını etkileyen faktörlerin niceliksel ve niteliksel açıklamasıdır. Sağlık profili genel anlamda sorunları tanımlarken, diğer yandan gelişim için öneriler ve faaliyetleri tanımlamaya olanak sağlar. Kentte yaşayanların sağlığı ile ilgili doğru, güncel, tarafsız ve bağımsız bilginin sağlanması amaçlanır. Bir Kent Sağlık Profili;

- Kentle ilgili sağlık bilgilerini özetlemeli,
- Kentteki sağlık konularını tanımlamalı,
- Kentteki sağlığı etkileyen konuları tanımlamalı,
- Sağlığın geliştirilmesi için önerilen faaliyet alanlarını tanımlamalı,
- Sağlıkla ilgili olarak elde edilecek hedefleri belirlemeli,
- Sağlığı etkileyen konular hakkında halka, profesyonellere, politikacılara ve diğer karar vericilere kolayca anlaşılabilir şekilde bilgi vermeli
- Kentlilerin sağlıkla ilgili konularda görüşlerini içermelidir.

Esasen bir kentin sağlık profilinin nasıl çıkartılacağına ve nasıl olacağına ilişkin üzerinde uzlaşılmış bir tarif yoktur. Her kentin kendi profilini, özgün ve özel yapısına uygun olarak kendi oluşturması beklenmektedir. DSÖ Profil Hazırlık Rehberinde tüm profillerin nüfusa ilişkin temel bilgiler ve hayati istatistikleri içermesi gerektiği ifade edilmekte; ancak ilk profil çalışmalarının mümkün olduğunca kapsamlı ve geniş bir sağlık sorunları ve konuları yelpazesini kapsamaması gerektiğini belirtmektedir. Bu açıdan yaklaşıldığında sağlık profilinin çıkartılması önemli bir çalışma olup elde edilecek belge son derece yol gösterici bir araçtır.

Çalışma Ekibi

Sağlık, kişinin salt bedensel iyiliği değil, aynı zamanda ruhsal, sosyal ve çevresel iyiliği olarak ele alınmaktadır. Bu açıdan yaklaşıldığında sağlıklı kentlere ilişkin yapılacak çalışmalar farklı disiplinlerin, özellikle şehir plancıları ile halk sağlığı uzmanlarının bir araya gelmesini gerektirmektedir. Çalışmanın çok disiplinli olması gerektiğinden, çalışma ekibinde farklı uzmanlık alanlarına sahip şehir plancıları, şehir ve bölge planlama konusunda uzmanlığını tamamlamış peyzaj mimarı ve halk sağlığı uzmanı görev almaktadır. Çalışma, 5 uzman ve 2 uzman yardımcısı ile yürütülmüştür.

İsim, Soy isim	Birimi	Görevi
Dr. Öğr. Üyesi Yasemin SARIKAYA LEVENT	MEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Koordinatör
Dr. Öğr. Üyesi Sinan BURAT	MEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Uzman
Dr. Öğr. Üyesi Ali Cenap YOLOĞLU	MEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Uzman
Dr. Öğr. Üyesi Tolga LEVENT	MEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Uzman
Doç. Dr. Ahmet Öner KURT	MEÜ Tıp Fakültesi, Dahili Bilimler Bölümü, Halk Sağlığı Ana Bilim Dalı	Uzman
Araş. Gör. Serkan GÖKALP	MEÜ Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü	Uzman Yardımcısı
Uzman Servet KARACA	MEÜ Bölgesel İzleme ve Araştırma Merkezi	Uzman Yardımcısı

Çalışmaya altlık teşkil eden ön araştırmalar, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi (üç ay) boyunca ŞBP592 Planlama Stüdyosu II dersi kapsamında “Sağlıklı Kentler Bağlamında Mezitli İlçesi” ana başlığı altında yüksek lisans öğrencileri tarafından yürütülmüş; sağlık – mekân ilişkisi derinlemesine tartışılarak sağlıklı kent olma yolunda Mezitli İlçesi’ne ilişkin mekânsal öneriler ve stratejiler geliştirmişlerdir. Ayrıca Mersin Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümünde eğitim görmekte olan ve Mezitli Belediyesinde stajyer olarak görevli bulunan ya da gönüllü olarak çalışmada yer alan lisans öğrencileri çalışmanın veri toplama, anket uygulaması ve arazi çalışması kısımlarında görev almışlardır. Mersin Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Yüksek Lisans Programı öğrencilerinden Ahmet Zeynel Civelek ve Burak İpek de çalışmanın veri tabanı oluşturma aşamalarında görev almıştır.

Sağlık Profili Değişkenlerinin Belirlenmesi

Kent sağlık profili çıkartılmasına yönelik en temel başvuru kaynağı Dünya Sağlık Örgütü’nün hazırladığı profil hazırlama rehberidir: "City Health Profiles: How to Report on Health in Your City". Rehber, 1994 yılında İngilizce olarak yayınlanmış, 1997 yılında 2. baskısı yapılmış; 2001 yılında da "Şehir Sağlığı Profilleri: Şehrinizdeki Sağlık Göstergelerinin Rapor Edilmesi" ismi ile Türkçeye çevrilmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından hazırlanan rehber, bir grup uzman tavsiyesinin yanı sıra, farklı kentlerce yürütülmüş olan profil çalışmalarının derlenmesi ile ortaya çıkmıştır.

Dünya Sağlıklı Kentler Ağı, bu rehberde hazırlanacak olan profillere ilişkin göstergeler geliştirmiştir. Göstergelerin yanı sıra sağlığı etkileyen faktörlere ilişkin ölçütler de öneri olarak sunulmaktadır. Göstergelerin ve faktörlerin kentler arası karşılaştırma için önemi vurgulanmıştır. Sağlık göstergelerini ve diğer faktörleri içeren profil çalışmasının sağlık sorunlarının tespiti ve potansiyel çözümleri içeren belge olduğundan bahsedilmektedir. Rehberin sunduğu göstergeler ve diğer faktörler incelendiğinde, sağlık profili çalışmalarında iki temel verinin esas alınmasına karar verilmiştir; sağlık göstergeleri ve sağlığı etkileyen değişkenler. DSÖ profilde olması gereken temel göstergeleri nüfus ve nüfusun sağlık göstergeleri olarak belirtmektedir. Bu temel göstergelerin yanı sıra profil raporunun içerebileceği diğer konuları şu şekilde özetlemektedir;

- Sağlık durumu
- Yaşam biçimi
- Yaşam koşulları
- Sosyoekonomik durum
- Fiziksel çevre
- Eşitsizlikler
- Fiziksel ve sosyal altyapı
- Kamu sağlığı hizmetleri ve politikaları

Rehber, sağlık göstergelerini profil kapsamında zorunlu koşarken, sağlığı etkileyen değişkenleri ise öneri liste olarak sunmaktadır. Buna göre, sağlık profili hazırlayacak olan yerleşmelerin değişkenler üzerinden geçmesi, yerleşkeye ilişkin özgün koşulları gözeterek ve kısıtları belirleyerek bir veri tabanı hazırlamaları beklenmektedir. Değişkenlerin belirlenmesi amacı ile üç aşamadan oluşan bir çalışma yapılmıştır.

Profil çalışmasına esas teşkil edecek değişken listesi için Ön Çalışma Grubunun hazırlamış oldukları “Sağlıklı Kent Değişkenleri” tablosu esas alınmıştır. Bu tablo, DSÖ rehberi esas alınarak ve sağlık – mekân ilişkisi ön planda tutularak sınıf içi çalışmalar ve tartışmalar ile geliştirilmiş bir tablodur. İlk aşamada ön çalışma grubu tarafından hazırlanan tablo, çalışma ekibi tarafından süreç içerisinde gözden geçirilerek düzenlenmiştir.

İkinci aşamada Dünya Sağlık Örgütü’nün hazırladığı rehberdeki sağlık göstergeleri ve sağlığı etkileyen diğer faktörler incelenmiş; farklı bir amaç için hazırlanmış olan “Sağlıklı Kent Değişkenleri” tablosu güncellenmiştir. Sağlıklı Kent Göstergelerinin sağlığın ve sağlığı etkileyen faktörlerin ölçütleri olduğu ve temelde sağlık durumunu, yaşam biçimlerini, yaşam koşullarını, sosyo-ekonomik koşulları, fiziksel çevreyi, eşitsizlikleri, fiziksel ve sosyal altyapıyı ve halk sağlığı hizmetleri ve politikalarını içermesi gerektiği görülmüştür.

Üçüncü aşamada ise Dünya Sağlıklı Kentler Ağına ülkemizden üye yerleşmelerin hâlihazırda hazırlamış oldukları Sağlık Profilleri detaylı bir şekilde incelenmiştir. 12 il ve ilçenin farklı yıllarda hazırladıkları profiller hangi verilerin toplandığı, hangi kurumlardan toplandığı ve ne biçimde temsil edilerek

yorumlandığı gözetilerek stajyer ekip tarafından incelenmiş; ardından proje ekibi ve stajyer öğrenci grubu ile bir araya gelerek diğer yerleşmeler için hazırlanan profillerdeki verilerin Mezitli ilçesi için geçerliliği, verilerin sağlık ile olan ilişkisi ve Mezitli ilçesi için bu verilerin nasıl toplanabileceği tartışılmıştır. İnceleme sonuçları stajyer ekip tarafından ayrı ayrı tablo halinde özetlenmiş; bu özetler daha sonra örtüşme ve farklılaşma açısından projede görevli uzman ve uzman yardımcıları tarafından sentezlenmiştir. Bu çalışma sonucunda Mezitli İlçesi Sağlık Profili çıkartılırken hangi verilere bakılabileceği, verilerin hangi kurumlardan alınabileceğine dair fikir edinilmiştir. Yürütülmüş tüm çalışmalar son aşamada sentezlenerek Mezitli İlçesi Sağlık Profili çalışmasında toplanması hedeflenen sağlık verileri, sağlık göstergeleri ve sağlık ile ilgili değişkenler için “Mezitli İlçesi Sağlık Göstergeleri ve Sağlığı Etkileyen Değişkenler” tablosu hazırlanmıştır.

Çalışma Alanı Sınırlarının ve Ölçeğinin Belirlenmesi

Sağlık Profili ve Kent Sağlık Gelişim Planı hazırlıklarının önemli bir aşaması da hangi sınırlar içerisinde, hangi ölçekte veri toplanacağıdır. İlçe ölçeğinde profil çalışması yürütmenin en temel sıkıntısı hangi sınırın esas alınacağıdır. Mezitli İlçesi, Mersin İli merkez ilçelerinden birisi olup, 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (Bütünşehir Yasası) ile yetki alanının genişlemesi sonucu bir kısmı kentsel, bir kısmı kırsal nitelikli, bir kısmı da geçiş bölgesi olarak tanımlanabilecek nitelikte toplam 40 mahalle içerir hale gelmiştir.

Türkiye’de yapılmış olan sağlık profili örnekleri incelendiğinde Mezitli ile benzerlik gösteren ilçelerin olduğu görülmüştür. Bazı ilçelerde sadece merkezde kalan mahalleler çalışmaya dâhil edilmiş, bazı ilçelerde ise tüm ilçe sınırı içerisinde kalan bölge incelenmiştir. Genellikle çalışmada ilçe ölçeğinde veri toplanmış, bazı çalışmalarda veriler mahalle ölçeğinde verilmiş, bazı durumlarda ise il ölçeğinde toplanan veriler ilçe düzeyinde bir gösterge olarak kullanılmıştır. DSÖ rehberinde de sınır ve ölçek konusunda kesin bir ifade bulunmamaktadır.

Çalışma ekibi, sağlığa ilişkin yürütülecek çalışmanın bir bütün olması ve yerleşmenin tamamının ele alınıp incelenmesi gerektiği ve bu sayede Gelişim Planı kapsamında daha etkin ve etkili mekânsal öneriler geliştirilebileceği inancı ile tüm ilçe sınırını çalışma alanı olarak belirlemiştir. Çalışma ölçeği olarak da mahalle düzeyinde veri toplanmasına karar verilmiştir. Bunun en temel gerekçesi, Mezitli İlçesini oluşturan mahallelerin birbirlerinden farklı nitelikte olmaları; bu nedenle de her birinin kendisine özgü sağlıkla ilişkili problemleri olabileceği ve özelleşmiş çözümler gerektirebileceğidir. Mahallelerin benzer nitelikte olmaması, ilçe bütününde bir bölgeleme yapılmasını; kentsel, kırsal ve geçiş bölgelerinin tespit edilmesini de gerektirmektedir. Mahalle ölçeğinde yapılan çalışmalar sonucunda temel bazı değişkenler değerlendirilerek, Mezitli İlçesi'ndeki birbirine benzer özellikler sergileyen – en temelde kentsel, kırsal ve geçiş bölgeleri olacak şekilde - alt bölgeler belirlenmesi hedeflenmekte; Kent Sağlık Gelişim Planı aşamasında bu alt bölgeler üzerinden stratejilerin geliştirilmesi planlanmaktadır.

Veri Tabanı Hazırlanması

Sağlık Profili Hazırlama Rehberi, kent sağlık profili çalışması kapsamında kullanılacak veri tabanına ilişkin olması gereken şartları şu şekilde belirlemiştir:

- Sağlık ile ilişkisinin kurulması
- İstatistiksel geçerliliğinin olması
- Tarihsel olarak toplanabilir olması
- Geleceğe ilişkin kestirime olanak sağlama potansiyeli
- Diğer sağlık verileri ile ilişkisinin kurulabilir olması
- Ülke / bölge ölçeğinde diğer kentlerle ve yanı sıra uluslararası verilerle karşılaştırılabilir olması

Türkiye’de veri toplamak zorlu bir süreçtir. Verilerin düzenli toplanmaması, güvenilirliği, hedeflenen ölçekte veriye ulaşamama gibi birçok kısıt bulunmaktadır. Diğer profil çalışmaları incelendiğinde en temel veri kaynağının kamu kurum ve kuruluşlarından alınan istatistiksel bilgiler ve arşiv belgeleri olduğu görülmüştür. Birinci veri kaynağı olarak değerlendirebileceğimiz bu veri tabanları güvenilirlik açısından en az sorunlu veri kaynağı iken bazı kısıtlar içermektedir; düzenli toplanma, karşılaştırılabilir olma ve istenilen ölçekte veriye ulaşamama sorunu gibi.

Profil çalışması kapsamında kullanılan veri tabanının oluşturulmasında da benzer kısıtlar ve zorluklar yaşanacağı ön görülerek, çalışmanın başında profil çalışması kapsamında kullanılacak veri kaynaklarının mümkün olduğunca çeşitlendirilmesine karar verilmiş ve yanı sıra çalışmaya özel veri tabanları hazırlanmıştır. Profil çalışmasında üç temel veri kaynağı kullanılmıştır;

1. Kamu kurum ve kuruluşlarından elde edilen veriler
2. Anket ve mülakat yöntemleri ile elde edilen veriler
3. Daha önceden farklı kişi, kurumlarca ve kuruluş tarafından hazırlanmış bilimsel çalışmalar ve raporlardan elde edilecek veriler

Kurum ve kuruluşlardan elde edilen veriler çalışmanın temel veri kaynağını oluşturmuştur. Sağlık ile doğrudan ve dolaylı ilgili birçok kurum ve kuruluş bulunmakla birlikte, profil çalışmasında kullanılan nüfusa ve sağlığa ilişkin temel veriler Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Sağlık Bakanlığına bağlı taşra teşkilatlarıdır; İl Sağlık Müdürlüğü ile İlçe Sağlık Müdürlüğü, Halk Sağlığı Müdürlüğü, Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi ve Mersin Kamu Hastaneler Birliği Genel Sekreterliğinden temin edilmiştir.

Çalışma grubunun aktif bir şekilde süreçte yer alması ve karşılıklı bilgilendirmelerin sağlanması ile veri temininin daha etkin ve verimli olacağı planlanmış; koordinasyonun sağlanabilmesi amacı ile de Mersin Valiliği, Mersin Büyükşehir Belediyesi, Mezitli Kaymakamlığı ve Mezitli Belediyesinin katılımı ile “Mezitli İlçesi Sağlık Üst Kurulu” kurulması ve üst Kurulun yanı sıra, sağlık ile doğrudan ya da dolaylı bir şekilde ilişkili kurum ve kuruluşların temsilcilerinin katılımı ile “Mezitli İlçesi Sağlık Çalışma Grubu” oluşturulması önerilmiştir. Profil hazırlık sürecinde Sağlık Çalışma Grubu bir kere toplanmış ve veri tabanına ilişkin bir toplantı düzenlenmiştir.

İkinci veri kaynağı çalışma ekibi tarafından oluşturulan veri tabanlarıdır. Bu kapsamda yürütülecek çalışmalar ile ikincil (başkası tarafından toplanan) veri kaynaklarından elde edilemeyen verilerin toplanması hedeflenmiştir. Mezitli İlçesi'nde yaşayanların sosyo-ekonomik durumu, yaşam kalitesi indeksi, sağlık ve sağlıklı çevreye yönelik algısı, aktif yaşama ilişkin bilgiler farklı veri toplama yöntemleri ile elde edilmiştir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması: Mezitli İlçesi'nde mahalle ölçeğinde sosyo-ekonomik durum ve yaşam kalitesi tespitine yönelik olarak hanehalkı anketi uygulanmıştır. Verilerin toplanmasında 69 soru içeren bir anket formu hazırlanmıştır. Anket formu iki temel bölümden oluşmuştur. Birinci bölümde 27 soruluk Dünya Sağlık Örgütü'nün geliştirdiği ve Türkçeye uyarlaması 1998 yılında yapılan Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF) yer almıştır. İkinci bölümünde katılımcıların sosyo-ekonomik durum tespitini içeren ve kent ile ilişkisinin sorgulandığı 42 soru yer almıştır. Anket formu, stajyer öğrenciler tarafından Haziran 2017'de yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır. Anketin örnekleme mahalle nüfuslarına göre, cinsiyet ve yaş grupları gözetilerek belirlenmiştir. Yapılan örneklem çalışmasına istinaden, Mezitli İlçesi tamamında 18 yaş üstü nüfusun yaklaşık %1 temsil edecek şekilde 1.059 adet anket yapılması hedeflenmiş; çalışma sonunda 1.083 anket başarı ile uygulanmıştır.

Anket çalışmalarına 01 Haziran 2017 tarihinde başlanmıştır. Oluşturulan anket formları öncelikle pilot çalışma ile gözden geçirilerek son halini almıştır. Alana çıkarak anket uygulaması yapacak stajyer gruba anketin nasıl uygulanacağına dair bir günlük teorik ve uygulamalı eğitim verilmiş ve ardından 12-19 Haziran 2017 tarihleri arasında kent merkezinde, 20-21 Haziran 2017 tarihlerinde ise kırsal mahallelerde uygulanmıştır. Anket uygulaması öncelikli olarak örneklemin fazla olduğu merkez mahallelerde yapılmıştır. Mezitli İlçesi batısında ve kuzeyinde bulunan kırsal mahallelere belirli bir güzergâh üzerinden gidilmiş; anket uygulaması, muhtarlar ile derinlemesine görüşmeler, fotoğraf ve video çekimleri ile yerinde tespit çalışmaları yürütülmüştür.

Anket örnekleminin kısıtlayıcı olması her gün düzenli kontrolü de zorunlu kılmıştır. Her gün yapılan anketler düzenli olarak numaralandırılmış; yaş-cinsiyet-mahalle verileri kontrol kâğıtları üzerinden takip edilmiştir. Anket uygulaması Haziran ayında bittikten sonra örneklem hedefinin altında kalan mahallelerde Halk Sağlığı Ana Bilim Dalında staj yapmakta olan pratisyen hekimler tarafından Mezitli'de bulunan Aile Sağlığı Merkezlerinde anket uygulamasına devam edilmiş ve hedeflenen örneklem sayısı tamamlanmıştır. Haziran ayının son iki haftası ve Temmuz ayının ilk iki haftası olmak üzere toplamda yaklaşık 4-5 hafta süren anket çalışması sonucunda 1083 anket uygulanmıştır. Ankete ilişkin dağılımlara bakıldığında örnekleme belirtilen yaş-cinsiyet aralıklarının temsil edilmiş olduğu görülmektedir.

Yüz yüze görüşme yöntemi ile yapılan anket uygulamasının büyük bir kısmı Haziran ayı içerisinde tamamlanmıştır. Anket veri girişleri proje ekibi tarafından gerekli kontroller yapılarak Temmuz ayının ilk üç haftası içerisinde tamamlanmıştır. Ağustos 2017'de SPSS Statistics v. 20 programında hazırlanan

veri tabanı üzerinden anketler bilgisayar ortamına girilmiş; girişler esnasında anketin güvenilirliği kontrol edilmiştir. Verilerin girişi tamamlandıktan sonra açık uçlu sorular kodlanarak analize hazır hale getirilmiştir.

Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması: Park, oyun alanları, sahil kesimi gibi yerlerde spor yapan, koşan / yürüyen, bisiklete binen ve çocuğunu parka getirmiş kişilere gün içerisinde açık uçlu 3-4 sorudan oluşan mülakat formu doldurulmuştur. Hızlı tarama yöntemi ile uygulanan mülakat formu, önceden belirlenen güzergâhlarda, yüz yüze uygulanmıştır. Tarama sonucu Mezitli İlçesi sakinlerinin spor yapma sıklıkları, açık havada vakit geçirme alışkanlıkları ve açık alanlardan beklentilerine ilişkin genel görüşler elde edilmiş ve bunlar profil çalışması kapsamında değerlendirilmiştir.

Mezitli ilçesinde aktif kullanılan park, oyun alanları, sahil kesimi gibi yerlerde spor yapan, yürüyen, bisiklete binen ya da çocuğunu parka getirmiş kişilerle açık uçlu 3-4 sorudan oluşan kısa mülakatlar yapılmıştır. Kısa mülakat için önceden belirlenen 6 bölgede birebir ve yüz yüze görüşme yöntemi ile 110 kişiye ulaşılmıştır. Mülakat için seçilen bölgeler; Mezitli Deresi kıyısı, Adnan Menderes Bulvarı sahil kesimi, Sahil Yolu boyu, Pompeiopolis Parkı ve Antik Liman bölgesi, İçel Anadolu Lisesi ve Demokrasi Parkı ile Liparis ve Denizhan Siteleri sahil kesimidir.

Mülakat formunun sayısallaştırılmasında öncelikle açık uçlu sorulara verilen yanıtların dökümü yapılmış, yanıtlar ayrıştırılmış ve sıklıklarına göre yeniden kodlanarak SPSS Statistics v. 20 kullanılarak veri tabanı hazırlanmıştır. Hazırlanan veri tabanı Mezitli İlçesinde aktif yaşam alışkanlıkları ve yeşil / açık alan kullanım biçimlerine yönelik değerlendirmeler yapılması amacı ile kullanılmıştır.

Mezitli İlçesi Mahalle Muhtarları Görüşmeleri: Yarı-Yapılandırılmış Mülakat yöntemi kullanılarak özellikle kırsal mahallelerde, mahalle muhtarları ile mahallenin genel durumu, sorunları ve potansiyelleri üzerine yoğunlaşacak yarı-yapılandırılmış görüşmeler yapılmıştır. Görüşme sonuçları SPSS Statistics v. 20 programı kullanılarak sayısallaştırılmış ve profil çalışması esnasında kullanılmıştır.

Çalışmada kullanılması öngörülen üçüncü veri kaynağı da Mezitli İlçesi ya da Mersin İli için yapılmış olan akademik ve bilimsel çalışmalar olmuştur. Yerel ve gönüllü kuruluşlarca yürütülen araştırmalar ve hazırlanan raporların, profil çalışmasını zenginleştirebilecek verilere sahip olduğu görülmüştür. Destekleyici kaynak olarak kullanılan bu çalışmaların, çalışma kapsamında kullandıkları ana veri tabanlarına erişilmesi hedeflenilmiş; ancak mümkün olmaması durumunda çalışmaların sundukları istatistiksel bilgiler ya da vardıkları sonuçlar, veri ile ilgili kısıtlar ve şüpheler var ise ayrıca belirtilerek kullanılmıştır.

Yukarıda detaylı bir şekilde ele alınan ve çalışmaya yönelik hazırlanan araştırmaların yanı sıra, çalışma boyunca stajyer grup ve çalışma ekibi, Mezitli İlçesi sahil kesimi, spor parkları ve oyun alanlarında gözlem yolu ile destekleyici veri toplamıştır. Bu gözlemler sonucu elde edilen bilgiler, kurum ve

kuruluşlardan alınan verilerin ve raporlarda değinilen konuların gündelik hayata yansımalarını tartışmak açısından yol gösterici olmuştur.

Farklı kaynaklardan elde edilen verilerin mekânsal olarak değerlendirilebilmesi için, analitik ve sentetik çalışmalara esas olacak kartografik kaynaklar hazırlanmıştır. Proje ekibinde yer alan uzman yardımcıları tarafından coğrafi bilgi sistemi ortamında hazırlanan haritalar, en temelde, mahalle sınırlarını içermektedir. Ayrıca uydu görüntüleri incelenerek ulaşım ve yapı çevre sınırları da bu haritalara işlenmiş, yerleşik alan sınırları ve ulaşım sisteminin güncel haline ilişkin sayısal haritalar üretilmiştir. Mahalle ölçeğinde yapılmış olan araştırmaların veri tabanları ile bağlı olan bu haritalar, farklı ölçeklerde tematik haritalar elde etmeyi olanaklı kılmıştır.

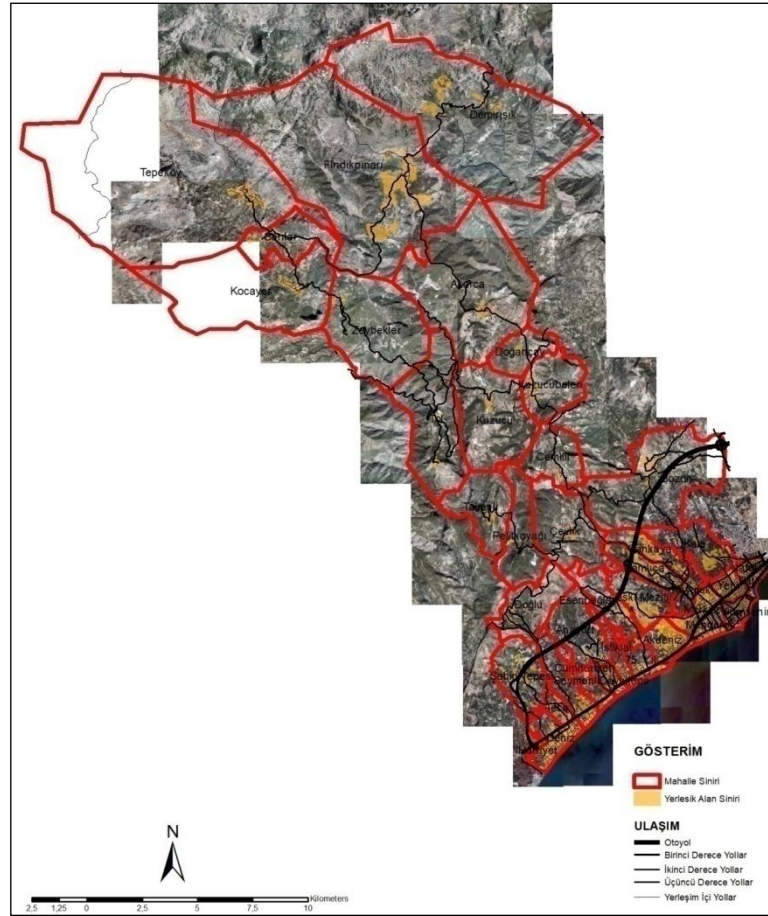
Sayısal Haritaların Hazırlanması ve Mekânsal Analizler

Mahalle haritasının hazırlanmasında altlık olarak kullanılmak üzere orthofoto (koordinatlandırılmış hava fotoğrafları) haritalar, mahalle sınırları, ulaşım ağı ve yerleşik alan sınırları olmak üzere 4 temel veri setinden yararlanılmıştır. Orthofoto haritalar Mersin Büyükşehir Belediyesinden temin edilmiş, bunun üzerine yerleştirilen mahalle sınırları ise Mezitli Belediyesi İmar Müdürlüğünden sayısal ortamda alınan Mezitli İmar Planı verilerinden çekilmiştir. Mahalle sınırı verileri proje kapsamında üst ölçekli haritalarda kullanılacağından, sınırlar üzerindeki keskin hatlar yumuşatılmış, ancak bu mekânsal veriye bağlı olan sözel veri tabanındaki mahallelerin alansal verileri orijinal alanlar üzerinden ele alınmıştır. Her mahalledeki yerleşik alan, hâlihazır harita ve orthofoto haritalar kullanılarak tespit edilmiştir.

Çalışmalara altlık teşkil edecek sayısal haritanın hazırlığında bir diğer çalışma da ulaşım sistemlerine ilişkin yapılmıştır. Ulaşım ağı verisi Google Maps sisteminde kullanılan street (sokak) verisi olup, bu veri orthofoto haritalardan yararlanılarak kısmen düzenlenmiş ve anlamlı hale getirilmiştir. Düzenleme işlemlerine devam edilmektedir. Yerleşik alan sınırları verisi ise; yine Mezitli Belediyesi sayısal imar planı verisinden alınan verilerin orthofoto haritalar yardımıyla düzenlenmesi sonucunda üretilmesi ile oluşturulmuştur.

Haritaların hazırlanmasında ArchGIS v. 10.2 programı kullanılmıştır. Hazırlanmış olan harita, profil çalışması kapsamında toplanan verilerin mekânsal analizinde kullanılmıştır. SPSS Statistics v.20 programında hazırlanacak mahalle bazındaki veri tabanının ArchGIS v. 10.2 programı kullanılarak sayısal harita ile ilişkilendirilmesiyle mahalle ölçeğinde sorgulamalar yapılması mümkün olmuştur. En temelde Mezitli Kent Sağlık Araştırması veri tabanı ve mahalle düzeyindeki diğer veri tabanları ile bağlanan haritalar farklı ölçeklerde tematik haritalar elde etmeye olanak sağlamıştır.

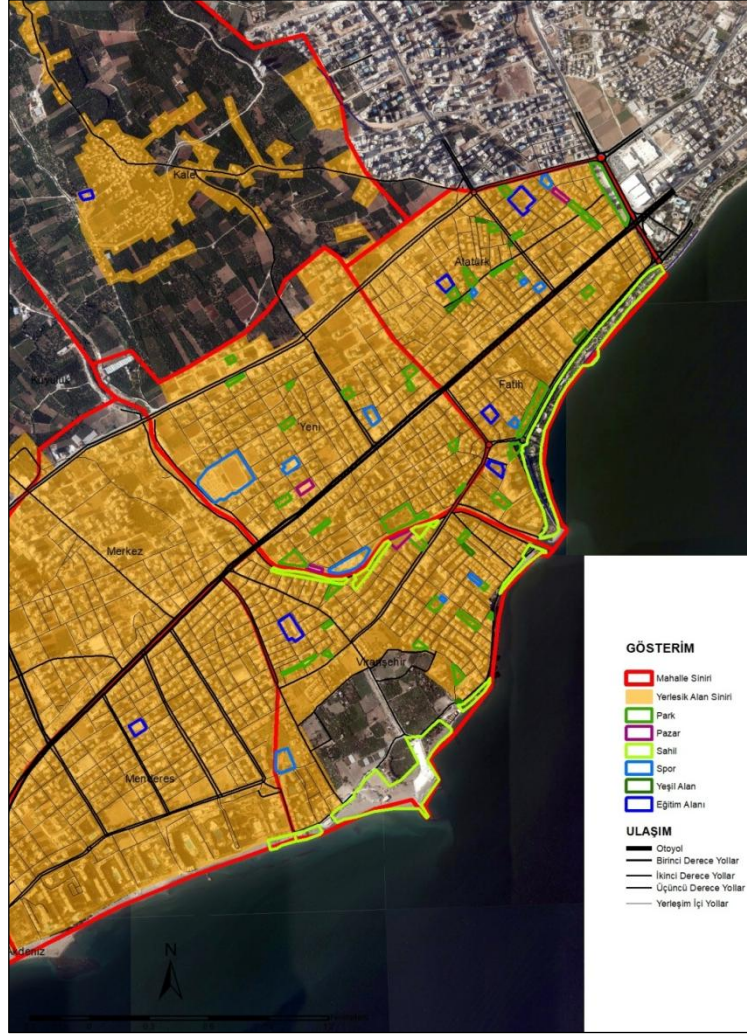
Sağlıklı Kent Mezitli Projesi için hazırlanan Mezitli İlçesi mahalle haritası

Eğitim, sağlık, kültür, yeşil alan gibi kullanımların mevcut durumlarının tespit edilmesi ve sayısal haritalar üzerine işlenmesine yönelik çalışmalar proje ekibi tarafından yürütülmüştür. Hazırlanan sayısal altlık harita üzerine imar planı, hâlihazır haritalar ve uydu görüntüleri kullanılarak var olan kamusal kullanımlar ve yeşil alanlar işlenmiştir. Bu çalışma esnasında her bir arazi kullanım biçiminin niteliği ve detay bilgileri de kodlanmaktadır – örneğin; yeşil alanlar spor alanı, spor aleti içeren parklar, çocuk oyun alanı içeren parklar, her ikisini de içeren parklar ya da sadece park niteliği gösteren yeşil alanlar şeklinde sınıflandırılmıştır.

Kullanımların sayısal harita üzerindeki yerlerinin belirlenmesinin yanı sıra, bu kullanımlara ilişkin sayısal veriler de kurum internet sitelerinden toplanmıştır. İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü, İlçe Sağlık Müdürlüğü ve Toplum Sağlığı Merkezi gibi kamu kuruluşlarının internet sitelerinde yer alan sayısal veriler derlenerek rapor kapsamında kullanılabilir anlamlı tablo ve grafiklere dönüştürülmektedir. Ayrıca bu veri tabanları sayısal harita ile uyumlu şekilde kodlanarak mekânsal analize olanak sağlayacak altlıklar oluşturulmuştur.

Sağlıklı Kent Mezitli Projesi için hazırlanan Mezitli İlçesi mahalle haritası üzerine işlenen yerleşik alan sınırları, kamusal servisler ve donatılar

Katılım Süreçleri ve İşbirlikleri

Sağlıklı bir kent hedefi yalnızca bir kurumun sorumluluğunda olmayıp kentteki resmi ve resmi olmayan sağlık ile doğrudan ya da dolaylı herkesin ortak sorumluluğudur. Bu nedenle sağlık profili çalışmasının mümkünse başlarında ilgili gruplar ile temasa geçerek işbirliklerini arttırmak ve ardından Sağlık Gelişim planı çalışmalarında ortak hedefleri belirlemek gerekmektedir. DSÖ mümkün olan hallerde katılımın sağlık hizmetlerinden, çevre sağlığından, konuttan, sosyal hizmetlerden ve eğitimden sorumlu olan yasal kurumları içermesi gerektiğini; sağlıkla ve sağlığa ilişkin konularla ilgili sivil ve gönüllü kuruluşların da sürece katılımını öngörmektedir.

Bu gerekçeler doğrultusunda çalışma ekibi, Mezitli İlçesi Sağlık Üst Kurulu ve Sağlık Çalışma Grubu kurulmasını önermiştir. Özellikle Sağlık Çalışma grubunun projenin çeşitli aşamalarında katılımlarının ve bilgilendirilmelerinin sağlanması önemsenmiş; bu amaçla Ağustos 2017'de bir toplantı düzenlenmiştir.

Profil çalışmasının mahalle düzeyinde yürütülecek olmasından ötürü bir diğer önemli paydaş da mahalle muhtarlarıdır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması arazi çalışmaları esnasında mahalle muhtarlarına telefon ile bilgi verilmiş, randevu alınarak muhtarlıklarda ziyaretler ve görüşmeler yapılmıştır. Arazi çalışması ardından, Ağustos 2017'de mahalle muhtarları ile toplantı düzenlenmiş, çalışma ve süreç hakkında bilgiler verilmiştir.

Bunun yanı sıra Mezitli Kent Konseyi de çalışmanın önemli bir paydaşı olup, süreç içerisinde bilgi paylaşımı ve işbirlikleri üzerine Haziran 2017'de görüşme yapılmıştır.

Çalışmanın Kısıtları

Çalışmanın kısıt ve sınırlılıklarını üç ayrı başlık altında ele almak olanaklıdır. Bu başlıklar zamansal kısıtlar, verilere ve veri toplamaya ilişkin kısıtlılıklar ve katılıma ilişkin sınırlılıklardır.

Zamansal Kısıtlar: Çalışmaya ilişkin en önemli kısıt, zamansal kısıtlılıktır. Mezitli Belediyesi Dünya Sağlıklı Kentler Ağı VI. Fazı'na aday üyelik başvurusunu tamamlamış; tam üyelik başvurusunu Kasım 2017'ye kadar tamamlaması gerekmektedir. Bu durum, 01 Haziran 2017 tarihinde resmi olarak başlayan çalışmanın, profil aşamasının yaklaşık 3,5 ay gibi çok kısa bir sürede oluşturulması zorunluluğunu da beraberinde getirmiştir. Çalışmanın profil aşamasına ilişkin sürecin çok hızlı bir biçimde işletilmesi, süreç içerisinde çalışmaya özel veri tabanı oluşturma aşamalarında ortaya çıkan sorunları telafi etme esnekliğini ortadan kaldırmıştır. Kurumlardan verileri temin etmeye yönelik kısıt ise ilk etapta Taslak profil raporu hazırlayarak süreç sonunda Aralık 2017'de profil raporunu güncelleyerek aşılabilmektedir.

Verilere ve Veri Toplamaya İlişkin Kısıtlar ve Sınırlılıklar: Mezitli Sağlıklı Kent Profil çalışması temel olarak Mezitli İlçesi'ne ilişkin mevcut durum değerlendirmesi yapmayı amaçlamaktadır. Bu kapsamda profil çalışması, yerele ilişkin verileri sistematik bir biçimde toplamayı ve bu verileri çözümleyerek profil için anlamlı sonuçlar çıkarmayı hedeflemiştir. Veri toplama sürecinin iki aşaması bulunmaktadır:

1. Farklı kurum ve kuruluşlardan ilgili veriyi toplamak.
2. Tarama, anket ve derinlemesine görüşmeler ile veri toplamak/oluşturmak.

Çalışmanın yöntemini belirlerken hazırlanan "Memitli İlçesi Sağlık Göstergeleri ve Sağlığı Etkileyen Değişkenler" çerçevesindeki her değişkene ilişkin ölçülebilir, karşılaştırılabilir ve/veya güvenilir veri tabanına ulaşamamıştır.

Birinci aşama ile ilgili kısıt, çeşitli kurum ve kuruluşlardan talep edilen verinin tamamının gelmemiş olmasıdır. Bu durumda, ilgili veri başka kaynaklardan elde edilmeye çalışılmış; elde edilmemesi durumunda analizlere dâhil edilememiştir. Bu verilerin bazıları, Mezitli İlçesi'ne değil, Mersin İli'ne yöneliktir. Dolayısı ile mekânsal çözünürlük düzeyi görece zayıftır. Ayrıca, genel resmi vermekte

yeterli görülmüş olsalar da, başka kaynaklardan elde edilen bu verilerin bir kısmının en güncel durumu yansıtmamasından bazı sınırlılıkları bulunmaktadır.

Birinci aşamaya ilişkin bir diğer kısıt da veri tabanlarının güncel olmamasından kaynaklanmıştır. Örnek olarak; konutların niteliğine ilişkin en temel araştırma 2000 yılında TÜİK tarafından yapılan Bina İstatistikleridir. Bu veri tabanı binaların niteliğine ilişkin mahalle ölçeğinde oldukça detaylı bilgiler içermektedir. Bazı Kent Sağlık Profili çalışmalarında bu veritabanının detaylı bir şekilde incelendiği görülmüştür. Ancak, 2000 yılından sonra hızlı bir şekilde yapılaşan Mezitli İlçesine yönelik yürütülen çalışmada 2000 yılına ait bir veri tabanı yanıltıcı sonuçlar verecektir. Bu nedenle konut niteliğine ilişkin veri tabanı – kısıtlı da olsa; Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında hazırlanmıştır.

Veri toplama ve veri tabanı oluşturmaya yönelik ikinci aşama ile ilgili temel kısıt, tüm bu tarama, anket ve derinlemesine görüşmelerin yaz döneminde yapılması zorunluluğu ile ortaya çıkmıştır. Yaz dönemindeki iklimsel koşullar nedeniyle kamusal alanların Mersin genelinde en azından gün içinde daha az kullanılıyor olması, anketin üst düzey temsiliyetini sağlamak için kritik önemde olan farklı mahallelerden, farklı yaş gruplarında ve cinsiyette kişilerin bulunmasını zorlaştırmış ve anketin hedeflenenenden daha uzun sürede yapılmasına neden olmuştur.

Katılıma ilişkin Sınırlılıklar: Sağlıklı kent profil hazırlama rehberinde de belirtildiği üzere, sağlıklı kent çalışmaları için katılım oldukça önemli bir boyuttur. Katılım bir yandan, yerele ilişkin doğru ve güvenilir bilginin profile yer almasına olanak sağlamakta, öte yandan yerel düzeyde konuya ilişkin farkındalık düzeylerini arttırmaktadır. Bu çalışma, katılım boyutunu işletmek açısından, başlangıçta koyduğu hedeflere ulaşmakta zorluk yaşamıştır. Kent Konseyi ile beklenen düzeyde işbirliklerinin oluşturulamaması, mahalle muhtarları ile yapılması planlanan toplantının hedeflenen aşamada değil de daha geç bir aşamada gerçekleşmesi ve kurum temsilcileri ile düzenlenen toplantıya sınırlı sayıda katılımın olması katılım süreçlerine ilişkin kısıtlar olarak sıralanabilir.

Mezitli İlçesi Genel Bilgiler

Mezitli İlçesi, Mersin il merkezinin 15 km batısında yer almaktadır. Güneyde Akdeniz ile sınırlanan ilçede eğim, kuzeye ilerledikçe yükselir. Dağ ve deniz arasında kalan kıyı şeridi batı yönüne doğru daralır. Toros Dağları'nın doğu-batı güzergâhındaki sürekliliği kuzey rüzgârlarına karşı bir set oluşturmakta ve kıyı şeridinde tipik Akdeniz ikliminin yaşanmasına neden olmaktadır.

Harita 1: Mersin İli Haritası

İlçenin genelinde Akdeniz iklimi hâkimdir. Yılın yaklaşık 300 günü güneşli geçmektedir. Kış aylarında ortalama hava sıcaklığı 9-15 °C derece, ortalama deniz suyu sıcaklığı 20 °C derecedir. Yaz aylarında ortalama hava sıcaklığı en yüksek 35-36 °C derece, ortalama deniz suyu sıcaklığı ise 28 °C dereceye kadar çıkar. Yıllık sıcaklık ortalaması 18 °C derece civarında seyretmektedir. Yıllık yağış ortalaması 618,6 kg/m²'dir. İl en fazla yağışı aralık - ocak döneminde almaktadır.

İlçenin %75'i doğu-batı güzergâhında süreklilik sergileyen dağlar, platolar ve vadiler içeren dalgalı arazidir. İlçe'de, bozuk orman örtüsü nedeniyle su rejimleri düzenli olmasa da nitelikli sulama suyu sağlayan⁸ iki akarsu bulunmaktadır; Mezitli Deresi (Liparis Çayı) ve Tece Deresi. İlçenin toplam

⁸ Mezitli Belediyesi. 2014. Mezitli Belediyesi ile "Mezitli'de Mutluyum!", s. 18

yüzölçümü 416,52 km² olup, sadece %8,84'lük kısmı (36,82 km²) yerleşik alandır. İlçenin toplam planlama alanı 3.389 hektar olup, bunun 2.986 hektarı kentsel yerleşim alanı, 225 hektarı tarım alanı ve 160 hektarı orman alanıdır⁹.

Yerleşik alanı çevreleyen arazi, birinci sınıf tarım toprağı niteliğindedir. Mezitli İlçesi'nde 8.126 hektar tarım arazisi bulunmaktadır. 1.500 hektara yakın alanda da örtü altı seracılık ve tünel tarımı yapılmaktadır¹⁰. Uygun iklim koşulları, İlçede her türlü sebze-meyve yetiştirilmesini olanaklı kılmakla birlikte ağırlıklı olarak turunçgil ve zeytin üretimi dikkat çekmektedir.

Mezitli İlçesi'nde batı-doğu güzergâhında doğrusal bir yapılaşma görülmektedir. İlçe merkezi, doğu kısımda iken yapılaşma yoğunluğu batı ve kuzey kısma doğru gittikçe azalmaktadır. Mezitli İlçesi'nde 2 özel hastane, 1 adet Toplum Sağlığı Merkezi, 13 adet Aile Sağlığı Merkezi bulunmaktadır.

TÜİK 2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne göre İlçe toplam nüfusu 181.167 kişidir. Nüfusun %49,3'ünü erkek, %50,7'sini kadın vatandaşlar oluşturmaktadır. 2016 yılı verilerine göre nüfusun %97'si kentsel alanda, %3'ü ise kırsal alanda yaşamaktadır. İlçe'nin batı kısmında kıyı alanlarında yer alan ikinci konutlar (yazlıklar) ve kuzey kısmında bulunan yaylalardaki ikinci konutlar (yayla evleri) nedeniyle yaz aylarında bazı mahallelerde nüfus artışı görülmektedir. Yaz aylarında yaşanan nüfus artışı ile beraber belediye hizmetlerine de talep artmaktadır.

⁹ Mezitli Belediyesi. 2014. Mezitli Belediyesi ile "Mazitli'de Mutluyum!", s. 18

¹⁰ Mezitli Belediyesi. 2014. Mezitli Belediyesi ile "Mazitli'de Mutluyum!", s. 21

Bölüm 1. Nüfus

TÜİK 2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne (ADNKS) göre Mezitli İlçesi'nde, 2016 yılı itibari ile 181.167 kişi yaşamaktadır¹¹. Bu nüfus büyüklüğü ile Mezitli İlçesi, 2016 yılında nüfus bilgisi olan Türkiye'deki toplam 970 ilçe içerisinde 122nci sıradadır¹². Aynı yıl itibariyle, Türkiye'deki tüm ilçelerin nüfus ortalamasının yaklaşık 82.283 kişi olduğu düşünüldüğünde, Mezitli İlçesi'nin Türkiye'deki görece büyük ilçelerden birisi olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, söz konusu nüfus büyüklüğünü Mersin İli bağlamında değerlendirdiğimizde, Mezitli İlçesi'nin, Mersin İli'ne bağlı Tarsus, Toroslar, Akdeniz ve Yenişehir ilçelerinden sonra nüfus açısından en büyük 5nci ilçesi olduğu görülmektedir. Mersin İli'ndeki toplam nüfusun yaklaşık %10,21'i Mezitli İlçesi'nde yaşamaktadır.

1.1. Mersin İli'nde Nüfusun Gelişimi

Demografik açıdan değerlendirildiğinde Mezitli İlçesi'nin bağlı bulunduğu Mersin İli, Türkiye'nin büyük illerinden birisidir. 2016 yılı itibari ile TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Mersin il nüfusu toplam 1.777.852 kişidir ve bu nüfus ile Mersin İli, Türkiye'deki 81 il içerisinde en büyük 11nci il olmuştur. Her ne kadar büyük illerden birisi olsa da, son yıllarda Mersin İli demografik büyüklük açısından geri sıralara düşmektedir. 2007 yılında nüfus açısından 8nci büyük il olan Mersin, 2008 yılında 9ncu sıraya; 2010 yılında 10ncu sıraya ve 2015 yılında, şimdi bulunduğu 11nci sıraya düşmüştür. Bu süreç içerisinde, Mersin İli'nin Türkiye'nin toplam nüfusu içerisinde aldığı pay, 2007 yılında yaklaşık %2,26 iken, 2016 yılında %2,22'ye gerilemiştir¹³.

İl nüfusunun tarihsel gelişimine bakıldığında (Tablo 1), nüfus gelişimi açısından birkaç önemli kırılma noktası olduğu gözlenmektedir. Mersin İli'ndeki nüfus artış hızları, 1940-1960 yılları arasında sürekli artma eğiliminde olmuştur. Demografik açıdan kısa sayılabilecek bu dönem içerisinde, Mersin il nüfusu yaklaşık 1,7 kat artmış ve 257.759 kişiden 444.523 kişiye ulaşmıştır. 1960-1970, nüfus artış hızlarında kısmi azalmalar gerçekleşmiş ve bu azalmalara bağlı olarak nüfus görece yavaş artmıştır. 1970 yılı sonrasında tekrar artan nüfus artış hızları, 1990 yılına kadar bu artma eğilimini sürdürmüştür. Bu tarihten sonra, nüfus artış hızı yeniden düşme eğilimine girmiş ve Mersin il nüfusu, 2000 yılında yapılan son genel nüfus sayımında 1.651.400 kişi olarak tespit edilmiştir.

2000 yılında yapılan son genel nüfus sayımından sonra, temel demografik veri kaynağı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) olmuştur. Bu sistemin sunduğu veri, genel nüfus sayımlarındaki verilere göre daha az değişkene sahip olsa da, sistemin sunabildiği veriyi 2007 ve sonrasındaki tüm yıllar için

¹¹ Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2016

¹² Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2016

¹³ Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2007-2016

ve daha doğru bir biçimde verebiliyor olması en büyük avantajıdır. Bu kapsamda, 2007 ve 2016 yılları arası il nüfusları Tablo 2'deki gibidir.

Tablo 1: Yıllar itibarı ile Mersin İli'nin Nüfusu, Nüfus Artış Hızı ve Toplam Nüfus İçerisindeki Payı (Genel Nüfus Sayımları)

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)	Nüfus Artış Hızı (%)	Mersin/Türkiye Nüfus Oranı ¹⁴ (%)
1927	211.543	-	1,55
1935	244.236	1,796	1,51
1940	257.790	1,073	1,45
1945	279.474	1,622	1,49
1950	317.929	2,577	1,52
1955	371.667	3,123	1,54
1960	444.523	3,580	1,60
1965	511.273	2,798	1,63
1970	590.943	2,896	1,66
1975	714.817	3,806	1,77
1980	843.931	3,320	1,89
1985	1.034.085	4,064	2,04
1990	1.266.995	4,062	2,24
2000	1.651.400	2,649	2,44

Kaynaklar: Türkiye Cumhuriyeti Mersin Valiliği, <http://www.mersin.gov.tr/nufus> (Erişim Tarihi: 15.08.2017); Çukurova Kalkınma Ajansı, http://www.cka.org.tr/dosyalar/cka_rakamlarla_mersin.pdf (Erişim Tarihi: 15.08.2017); TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Tablo 2: Yıllar itibarı ile Mersin İli'nin Nüfusu (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)
2007	1.595.938
2008	1.602.908
2009	1.640.888
2010	1.647.899
2011	1.667.939
2012	1.682.848
2013	1.705.774
2014	1.727.255
2015	1.745.221
2016	1.773.852

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

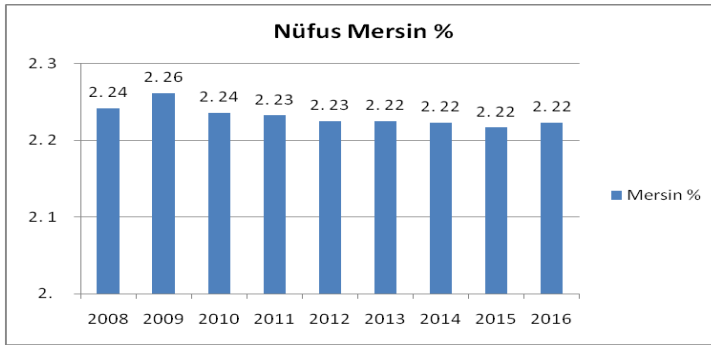
Tablodan da takip edilebileceği üzere, 2000 yılı genel nüfus sayımında elde edilen il nüfusu düzeyine, adrese dayalı nüfus kayıt sisteminde 2010 yılında ulaşılmıştır. 2007 ve 2016 yılları arasında nüfus %11,15 düzeyinde artmıştır. Bu artışlar sırasıyla 1970 – 1980 dönemindeki %42,81; 1980 – 1990

14 Nüfus artış hızları Çukurova Kalkınma Ajansı tarafından ardışık olmayan yıllarda nüfus artış hızı üssel fonksiyon yöntemi kullanılarak hesaplanmıştır.

döneminde %50,13 ve 1990 – 2000 dönemindeki %30,34 düzeyindeki artışlar yanında oldukça düşüktür. Bir başka deyişle, nüfus, 2007 yılından sonra, kayda değer bir biçimde artmamıştır.

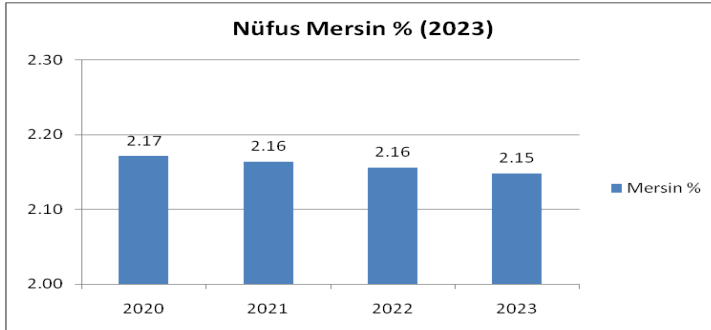
2008-2016 yılı verileri değerlendirildiğinde Mersin il nüfusunun Türkiye toplamı içindeki oranının azaldığı görülmektedir (Grafik 1). TÜİK tarafından yapılan kestirimlere göre bu eğilimin 2023 yılına kadar da devam edeceği görülmektedir (Grafik 2). 2012-2023 yılları arasında Türkiye nüfus artış hızı yıllık ‰9,8 iken bu değer Mersin için ‰6,6’dır. (Grafik 3)

Grafik 1: 2008-2016 Yılları arasında Mersin İl Nüfusunun Türkiye Toplam Nüfusu İçindeki Oranları

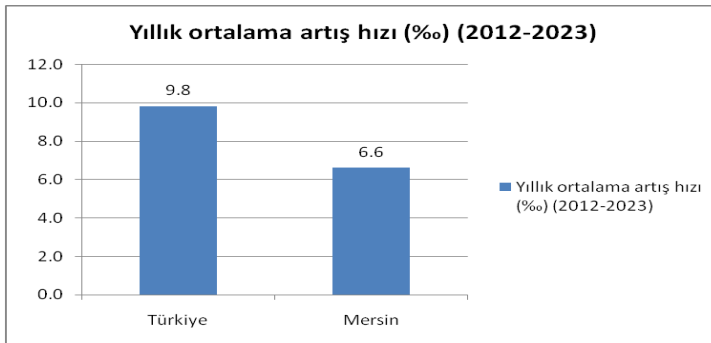
Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Grafik 2: Mersin İli 2020-2023 Yılları arasında Nüfus Projeksiyonları

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Grafik 3: 2012-2023 Yılları arasında Mersin İli Yıllık Ortalama Nüfus Artış Hızı

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Kent ve Kır Nüfusları

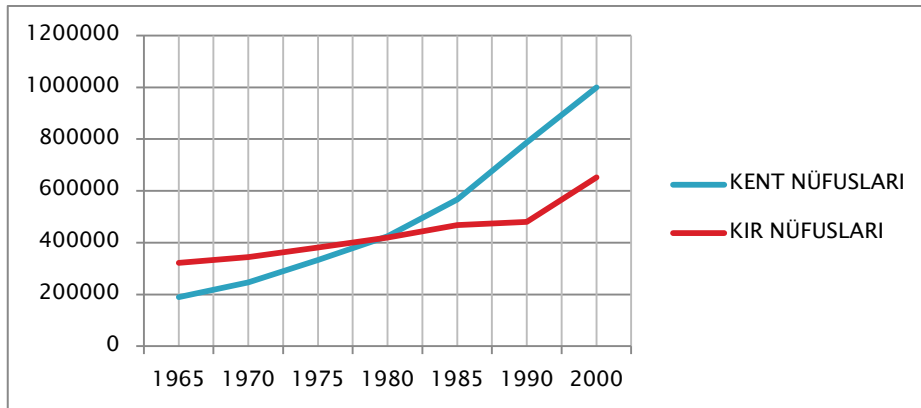
Mersin ili nüfus gelişimine kent ve kır nüfusları çerçevesinden bakıldığında, demografik yapıyı anlamak görece kolaylaşmaktadır. Kent ve kır nüfusları Genel Nüfus Sayımları verileri üzerinden değerlendirildiğinde, inceleme dönemi içerisinde, hem kent hem de kır nüfuslarının mutlak olarak arttığı, ancak kent ve kır nüfuslarının toplam nüfus içerisindeki oranlarının değiştiği görülmektedir. 1980 yılına kadar Mersin ili, kır nüfusunun fazla olduğu bir ilken, bu tarihte kent ve kır nüfuslarının toplam nüfus içerisindeki oranları eşitlenmiş, bu tarihten itibaren ise kent nüfuslarının oranları toplam nüfus içerisinde belirleyici olmaya başlamıştır. Genel nüfus sayımlarının yapıldığı ve kent/kır nüfus farklılaşmasının takip edilebildiği 1965-2000 dönemi içerisinde, gözlemlenen kent ve kır nüfuslarının toplam nüfus içerisindeki oranlarının tam ters yönde değiştiğidir. Bir başka deyişle, 1965 yılında toplam nüfusun %37'si kent nüfusunu oluştururken, 2000 yılına gelindiğinde benzer bir oran (%39) kır nüfusu için geçerli bir oran olmuştur (Tablo 3). Bu durum, önemli bir tarımsal potansiyeli olsa da, Mersin İli'nin giderek kentsel bir karakter kazanmasının kanıtı gibidir (Grafik 4).

Tablo 3: Yıllar itibarı ile Mersin İli Kent ve Kır Nüfusları (Genel Nüfus Sayımları)

Yıllar	Toplam Nüfus (kişi)	Kent Nüfusu (kişi)	Kır Nüfusu (kişi)	Toplam Nüfus içerisinde Kent Nüfusu Oranı (%)	Toplam Nüfus içerisinde Kır Nüfusu Oranı (%)
1965	511.273	189.382	321.891	37	63
1970	590.943	246.300	344.643	42	58
1975	714.817	332.900	381.917	47	53
1980	843.931	424.544	419.387	50	50
1985	1.034.085	566.419	467.666	55	45
1990	1.266.995	787.284	479.711	62	38
2000	1.651.400	999.220	652.180	61	39

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Grafik 4: Kent ve Kır Nüfuslarının Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

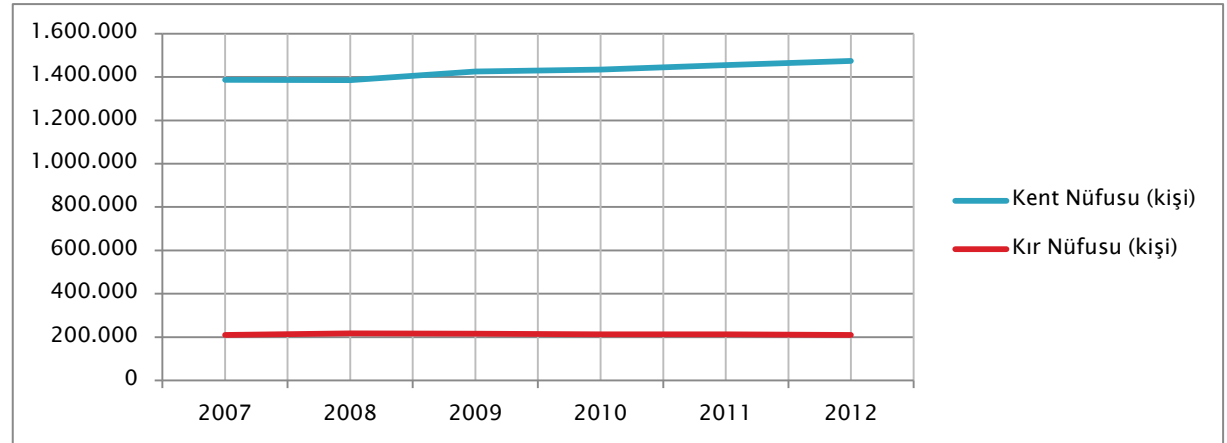
Kent ve kır nüfusları Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verileri üzerinden değerlendirildiğinde, kent/kır nüfus farklılaşmasının son dönemdeki durumunu görmek olanaklı hale gelmektedir¹⁵ (Tablo 4). 2007 yılına gelindiğinde, kent ve kır nüfusları ciddi düzeylerde değişmiştir. Bu değişim bir yandan süregelen eğilimlerden kaynaklanmış, diğer yandan da kırsal yerleşmelerin tüzel kişiliklerindeki değişmelerin bir yansıması olarak ortaya çıkmıştır. 2000 yılından farklı olarak, 2007 yılında kent ve kır nüfuslarının toplam nüfus içerisindeki oranları sırası ile %87 ve %13 olmuştur. Bu oranlar, 2007 – 2012 yılları arasında çok fazla değişmeden, hemen hemen aynı kalmıştır (Grafik 5).

Tablo 4: Yıllar itibarı ile Mersin İli Kent ve Kır Nüfusları (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Yıllar	Toplam Nüfus (kişi)	Kent Nüfusu (kişi)	Kır Nüfusu (kişi)	Toplam Nüfus içerisinde Kent Nüfusu Oranı (%)	Toplam Nüfus içerisinde Kır Nüfusu Oranı (%)	Toplam Kırsal Yerleşme Sayısı	Kırsal Yerleşmelerin Ortalama Nüfus Büyüklüğü
2007	1.595.938	1.386.814	209.124	87	13	508	412
2008	1.602.908	1.385.252	217.656	86	14	510	427
2009	1.640.888	1.425.006	215.882	87	13	510	423
2010	1.647.899	1.434.937	212.962	87	13	510	418
2011	1.667.939	1.455.775	212.164	87	13	509	417
2012	1.682.848	1.473.667	209.181	88	12	509	411

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)

Grafik 5: Kent ve Kır Nüfuslarının Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS)

¹⁵ Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sisteminde, Mersin ilindeki köy nüfusları 2007 – 2012 yılları arası için bulunmaktadır. Bunun nedeni, 12.11.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Mersin Büyükşehir Belediyesinin sınırlarının il mülki sınırlarına genişletilmesi; bu sınırlar içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılması, köylerin mahalle olarak, belediyelerin ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmasıdır.

1.2. Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Gelişimi

2016 nüfus verilerine göre Mersin İli'ndeki en büyük 5nci ilçe olan Mezitli, 1965 Genel Nüfus Sayımı verilerine göre bir köy statüsündedir. 1965 yılında, toplam 2.252 kişi ile Merkez ilçeye bağlı en büyük köydür. 1970 genel nüfus sayımına göre, Mezitli belediye statüsü kazanmıştır. Bu sayıma göre, Mezitli Merkez ilçeye bağlı bir belediyedir ve 2000 yılına kadar olan tüm genel nüfus sayımlarında bu statüsünü korumaktadır. 2007 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre Mezitli artık 30 mahallesi olan bir ilçedir. Aynı kaynaktan elde edilen 2013 yılı verilerine göre Mezitli ilçesinin mahalle sayısı 40'a yükselmiştir.

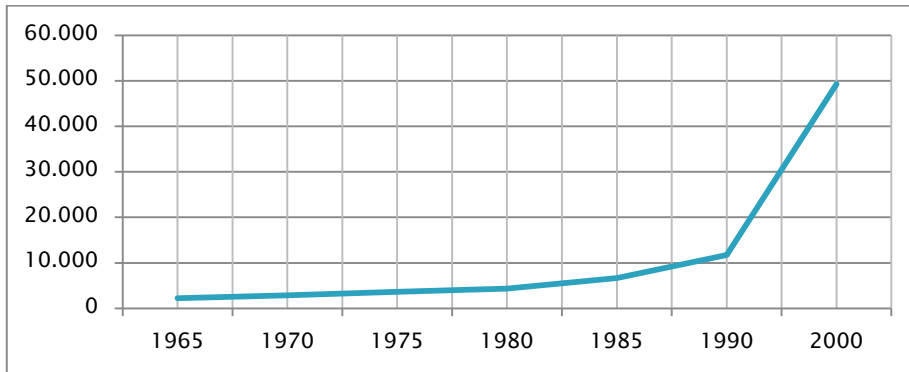
Tablo 5: Mezitli'de Nüfusun Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)
1965	2.252
1970	2.896
1975	3.658
1980	4.377
1985	6.681
1990	11.735
2000	49.328

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Genel Nüfus Sayımları dönemi incelendiğinde, 1990 yılına kadar nüfusun düşük bir hızda arttığı ve 1990 yılı sonrasında dikkate değer bir artışın 1990 yılı ile birlikte başladığı görülmektedir (Grafik 6). 1990 yılı sonrasında, kentin yeni gelişme yönünün batı ve güneybatı olması ve üniversite gibi kullanımların bu bölgede yer seçmeye başlaması, yerleşmede nüfusun hızla artmasına neden olmuştur. Değişime Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi üzerinden yaklaşıldığında, yüksek hızdaki nüfus artışının 2007 ile 2008 yılları arasında da gözlemlendiği; 2008 yılından sonra nüfusun görece düşük bir hızda arttığı tespit edilmiştir.

Grafik 6: Mezitli'de Nüfusun Değişimi (Genel Nüfus Sayımları)

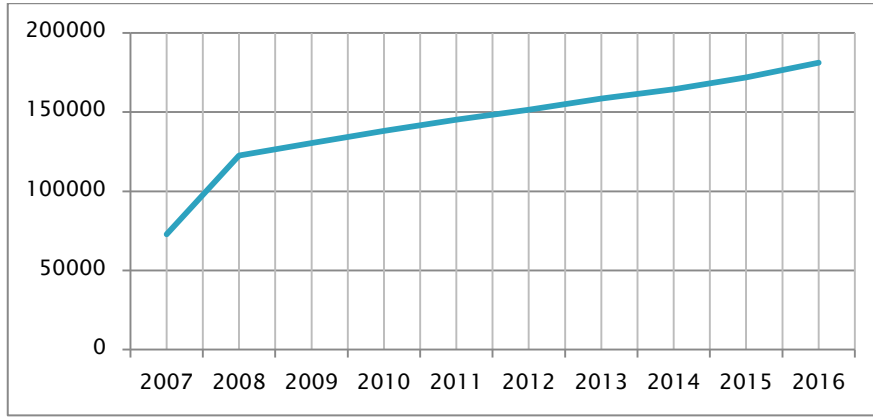
Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Tablo 6: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Yıllar	Toplam Nüfus (Kişi)
2007	72.904
2008	122.574
2009	130.450
2010	138.168
2011	145.243
2012	151.394
2013	158.482
2014	164.429
2015	171.837
2016	181.167

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2007-2016

Grafik 7: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Değişimi (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi, 2007-2016

Kent ve Kır Nüfusları

Kent ve kır nüfuslarının tespit edilmesi, özellikle büyükşehir statüsüne sahip yerleşmeler için oldukça sıkıntılıdır. Bu sıkıntıların nedeni, 12.11.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6360 sayılı “On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile Mersin Büyükşehir Belediyesinin sınırlarının il mülki sınırlarına genişletilmesi; bu sınırlar içerisinde yer alan köy ve belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin kaldırılarak köylerin mahalle, belediyelerin ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı bulundukları ilçenin belediyesine katılmasıdır.

Ancak yeni yasal düzenlemeler, yerleşmelerin yasal statülerini değiştirse de, yerleşmelerin sosyo-ekonomik yapıları değişmeden devam etmektedir. Gerek muhtarların beyanlarında, gerekse farklı kaynaklardan elde edilen bilgiler ışığında Mezitli İlçesi'nde 40 mahalleden 15'inin kırsal nitelikli olduğu tespit edilmiştir. Bu kırsal nitelikli mahalleler Akarca, Bozön, Cemilli, Çevlik, Demirışık, Doğançay, Doğlu, Kocayer, Kuzucu, Kuzucubelen, Pelitkoyağı, Sarılar, Takanlı, Tolköy ve Zeybekler mahalleleridir.

Mezitli İlçesi'ndeki kentsel nüfus / kırsal nüfus oranı, Mersin İli'ndeki orandan oldukça farklıdır. 2013 ve 2016 yılları arasında, her inceleme yılı için Mezitli İlçesi'nde kentsel nüfus ayırt edici ölçüde yüksek, kırsal nüfus ise düşüktür. Ayrıca yıllar itibari ile kentsel nüfus artma, kırsal nüfus ise azalma eğilimi sergilemektedir. Azalma eğilimi, kırsal yerleşmelerin ortalama nüfus büyüklükleri için de geçerlidir.

Tablo 7: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nde Kent ve Kırsal Nüfusları (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Yıllar	Toplam Nüfus (kişi)	Kent Nüfusu (kişi)	Kırsal Nüfusu (kişi)	Toplam Nüfus içerisinde Kent Nüfusu Oranı (%)	Toplam Nüfus içerisinde Kırsal Nüfusu Oranı (%)	Toplam Kırsal Yerleşme Sayısı	Kırsal Yerleşmelerin Ortalama Nüfus Büyüklüğü
2013	158.482	152.394	6.088	96	4	15	406
2014	164.429	158.411	6.018	96	4	15	401
2015	171.837	165.875	5.962	97	3	15	397
2016	181.167	175.209	5.958	97	3	15	397

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Mahalle Nüfusları

Mezitli İlçesi'ne bağlı 40 adet mahalle bulunmaktadır. Bu mahallelerin nüfusları Tablo 8'de verilmiştir. 2016 yılı itibari ile nüfusu en fazla olan mahalle Menderes Mahallesi, nüfusu en az olan mahalle ise Tolköy Mahallesi'dir. Yıllar itibariyle Mezitli İlçesi'nin neredeyse tüm mahallelerinde benzer hızda bir nüfus artışı gözlenirken, nüfusu diğer mahallelere göre daha hızlı bir şekilde artan üç mahalle göze çarpmaktadır: Yeni Mahalle, Deniz Mahallesi ve Merkez Mahallesi. Son yıllarda, özellikle Yeni Mahalle ve Merkez Mahallesi'nde gerçekleşen konut yatırımlarının görece fazla olması ve bu mahallelerin konumsal avantajları nedeni ile bu konutlara yönelik önemli bir talebin olması, nüfus artışının en önemli nedeni gibi durmaktadır.

Tablo 8: Mezitli İlçesi'ne bağlı Mahalle Nüfusları

Mahalle	2013	2014	2015	2016
75.Yıl Mahallesi	5.729	6115	5910	6402
Akarca Mahallesi	583	568	566	563
Akdeniz Mahallesi	14.024	15.147	17.036	19.411
Anayurt Mahallesi	843	912	905	895
Atatürk Mahallesi	12.480	13.076	13.782	14.205
Bozön Mahallesi	1.074	1.059	1.049	1.086
Çamlıca Mahallesi	3.010	3.001	3.065	3.139
Çankaya Mahallesi	2.406	2.437	2.583	2.578
Cemilli Mahallesi	245	223	223	222
Çevlik Mahallesi	356	372	364	384
Cumhuriyet Mahallesi	2.219	2.193	2.194	2.204
Davultepe Mahallesi	1.364	1.543	1.613	1.733
Demirşık Mahallesi	286	306	268	257

Mahalle	2013	2014	2015	2016
Deniz Mahallesi	5.008	5.080	5.179	5.871
Doğançay Mahallesi	173	163	163	159
Doğlu Mahallesi	586	590	594	585
Esenbağlar Mahallesi	452	456	445	434
Eski Mezitli Mahallesi	1.577	1.625	1.700	1.754
Fatih Mahallesi	8.775	8.508	8.660	9.041
Fındıkpınarı Mahallesi	1.685	1.246	1.139	1.063
Hürriyet Mahallesi	750	754	761	788
İstiklal Mahallesi	3.929	3.859	3.977	4.163
Kaleköy Mahallesi	1.467	1.483	1.481	1.727
Kocayer Mahallesi	651	650	662	659
Kuyuluk Mahallesi	922	988	961	1.011
Kuzucubelen Mahallesi	532	504	507	504
Kuzucu Mahallesi	302	316	308	301
Menderes Mahallesi	23.934	24.135	24.520	24.935
Merkez Mahallesi	14.323	17.295	20.319	22.776
Pelitkoyağı Mahallesi	150	144	141	140
Şahin Tepesi Mahallesi	1.102	1.020	1.016	1.015
Sarılar Mahallesi	489	463	469	460
Seymenli Mahallesi	3.950	3.907	3.961	4.282
Takanlı Mahallesi	328	346	348	343
Tece Mahallesi	996	991	989	1.073
Tepeköy Mahallesi	2.201	2.137	2.037	2.037
Tol Mahallesi	140	129	117	124
Viranşehir Mahallesi	18.702	18.724	18.761	18.947
Yeni Mahallesi	20.546	21.779	22.881	23.725
Zeybekler Mahallesi	193	185	183	171

Kaynak: TÜİK, 2016 yılı Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Nüfus Yoğunlukları

2016 yılı nüfus verileri ve alansal büyüklükler ile mahalle düzeyinde nüfus yoğunlukları belirlenmiştir. (Tablo 9) Mahallelerin net ve brüt yoğunlukları Harita 2 ve Harita 3’de sunulmaktadır. Yoğunluk haritaları incelendiğinde; net yoğunlukların en fazla olduğu mahalleler olan 75. Yıl, Akdeniz, Atatürk, Fatih, Hürriyet, İstiklal, Menderes, Merkez, Viranşehir ve Yenimahalle mahallelerinin nüfus yoğunluk açısından kentsel nitelik sergileyen mahalleler olduğu söylenebilmektedir.¹⁶

¹⁶ Bu konu ile ilgili olarak proje kapsamında elde edilen veriler ile hazırlanmış bir bildiri 8 Kasım Dünya Şehircilik Günü 41. Kolokyumunda sunulmuştur. Çalışmanın sonucunda kentsel olarak gözlemlendiğimiz ve nitelendirdiğimiz bazı mahallelerin (Fatih Mahallesi gibi) geçiş bölgesi niteliği sergilediği tespit edilmiştir.

Tablo 9: Mezitli İlçesi'ne bağlı Mahallelerin Nüfus Yoğunlukları

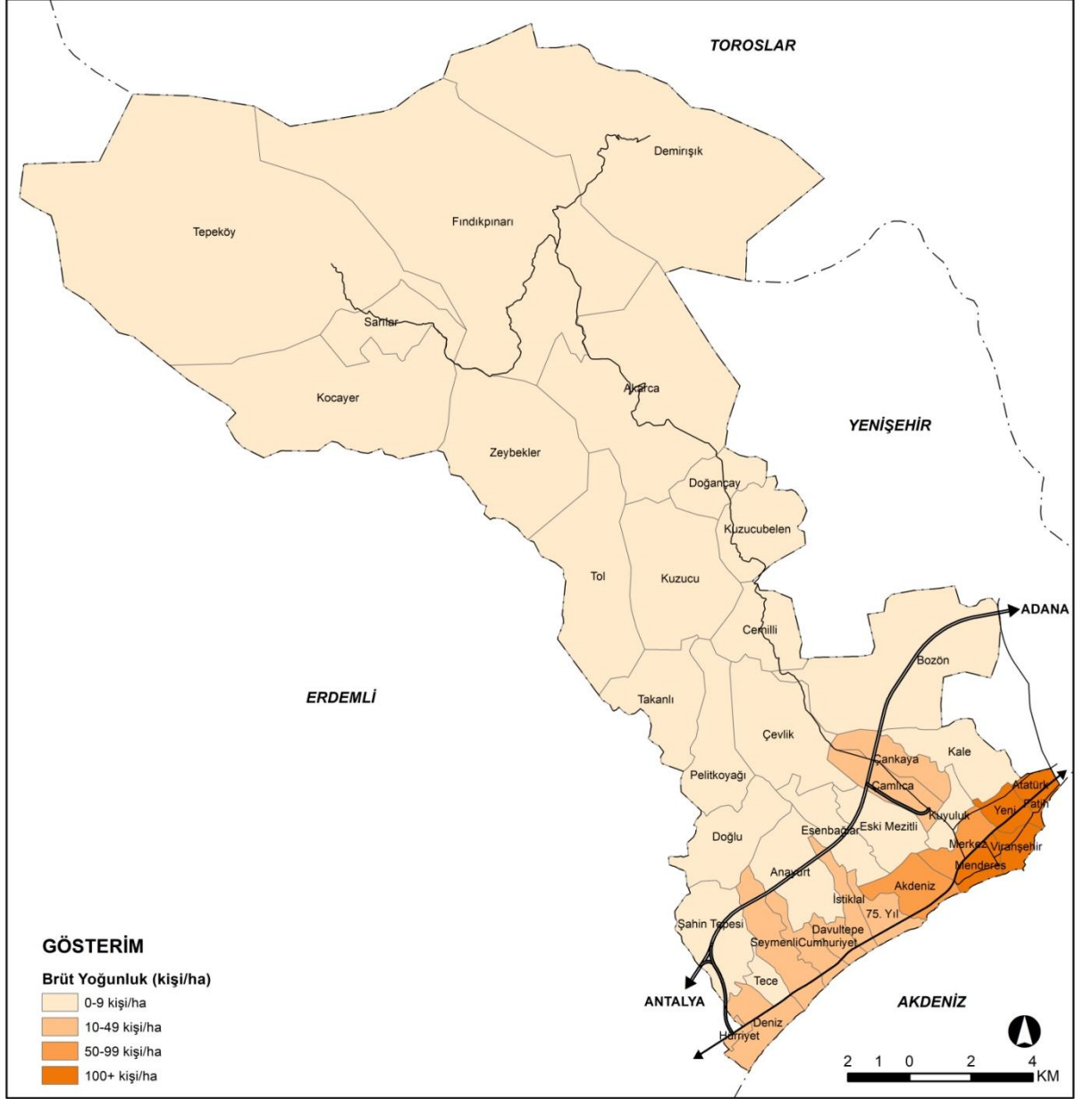
Mahalle	2016 yılı Nüfusu	Mahalle Alanı (ha)	Yerleşik Alan Alanı (ha)	Brüt Yoğunluk* (kişi/ha)	Net Yoğunluk** (kişi/ha)
75.Yıl Mahallesi	6.402	241,60	54,46	26,50	117,55
Akarca Mahallesi	563	2.604,42	22,77	0,22	24,73
Akdeniz Mahallesi	19.411	266,42	184,48	72,86	105,22
Anayurt Mahallesi	895	542,41	24,58	1,65	36,41
Atatürk Mahallesi	14.205	116,34	83,97	122,10	169,17
Bozön Mahallesi	1.086	1.932,89	42,89	0,56	25,32
Çamlıca Mahallesi	3.139	260,09	77,24	12,07	40,64
Çankaya Mahallesi	2.578	259,35	85,85	9,94	30,03
Cemilli Mahallesi	222	609,12	7,81	0,36	28,43
Çevlik Mahallesi	384	1.231,34	10,46	0,31	36,71
Cumhuriyet Mahallesi	2.204	181,94	41,53	12,11	53,07
Davultepe Mahallesi	1.733	123,12	43,34	14,08	39,99
Demirşık Mahallesi	257	5.003,22	59,72	0,05	4,30
Deniz Mahallesi	5.871	346,05	132,30	16,97	44,38
Doğançay Mahallesi	159	431,90	5,75	0,37	27,65
Doğlu Mahallesi	585	815,99	16,91	0,72	34,59
Esenbağlar Mahallesi	434	446,31	12,78	0,97	33,96
Eski Mezitli Mahallesi	1.754	582,72	51,07	3,01	34,35
Fatih Mahallesi	9.041	63,20	48,49	143,05	186,45
Fındıkpınarı Mahallesi	1.063	5.971,84	248,98	0,18	4,27
Hürriyet Mahallesi	788	35,00	5,14	22,51	153,31
İstiklal Mahallesi	4.163	123,03	34,49	33,84	120,70
Kaleköy Mahallesi	1.727	358,28	57,06	4,82	30,27
Kocayer Mahallesi	659	2.508,11	18,27	0,26	36,07
Kuyuluk Mahallesi	1.011	190,21	27,24	5,32	37,11
Kuzucubelen Mahallesi	504	673,53	27,37	0,75	18,41
Kuzucu Mahallesi	301	1.378,46	13,70	0,22	21,97
Menderes Mahallesi	24.935	178,26	157,64	139,88	158,18
Merkez Mahallesi	22.776	233,50	197,70	97,54	115,20
Pelitkoyağı Mahallesi	140	740,83	2,81	0,19	49,82
Şahin Tepesi Mahallesi	1.015	639,55	23,68	1,59	42,86
Sarılar Mahallesi	460	658,85	18,21	0,70	25,26
Seymenli Mahallesi	4.282	446,90	58,54	9,58	73,15
Takanlı Mahallesi	343	1.120,30	15,50	0,31	22,13
Tece Mahallesi	1.073	133,57	31,50	8,03	34,06
Tepeköy Mahallesi	2.037	6.945,38	51,84	0,29	39,29
Tol Mahallesi	124	1.531,53	8,04	0,08	15,42
Viranşehir Mahallesi	18.947	132,65	98,43	142,83	192,49
Yeni Mahallesi	23.725	174,38	154,74	136,05	153,32
Zeybekler Mahallesi	171	1.866,78	4,33	0,09	39,49

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

* Brüt yoğunluklar, mahallede yaşayan sayısının mahalle alanına bölünmesi ile elde edilmiştir.

** Net yoğunluklar, mahallede yaşayan sayısının mahallenin yerleşik alanına bölünmesi ile elde edilmiştir.

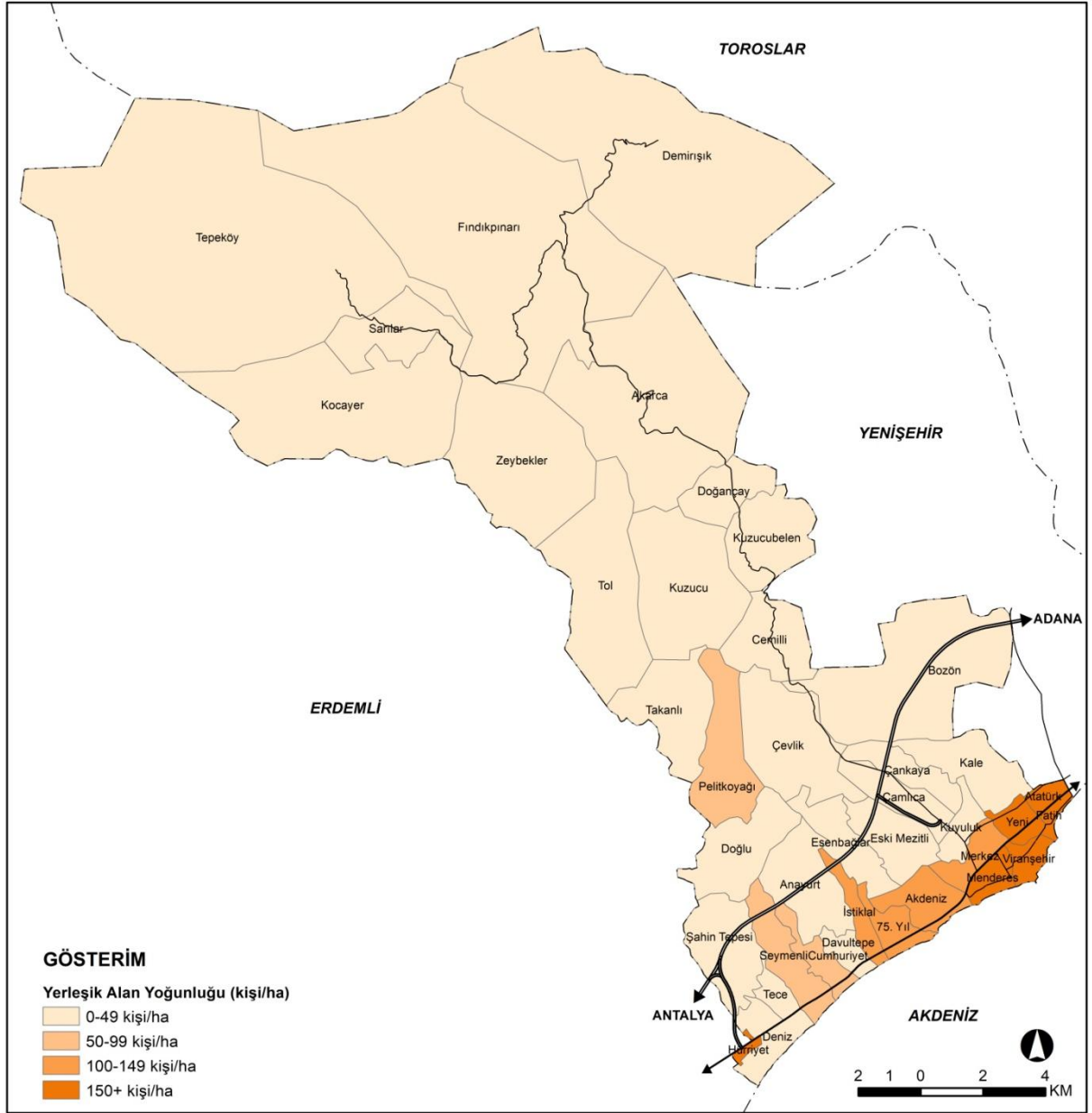
Haria 2: Mezitli İlçesi Mahalleleri Brüt Nüfus Yoğunluğu*

* Tablo 9'de sunulan verilen kullanılmıştır.

Brüt yoğunluk hesaplaması mahallenin 2016 yılı toplam nüfusunun mahalle idari sınırları içindeki toplam alana bölünmesi ile elde edilmiştir.

Harita 3: Mezitli İlçesi Mahalleleri Net Nüfus Yoğunluğu*

* Tablo 9'de sunulan verilen kullanılmıştır.

Yerleşik alan yoğunluğu / Net yoğunluk hesaplaması mahallenin 2016 yılı toplam nüfusunun mahalle yerleşik alanı içindeki toplam alana bölünmesi ile elde edilmiştir.

1.3. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Cinsiyete Göre Dağılımı

Mersin İli'nde nüfusun cinsiyete göre dağılımı değerlendirildiğinde, genel nüfus sayımlarında erkek nüfusunun fazla olduğu, ancak Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'nde genel olarak kadın nüfusunun fazla olduğu (2007 ve 2009 yılları hariç) gözlenmektedir. (Tablo 10, Tablo 11)

Tablo 10: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfuslarının Cinsiyete göre Dağılımı (Genel Nüfus Sayımları)

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam
1965	262.008	249.265	511.273
1970	300.197	290.746	590.943
1975	369.269	345.548	714.817
1980	429.721	414.210	843.931
1985	527.092	506.993	1.034.085
1990	645.244	621.751	1.266.995
2000	829.742	821.658	1.651.400

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Tablo 11: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Nüfuslarının Cinsiyete göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

Yıllar	Erkek	Kadın	Toplam
2007	801.112	794.826	1.595.938
2008	796.911	805.997	1.602.908
2009	823.453	817.435	1.640.888
2010	819.515	828.384	1.647.899
2011	831.244	836.695	1.667.939
2012	838.102	844.746	1.682.848
2013	849.548	856.226	1.705.774
2014	860.306	866.949	1.727.255
2015	869.989	875.232	1.745.221
2016	885.583	888.269	1.773.852

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Mezitli İlçesi'nde nüfusun cinsiyete göre dağılımı Tablo 12 ve Tablo 13'daki gibidir. Genel nüfus sayımlarında erkek nüfusunun 2000 yılına kadar fazla olduğu, 2000 yılı Genel Nüfus sayımı ve 2007 yılı ile birlikte yürürlüğe giren tüm Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerinde ise kadın nüfusunun, Mersin il geneline benzer şekilde fazla olduğu gözlenmektedir.

Tablo 12: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nin Nüfusunun Cinsiyete göre Dağılımı (Genel Nüfus Sayımları)

	Erkek	Kadın	Toplam
1965	1.130	1.122	2.252
1970	1.590	1.306	2.896
1975	1.997	1.661	3.658
1980	2.359	2.018	4.377
1985	3.537	3.144	6.681
1990	9.270	8.465	11.735
2000	24.265	25.063	49.328

Kaynak: TÜİK, Genel Nüfus Sayımları

Tablo 13: Yıllar itibari ile Mezitli İlçesi'nin Nüfusunun Cinsiyete göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

	Erkek	Kadın	Toplam
2007	35.446	37.458	72.904
2008	60.263	62.311	122.574
2009	63.913	66.537	130.450
2010	67.537	70.631	138.168
2011	71.092	74.151	145.243
2012	74.126	77.268	151.394
2013	77.742	80.740	158.482
2014	80.825	83.604	164.429
2015	84.481	87.356	171.837
2016	89.340	91.827	181.167

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

1.4. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Mersin İli'nde nüfusun yaş gruplarına göre dağılımı, genel olarak, Türkiye'de nüfusun yaş gruplarına göre dağılımına benzemektedir. 10-14 ve 15-19 yaşları arasında olanların toplam nüfus içerisindeki oranı oldukça yüksektir. Bu yaş grubunun ileriki yıllarda yaşlanacağı göz önünde bulundurulmalı; geleceğe yönelik stratejik kararlarda ve eylem planlarında bu durum dikkate alınmalıdır.

Tablo 14: 2000, 2008 ve 2016 Yıllarında Mersin İli Nüfusun Yaş Gruplarına göre Dağılımı

		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
2000 ^{(1)*}	Erkek	81.805	88.800	92.386	92.708	68.222	70.161	63.160	62.831
	Kadın	77.538	83.469	86.021	86.866	78.131	73.003	63.839	63.660
2008 ⁽²⁾	Erkek	65.961	71.554	76.764	73.776	60.766	68.223	63.623	60.879
	Kadın	62.440	67.732	73.264	71.027	67.184	68.799	64.788	62.689
2016 ⁽²⁾	Erkek	72.877	73.223	71.153	75.987	64.427	64.003	65.629	69.518
	Kadın	68.670	69.440	67.545	71.045	63.733	64.234	65.927	71.723

Kaynak: (1) TÜİK Genel Nüfus Sayımları; (2) TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) 2000 yılı Genel Nüfus Sayımında 164 erkek ve 159 kadının yaş grupları tespit edilememiştir.

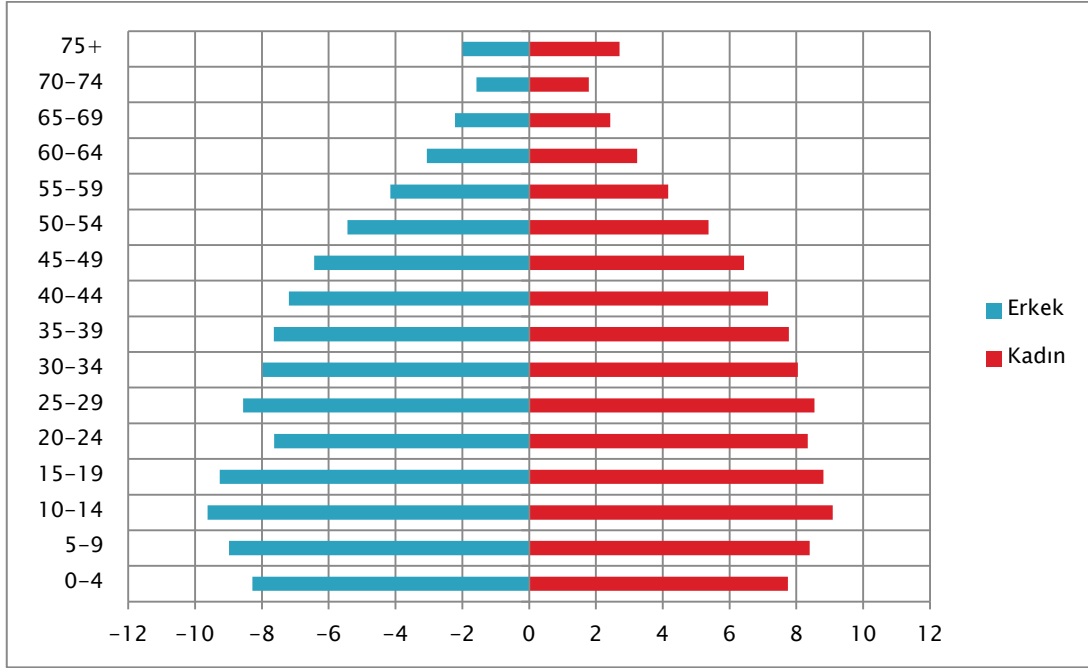
Tablo 12 devamı

		40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+
2000 ^{(1)*}	Erkek	52.761	43.579	33.627	24.350	19.895	16.318	10.400	8.575
	Kadın	50.843	41.718	32.088	23.728	20.351	16.682	12.282	11.280
2008 ⁽²⁾	Erkek	57.269	51.265	43.326	33.035	24.368	17.688	12.579	15.835
	Kadın	57.619	51.795	43.245	33.505	26.071	19.590	14.429	21.820
2016 ⁽²⁾	Erkek	64.328	57.258	57.715	43.694	39.456	26.306	17.466	22.543
	Kadın	65.794	56.996	58.357	44.478	40.176	28.816	20.375	30.960

Kaynak: (1) TÜİK Genel Nüfus Sayımları; (2) TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) 2000 yılı Genel Nüfus Sayımında 164 erkek ve 159 kadının yaş grupları tespit edilememiştir.

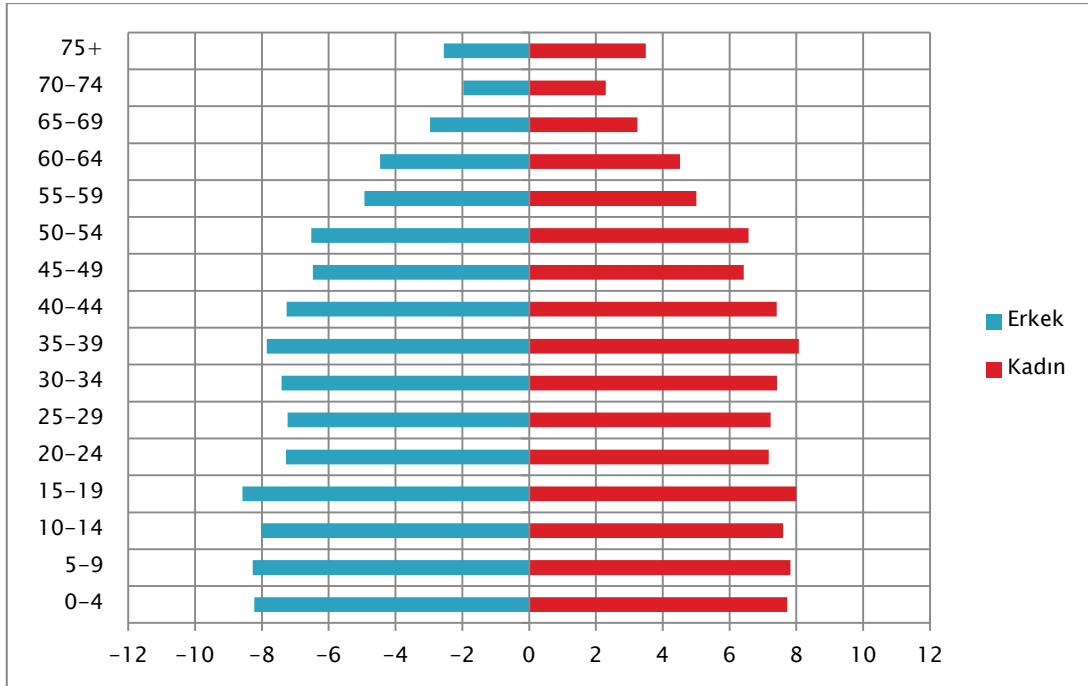
Grafik 8: Mersin İli Nüfus Piramidi (*), 2008

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) Nüfus piramidi, yaş gruplarının toplam nüfus içindeki yüzdeleri üzerinden oluşturulmuştur.

Grafik 9: Mersin İli Nüfus Piramidi (*), 2016

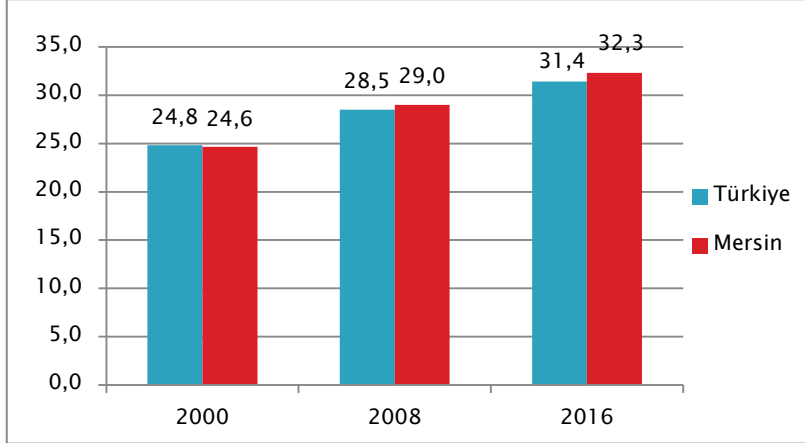

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) Nüfus piramidi, yaş gruplarının toplam nüfus içindeki yüzdeleri üzerinden oluşturulmuştur.

2000-2016 yılları arasındaki değişim değerlendirildiğinde, Türkiye’de ortalanca yaş yaklaşık 4 yaş artarken (30’dan 34’e) Mersin’de ortalanca yaşın yaklaşık 5 yaş (31’den 36’ya) artacağı tahmin edilmektedir (Grafik 10).

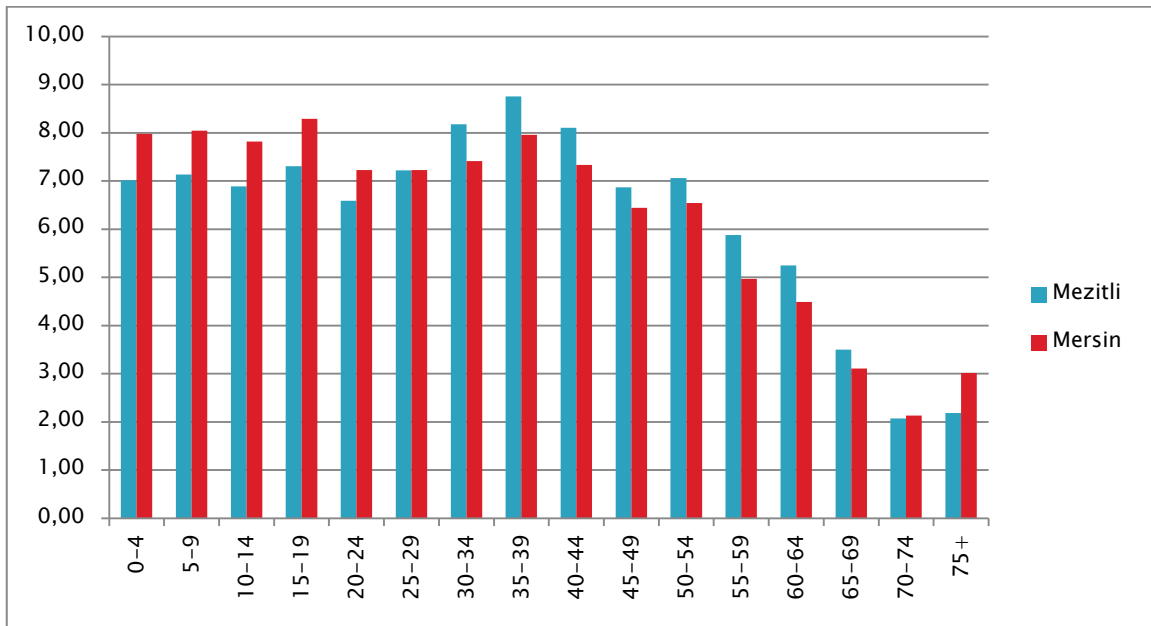
Grafik 10: Türkiye ve Mersin İli’nde Ortanca Yaş 2000-2016

Veri Kaynağı: Mersin Valiliği İl Nüfus ve Vatandaşlık Müdürlüğü Resmi Yazısı

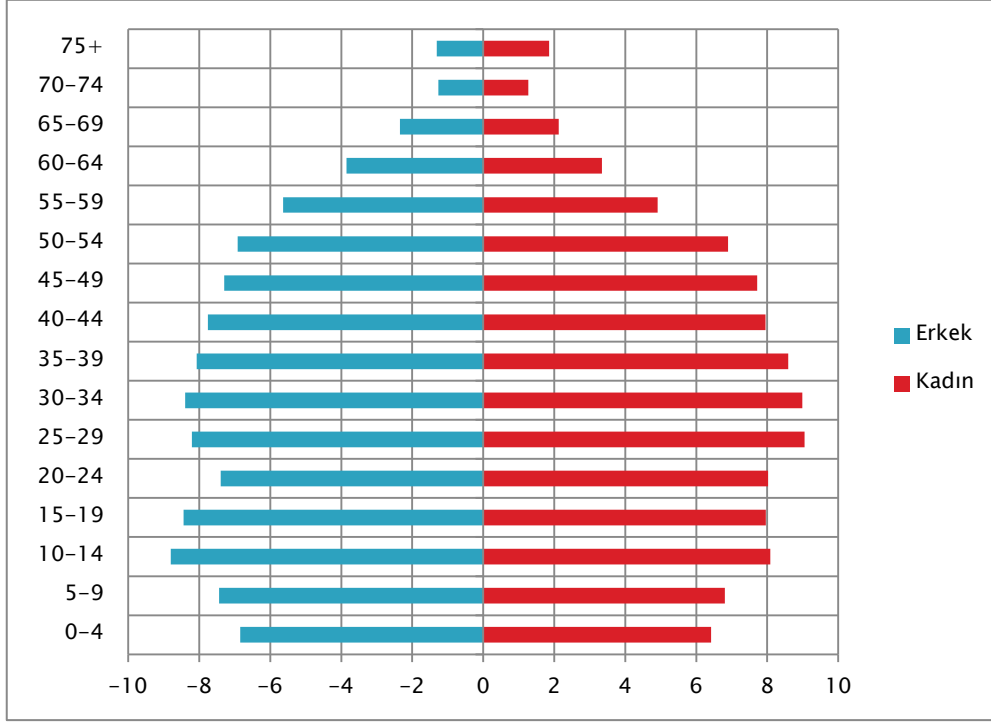
Mezitli İlçesi’nde 2016 yılı nüfusunun yaş gruplarına göre dağılımı incelendiğinde 0-24 yaş grubu ve 70-90+ yaş grubun ağırlığının Mezitli İlçesi’nde Mersin geneline göre daha düşük olduğu, 25-69 yaş grubunun ise daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, orta vadede Mezitli İlçesi’nde yaşlı nüfus oranının giderek artacağını düşündürmektedir. (Grafik 11)

Grafik 11: 2016 Yılı Mersin İli ve Mezitli İlçesi Yaş Gruplarının Toplam Nüfus İçindeki Dağılımlarının Karşılaştırılması

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

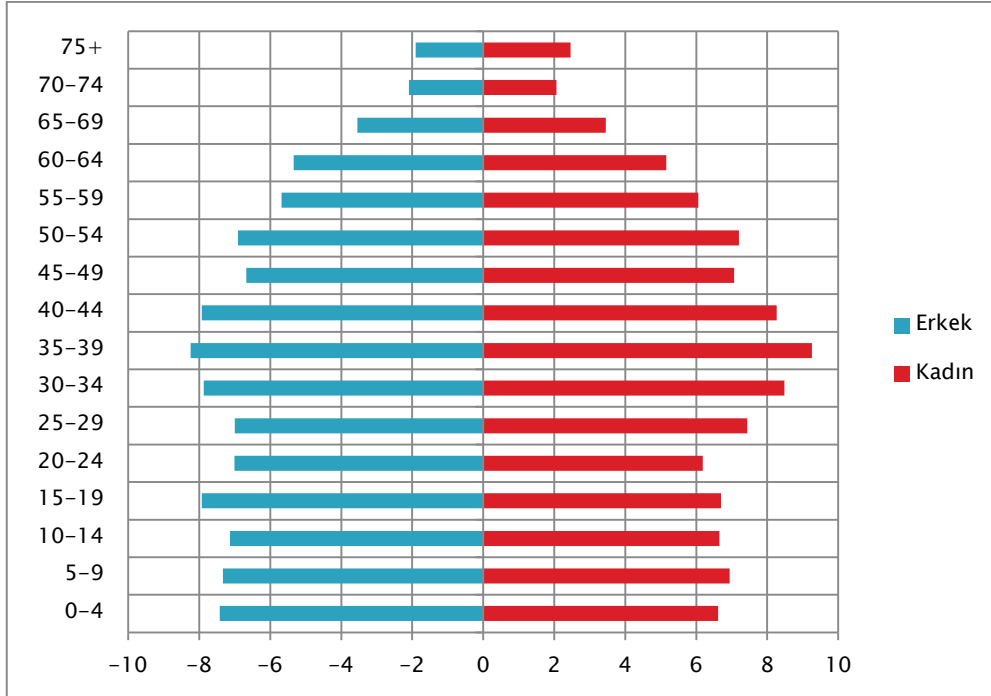
Grafik 12: Mezitli İlçesi Nüfus Piramidi (*), 2008

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) Nüfus piramidi, yaş gruplarının toplam nüfus içindeki yüzdeleri üzerinden oluşturulmuştur.

Grafik 13: Mezitli İlçesi Nüfus Piramidi (*), 2016

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

(*) Nüfus piramidi, yaş gruplarının toplam nüfus içindeki yüzdeleri üzerinden oluşturulmuştur.

Tablo 15: 2008 ve 2016 Yıllarında Mezitli İlçesi'nin Nüfuslarının Yaş Gruplarına göre Dağılımı (Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi)

		0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39
2008	Erkek	4130	4481	5301	5085	4462	4945	5065	4864
	Kadın	4003	4241	5038	4961	4997	5637	5599	5351
2016	Erkek	6628	6546	6370	7089	6264	6250	7032	7361
	Kadın	6078	6109	6109	6156	5672	6831	7793	8500

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Tablo 13 devamı

		40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75+
2008	Erkek	4676	4401	4168	3397	2321	1415	762	790
	Kadın	4954	4812	4300	3057	2081	1330	790	1160
2016	Erkek	7086	5959	6176	5076	4768	3173	1867	1695
	Kadın	7595	6490	6613	5569	4736	3171	1888	2259

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Nüfus piramitlerindeki daralma (Grafik 12 ve Grafik 13) ve ortanca yaşa ilişkin bulgular (Grafik 10), nüfusun giderek yaşlandığının, kısa ve orta vadede bu yaşlı nüfusa yönelik politikalar ve eylem planları oluşturulması gerektiğinin bir göstergesidir.

Bağımlılık Oranları

Bağımlılık oranı, temel olarak, çalışmayan nüfusun (0-14 yaş grubu ve 65+ yaş grubu) çalışan nüfusa (15-64 yaş grubu) oranıdır.¹⁷ Çocuklar ve yaşlılar için ayrı ayrı hesaplanabilecek olan bağımlılık

¹⁷ **Toplam yaş bağımlılık oranı:** “15-64” yaş grubundaki her 100 kişi için “0-14” ve “65 ve daha yukarı” yaş gruplarındaki kişi sayısıdır.

$$\text{Toplam yaş bağımlılık oranı} = \frac{P_{0-14} + P_{65+}}{P_{15-64}} * 100$$

Burada,

P_{0-14} : 0-14 yaş grubundaki nüfusu,

P_{65+} : 65 ve daha yukarı yaş grubundaki nüfusu,

P_{15-64} : 15-64 yaş grubundaki nüfusu göstermektedir.

Genç bağımlılık oranı: “15-64” yaş grubundaki her 100 kişi için “0-14” yaş grubundaki kişi sayısıdır.

$$\text{Genç bağımlılık oranı} = \frac{P_{0-14}}{P_{15-64}} * 100$$

Burada,

P_{0-14} : 0-14 yaş grubundaki nüfusu,

P_{15-64} : 15-64 yaş grubundaki nüfusu göstermektedir.

Yaşlı bağımlılık oranı: “15-64” yaş grubundaki her 100 kişi için “65 ve daha yukarı” yaş grubundaki kişi sayısıdır.

$$\text{Yaşlı bağımlılık oranı} = \frac{P_{65+}}{P_{15-64}} * 100$$

Burada,

P_{65+} : 65 ve daha yukarı yaş grubundaki nüfusu,

P_{15-64} : 15-64 yaş grubundaki nüfusu göstermektedir.

oranları, demografik yapıdan hareketle bir yerleşmenin gelişmişlik düzeyi hakkında genel bir fikir edinmeye olanak sağlamaktadır. Çalışan sayılarının yüksek olması gelişmişlik için bir ölçüt olduğundan, bağımlılık oranlarının yüksek çıkması istenen bir durum değildir.

Bağımlılık esaslarına temel olacak veriler ve Mersin İli bağımlılık oranları Tablo 16'da verilmiştir. Toplam yaş bağımlılık oranları, inceleme yılları olan 2000, 2008 ve 2016 yılları itibari ile düşüş sergilemektedir. Benzer bir düşüşü genç bağımlılık oranında da gözlemlemek mümkündür. Bu durum, 0-14 yaş grubundaki kişi sayısının azalması ile ortaya çıkmaktadır. Ancak yaşlı bağımlılık oranı, toplam yaş bağımlılık oranı ve genç bağımlılık oranından farklı olarak artma eğilimindedir.

Tablo 16: 2000, 2008 ve 2016 yıllarında Mersin İli Nüfuslarının Bağımlılık Oranı Verileri

Yıllar	0-14 Yaş Grubu	15-64 Yaş Grubu	65+ Yaş Grubu	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı (%)	Genç Bağımlılık Oranı (%)	Yaşlı Bağımlılık Oranı (%)
2000	510.019	1.065.521	75.537	54,95	47,87	7,09
2008	417.715	1.083.252	101.941	47,97	38,56	9,41
2016	422.908	1.204.478	146.466	47,27	35,11	12,16

Kaynak: TÜİK Genel Nüfus Sayımları, TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Mezitli İlçesi'ne ilişkin bağımlılık oranları Tablo 17'de verilmiştir. Bu tablodaki verilere göre, Mezitli İlçesi'nde toplam yaş bağımlılık oranları inceleme yılları olan 2008 ve 2016 yılları itibari ile artış gözlenmektedir. Bu durum Mersin İli'nde giderek azalan toplam yaş bağımlılık oranlarının tersidir. Mezitli İlçesi'nde 0-14 yaş grubundaki kişi sayısı artsa da, genç bağımlılık oranlarında düşüş gözlenmektedir. Yaşlı bağımlılık oranı, toplam yaş bağımlılık oranına benzer bir biçimde artma eğilimindedir. Bu artış, Mersin İli'nde gözlenen durum ile paralellik sergilemektedir. Bağımlılık oranlarındaki bu değişimler, farklı yaş gruplarına yönelik olarak hazırlanacak stratejiler ve eylem planlarında dikkate alınmalıdır.

Tablo 17: 2008 ve 2016 Yıllarında Mezitli İlçesi Nüfuslarının Bağımlılık Oranı Verileri

Yıllar	0-14	15-64	65+	Toplam Yaş Bağımlılık Oranı(%)	Genç Bağımlılık Oranı (%)	Yaşlı Bağımlılık Oranı(%)
2008	27.194	89.133	6.247	37,52	30,51	7,01
2016	38.108	129.006	14.053	40,43	29,54	10,89

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

1.5. Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Göç ve Yabancı Nüfus

Mersin İli 2000'li yıllara kadar önemli düzeylerde göç alan bir il olsa da, 2008 yılı sonrasında Ülke İçi Göç İstatistikleri verilerinden elde edilen sonuçlara göre bu niteliğin değişmeye başladığı görülmektedir. Bu dönem ile birlikte Mersin, göç alan bir değil, artık göç veren bir il haline gelmiştir.

2008 – 2016 yılları arasında Mersin İli'nin aldığı göç toplam 461.831 kişidir. Bu sayı, yılda ortalama 51.315 kişinin Mersin İli'ne göç ettiği anlamına gelmektedir. Aynı dönem içerisinde, Mersin İli'nin verdiği göç toplam 480.703 kişidir. Bu sayı, her yıl ortalama 53.411 kişinin Mersin'den başka illere göç ettiği anlamında gelmektedir. Buna göre 2016 yılı için net göç hızı dışarıdan gelen 2.199 kişi dikkate alındığında ‰ 1,2'dir.

Tablo 18: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Aldığı Göçler

Yıllar	Mersin'in aldığı göç (kişi)	En fazla göç alınan üç il	En fazla göç alınan ilk üç ilden alınan göçün toplam alınan göç içerisindeki yüzdesi (%)
2008	46.776	Adana, İstanbul, Ankara	25,22
2009	48.377	Adana, İstanbul, Şanlıurfa	25,65
2010	50.430	Adana, İstanbul, Şanlıurfa	24,69
2011	51.328	Adana, İstanbul, Şanlıurfa	25,39
2012	46.721	Adana, İstanbul, Şanlıurfa	26,31
2013	51.468	Adana, İstanbul, Şanlıurfa	26,53
2014	55.598	Adana, İstanbul, Ankara	27,09
2015	56.171	Adana, İstanbul, Şırnak	24,38
2016	54.962	Adana, İstanbul, Şırnak	24,48

Kaynak: TÜİK, Ülke İçi Göç İstatistikleri, 2008-2016

Tablo 19: Yıllar itibari ile Mersin İli'nin Verdiği Göçler

Yıllar	Mersin'in verdiği göç (kişi)	En fazla göç verilen üç il	En fazla göç verilen ilk üç ile verilen göçün toplam verilen göç içerisindeki yüzdesi (%)
2008	50.110	İstanbul, Adana, Antalya	26,29
2009	49.209	İstanbul, Adana, Ankara	29,03
2010	51.739	İstanbul, Adana, Ankara	29,47
2011	54.630	İstanbul, Adana, Ankara	28,97
2012	53.523	İstanbul, Adana, Ankara	27,37
2013	55.482	İstanbul, Adana, Ankara	27,00
2014	54.843	İstanbul, Adana, Ankara	26,30
2015	58.404	İstanbul, Adana, Ankara	28,18
2016	52.763	İstanbul, Adana, Ankara	26,35

Kaynak: TÜİK, Ülke İçi Göç İstatistikleri, 2008-2016

Tablo 20: Mersin İli 2016 Yılı Net Göç Hızı

	Toplam nüfus	Aldığı göç	Verdiği göç	Net göç	Net göç hızı (‰)
Türkiye (2016)	79.814.871	2.619.403	2.619.403	0	0
Mersin (2016)	1.773.852	54.962	52.763	2.199	1.2
Mersin İli'nin Türkiye içindeki payı	2.22	2.10	2.01		

Kaynak: TÜİK, Ülke İçi Göç İstatistikleri, 2016

Alınan ve verilen göç konusu ilçeler düzeyinde incelendiğinde genel resmin, il düzeyindeki resimden farklı olduğu görülmektedir. Bu farklılık öncelikli olarak nicel bir farklılıktır. Mersin'deki ilçelerin aldığı göç, verdiği göç, net göç ve net göç hızları değerlendirildiğinde, öne çıkan ilçenin Mezitli olduğu görülmektedir (Tablo 21). Mezitli İlçesi, ‰ 7,46'lık net göç hızı ile Mersin'de en yüksek değere sahip ilçedir ve Yenişehir, Erdemli, Toroslar ve Bozyazı ilçeleri ile birlikte, pozitif net göç hızına sahip beş ilçeden biridir. Alınan göçün kaynağı olan kentlere bakıldığında, Mersin'de gözlemlenene benzer bir durum ile karşılaşılmaktadır. Alınan göçün kaynağı olan ilk üç kent aynı olmakla beraber, bu illerden alınan göçün toplam alınan göç içerisindeki yüzdesi fazladır (Tablo 22). Aynı durum, verilen göç içinde geçerlidir (Tablo 23). Alınan göçlere ilişkin bir diğer veri kaynağı, Mezitli Kent Sağlığı Araştırması'dır. Bu araştırmanın sonuçlarına bakıldığında, Mezitli İlçesi'nin ikamet edenlerin yaklaşık yarısının daha önce de Mersin'de yaşadığı tespit edilmiştir. Başka bir ilden gelip Mezitli İlçesi'ne yerleşenler dikkate alındığında, öne çıkan kaynak illerin Adana, Ankara ve Gaziantep olduğu görülmektedir. Bu veri kaynağına göre, Mezitli İlçesi'ne başka bir ilden gelenlerin yaklaşık % 17'si bu üç ilden gelmiştir¹⁸.

Tablo 21: 2016 Yılı itibari ile Mersin'in İlçelerinin Aldığı ve Verdiği Göç, Net Göç ve Net Göç Hızı

	ADNKS 2016 NÜFUSU	ALDIĞI GÖÇ	VERDİĞİ GÖÇ	NET GÖÇ (Aldığı - Verdiği)	NET GÖÇ HIZI (Binde)
ANAMUR	64933	2041	2096	-55	-0,85
ERDEMLİ	136154	3575	3289	286	2,10
GÜLNAR	25300	548	560	-12	-0,47
MUT	62396	1336	1615	-279	-4,46
SİLİFKE	117295	3341	3360	-19	-0,16
TARSUS	329494	8286	8967	-681	-2,06
AYDINCIK	11101	227	258	-31	-2,79
BOZYAZI	26696	640	633	7	0,26
ÇAMLIYAYLA	8140	124	209	-85	-10,39
AKDENİZ	272309	7265	7286	-21	-0,08
MEZİTLİ	181167	7980	6634	1346	7,46
TOROSLAR	291408	8396	7816	580	1,99
YENİŞEHİR	247459	11203	10040	1163	4,71

Kaynak: TÜİK 15.07.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

Tablo 22: 2016 yılı itibari ile Mezitli İlçesi'nin İli'nin Aldığı Göçler

Yıllar	Mezitli İlçesi'nin aldığı göç (kişi)	En fazla göç alınan üç il	En fazla göç alınan ilk üç ilden alınan göçün toplam alınan göç içerisindeki yüzdesi (%)
2016	7980	Adana, Şırnak, İstanbul	29,17

Kaynak: TÜİK 15.07.2017 tarihli resmi yazısı eki

¹⁸Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Tablo 23: 2016 yılı itibari ile Mezitli İlçesi'nin İli'nin Verdiği Göçler

Yıllar	Mezitli İlçesi'nin verdiği göç (kişi)	En fazla göç verilen üç il	En fazla göç verilen ilk üç ile verilen göçün toplam verilen göç içerisindeki yüzdesi (%)
2016	6634	İstanbul, Adana, Ankara	31,01

Kaynak: TÜİK 15.07.2017 tarihli resmi yazısı eki

Mersin İli'nde Ülke Dışı Göç ve Yabancı Nüfus

Mersin İli, ülke içi nüfus hareketleri açısından görece dengeli bir yapıya sahip olsa da, yurtdışı kaynaklı göçler, bu dengeli yapıyı bozmaktadır. Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü'nün 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyası'ndan elde edilen bilgilere göre 26.06.2017 tarihi itibarıyla Mersin'de 15.459 adet aktif ikamet başvurusu yapılmıştır. Bu başvuruların 9.847 âdeti ilk başvuru, 5.612 âdeti ise uzatma başvurusudur. Bu başvuruların büyük bir kısmını kısa dönem ikamet izinleri ve insani ikamet izinleri oluşturmaktadır. (Tablo 24)

Tablo 24: Mersin İli'ndeki Yabancıların Aktif İkamet Türleri, 2017

Aktif İkamet Türleri	Kişi Sayısı
Kısa Dönem İkamet İzni	7.326
İnsani İkamet İzni	5.825
Aile İkamet İzni	1.860
Öğrenci İkamet İzni	425
Uzun Dönem İkamet İzni	23

Kaynak: Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyası¹⁹

Aktif ikamet başvurularda öne çıkan grup Suriyeliler ve Iraklılardır. Toplam 7.467 Suriyeli ve 6.428 Iraklı, başvuruların %89,88'ni oluşturmaktadır. Ancak Mersin İli'nde bulunan yabancıların tamamı aktif ikamet başvurusunda bulunmamıştır. Aktif ikamet statüsü yanı sıra uluslararası koruma statüsü ve 2012 yılından itibaren Suriye'de yaşanan olaylardan ötürü ülkemize gelen sığınmacılara verilen geçici koruma statüsü bulunmaktadır. Uluslar arası koruma statüsünde Mersin İli'nde Irak (319 kişi), Filistin (316 kişi), Afganistan (204 kişi), İran (105 kişi), Somali (38 kişi) gibi çeşitli uyruklardan 1.021 kişi bulunmaktadır. Mersin İli'ne gelen ve geçici koruma altına alınan Suriye uyruklu yabancıların sayısı ise resmi kayıtlara göre toplam 157.270 kişidir. Bu Suriyeli nüfusun oldukça genç bir nüfus olduğunu söylemek olanaklıdır. 0-19 yaş grubunda yer alan 80.643 kişi, geçici koruma altındaki toplam nüfusun %51,28'ini oluşturmaktadır.²⁰ (Grafik 14)

¹⁹ Mersin İl Göç İdaresi 08.08.2017 tarihli e-postası eki²⁰ Mersin İl Göç İdaresi 08.08.2017 tarihli e-postası eki 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyasında bulunan veriler esas alınmıştır.

Grafik 14: Mersin İli'nde Geçici Koruma Altına Alınan Suriye Uyraklı Yabancıların Nüfus Piramidi, 2017

Kaynak: Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyası

2017 yılında Mersin İli'nde koruma altına alınan Suriye uyraklı yabancıların %91,67'si merkez ilçelerde, %20,71'i Tarsus İlçesi'nde bulunmaktadır. Geri kalan %8,33'lük kesim Mersin'in diğer ilçelerine dağılmış durumdadır. 2016 ve 2017 yılları bir arada değerlendirildiğinde ortalama artışın %13,49 olduğu ve bu artışın merkez ilçeler ile Tarsus İlçesi'ne eklenen yeni nüfustan kaynaklandığı görülmektedir. (Tablo 25)

Tablo 25: Mersin İli'nde Geçici Koruma Altına Alınan Suriye Uyraklı Yabancıların İlçelere Göre Dağılımı

İlçeler	2016 ⁽¹⁾		2017 ⁽²⁾		Yüzde Değişimi
	Kişi Sayısı	Yüzde (%)	Kişi Sayısı	Yüzde (%)	
Akdeniz	42.849	30,92	50.242	31,95	1,03
Tarsus	25.977	18,75	32.567	20,71	1,96
Mezitli	18.539	13,38	21.241	13,51	0,13
Toroslar	17.507	12,63	20.835	13,25	0,62
Yenişehir	4.976	3,59	19.736	12,55	8,96
Erdemli	8.515	6,14	8.867	5,64	-0,5
Silifke	2.984	2,15	3.074	1,95	-0,2
Anamur	397	0,29	395	0,25	-0,04
Mut	101	0,07	108	0,07	0
Bozyazı	97	0,07	93	0,06	-0,01
Gülınar	61	0,04	52	0,03	-0,01
Aydıncık	0	0,00	32	0,02	0,02
Çamlıyayla	2	0,00	28	0,02	0,02
Bilinmiyor	16.574	11,96	0	0,00	-11,96
İl Genelı Toplamı	138.579	100	157.270	100	0

Kaynak: (1) Mersin İl Göç İdaresi'nin 23.06.2016 tarihli verilerinde derlenmiştir. (2) Mersin İl Göç İdaresi Müdürlüğü 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyası

Mezitli İlçesi'nde Ülke Dışı Göç ve Yabancı Nüfus

İl düzeyinde elde edilen verilerin yanı sıra, yabancı nüfusa ilişkin temel veriler ilçe düzeyinde de tutulmaktadır. Ancak ilçe düzeyinde elde edilen veriler de birbirleri ile örtüşmemekte ve güvenilirlikleri tam olarak kestirilememektedir. Mersin İl Göç İdaresi'nin 2016 yılı verilerine göre Mezitli İlçesi'nde 18.539 Suriyeli bulunduğu belirtileirken, yine 2016 yılı için Mezitli kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı toplan sayının 56.251 kişi ve 3.772 hane olduğunu belirtmektedir. 25.01.2017 tarihli Mersin İl Göç İdaresi resmi yazısında Mezitli İlçesi'nde ikamet eden toplam Suriyeli nüfusun 43.060 kişi olduğu belirtilirken, yine Mersin İl Göç İdaresi'nin hazırladığı brifing dosyasında 21.241 kişi şeklinde farklı bir nüfus verisi bulunabilmektedir.²¹

Farklı tarihlerde aynı ya da farklı kurumlardan elde edilen veriler çelişkili ifadeler içermekle birlikte, genel anlamda Mezitli'de ikamet eden ve geçici koruma altında bulunan Suriyeli nüfusun 45.000 ila 57.000 kişi arasında olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre Mezitli İlçesi'nin nüfusunun 1/3 ila 1/4'ünü Suriyelilerin oluşturduğu söylenebilir.

Mahalle düzeyinde ise yabancı uyruklulara ilişkin temel verilere ulaşmak daha da zordur. Mahalle düzeyinde nüfus verileri sadece Mezitli Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı'ndan 2016 yılında elde edilen verilerde bulunmaktadır. Bu verilere göre, Mezitli İlçesi'nde geçici koruma altına alınan 56.251 Suriyeli içinde adresi bilinmeyen 1070 kişi, farklı il/ilçe adresi olan 147 kişi ve adres verilmeden veri olarak gönderilen 47.886 kişi olduğunu vurgulamaktadır²². Bu koşullar altında Mezitli'de ikamet eden Suriyeli nüfusun %87,29'luk kesiminin mahalle bilgisinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Mahalle verisi bulunan Suriyeli nüfusun da büyük bir kısmının da merkezde bulunan mahallelerde yoğunlaştığı görülmektedir. (Karaca, 2016)

Geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusun yoğunlaştığı mahallelerin tespit edilmesinde kesin bir veri kaynağı bulunamamış olsa da, ikinci düzey veri kaynağı olarak araştırma kapsamında yapılan gözlem ve arazi çalışmalarına ve muhtarla yapılan derinlemesine görüşmelere dayanarak tespitler yapılabilmektedir. Muhtarlardan elde edilen resmi belgeler ile tam olarak örtüşmediği için yüzdeler kullanılmıştır. Bu yüzdeler Suriyeli nüfusun mahallelere dağılımı hakkında genel bir fikir vermektedir. (Tablo 26)

²¹ Bu farklılığın temel nedeninin toplanan verinin niteliği ve amacının değişmesi ve / veya bahsedilen Suriyeli nüfusun kent içindeki hareketliliğinin fazla olması olduğu düşünülmektedir.

²² Mezitli Kaymakamlığı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı 2016 yılı verileri. Veriler, Servet Karaca tarafından 2016 yılında Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Medya, Kültür, kent çalışmaları Doktora Programı kapsamında aldığı " MKK 628 Kentte Ayrışmalar- Eşitsizlikler " dersi kapsamında hazırlanan dönem sonu çalışmasından alınmıştır.

Tablo 26: Mezitli İlçesi'nde Suriyeli Nüfusun Mahallelere göre Dağılımı, 2017

Mahalle	Suriyeli Nüfus (%)
Yeni	34,55
Merkez	20,33
Deniz	10,16
Atatürk	8,13
Seymenli	6,10
Viranşehir	4,88
75.Yıl	4,07
İstiklal	4,07
Akdeniz	3,25
Fatih	2,85
Kuyuluk	0,41
Kaleköy	0,28
Çamlıca	0,20
Esenbağlar	0,17
Çankaya	0,12
Şahintepesi	0,12
Anayurt	0,10
Çevlik	0,10
Bozön	0,06
Eskiköy	0,05
Toplam	100

Kaynak: Mezitli İlçesi Mahalle Muhtarları Görüşmeleri

(*) Muhtarlarla yapılan görüşmelerde 4 mahalle muhtarı ile görüşme yapılamamıştır. Diğer muhtarların 21'i mahallerinde Suriyeli nüfusun ikamet ettiğini belirtmiş, 15 muhtar ise mahallelerinde Suriyelilerin yaşamadığını ifade etmiştir. Hürriyet Mahallesi muhtarı ise, mahallesinde Suriyeli bulunduğunu ifade etmiş olsa da, bu Suriyeli nüfusun büyüklüğüne ilişkin bir sayı vermemiştir.

Mahalle muhtarları ile yapılan derinlemesine görüşmelerde Yeni Mahalle, Merkez Mahallesi ve Deniz Mahallesi geçici koruma altındaki Suriyeli nüfusun en yoğun olduğu mahalleler olarak ifade edilmektedir. Arazi çalışmasında yapılan gözlemlerde de benzer bir tespit yapılmış olup; taşıt plakaları, iş yerleri ve tabelalar ile sosyal hizmet birimlerinin yer seçimine²³ istinaden geçici koruma altındaki nüfusun yoğunlaştığı bölgelerin Yeni Mahalle, Viranşehir Mahallesi ve Merkez Mahallesi olduğu tespit edilmiştir.

23

Geçici koruma altındaki Suriyelilerin kendi ülkelerinden getirdikleri taşıtlara SAA, Türkiye'den satın aldıkları taşıtlara ise MA ile başlayan plaka tahsis edilmektedir. Bu özel plakalar nedeni ile Suriyelilere ait araçlar ayırt edilebilmektedir. İş yerleri yoğunlaşma bölgelerinin tespitinde kullanılan bir diğer göstergedir. Suriyelilere yönelik tatlıcılar, restoranlar, nargile kafeler gibi mekânlar ile Arapça yazılı tabelaların ve bilgilendirme yazılarının asılı olması yine Suriyeli nüfusun yoğunlaşmasına ilişkin bir fikir verebilmektedir. Sosyal hizmet birimleri ise dayanışma dernekleri, özel eğitim kurumları gibi kullanımlar olup, yine bu kullanımlar Suriyeli nüfusun yoğun olarak yaşadığı bölgelerde yer seçmektedirler. Benzer tespitlere dayanarak yapılan çalışma örneği için bakınız Karaca, 2016.

Bölüm 2. Sağlık Durumu

2.1. Doğum Verileri

2.1.1. Doğumlar ve Kaba Doğum Hızı

Mersin ilinde 2014 yılında 29.075, 2015 yılında 28.447 ve 2016 yılında 28.040 kişi doğmuştur. Tüm bu veriler bir arada değerlendirildiğinde, doğumların mutlak sayı bağlamında azaldığı görülmektedir (Tablo 27). Kaba doğum hızları açısından, Mersin ili hem Türkiye ortalamasının hem de Adana ve Mersin illerinin birlikte oluşturduğu TR62 İstatistikî Bölge ortalamasının altındadır (Tablo 28).

Tablo 27: Mersin İli Doğum Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	2014	2015	2016
Toplam	29.075	28.447	28.040

Kaynak: TÜİK, Doğum İstatistikleri

Tablo 28: Türkiye, TR62 ve Mersin İli'nde Kaba Doğum Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı (*)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye Ortalaması	17,6	17,2	16,9	17,2	17,0	17,5	17,0	16,5
TR62 İstatistikî Bölge Birimi (Adana ve Mersin)	17,7	17,4	17,0	17,5	17,4	17,8	17,4	16,7
Mersin	16,7	16,6	16,1	16,8	16,5	16,9	16,4	15,9

Kaynak: TÜİK, Doğum İstatistikleri

(*) Sayılar ‰ değerleridir.

Tablo 29: Mersin'in İlçelerinde Doğum Sayılarının Yıllara Göre Dağılımı

	2014	2015	2016
Akdeniz	5.916	5.558	5.374
Anamur	792	740	810
Aydıncık	131	145	106
Bozyazı	358	352	318
Erdemli	2.062	2.004	1.932
Gülnar	317	292	282
Mezitli	2.339	2.356	2.454
Mut	839	852	860
Silifke	1.512	1.507	1.430
Tarsus	5.956	6.008	5.723
Toroslar	5.350	5.191	5.186
Yenişehir	3.389	3.351	3.478
Çamlıyayla	114	91	87
Toplam	29.075	28.447	28.040

Kaynak: TÜİK, Doğum İstatistikleri

Mezitli ilçesinde 2014 yılında doğanların sayısı 2.339 kişi; 2015 yılında doğanların sayısı 2.356 kişi, 2016 yılında doğanların sayısı ise 2.454 kişidir. Mersin İli'ndeki diğer ilçelerdeki mutlak doğum sayıları

incelendiğinde genel olarak bir azalma eğilimi varken, doğumların mutlak sayı bağlamında artışı en belirgin bir şekilde Mezitli İlçesi'nde görülmektedir. (Tablo 29) Bu durum, Mersin genelinde gözlemlenen azalma eğiliminin tersidir. Mersin'de, tüm inceleme yılları için, doğumların mutlak sayı bağlamında arttığı iki ilçeden birisi Mezitli, diğeri ise Mut'tur. Çamlıyayla, Toroslar, Silifke, Gülnar, Erdemli, Bozyazı ve Akdeniz ilçelerinde ise, genel eğilime paralel olarak, doğumlar mutlak sayı bağlamında azalmaktadır.

Kaba doğum hızları açısından, Mezitli ilçesinin 2015 ve 2016 yılı kaba doğum hızı, Mersin İli, Adana ve Mersin illerinin oluşturduğu TR62 Bölgesi ve Türkiye ortalamasının altındadır (Tablo 30).

Tablo 30: Türkiye, TR62, Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Kaba Doğum Hızlarının Yıllara Göre Dağılımı (*)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye Ortalaması	17,6	17,2	16,9	17,2	17,0	17,5	17,0	16,5
TR62 İstatistikî Bölge Birimi (Adana ve Mersin)	17,7	17,4	17,0	17,5	17,4	17,8	17,4	16,7
Mersin	16,7	16,6	16,1	16,8	16,5	16,9	16,4	15,9
Mezitli	-	-	-	-	-	-	13,8 ⁽¹⁾	13,9 ⁽²⁾

Kaynak: TÜİK, Doğum İstatistikleri 2009-2016; (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

(*) Sayılar ‰ değerleridir.

(-) Veri bulunmamaktadır.

Mezitli İlçesi doğurganlık hızı Türkiye ve Mersin verilerinden oldukça düşüktür. Mezitli İlçesi'nde genel doğurganlık hızı 2015 yılında ‰51,2 iken 2016 yılında ‰50,8'e düşmüştür. Demografik dönüşüm açısından bakınca doğurganlık hızlarının düşmesi nüfusun yaşlanma trendinde olduğunu düşündürmektedir. (Tablo 31)

Tablo 31: Yıllar itibariyle Türkiye, Mersin ve Mezitli Doğurganlık Hızlarının Dağılımı

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	73,6	72,8	71,4	72,9	72,1	74,2	72,7	70,8
Mersin	69,1	69,5	68,0	71,1	70,2	72,6	70,9	69,7
Mezitli	-	-	-	-	-	-	51,2 ⁽¹⁾	50,8 ⁽²⁾

Kaynaklar: TÜİK 15.08.2017 tarihli resmi yazısı eki; (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

(*) Sayılar ‰ değerleridir.

(-) Veri bulunmamaktadır.

2.1.2. Gebelik ve Takibi

Kadınlarda 15-49 yaş doğurganlıkla ilgili olayların en yoğun yaşandığı üreme dönemidir. Bu dönemdeki kadınların yılda iki defa sağlık çalışanları tarafından izlenmesi önerilmektedir. Bu izlemlerin amacı gebelik ve doğumla ilgili komplikasyonların en sık ortaya çıktığı 15-49 yaş nüfusta

kişilerin sağlıkla ilgili gerekli izlemlerinin yapılmasını sağlamak, üreme sağlığı sorunlarını ve hizmetlerini süreklilik ve bütünlük içerisinde ele almaktır. Mezitli'de 15-49 yaş aralığındaki kadın oranı %27,06'dır. Mersin İli genelinde bu oran %25,90, Türkiye'de ise %26,17 olup, buna göre Mezitli'deki 15-49 yaş arası kadın nüfusun toplam nüfustaki payının gerek Mersin gerekse Türkiye genelinden yüksek olduğu söylenebilir. (Tablo 32)

Tablo 32: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde 15-49 Yaş Kadın Oranları, 2016

	Toplam nüfus	15-49 yaş kadın nüfusu	15-49 yaş kadın oranı (%)
Türkiye	79.814.871	20.886.741	26,17
Mersin	1.773.852	459.452	25,90
Mezitli	181.167	49.027	27,06

Kaynak: TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

Anne ortalama yaşları incelendiğinde, Mersin İli'nde annenin ortalama yaşının Türkiye ve TR62 Bölgesine göre yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 33). TÜİK verilerine göre Mezitli'de anne ortalama yaşı 2008 yılında 28,4 ve 2016 yılında 29,6'dır. Bu verilere göre Mezitli anne ortalama yaşı gerek Türkiye gerek Mersin ortalamasının üzerinde seyretmektedir. Bu durum öğrenim düzeyinin artışına bağlı evlilik yaşının yükselmesine bağlı olabilir. Sonuçta temel sağlık davranışları bağlamında daha donanımlı anne olmaları çocukları için olumlu bir durum olabilir. Buna karşın bebeklerin anne yaşının ileri olmasından dolayı bedensel sağlık sorunlarıyla doğma riskinin de arttığını göz önünde bulundurmak gerekir.

Tablo 33: Türkiye Geneli ve Mersin İli Annenin Ortalama Yaşı, 2009-2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	26,9	27,2	27,3	27,5	27,7	27,9	28,0	28,1
TR62 Bölgesi	27,1	27,3	27,4	27,6	27,7	27,9	28,0	28,1
Mersin	27,4	27,5	27,5	27,8	27,9	28,2	28,3	28,3
Mezitli *	-	-	-	-	-	-	-	29,6

Kaynak: Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

(*) Veri, TÜİK Resmi Yazısından alınmıştır.

(-) Veri bulunmamaktadır.

Mezitli İlçesi'nde 2015 yılında toplam 2.300 bebek doğmuştur. Bunların 2.082'i hastanede doğmuş; doğumların 1.605'i (%69,8) ise sezaryen sonucu olmuştur.²⁴ 2016 yılında ise Mezitli İlçesi'nde toplam 2413 bebek doğmuştur. Bunların 2.186'si hastanede doğmuştur. 1.630'u (%74,6) sezaryen sonucu olmuştur.²⁵ 2017 yılının ilk 6 ayında ise 1.210 bebek doğmuştur.²⁶

Mezitli ilçesinde 2015 yılında 2.344 gebe tespit edilip, toplamda 7.102 defa gebe izlemi yapılmıştır. Gebe başına ortalama izlem sayısı 3,02 olarak gerçekleşmiştir. Yapılan izlemlerde 884 tane riskli gebe

²⁴ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu.

²⁵ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu.

²⁶ Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı

tespit edilmiştir. Ayrıca 2.347 loğusa tespiti ve 6.386 loğusa izlemi yapılmıştır. Loğusa başına düşen izlem sayısı 2,72 olarak gerçekleşmiştir. Aynı süre içinde 2.355 bebek tespit edilmiş olup, bebeklere ait 16.074 adet izlem yapılmıştır. Bebek başına izlem sayısı 6,82 olarak gerçekleşmiştir.²⁷ Sağlık Bakanlığı gebelerin en az 4 defa, loğusaların ise hastanede 3, çıkınca 3 olmak üzere 6 defa izlenmesi gerektiğini önermektedir.

Mezitli ilçesinde 2016 yılında 2.601 gebe tespit edilip, toplamda 7.556 defa gebe izlemi yapılmıştır. Gebe başına ortalama izlem sayısı 3,1 olarak gerçekleşmiştir. Yapılan izlemlerde 638 tane riskli gebe tespit edilmiştir. Ayrıca 2.350 loğusa tespiti ve 5.903 loğusa izlemi yapılmıştır. Loğusa başına düşen izlem sayısı 2,5 olarak gerçekleşmiştir. Aynı süre içinde 2.413 bebek tespit edilmiş olup, bebeklere 16.900 adet izlem yapılmıştır. Bebek başına izlem sayısı 7,0 olarak gerçekleşmiştir.²⁸

2015 ve 2016 bebek, gebe ve loğusa izlemleri incelendiğinde; Mezitli İlçesindeki gebe, loğusa izlemleri önerilen sayıların altında olduğu; bebekler için yapılan izlemlerin ise Sağlık Bakanlığı önerilerine uygun olduğu görülmektedir. Be tespiti istinaden gebe ve loğusa izlemlerinin artırılması, bebek izlem sayılarının ise korunarak daha nitelikli izlemler için çalışmaya devam edilmesi önemlidir.

Mezitli ilçesinde 2017 yılının ilk 6 ayında ise 1.474 gebe tespit edilip, toplamda 3.615 defa gebe izlemi yapılmıştır.²⁹ 2015 ve 2016 yıllarında riskli gebeliklerde azalma görülmektedir. (Tablo 35)

Tablo 34: Mezitli İlçesi 2015, 2016 ve 2017 (İlk 6 Ay) Gebe, Loğusa ve Bebek Tespit ve İzlemleri

	Tespit sayısı			İzlem sayısı			Ortalama izlem sayısı		
	2015 ⁽¹⁾	2016 ⁽²⁾	2017* ⁽³⁾	2015 ⁽¹⁾	2016 ⁽²⁾	2017* ⁽³⁾	2015 ⁽¹⁾	2016 ⁽²⁾	2017* ⁽³⁾
Gebe	2.344	2.601	1.474	7.102	7.556	3.615	3,0	3,1	-
Loğusa	2.347	2.350	-	6.386	5.903	-	2,7	2,5	-
Bebek	2.355	2.413	-	16.074	16.900	-	6,8	7,0	-

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu; (3) Resmi Yazı

(*) 2017 yılı ilk 6 ay verileri

(-) Veri bulunmamaktadır.

Tablo 35: Mezitli İlçesi 2015-2016 Yılları Riskli Gebelik Sayısı

	2015	2016
15-49 yaş kadın sayısı ⁽¹⁾	47.134	49.027
15-49 yaş kadın oranı %	27,43	27,06
Riskli gebe	884 ⁽²⁾	638 ⁽³⁾

Kaynak: (1) TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (3) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

²⁷ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu

²⁸ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

²⁹ Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı

2.2. Ölüm Verileri

2.2.1. Ölümler ve Kaba Ölüm Hızı

Yıllar itibari ile ölüm sayıları Tablo 36’de verilmiştir. 2009 yılı sonrasında ölüm sayılarında kısmi bir artış gözlenmektedir. Ancak ölüm sayılarını toplam nüfusa göre değerlendirdiğimizde, bu artışta dikkate değer bir kırılma gözlenmemektedir. 2009 – 2014 yılları arasında ölüm sayılarının toplam nüfusa göre yüzdesi (kaba ölüm hızı) %0,46 ile %0,48 aralığında değişmekte; 2015 yılında %0,50’ye ve 2016 yılında ise %0,53’e çıkmaktadır. (Tablo 36)

Tablo 36: Yıllar itibari ile Mersin İli’nde Ölüm Sayıları

Yıllar	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Toplam Ölüm Sayısı	7681	7662	7836	7903	7921	8239	8763	9313
Nüfus / Ölüm Sayısı	0,47	0,46	0,47	0,47	0,46	0,48	0,50	0,53

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri, 2009-2016

Mersin İli'ndeki kaba ölüm hızı önceki yıllarda düşük olmasına karşın, 2016 yılı itibari ile bir paralellik göstermeye başlamıştır. (Tablo 37)

Tablo 37: Mersin İli'nde Kaba Ölüm Hızları*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye Ortalaması	5,1	5,0	5,1	5,0	4,9	5,1	5,2	5,3
TR62 İstatistikî Bölge Birimi (Adana ve Mersin)	4,6	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,9	5,1
Mersin	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8	5,0	5,3

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri, 2009-2016

(*) Veriler ‰ değerleridir.

Yıllar itibari ile Mersin ilindeki tüm ilçelerin ölüm sayıları Tablo 38’te verilmiştir. Bu sayılar Mezitli için irdelendiğinde, 2010 yılı sonrasında Mezitli’deki ölüm sayılarında kısmi bir artışlar gözlenmektedir. Mezitli’deki ölüm sayılarının Mezitli’nin nüfusuna göre yüzdeleri değerlendirildiğinde, bu yüzdelerin Mersin İli oranlarından görece düşük olduğu tespit edilmiştir.

Mezitli’de ölüm oranlarının Türkiye, TR62 İstatistikî Bölgesi ve Mersin oranlarından daha düşük olması, ilçede nüfusun yaş ortalamasındaki artıştan dolayı ölümlerin ileri yaşlara kaydığını düşündürmektedir. (Tablo 39) Buna ek olarak nüfusun diğer bölgelere göre daha hızlı yaşlandığı da söylenebilir. Dolayısıyla Mezitli’de yaşlılık ve sorunlarına ilişkin eylemler diğer bölgelerden daha fazla düzeyde ele alınmalıdır.

Tablo 38: Mersin'in İlçelerinde Ölüm Sayıları

İLÇELER	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Akdeniz	1.224	1.266	1.261	1.221	1.276	1.235	1.310	1.427
Anamur	315	333	297	309	323	361	360	386
Aydıncık	64	63	63	68	72	59	81	71
Bozyazı	148	124	146	119	146	131	166	182
Erdemli	586	609	624	592	610	658	721	756
Gülnar	221	235	213	196	185	200	210	219
Mezitli	629	536	584	597	625	690	725	805
Mut	372	389	379	389	372	396	411	399
Silifke	706	606	642	692	659	737	759	751
Tarsus	1.580	1.519	1.610	1.627	1.642	1.644	1.724	1.846
Toroslar	1.114	1.157	1.126	1.209	1.105	1.205	1.287	1.320
Yenişehir	656	748	813	823	834	843	942	1.066
Çamlıyayla	66	77	78	61	72	80	67	85
TOPLAM	7.681	7.662	7.836	7.903	7.921	8.239	8.763	9.313
Mersin Toplam Nüfus / Mersin Ölüm Sayısı (%)	0,47	0,46	0,47	0,47	0,46	0,48	0,50	0,53
Mezitli Toplam Nüfus / Mezitli Ölüm Sayısı (%)	0,48	0,39	0,40	0,39	0,39	0,42	0,42	0,44

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri, 2009-2016

Tablo 39: Mezitli İlçesi'nde Kaba Ölüm Hızları*

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye Ortalaması	5,1	5,0	5,1	5,0	4,9	5,1	5,2	5,3
TR62 İstatistikî Bölge Birimi (Adana ve Mersin)	4,6	4,5	4,6	4,5	4,6	4,7	4,9	5,1
Mersin	4,7	4,7	4,7	4,7	4,7	4,8	5,0	5,3
Mezitli	-	-	-	-	-	-	3,3 ⁽¹⁾	3,3 ⁽²⁾

Kaynak: TÜİK, Ölüm İstatistikleri 2009-2016; (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

(*) Sayılar ‰ değerleridir

(-) Veri bulunmamaktadır

2.2.2. Ölümler ve Nedenleri

Türkiye geneli ve Mersin İli özelinde 2016 yılında meydana gelen ölüm nedenleri incelendiğinde; Mersin İli'nde görülen ölüm nedenlerinin Türkiye geneli ile benzerlik gösteriyor olsa da; sinir sistemi ve duyu organı hastalıklarına ve dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmelerine bağlı ölümlerin daha yüksek bir oranda olduğu görülmektedir. Ölüm nedenleri açısından “Sinir sistemi ve duyu organları hastalıkları ve dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmeler”in Mersin İli'nde Türkiye ortalamasına göre daha yüksek olduğu dolayısıyla bu konunun nedenlerinin araştırılarak bu alandaki sağlığı koruyucu ve geliştirici hizmetlerin artırılması önemlidir.

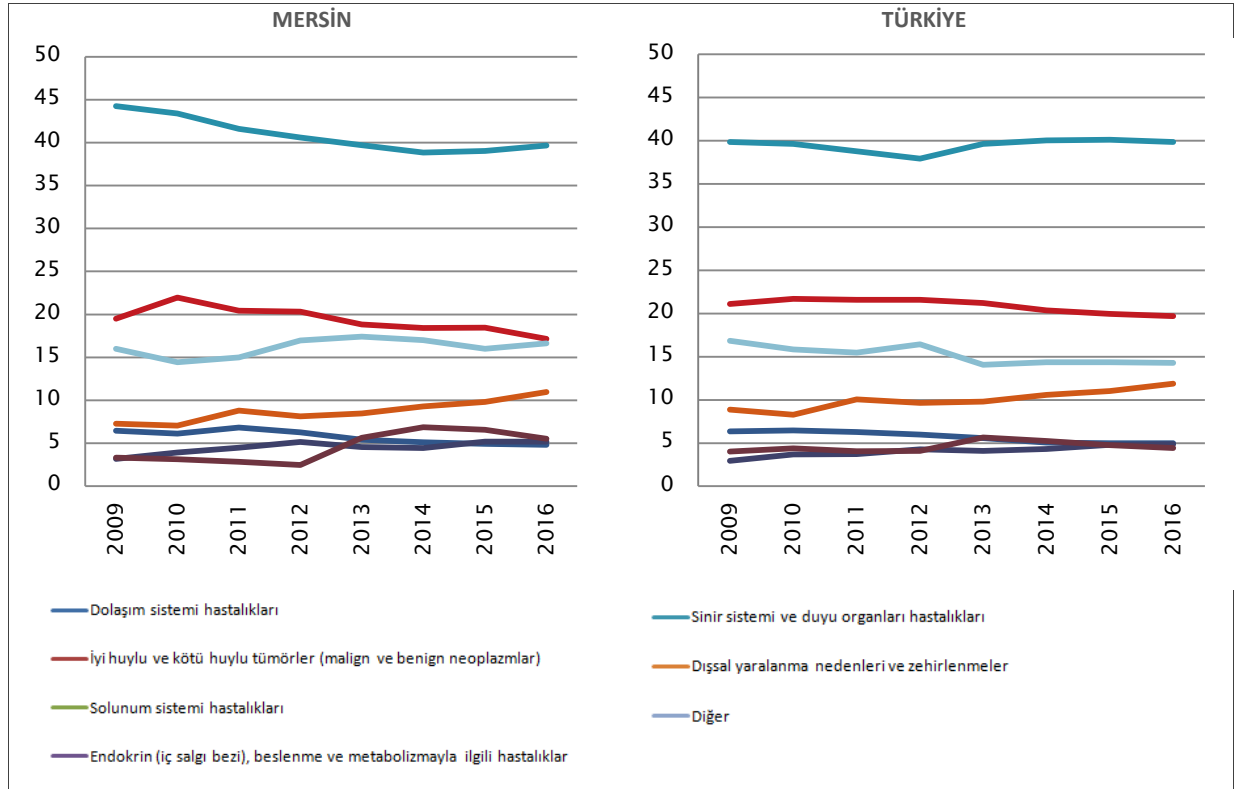
Tablo 40: Türkiye Geneli ve Mersin İli Ölüm Nedenleri, 2016

Ölüm Nedenleri	Mersin		Türkiye	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Dolaşım sistemi hastalıkları	3.595	39,67	162.876	39,84
İyi huylu ve kötü huylu tümörler (malign ve benign neoplazmlar)	1.556	17,17	80.577	19,71
Solunum sistemi hastalıkları	995	10,98	48.532	11,87
Endokrin (iç salgı bezi), beslenme ve metabolizmayla ilgili hastalıklar	438	4,83	20.330	4,97
Sinir sistemi ve duyu organları hastalıkları	469	5,18	19.923	4,87
Dışsal yaralanma nedenleri ve zehirlenmeler	502	5,54	18.136	4,44
Diğer	1.507	16,63	58.408	14,29
Toplam	9.062	100,00	408.782	100,00

Kaynak: TÜİK Ölüm Nedeni İstatistikleri

Mersin İli'nde ölüm nedenlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde; yıllar içinde dolaşım sistemine bağlı ölüm oranlarında azalma görülürken, solunum yolu rahatsızlıklarına bağlı ölüm oranlarında artış görülmektedir. (Grafik 15)

Grafik 15: Yıllar itibarıyla Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde Ölüm Nedenlerindeki Değişim

Kaynak: TÜİK Ölüm Nedeni İstatistikleri

İntihar

Yıllar itibariyle Türkiye geneli ve Mersin İli'nde intihara bağlı ölüm sayıları incelendiğinde; erkeklerde intihara bağlı ölüm oranının daha yüksek olduğu görülmektedir. (Tablo 41) Türkiye genelinde yıllar itibariyle intihar sayılarında artış ya da azalma görülmezken, Mersin İli'nde intihar sayılarında bazı yıllarda belirgin artış ve azalışlar dikkat çekmektedir. (Grafik 16)

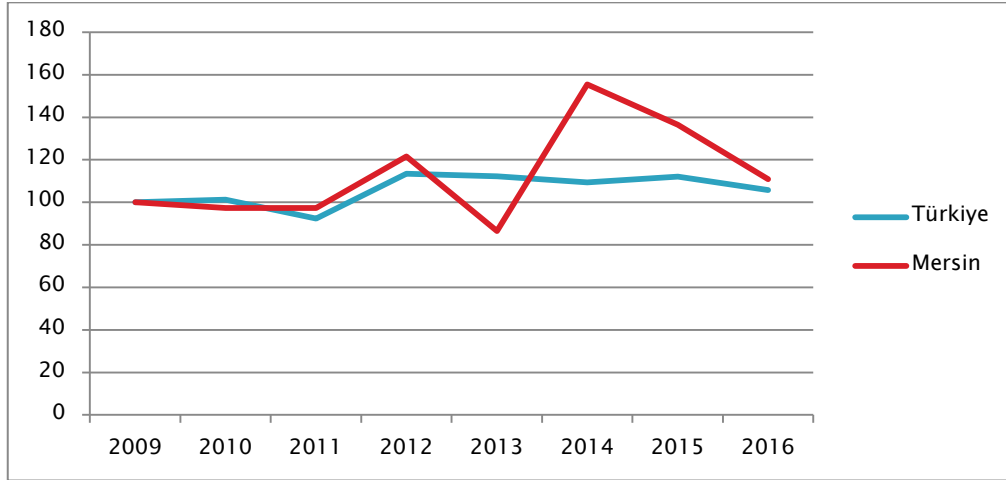
Tablo 41: Yıllar itibariyle Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde İntihar Sayılarının Cinsiyete göre Değişimi*

		2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Türkiye	Toplam	2.898	2.933	2.677	3.287	3.252	3.169	3.246	3.064
	Erkek	2.111	2.073	1.876	2.377	2.382	2.352	2.358	2.331
	Kadın	787	860	801	910	870	817	888	733
Mersin	Toplam	74	72	72	90	64	115	101	82
	Erkek	53	49	50	61	39	76	74	61
	Kadın	21	23	22	29	25	39	27	21

Kaynak: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(*) 2000-2011 yıllarına ilişkin intihar istatistikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan elde edilen bilgileri kapsamaktadır. 2012 yılından itibaren intihar istatistiklerinin, kurumsal yerlerde meydana gelen intihar olayları ile TÜİK ölüm nedeni verisinden elde edilen intihar olayları da eklenerek kapsamı genişletilmiştir.

Grafik 16: Yıllar itibariyle Türkiye Genelinde ve Mersin İli'nde İntihara Bağlı Ölümlerdeki Değişim*

Veri Kaynağı: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(*) 2000-2011 yıllarına ilişkin intihar istatistikleri, Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'ndan elde edilen bilgileri kapsamaktadır. 2012 yılından itibaren intihar istatistiklerinin, kurumsal yerlerde meydana gelen intihar olayları ile TÜİK ölüm nedeni verisinden elde edilen intihar olayları da eklenerek kapsamı genişletilmiştir.

Değişimin okunabilir ve karşılaştırılabilir olması adına 2009 yılı verileri Türkiye ve Mersin için 100 olarak belirlenerek endeks oluşturulmuştur.

Mersin İli'nde 2016 yılında toplam 82 intihara bağlı ölüm vakası görülmüştür. İntihara bağlı ölümlerin 4 tanesi Mezitli İlçesi'nde olmuştur. İntiharların nedenleri genellikle bilinmemekle birlikte, Mersin İli'nde hastalık, geçim zorluğu ve ruhsal nedenler tespit edilebilmiş intihar nedenleri olarak karşımıza çıkmaktadır. (Tablo 42)

Tablo 42: Mersin İli ve İlçelerinde Nedene göre İntihar Sayısı, 2016

	Toplam İntihar Vakası	İntihar Nedeni							
		Hastalık	Aile geçim-sizliği	Geçim zorluğu	Ticari başarı-sızlık	Hissi ilişki ve istediği ile evlene-meme	Öğrenim başarısız-lığı	Diğer	Bilin-meyen
Mersin	82	17	-	6	-	5	-	3	51
Akdeniz	18	c	-	c	-	c	-	c	12
Anamur	4	c	-	c	-	-	-	-	c
Aydıncık	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bozyazı	c	-	-	-	-	-	-	-	c
Erdemli	8	c	-	-	-	-	-	-	c
Gülнар	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Mezitli	4	c	-	-	-	-	-	-	c
Mut	5	c	-	-	-	-	-	c	c
Silifke	7	c	-	-	-	-	-	-	c
Tarsus	11	c	-	c	-	c	-	c	5
Toroslar	10	c	-	c	-	c	-	-	4
Yenişehir	14	c	-	c	-	c	-	-	9
Çamlıyayla	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Kaynak: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(c) 5429 Sayılı Kanun'un 13. maddesi gereği, bireysel verinin toplulaştırılması ile oluşturulan veri tablosunun herhangi bir hücresindeki istatistikî birim sayısının üçten az olması halinde ilgili hücredeki veri gizli kabul edildiğinden verilememektedir.

2.2.3. Bebek Ölümleri ve Nedenleri

Mersin İli genelinde, yıllar itibariyle toplam ölüm sayısında bir artış olmasına karşın (bkz. Tablo 36 sf. 32) 1 yaş altı bebek ölümleri incelendiğinde ölüm sayısında düşüş görülmektedir. Tablo incelendiğinde 1-6 günlük bebek ölümleri ve 1-4 aylık bebek ölümlerinin daha sık görülmesi nedeniyle bu yaş grubunda yenidoğan ve bebek takibinin önemli olduğu söylenebilir. (Tablo 43)

Tablo 43: Yıllar itibariyle Mersin İli'nde Günlük ve Aylık Bebek Ölümleri

Yıllar	Günlük Bebek Ölümleri (gün)				Aylık Bebek Ölümleri (ay)				Genel Toplam
	0	1-6	7-29	Toplam	1-4	5-8	9-11	Toplam	
2010	59	77	54	190	72	30	14	116	306
2011	34	85	46	165	65	27	17	109	274
2012	53	104	57	214	81	29	14	124	338
2013	49	91	59	199	64	40	16	120	319
2014	78	127	61	266	72	22	12	106	372
2015	46	81	60	187	76	28	14	118	305
2016	50	89	54	193	55	19	10	84	277

Kaynak: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

Mersin İli ilçelerinde 0-365 günlük bebek ölümlerinin yıllara göre değişimi incelendiğinde il genelinde bazı dönemler artışlar görülmüş olsa da, Mezitli İlçesi'nde 0-365 günlük bebek ölümlerinin yıllar

içerisinde azaldığı görülmektedir. (Tablo 44) Mezitli İlçesi'nde 2017 yılı ilk 6 ayında ölen 0-28 günlük bebek sayısı 7 olarak tespit edilmiştir.³⁰ Mersin İli ilçelerinde 0-28 günlük bebek ölümlerinin yıllara göre dağılımı incelendiğinde ölüm vakalarında azalma görülmektedir. Benzer şekilde Mezitli İlçesi'nde de 0-28 günlük bebek ölümlerinin azaldığı gözlemlenmektedir. (Tablo 45)

Tablo 44: Yıllar itibarıyla Mersin İli ve İlçelerinde 0-365 Günlük Bebek Ölümleri (İkametgâh Yerine göre)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mersin	338	319	372	305	277
Akdeniz	83	92	92	78	62
Anamur	6	7	8	c	10
Aydıncık	c	c	c	c	c
Bozyazı	c	3	c	4	c
Erdemli	18	20	26	17	24
Gülınar	c	c	c	c	c
Mezitli	36	32	26	19	15
Mut	15	8	15	10	4
Silifke	18	14	8	12	8
Tarsus	75	65	77	60	56
Toroslar	63	49	75	58	68
Yenişehir	16	22	34	41	23
Çamlıyayla	-	c	c	-	c

Kaynak: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(c) 5429 Sayılı Kanun'un 13. maddesi gereği, bireysel verinin toplulaştırılması ile oluşturulan veri tablosunun herhangi bir hücresindeki istatistikî birim sayısının üçten az olması halinde ilgili hücredeki veri gizli kabul edildiğinden verilememektedir.

Tablo 45: Yıllar itibarıyla Mersin İli ve İlçelerinde 0-28 Günlük Bebek Ölümleri (İkametgâh Yerine göre)

	2012	2013	2014	2015	2016
Mersin	214	197	265	185	192
Akdeniz	47	58	64	49	48
Anamur	c	c	c	4	7
Aydıncık	-	-	-	-	c
Bozyazı	c	c	c	c	c
Erdemli	8	15	23	13	17
Gülınar	c	-	4	c	c
Mezitli	25	22	21	11	9
Mut	8	6	9	7	c
Silifke	10	7	6	7	6
Tarsus	46	40	54	39	36
Toroslar	49	33	52	26	49
Yenişehir	12	8	24	25	14
Çamlıyayla	-	c	c	-	-

Kaynak: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(c) 5429 Sayılı Kanun'un 13. maddesi gereği, bireysel verinin toplulaştırılması ile oluşturulan veri tablosunun herhangi bir hücresindeki istatistikî birim sayısının üçten az olması halinde ilgili hücredeki veri gizli kabul edildiğinden verilememektedir.

Bebek Ölüm Hızı

Bir toplumun genel sağlık düzeyini, özellikle anne ve çocuk sağlığı düzeyinin en önemli göstergesi bebek ölüm hızıdır (BÖH). Bir yıl içerisinde ölen bebek sayısının aynı yıl içerisinde doğan bebek sayısına bölünmesi ve sonucun 1000 ile çarpılmasıyla elde edilmektedir.³¹ TÜİK verileri temel alınarak 2014-2016 yılları Mezitli İlçesi için hesaplanan bebek ölüm hızları Tablo 46'da görülmektedir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013'e göre Ülkemizde Bebek Ölüm Hızı 1000 canlı doğumda 13,0'tür. Mezitli İlçesi için yıllar içerisinde BÖH'ün azaldığı ve hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli'nin sosyo-ekonomik açıdan Mersin ve Türkiye geneline benzer ya da daha iyi olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 46: Mezitli İlçesi'nde Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı

	Mezitli			Mersin			Türkiye*
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2013
Bir yıl içerisinde doğan bebek sayısı	2.339	2.356	2.454	29.075	28.447	28.040	---
0-365 gün bebek ölüm sayısı	26	19	15	372	305	277	---
1000 canlı doğumda bebek ölüm hızı (BÖH) (‰)	11,1	8,1	6,1	12,8	10,7	9,9	13,0

Veri Kaynağı: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(*) Türkiye verisi Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013'den alınmıştır.

Yenidoğan Bebek Ölüm Hızı

Yenidoğan Bebek Ölüm Hızı, doğumdan sonraki ilk 28 günü doldurmadan ölen bebekleri gösterir. Bu dönemde ölüm nedenleri daha çok riskli gebelikler, doğum öncesi bakım hizmetleri ve doğum koşulları ve konjenital nedenlere bağlıdır.³² TÜİK verileri temel alınarak 2014-2016 yılları Mezitli İlçesi için hesaplanan bebek ölüm hızları Tablo 47'de görülmektedir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013'e göre ülkemizde Yenidoğan Bebek Ölüm Hızı 1000 canlı doğumda 7,0'dir. Mezitli İlçesi için yıllar içerisinde yenidoğan BÖH'ün azaldığı ve 2014 yılında hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha yüksek olduğu halde sonraki yıllarda daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli'de sağlık hizmet sunumunda doğum öncesi bakım ve doğum koşullarındaki gelişmeyle açıklanabilir.

Tablo 47: Mezitli İlçesi'nde Yenidoğan Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı

	Mezitli			Mersin			Türkiye*
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2013
Bir yıl içerisinde doğan bebek sayısı	2.339	2.356	2.454	29.075	28.447	28.040	---
0-28 gün bebek ölüm sayısı	21	11	9	265	185	192	---
Yenidoğan BÖH (‰)	9,0	4,7	3,7	9,1	6,5	6,8	7,0

Veri Kaynağı: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(*) Türkiye verisi Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013'den alınmıştır.

³¹ Güler Ç. ve Akın L. (ed.) 2012.Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

³² Güler Ç. ve Akın L. (ed.) 2012.Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızı

Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızı, 29-365 gün arasında ölen bebekleri gösterir. Bu dönemde ölen bebeklerin ölüm nedenleri daha çok doğum sonrası bebek izlemlerinin eksikliğine, anne sütü ve ek gıda ile beslenme yetersizliğine, hijyen gibi çevresel koşullara bağlıdır.³³ TÜİK verileri temel alınarak 2014-2016 yılları Mezitli İlçesi ve Mersin İli için hesaplanan bebek ölüm hızları Tablo 48’de görülmektedir. Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (TNSA) 2013’e göre Ülkemizde Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızı 1000 canlı doğumda 6,0’dır. Mezitli İlçesi için yenidoğan sonrası BÖH’nün 2015 yılında bir önceki yıla göre arttığı, sonra tekrar azaldığı ve hem Mersin hem de Türkiye ortalamasından daha düşük olduğu görülmektedir. Bu durum, Mezitli’de çevre sağlığı koşullarının Mersin ve Türkiye genelinden daha iyi durumda olmasıyla açıklanabilir.

Tablo 48: Mezitli İlçesi’nde Yenidoğan Sonrası Bebek Ölüm Hızlarının Yıllara göre Dağılımı

	Mezitli			Mersin			Türkiye*
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2013
Bir yıl içerisinde doğan bebek sayısı	2.339	2.356	2.454	29.075	28.447	28.040	---
29-365 günlük bebek ölüm sayısı	5	8	6	107	120	85	---
Yenidoğan sonrası BÖH (‰)	2,1	3,4	2,4	3,7	4,2	3,0	6,0

Veri Kaynağı: TÜİK 15.08.2017 tarih ve 855 sayılı resmi yazısı eki

(*) Türkiye verisi Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması 2013’den alınmıştır.

2017 yılı ilk 6 ayı itibarıyla Mezitli İlçesi’nde bebek ölüm hızı ‰5,78, erken doğan (neonatal) bebek ölüm hızı ‰5,78, perinatal bebek ölüm hızı ‰8,24 ve beş yaş altı ölüm hızı ‰3,29 olarak hesaplanmıştır.³⁴

2017 yılı ilk 6 ayı içinde Mezitli İlçesi’nde görülen bebek ölümleri nedenleri incelendiğinde; immatüre ölüm (sayı: 3), konjenital anomali (sayı: 2), intrakraniyal kanama (sayı: 1) ve enfeksiyona bağlı solunum yetmezliği (sayı: 1) görülmüştür.³⁵

2017 yılı ilk 6 ay içinde ölü doğum sayısı 3, ölü doğum hızı ise ‰ 2.47 olarak hesaplanmıştır.

2.3. Doğuşta Beklenen Yaşam Süresi

Toplumların, ülkelerin ve bölgelerin sağlık düzeyi göstergesi olarak üç gösterge önemlidir. Bunlardan birincisi bebek ölüm hızı, ikincisi anne ölüm oranı ve üçüncüsü de doğuşta beklenen yaşam süresidir. Doğuşta beklenen yaşam süresi, şu anki ölüm oranlarının önümüzdeki yıllarda da değişmeyeceği kabul edilerek, bir yenidoğanın yaşayabileceği bir süre olarak tanımlanmaktadır. Doğuşta beklenen

³³ Güler Ç. ve Akın L. (ed.) 2012.Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

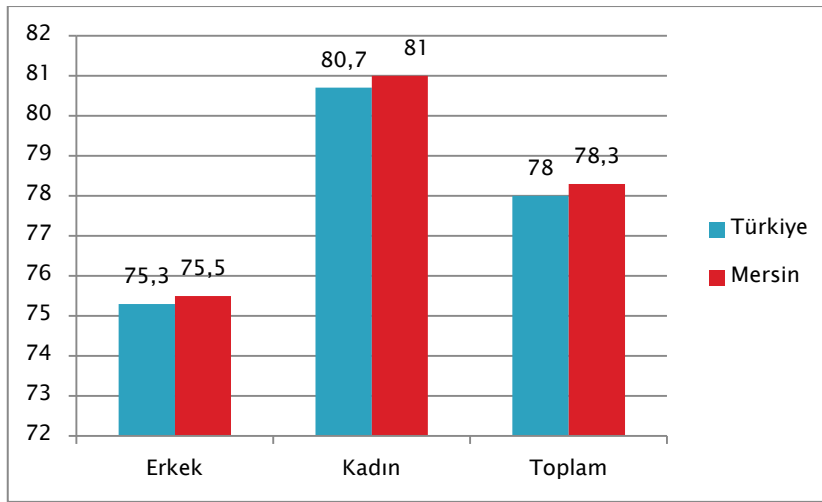
³⁴ Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı

³⁵ Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı

yaşam süresi yaşam standartlarının artışı, gelişmiş yaşam tarzı, daha iyi eğitim ve kaliteli sağlık hizmetlerine daha fazla erişim gibi birçok faktöre bağlanabilir.³⁶ Sağlık ve sağlık hizmetleriyle ilgili geleceğe yönelik ihtiyaç belirleyebilmek, gerçekçi plan ve programlar hazırlayabilmek, bunlara kaynaklar ayırabilmek için doğumda beklenen yaşam süresi gibi projeksiyon ve tahminler kullanılır.

TÜİK'in 2013-2014 yıllarına ilişkin oluşturduğu Hayat Tablolarından elde edilen veriye göre (Grafik 17), doğuştan beklenen yaşam süresi Türkiye geneli için toplamda 78,0, erkeklerde 75,3 ve kadınlarda 80,7 yıldır. Bu sayılar Mersin ili'nde Türkiye geneline benzerlik göstermektedir.

Grafik 17: Türkiye ve Mersin İli'nde Doğuştan Beklenen Yaşam Süreleri, 2013-2014

Kaynak: TÜİK Hayat Tabloları

2.4. Hastalıklar

2.4.1. Kronik Hastalıklar

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 18 yaş üzerindeki bireylerin %31,9'unda (346 kişi) kronik hastalık bulunduğu belirlendi. Kronik hastalık olduğunu belirtenlerden 252 kişide bir, 61 kişide iki, 18 kişide üç ve 1 kişide dört farklı kronik hastalık olduğu belirlenmiştir. Kalp damar sistemi hastalıkları bireylerin yaklaşık üçte birinde görülerek birinci sırada yer almaktadır. (Tablo 49)

Kronik hastalıkların temel nedenleri arasında yeterli ve dengeli beslenme ile fiziksel aktivite yer almaktadır. Dolayısıyla bölgede kronik hastalıkların önlenmesi, sağlığın geliştirilmesi için toplumun hakça yeterli ve dengeli beslenmesini sağlayıcı sosyal politikalara ağırlık verilmelidir. Buna ek olarak yaşam alanlarında fiziksel aktiviteyi artırıcı mekânsal düzenlemeler ön plana alınmalıdır.

³⁶ Life expectancy at birth, OECD data. Erişim adresi: <https://data.oecd.org/healthstat/life-expectancy-at-birth.htm> (Eylül 2017)

Tablo 49: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Sistemlere göre Dağılımı

Hastalık grubu	Sayı	%
Kalp damar sistemi hastalıkları	128	29,6
Endokrin sistem hastalıkları	118	27,3
Solunum sistemi hastalıkları	55	12,7
Kas iskelet, hareket sistemi hastalıkları	34	7,9
Merkezi ve periferik sinir sistemi hastalıkları	30	6,9
Sindirim sistemi hastalıkları	18	4,2
Psikiyatrik hastalıklar	12	2,8
Bağıışıklık sistemi hastalıkları	11	2,5
Ürogenital sistem hastalıkları	6	1,4
Kan hastalıkları	3	0,7
Diğer hastalıklar*	17	3,9
Toplam	432	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Diğer hastalıklar: Glokom, kronik hepatit B ve C, psöriazis

Mezitli İlçesi'nde 18 yaş üzeri bireylerde kronik hastalık tanılarının yaş gruplarına göre dağılımı değerlendirildiğinde yaş artışı ile kronik hastalıkların arttığı ve 60 yaşından sonra her iki kişiden birinde kronik hastalık bulunduğu görülmektedir. Cinsiyete göre değerlendirildiğinde kadınlarda erkeklere göre kronik hastalığın daha fazla görüldüğü belirlenmiştir. (Tablo 50)

Tablo 50: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Yaş Grupları ve Cinsiyete göre Dağılımı

Yaş grupları	Hastalık yok		Hastalık var	
	Sayı	%	Sayı	%
18-29	199	82,6	42	17,4
30-39	182	79,1	48	20,9
40-49	165	69,0	74	31,0
50-59	115	56,9	87	43,1
60-69	62	50,4	61	49,6
70-79	11	30,6	25	69,4
80+	3	25,0	9	75,0
Cinsiyet	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	336	63,3	195	36,7
Erkek	401	72,6	151	27,4
Toplam	737	68,1	346	31,9

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Mezitli'de 18 yaş üzeri bireylerde kronik hastalık tanılarının mahallelere göre dağılımı değerlendirildiğinde Kuzucu, Hürriyet, Tece, Fındıkpınarı, Sarılar ve Takanlı-Pelitkoyağı mahallelerinde kronik hastalık yaygınlığının çok yüksek olduğu görülmektedir. Ancak bu bölgelerde araştırmaya alınan kişi sayısı çok az olduğu için bu oranlara ihtiyatla yaklaşılmalıdır. Buna ek olarak; Kuyuluk, İstiklal, Tepeköy-Demirşık, Çamlıca, Akdeniz, Davultepe, Seymenli, Cumhuriyet, Eski Mezitli, Deniz, Akarca, Atatürk ve Fatih Mahallerinde kronik hastalık yaygınlığının ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir. (Tablo 51)

Tablo 51: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üzeri Bireylerde Kronik Hastalık Tanılarının Mahallelere göre Dağılımı, 2017

Mahallenin adı	Hastalık yok		Hastalık var	
	Sayı	%	Sayı	%
Kuzucu	1	25,0	3	75,0
Hürriyet	2	40,0	3	60,0
Tece	3	42,9	4	57,1
Fındıkpınarı	7	46,7	8	53,3
Sarılar	2	50,0	2	50,0
Takanlı-Pelitkoyağı	1	50,0	1	50,0
Kuyuluk	4	57,1	3	42,9
İstiklal	11	57,9	8	42,1
Tepeköy-Demirışık	11	57,9	8	42,1
Çamlıca	9	60,0	6	40,0
Akdeniz	70	62,5	42	37,5
Davultepe	5	62,5	3	37,5
Seymenli	15	62,5	9	37,5
Cumhuriyet	7	63,6	4	36,4
Eski Mezitli	7	63,6	4	36,4
Deniz	23	65,7	12	34,3
Akarca	2	66,7	1	33,3
Atatürk	55	67,9	26	32,1
Fatih	36	67,9	17	32,1
Yeni	96	68,6	44	31,4
Viranşehir	75	68,8	34	31,2
Menderes	101	69,7	44	30,3
Cemilli-Çevlik	7	70,0	3	30,0
Kaleköy	12	70,6	5	29,4
75. Yıl	27	73,0	10	27,0
Merkez	97	74,6	33	25,4
Şahintepesi	3	75,0	1	25,0
Doğlu	7	77,8	2	22,2
Anayurt	4	80,0	1	20,0
Kuzucubelen	4	80,0	1	20,0
Çankaya	14	82,4	3	17,6
Esenbağlar	7	87,5	1	12,5
Bozön	6	100,0	0	0,0
Doğançay	5	100,0	0	0,0
Kocayer-Zeybekler-Tolköy	1	100,0	0	0,0
Toplam	737	68,1	346	31,9

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

2.4.2. Bildirimi Zorunlu Hastalıklar

Bölgede 2016 yılı içinde toplam 532 vakanın bildirimi yapılmıştır (Tablo 52). En fazla bildirimi yapılan bildirimi zorunlu hastalık kuduz şüpheli temastır (%89,5). 400 vakanın 19'u (%4,75) Varicella'dır. Bildirimi yapılan 13 tüberküloz hastasının takip ve tedavileri ilgili aile hekimleri tarafından yapılmaktadır. 2015 yılı ilk 6 ayında 169, 2015 ikinci 6 ayında ise 231 vakanın ihbar formları

değerlendirilmiş olup bağlı aile sağlığı merkezleri ile irtibata geçilerek fiyasyonları yapılarak hastalığın olası kaynağı araştırılmış buna göre önlem alınmıştır.³⁷

Mezitli İlçesinde 2016 yılında 10 adet brusella olgusunun görülmesi kaynağa yönelik çalışma yapılmasını gerektirmektedir. Brusella çiğ süt ve çiğ süt ürünleri aracılığıyla bulaşan bir hastalıktır; bu nedenle özellikle açıkta satılan süt ve süt ürünlerinin üretim ve satış aşamalarında kontrollerin artırılması, halkın bu konuda farkındalığının artırılması önemlidir.

Kuduz riskli temas olguları hemen her yıl yüksek sayıda görülmesine karşın kuduz olgusu hiç olmamıştır. Bu durum hayvanların aşılmasının ve riskli temas sonrası bireylerin aşılmasına bağlıdır. Bu çalışmaların devam etmesi kuduz hastalığının kontrolü açısından çok önemlidir.

Tablo 52: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Bildirimi Zorunlu Hastalık Bildirim Sayıları

Hastalık Adı	2015 ⁽¹⁾			2016 ⁽²⁾		
	Sayı	%	İnsidans	Sayı	%	İnsidans
Kuduz Riskli Temas	358	89.5	2.18	386	72.56	2.20
Varicella	19	4.8	1.2	110	20.68	0.63
Brusella	0	0.0	0.0	10	1.88	0.06
İnvaziv pnömokok	0	0.0	0.0	8	1.50	0.05
Kabakulak	7	1.8	0.4	7	1.31	0.04
Hepatit-C	1	0.3	0.1	4	0.75	0.02
Sifiliz	3	0.7	0.2	3	0.56	0.02
Ekinokok	0	0.0	0.0	2	0.38	0.01
Hepatit-B	5	1.2	0.3	2	0.38	0.01
Akut Kanlı İshal	4	1.0	0.2	0	0.0	0.0
Olası Kızamık	3	0.7	0.2	0	0.0	0.0
Toplam	400	100.0	24.4	532	100.0	3.04

Kaynaklar: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

2.4.3. Kalıtsal Hastalıklar

TSM'de yer alan kalıtsal kan hastalıkları birimde Mayıs 2015 itibariyle talasemi için kan alımına başlanmış olup; talasemi kan örneği sayısı 2015 yılı için 3.391 ve 2016 yılı için 2.821'dir. Başvurular arasından üst kuruma sevk edilenlerin sayısı açısından 2015 yılı için 280 (%8,26) ve 2016 yılı için 276'dır (%9,78).^{38,39} Kalıtsal kan hastalıklarının araştırılması özellikle Akdeniz Bölgesi'nde yer alan Mezitli İlçesi için gereklidir. Bu hizmet yaygınlaştırılarak devam etmelidir.

³⁷ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017, Mersin.

³⁸ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2016, Mersin.

³⁹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017, Mersin.

2.4.4. Cinsel Yolla Bulaşan Hastalıklar

Çoğunlukla cinsel ilişki yoluyla insandan insana bulaşan mikroorganizmaların neden olduğu hastalıklardır. Bulaşma çok yüksek oranda cinsel yolla olmakla birlikte bazı enfeksiyonlar kan yolu ile, cilt temasıyla, anneden bebeğe gebelik, doğum ve emzirme sırasında geçebilir. Bu grupta yaklaşık 50 hastalık bulunmakla beraber başlıca; HIV /AIDS, Hepatit B, Hepatit C, Gonore (bel soğukluğu), Frengi, Mantar Enfeksiyonu yer almaktadır.⁴⁰

Cinsel yolla bulaşan hastalıklara ilişkin Mersin İli genelinde ya da Mezitli İlçesi özelinde veri bulunamamıştır.

2.5. Kazalar

Kişilerin ev dışı ve ev içerisinde geçirdiği kazalara ilişkin, sınırlı örneklemeler üzerinde yapılan akademik çalışmalar dışında sistematik veri toplanmamaktadır.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre; Mezitli’de yaşayan 18 yaş üzerindeki bireylerin %8,7’sinin (1.083 kişiden 94’ünün) son bir yıl içerisinde ev dışında toplam 107 kaza geçirdiği tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların bazıları birden fazla kaza geçirdiğini bildirmiştir. Mezitli’de yaşayan bireylerin %8,4’ünün son bir yıl içerisinde herhangi bir kaza geçirmesi yüksek bir orandır. Yönetmelik, mekânsal ve bireysel önlemler ile sıfır kaza hedeflenmelidir.

Tablo 53: Mezitli’de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yılda Geçirdikleri Kaza Sayıları

	Sayı	Yüzde
Hiç kaza geçirmemiş	993	---
1 kaza geçirmiş	87	92,6
2 kaza geçirmiş	4	4,3
3 kaza geçirmiş	2	2,1
6 kaza geçirmiş	1	1,0
Toplam kaza geçiren kişi sayısı	94	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Kaza nedenleri Tablo 54’de yer almaktadır. Kaza nedenleri incelendiğinde ağırlıklı olarak trafik kazaları görüldüğü, ikinci sırada ise düşmeye bağlı kazaların meydana geldiği görülmektedir. Özellikle trafik kazalarının önlenmesi açısından kaza nedenlerine ve kaza noktalarına yönelik kaynak araştırması yapılmalıdır. Önlemler konusunda belediye ve diğer kamu kurumları ortak hareket etmelidir.

⁴⁰ Güler Ç. ve Akın L. (der.) 2012.Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Tablo 54: Mezitli’de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yıldaki Kaza Nedenleri ve Kaza Sayıları

Kaza Tipi	Sayı	Yüzde
Trafik kazası	37	34,58
Araç içi	26	24,30
Araç dışı	11	10,28
Düşme	26	24,30
Elektrik çarpması	17	15,89
Sıcak su ile haşlanma	9	8,41
Yanma	8	7,48
Kayma	5	4,67
Kesici-delici alet yaralanması	4	3,74
Zehirlenme	1	0,93
Toplam Kaza Sayısı	107	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Ev içi kazalara ilişkin değerlendirme için Yapıcı ve arkadaşlarının yürüttükleri çalışmadan yararlanılmıştır.⁴¹ Mezitli İlçesi'nde ikamet eden 65 yaş üstü bireylerin ev ve ev dışı kaza sıklığını değerlendiren çalışma kapsamında 117 kişi ile görüşmeler yapmış; bu görüşmeler sonucunda aşağıdaki bulguları elde etmişlerdir:

- Bireylerin %5,1'i (117 kişiden 6'sı) son bir yılda Mezitli İlçesi sınırlarında kaza geçirmiştir.
- Ev dışı kazaların dağılımı, %83,8 (6 kazanın 5'i) düşme, %16,7'i (6 kazanın 1'i) yangın şeklindedir.
- Bireylerin %29,1'i (117 kişiden 34'ü) son bir yılda Mezitli İlçesi'nde yaşadığı evde kaza geçirmiştir.

Ev kazalarını önlemek için konutların ve konut içerisinde yer alan her türlü alet, eşya ve mobilyanın ergonomik olarak düzenlenmesi, kaza riski taşıyan konutların risk değerlendirmesi sonrasında sıfır kaza riskli hale getirilmesi önemlidir. Bu konuda belediye başta olmak üzere halkın bilgilendirilmesi artırıcı eğitici çalışmalar ile işe başlanabilir. Özellikle bugünden sonraki süreçte konut ruhsatları verilirken kaza açısından daha ayrıntılı değerlendirme yapılabilir.

2.6. Engelliler

Engellilere ilişkin verileri toplanması işlemi 2002 yılında TÜİK tarafından yapılmış ve Özürlü İstatistikleri olarak yayınlanmıştır. Mersin ve Mezitli İlçesi'nde bulunan engellilere ilişkin sayı, engel nedeni gibi verilere ise ulaşılamamıştır. Çalışma kapsamında engellilere ilişkin tespit, Mersin İli genelinde Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesi⁴² verilerine ve Mezitli İlçesi özelinde ise Mezitli Kent Sağlık Araştırması verilerine dayanarak yapılmıştır.

⁴¹ Yapıcı G., Kurt AÖ., Öner S., Şaşmaz T, Buğdaycı R. 2007. Mersin'de Yaşayan 65 Yaş Üstü Nüfusta Ev Kazası Sıklığının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Araştırma Ön Raporu. Mersin.

⁴² Mersin Büyükşehir Belediye Başkanlığı bünyesinde 2014 yılında hizmete giren birim engelli vatandaşların taleplerini olarak onlarla hizmet götürmektedir.

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesin verilerine⁴³ göre Mersin İli genelinde 18.210 engelli birey bulunmaktadır. Büyük bir kısmı engel durumunu belirtmemiş olmakla birlikte, beyan edenlerin büyük bir kısmı ortopedik engelli ve zihinsel engelli bireylerdir. Az sayıda engelli bireyin gündelik işlerini yerine getiremediği (175 kişi), ama büyük bir kısmının da gündelik işlerini kendi başına (1.215 kişi), birinin yardımı ile (1.802 kişi) ya da bazen birinin yardımı ile (1.201 kişi) yerine getirebildikleri görülmektedir. Engelli bireylerin büyük bir kısmının 25 yaş üzeri olduğu görülmektedir. (Tablo 55)

Tablo 55: Mersin İli'ndeki Engelli Bireylerin Yaşlarının Dağılımı

	Engelli Sayısı	Yüzde
0-5 yaş arası	85	0,47
5-14 yaş arası	1.766	9,70
14-18 yaş arası	1.097	6,02
18-25 yaş arası	1.930	10,60
25-45 yaş arası	4.358	23,93
45-65 yaş arası	3.682	20,22
65 yaş üstü	5.292	29,06
Toplam	18.210	100,00

Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesi Başkanlığı 17.08.2017 tarihli Durum Raporu

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında, araştırmaya katılanların %7,02'si hanelerinde engelli birey olduğunu belirtmiştir. Engelli bireylerin %25,3'ünün araştırmaya katılan kişi, %74,7'sinin ise ankete katılan kişi ile birlikte aynı hanede yaşayan bir yakını olduğu belirlenmiştir. (Tablo 56) TÜİK tarafından 2002 yılında yayınlanan Özürlü İstatistikleri Sonuçlarına⁴⁴ göre Türkiye'de toplam nüfusun %12,29'u engellidir. Mezitli'deki engelli bireylerin oranı Türkiye oranının altında gözükse de araştırma esnasında engellilere erişilememiş olması olasılığı da göz önünde bulundurulmalıdır.

Tablo 56: Mezitli İlçesi'nde Engelli Birey Sayısı

		Sayı	Yüzde
Evet	Kendisi	18	1,66
	Hanedeki birisi	58	5,36
Hayır		1.007	92,98
Toplam		1.083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Araştırma kapsamında belirtilen engel tiplerinin; %49,3 ortopedik, %17,4 zihinsel, %17,4 kronik hastalıklara bağlı istenmeyen etki, %10,2 görme ve %5,7 işitme şeklinde olduğu tespit edilmiştir. Araştırmaya katılanların %58,8'inin engellerinden ötürü kent yaşamında sorun yaşadığı; bu sorunların %65,7 oranında uygun olmayan kaldırım, yol nedeniyle ulaşım sorunu olduğu ve %34,3 oranında da eğitim, sağlık, sosyal aktivite eksikliği nedeniyle yaşanan sorunlar olduğu tespit edilmiştir.

⁴³ Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesi Başkanlığı 17.08.2017 tarihli Durum Raporu

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesinden temin edilen veriler başvuruda bulunan ya da ev ziyaretleri ile tespit edilen engellilerin sayısını içermesinden ötürü tam olarak İl genelindeki engelli sayısını vermemekle birlikte, genel olarak bir fikir edinilmesini sağlamaktadır.

⁴⁴ TÜİK Özürlü İstatistikleri Sonuçları, 2002. Özürlülük Oranı.

Engellilerin toplumsal yaşamdan soyutlanmamaları çok önemlidir. Bunu sağlamanın en önemli yolu da konutların ve kentsel mekânların her türlü engellinin erişimini sağlayacak şekilde engelli dostu olarak yapılandırılması gerekir. Erişim tam olarak sağlanana kadar da sosyal yaşam olanakları engellilerin yaşam alanlarına temas edecek, onları da sosyal yaşam içine katacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

2.7. Sağlık Hizmetlerine Erişim

Kişilerin ve toplumların sağlıklarını korumak, hastalandıklarında tedavilerini yapmak, tam olarak iyileşmeyip sakat kalanların başkalarına bağımlı olmadan yaşayabilmelerini sağlamak ve toplumun sağlık düzeyini yükseltmek amacıyla yapılan planlı çalışmaların tümü sağlık hizmetleri olarak adlandırılır. Sağlık hizmetlerinin temel amacı, kişiyi hastalıklardan korumaktır. Ancak her türlü çabaya rağmen herkesi hastalıktan korumak olanaklı olmaz, bazı kişiler hastalanır. Bu durumda sağlık hizmetlerinin ikincil amacı olan “hastaların tedavisi” uygulanır. Her hasta tam olarak tedavi edilemez ve bazıları ölür, bazıları ise sakat kalır. Sağlık hizmetlerinin üçüncü amacı sakat kalanların kendilerine yeter biçimde yaşamalarını sağlamak yani “rehabilitasyon”dur.

Sağlık hizmetlerinin üç boyutu

1. Koruyucu Sağlık Hizmetleri: Sağlığın korunması ve hastalıkların önlenmesi için verilen hizmetlerdir.
 - Birincil Koruma: Aşılama, beslenme, çevrenin güvenliği
 - İkincil Koruma: Hastalıkların erken tanısı ve tedavisi önlemlerinin kişisel ve toplumsal düzeyde alınması
 - Üçüncül Koruma: Rehabilitasyon
2. Tedavi Edici Sağlık Hizmetleri: Hastaları tedavi etmek amacıyla düzenlenen sağlık hizmetleridir.
 - Birinci basamak: Tıp merkezli bir yaklaşım olup bireylerin sağlık sistemi içerisinde ilk başvuru yeridir.
 - İkinci basamak
 - Üçüncü basamak
3. Rehabilite edici (esenlendirici) hizmetler
 - Tıbbi rehabilitasyon
 - Sosyal rehabilitasyon
4. Geliştirici sağlık hizmetleri: Sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik davranış değişikliği oluşturmak amacı ile verilen sağlık eğitimi, organizasyonel, ekonomik ve çevresel tabanlı tüm desteklerin bileşimi sağlığın geliştirilmesi olarak adlandırılır. İnsanların kendi sağlıkları üzerindeki kontrollerini artırmalarını ve sağlıklarını geliştirmelerini sağlama sürecidir.

Mezitli İlçesi'nde Ağustos 2017 itibari ile 1 adet toplum sağlığı merkezi (TSM), TSM'ye bağlı 13 adet aile sağlığı merkezi (ASM), 1 adet devlet hastanesine bağlı semt polikliniği, 2 adet özel hastane, 1 adet çocuk dal merkezi, 1 adet fizik tedavi ve rehabilitasyon dal merkezi, 1 adet diyaliz merkezi, 4 adet özel diş hekimliği polikliniği, 17 adet diş hekimi muayenehanesi⁴⁵ ve 62 adet serbest eczane⁴⁶ sağlık hizmeti sunumunda yer almaktadır.

TÜİK 2016 yılı ADNKS verilerine göre Mezitli İlçesi nüfusu 181.167 iken, kişilerin yaşadıkları bölge dışından aile hekimlerini seçebilme hakkına bağlı olarak aile sağlığı merkezlerine bağlı toplam nüfus 174.808 kişidir. İlçede bulunan 13 ASM'ye bağlı 50 hekim görev yapmaktadır; buna göre 2016 yılında hekim başına düşen ortalama nüfus 3.496 kişidir.⁴⁷ Hekim başına düşen ortalama nüfusun 2015 yılında 3.667⁴⁸ kişi olduğu düşünülürse, 2016 yılında ortalama hasta sayısında bir azalma olduğu; bu durumun da iş yükünün azalması açısından olumlu olduğu söylenebilir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında katılımcılara sağlık hizmetlerine erişime yönelik sorular yöneltilmiştir. Araştırmaya katılanların %80,1'i sağlık hizmetlerine kolay eriştiğini belirtmiştir. Sağlık hizmet alımı için son bir yılda katılımcıların %68,5'inin ASM gibi birinci basamak sağlık kurumlarına, %65,5'inin devlet hastanesi ya da tıp fakültesi hastanesi gibi ikinci basamak sağlık kurumlarına, %35,4'ünün özel hastaneye ve %7,1'inin de özel hekime başvurduğu görülmüştür. (Tablo 57)

Tablo 57: Mezitli'de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Son Bir Yılda Herhangi Bir Sağlık Kurumundan Yararlanma Sayıları

Sağlık kurumundan yararlanma sıklığı	Sayı	Yüzde
0 (hiç)	5	0,5
1 kez	179	17,8
2 kez	163	16,2
3 kez	130	12,9
4 kez	80	7,9
5 kez	70	7,0
6 kez	76	7,5
7 kez	39	3,9
8 kez	48	4,8
9 ve daha fazla kez	217	21,5
Bilinmeyen	76	-
Toplam	1083	100.0

Kaynak: Mezitli İlçesi Araştırması, 2017

⁴⁵ Mersin Diş Hekimleri Odası Verileri, Ağustos 2017

⁴⁶ Mersin il genelinde 629 eczane bulunmakta olup, bunların 62 tanesi Mezitli İlçesi'dedir. Mersin Eczacı Odası 07.08.2017 tarihli e-postası ekinde sunulan veriler

⁴⁷ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017 Mersin.

⁴⁸ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2016 Mersin.

Sağlık hizmetine erişimde zorluk yaşayan yaklaşık %20'lik toplum bölümünün hizmete erişimini artıracak düzenlemeler yapılmalı; özellikle sağlık kurumlarının erişilebilirliğinin arttırılması ve bireylerin yaşam alanlarına yakın olması sağlanmalıdır. Bu durum özellikle birinci basamak sağlık kurumları için gereklidir.

2.7.1. Evde Sağlık Hizmetleri

Çeşitli hastalıklar nedeniyle evde sağlık hizmeti almaya ihtiyacı olan bireylere evinde ve aile ortamında sosyal ve psikolojik danışmanlık hizmetlerini de kapsayacak şekilde verilen muayene, tetkik, tahlil, tedavi, tıbbi bakım, takip ve rehabilitasyon hizmetleri evde sağlık hizmetleri olarak tanımlanmaktadır.⁴⁹

Mezitli İlçesi'nde, Mezitli TSM tarafından evde sağlık hizmetleri verilen hasta sayısı 2015⁵⁰ yılı için 529 ve 2016⁵¹ yılı için 920'dur. Evde sağlık hizmeti alan hasta sayısında yıllar itibarıyla bir artış görülmektedir.

Sağlık Bakanlığı tarafından verilen evde sağlık hizmetlerinin yanı sıra, tedavi edici faaliyetleri içermeyecek şekilde, Mezitli Belediyesi bünyesinde kurulan Evde Bakım Sosyal Hizmet Bürosu ile Mezitli İlçesi'nde evde yalnız yaşayan yaşlı vatandaşların tespit edilmesi, bakımlarının yapılması ve ihtiyaçlarının giderilmesi amaçlanmaktadır.⁵²

2.7.2. Koruyucu Sağlık Hizmetleri

Kişileri hastalanmaktan, yaralanmaktan, sakat kalmaktan ve erken ölümden korumak amacıyla verilen sağlık hizmetleridir. Hastalıkların ortaya çıkmasının önlenmesi için hastalıkların risk faktörlerini ya da etkenlerini ortadan kaldırmaya yönelik girişimler birincil koruma olarak adlandırılmaktadır. Bulaşıcı hastalıklar için en önemli birincil koruma önlemi aşılama çalışmalarıdır. Bulaşıcı olmayan hastalıkların varlığı ve yaşlılık, grip ve pnömoni gibi enfeksiyon hastalıklarının klinik tablosunu ağırlaştırarak komplikasyonlara yol açabilir.

Bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi amacıyla yaşam biçimi değişiklikleri birincil koruma tanımı içine girmektedir. Birincil korumanın temel stratejilerinden biri hasta ya da sağlıklı olmasına bakılmaksızın tüm topluma yönelik, yasal düzenlemeler ya da çok sektörlü uygulamalar yoluyla yapılan girişimler diğeri ise sadece yüksek riskli olan bireylere yönelik sağlığı geliştirme ya da yaşam

⁴⁹ Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete Tarih: 27/02/2015, Sayı: 29280

⁵⁰ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2016 Mersin.

⁵¹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

⁵² Mezitli Belediyesi İnternet Sitesi. <http://www.mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=2115&t=h> (Eylül 2017)

biçimi değişikliği girişimleridir. Yüksek riskli kişilere yönelik girişimler daha çok sağlık personeli tarafından ve genellikle sağlık kurumlarında yürütülür. Hedef nüfustaki kişiler sağlık kurumuna davet edilerek ya da kişiler başka bir nedenle başvurdıklarında fırsatçı taramalar şeklinde kişilerin hastalık riski taşıyıp taşımadıkları belirlenir.

Hasta olma riski yüksek olarak saptandığında uygun danışmanlık, yönlendirme ve gerekirse tedavi ile kişinin riskinin azaltılması hedeflenir. Sigara içme, fazla kiloluluk ya da obezite, diyabet ve hipertansiyon bulaşıcı olmayan hastalıkların risk faktörleridir ve yaşam biçimi değişiklikleriyle önlenabilir. Birinci basamak sağlık kurumları toplumun kolay ulaştığı ve sürekliliği olan kurumlar olduklarından insanların sağlıklı davranışlarının oluşturulup sürdürülmesinde önemli role sahiptir. Ancak çeşitli ülkelerde yapılan çalışmalarda hekimler tarafından yaşam biçimi önerilerinin verilmesinin oldukça düşük olduğu saptanmaktadır.^{53,54}

Koruyucu sağlık hizmetleri kişiye ve çevreye yönelik olarak iki temel başlığa ayrılır. Kişiye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri öncelikle birinci basamak sağlık kurumları tarafından sunulmalıdır. Bunun yanında çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetleri ise sağlık kurumlarından öte yerel yönetimler ve ilgili bakanlıklar tarafından multisektöryel bir yaklaşım ile sunulmalıdır.

1. Kişiye yönelik koruyucu hizmetler
 - Bağışıklama
 - İlaçla koruma
 - Hastalıkların erken tanısı
 - Sağlık eğitimi
 - Yeterli ve dengeli beslenme
 - Aile planlaması
 - Kişisel temizlik ve bakım
2. Çevreye yönelik koruyucu hizmetler: Çevremizdeki olumsuz biyolojik, fiziksel ve kimyasal faktörleri yok ederek, düzelterek ya da insanların bu faktörlerden etkilenmelerini önleyerek kişilerin sağlıklarını korumak için uygulanan hizmetlerdir. Bunlar atıkların zararsız hale getirilmesi, vektörlerin kontrolü, temiz su sağlanması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve gıda sağlığı gibi hizmetlerdir.⁵⁵

Kişilere yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinde sağlık kurumlarının rolü ön plana çıkarken çevreye yönelik koruyucu sağlık hizmetlerinde yerel yönetimlerin rolü ön plana çıkmaktadır.

⁵³ Güler Ç. ve Akın L. (ed) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

⁵⁴ Türkiye Kronik Hastalıklar ve Risk Faktörleri Sıklığı Çalışması. 2013. TC Sağlık Bakanlığı. Yayın No: 909. Ankara.

⁵⁵ Güler Ç. ve Akın L. (ed) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Sağlığın korunması ve geliştirilmesine yönelik davranış değişikliği oluşturmak amacı ile verilen sağlık eğitimi, organizasyonel, ekonomik ve çevresel tabanlı tüm desteklerin bileşimi sağlığın geliştirilmesi olarak adlandırılır. İnsanların kendi sağlıkları üzerindeki kontrollerini artırmalarını ve sağlıklarını geliştirmelerini sağlama sürecidir.⁵⁶ Sağlığın geliştirilmesi sürecinde yapılması gerekenler;

1. Sağlıklı kamu politikaları oluşturulmalı,
2. Sağlığı destekleyici ve düzenleyici çevre koşulları oluşturulmalı,
3. Sağlık için toplum katılımı sağlanmalı, güçlendirilmeli,
4. Bireysel davranışlar, beceriler geliştirilmeli, olumlu yönde değiştirilmeli ve
5. Sağlık hizmetlerinin yeni gereksinimlere uyumu sağlanmalı, yeniden yönlendirilmeli/düzenlenmelidir.⁵⁷

Günümüzde sunulan sağlık hizmetleri, aslında sağlıkla ilgili değildir. Büyük ölçüde “hasta olan kişilerin tedavisi” ile nedeni bilinen bazı hastalıkları önleme çabalarıdır. Eğer toplumdaki kişilerin sağlıklarının bozulması kişiye ve çevreye yönelik koruyucu hizmetlerle önlenirse ortaya çok sayıda ve karmaşık sağlık sorunları çıkmayacak; dolayısıyla sağlık örgütleri de bunların tedavisi için uğraşmayacaktır. Sağlık hizmetleri kavramının tedavi edici hizmetler kavramı ile eşdeğer anlamda kullanılmasının temel nedeni bu anlayıştır.⁵⁸

Bağışıklama

Mezitli İlçesi’nde 2015 yılında bağışıklama çalışmaları kapsamında 2.366 doz 5’li Karma-1, 2.348 doz 5’li Karma-2 ve 2.311 doz 5’li Karma-3, 2.338 doz suçiçeği, 2.133 doz Hep A-1, 2.411 doz OPA-1, 2.338 doz KKK, 2.366 doz BCG yapılmıştır. Okul aşıları kapsamında 1. sınıfa giden 3801 öğrenciye 4’lü karma, 1.280 öğrenciye KKK, ana sınıfına giden 2879 öğrenciye KKK, 8. sınıfa giden 2859 öğrenciye Td aşıları yapılmıştır. Yabancı uyruklu okullarda ise 1. sınıfa giden 500 öğrenciye 4’lü karma, 288 öğrenciye KKK, anasınıfına giden 153 öğrenciye KKK, 8. sınıfa giden 281 öğrenciye Td aşısı yapılmıştır.⁵⁹ (Tablo 58)

Mezitli ilçesinde 2016 yılında yapılan bağışıklama çalışmalarında 8.983 doz 5’li Karma, 2.226 doz suçiçeği, 4.524 doz Hep A, 4.473 doz OPA, 2.247 doz KKK, 2.249 doz BCG yapılmıştır. Okul aşıları kapsamında 1. sınıfa giden 3.801 öğrenciye 4’lü karma, 1.280 öğrenciye KKK, ana sınıfına giden 2.879 öğrenciye KKK, 8. sınıf 2.859 öğrenciye Td aşıları yapılmıştır. Yabancı uyruklu okullarda ise 1. sınıfa giden 500 öğrenciye 4’lü karma, 288 öğrenciye KKK, anasınıfına giden 153 öğrenciye KKK, 8. sınıflarda 281 öğrenciye Td yapılmıştır.⁶⁰ (Tablo 59)

⁵⁶ Güler Ç. ve Akın L. (ed) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

⁵⁷ Güler Ç. ve Akın L. (ed) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

⁵⁸ Güler Ç. ve Akın L. (ed) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

⁵⁹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2016 Mersin.

⁶⁰ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

Mezitli İlçesi'nde aşı oranlarının yüksek olması, difteri, boğmaca, poliomiyelit-çocuk felci, tüberküloz, hepatit B, tetanoz, kızamık, kızamıkçık, kabakulak, Hib'e bağlı hastalıklar, S. pnömonia'ya bağlı invaziv hastalıklar, hepatit A ve suçiçeği gibi aşı ile korunulabilir hastalıkların ve salgınların önlenmesi açısından çok olumlu bir durumdur.

Tablo 58 : Mezitli İlçesi'nde 2015 Yılında Yapılan Aşılar ve Doz Sayıları

Aşı Türü		Yapılan Doz Sayısı	Aşılama Oranı (%)	Devamsızlık Oranı (%)
5'li Karma	I	2.366	100,0	0.0
	II	2.348	100,0	0.76
	III	2.311	100,0	2.32
DBT Rapel		2.133	92.7	9,85
KPA	I	2.366	100,0	0.0
	II	2.348	100,0	0.76
	III	2.311	100,0	2.32
KPA Rapel		2.338	100.0	1,18
Suçiçeği		2.338	100.0	1,18
Hepatit-A	I	2.133	92,7	9.85
	II	2.331	100,0	1.48
OPA	I	2.411	100,0	0.0
	II	2.133	92,7	9.85
Hepatit-B	II	2.311	100,0	2.32
	III	2.311	100,0	2.32
KKK		2.338	100.0	1,18
BCG		2.366	100.0	0,0

Kaynak: Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu

Tablo 59: Mezitli İlçesi'nde 2016 Yılında Yapılan Aşılar ve Doz Sayıları

Aşının Adı		Yapılan Doz Sayısı	Aşılama Oranı (%)	Devamsızlık Oranı (%)
5'li Karma	I	2.994	100,0	---
	II	---	---	---
	III	---	---	---
DBT Rapel		---	---	---
KPA	I	2.989	100,0	---
	II	---	---	---
	III	---	---	---
KPA Rapel		---	---	---
Suçiçeği		2.226	92,3	---
Hepatit-A	I	2.262	93,7	---
	II	---	---	---
OPA	I	2.236	100,0	---
	II	---	---	---
Hepatit-B	II	2.159	92,7	---
	III	---	---	---
KKK		2.247	93,1	---
BCG		2.249	93,2	---

Kaynak: Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

(---) Veri bulunmamaktadır.

Kanser Erken Tanı Taramaları

Mezitli İlçesi'nde 2015 yılında 4.415 kişiye mamografi, 3.577 kişiye Pap-smear ve 6.193 kişiye de Gaitada gizli kan taraması yapılmıştır. Bölgenin 2015 yılsonu hedef nüfuslar üzerinden kapsayıcılık oranları sırasıyla %14,8, %9,0 ve %16,8 olarak hesaplanmıştır. Tarama sonuçlarına bakıldığında; yapılan mamografiler sonrasında 4 kişide kesin kanser tanısı konulmuş, bunların tamamında mastektomi uygulanmış ve tedavileri halen devam etmektedir. Pap smear sonuçlarından 2 tanesinde kesin serviks ca tespit edilmiştir ve hastaların tedavisi devam etmektedir.⁶¹

Mezitli İlçesi'nde 2016 yılında 2.707 kişiye mamografi, 3.146 kişiye Pap-smear ve 9.209 kişiye de Gaitada gizli kan taraması yapıldı. Bölgenin 2016 yılsonu hedef nüfuslar üzerinden kapsayıcılık oranları sırasıyla %29,7, %60,5 ve %86,0 olarak hesaplanmıştır. Tarama sonuçlarına bakıldığında; yapılan mamografiler sonrasında 5 kişide kesin kanser tanısı konulmuş, bunların tamamında mastektomi uygulanmış ve tedavileri halen devam etmektedir. Pap smear sonuçlarından 1 tanesinde kesin serviks ca tespit edilmiştir ve hastaların tedavisi devam etmektedir.⁶²

Mezitli İlçesi'nde 2017 yılı ilk 6 aylık süreçte ise 1.267 kişiye mamografi, 1.478 kişiye Pap-smear ve 5.490 kişiye de gaitada gizli kan taraması yapıldı. Bölgenin 2017 yıl sonu hedef nüfuslar üzerinden kapsayıcılık oranları sırasıyla %21,95, %45,87 ve %82,06 olarak hesaplanmıştır.⁶³ Kanser erken tanı tarama testlerinin risk gruplarında uygulanma oranı %100 olmalıdır, mevcut durumda riskli yaş grubunda olan herkese ulaşamadığı görülmektedir. Sağlık kurumları tarafından sunulan bu hizmetler riskli yaş grubunun tamamını kapsayacak şekilde artarak devam etmelidir.

Tablo 60: Mezitli İlçesi Kanser Erken Tarama Program Uygulamaları

Yapılan Tarama	2015 ⁽¹⁾			2016 ⁽²⁾			2016 ⁽³⁾		
	Sayı	Hedef Nüfus	Kapsayıcılık %	Sayı	Hedef Nüfus	Kapsayıcılık %	Sayı	Hedef Nüfus	Kapsayıcılık %
Mamografi	4.415	30.294	14,57	2.707	9.084	29,7	1.267	5.772	21,95
PAP (Smear)	3.577	41.831	8,55	3.146	5.196	60,5	1.478	3.222	45,87
Gaitada gizli kan	6.193	35.300	17,54	9.209	10.704	86,0	5.490	6.690	82,06

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu, (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu, (3) Mersin Mezitli TSM Resmi Yazı

⁶¹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2016 Mersin.

⁶² Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

⁶³ Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı

Aile Planlaması Hizmetleri

Nüfus planlaması; ailelere, sahip olmak istedikleri ve yetiştirebilecekleri çocuk sayısı konusunda karar verebilme ve bunu gerçekleştirecek yöntemleri uygulayabilme imkânlarının verilmesidir. Nüfus planlaması gebeliği önleyici tedbirlerle sağlanır. Gebeliği önleyici tedbir ve uygulamalara, aile planlaması yöntemleri (AP) denir. Aile planlaması yöntemleri modern (etkili) ve geleneksel (etkisiz) olmak üzere temel olarak iki gruba ayrılır.^{64,65}

Mezitli’de 2015 yılı sonu itibarıyla⁶⁶ 15-49 yaş arası toplam 11.092 (%30,638) kişi modern aile planlaması yöntemi kullanırken, bu sayı 2016 yılında⁶⁷ 12.381’e (%36,03) yükselmiştir. Mezitli İlçesi’nde 2016 yılı sonu itibarıyla 15-49 yaş arası kadınların 5.926’sı (%17,25) kondom, 2.744’ü (%7,99) RİA, 1.980’i (%5,76) ligasyon, 1.355’i (%3,94) kombine oral kontraseptif, 347’si (%1,01) enjeksiyon ve 17’si (%0,01) diğer modern yöntemler kullanmaktadır.⁶⁸ (Tablo 61)

Tablo 61: Mezitli İlçesi’nde 15-49 Yaş Arası Kadınlarda Aile Planlaması Kullanma Yüzdeleri

	Türkiye 2013 ⁽¹⁾	Mezitli 2015 ⁽²⁾	Mezitli 2016 ⁽³⁾	Mezitli 2017 ⁽⁴⁾
Modern Yöntemler	47,4	37,25	36,03	---
Hap	4,6	4,05	3,94	3,93
Kondom	15,8	18,05	17,25	18,02
Enjeksiyon	0,6	0,99	1,01	0,80
Deri altı implant	---	0,01	0,01	---
RİA	16,8	8,44	7,99	8,01
Tüp ligasyonu	9,4	5,62	5,76	5,82
Vazektomi	0,0	0,036	0,03	0,02
Diğer modern yöntemler	0,1	0,041	0,05	0,05
Geleneksel yöntemler	26,0	12,92	12,97	12,86
Geri çekme	25,5	12,71	12,97	---
Takvim yöntemi	0,3	0,15	---	---
Diğer geleneksel yöntemler	0,1	0,06	---	---
Gebeliği devam ediyor	---	3,83	4,08	---
Emziriyor	---	2,77	2,61	2,55
Toplam yöntem kullananlar	---	50,18	52,23	---
Yöntem kullanmayanlar	---	43,26	43,74	---
Bilinmeyen nüfus	---	6,56	4,03	---
TOPLAM	---	100	100	---

Kaynak: (1) 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (3) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu; (4) Mersin Mezitli TSM Resmi Yazısı

(---) Veri bulunmamaktadır.

⁶⁴ Güler Ç. ve Akın L. (der.) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgiler. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

⁶⁵ Ulusal Aile Planlaması Hizmet Rehberi. 2005. T.C. Sağlık Bakanlığı, Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Cilt I-II. Ankara.

⁶⁶ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2016, Mersin.

⁶⁷ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017 Mersin.

⁶⁸ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017 Mersin.

Modern aile planlaması yöntemi kullanma oranı her iki yılda da (%37,25 ve %36,03) Türkiye ortalamasına (%47) göre oldukça düşüktür.^{69,70} Mezitli İlçesi'ndeki modern aile planlaması yöntemi kullanma oranı artırılmalıdır. Sağlık kurumlarını yanında yerel yönetimler de süreçte sağlık eğitimi ve bilinçlendirme boyutuyla yer alabilir.

Sağlığa İlişkin Bilgilendirme ve Eğitim Çalışmaları

Sağlıklı bir toplum ve sağlıklı bir kent yaratmak için öncelikli olarak bilinçli vatandaşlara ihtiyaç vardır. Bilinç düzeyini arttırmak için çeşitli kurum ve kuruluşlar kampanyalar, eğitimler, seminerler ve benzeri bilgilendirme toplantıları düzenlemektedir.

Mezitli İlçesi'nde sağlık ile doğrudan ve dolaylı konularda etkin olan kurum ve kuruluşların başında Toplum Sağlığı Merkezi ve Mezitli Belediyesi gelmektedir. Ayrıca Bakanlığa bağlı taşra birimlerinin çalışmaları da bulunmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarının yanı sıra sivil toplum kurumları tarafından ya da desteğinde düzenlenen etkinlikler bulunmaktadır.

Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi tarafından halka yönelik yapılan eğitimler kapsamında 2015 ve 2016 yılında başlıca Okul Sütü Programı, Ben Yemek Seçmem konularda olmak üzere 8 konuda eğitimler verilmiş; eğitimler kapsamında iki yıl içerisinde toplamda 79.065 kişiye ulaşılmıştır.^{71, 72}

Tablo 62: Mezitli İlçesi'nde TSM Tarafından Düzenlenen Halk Eğitimi Konu ve Katılımcı Sayıları

Eğitim Konusu	2015 ⁽¹⁾	2016 ⁽²⁾
Ben yemek seçmem	10.504	11.878
Okul sütü programı	12.120	11.724
Gençler sağlıklı yaşam elinizde	5.355	5.002
Diyabetle sağlıklı yaşam	5.356	5.002
Obezite ile mücadele	253	546
Diğer konularda halk eğitimi	2.260	8.943
Sağlıklı gebelik, sağlıklı nesiller	32	81
Zorda başarmanın yolları	7	2
Toplam	35.887	43.178

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

⁶⁹ 2003 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. 2014. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK, Ankara.

⁷⁰ 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. 2014. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK, Ankara.

⁷¹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu

⁷² Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

2015 yılında Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından Sağlıklı Gıda, Sağlıklı Nesil Projesi kapsamında eğitim faaliyetleri düzenlemiş ve toplam 2.367 anaokulu ve ilkokul öğrencisine Gıda Güvenilirliği konusunda bilinçlendirme ve bilgilendirme eğitimi verilmiştir. Bu çalışmalar kapsamında gidilen 17 okulun ikisi Mezitli İlçesi'nde bulunmaktadır; Mezitli İlçesi'nde Keloğlan Anaokulu ve Tece İlköğretim Okulu ziyaret edilmiştir.

2.7.3. Yabancılar Yönelik Sağlık Hizmetleri

Mezitli'de hem kamuya, hem de göçmenlerin kendi dernekleri aracılığıyla kurdukları sağlık kurumlarında göçmenlere yönelik sağlık hizmeti sunulmaktadır. Kamuya ait sağlık kurumlarında 2015 ve 2016 yıllarında sevk olmadan toplam 27.376 kişiye muayene hizmeti sunulmuştur. Tedavi hizmetlerinin yanında bireye yönelik koruyucu sağlık hizmeti kapsamına gebe, loğusa, bebek, çocuk izlemi ve bağışıklama hizmeti de sunulmaktadır.^{73,74} Bunlara ek olarak 0-5 yaş polio aşı kampanyası çerçevesinde 2015 yılında 1. turda 2.108, 2. turda 2.058 olmak üzere toplamda 4.166 yabancı uyruklu çocuğa aşı uygulanmıştır.⁷⁵

Tablo 63: Mezitli'de Yabancı Uyruklulara Yönelik Sunulan Sağlık Hizmetleri

Sağlık Hizmeti	2015 ⁽¹⁾				2016 ⁽²⁾		
	ASM	TSM	Göçmen Sağlığı Birimi	Toplam	ASM	Göçmen sağlığı birimi	Toplam
Muayene (sevk olmadan)	4.559	435	5.478	10.472	2.796	1.408	16.904
Muayene (sevk halinde)	2.306	3.124	1.845	7.324	319	14	333
Bebek/çocuk izlem	488	-	-	488	277	-	277
Gebe/loğusa izlem	135	-	-	135	125	-	125
Neonatal tarama	154	-	-	154	166	-	166
Çocuk D vit./Fe damla	150	-	-	150	74	-	74
Gebe D vit./Fe damla	22	-	-	22	16	-	16
Aile planlaması	210	-	-	210	79	-	79
Aşılama çalışmaları	1.587	-	12.134	13.721	397	16.845	17.242

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

(-) Veri bulunmamaktadır.

⁷³ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2016 Mersin.

⁷⁴ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

⁷⁵ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

2.8. Algılanan Sağlık

Algılanan sağlık, kişilerin genel olarak kendi sağlık durumlarını değerlendirmelerine dayanır ve sağlığın çok boyutluluğunu yansıtan, kişinin biyolojik, psikolojik ve toplumsal/sosyal durumunu kendisinin değerlendirmesine olanak sağlayan basit ancak güçlü bir göstergedir. Kişilere sorulan tek bir soru ile elde edilen algılanan sağlık durumu sağlıkla ilgili birçok etkenle ilişkilidir. Algılanan sağlık kişinin fizik muayene sonuçlarıyla orta derecede ilişkilidir. Bunun yanında sağlığın psikolojik ve toplumsal/sosyal yanlarını vurgulayan olumsuz yaşam olayları, mutsuzluk, depresyon, iş sorunları, yaşam doyumu, sosyal yalıtılmışlık, algılanan stres ile yakın dönem sağlık durumu ile yüksek oranda ilişkilidir.^{76, 77, 78}

Tablo 64: Mezitli İlçesi'nde Algılanan Sağlık Durumunun Cinsiyet ve Yaş Gruplarına göre Dağılımı, 2017

	İyi		Orta		Kötü		Toplam	
Cinsiyet	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	244	46,0	255	48,0	32	6,0	531	100,0
Erkek	315	57,1	216	39,1	21	3,8	552	100,0
Yaş grubu	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-29	158	65,6	77	32,0	6	2,5	241	100,0
30-39	144	62,6	79	34,3	7	3,0	230	100,0
40-49	122	51,0	108	45,2	9	3,8	239	100,0
50-59	76	37,6	115	56,9	11	5,4	202	100,0
60-69	44	35,8	67	54,5	12	9,8	123	100,0
70-79	12	33,3	18	50,0	6	16,7	36	100,0
80+	3	25,0	7	58,3	2	16,7	12	100,0
Toplam	559	51,6	471	43,5	53	4,9	1083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Tablo 65: Mezitli İlçesi'nde Bir Yıl Önceye göre Algılanan Sağlık Durumunun Cinsiyet ve Yaş Gruplarına göre Dağılımı, 2017

	Daha iyi		Aynı		Daha kötü		Toplam	
Cinsiyet	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Kadın	103	19,4	298	56,1	130	24,5	531	100,0
Erkek	140	25,4	318	57,6	94	17,0	552	100,0
Yaş grubu	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
18-29	72	29,9	138	57,3	31	12,9	241	100,0
30-39	60	26,1	135	58,7	35	15,2	230	100,0
40-49	37	15,5	156	65,3	46	19,2	239	100,0
50-59	39	19,3	113	55,9	50	24,8	202	100,0
60-69	26	21,1	52	42,3	45	36,6	123	100,0
70-79	7	19,4	18	50,0	11	30,6	36	100,0
80+	2	16,7	4	33,3	6	50,0	12	100,0
Toplam	243	22,4	616	56,9	224	20,7	1083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

⁷⁶ Erengin H. ve Dedeoğlu N. 1997. Sağlığı ölçmenin kolay bir yolu: Algılanan sağlık. Toplum ve Hekim 12(77):11-16.

⁷⁷ Perceived health and other health indicators in South Africa. 2004. Pretoria: Statistics South Africa.

⁷⁸ Yardım M.S. ve Özcebe H. 2010. Ankara ili Çankaya ilçesinde 25 yaş ve üzeri nüfusun sağlık düzeyinde sosyoekonomik farklılıklar. Ege Journal of Medicine 49(1):19-30.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında elde edilen sonuçlara göre; algılanan sağlığın kadınlarda erkeklere göre ve ileri yaş grubunda genç bireylere göre daha yüksek oranda “kötü” olarak değerlendirildiği belirlenmiştir (Tablo 64). Bir yıl önceye göre bugün için algılanan sağlığın da yine aynı şekilde kadınlarda erkeklere göre ve ileri yaş grubunda genç bireylere göre daha yüksek oranda “kötü” olarak değerlendirildiği belirlenmiştir (Tablo 65).

2.9. Yaşam Kalitesi

Halk Sağlığı alanındaki son gelişmelerden biri bireylerin sağlığının kavramsal olarak yorumlanması ve değerlendirilmesindeki değişimdir. Sağlık durum değerlendirilmesinde yaşam kalitesi ölçekleri giderek daha çok kullanılmaktadır. Klasik sağlık çıktıları olan mortalite ve morbidite artık bu ölçeklerle desteklenmekte; sağlığın anlaşılması ve sağlık durumunu en iyiye getirme amaçlanmaktadır. Sağlıklı toplum tanımı ve çerçevesi değişmiş olup hastalık sıklıkları ya da aşılama yüzdeleri gibi ölçütlerin yanında halk sağlığı ve koruyucu hizmetlerinden yararlanan bireylerin ya da grupların sağlık durumlarının ölçeklerle değerlendirilmesi yaygınlaşmaktadır. Günümüzde sağlıkla ilgili yaşam kalitesi araştırmalarında sadece sosyo-demografik özellikler ve sağlığın diğer belirleyicileri ile olan ilişkisinin değerlendirilmesi değil, aynı zamanda sağlık politikası ile ilişkili olarak bir ülkede sağlık hizmetlerinde önceliklerin belirlenmesi, uygulanan ya da uygulanması olası programların maliyet etkinliğinin değerlendirilmesi de hedeflenmektedir. Halk sağlığı hizmetlerinin temel hedeflerinden biri toplumun sağlığını en üst düzeye çıkarmak ve sağlığın eşit olarak dağılımını sağlamaktır. Kaynakların sınırlı olduğu bir ortamda sağlık hizmetlerinde öncelikleri belirlemek için kullanılacak yaklaşım bütüncül olmalı; farklı sağlık çalışanları tarafından sosyo-demografik özellikleri, hastalıkların tipi ve ağırlık düzeyleri farklı olan hastalara verilen hizmetlerden elde edilen yararların karşılaştırılabilmesine olanak sağlamalıdır. Yaşam kalitesi ölçütleri bu anlamda yardımcı olmaktadır.⁷⁹

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) sağlık tanımlamasını, yani bedensel, ruhsal, sosyal iyilik durumunu ölçebilecek uygun yöntemler henüz yaygın bir şekilde kullanılmamaktadır. Bu nedenle uluslararası karşılaştırmalarda halen sıklıkla geleneksel göstergeler (beklenen yaşam umudu, ölüm ve hastalık hızları gibi) kullanılmaktadır. Fakat bu göstergelerin sağlığı tanımlamadaki yetersizliği, bütünsel olarak sağlığın her yönünü ele alamayışı, yapılan girişimlerin sonuçlarının değerlendirilmesinde kullanılacak olan farklı göstergelere olan gereksinim, hasta merkezli değerlendirmelerin öneminin giderek artışı, algılanan sağlık ve yaşam kalitesi gibi kavramların alternatif değerlendirme yöntemleri arasında öne çıkmasını sağlamıştır. Genel olarak “kalite”, iyiliğin bir derecesidir. Yaşam kalitesi, kişisel sağlık durumundan öte, kişisel iyilik halini de içine alan daha geniş bir kavramdır. Yaşam kalitesi; bireyin algıladığı bedensel kapasite sınırları içinde başardığı tatmin edici sosyal durum olarak tanımlanır. DSÖ yaşam kalitesini; bireylerin içinde yaşadıkları kültür ve değerler sistemindeki kendi yaşam algıları

⁷⁹ Sözmen MK. 2010. “Halk Sağlığı’nda Yaşam Kalitesi; Etkinlik-Eşitlik Ödünleşim Problemi” 3.Ulusal Sağlıkta Yaşam Kalitesi Kongresi 25-27 Mart 2010 Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi İzmir. Kongre Bildiri ve Sunum Kitabı s:81.

şeklinde tanımlamıştır. Basitçe yaşam kalitesi, belirli yaşam koşullarında bireysel tatmini etkileyen rahatsızlıkların bedensel, ruhsal ve sosyal etkilerine günlük yaşamda verilen bireysel yanıt olarak ifade edilebilir. Bu nedenle yaşam kalitesi ölçümü sağlık düzeyi ile ilgili ölçütlerden daha geniş kapsam ve kavrayışa sahiptir.⁸⁰

Dünya Sağlık Örgütü tarafından geliştirilen ve Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 1.083 katılımcıya uygulanan Yaşam Kalitesi Ölçeği (WHOQOL-BREF) aracılığıyla Mezitli’de yaşayan bireylerin “Yaşam Kalitesi Puanları” elde edilmiştir. Yaşam kalitesi ölçeği ile bireylerin bedensel, psikolojik, sosyal ve çevresel alana ilişkin yaşam kalite düzeyleri belirlenmiştir. Ölçekten her alanda alınabilecek en yüksek puan 20’dir. Her alana ilişkin puanlar Tablo 66’de yer almaktadır.

Tablo 66: Mezitli’de Yaşayan 18 Yaş ve Üzeri Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçek Puanları

Algılanan sağlık alanı	Sayı	Ortalama±Standart sapma	En düşük-En yüksek değer
Bedensel alan	1.083	15,0 ± 2,9	4,0 – 20,0
Psikolojik alan	1.083	14,8 ± 2,6	5,3 – 20,0
Sosyal alan	1.083	14,3 ± 3,1	4,0 – 20,0
Çevresel alan	1.083	13,8 ± 2,4	5,8 – 20,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Mezitli İlçesi’nde 40 mahalle yer almaktadır. Mahallelerin yaşam kalitesi ölçeğinde elde edilen bedensel, psikolojik, sosyal ve çevresel alan puan dağılımları yüksek puandan düşüğe göre sıralanmış olarak Tablo 67, Tablo 68, Tablo 69 ve Tablo 70 ’de yer almaktadır. Bedensel, psikolojik, sosyal ve çevresel alan puanlarının mahallelere göre dağılımı ise Harita 4, Harita 5, Harita 6 ve Harita 7’da verilmiştir.

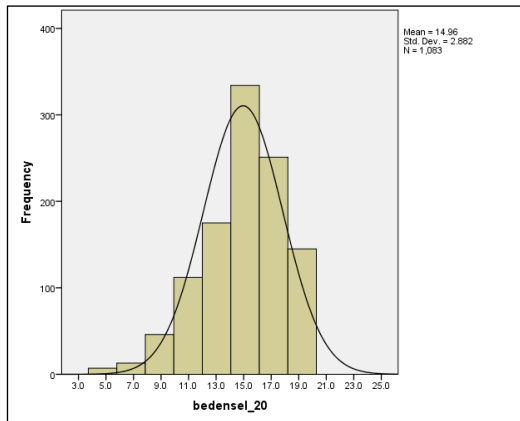
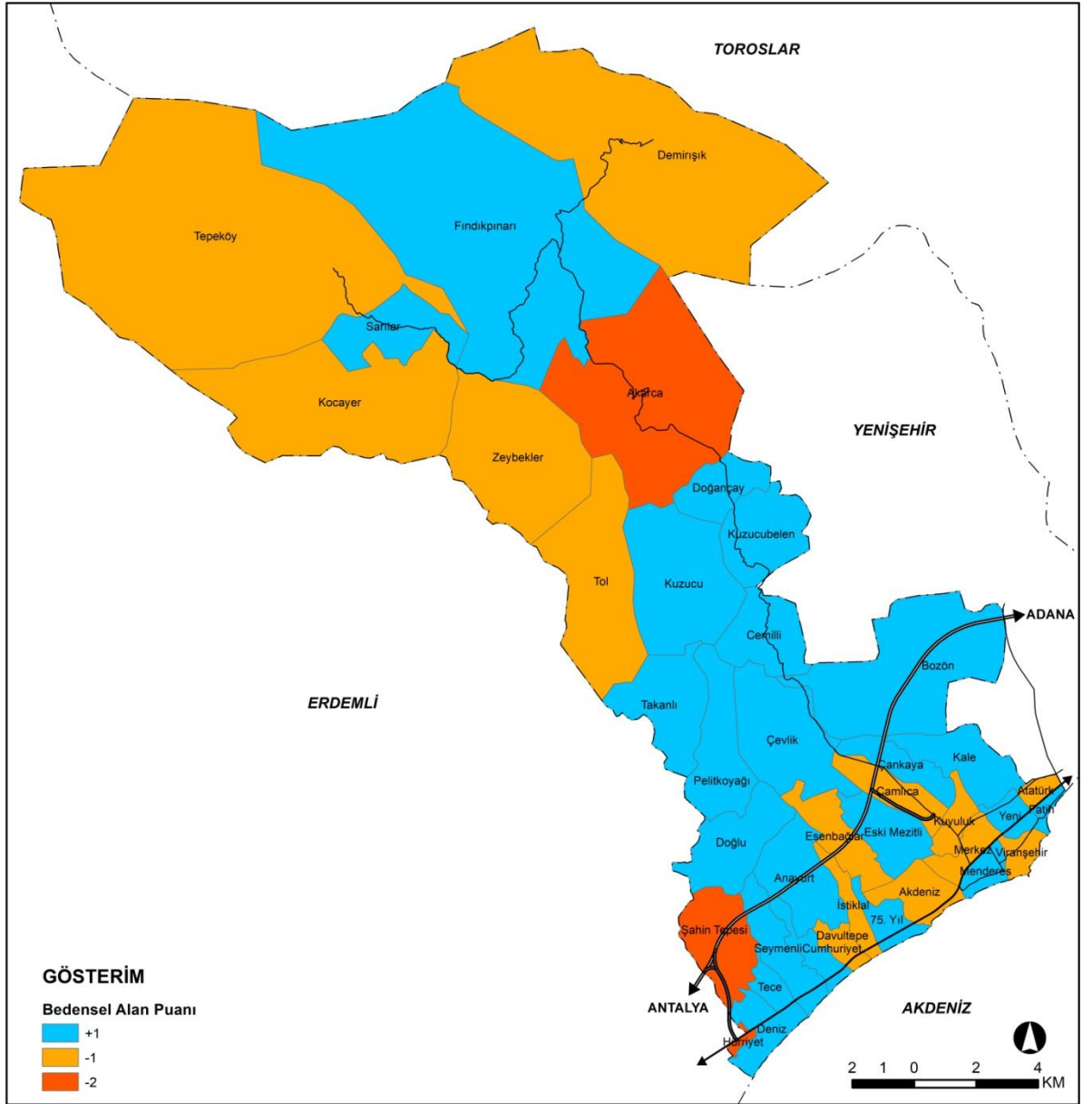
⁸⁰ Baydur H. 2010. “İş sağlığı ve yaşam kalitesi” 3.Ulusal Sağlıkta Yaşam Kalitesi Kongresi 25-27 Mart 2010 Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi İzmir. Kongre Bildiri ve Sunum Kitabı s: 82-4.

Tablo 67: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Bedensel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	
Toplam	1.083	15,0	2,9	
Kuzucubelen	5	17,6	2,5	Ortalamanın Üzerinde
Anayurt	5	17,4	1,6	
Cumhuriyet	11	16,3	2,3	
Kaleköy	17	16,2	3,0	
Doğlu	9	16,1	3,6	
Bozön	6	16,0	3,9	
Kuzucu	4	16,0	2,8	
Seymenli	24	16,0	2,8	
Tece	7	16,0	2,1	
Doğançay	5	15,9	3,6	
Cemilli-Çevlik	10	15,7	3,3	
Eski Mezitli	11	15,7	3,1	
Takanlı-Pelitkoyağı	2	15,7	5,3	
75. Yıl	37	15,2	2,9	
Deniz	35	15,2	2,6	
Menderes	145	15,2	2,9	
Çankaya	17	15,1	1,4	
Fatih	53	15,1	2,4	
Fındıkpinarı	15	15,0	3,7	
Sarılar	4	15,0	5,0	
Yeni	140	15,0	2,5	
Davultepe	8	14,9	1,7	Ortalamanın Altında
Merkez	130	14,9	2,7	
İstiklal	19	14,8	2,2	
Viranşehir	109	14,8	2,9	
Tepeköy-Demirışık	19	14,7	4,6	
Atatürk	81	14,6	3,0	
Çamlıca	15	14,6	2,8	
Akdeniz	112	14,3	2,9	
Kuyuluk	7	14,2	2,6	
Esenbağlar	8	14,1	3,7	
Kocayer-Zeybekler-Tolköy	1	13,1	0,0	
Şahintepesi	4	12,0	5,9	
Akarca	3	11,4	4,0	
Hürriyet	5	10,5	6,1	

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Harita 4: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Bedensel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

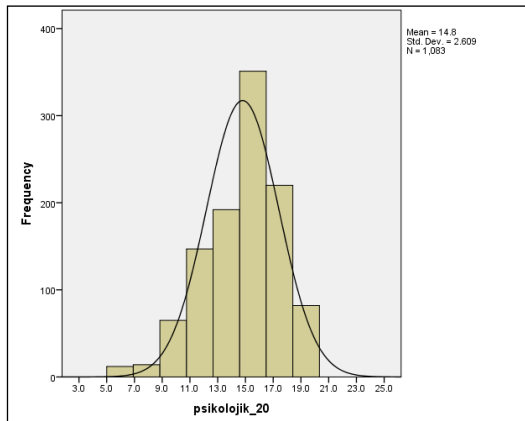
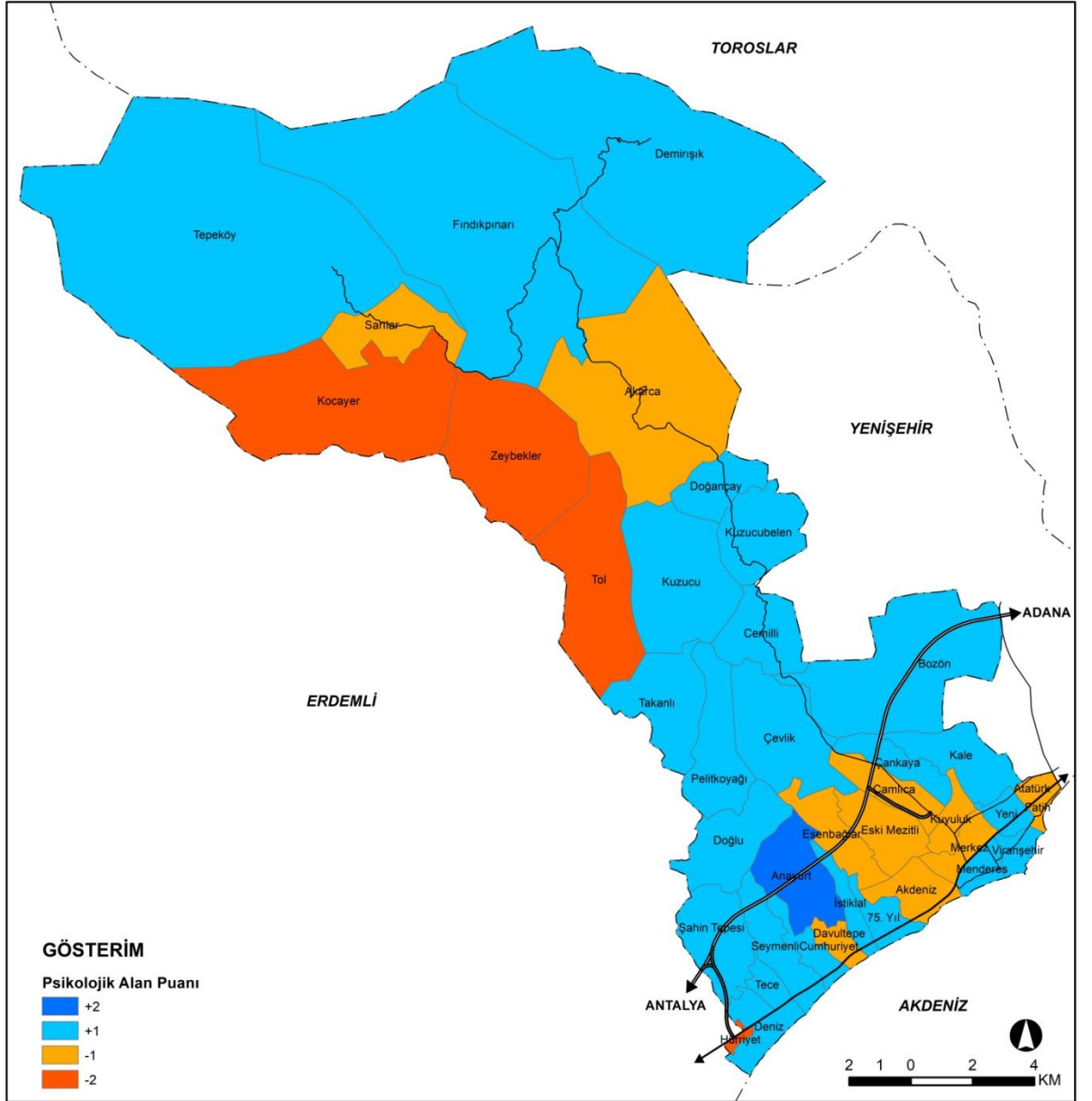
Bedensel yaşam kalitesi indeksi ortalaması 14,96 ve standart sapması ise 2,88’dir. Yandaki histogram grafiğinden de anlaşılacağı üzere veri dağılımının sağa çarpık olduğu yani verilerin ağırlıklı olarak ortalamadan yüksek olduğu (ortanca 15,43), buna karşın bedensel yaşam kalitesi çok düşük olan bir grubun da mevcut olduğu görülmektedir.

Tablo 68: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Psikolojik Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	
Toplam	1083	14,8	2,6	
Anayurt	5	17,5	2,2	Ortalamanın Üzerinde
Seymenli	4	17,3	3,8	
Bozön	6	17,2	0,5	
Kuzucubelen	5	17,1	2,4	
Doğançay	5	16,9	1,5	
Takanlı-Pelitkoyağı	2	16,7	1,9	
İstiklal	19	16,6	2,1	
Kaleköy	17	16,1	2,0	
Şahintepesi	24	15,8	2,7	
Fındıkpınarı	15	15,2	3,4	
Kuzucu	4	15,2	2,5	
Cumhuriyet	10	15,1	3,9	
Çankaya	11	15,1	3,0	
Tece	7	15,1	3,2	
Tepeköy-Demirışık	19	15,1	2,2	
Deniz	35	15,0	2,8	
75. Yıl	37	14,9	3,1	
Cemilli-Çevlik	17	14,9	2,2	
Doğlu	9	14,9	1,5	
Menderes	145	14,9	2,7	
Viranşehir	109	14,9	2,1	
Yeni	140	14,9	2,4	
Eski Mezitli	11	14,7	3,1	Ortalamanın Altında
Merkez	130	14,7	2,3	
Akdeniz	112	14,5	2,6	
Çamlıca	15	14,4	3,2	
Davultepe	8	14,4	0,6	
Atatürk	81	14,0	2,5	
Fatih	53	13,9	2,9	
Kuyuluk	7	13,9	2,1	
Akarca	3	13,3	3,1	
Sarılar	4	13,0	2,8	
Esenbağlar	8	12,7	2,6	
Hürriyet	5	11,9	4,4	
Kocayer-Zeybekler-Tolköy	1	11,3	0,0	

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Harita 5: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Psikolojik Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

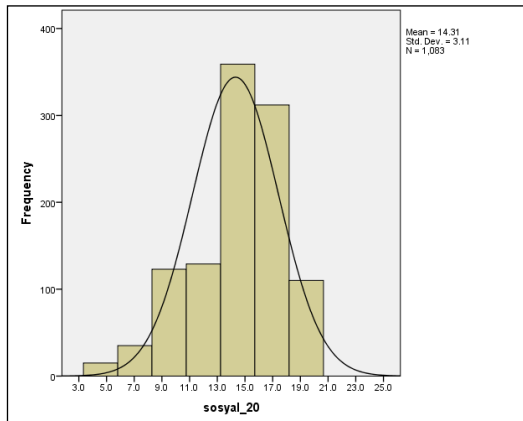
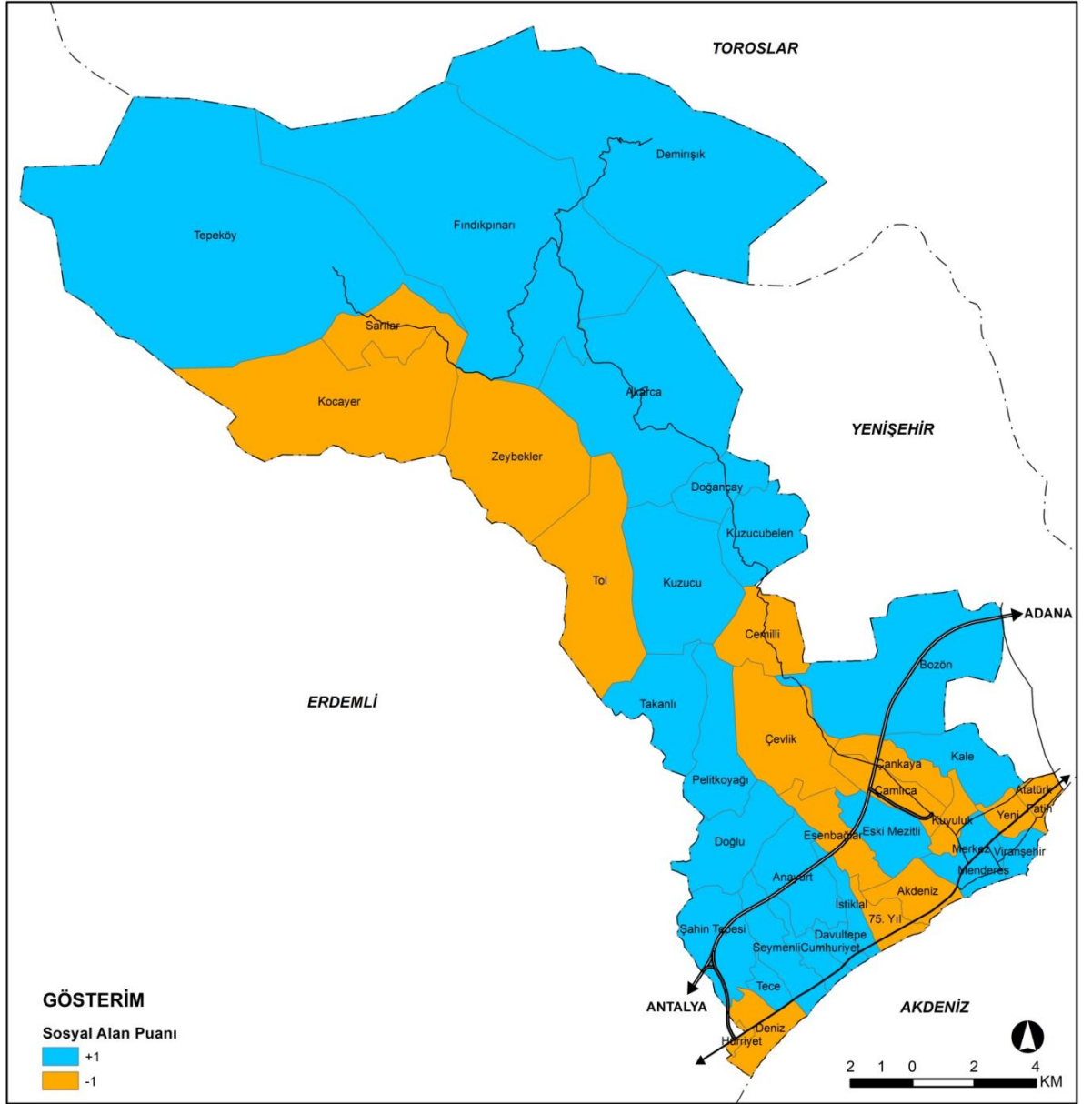
Psikolojik yaşam kalitesi indeksi ortalaması 14,80 ve standart sapması ise 2,61’dir. Yandaki histogram grafiğinden de anlaşılacağı üzere veri dağılımının sağa çarpık olduğu, diğer bir deyişle verilerin ağırlıklı olarak ortalamadan yüksek olduğu (ortanca 15,33), buna karşın psikolojik yaşam kalitesi çok düşük olan bir grubun da mevcut olduğu görülmektedir.

Tablo 69: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Sosyal Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	
Toplam	1083	14,3	3,1	
Kuzucubelen	5	17,3	2,7	Ortalamanın Üzerinde
Anayurt	5	17,1	3,5	
Akarca	3	16,4	1,5	
Bozön	6	16,4	1,6	
Davultepe	8	16,2	2,1	
Doğançay	5	16,0	3,1	
Takanlı-Pel itkoyağı	2	16,0	3,8	
Fındıkpınarı	15	15,4	3,8	
Tece	7	15,4	1,0	
Cumhuriyet	10	15,3	3,2	
Kuzucu	4	15,3	1,7	
Seymenli	4	15,3	6,8	
Eski Mezitli	11	15,2	2,3	
İstiklal	19	15,2	3,1	
Kaleköy	17	15,2	3,0	
Tepeköy-Demirışık	19	15,2	3,5	
Menderes	145	15,1	2,7	
Şahintepesi	24	15,1	3,6	
Doğlu	9	14,8	3,6	
Merkez	130	14,7	2,7	
Viranşehir	109	14,3	2,9	
Çamlıca	15	14,0	3,6	Ortalamanın Altında
75. Yıl	37	13,8	3,8	
Akdeniz	112	13,8	3,4	
Deniz	35	13,8	2,3	
Yeni	140	13,8	3,1	
Atatürk	81	13,6	2,8	
Çankaya	11	13,6	4,3	
Fatih	53	13,6	3,3	
Hürriyet	5	13,1	4,3	
Cemilli-Çevlik	17	12,8	2,5	
Sarılar	4	12,3	3,8	
Kocayer-Zeybekler-Tolköy	1	12,0	0,0	
Kuyuluk	7	12,0	2,4	
Esenbağlar	8	11,8	3,1	

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Harita 6: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Sosyal Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

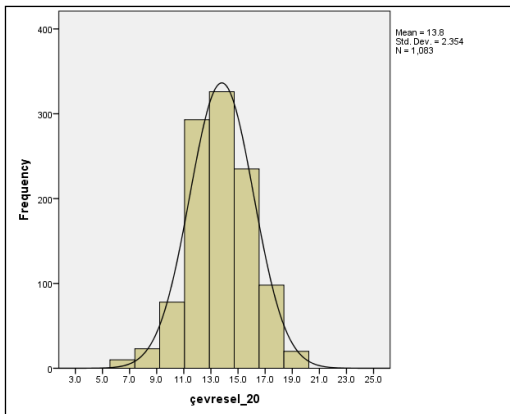
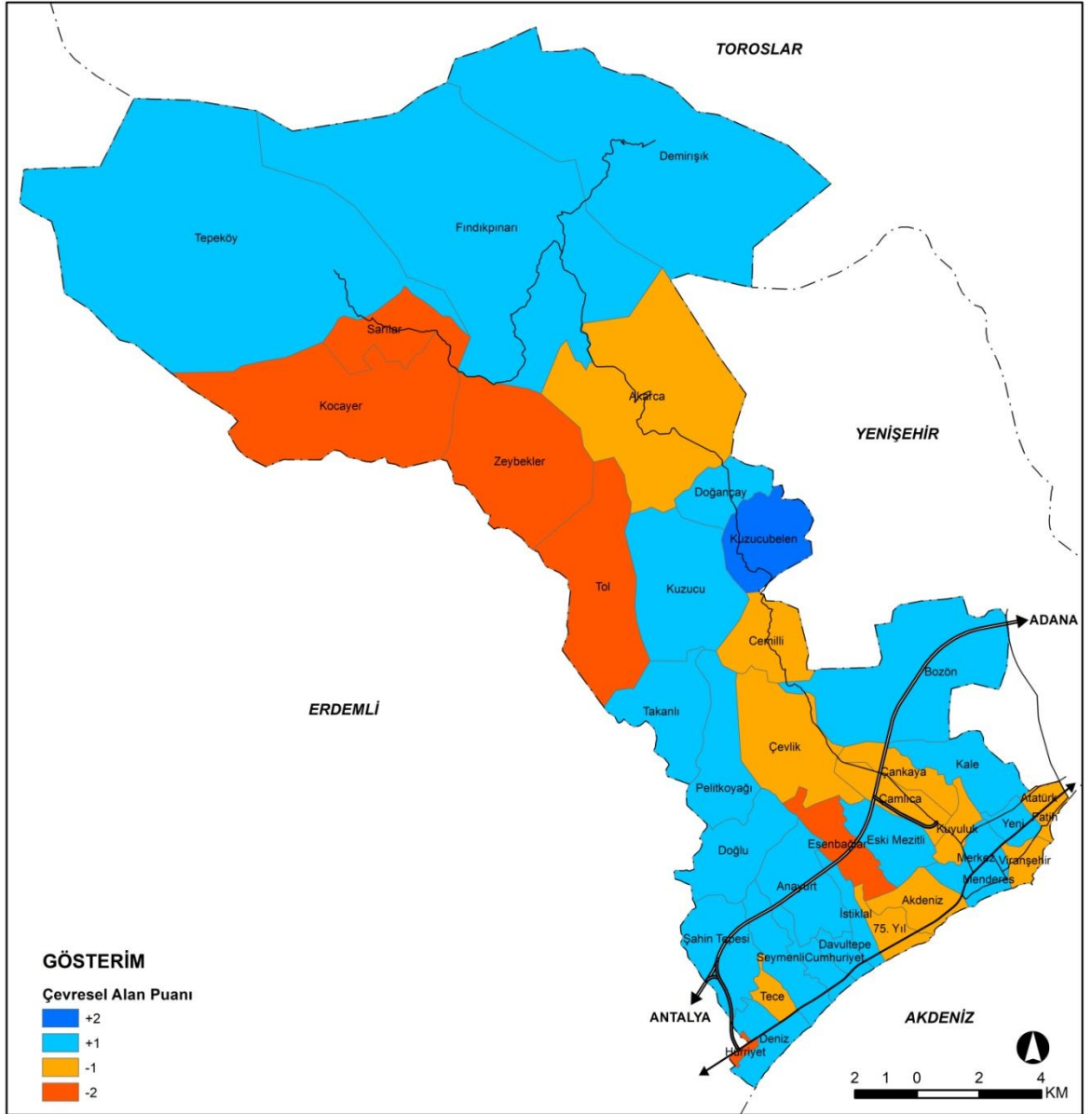
Sosyal yaşam kalitesi indeksi ortalaması 14,31 ve standart sapması ise 3,11’dir. Yandaki histogram grafiğinden de anlaşılağı üzere veri dağılımının sağa çarpık olduğu, diğer bir deyişle verilerin ağırlıklı olarak ortalamadan yüksek olduğu (ortanca 14,67), buna karşın psikolojik yaşam kalitesi çok düşük olan bir grubun da mevcut olduğu görülmektedir.

Tablo 70: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Çevresel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

	Sayı	Ortalama	Standart Sapma	
Toplam	1083	13,8	2,4	
Kuzucubelen	5	16,8	1,6	Ortalamanın Üzerinde
Eski Mezitli	11	16,0	2,3	
Seymenli	4	15,6	4,2	
Takanlı-Pelitkoyağı	2	15,6	3,8	
Bozön	6	15,4	2,5	
Anayurt	5	15,2	1,8	
Cumhuriyet	10	15,2	3,4	
Kaleköy	17	15,0	2,2	
Doğlu	9	14,9	1,3	
Davultepe	8	14,5	2,6	
Doğançay	5	14,5	1,5	
Fındıkpınarı	15	14,5	3,1	
İstiklal	19	14,3	2,6	
Menderes	145	14,2	2,3	
Merkez	130	13,9	2,1	
Tepeköy-Demirşık	19	13,9	3,0	
Deniz	35	13,8	2,3	
Kuzucu	4	13,8	3,0	
Şahintepesi	24	13,8	2,6	
Yeni	140	13,8	2,4	
75. Yıl	37	13,6	2,4	Ortalamanın Altında
Fatih	53	13,6	1,9	
Viranşehir	109	13,6	2,0	
Akdeniz	112	13,5	2,5	
Çamlıca	15	13,5	2,9	
Tece	7	13,5	2,0	
Cemilli-Çevlik	17	13,4	1,7	
Atatürk	81	13,3	1,9	
Çankaya	11	12,8	3,1	
Akarca	3	12,6	2,7	
Kuyuluk	7	12,5	2,5	
Esenbağlar	8	11,1	2,4	
Kocayer-Zeybekler-Tolköy	1	11,1	0,0	
Sarılar	4	10,9	2,4	
Hürriyet	5	10,4	2,5	

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Harita 7: Mezitli’de Yaşayan Bireylerin Yaşam Kalitesi Ölçeği Çevresel Alan Puanlarının Mahallelere göre Dağılımı

Çevresel yaşam kalitesi indeksi ortalaması 13,80 ve standart sapması ise 2,35'tir. Yandaki histogram grafiğinden de anlaşılacağı üzere veri dağılımı normaldir, diğer bir deyişle verinin ortalaması (13,80) ve ortancası (13,79) birbirinin aynısıdır. Çevresel yaşam kalitesi indeks değerleri iyi olan grup olduğu gibi çevresel yaşam kalitesi indeksi çok kötü olan grup da mevcuttur.

Bölüm 3. Yaşam Biçimleri ve Yaşam Koşulları

Yaşam biçimleri ve tercihlerinin, bulaşıcı olmayan hastalıklar ve yaşam süresi ile ilişkisi uzun zaman önce ortaya konmuştur.⁸¹ Özellikle 20. yüzyılda ölüm sebepleri arasında kalp hastalıkları ve kanser gibi kronik hastalıklar öne çıkmaya başlamıştır ve yapılan araştırmalar ile beslenme, düzenli egzersiz, tütün tüketimi ile bulaşıcı olmayan hastalıklar arasındaki ilişki ortaya konmuştur.⁸² Ayrıca beslenme alışkanlıklarının da kanser, kalp ve damar hastalıkları ve egzersiz yapma alışkanlıkları ile birlikte obezite olmak üzere günümüzün önemli hastalıklarına yol açtığı bilinmektedir. Barınma koşulları ve konuta erişim ile ilgili yaşanan problemler de sağlık harcamalarını azaltıcı etkiye sahiptir.

Beslenme biçimleri, bağımlılık yapan madde kullanımı, fiziksel egzersiz yapma gibi etkenlerle birlikte barınma koşulları da bu bölümde incelenecektir. Tütün tüketimi ile ilgili veriler OECD'nin ve TÜİK'in yayınladığı sağlık istatistiklerinden ve Mezitli Kent Sağlığı Araştırması'ndan elde edilen verilerden derlenmiş ve değerlendirilmiştir. Alkol tüketimi ile ilgili OECD verileri kullanılmış olup Mezitli'de veya Mersin'de alkol tüketimi ile ilgili veri elde edilemediği için bu alanda değerlendirilmeye gidilmemiştir.

Aktif yaşam ve egzersiz ile ilgili veriler Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanım Alışkanlıkları Araştırması'ndan ve Mezitli Kent Sağlığı Araştırması'ndan derlenmiştir. Bu veriler hem açık kamusal alanların yürüyüş, bisiklete binme ve yeşil alan kullanımı açısından kullanıcıların tercih ve beğenilerini hem de gündelik ihtiyaçlarını aktif olarak giderip gidermedikleri gibi konularda mevcut durumu ortaya koymak için kullanılmıştır.

3.1. Alışkanlıklar ve Bağımlılıklar

3.1.1. Tütün Ürünleri

Sigara, nargile, pipo gibi tütün ürünlerinin içilmesi veya dumanının solunması zamanla kişide psikolojik ve fiziksel bağımlılık oluşturur. Tütün ürünlerinde, insan sağlığını doğrudan etkileyen 4.000'den fazla kimyasal madde bulunmaktadır.⁸³ Esas bağımlılık yapan madde nikotindir. Koklanarak burundan çekilen ya da çiğnenen dumansız tütünler de nikotin kadar yüksek düzeyde zehir içermektedir. Tütün ürünleri sadece aktif içicileri değil, aynı zamanda içilen ortamda dumana maruz kalan pasif içicileri de oldukça etkilemektedir. Özellikle çocuklar pasif içici olarak etkilenmekte, bunun yanı sıra ebeveynleri rol model olmakta ve sigara alışkanlığı yaşı giderek düşmektedir.

⁸¹ Ziglio E, Currie C, Rasmussen VB. 2004. "The WHO cross-national study of health behavior in school aged children from 35 countries: findings from 2001–2002" J School Health, 74 (6): 204–206.

⁸² Farhud, D. D. 2015. "Impact of Lifestyle on Health" Iranian Journal of Public Health, 44(11), 1442–1444.

⁸³ Yeşilay İnternet Sitesi, Sigara ve Tütün Bağımlılığı, <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/sigara-ve-tutun-bagimliliği> (Eylül 2017)

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında 1.083 kişiye uygulanan anket sonucunda sigara kullanma alışkanlıkları tespit edilmiştir. Buna göre; ankete katılan 18 yaş üstü bireylerin %30'u hiç sigara kullanmadığını belirtirken, ara sıra ya da sürekli ve düzenli sigara içicisi olduğunu belirtenlerin toplam oranının %45,8 olduğu görülmektedir (Tablo 71). Mezitli İlçesi'nde erkeklerin %42,75'i sürekli ve düzenli sigara içerken, kadınlarda bu oran %26,74'tür. Hiç sigara içmemiş nüfus incelendiğinde kadınlarda oranın daha yüksek olduğu, sigarayı bırakma durumu incelendiğinde ise erkeklerde oranın daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 72).

OECD Sağlık İstatistiklerine⁸⁴ göre, OECD üyesi ülkeler arasında 2015 yılında 15 yaş üstü nüfusta sigara tüketim oranı en yüksek iki ülkeden birisi Türkiye'dir⁸⁵. OECD Sağlık İstatistiğine göre Türkiye'de 2015 yılında 15 yaş üstü nüfusun %27,3'ü sigara tüketmektedir. Türkiye genelinde yapılan çalışmalara göre ise, 15 yaş üstü erkeklerin %62,8'si, kadınların %24,3'ü ve tüm nüfusun ise %43,6'sının sigara kullanmaktadır⁸⁶. OECD ülkeleri ve Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında, Mezitli İlçesi'nde sigara içme oranının yüksek olduğu görülmektedir. Mezitli ilçesinde ara sıra ve sürekli ve düzenli sigara tüketen nüfusun genel nüfusa oranı %55,8'dir.

Tablo 71: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanma Durumu, 2017

Sigara Kullanma Durumu	Sayı	Yüzde
Hiç içmedim	328	30,3
Birkaç kez denedim	85	7,8
Ara sıra içiyorum	118	10,9
Sürekli ve düzenli içiyorum	378	34,9
Bıaktım	174	16,1
Toplam	1.083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Tablo 72: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanım Durumunun Cinsiyete göre Dağılımı, 2017

Sigara Kullanma Durumu	Kadın		Erkek	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Hiç içmedim	211	39,74	117	21,20
Birkaç kez denedim	50	9,42	35	6,34
Ara sıra içiyorum	69	12,99	49	8,88
Sürekli ve düzenli içiyorum	142	26,74	236	42,75
Bıaktım	59	11,11	115	20,83
Toplam	531	100,00	552	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

⁸⁴ OECD Sağlık İstatistikleri, 34 OECD ülkesi arasında sağlık ve sağlık sistemleriyle ilgili, 1960-2014 yıllarını kapsayan interaktif veri tabanı aracılığıyla sağlık durumu, sağlıkta risk faktörleri, sağlık bakım kaynakları ve kullanımı ile sağlık harcamaları ve finansman alanlarında kapsamlı ve karşılaştırılabilir veriler sunan ve aynı zamanda karşılaştırmalı analizlere imkân sağlayan bir istatistik kaynağıdır: http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT#

⁸⁵ OECD Health Statistics 2017. Non-Medical Determinants of health – Tobacco Consumption, http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT# [son erişim: 25.07.2017]

⁸⁶ Sigarayla Savaşanlar Vakfı, <http://www.ssv.org.tr/ulkemizde-sigara-icme-profil.html> [son erişim: 25.07.2017]

Sigara kullanma durumuna yaş gruplarına göre incelediğimizde, 18-29, 20-29 ve 30-39 yaş gruplarında hiç sigara içmemiş ve bırakmış olan bireylerin toplamının ara sıra ve sürekli içenlerden daha az olduğu görülmektedir. Bu oran 50-59 yaş aralığından sonra ters yönde değişmekte ve yetmiş ve üzeri yaş grubunda en yükseğe çıkmaktadır. Sigara içme oranı 30-39 yaş aralığında artmakta, 50-59 yaş aralığından itibaren azalmaya başlamaktadır. Sigara kullanan ve kullanmayan arasındaki fark özellikle 30-39 yaş aralığında dikkat çekmekte; oranın pozitif olması bu yaş grubunda sigara içme oranının yüksek olduğunu göstermektedir. (Tablo 73)

Tablo 73: Mezitli İlçesi'nde Sigara Kullanma Durumunun Yaşlara göre Dağılımı, 2017

Sigara Kullanma Durumu	Yaş Grupları					
	18-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
Hiç içmedim	33,20	32,61	21,76	31,19	32,52	37,50
Birkaç kez denedim	9,96	7,83	10,04	5,45	4,88	4,17
Bıraktım	7,88	5,65	17,15	20,79	30,89	43,75
Kullanmayanlar Toplamı	51,04	46,09	48,95	57,43	68,29	85,42
Ara sıra içiyorum	12,86	13,04	12,97	11,39	2,44	0,00
Sürekli ve düzenli içiyorum	36,10	40,87	38,08	31,19	29,27	14,58
Kullananlar Toplamı	48,96	53,91	51,05	42,58	31,71	14,58
Kullanan-Kullanmayan Farkı	-2,08	7,82	2,1	-14,85	-36,58	-70,84

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Türkiye’de çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafında yürütülen sigara karşıtı kampanyalar, son yıllarda yapılan yasal düzenlemeler, genel bilgilendirme ve eğitim kampanyaları ile sigara bağımlılığının azaltılması hedeflenmektedir. Sağlık Bakanlığı tarafından yapılan açıklamalara göre 2016 yılında sigarayı bırakma oranı %31’e yükselmiştir⁸⁷. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli İlçesi’nde sigarayı bırakma oranı %16,1 olup, bu oran Türkiye ortalamasının altında seyretmektedir.

Tütün Denetimi

Mezitli İlçesi’nde 2015, 2016 yılları ve 2017 yılı ilk 6 ayında yapılan tütün denetimlerinde her üç yılda da işyerlerinin yaklaşık %2’sinde aksaklık saptanmıştır. Denetleme sonuçları Tablo 74’de verilmiştir.

Tablo 74: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Tütün Denetimi Sonuçları

Tütün denetimleri	2015 ⁽¹⁾		2016 ⁽²⁾		2017 ⁽³⁾	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
İşyeri denetim sayısı	6.124	-	5.268	-	3.293	-
Denetim yapılan toplam işyeri sayısı	2.419	100,0	2.460	100,0	2.376	100,0
Aksaklık tespit edilen işyeri sayısı	49	2,0	57	2,3	51	2,1
İdari para cezası kesilen işyeri sayısı	49	2,0	57	2,3	-	-
Kolluk kuvvetlerince idari para cezası verilen kişi	44	1,8	74	3,0	-	-

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu, (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu, (3) Mersin Mezitli TSM Resmi Yazı

87 <http://www.ensonhaber.com/turkiyede-sigara-birakma-orani-artiyor-2017-02-26.html>

3.1.2. Alkol

OECD Sağlık İstatistiklerine göre Türkiye’de alkol kullanımı diğer OECD üyesi ülkelere göre oldukça düşüktür. 15 yaş üstü alkol tüketim oranı OECD üye ülkelerde ortalama 8,9 litre iken; Türkiye, ortalama 1,4 litre alkol tüketimi ile en alt sıralarda yer almaktadır⁸⁸.

3.1.3. Madde Kullanımı

Madde kullanımı da, diğer alışkanlıklarda olduğu üzere, insanların bedensel ve ruhsal sağlığını olumsuz etkilemektedir. Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu’nda belirtildiği üzere; Mersin’de 2017’nin ilk beş aylık dönemdeki tespit edilen olay ve tutuklu sayısı 2015 ve 2016 yılları ile kıyaslandığında oldukça yüksek olduğu; aynı şekilde yakalanan uyuşturucu madde miktarları gram/adet cinsinden dikkate alındığında, 2016 yılı verilerine yaklaşıldığı, 2015 yılı verilerini ise geçtiği tespit edilmiştir. Bu eğilimin devam etmesi durumunda, Mersin’de 2017 sonunda tespit edilen olay, tutuklu sayısı ve yakalanan uyuşturucu madde miktarı ciddi bir artış olacağı Çalıştay katılımcılarınca tahmin edilmektedir.

Tablo 75: Mersin Emniyet Müdürlüğü’nün Yıllara göre Uyuşturucu ile ilgili Olay, Tutuklu, Sanık Sayıları

Olay, Kişi	2015 (12 ay)	2016 (12 ay)	2017 (4 ay 23 gün)
Olay sayısı	1.109	1.147	752
Tutulu	423	450	355
Serbest	1.406	1.296	876
Firar	116	122	72
Toplam sanık	1.945	1.868	1.303

Kaynak: Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu, 2017

Tablo 76: Mersin Emniyet Müdürlüğü’nün Yıllara göre Yakalanan Uyuşturucu Miktarı

Yakalanan Madde	2015 (12 ay)	2016 (12 ay)	2017 (4 ay 23 gün)
Kubar Esrar (gr)	635.532	1.170.729	1.182.662
Toz Esrar (gr)	5425	142.195	923
Eroin (gr)	215.405	20.205	1.359
Kokain (gr)	121	252.431	1.384
Metamfetamin (gr)	-	3.545	226
Bonzai (gr)	1	1	-
Toplam gr	857.314	1.589.106	1.186.554
Ecstasy (adet)	136.157	27.800	8.491
Captagon (adet)	41.226	415.161	121.262
Diğer Uyuşturucu hap (adet)	1.679	550	15.672
Kenevir (adet)	21.781	6.152	4.885
Toplam adet	200.843	449.663	150.310

Kaynak: Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu, 2017

88 OECD Health Statistics 2017. Non-Medical Determinants of health – Alcohol Consumption, http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT# (Ağustos 2017)

Mersin İli'nde madde bağımlılığı tedavisi amacı ile Toros Hastanesine bağlı, 43 adet tek kişilik oda ve yatak, bir adet engelli hasta odası ve yatağı ve 6 adet detoksifikasyon yatağı ile birlikte toplam 50 yatakla hizmet vermektedir.

Ayrıca kentte Alkol ve Madde Bağımlılığı Merkezi (AMATEM) bulunmaktadır.⁸⁹ AMATEM bölgesel anlamda hizmet vermektedir. Başvuran hastaların hangi ilçeden geldiği bilinmemekle birlikte, Haziran 2016-Nisan 2017 tarihleri arasında AMATEM'e yapılan başvurular incelendiğinde aylar itibari ile bir artış görülmektedir. (Tablo 77)

Tablo 77: Haziran 2016 – Nisan 2017 tarihleri arası Mersin AMATEM hasta sayıları

		Poliklinik Başvuruları				Yatan Hasta			
		Erkek	Kadın	Çocuk	Toplam	Erkek	Kadın	Çocuk	Toplam
2016	Haziran	397	28	1	426	41	0	1	42
	Temmuz	413	26	0	439	42	22	2	66
	Ağustos	482	44	19	545	95	4	4	103
	Eylül	460	39	1	500	67	0	6	73
	Ekim	591	54	39	684	80	1	5	86
	Kasım	554	45	12	611	80	0	4	84
	Aralık	688	60	24	772	69	4	5	78
2017	Ocak	701	52	18	771	56	5	5	66
	Şubat	596	58	17	671	73	0	4	77
	Mart	682	55	22	759	78	0	7	85
	Nisan	607	43	21	671	90	0	5	95
Toplam		6.171	504	174	6.849	771	36	48	855

Kaynak: Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu, 2017

3.1.4. Çocuklarda Bağımlılık

Alışkanlıklar ve bağımlılıkların çocuklar üzerindeki olumsuz etkileri daha fazladır. Ögel ve arkadaşları tarafından yürütülen ve Mersin dâhil dokuz ilde ortaöğretim öğrencilerinde yapılan bir çalışmada;⁹⁰

- Son bir ayda tütün kullanma oranı %27,0
- Son bir ayda alkol kullanma oranı %19,9
- Son bir yılda illegal bir madde kullanma oranı (madde türlerine göre) %1,2-4,3

olarak tespit edilmiştir.

⁸⁹ Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu. 2017 Mayıs. Mersin.

⁹⁰ Ögel K, Çorapçıoğlu A, Sır A, Tamar M, Tot Ş, Doğan O, Uğuz Ş, Yenilmez Ç, Bilicil M, Tamar D, Liman O. Dokuz ilde ilk ve Ortaöğretim Öğrencilerinde Tütün, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı. Türk Psikiyatri Dergisi 2004; 15(2):112-118.

2004 yılında Mersin’de ortaöğretim okullarında Tot ve arkadaşları tarafından yapılan çalışmada;⁹¹

- Ortaokul öğrencilerinde;
 - Aktif sigara içicisi oranı %4,7
 - Aktif alkol içicisi oranı %3,5
- Bu güne kadar en az bir kez illegal madde kullanma oranı (madde türlerine göre) %1,7-3,1
- Lise öğrencilerinde
 - Aktif sigara içicisi oranı %25,3
 - Aktif alkol içicisi oranı %8,8
- Bu güne kadar en az bir kez illegal madde kullanma oranı (madde türlerine göre) %2,8-5,4

olarak tespit edilmiştir.

Mersin’de 2002 yılında ortaokul ve liselerde yapılan çalışmada öğrencilerin %25,0’ının sigarayı, %44,3’ünün alkolü ve % 3,5’inin de illegal bir maddeyi en az bir defa denediği rapor edilmektedir.⁹² Mersin’de ortaokul ve lise öğrencilerinde 2002 yılında yapılan bir diğer çalışmada ise hayat boyu en az bir kez alkol içme oranının %24,5 olduğu bildirilmektedir.⁹³ Mersin’de lise öğrencilerinde yapılan ve 2007 de yayımlanan bir çalışmada aktif sigara içicisi oranının %11,69 olduğu rapor edilmektedir.⁹⁴ 2017 yılında düzenlenen Mersin Uyuşturucu İle Mücadele Çalıştayı’nda Mersin İli genelinde gençler arasında bağımlılık yapıcı madde kullanım oranı %1,2-5,4 arasında değiştiği belirtilmiştir.⁹⁵

Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığı zaman Mersin’de öğrenciler arasında aktif olarak sigara içme oranının %5-27, aktif olarak alkol içme oranının %3-24 arasında değiştiği, herhangi bir illegal maddeyi yaşam boyu en az bir defa kullanma oranının da %1-5 arasında değiştiği söylenebilir. Benzer oranların Mezitli İlçesi’nde öğrenim gören öğrenciler için de geçerli olabileceği düşünülmelidir.

3.2. Barınma ve Konut

Konut, ikamet eden kişiye özel olup, toplumun ve kentin en temel birimidir. İnsan Hakları Evrensel Beyannamesinin 25. maddesine göre “Herkesin kendisinin ve ailesinin sağlık ve refahı için beslenme, giyim, konut ve tıbbi bakım hakkı vardır.”⁹⁶ Sağlıklı ve güvenli koşullarda barınma ve konuta erişim, en temel insan haklarından birisidir.

⁹¹ Tot Ş, Yazıcı K, Yazıcı A, Metin O, Bal N, Erdem P. Psychosocial correlates of substance use among adolescents in Mersin, Turkey. Public Health (2004) 118, 588–593.

⁹² Bugdayci R, Kurt AO, Sasmaz T, Toros F, Oner S, Camdeviren H. 2007. “Prevalence of smoking in secondary schools and associated factors in Mersin, Turkey: A school-based cross-sectional study” Turkish Journal of Public Health 2007(2):64-71.

⁹³ Şaşmaz T, Bugdayci R, Toros F, Kurt AÖ, Tezcan H, Öner S, Camdeviren H 2006. “Ergenlerde alkol içme prevalansı ve olası risk faktörleri: okul tabanlı kesitsel bir çalışma”, Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekimlik Bülteni 5(2):94-104.

⁹⁴ Ozge C, Toros F, Bayramkaya E, Camdeviren H, Sasmaz T. 2006. “Which sociodemographic factors are important on smoking behaviour of high school students? The contribution of classification and regression tree methodology in a broad epidemiological survey” Postgrad Med J. 82(970):532-41.

⁹⁵ Mersin Uyuşturucu İle Mücadele Çalıştay Raporu. Mersin Mayıs 2017

⁹⁶ İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rights_turkce.pdf (Eylül 2017)

Avrupa Kentsel Şartı⁹⁷ kapsamında da konut sorununa değinilmekte; sürekli artan nüfus hareketlerine bağlı olarak kentlerde artan arazi ve emlak fiyatları ile daha da büyüyen bir konut krizine dikkat çekilmektedir. Avrupa Kentsel Şartı'nın 63. maddesinde; "Mahallerimizin vazgeçilmezi olması gereken sosyal çeşitliliği koruyabilmek için, farklılaşmış bir konut arzının sağlanmasına özellikle önem vermeliyiz. Kentlerimizin ve kasabalarımızın halklarına, tüm kentsel sektörlerde, gereksinmelerine ve gelirlerine tam olarak uygun konutlar sunabilmeliyiz." denilmektedir.

3.2.1. Konutların Niteliği

Mezitli İlçesi son 20 yıldır gelişen ve yapılaşma süreci hala devam eden bir yerleşmedir. Bu nedenle ilçedeki konut stoku oldukça yenidir. Apartmanlardan oluşan konut dokusu genellikle ayırık nizam olup, GMK Bulvarı boyunca bitişik nizam yapılanma görülmektedir. Konut dokusunun büyük bir kısmı çoklu bloktan oluşan ve kendilerine özel havuz, çocuk oyun alanı ve dinlenme birimi gibi sosyal donatı alanlarını bahçesinde içeren sitelerden oluşmaktadır. Büyük bir kısmı yüksek katlı apartmanlardan oluşan ilçede, eski yerleşme alanları (Eski Mezitli Mahallesi, Kaleköy Mahallesi gibi) ve kırsal nitelik sergileyen mahallelerde (Pelitkoyağı Mahallesi, Kuzucubelen Mahallesi gibi) konut stoku görece eski, az katlı ve sıklıkla müstakil yapı özellikleri sergilemektedir. Kentsel genişleme alanı içerisinde ya da sınırında kalan eski konut dokuları yıllar içerisinde yüklenici eli ile dönüşmektedir. Mezitli İlçesi'nde kentsel dönüşüm ilan edilmiş bir bölge bulunmamaktadır.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre, nüfusun %22'si müstakil evde otururken, %78'i apartman dairesinde oturmaktadır. (Tablo 78) Konuttaki oda sayısı incelendiğinde⁹⁸, Mezitli İlçesi genelinde konutta ortalama oda sayısının 3,88 olduğu tespit edilmiştir. Müstakil evlerde ortalama oda sayısı 3,95 iken apartman daireleri arasında ortalama oda sayısı 3,86'dır. (Tablo 79) Oda sayılarının konut türüne göre dağılımı incelendiğinde gerek müstakil evlerde, gerekse apartman dairelerinde 2+1 ya da 3+1⁹⁹ olarak nitelendirilen konut biçiminin ağırlıklı olduğu görülmektedir. Kişi başına düşen oda sayısı (salon dâhil; mutfak, banyo, tuvalet hariç) hesaplamasında, Mezitli genelinde oda başına 0,9 kişi düştüğü görülmektedir. 2011 yılında Türkiye genelinde bu oran 1,1'dir.¹⁰⁰

Tablo 78: Mezitli İlçesi'nde Konut Türüne göre Dağılım, 2017

Yaşanan Konutun Türü	Sayı	Yüzde
Müstakil Ev	238	22,0
Apartman Dairesi	845	78,0
Toplam	1083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

⁹⁷ Avrupa Kentsel Şartı – 2: Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto. http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/yy_mevzuati/mevzuat_detay.php?kod=696&toru=ua (Eylül 2017)

⁹⁸ Hesaplamalarda oda sayısına salon dâhil edilmiş; mutfak, banyo ve tuvalet hariç tutulmuştur.

⁹⁹ 2+1, 3+1 kullanımı, konuttaki oda sayısını ve yanı sıra odalardan bağımsız yaşam alanı (salon) sayısını ifade etmektedir. Örneğin; 2+1, konutta iki oda ve bir bağımsız yaşam alanı olduğunu göstermektedir.

¹⁰⁰ TÜİK Nüfus ve Konut Araştırması 2011. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15843> (Eylül 2017)

Tablo 79: Mezitli İlçesi'ndeki Konutların Oda Sayısı Dağılımı, 2017

Konuttaki Oda Sayısı	Müstakil Ev		Apartman Dairesi		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Tek Oda (1+0)	1	0,42	4	0,47	5	0,46
Tek oda ve salon (1+1)	9	3,78	11	1,30	20	1,85
İki oda ve salon (2+1)	65	27,31	165	19,53	230	21,24
Üç oda ve salon (3+1)	90	37,82	586	69,35	676	62,42
Dört veya dörtten fazla oda ve salon (4+1)	73	30,67	79	9,35	152	14,04
Toplam	238	100,00	845	100,00	1.083	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

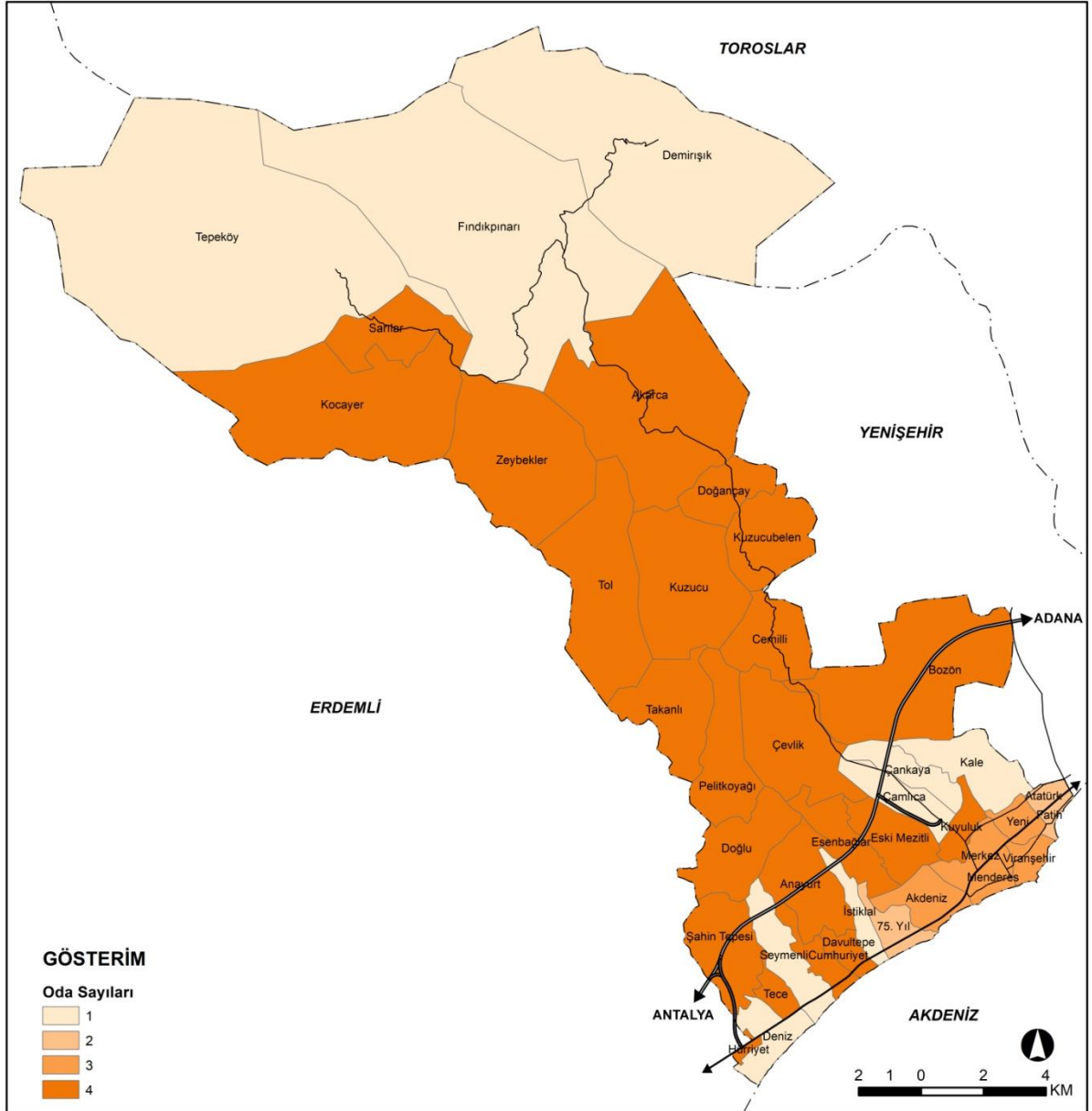
Tablo 80: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Oda Başına Düşen Kişi Sayısı, 2017

Mahalle	Görüşülen HH Sayısı	Ortalama HH Büyüklüğü	Ortalama Oda Sayısı*	Oda Başına Düşen Kişi Sayısı
75. Yıl	37	3,43	3,86	0,89
Akarca	3	2,67	4,33	0,62
Akdeniz	112	3,42	3,95	0,87
Anayurt	5	3,80	4,20	0,90
Atatürk	81	3,04	3,67	0,83
Bozön	6	3,67	3,83	0,96
Çamlıca	15	3,20	4,00	0,80
Çankaya	17	3,18	3,88	0,82
Cemilli - Çevlik	10	3,80	3,80	1,00
Cumhuriyet	11	5,09	3,45	1,47
Davultepe	8	3,50	4,13	0,85
Deniz	35	3,49	3,20	1,09
Doğançay	5	3,80	4,00	0,95
Doğlu	9	4,00	4,22	0,95
Esenbağlar	8	4,00	4,13	0,97
Eski Mezitli	11	3,45	4,09	0,84
Fatih	53	3,40	3,94	0,86
Fındıkpınarı	15	3,67	3,73	0,98
Hürriyet	5	5,00	3,60	1,39
İstiklal	19	3,74	4,05	0,92
Kaleköy	17	3,00	4,18	0,72
Kocayer - Zeybekler - Tolköy	1	4,00	3,00	1,33
Kuyuluk	7	4,00	3,86	1,04
Kuzucu	4	2,75	3,50	0,79
Kuzucubelen	5	3,40	3,60	0,94
Menderes	145	3,21	3,88	0,83
Merkez	130	3,39	3,94	0,86
Şahintepesi	4	3,50	4,50	0,78
Sarılar	4	2,75	4,50	0,61
Seymenli	24	3,21	3,71	0,87
Takanlı - Pelitkoyağı	2	3,00	3,00	1,00
Tece	7	3,43	2,86	1,20
Tepeköy	19	2,84	4,05	0,70
Viranşehir	109	3,28	3,95	0,83
Yeni	140	3,56	3,94	0,91
Toplam	1.083	3,50	3,84	0,91

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Salon dâhil; banyo, mutfak, tuvalet hariç.

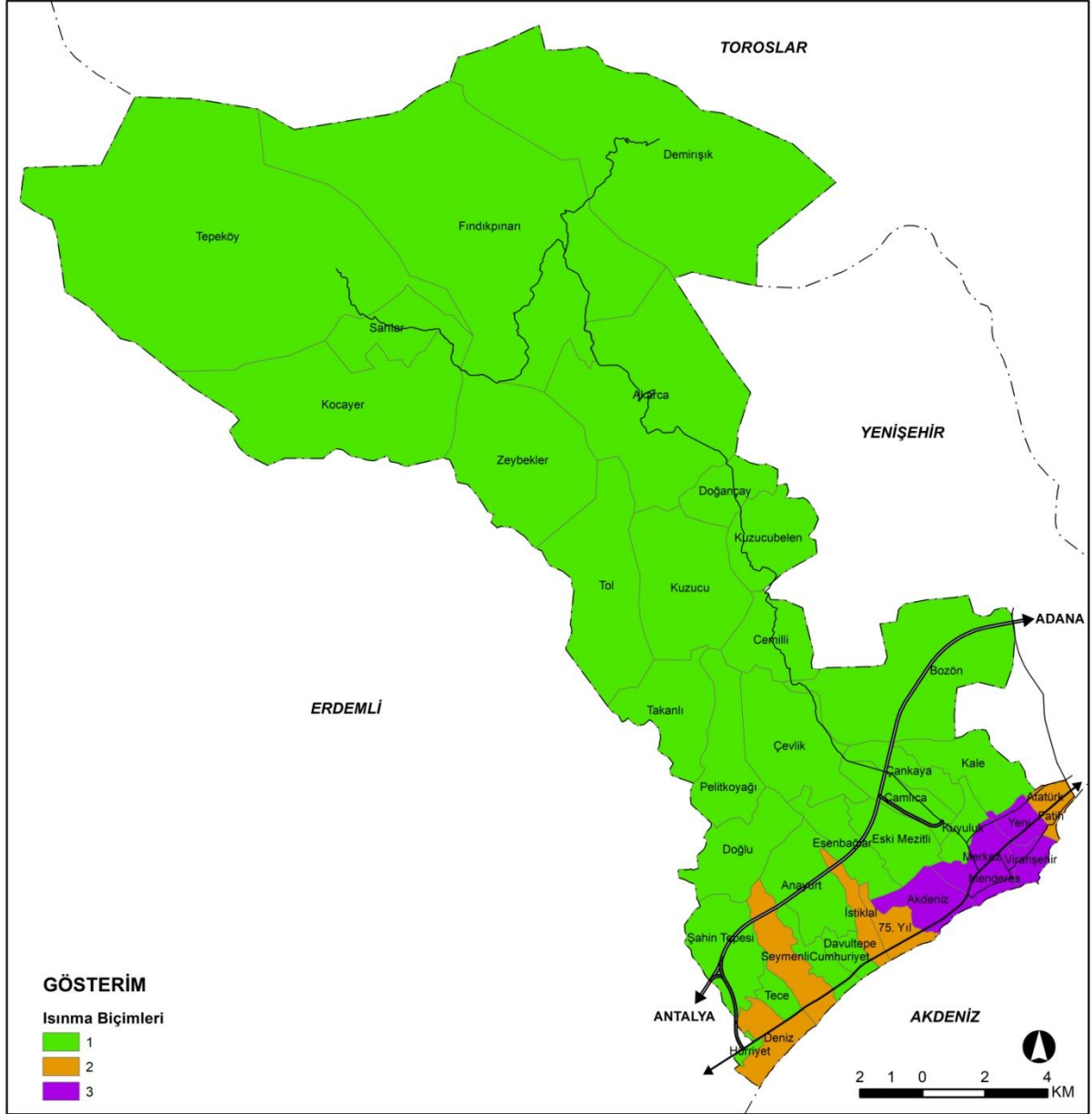
Harita 8: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Bulunan Oda Sayıları

1 no.lu lejant kategorisi: Bu mahallelerde 2+1 konutların temsil edilme yüzdeleri oldukça fazladır. Ayrıca sayısı az olsa da, 1+1 konutların yüzdeleri, Mezitli ortalamasına göre oldukça yüksektir. **2 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler, Mezitli ortalamasına yakın mahallelerdir. Ortalamadan farklılaştıkları nokta, 4+1 konutların yüzdesinin görece az olmasıdır. **3 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler, Mezitli ortalamasına yakın mahallelerdir. Ancak bu mahallelerde 3+1 konutların temsil edilme yüzdesi Mezitli ortalamasının üzerindedir. **4 no.lu lejant kategorisi:** 4+1 konutların temsil edilme yüzdesinin en yüksek olduğu mahalleler bu mahallelerdir. Ayrıca 2+1 konutların yüzdesi de Mezitli ortalamasına göre yüksektir.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Harita 9: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Kullanılan Yakıt Türü

1 no.lu lejant kategorisi: Isınma amacıyla odun kullanımının yüksek olduğu mahallelerdir. Bu kırsal mahalleler %77,78 gibi yüksek bir yüzdeyle ısınmak için odun kullanmaktadır. Isınmak için elektrik ve doğalgaz kullanımı Mezitli ortalamasının altındadır. **2 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler ısınmak için öncelikli olarak elektrik kullanmaktadır. Isınmak için odun ve doğalgaz kullanımı Mezitli ortalamasının altındadır. **3 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler ısınmak için öncelikli olarak elektrik kullanmaktadır. Ancak kentsel nitelikli bu mahallelerde doğalgaz kullanımı Mezitli ortalamasının oldukça yüksektir. Bu oranlar, ısınma amacıyla doğalgaz kullanımının Mezitli’de beklediği düzeyde gerçekleşmediğini göstermektedir.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Konutlarda ısınma amaçlı kullanılan yakıt türü incelendiğinde, Mezitli İlçesi'nde konutların yaklaşık yarısının ısınmak amacıyla elektrik kullandığı görülmektedir. Doğalgaz kullanımı %27,7 iken odun, kömür ya da sıvı yakıt kullanma oranı %21,51'dir. Müstakil konutlar ve apartman daireleri arasında önemli bir fark olduğu görülmektedir. Müstakil evlerin çoğunluğunda ısınma odun, kömür ya da sıvı yakıt kullanılan sobalar ile yapılırken, apartmanlarda soba kullanım oranı sadece %4,9'dur. Isınma amaçlı elektrik ve doğalgaz kullanımı apartmanlarda daha yaygındır. (Tablo 81)

Tablo 81: Mezitli İlçesi'ndeki Konutların Isınmak Amaçlı Kullandıkları Yakıt Türü Dağılımı, 2017

Isınmak Amaçlı Kullanılan Yakıt Türü	Müstakil Ev		Apartman Dairesi		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Odun, Kömür ya da Sıvı Yakıt (Soba)	192	80,67	41	4,85	233	21,51
Elektrik (Klima ya da elektrikli soba)	31	13,03	519	61,42	550	50,78
Doğalgaz (Kombi ya da doğalgaz sobası)	15	6,30	285	33,73	300	27,70
Toplam	238	100,00	845	100,00	1.083	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Konutun niteliğini belirleyen bir diğer husus da içme suyu kaynağıdır. Temiz ve güvenilir içme suyuna erişim, sağlık çalışmalarında önemli bir göstergedir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre, Mezitli İlçesi'ndeki konutların yarıdan fazlası içme suyu kaynağı olarak şebeke suyu kullanmaktadır. Müstakil evlerde şebeke suyu kullanımı yüksektir. İçme suyu olarak şişe suyu veya damacana kullananların oranı ilçe genelinde %33,52 olup, apartman dairelerinde kullanımı müstakil konutlara göre daha fazladır. Görece daha az güvenilir olan içme suyu kaynaklarını; yani kuyu suyu, tanker ve yüzey suyu, pınar ya da çeşme suyu kullanan konut oranı ise Mezitli genelinde %5,56'dır. Güvenilir olmayan su kaynağı kullanımının müstakil evlerde daha yaygın olduğu tespit edilmiştir. (Tablo 82)

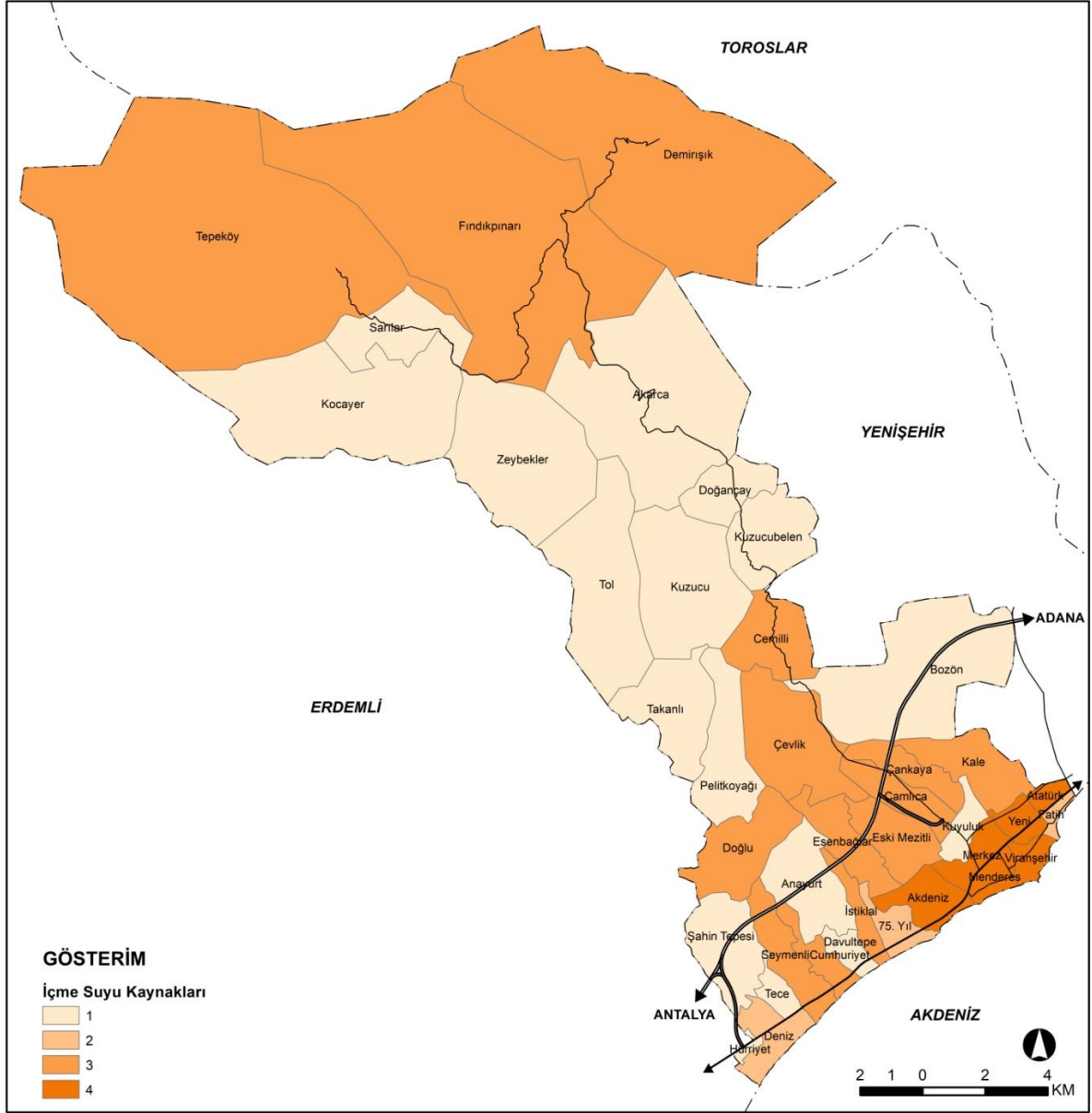
Tablo 82: Mezitli İlçesi'nde Konutlarda Kullanılan İçme Suyu Kaynağı, 2017

Evde Kullanılan İçme Suyu Kaynağı	Müstakil Ev		Apartman Dairesi		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Şebeke suyu	176	73,95	473	55,98	649	59,93
Şişe suyu / Damacana	29	12,18	334	39,53	363	33,52
Kuyu suyu	16	6,72	29	3,43	45	4,16
Tanker	1	0,42	1	0,12	2	0,18
Yüzey suyu, pınar ya da çeşme	16	6,72	8	0,95	24	2,22
Toplam	238	100,00	845	100,00	1.083	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

İçme suyu kaynağının mahallelerdeki ağırlıklı dağılımı incelendiğinde, şebeke suyunun birçok mahallede birincil içme suyu kaynağı olduğu görülürken; 75. Yıl, Davultepe, Deniz, İstiklal mahallelerinde şişe suyu veya damacana kullanımının ağırlıklı olduğu tespit edilmiştir. Güvenli olmayan içme suyu kaynağının ise ağırlıklı olarak kırsal nitelik sergileyen ve/veya içme suyu altyapısı henüz tamamlanmamış olan Şahintepesi, Akarca, Doğançay, Kuzucu, Tece, Davultepe gibi mahallelerde yoğunlaştığı görülmektedir. (Grafik 18)

Harita 10: Mezitli İlçesi Mahallelerde Yoğunluklu Olarak Kullanılan İçme Suyu Kaynakları

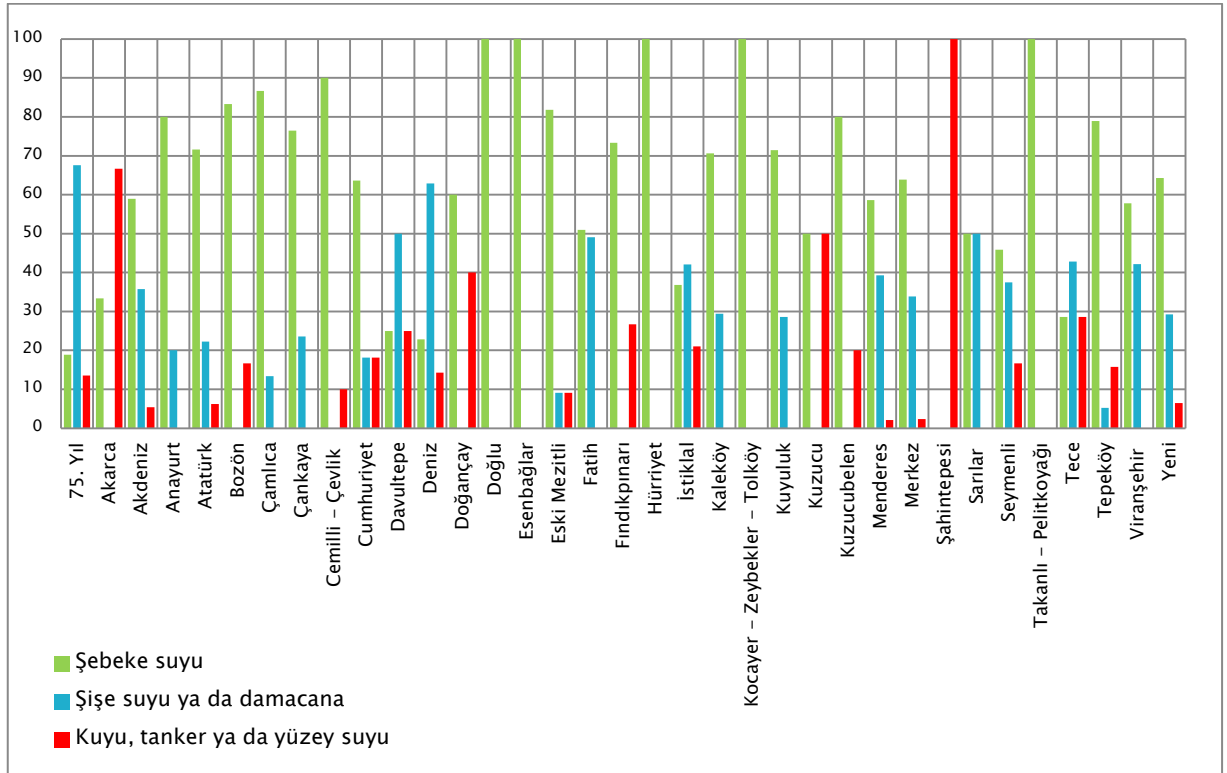

1 no.lu lejant kategorisi: Genellikle ilçenin kuzeyindeki ve batısındaki kırsal mahalleleri kapsayan bu gruptaki mahallelerde, şebeke suyu kullanma oranları Mezitli ortalamasına yakinken, kuyu suyu ve yüzey sularını kullanma oranı çok yüksektir. Bu grupta kuyu suyu kullanma yüzdesi Mezitli ortalamasına göre yaklaşık 2 kat, yüzey suyu kullanma yüzdesi ise yaklaşık 4 kat daha fazladır. **2 no.lu lejant kategorisi:** Bu grupta yer alan mahallelerde yaşayanlar, ayırt edici bir biçimde şebeke suyu kullanmaktadır. Bu grubun, aynı zamanda düşük oranda damacana suyu kullanması, şebeke sularından memnun olduklarını ortaya koyan bir etmendir. **3 no.lu lejant kategorisi:** Bu grupta damacana su kullanımı çok üst seviyededir. Bu durum, hem şebeke sularından memnuniyetsizliğe, hem de damacana su maliyetlerini karşılayacak görece yüksek hane halkı gelirlerine işaret etmektedir. **4 no.lu lejant kategorisi:** Bu grupta yer alan mahallelerin profili, Mezitli genel profiline çok benzemektedir. Bu mahallelerde yaşayanların, Mezitli ortalamasına göre şebeke suyu kullanma yüzdeleri kısmen fazla, kuyu suyu ve yüzey suları kullanma yüzdeleri ise kısmen azdır.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Mezitli İlçesi Mahalleleri muhtarları ile yapılan görüşmede de içme suyuna ilişkin sıkıntılar olduğu ifade edilmiştir. Pelitkoyağı, Kuzucubelen, Kaleköy, Doğançay, Tolköy, Demirışık ve Cemilli mahalleleri muhtarları mahallelerindeki en öncelikli sorunun su olduğunu belirtirken; 75. Yıl, Davultepe, Anayurt, Deniz, Doğlu, Sarılar, İstiklal ve Kocayer mahalleleri muhtarları su sorununun ikincil bir sorun olarak nitelendirmişlerdir.

Grafik 18: Mezitli İlçesi'nde Konutlarda Kullanılan İçme Suyu Kaynağının Mahallelerdeki Ağırlıklı Dağılımı, 2017

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Havuz Suyu Analizleri

Mezitli İlçesi'ndeki yapılaşma düzeninde site tipi yapılaşma oldukça yaygındır. Sitelerde havuz bulunma oranı ise oldukça yüksektir. Havuzların düzenli bakımlarının yapılmaması durumunda hepatit, tifo, dizanteri, mantar ve uyuz enfeksiyonları, göz ve kulak enfeksiyonları gibi bulaşıcı hastalık ve enfeksiyon riskleri artmaktadır. Bu nedenle Mezitli İlçesi'nde havuz sularının periyodik kontrolü önemli bir konudur.

Mezitli'de 2015 yılında havuz suyu denetimlerinde 50 adet bakteriyolojik numune alınmış olup, numune sonuçlarının %22'sinin uygun bulunmadığı saptanmıştır. 2015 yılına ait analiz sonuçları Tablo 83'de sunulmaktadır.¹⁰¹

¹⁰¹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu

Tablo 83: Mezitli İlçesi 2015 Yılı Havuz Suyu Analiz Sonuçları

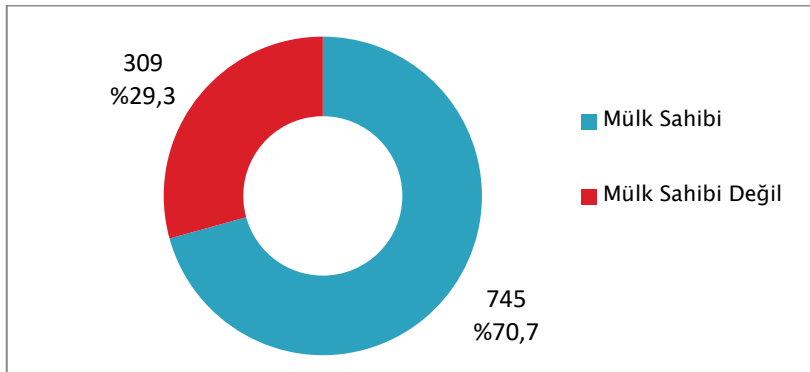
Analiz türü		Sayı	%
Bakteriyolojik numune	Uygun	39	78,0
	Uygun değil	11	22,0
	Toplam	50	100,0
Kimyasal numune	Uygun	42	85,7
	Uygun değil	7	14,3
	Toplam	49	100,0

Kaynak: Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu

3.2.2. Konuta Erişim

En son 2011 yılında TÜİK tarafından yapılan Nüfus ve Konut Araştırmasına göre Türkiye’de konut sahipliği oranı %67,3’tür.¹⁰² Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli İlçesi’nde ev sahipliği oranı %70,5’tir. (Grafik 19) Bu verilere göre Mezitli İlçesi’nde konut sahipliğinin Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu söylenebilir.

Grafik 19: Mezitli İlçesi’nde Oturulan Konutun Mülkiyet Durumu, 2017

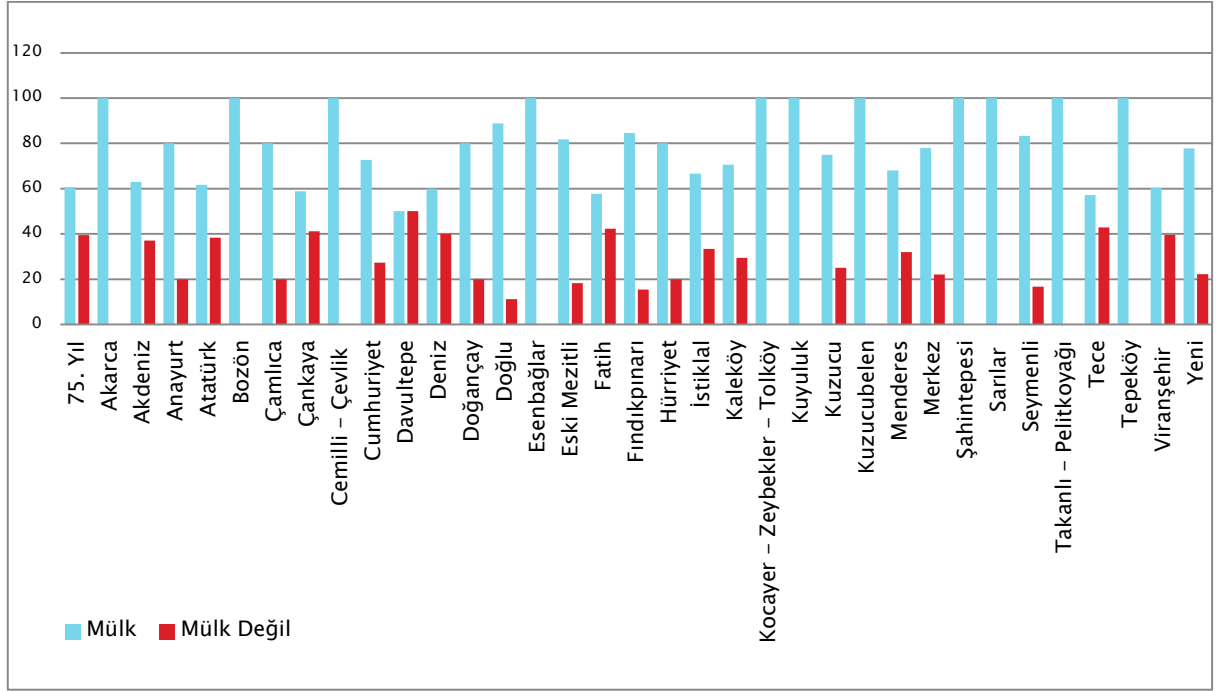

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Mezitli İlçesi’nde mahallelere göre mülkiyet durumu incelendiğinde neredeyse tüm mahallelerde mülk sahibi olma oranının daha yüksek olduğu; Fatih, Davultepe ve Tece mahallelerinde ise mülk sahibi olmayanların oranının diğer mahallelere göre daha yüksek olduğu görülmektedir. (Grafik 20)

¹⁰² TÜİK Nüfus ve Konut Araştırması 2011. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15843> (Eylül 2017)

Grafik 20: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Oturulan Konutun Mülkiyet Durumu Oranları, 2017

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Konut satış istatistikleri incelendiğinde Türkiye’deki konut satışlarının yıllar itibariyle arttığı, buna karşın Mersin İli’nde durağan bir konut pazarı olduğu görülmektedir (Grafik 21). 2015 ve 2016 yılları verileri incelendiğinde Mersin İli genelinde konut satış oranlarında azalma olduğu görülmektedir. 2015 yılında Mersin İli genelinde 35.632 konut satışı yapılmışken, 2016 yılında toplamda 34.904 adet konut satılmıştır (Tablo 84).

Aynı dönemde Mezitli İlçesi’ndeki konut satışlarında da benzer şekilde düşüş görülmektedir. Ancak Mersin merkez ilçelerdeki konut satış oranları incelendiğinde Mezitli’de konut satış oranlarının diğer merkez ilçelerin aksine artış eğiliminde olduğu görülmektedir. 2016 yılında Mersin İli merkez ilçelerindeki konut satışlarının %33,27’si Mezitli İlçesi’nde gerçekleşmiştir.(Tablo 85, Grafik 22)

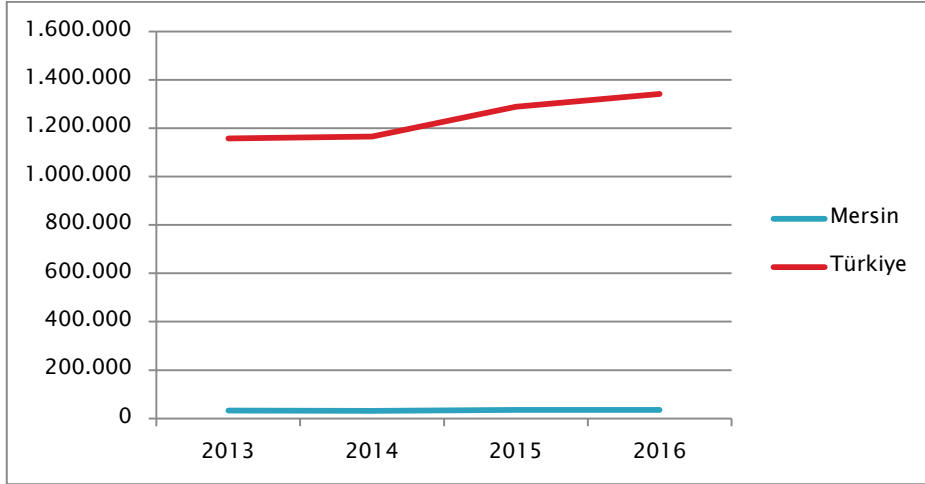
Tablo 84: Türkiye, Mersin ve Mezitli İlçesi’nde Konut Satışları, 2013-2016

	Türkiye	Mersin	Mezitli (*)
2013	1.157.190	32.393	-
2014	1.165.381	31.204	-
2015	1.289.320	35.632	7.446
2016	1.341.453	34.904	7.226

Kaynak: TÜİK Konut Satış İstatistikleri

(*) 2013 ve 2014 yılları için veri bulunmamaktadır.

Grafik 21: Türkiye Ve Mersin İli'nde Yıllar itibariyle Konut Satışlarındaki Değişim, 2013-2016

Kaynak: TÜİK Konut Satış İstatistikleri

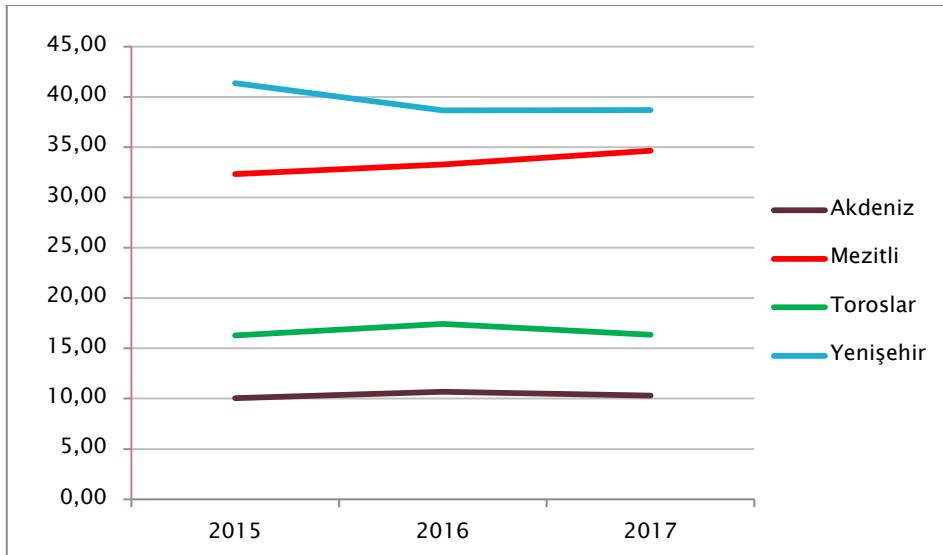
Tablo 85: Mersin Merkez İlçelerinde Konut Satışları, 2015-2017

	Akdeniz		Mezitli		Toroslar		Yenişehir		Toplam	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
2015	2.315	10,04	7.446	32,31	3.755	16,29	9.531	41,35	23.047	100,0
2016	2.318	10,67	7.226	33,27	3.783	17,42	8.393	38,64	21.720	100,0
2017 *	1.288	10,30	4.335	34,66	2.046	16,36	4.840	38,69	12.509	100,0

Kaynak: TÜİK Konut Satış İstatistikleri

(*) 2017 yılı ilk 7 aylık verilerdir.

Grafik 22: Mersin Merkez İlçelerindeki Konut Satış Oranlarının Yıllık Değişimi

Kaynak: TÜİK Konut Satış İstatistikleri

3.2.3. Evsizler

Türkiye’de evsizlere ilişkin yapılmış kapsamlı bir araştırma ve tespit çalışması bulunmamaktadır. Evsizlere ilişkin düzenli çalışmalar yürüten Şevkat-Der’in yaptığı çalışmalara dayanarak Türkiye genelinde 70.000 kişiden fazla, İstanbul’da ise 7.000 -10.000 arası evsiz olduğu tahmin edilmektedir.¹⁰³

Mersin İli ya da Mezitli İlçesi özelinde evsiz sayısına ilişkin bir çalışmaya ya da veriye ulaşılamamıştır.

3. 3. Beslenme

Beslenme, insanın büyümesi, gelişmesi, sağlıklı ve üretken bir şekilde uzun süre yaşaması için gerekli olan besin öğelerini yeterli miktarlarda almasıdır. Bu öğelerin herhangi biri alınmadığında veya gerektiğinden az ya da çok alındığında, büyüme ve gelişmenin engellendiği ve sağlığın bozulduğu bilimsel çalışmalarda ortaya koyulmuştur.

Sağlıklı beslenme, yenidoğanda anne sütü ile başlayan ve erken yaşlarda kazanılacak sağlıklı yaşam biçimi ve beslenme alışkanlıkları ile oluşan bir süreçtir. Sağlık ve beslenme arasında doğrudan bir ilişki olup; sağlıklı bireyler ve sağlıklı toplum hedefine ulaşmak için beslenme önemli bir kademedir.

Mezitli Belediyesi’nin Mezitli kırsalında tarımsal üretim yapan ve yerel ürünleri işleyen kadınları ekonomik olarak desteklemek ve yerelde üretilen ürünlerin tüketiciye aracısız olarak erişimini sağlamak hedefleri ile yaşama geçirdiği Üretici Kadın Pazarı Mezitli’de sağlıklı gıdaya erişim için önemli bir kaynak olmuştur. Mezitli Belediyesi’nin kentte üretmeye başladığı Hobi Bahçeleri de kendi gıdasını üretmek veya bahçecilik yapmak isteyen kentlilere kiralık parseller sağlayan bir projedir. Bunlar dışında Mezitli’de kurulan haftalık semt pazarları da sağlıklı gıdaya ulaşmak açısından önemlidir.

Halk Ekmek

MER-EK Mersin Büyükşehir Belediyesi Ekmek Fabrikası 29.02.2016 tarihinde açılmış olup, 2016 yılı sonu itibari ile 34 adet ekmek satış büfesi hizmet vermektedir. Fabrika bünyesinde halk ekmek üretimde kullanılan hammaddelerin halk sağlığı ve üretim verimliliği yönünden incelenmesi için tam teşekküllü laboratuvar bulunmakta olup, düzenli şekilde tahliller yapılmaktadır. Somun, kepek, çavdar, roll ve roll kepek olmak üzere 5 çeşit ekmek üretimi yapılmaktadır.¹⁰⁴ Mezitli İlçesi’nde 2016 yılı sonu itibari ile 8 adet halk ekmek satış noktası bulunmaktadır. (Tablo 86)

¹⁰³ Türkiye’de Evsizlere Dair Rapor: Durum Tespiti, Avrupa Birliği Ülkelerinden Uygulama Örnekleri Ve Taleplerimiz. 2011. Emek ve Adalet Platformu. <http://www.emekveadalet.org/wp-content/uploads/Evsizler-icin-Rapor.pdf> (Eylül 2017)

¹⁰⁴ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

Tablo 86: Mezitli İlçesi’nde Bulunan MER_EK Satış Noktaları Ve Satış Miktarları, 2016

Ekmek Satış Büfesi Noktası	Ekmek Satış Miktarı (adet)
Martı Otel karşısı, Mezitli	139.300
Viranşehir, Fatih Mahallesi Cengiz Topel Caddesi, Mezitli	148.286
Kuyuluk yol girişi otobüs durağı önü, Mezitli	86.447 *
Mezitli Soli Center civarı, Mezitli	93.697 *
Yeni Mahalle GMK Bulvarı Mezitli Semt Pazarı yanı/Mezitli	52.151
PTT civarı Ziraat B. ATM yanı Davultepe, Mezitli	77.646 **
Merko Sitesi (Derya Otomotiv yanı) / Mezitli	5.144 ***
GMK Bulvarı Barbaros Mah. Muhtarlık önü / Mezitli	4.522 ***

Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

(*) Haziran 2016 itibarı ile satış miktarıdır.

(**) Ağustos 2016 itibarı ile satış miktarıdır.

(***) Aralık 2016 itibarı ile satış miktarıdır.

3.4. Aktif Yaşam ve Fiziksel Aktivite

Dünya Sağlık Örgütü, fiziksel aktiviteyi, iskelet kasları tarafından üretilen enerjinin, enerji gerektiren herhangi bir bedensel hareket için (çalışırken, oynarken, ev işleri yaparken ve boş zamanlarda yapılan hareketler dâhil) kullanılması olarak tanımlamaktadır.¹⁰⁵

Yürüyüş, bisiklete binme veya spor yapma gibi orta şiddetteki düzenli fiziksel aktivitelerin sağlık açısından belirgin faydaları vardır. Nitekim “Küresel ölümlerin önde gelen 10 nedeninden biri yetersiz fiziksel aktivitedir. Yetersiz fiziksel aktivite dünya çapında BOH’lar yükünü artırarak ve genel sağlığı etkileyerek artmaktadır. Yeterli fiziksel aktiviteye sahip bireylerle karşılaştırıldığında yetersiz fiziksel aktiviteye sahip bireylerin ölüm riski %20-30 artmıştır.”¹⁰⁶

Fiziksel aktivite, her yaşta sağlığa yararlıdır. Düzenli fiziksel aktivite, çocukların ve gençlerin sağlıklı büyümesi ve gelişmesi sağlarken, istenmeyen kötü alışkanlıklardan kurtulmalarına ve sosyalleşmelerine yardımcı olmakta; yetişkinlerin çeşitli kronik hastalıklardan korunmasını sağlarken, hastalıkların tedavisinde veya tedavinin desteklenmesinde etkin olmakta; yaşlıların aktif bir yaşlılık dönemi geçirmelerini olanaklı kılmaktadır. Fiziksel aktivite genel olarak bireyin tüm hayatı boyunca yaşam kalitesini arttırmasında önemli bir faktördür.¹⁰⁷

¹⁰⁵ “Fiziksel Aktivite – Dünya Sağlık Örgütü 2015” Türkiye Halk Sağlığı Kurumu İnternet Sitesi. <http://fizikselaktivite.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite-dunya-saglik-orgutu-2015/> (Eylül 2017)

¹⁰⁶ “Fiziksel Aktivite – Dünya Sağlık Örgütü 2015” Türkiye Halk Sağlığı Kurumu İnternet Sitesi. <http://fizikselaktivite.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite-dunya-saglik-orgutu-2015/> (Eylül 2017)

¹⁰⁷ Baltacı, G. 2008. Obezite ve Egzersiz. T.C. Sağlık Bakanlığı. Yayın No: 730. Ankara.

Aktif yaşam ve fiziksel aktivite ile sağlık arasında pozitif bir ilişki bulunduğu ve bulaşıcı olmayan hastalıkların görülme sıklığını azalttığı açıktır. Bu nedenle Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması kapsamında açık ve yeşil alanların kullanım biçimleri ve algılanmalarına dair kısa görüşmelerden oluşan anket uygulanmıştır.¹⁰⁸ Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında da açık alan kullanımı ve aktif yaşama ilişkin bir dizi soru sorulmuştur. Araştırma sonucunda; Mezitli'de yaşayanların günlük kamusal alan pratiklerinin ne kadarını aktif olarak (yürüyerek ve bisiklet ile) gerçekleştirdikleri, keyifli bir şekilde yürümek ve bisiklete binmek için neye ihtiyaç duydukları, yürümek için seçtikleri güzergâhı neden tercih ettikleri, düzenli egzersiz yapıp yapma durumları ve mahallelerindeki yeşil alan ve gölgelik alan miktarını yeterli bulup bulmadıkları tespit edilmiştir.

3.4.1. Açık ve Yeşil Alan Kullanımı

Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması sonuçlarına göre, çalışmaya katılan açık alan kullanıcılarının çoğunluğunu genç ve orta yaş üstü grup oluşturmaktadır. %31,82 oranında 16-30 yaş grubu ve %30,90 oranında 51-65 yaş grubu kullanıcı bulunmaktadır. 31-50 yaş grubu kullanıcıların %24,55'ini ve 66 yaş üzeri grup ise %12,73'ünü oluşturmaktadır (Tablo 87). Çalışmaya katılan açık alan kullanıcılarının %61,82'i erkeklerden, %38,18'i de kadınlardan oluşmaktadır (Tablo 88).

Tablo 87: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Araştırması Katılımcılarının Yaş Gruplarına Dağılımı

Yaş grupları	Sayı	Yüzde
16-30	35	31,82
31-50	27	24,55
51-65	34	30,91
66 ve üzeri	14	12,73
Toplam	110	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Tablo 88: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Araştırması Katılımcılarının Cinsiyet Dağılımı

Cinsiyet	Sayı	Yüzde
Kadın	42	38,18
Erkek	68	61,82
Toplam	110	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

¹⁰⁸ Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırmasında, kamusal açık alanların ne amaçla kullanıldıklarını, kullanıcıların bu alanlarla ilgili algılarını ve taleplerini tespit etmek hedeflenmiştir. Mezitli ilçesinde kamusal açık alanlarda yapılan anketin sonuçlarına göre kullanıcılar 16-30, 31-50, 51-65 ve 66 yaş üzeri olmak üzere dört temel grupta yoğunlaşmaktadır.

Bu anketin amacı, açık ve yeşil alanların kullanım biçimlerini, kullanıma sıklıklarını, kullanıcıların yaş ve cinsiyetlerini, bu alanların tercih edilme sebeplerini ve kullanıcıların bu alanlarda yapılmayı düşünecekleri değişiklikleri ortaya koymaktır. Bu amaçla sorulan açık uçlu sorulara alınan cevapların derlenip frekanslarına göre sınıflanmışlar ve yeniden gruplanmışlardır. Özellikle değişiklik yapılması gerektiği düşünülen konuların çeşitliliği sonucunda birbiri ile ilişkili, açık alanlara yapılmasını uygun gördükleri eklemelere ve bakımlara dair görüşleri de (... *koyardım* ve *bakım yapardım*) ortaya çıktı.

Kullanıcıların %43,75'si açık alanlardan oturma, diğer kullanıcıları izleme ve arkadaşlarla buluşmak gibi pasif ve sosyal aktiviteler içeren dinlenme amacıyla faydalanırken, %26,56'sı de yürüyüş amacıyla kullandığını belirtmiştir. Yürüyüş dışında diğer aktif alan kullanımları olan yüzme ve bisiklete binme de sırasıyla %6,25 ve %4,69 olmak üzere 3. ve 4. sırada tercih edilmektedir. Balık tutma ve bisiklete binme %4,69 ile aynı oranda tercih edilmektedir. (Tablo 89)

Tablo 89: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alanların Kullanımı Biçimleri ve Oranları

Alan kullanımı	Sayı	Yüzde
Yürüyüş	34	26,56
Dinlenme	56	43,75
Bisiklete binme	6	4,69
Yüzme	8	6,25
Balık tutma	6	4,69
Köpek gezdirmeye	3	2,34
Diğer	15	11,72
Toplam	128	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

(*) Kullanıcılar birden çok yanıt vermişlerdir.

Alan kullanım tercihlerinin yaşlara ve cinsiyete göre dağılımına baktığımız zaman açık alanları dinlenme amaçlı kullananların büyük çoğunluğunun erkek olduğu (%75), buna karşın yürüyüş ve köpek gezdirmeye amaçlı kullananların daha çok kadınlar olduğu görülmektedir. Erkek kullanıcıların ise daha çok bisiklete binmeyi, balık tutmayı aktiviteleri erkekler tarafından yapılırken, her iki grubun da yüzme amaçlı açık alanı kullandığı tespit edilmiştir. (Tablo 90)

Tablo 90: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alan Kullanıcılarının Cinsiyete göre Dağılımı

Alan Kullanımı	Cinsiyet		Toplam*
	Kadın	Erkek	
Yürüyüş	17	13	30
Yürüyüş için %	56,67	43,33	100,00
Dinlenme	14	42	56
Dinlenme için %	25,00	75,00	100,00
Bisiklete Binme	2	5	7
Bisiklete binme için %	28,57	71,43	100,00
Yüzme	4	4	8
Yüzme için %	50,00	50,00	100,00
Balık tutma	0	6	6
Balık tutma için %	0,00	100,00	100,00
Köpek gezdirmeye	2	1	3
Köpek gezdirmeye %	66,67	33,33	100,00
Diğer	6	9	15
Diğer için %	40,00	60,00	100,00
Toplam	45	80	125

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

(*) Kullanıcılar birden çok yanıt vermişlerdir.

Alan kullanım tercihlerinin yaşlara göre dağılımı kamusal açık ve yeşil alanların tüm yaş gruplarınca dinlenme ve yürüme amaçlı olarak kullanıldığı görülmektedir. Sahillerin yüzme amaçlı olarak daha çok 51-70 yaş grubunca kullanıldığı da dikkat çeken bir başka noktadır. (Tablo 91)

Tablo 91: Mezitli İlçesi'nde Açık ve Yeşil Alan Kullanıcılarının Yaş Gruplarına göre Dağılımı

Yaş		Alan Kullanımı						
		Yürüyüş	Dinlenme	Bisiklete binme	Yüzme	Balık tutma	Köpek gezdirmeye	Diğer
16-30		10	17	3	1		1	6
31-50		8	15			1	2	5
51-65		12	15	2	4	3		3
66 ve üzeri		3	9	1	3	2		
Toplam	Sayı	33	56	6	8	6	3	14
	Yüzde	%26,19	%44,44	%4,76	%6,35	%4,76	%2,38	%11,11

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Ankete katılan kullanıcıların %40'ı anketin yapıldığı alanı her gün kullandıklarını belirtmişlerdir (Tablo 92). Bu durum açık ve yeşil alan kullanımının sürekliliğini ve kullanım biçiminin bir alışkanlık haline geldiğini göstermektedir.

Tablo 92: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcıların Açık ve Yeşil Alanların Kullanım Sıklığı

Kullanım sıklığı	Sayı	Yüzde
Her gün	44	40,00
Haftada 3-4 gün, 2 günde bir, sık sık	24	21,82
Haftada 1-2 gün	22	20,00
Arada sırada	8	7,27
Nadiren	7	6,36
Diğer	5	4,55
Toplam	110	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Kullanıcıların açık ve yeşil alanları neden tercih ettiklerine dair soruya verilen cevaplarda eve yakınlık erişimi kolaylaştıran bir değişken olarak %20,23 ile öne çıkmaktadır. Kullanılan alanın denize yakınlığı ve denizi seyredebiliyor olmak %17,34 ile ikinci, alanın sakin ve تنها olması ise %14,45 ile üçüncü önemli faktör olarak öne çıkmakta. Açık ve yeşil alanların kullanımını kolaylaştıran veya konforlu kılan fiziksel özellikler ise %13,30 ile dördüncü, yeşil alan varlığı ise %7,51 ile beşinci değişken olarak ortaya çıkmaktadır. (Tablo 93)

Açık ve yeşil alanların kullanım biçimini belirleyen, kullanımını kolaylaştıran veya konfor sağlayan fiziksel özelliklerden en önemlisinin %51,85 ile yürüyüş amaçlı düzenlenmiş yaya yolu olduğu görülmekte. Spor aletleri ve çocuk oyun alanlarının varlığı anket sonuçlarında önemli bir tercih sebebi olarak görülmemektedir. (Tablo 94)

Tablo 93: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanların Tercih Edilme Sebepleri

Alanı tercih nedeni	Sayı	Yüzde
Eve yakın olması	35	20,23
Sakin, تنها olması; kalabalık olmaması	25	14,45
Denize yakın, denizi seyretmek	30	17,34
Konfor sağlayan fiziksel özellikleri	23	13,30
Yeşil alan varlığı	13	7,51
Denize girebilmek	7	4,05
Diğer	40	23,12
Toplam	173	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Tablo 94: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanların Tercih Edilmesini Sağlayan Fiziksel Özellikler

Konfor Sağlayan Fiziksel Özellikler	Sayı	Yüzde
Spor aletleri var	3	11,11
Yürüyüş yolu var	14	51,85
Çocuk oyun alanı var	1	3,70
Diğer	9	33,33
Toplam	27	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Açık ve yeşil alanlara ilişkin değişiklik önerilerine katılımcıların büyük bir kısmı eksikliklerin giderilmesi gerektiğini belirtmiştir. Sorun olarak nitelendirilen ikinci konu ise %23,04 oranı ile temizlik eksikliği; yani parkın, yeşil alanın, sahilin, denizin, Mezitli Deresi'nin kenarının ya da derenin kendisinin kirliliğidir. Açık ve yeşil alanlarda ağaç ve yeşil alan eksikliği şikâyet konusunda %11,77 ile üçüncü sırada yer alırken, kullanıcıların %11,28'i bakım eksikliğinden şikâyet etmektedir. %8,77 oranındaki kullanıcı gruplarına ilişkin şikâyetler ise daha çok Suriyelilere yöneliktir. (Tablo 95)

Tablo 95: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlara ilişkin Şikâyet Konuları

Şikâyet Konuları	Frekans	Yüzde
Temizlik Eksikliği	47	23,04
Peyzaj Eksikliği	24	11,77
Altyapı ve Hizmet Eksikliği	70	34,31
Bakım Eksikliği	23	11,28
Farklı Kullanıcı Grupları	17	8,33
Diğer	23	11,28
Toplam	204	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Mezitli'deki açık ve yeşil alanlarda eksik olarak nitelendirilen altyapı ve hizmetlerin başında %17,80 ile tuvalet, lavabo ve çeşme eksikliği gelmektedir. Kamelya (%15,25) ve güvenlik (%14,41) eksikliği ikinci ve üçüncü sırayı almaktadır. Bank ve büfe, kafe eksikliği eşit derecede önemli (%10,169) bulunmuştur. Aydınlatma eksikliği hava karardıktan sonra kullanımı kısıtlayan bir etken olarak belirtilmiştir.

Sahillerde duş ve kabin eksikliği de kullanıcıların belirttiği bir başka eksikliklerdir. (Tablo 96) Kullanıcılar genel olarak tüm açık ve yeşil alanların bakımsız kaldığını ve yeniden düzenlenmesi gerektiğini düşünmektedir (%66,67). Bunun dışında parçacıl müdahale ve düzenleme yapılması gerektiğini belirtenler ise kaldırım ve bisiklet yoluna (%16,67) ve sahile (%12,5) bakım yapılması gerektiği belirtilmiştir. (Tablo 97)

Tablo 96: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlarda Eksik olarak Nitelendirilen Altyapı ve Hizmetler

Altyapı ve Hizmet Eksikliği	Sayı	Yüzde
Tuvalet, lavabo	21	17,80
Bank	12	10,17
Güvenlik	17	14,41
Kamelya	18	15,25
Aydınlatma	9	7,63
Duş	7	5,93
Büfe, cafe	12	10,17
Diğer	22	18,64
Toplam	118	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

Tablo 97: Mezitli İlçesi'nde Kullanıcılara göre Açık ve Yeşil Alanlarda Bakım Gerektiren Konular

Bakım Gerektiren Konular	Sayı	Yüzde
Kaldırma, Bisiklet Yolu	4	16,67
Spor Aletleri	1	4,17
Sahil	3	12,50
Diğer - Genel	16	66,67
Toplam	24	100,00

Kaynak: Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması, 2017

3.4.2. Yürüyüş

Özellikle gündelik yaşamda giderek artan hareketsizlik, birçok hastalığı da beraberinde getirmektedir. Yürüyüş basit, doğal ve güvenli, ancak çok önemli bir günlük fiziksel aktivite biçimidir. Sadece günlük seyahatler esnasında değil, sağlıklı bir yaşam için düzenli yürüyüş yapmak da önemlidir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında, spor amaçlı yürüyüş yapma alışkanlıkları incelenmiştir. Araştırmaya katılanların %79,4'ü boş zamanlarında spor ve hareket etme amaçlı yürüyüş yaptıklarını belirtmiştir. (Tablo 98)

Tablo 98: Mezitli İlçesi'nde Boş zamanlarda Yürüyüş Yapma Alışkanlığı

Yürüyüş Yapma Alışkanlığı	Sayı	Yüzde
Var	860	79,4
Yok	223	20,6
Toplam	1083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Yürüyüş yapılan güzergâhın seçiminde sahil, önemli bir etken olarak karşımıza çıkmaktadır. Araştırmaya katılanların %56,4'ü yürüme güzergâhını sahilde olduğu için tercih ettiklerini bildirirken, %47,2'si yürüme güzergâhını eve yakın olduğu için seçtiklerini vurgulamışlardır. (Tablo 99)

Tablo 99: Mezitli İlçesi'nde Boş Zamanlarda Yürüyüş Yapanların Yürüme Güzergâhının Seçilme Nedenleri

Yürüyüş Güzergâhını Seçme Nedenleri	Sayı	Yüzde
Sahilde olması	482	56,4
Eve yakın olması	403	47,2
Sessiz olması	246	28,8
Gölge olması	220	25,8
Güvenli olması	188	22,0
Park içinde olması	146	17,1
Etrafta dükkânlar olması	48	5,6
Diğer	61	7,1

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla neden belirtebilmişlerdir.

Araştırmaya katılanların %67,4'ü Mezitli'de yürümenin kolay ve keyifli olduğunu ifade etmiştir (Tablo 100). Yürüme deneyiminin nasıl daha iyi olabileceğine dair sorulan soruya verilen yanıtlarda katılımcıların çoğu kaldırım genişletmeyi, araç trafiğini azaltmayı, kaldırımlarda gölgelik alanların artırılmasını ve yayalaştırılmış sokak düzenlemesini Mezitli'de yürümenin kolay ve keyifli olması için gerekli olduğunu düşünmektedir. Kaldırım kaplamaları ise yürüyüş deneyiminin iyileştirilmesi konusunda en az öneme sahip husus olarak görülmektedir. (Tablo 101)

Tablo 100: Mezitli İlçesi'nde Yürüyüş Yapmayı Kolay ve Keyifli Bulma Durumu

	Sayı	Yüzde
Kolay ve Keyifli	694	67,4
Kolay ve Keyifli Değil	335	32,6
Toplam	1029	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Tablo 101: Mezitli İlçesi'nde Yürümeyi Daha Kolay ve Keyifli Hale Getirebilecek Müdahale Önerilerinin Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Yayalaştırılmış sokaklar düzenleme	545	59.2
Kaldırımlarda gölge arttırma	493	53.6
Araç trafiğini azaltma	413	44.9
Kaldırım genişletme	410	44.6
Kaldırım kaplamasını değiştirme	176	19.1

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla vasıta belirtebilmişlerdir.

3.4.3. Bisiklete Binme

Mezitli İlçesi Sağlık Durumu Araştırmasına katılan katılımcıların %28,8'i Mezitli'de bisiklete bindiklerini ifade etmiştir (Tablo 102). Bisiklet kullanımından bağımsız bir şekilde bisiklet kullanma deneyiminin nasıl daha iyileştirilebileceğini sorulduğunda katılımcıların %74'ü yaya ve araçtan arındırılmış bisiklet yollarını önerirken, %54,1'i bisiklet parklarını, %48,5'i de kiralananabilir bisiklet olanaklarının artırılmasını önermiştir. Katılımcıların yaklaşık %32,4'ü de toplu taşıma ile bütünleşmiş bisiklet sistemlerini önemli bulduklarını vurgulamıştır. (Tablo 103)

Tablo 102: Mezitli İlçesi'nde Bisiklete Binme Oranları

	Sayı	Yüzde
Evet	302	28,8
Hayır	748	71,2
Toplam	1.050	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Tablo 103: Mezitli İlçesi'nde Bisiklete Binmeyi Kolay ve Keyifli Hale Getirmeye Yönelik Öneriler

	Sayı	Yüzde
Yaya ve araçtan arındırılmış bisiklet yolları	554	74,0
Bisiklet parkları	405	54,1
Kiralananabilir bisiklet olanaklarının artırılması	363	48,5
Toplu taşıma ile bütünleşik bisiklet sistemleri	243	32,4

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla vasıta belirtebilmişlerdir.

3.4.4. Egzersiz

Egzersiz, planlı, yapılandırılmış, tekrar eden ve fiziksel sağlığın bir ya da daha fazla bileşenini iyileştirmeyi ya da korumayı amaçlayan fiziksel aktivitedir.¹⁰⁹

Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına katılanlar arasında düzenli egzersiz yapmayanların sayısı fazla olmakla birlikte, katılımcıların %41,7'si düzenli egzersiz yaptıklarını ifade etmişlerdir (Tablo 104).

Tablo 104: Mezitli İlçesi'nde Düzenli Egzersiz Yapma Oranları

	Sayı	Yüzde
Egzersiz Yapıyor	445	41,70
Egzersiz Yapmıyor	622	58,30
Toplam	1.067	100,00

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

¹⁰⁹ "Fiziksel Aktivite – Dünya Sağlık Örgütü 2015" Türkiye Halk Sağlığı Kurumu İnternet Sitesi. <http://fizikselaktivite.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite-dunya-saglik-orgutu-2015/> (Eylül 2017)

Düzenli egzersiz yapan katılımcıların %42,68 oranındaki büyük bir kısmı açık havada egzersiz yaptıklarını belirtirken; bu oran evde ve spor salonunda egzersiz yaptıklarını belirtenlerin toplamı ile aynıdır. Araştırma sonuçlarına göre Mezitli İlçesi'nde açık alanlar, düzenli egzersiz için en çok tercih edilen mekândır. (Tablo 105)

Tablo 105: Mezitli İlçesi'nde Düzenli Egzersiz Yapılan Mekânların Dağılımı

	Sayı	Yüzde
Açık havada	236	42,68
Evde	123	22,24
Spor salonunda	112	20,25
Bahçede	41	7,41
Diğer	41	7,41

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

3.4.5. Aktif Yaşam ve Fiziksel Aktiviteye Yönelik Çalışmalar

Fiziksel aktivite, özellikle obezite ile mücadele kapsamında sağlık ile ilgili kamu kurumları ve yerel yönetimlerce teşvik edilen öncelikli konuların başında gelmektedir. Bu konuda eğitim ve bilinçlendirme çalışmaları yürütülmekte, çeşitli etkinliklerle fiziksel aktivitenin önemi çeşitli yaş gruplarından vatandaşlara anlatılmaktadır. Mezitli İlçesi'nde aktif yaşam ve fiziksel aktivitenin önemine ilişkin birçok etkinlik yürütülmektedir.

2015 yılından bu yana Mezitli Belediyesi düzenli olarak doğa yürüyüşleri düzenlemektedir. Fiziksel aktivite alışkanlığı kazandırılarak sağlıklarının korunması, gelecekte sağlık sistemimiz üzerinde oluşabilecek potansiyel yükün azaltılması için toplumda bisiklet kullanımının teşvik edilmesi amacıyla Sağlık Bakanlığı'nca yürütülen Fiziksel Aktiviteyi Teşvik Projesi 2015-2018 kapsamında, Mezitli İlçesi'nde bisiklet yollarının inşası sonrası Bakanlık tarafından 850 adet bisikletler gönderilmiştir.¹¹⁰ Sağlıklı yaşam için halkı bisiklet kullanmaya özendirmek ve belediye çalışanlarına mesai saatlerinde bisiklet kullandırmasına teşvik amacıyla gönderilen bisikletlerin dağıtımı Mezitli Belediyesi tarafından yapılmaktadır. Bu kampanya sayesinde ilçe genelinde bisiklet sahipliliğinin arttığını ve bisiklet kullanımının yaygınlaştığını söylemek olanaklıdır.

¹¹⁰ "Sağlık Bakanlığı'ndan Mezitli Belediyesi'ne 850 Bisiklet!" Milliyet Gazetesi. <http://www.milliyet.com.tr/saglik-bakanligi-ndan-mezitli-belediyesi-mersin-yerelhaber-1838163/> (Eylül 2017)

3. 5. Obezite

“Obezite, vücuda besinler ile alınan enerjinin, harcanan enerjiden fazla olmasından kaynaklanan ve vücut yağ kitlesinin, yağsız vücut kitlesine oranla artması ile karakterize olan kronik bir hastalıktır.”¹¹¹ Obezite ve obezitenin boyutunu saptamak için çeşitli yöntemler olsa da en çok bilinen ve kullanılan yöntem beden kütle indeksine (BKİ)¹¹² göre değerlendirme yöntemidir.

Dünya Sağlık Örgütü, 1997 hazırladığı raporda¹¹³ obezitenin küresel bir epidemi halini aldığını ve tedavi edilmesi gereken kronik bir hastalık olduğunu ilan etmiştir. Dünya Sağlık Örgütü tarafından en riskli 10 hastalıktan biri olarak kabul edilen obezite, başta kardiyovasküler ve endokrin sistem olmak üzere vücudun tüm organ ve sistemlerini etkileyerek çeşitli bozukluklara ve hatta ölümlere yol açabilen önemli bir sağlık problemidir.¹¹⁴ Sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda bireyin sağlığı üzerinde ayrımcılık, dışlanma, sosyal yaşama katılmada zorluklar yaşama gibi dolaylı etkileri de bulunmaktadır.¹¹⁵

Türkiye Sağlık İstatistikleri verilerine göre Türk toplumu giderek şişmanlamaktadır (Tablo 106). 2008-2016 dönemi yaş ve cinsiyete göre kilo ortalamaları ve ortalamalardaki değişimler incelendiğinde, yaş grupları ve cinsiyetler arası belirgin bir fark olmaksızın her grupta kilo artışı olduğu görülmektedir (Grafik 23).

Tablo 106: Yıllar itibarıyla Türkiye Geneli Yaş Grubu ve Cinsiyete göre Kilo Ortalamaları

Yaş grubu	2008			2012			2016		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
15-24	62,0	67,4	56,7	63,2	68,4	58,1	63,6	68,9	58,2
25-34	69,9	75,5	63,9	71,1	77,2	64,8	71,1	77,7	64,5
35-44	74,8	79,2	70,1	76,2	81,2	71,0	76,2	81,4	71,0
45-54	76,4	78,8	73,8	77,7	80,4	74,9	78,2	81,3	74,9
55-64	75,9	78,0	73,7	77,5	79,2	75,8	78,4	80,6	76,2
65-74	74,2	77,3	71,2	74,6	76,9	72,6	75,3	77,2	73,7
75+	67,5	72,3	63,6	69,1	72,2	66,7	69,6	72,8	67,5
Toplam	70,8	75,2	66,3	72,3	76,7	67,8	72,8	77,4	68,4

Kaynak: TÜİK Türkiye Sağlık Araştırması

¹¹¹ Altunkaynak, B.Z. ve Özbek, E. 2006. “Obezite: Nedenleri ve Tedavi Seçenekleri” Van Tıp Dergisi: 13 (4):138-142.

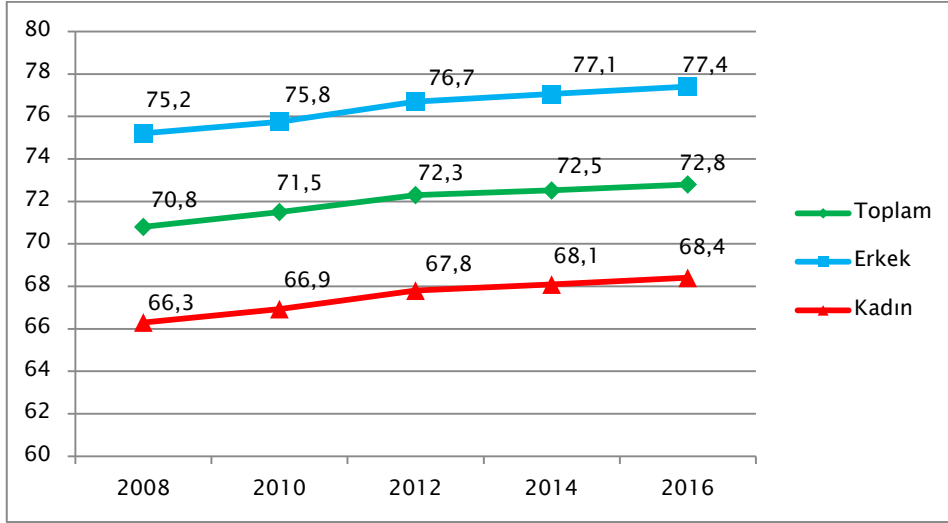
¹¹² Beden Kütle Endeksi [kg/m^2], boy uzunluğuna göre vücut ağırlığının belirli düzeylerine tekabül etmektedir ve obezitenin boyutu, bu değerin belirli bir düzeyin üstüne çıkması ile belirlenmektedir. BKİ 18,5’ den az ise zayıf, 18,5 – 19,9 arası ise normal kabul edilebilir (ince), 20-24,9 arası normal, 25-29,9 toplu (hafif şişman), 30-34,9 arası I. derece şişman, 35-39,9 II. derece şişman, 40 ve üzeri III. derece şişman olarak kabul edilmektedir. Mercanlıgil, S.M. 2012. Şişmanlık. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 729. Ankara.

¹¹³ Prevention And Management Of The Global Epidemic Of Obesity. Report of the WHO Consultation on Obesity. 1997.

¹¹⁴ Altunkaynak, B.Z. ve Özbek, E. 2006. “Obezite: Nedenleri ve Tedavi Seçenekleri” Van Tıp Dergisi: 13 (4):138-142.

¹¹⁵ Obesity: Preventing And Managing The Global Epidemic. Report of aWHO Consultation. WHO Technical Report Series 894. 2000.

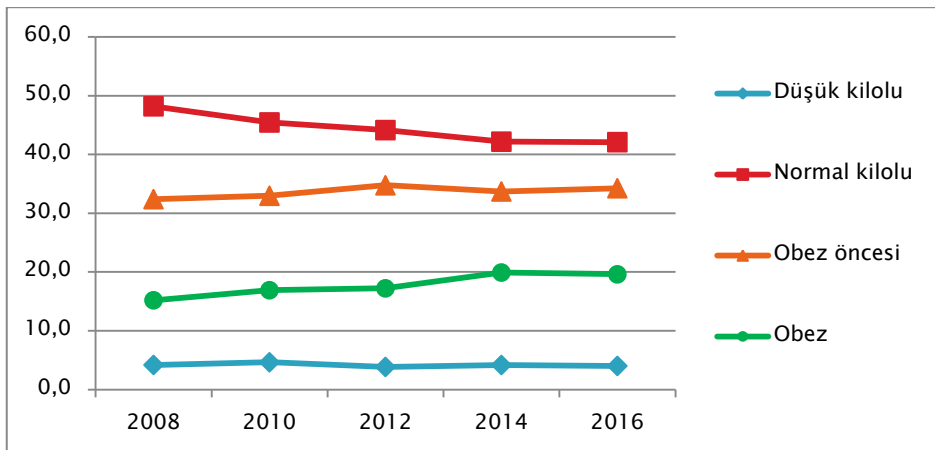
Grafik 23: Yıllar itibariyle Türkiye Geneli Cinsiyete göre Kilo Ortalamaları Değişimi

Kaynak: TÜİK Türkiye Sağlık Araştırması

2010 yılında Sağlık Bakanlığı'nca yürütülmüş olan Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması Sonuç Raporu'na¹¹⁶ göre, Türkiye genelinde 19 yaş ve üzeri bireylerde BKİ ortalaması erkeklerde $26,4 \pm 4,5$ kg /m², kadınlarda ise $28,9 \pm 6,4$ kg/m² olarak tespit edilmiştir. Her iki cinsiyet grubunda da BKİ ortalama değerleri DSÖ sınıflamasına göre hafif şişmanlık (BKİ: 25,0-29,9 kg/m²) düzeyindedir. Aynı çalışmada Türkiye genelinde 6-18 yaş grubu çocukların %8,2'si şişman (obez), %14,3'ü hafif şişman, %14,9'u zayıf ve %3,9'u ise çok zayıf olduğu tespit edilmiştir. Rapor kapsamında çocuklarda görülen hafif şişmanlık durumunun önemli bir sorun olduğunu ve gerekli önlemler alınmadığında şişmanlık sorununa doğru kaymanın olabileceği belirtilmektedir.

Grafik 24: Yıllar itibariyle Bireylerin Vücut Kütle İndeksinin Dağılımı

Kaynak: TÜİK Türkiye Sağlık Araştırması

¹¹⁶ Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010. Beslenme Durumu ve Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Sonuç Raporu. http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/kitaplar/diger_kitaplar/TBSA_Beslenme_Yayini.pdf (Eylül, 2017)

Obezitenin en önemli nedenlerinden olan sağlıksız beslenme ve hareket yetersizliği, önlenabilir ölümlerin ikinci en sık nedenidir.¹¹⁷ Bu nedenle Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumuna bağlı Obezite, Diyabet ve Metabolik Hastalıklar Daire Başkanlığı'nın obezite konusunda çeşitli bilgilendirme ve bilinçlendirme çalışmaları yürütmektedir. Özellikle çocuklarda görülen hafif şişmanlık durumunun geriletilmesi ve ayrıca erken yaşta beslenme ve egzersiz alışkanlıkları kazandırılması amacı ile okullarda çalışmalar yürütülmektedir.

Obezite konusunda Mersin İli geneline ya da doğrudan Mezitli İlçesi'ne yönelik bir araştırma bulunmamaktadır.

3. 6. Gıda Kalitesi ve Güvenliği

3.6.1. İçme ve Kullanma Suyu Denetimleri

Mezitli ilçesinde köyler, Davultepe ve Tece mahalleleri haricinde diğer bölgelerde içme suyu Berdan Barajı'ndan sağlanmaktadır. Mezitli'de 2016 yılında içme ve kullanma suyu denetimlerinden 296 adet bakteriyolojik numune alınmış olup, numune sonuçlarının %6,4'ünün uygun bulunmadığı saptanmıştır. Aynı sürede içme ve kullanma sularından alınan toplam 275 kimyasal numunenin %1,8'inin uygun olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca içme ve kullanma sularından alınan toplam 1693 fiziksel numunenin hepsinin uygun olduğu tespit edilmiştir. %7,2'sinin uygun olmadığı tespit edilmiştir.¹¹⁸ 2015 ve 2016 yılına ait analiz sonuçları Tablo 107'de görülmektedir.

Tablo 107: Mezitli İlçesi İçme ve Kullanma Suyu Analiz Sonuçları

Analiz türü	2015 ⁽¹⁾		2016 ⁽²⁾	
	Sayı	%	Sayı	%
Bakteriyolojik numune	314	100,0	296	100,0
Uygun	275	87,6	275	93,6
Uygun değil	39	12,4	19	6,4
Kimyasal numune	282	100,0	275	100,0
Uygun	269	95,4	270	98,2
Uygun değil	13	4,6	5	1,8
Fiziksel muayene	2.077	100,0	2.077	100,0
Uygun	2.077	100,0	2.077	100,0
Uygun değil	0	0,0	0	0,0
Bakiye klor kontrolü	2.077	100,0	1.693	100,0
Yeterli	1.984	95,5	1.570	92,8
Yetersiz	93	4,5	123	7,2

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

¹¹⁷ Mercanlıgil, S.M. 2012. Şişmanlık. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 729. Ankara.

¹¹⁸ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

Damacana Suyu Analiz Sayı ve Sonuçları

Mezitli’de 2015 ve 2016 yıllarında yapılan damacana suyu analizlerinde sadece 2016 yılında %9,5 oranında yetersizlik saptanmıştır.¹¹⁹ Analiz sonuçları Tablo 108’de görülmektedir.

Tablo 108: Mezitli İlçesi 2015 ve 2016 Yılı Damacana Suyu Analiz Sonuçları

	2015 ⁽¹⁾		2016 ⁽²⁾	
	Sayı	%	Sayı	%
Damacana numune	10	100,0	21	100,0
Yeterli	10	100,0	19	90,5
Yetersiz	0	0,0	2	9,5

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

3.6.2. Okul Kantinlerinin Denetimi

Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi tarafından 2015 ve 2016 yılları ile 2017 yılının ilk 6 ayında 112 toplam okul denetimi ve 2015 ve 2016 yıllarında toplam 115 okul kantini denetimi yapılmıştır. 2015-2016 yılında yapılan ilk denetimlerde 6 okulda küçük teknik eksiklikler saptanmış verilen 2 haftalık süre sonrasında okul kantinlerinin tamamının yürürlükteki mevzuata uygun hizmet verdiği görülmüştür. (Tablo 109)

Tablo 109: Yıllar itibarıyla Mezitli İlçesi’nde TSM Tarafından Yapılan Okul ve Okul Kantini Denetimi Sayıları

	2015 ⁽¹⁾	2016 ⁽²⁾	2017 ^{(3) (*)}
Okul denetimi	57	55	60
Okul kantini denetimi	57	58	---
Uygun	---	52	---
Uygun Değil	---	6	---

Kaynak: (1) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu (2) Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu; (3) Resmi yazı

(*) 2017 yılı ilk 6 ay verisidir.

(-) Veri bulunmamaktadır.

Üçeş Harmanoğulları’nın 2017 yılında Mezitli’deki okul kantinlerinin sağlığa uygunluğunu değerlendirdiği çalışması¹²⁰ kapsamında Mezitli İlçesi’nde bulunan toplam 30 adet ilköğretim, ortaokul ve lise incelenmiştir. Çalışmadan elde edilen sonuçlara göre;

- Okulların %20’sinde okul sağlığı ekibinin mevcut olduğu,
- Okul kantinlerinin tamamında okul kantin denetleme komisyonu mevcut olduğu,

¹¹⁹ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu; Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu

¹²⁰ Üçeş Harmanoğulları L. Mersin Mezitli Sağlık Eğitim Araştırma Bölgesi’nde bulunan okul kantinlerinin hijyen koşulları ve gıda güvenirliliği açısından değerlendirilmesi. Yayımlanmamış uzmanlık Tezi. Tez danışmanı: Doç.Dr. Gülçin Yapıcı. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

- Kantinlerin tamamının İlçe Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından denetlendiği ve denetimler sonucu,
 - Kantin binalarının tamamının fiziksel açıdan uygun olduğu,
 - %100'ünde satılan ürünler Bakanlıktan izinli olduğu,
 - %100'ünde satılan ürünlerin son kullanma tarihlerinin geçmemiş olduğu,
 - %60'ında ambalajsız ürün satışının yapıldığı,
 - %60'ında zararlılara karşı önlem alınmamış olduğu,
 - %30'unda okul kantinlerinde satışı yasak olan cips, kola vb. gıda satışının yapıldığı,
 - %56,7'sinde çalışanların kıyafetinin uygun olmadığı,
 - %96,7'sinde çalışanların kişisel koruyucu kullanımının uygun olmadığı,
 - Sadece %30'unda taze meyve satışı yapıldığı,
 - Sadece %10'unda kurutulmuş meyve satışı yapıldığı,
 - %93,3'ünde çalışanlar hijyen eğitimi aldığı,
 - Çalışanların %73,3'ünün işe giriş ve periyodik muayenesinin yapıldığı,
 - %58,6'sında ayrı gıda ve el yıkama yerinin eksik olduğu,
 - %58,6'sında ayrı sıcak ve soğuk su tesisatının eksik olduğu,

tespit edilmiştir.

3.6.3. Mezbahalar

Mezbahalar “kasaplık hayvanların kesiminin ve kesimi takiben etlerin ve sakatatların soğuk depoda muhafazasının yapıldığı, içerisinde sakatat temizleme ve/veya işleme tesisinin bulunduğu, teknik koşulları ve kapasitesine göre 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf olarak derecelendirilen”¹²¹ tesislerdir. Mezbahaların kurulma nedenleri, hayvandan hayvana ve hayvandan insana geçen bakteriyel, viral ve paraziter hastalıkların zincirini kırmak, zoonozların¹²² çıkış bölgelerini belirleyerek gerekli mücadeleye katkıda bulunmaktır. Mezbahalar; halkın sağlık bakımından kusursuz et ile beslenmesini sağlamak, zoonozların yayılmasına engel olmak ve kasaplık hayvan ve et pazarlarını kontrol altında tutarak et ekonomisinde dengeyi sağlamak amacıyla kurulurlar.¹²³ Bu açıdan güvenli ve denetimli gıdaya erişim ve halk sağlığı açısından mezbahalar önemli birimlerdir.

Mersin İli'nde, Mersin Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı'na bağlı farklı ilçelerde konumlanmış 8 adet mezbaha bulunmaktadır.¹²⁴ Mezbahalardaki kesimlerin denetimi Mersin Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Dairesi tarafından sağlanmaktadır. Merkez ilçelerden sadece Akdeniz İlçesi'nde mezbaha olup, Mezitli İlçesi'nde mezbaha bulunmamaktadır.

¹²¹ Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik, md. 4/ğ

¹²² Brusella, kuduz, şarbon gibi insan ve hayvanlarda ortak görülen hastalıklarına zoonoz adı verilmektedir.

¹²³ İnal T., Nazlı B. 1997. Mezbaha Bilgisi. Saray Yayıncılık. İzmir.

¹²⁴ Mersin Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Dairesi 17.08.2017 tarih ve 98554 sayılı Resmi Yazısı

3.7. Yaşam Memnuniyeti

2013 yılında TÜİK tarafından il düzeyinde yapılan Yaşam Memnuniyeti Araştırması¹²⁵ göre en mutlu il 77,7 puan ile Sinop olurken, Mersin ili 52,8 puan ile 81 il arasında 71. sıradadır. Yaşam memnuniyet puanına göre Mersin ili, 61,16 olan Türkiye ortalamasının da altında kalmaktadır. Mutsuz olma durumuna bakıldığında 24,8 puan ile Diyarbakır en mutsuz il iken, Mersin 13,5 puan ile mutsuzluk düzeyinde 20. sıradadır. (Tablo 110)

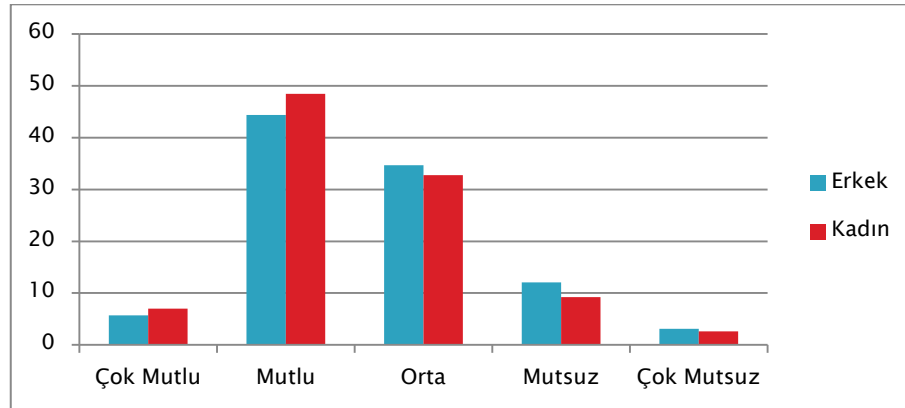
Tablo 110: Mersin İli Mutluluk Düzeyinin Diğer İllerle Karşılaştırması, 2013

	Sıra	Mutlu				Sıra	Mutsuz		
		Toplam	Kadın	Erkek			Toplam	Kadın	Erkek
Sinop	1	77,7	76,9	78,4	Diyarbakır	1	24,8	28,5	21,2
Afyonkarahisar	2	76,4	69,8	82,7	Tunceli	2	24,2	26,4	21,8
Bayburt	3	75,9	78,9	72,9	Şanlıurfa	3	21	23	19,2
Mersin	71	13,5	15,2	11,8	Mersin	20	13,5	15,2	11,8
Türkiye Ortalaması		61,16	58,18	64,04	Türkiye Ortalaması		11,08	12,37	9,84

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2013

2013 verilerine göre Mersin’de toplumun yarısından fazlası kendini mutlu hissederken yaklaşık 1/3’ü ne mutlu ne de mutsuzdur. Toplumun %13,5’i ise kendini mutsuz hissetmektedir. Kadınlar kendilerini erkeklere göre daha mutlu hissederken, tersi şekilde erkekler kadınlara oranla kendilerini daha mutsuz hissetmektedirler. (Grafik 25)

Grafik 25: Mersin İli Cinsiyete göre Mutluluk Düzeyi, 2013

Kaynak: TÜİK Yaşam Memnuniyeti Araştırması, 2013

Yaşam memnuniyetine ilişkin özgün ve güncel bir değerlendirme ise yerel halkın geçici koruma altında bulunan yabancı nüfusa ilişkin görüşleri üzerinden yapılabilir. Mersin İli, Suriye’de yaşanan iç savaş nedeniyle ülkelerini terk etmek zorunda kalan Suriyeli göçüne yoğun bir şekilde maruz kalmış

¹²⁵ “Araştırma kapsamında, Türkiye genelinde 125.720 haneye gidilerek, 18 ve daha yukarı yaştaki 196.203 birey ile yüz yüze görüşme yapıldı. Genel kamu hizmetleri altında yer alan belediye hizmetleri sonuçları, il sınırları içindeki bütün belediyelerin hizmetlerini kapsamıştır.” Detaylı bilgi için: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=18507> (Eylül 2017)

illerden birisidir. Bu göç olgusu en temelde Suriyelilerin kendisini etkilemektedir; ancak, Suriyeli göçmelere ev sahipliği yapan ve özellikle belli büyüklükte Suriyeli nüfusun yoğunlaştığı illerde yerel halkı ve yerel halkın yaşam memnuniyetini de büyük ölçüde etkilemektedir. Mezitli İlçesi de Suriyeli nüfusun en çok yoğun yaşadığı ilçelerden birisidir. Resmi kanallardan farklı nüfus bilgileri verilmesine karşın Mezitli İlçesi'nin nüfusunun kayda değer bir bölümünü - 1/3 ila 1/4'ünü Suriyeliler oluşturduğu bilinmektedir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında geçici koruma altındaki nüfusa ilişkin doğrudan bir soru sorulmamış olmasına karşın, “Mezitli’de yürümek nasıl daha kolay ve keyifli hale getirilebilir?” sorusuna verilen yanıtlar yerel halk ile geçici koruma altındaki Suriyeli nüfus arasında bir gerginlik ve bütünleşme sorunu olduğunu göstermektedir. Araştırmaya katılan 1.087 kişiden 450’si, yani %41,2’si bu soruya yanıt vermiş; bu kişilerin %8,7’si yürüme yollarında/güzergâhlarında Suriyelilerin olmaması gerektiğini vurgulamıştır. Diğer bir değişle yerel halkın yaklaşık 1/10’u kamusal mekânlarda Suriyeliler ile karşılaşmak istememektedir.

Geçici koruma altındaki nüfusa ilişkin bir soru olmaması nedeniyle bir kısım katılımcı ise araştırma esnasında doğrudan görüş bildirmeyi tercih etmiştir. Bu görüşler tek tek incelendiğinde özellikle geçici koruma altındaki nüfusa ilişkin yargıların bulunduğu, en temelde şikâyetlerin toplumsal uyum konusunda olduğu dikkat çekmektedir.

Mahalle muhtarları ile yapılan görüşmelerde ise geçici koruma altındaki nüfusa ilişkin doğrudan sorular yöneltilmiştir. Görüşme yapılan 36 mahalle muhtarından 20 tanesi (%56’sı) mahallelerinde Suriyelilerin yaşadığını belirtmiştir. Bu muhtarlardan 11 tanesi ise (%55’i) mahallerinde Suriyeliler ile ilgili sıkıntılar yaşadıklarını belirtmişlerdir. Yaşanan başlıca rahatsızlık konusu ise %54,5 ile “gürültü” olarak vurgulanmıştır. (Tablo 111)

Tablo 111: Geçici Koruma Altındaki Suriyeli Nüfusa ile İlgili Şikâyet Konuları

Şikâyet Konusu	Şikâyet olan Mahalle Sayısı	Yüzde
Gürültü	6	54.5
Hırsızlık	1	9.1
İletişim	1	9.1
İssizlik	1	9.1
Kirlilik	1	9.1
Uygunsuz giyinme	1	9.1
Toplam	11	100.0

Kaynak: Mezitli İlçesi Mahalle Muhtarları Görüşmeleri, 2017

Yukarıda yapılan tespitlerden de anlaşılacağı üzere Mezitli’de ikamet eden ve geçici koruma altında bulunan Suriyeliler ile yerel halk arasında bazı uyum ve bütünleşme sorunu olduğu hem araştırma sonuçlarından hem de muhtarlar ile yapılan görüşmelerden net bir biçimde ortaya çıkmaktadır.

Bölüm 4. Sosyo-Ekonomik Göstergeler

İl ve ilçe gelişme stratejilerinin oluşturulmasında ilk adım, doğal olarak il ve ilçelerin ekonomik ve sosyal sektörler itibarıyla yapısal durumunu saptamak ve potansiyellerini ortaya çıkarmaktır. TÜİK tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi¹²⁶ (SEGE) çalışmalarında, ekonomik ve sosyal alanlardan seçilen ve gelişmişlik düzeylerini en iyi biçimde yansıtabilecek çok sayıda değişken kullanılmaktadır. Farklı yıllarda, farklı düzeylerde yapılan endeks çalışması, yerleşmelerin gelişmişlik düzeyi tespitine yönelik önemli göstergeler olup, aynı zamanda kamu yatırımları açısından da yönlendirici olmaktadır.

İl düzeyinde yapılan SEGE-2011 araştırmasına göre Mersin İli, Balıkesir, Manisa, Gaziantep ve Samsun gibi illerle birlikte 3. kademe gelişmiş il konumundadır (Tablo 112). Mersin İli'nin diğer iller arasındaki gelişmişlik sıralaması tarihsel olarak incelendiğinde; 1996 yılında gelişmişlik sıralamasında 10. sırada olan il, 2003 yılında¹²⁷ 17. sıraya, 2011 yılında¹²⁸ ise 24. sırada yer almıştır.^{129, 130}

Tablo 112: SEGE 2011 İller Sıralaması

Sıralama	İl	SEGE 2011
1	İstanbul	4,51
2	Ankara	2,84
3	İzmir	1,97
16	Adana	0,57
17	Kayseri	0,56
23	Manisa	0,47
24	Mersin	0,46
25	Uşak	0,37

Kaynak: SEGE 2011 Araştırma Raporu

¹²⁶ Bu kapsamda; Devlet Planlama Teşkilatına bağlı Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü tarafından, yerel ve ulusal ölçekte kalkınma plan ve programlarına veri sağlama amacıyla, 1985 ve 2004 yıllarında ilçelerin, illerin ve bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endekslerini (SEGE) belirleyen çalışmalar yürütülmüştür. Bu çalışmalar sonucunda ilçelerin, illerin ve çeşitli ölçekte bölgelerin (Düzy 2, Düzy 3 bölgeleri ve coğrafi bölgeler) ekonomik ve sosyal açılardan yapısal niteliklerini belirlenmiştir. SEGE çalışmaları; demografi, istihdam, eğitim, sağlık, sanayi, tarım, inşaat, mali ve diğer refah göstergelerine ilişkin değişkenlerin bileşik endeksine dayanan çalışmalar olması ve buna bağlı olarak da araştırma sonuçlarını kullanarak farklı gelişmişlik seviyesi gösteren yerleşme gruplarını saptamak, bölge ve alt bölgeleri analiz etmek ve homojen bölgeleri belirlemeyi mümkün kılmaları nedeniyle önem taşımaktadır.

¹²⁷ İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2003). DPT Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. DPT Yayın no: 2671. Mayıs 2003.

¹²⁸ İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2011). Kalkınma Bakanlığı Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. Aralık 2013.

¹²⁹ SEGE 2011 Raporunda belirtildiği üzere; "Mersin'de de göçten kaynaklanan sorunların etkili olduğu söylenebilir. İlin yüzde 14,1'lik işsizlik oranı, ülke ortalamasının üzerindedir. Mersin'in sağlık altyapısı ülke ortalamasının altındadır. 2010 yılı verilerine göre, yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısında ülke ortalaması 250 iken Mersin'de 194'tur. On bin kişiye düşen hekim ve diş hekimi sayıları da ülke ortalamasından düşüktür."

¹³⁰ Farklı yıllarda yapılan SEGE çalışmalarının sonuçları, her bir çalışmanın değişkenleri farklılaştığı için birbiri ile karşılaştırılabilir değildir.

2012¹³¹ ve 2013¹³² yıllarında Türkiye İş Bankası tarafından illerin gelişmişlik düzeyini tespit amaçlı yapılan araştırmalara göre, 2012 yılında 13. sırada olan Mersin İli, 2013 yılında gerileyerek sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyi bakımından 14. sırada yer almıştır.

Tablo 113: İllerin Gelişmişlik Durumu, 2012-2013 (Türkiye İş Bankası Araştırmasına göre)

Sıralama	İl	SEGE 2012 ⁽¹⁾	Sıralama	İl	SEGE 2013 ⁽²⁾
1	İstanbul	36,56	1	İstanbul	36,61
2	Ankara	12,54	2	Ankara	12,41
3	İzmir	8,84	3	İzmir	8,09
4	Antalya	6,85	4	Antalya	7
5	Bursa	4,14	5	Bursa	4,31
6	Kocaeli	3,4	6	Kocaeli	3,8
7	Muğla	2,65	7	Muğla	2,69
8	Adana	2,09	8	Konya	2,16
9	Konya	2,07	9	Adana	2,04
10	Gaziantep	1,79	10	Eskişehir	1,69
11	Eskişehir	1,74	11	Gaziantep	1,65
12	Denizli	1,28	12	Denizli	1,26
13	Mersin	1,26	13	Kayseri	2,21
14	Kayseri	1,17	14	Mersin	1,09
15	Trabzon	0,76	15	Trabzon	0,65

Kaynak: (1) 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması; (2) 2013 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması

İl ve bölge düzeyinde yürütülen SEGE çalışmalarının yanı sıra ilçelerdeki sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeyini ölçmeye yönelik çalışmalar da yürütülmüştür; ancak bu çalışmalar daha az sayıdadır ve daha eski tarihlidir. İlçe düzeyinde ilki 1985 ve ikincisi 2004 yılında olmak üzere iki adet SEGE çalışması yapılmıştır.

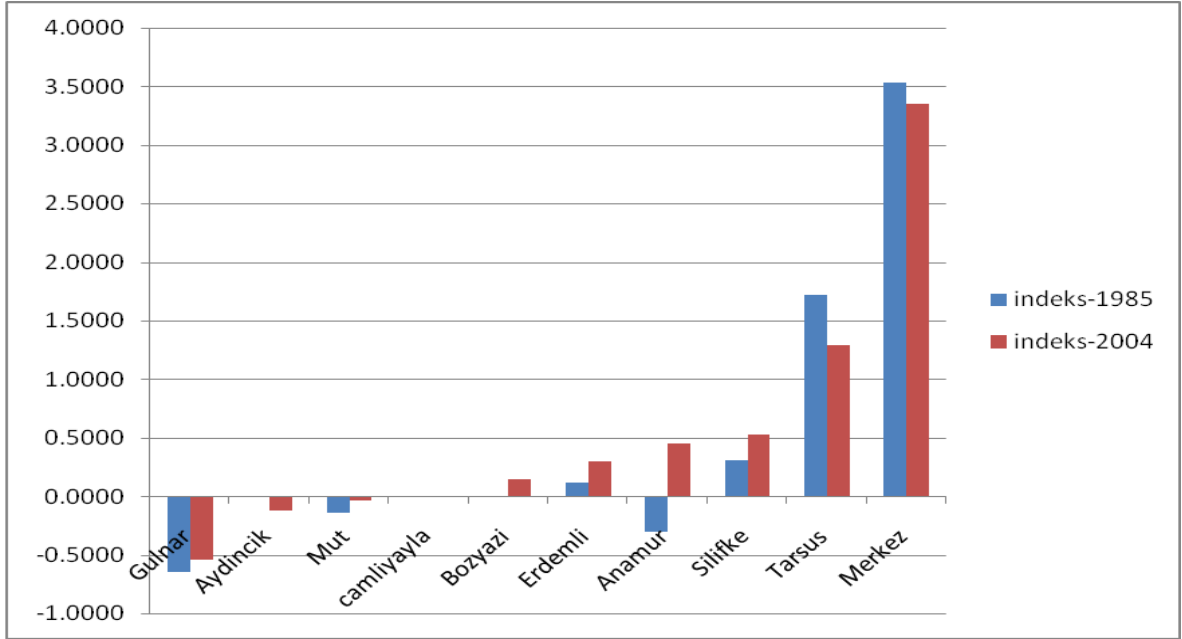
2004 yılındaki ilçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeksi¹³³ (SEGE 2004) verileri incelendiğinde Gülnar, Aydıncık ve Mut ilçelerinin Türkiye ortalamasının (0) altında bir gelişmişlik seviyesine sahip oldukları; Bozyazı, Erdemli, Anamur, Silifke, Tarsus ve Merkez (Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenışehir) ilçelerin ise Türkiye ortalamasının üzerinde gelişmişlik seviyesine sahip olduğu görülmektedir. 1985-2004 yılları arasındaki değişim incelendiğinde ise sadece Tarsus ve Merkez (Akdeniz, Mezitli, Toroslar ve Yenışehir) ilçelerin geriye doğru gittiği, buna karşın diğer ilçelerin ise gelişmişlik seviyelerini iyileştirdikleri görülmektedir. (Grafik 26)

¹³¹ Gül, E. ve Çevik, B. 2014. 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması. Türkiye İş Bankası, İktisadi Araştırmalar Bölümü.

¹³² Gül, E. ve Çevik, B. 2015. 2013 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması. Türkiye İş Bankası, İktisadi Araştırmalar Bölümü.

¹³³ İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2004). DPT Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. Nisan 2004.

Grafik 26: Mersin İli İlçeleri 1985⁽¹⁾ ve 2004⁽²⁾ Yılları Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Endeks Değerleri

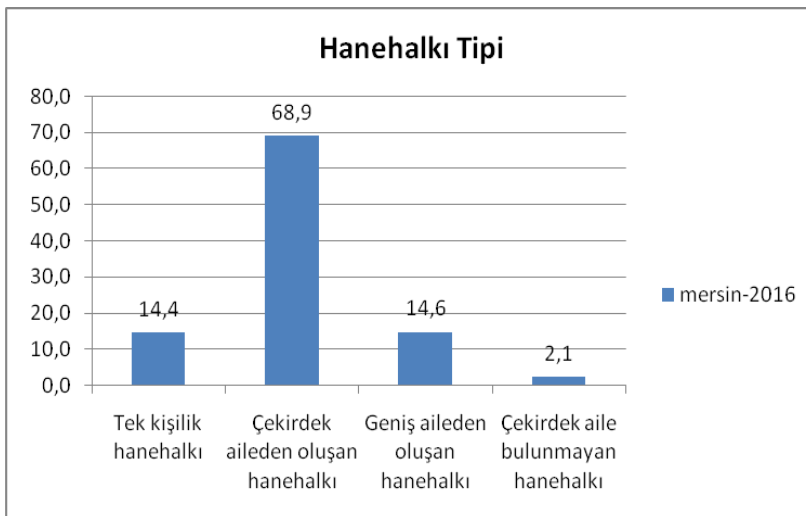

Kaynak: (1) SEGE 1985 Araştırma Raporu, (2) SEGE 2004 Araştırma Raporu

4.1. Hanehalkı Genel Özellikleri

2016 yılı verilerine göre Mersin İli'nde hanehalkı tipi ağırlıklı olarak çekirdek aileden oluşmaktadır. Toplam hanehalkının %31,1'ini ise çekirdek aile dışındaki aile biçimleri oluşturmaktadır (Grafik 27).

Grafik 27: Mersin İli Geneli Hanehalkı Tipi, 2016

Kaynak: TÜİK, Bölgesel İstatistikler

2016 yılı itibariyle Mersin İli ilçelerindeki hanehalkı sayısı dağılımı Tablo 114'de verilmektedir. 2016 yılı itibariyle Mezitli İlçesi'nde ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,13 olup, Mersin ortalamasından daha düşük seyretmektedir.

Tablo 114: Mersin İli ilçelerindeki hanehalkı sayısı ve ortalama hanehalkı büyüklüğü, 2016

İlçe Adı	Toplam Hanehalkı Sayısı	İl/ilçe Merkezi	Kent	Kır	Nüfus	Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü
Anamur	20.729	20.729	20.729	.	64.933	3,13
Erdemli	40.303	40.303	40.303	.	136.154	3,38
Gülnar	9.258	9.258	9.258	.	25.300	2,73
Mut	20.305	20.305	20.305	.	62.396	3,07
Silifke	39.165	39.165	39.165	.	117.295	2,99
Tarsus	87.773	87.773	87.773	.	329.494	3,75
Aydıncık	3.705	3.705	.	3.705	11.101	3,00
Bozyazı	8.355	8.355	8.355	.	26.696	3,20
Çamlıyayla	3.005	3.005	.	3.005	8.140	2,71
Akdeniz	66.023	66.023	66.023	.	272.309	4,12
Mezitli	57.937	57.937	57.937	.	181.167	3,13
Toroslar	76.362	76.362	76.362	.	291.408	3,82
Yenişehir	74.351	74.351	74.351	.	247.459	3,33
Toplam	507.271	507.271	500.561	6.710	1.773.852	3,50

Kaynak: Mersin İl Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Müdürlüğü Resmi Yazısı

* 31 Aralık 2016 tarihli adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçları

Kent: Nüfusu 20.001 ve üzeri yerleşim yerlerini (il/ilçe merkezi, belde ve köyler) tanımlamaktadır.

Kır: Nüfusu 20.000 ve daha az yerleşim yerlerini (il/ilçe merkezi, belde ve köyler) tanımlamaktadır.

- Ortalama hanehalkı büyüklüğü nüfus / toplam hanehalkı sayısı ile hesaplanmıştır.

2017 yılında çalışma kapsamında yürütülen Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli İlçesi genelinde ortalama hanehalkı büyüklüğü 3,4'tür. En küçük hanehalkı 1 kişiden, en büyük hanehalkı ise 12 kişiden oluşmaktadır (Tablo 115). Ortalama hanehalkı büyüklüklerinin mahallelere göre dağılımı Tablo 116'de verilmektedir.

Tablo 115: Mezitli İlçesi Hanehalkı Büyüklükleri Dağılımı, 2017

Hanehalkı Büyüklüğü	Sayı	Yüzde
1 kişi	77	7,11
3-5 kişi	954	88,09
6 + kişi	52	4,80
Toplam	1083	100

Kaynak: Mezitli Sosyoekonomik Durum Araştırması, 2017

Tablo 116: Mezitli İlçesi Mahalleleri Ortalama Hanehalkı Büyüklükleri, 2017

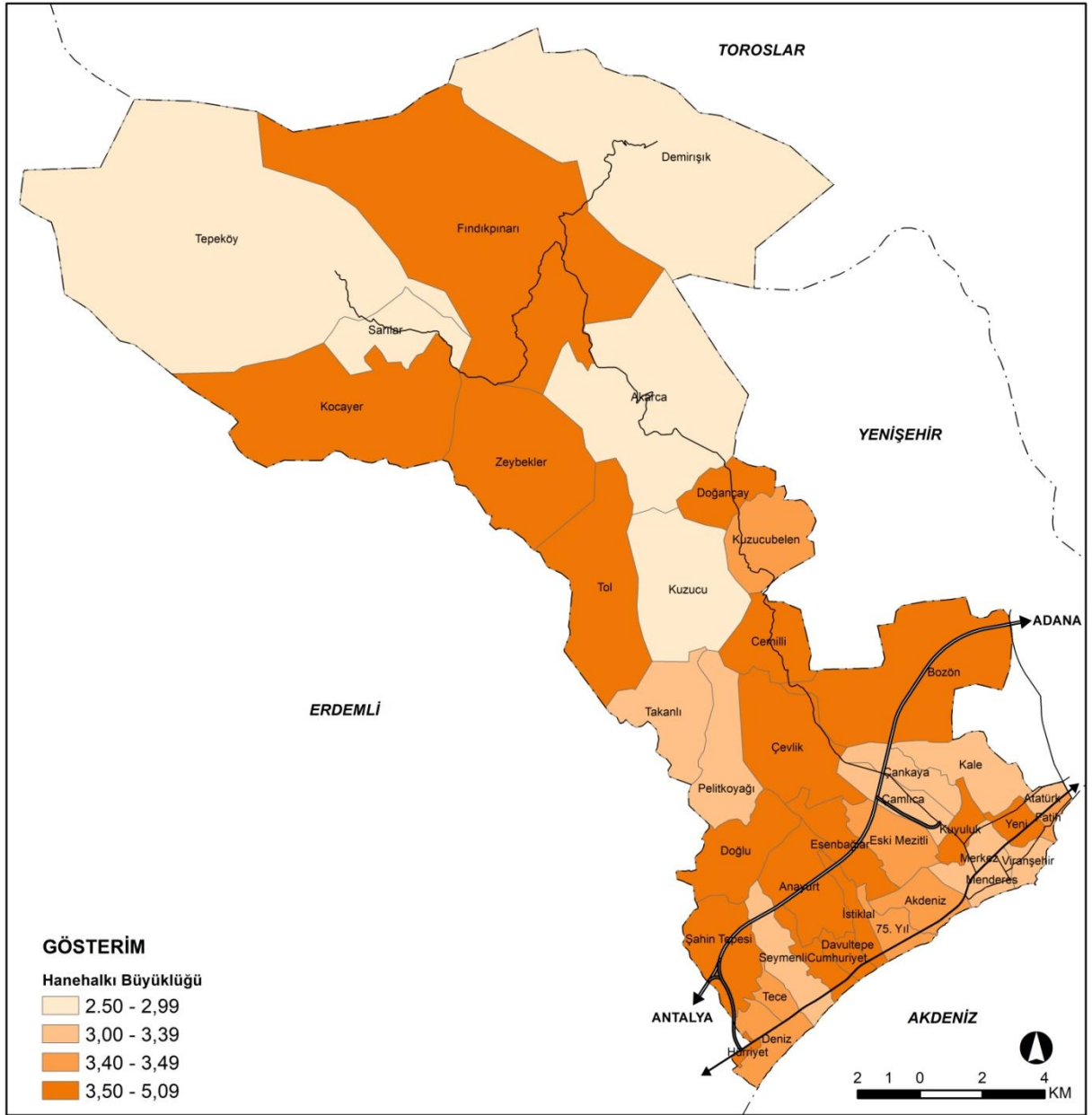
Mahalle	Görüşülen Hanehalkı Sayısı	Minimum Hanehalkı Büyüklüğü	Maksimum Hanehalkı Büyüklüğü	Ortalama Hanehalkı Büyüklüğü
Cumhuriyet	11	2	12	5,09
Hürriyet	5	4	6	5,00
Doğlu	9	3	6	4,00
Esenbağlar	8	3	6	4,00
Kocayer - Zeybekler - Tolköy	1	4	4	4,00
Kuyuluk	7	2	9	4,00
Anayurt	5	3	5	3,80
Cemilli - Çevlik	10	2	5	3,80
Doğançay	5	2	5	3,80
İstiklal	19	1	6	3,74
Bozön	6	2	5	3,67
Fındıkpınarı	15	2	6	3,67
Yeni	140	1	8	3,56
Davultepe	8	2	4	3,50
Şahintepesi	4	2	5	3,50
Deniz	35	1	8	3,49
Eski Mezitli	11	2	5	3,45
75. Yıl	37	1	8	3,43
Tece	7	1	6	3,43
Akdeniz	112	1	8	3,42
Fatih	53	1	10	3,40
Kuzucubelen	5	2	4	3,40
Merkez	130	1	10	3,39
Viranşehir	109	1	7	3,28
Menderes	145	1	9	3,21
Seymenli	24	1	5	3,21
Çamlıca	15	2	4	3,20
Çankaya	17	1	5	3,18
Atatürk	81	1	7	3,04
Kaleköy	17	1	5	3,00
Takanlı - Pelitkoyağı	2	1	5	3,00
Demirışık - Tepeköy	19	1	5	2,84
Kuzucu	4	1	4	2,75
Sarılar	4	1	4	2,75
Akarca	3	2	4	2,67
Toplam	1.083	1	12	3,39

3,5
Türkiye ortalama HH büyüklüğü, 2016

3,39
Mazitli ortalama HH büyüklüğü, 2017

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Harita 11: Mezitli İlçesi Mahalleleri Ortalama Hanehalkı Büyüklükleri, 2017

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

4.2. Medeni Durum

TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi verilerine göre, 2016 yılı itibarıyla Mezitli İlçesi'nde yaşayan 15 yaş üstü nüfusun %62,67'si evli, %25,71'i hiç evlenmemiş, %4,5'i eşi ölmüş ve %7,12'si boşanmıştır. Yıllara göre dağılım incelendiğinde Mezitli İlçesi'nde evlilik oranlarının azalırken, boşanma oranlarının arttığı görülmektedir. (Tablo 117)

Tablo 117: Mezitli İlçesi Medeni Duruma Göre Nüfus Bilgileri (15 Yaş Üstü)

Yıllar	Boşandı		Eşi Öldü		Evli		Hiç Evlenmedi	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
2012	7.518	6,35	4.944	4,18	74.919	63,30	30.969	26,17
2013	8.043	6,57	5.171	4,23	77.551	63,39	31.574	25,81
2014	8.574	6,75	5.540	4,36	80.184	63,16	32.661	25,73
2015	9.139	6,91	5.859	4,43	83.587	63,22	33.637	25,44
2016	9.789	7,12	6.189	4,50	86.163	62,67	35.348	25,71

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

15 yaş üstü nüfusun medeni durum verileri cinsiyete göre incelendiğinde, kadınlarda boşanma oranının erkeklere göre daha yüksek olduğu, erkeklerde ise hiç evlenmemiş olanların oranının kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir. (Tablo 118)

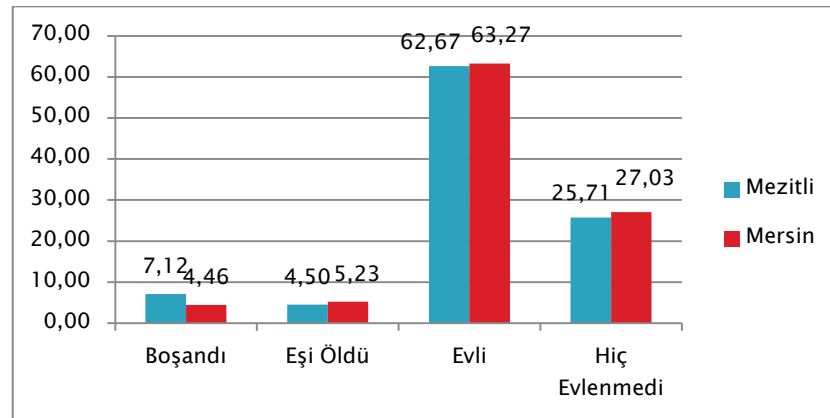
Tablo 118: Mezitli İlçesi'nde Medeni Durumunun Cinsiyete Göre Dağılımı, 2016 (15 yaş üstü nüfus)

Medeni Durum	Erkek		Kadın	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Boşandı	3.382	5	6.407	9
Eşi Öldü	687	1	5.502	8
Evli	42.789	64	43.374	61
Hiç Evlenmedi	19.814	30	15.534	22
Toplam	66.672	100	70.817	100

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

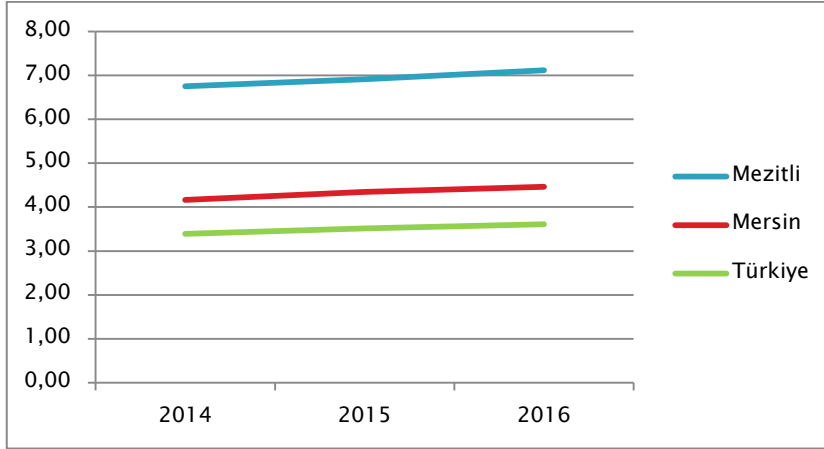
15 yaş üstü nüfusun medeni durum verileri karşılaştırmalı bir şekilde incelendiğinde; Mezitli genelinde boşanma oranı Mersin il geneli ortalamasına göre %2,7 değer düşük olduğu; evli oranı %0,6, bekâr oranı %1,3 ve dul oranı %0,7 değer daha yüksektir. (Grafik 28). 15 yaş üstü nüfusun boşanma oranları karşılaştırmalı bir şekilde incelendiğinde; tüm düzeylerde boşanma sayılarında bir artış eğilimi görülmekle birlikte; Mezitli İlçesi'nde boşanma oranının Mersin ve Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir (Grafik 29).

Grafik 28: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Medeni Durumu Karşılaştırması, 2016 (15 yaş üstü nüfus)

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

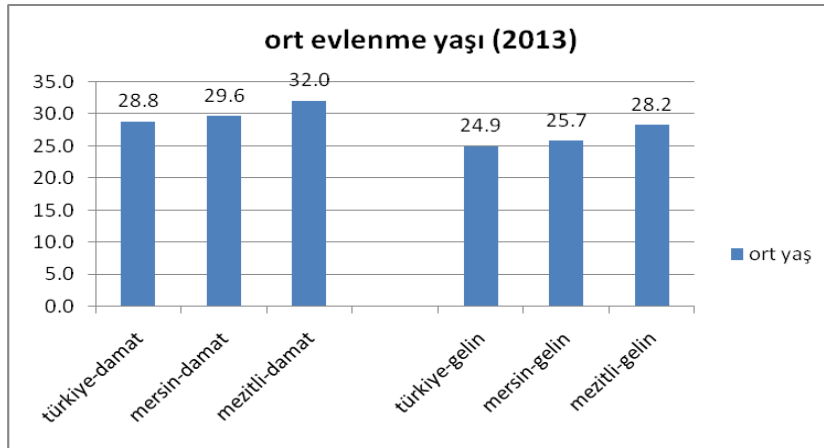
Grafik 29: Mezitli İlçesi Boşanma Oranının Türkiye Geneli ve Mersin İli ile Karşılaştırılması, 2016 (15 yaş üstü nüfus)

Kaynak: TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

2013 verilerine göre Mezitli İlçesi'nde ortalama damat yaşı Türkiye ortalamasından 3 yaş ve Mersin ortalamasından 2 yaş daha büyük olarak 32'dir. Aynı şekilde ortalama gelin yaşı da Türkiye ortalamasından 3 yaş ve Mersin ortalamasından 2 yaş daha büyük olarak 28'dir. Genel olarak bakıldığında; Mezitli İlçesi'nde evlenme yaşları Türkiye ve Mersin ortalamasının üzerinde olup, kadınların ortalama evlenme yaşının erkeklerden 4 yaş küçük olduğu görülmektedir. (Grafik 30)

Grafik 30: Türkiye, Mersin Ve Mezitli Düzeyinde Kadın ve Erkeklerde Ortalama Evlenme Yaşları, 2013

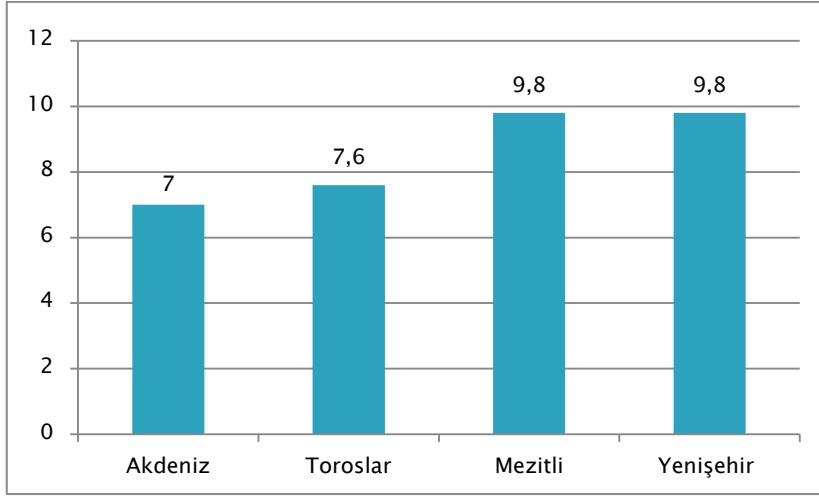

Kaynak: TÜİK Seçilmiş Göstergelerle Mersin, 2013

4.3. Eğitim Düzeyi

Mersin merkez ilçeleri (Akdeniz, Toroslar, Mezitli ve Yenişehir) birbiriyle karşılaştırıldığında Mezitli ve Yenişehir ilçeleri ortalama 9,8 eğitim yılı değeri ile diğer ilçelere göre daha yüksek bir eğitim seviyesine sahiptir (Grafik 31).

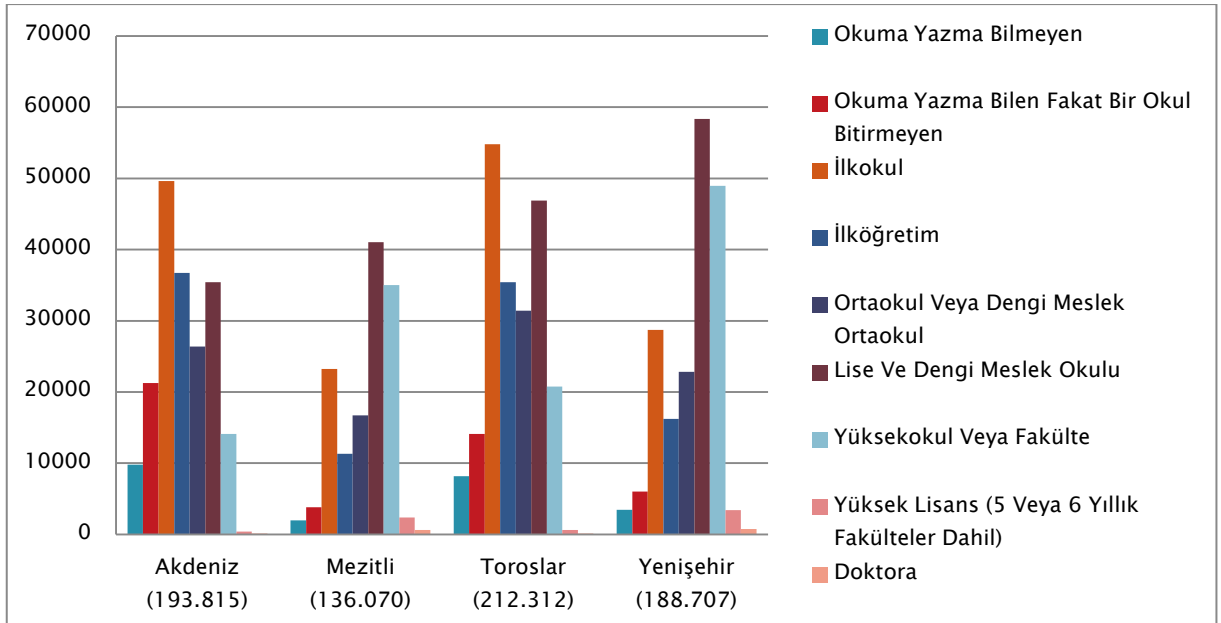
Grafik 31: Mersin İli Merkez İlçelerinde Ortalama Eğitim Yılı, 2013

Kaynak: TÜİK (2013) Seçilmiş Göstergelerle Mersin

2016 yılı verilerine göre 15 yaş üstü nüfusun eğitim durumu Mersin merkez ilçeleri için (Akdeniz, Toroslar, Mezitli ve Yenişehir) değerlendirildiğinde; Akdeniz ve Toroslar ilçelerinde ilköğretim düzeyi ve daha düşük seviyelerin ağırlıkta olduğu, Mezitli ve Yenişehir ilçelerinde ise lise düzeyi ve daha yüksek seviyelerinin ağırlıkta olduğu görülmektedir (Grafik 32).

Grafik 32: Mersin İli Merkez İlçeleri Eğitim Durumu Karşılaştırması, 2016

Kaynak: TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri Veritabanı

(*) 15 yaş üstü ilçe nüfusu ilçe isimlerinin yanında parantez içerisinde verilmektedir.

Mezitli İlçesi 15 yaş üstü nüfusu eğitim durumu incelendiğinde nüfusun okuma yazma bilme oranının %97,55 olduğu, okuma-yazma bilmeyen nüfusun 15 yaş üstü toplam nüfusa oranının ise %1,42 ile oldukça düşük olduğu görülmektedir. (Tablo 119)

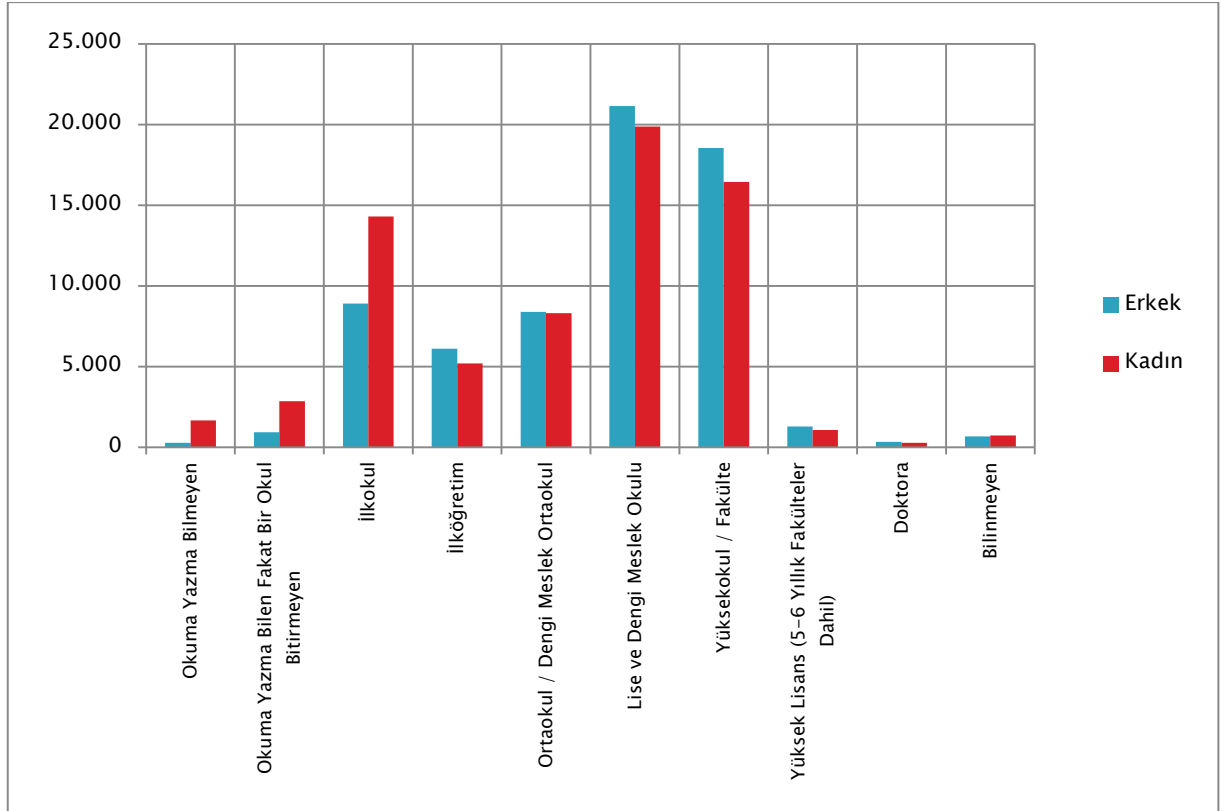
Tablo 119: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Okuma Yazma Durumu, 2015

Okuma Yazma Durumu		Mezitli		Mersin	
		Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Bilinmeyen	Erkek	676	0,49	4.167	0,31
	Kadın	743	0,54	4.310	0,32
	Toplam	1.419	1,03	8.477	0,63
Okuma Yazma Bilen	Erkek	68.400	49,75	640.386	47,91
	Kadın	65.719	47,80	650.063	48,63
	Toplam	134.119	97,55	1.290.449	96,54
Okuma Yazma Bilmeyen	Erkek	277	0,20	6.338	0,47
	Kadın	1.674	1,22	31.478	2,35
	Toplam	1.951	1,42	37.816	2,83

Kaynak: TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri Veritabanı

Mezitli İlçesi 15 yaş üstü nüfusun eğitim durumu incelendiğinde, genel olarak eğitim durumunun yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 120). Eğitim durumunun cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde (Grafik 33) erkeklerin eğitim düzeyinin kadınlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Grafik 33: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Eğitim Durumunun Cinsiyetlere Göre Dağılımı, 2016

Kaynak: TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri Veritabanı

Tablo 120: Mezitli İlçesi 15 Yaş Üstü Nüfusun Eğitim Durumu, 2016

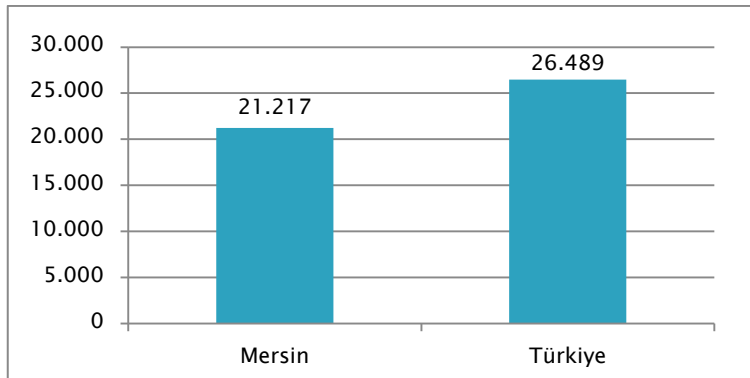
Eğitim Düzeyi	Sayı	Yüzde
Okuma Yazma Bilmeyen	1.951	1,42
Okuma Yazma Bilen Fakat Bir Okul Bitirmeyen	3.804	2,77
İlkokul	23.228	16,89
İlköğretim	11.322	8,23
Ortaokul veya Dengi Meslek Ortaokul	16.718	12,16
Lise ve Dengi Meslek Okulu	41.040	29,85
Yüksekokul veya Fakülte	34.999	25,46
Yüksek Lisans (5 veya 6 Yıllık Fakülteler Dahil)	2.378	1,73
Doktora	630	0,46
Bilinmeyen	1.419	1,03
Toplam	137.489	100,00

Kaynak: TÜİK Ulusal Eğitim İstatistikleri Veritabanı

4.4. Gelir ve Gelir Dağılımı

2014 yılı verilerine göre kişi başı gelir verileri incelendiğinde Mersin İli yıllık 21.217 TL ile Türkiye ortalamasının 5.200 TL gerisinde bir gelire sahiptir (Grafik 34).

Grafik 34: 2014 Yılı İtibari ile Türkiye ve Mersin'de Kişi Başına Düşen Yıllık Gelir (TL)

Kaynak: TÜİK Seçilmiş Göstergelerle Mersin, 2013

İl düzeyinde kişi başı gelir bilgileri elde edilebilirken, ilçe ve mahalle düzeyinde gelire ilişkin bir veri kaynağı bulunmamaktadır. Bu nedenle Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında Mezitli İlçesi genelinde ve mahalle düzeyinde hanehalkı gelirinin tespitine yönelik çalışmalar yürütülmüştür.

Araştırma sonuçlarına göre Mezitli İlçesi'nde hanelerin %63,7'si gelirlerini düzenli bir işten elde ettiklerini söylemişlerdir. İkinci en önemli gelir kaynağı ise %31,4 ile dulluk, emeklilik, engelli vb. maaşıdır. Çalışmaya katılanların %11,2'si tarla, bağ, bahçe ürünlerinden gelir elde ettiğini belirtirken %7,2'si kira, faiz hisse senedi gibi yatırım kaynaklarından gelir elde ettiğini vurgulamaktadır. Düzensiz

bir işten gelir elde ettiğini belirtenlerin oranı ise %10,6'dır. (Tablo 121) Çalışmaya katılanların yaklaşık 1/4'ü haneye birden fazla kalemden gelir geldiğini belirtmişlerdir (Tablo 122).

Tablo 121: Mezitli İlçesi'nde Yaşayan Nüfusun Gelir Kaynağı Dağılımı, 2017

Gelir Kaynağı (*)	Sayı	%
Düzenli bir işten elde edilen gelir	690	63,7
Dulluk, emeklilik, engelli vb. maaşı	340	31,4
Tarla, bağ, bahçe ürünlerinden elde edilen gelir	121	11,2
Düzensiz bir işten elde edilen gelir	115	10,6
Kira, faiz hisse senedi gibi yatırım kaynaklarından elde edilen gelir	78	7,2
Burs	29	2,7
Diğer	9	0,8
Sosyal yardımlar	8	0,7

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Çalışma kapsamında birden fazla gelir kaynağı belirtilmiştir.

Tablo 122: Mezitli İlçesi'nde Haneye Giren Toplam Gelir Sayısı, 2017

Haneye Giren Toplam Gelir Sayısı	Sayı	Yüzde
0	1	0,1
1	817	75,4
2	221	20,4
3	41	3,8
4	2	0,2
6	1	0,1
Toplam	1.083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Buna göre Mezitli İlçesi'nde bulunan hanelerin neredeyse tamamının en az bir kaynaktan gelen düzenli bir geliri bulunmaktadır. Araştırması sonuçlarına göre, Mezitli İlçesi'nde hanede ortalama çalışan kişi sayısı 1,46'dır. Bununla birlikte hanelerin %10'unda hiç çalışan yoktur. (Tablo 123) Bu durum ilçede emekli ve öğrenci nüfusunun fazla olması ile açıklanabilir.

Tablo 123: Mezitli İlçesi Hanede Çalışan Kişi Sayısı, 2017

Çalışan Sayısı	Sayı	Yüzde
Çalışan yok	99	10,0
1 kişi	451	45,7
2 kişi	348	35,3
3 kişi	69	7,0
4 kişi	17	1,7
5 +	3	0,3
Toplam	987	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Toplam hanehalkı geliri incelendiğinde, çalışmaya katılanların %11,4'ü asgari ücretin altında gelir elde ettiklerini ifade etmişlerdir. Asgari ücret ile 3.000 TL arasında gelir elde ettiklerini belirtenlerin oranı %40,5'tir. 3.000-5.000 TL arasında gelir elde edenlerin oranı %27,5 iken, 5.000- 10.000 TL arasında gelir elde edenlerin oranı %14,9 ve 10.000 TL üstü gelir elde edenlerin oranı ise %5,6'dır. (Tablo 124) Mahalle düzeyinde yoğunluklu gelir dağılımı Harita 12'de verilmektedir.

Tablo 124: Mezitli İlçesi Hanehalkı Aylık Gelir Miktarı Dağılımı, 2017

Bir Ayda Eve Giren Toplam Gelir Miktarı	Sayı	Yüzde
Asgari ücretin (1.404 TL) altında	124	11,4
Asgari ücret (1.404 TL) – 3.000 TL	439	40,5
3.000 TL – 5.000 TL	298	27,5
5.000 TL – 10.000 TL	161	14,9
10.000 TL üstü	61	5,6
Toplam	1.083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

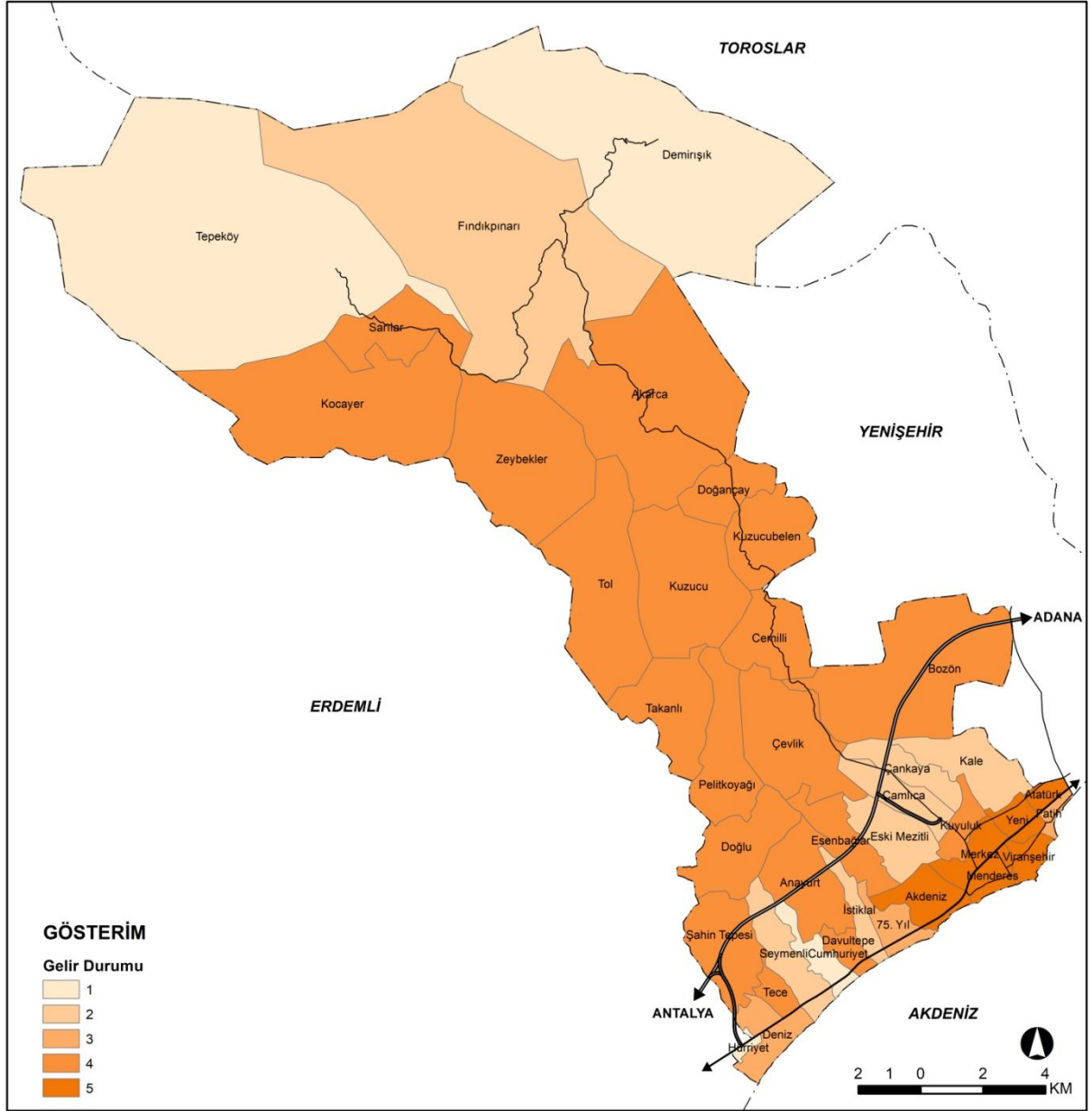
Gelire ilişkin en temel göstergelerden birisi, gelir toplam miktarının yanı sıra gelirin, hanehalkının geçimine yetip yetmemesidir. Buna ilişkin olarak Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına katılanlara gelirlerinin geçimlerine yetip yetmediği sorulmuştur. Çalışmaya katılanların sadece %10'u kazandığı para ile birikim yaptığını belirtirken, katılanların yaklaşık yarısı (%47) kazandığı paranın geçimine zor yettiğini bildirmiştir. Nüfusun %43,1'i ise kazandığı paranın geçimine yettiğini belirtmiştir. (Tablo 125) Mezitli İlçesi'nde, genel olarak geliri zor yetenler, yaklaşık %47 gibi yüksek bir orana sahiptir. Gelirin zor yettiği algısı, kişilerin psikolojik iyi olma halini olumsuz etkileyen etmenlerin başında gelmektedir. Mahalle düzeyinde yoğunluklu geçim algısı dağılımı Harita 13'de verilmektedir.

Tablo 125: Mezitli İlçesi Hanehalkı Geçim Düzeyi, 2017

Geçim Düzeyi	Sayı	Yüzde
Kazandığımız para geçimimize zor yetiyor	504	47,0
Kazandığımız para geçimimize yetiyor	462	43,1
Kazandığımız para ile birikim yapabilmekteyiz	107	10,0
Toplam	1.073	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

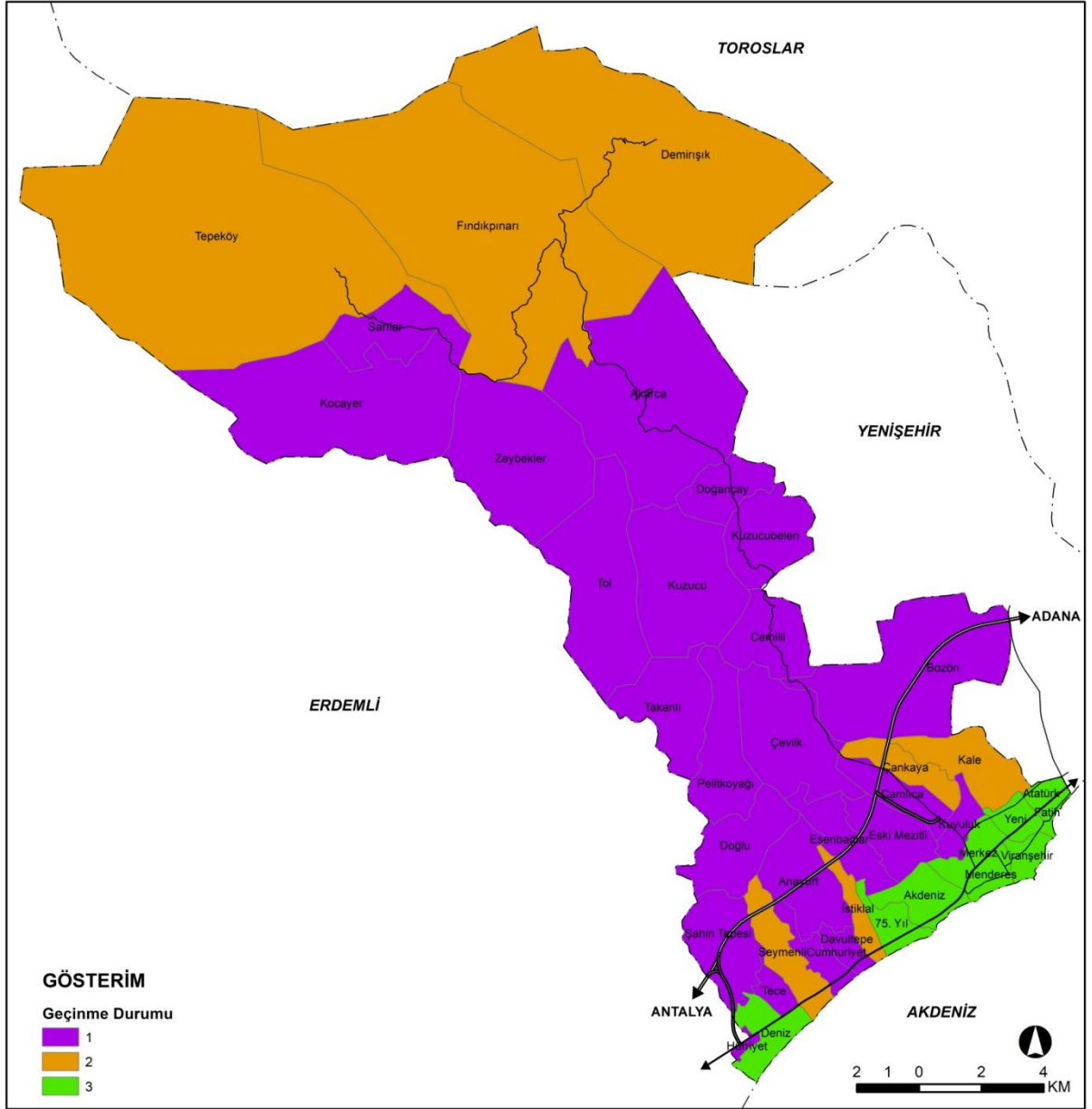
Harita 12: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Görülen Hanehalkı Aylık Gelir Miktarı

1 no.lu lejant kategorisi: Bu mahalleler, gelir seviyesinin en düşük olduğu mahallelerdir. Bu mahallelerde yaşayanların yaklaşık %67,57'si asgari ücretin altında geliri olduğunu; %20,00'si ise gelirin 1404 ile 3000 Türk Lirası arasında olduğunu beyan etmiştir. Bu mahallelerde yaşayanlar arasında gelirin 10.000 Türk Lirası'nın üzerinde olduğunu belirten çıkmamıştır. **2 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahallelerde yaşayanlar, genel olarak gelirlerinin 1404 ile 3000 Türk Lirası arasında olduğunu beyan etmiştir. Bu beyanda bulunanların oranı % 57,63'tür. **3 no.lu lejant kategorisi:** Bu grup bir önceki grup ile benzer özellikler sergilemektedir. Ancak bu gruptaki mahallelerde yaşayanlardan gelirin 1404 ile 3000 Türk Lirası olduğunu ifade edenler yüzde olarak daha az, gelirin 3000 ile 5000 Türk Lirası arasında olduğunu ifade edenler ise daha fazladır. **4 no.lu lejant kategorisi:** Bu gruptaki mahallelerde yaşayanların gelir düzeyleri, dördüncü grupta yer alanlara göre daha iyidir. Bu mahallelerde yaşayanlar, daha büyük bir oranda, 3000 ile 5000 Türk Lirası arasındaki gelirle eşleşmektedir. **5 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahallelerde yaşayanlar, gelir seviyesi en yüksek olanlardır.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Harita 13: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Olarak Görülen Geçim Algısı

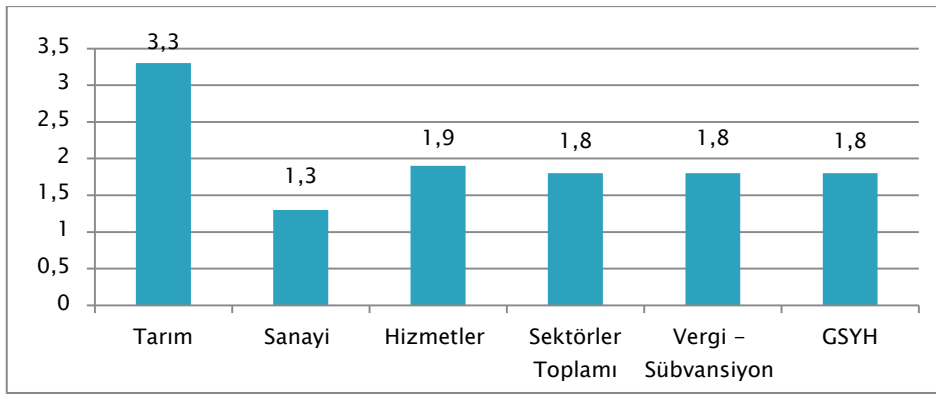
1 no.lu lejant kategorisi: Geliri zor yetenlerin yoğun olarak bulunduğu mahallelerdir. Bu mahallelerde birikim yapabilenlerin oranı yaklaşık %10 civarındadır. Daha çok kırsal mahalleleri içermektedir. **2 no.lu lejant kategorisi:** Geliri zor yetenler ve geliri/gideri arasında denge bulunanlar eşit oranda bulunmaktadır. Bu mahallelerde birikim yapabilenlerin oranı görece düşüktür. İkinci konut olarak yayla evlerinin mahalleler ile hem kentsel hem de kırsal nitelik sergileyen geçiş bölgesi mahalleleri bu gruptadır. **3 no.lu lejant kategorisi:** Gelirin en üst düzeyde yeterli olduğu mahalleler bu mahallelerdir. Ayrıca bu mahallelerde birikim yapabilenlerin oranı görece yüksektir.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

4.5. Ekonomik Faaliyetler

2014 yılı itibariyle Mersin ili Türkiye’de üretilen toplam Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla’nın (GSYH) %1,8’ini üretmektedir. Bu oran Mersin’in toplam Türkiye nüfusu içindeki payı (2016 yılı için %2,2) düşünüldüğünde düşük bir değer olarak değerlendirilebilir. Üretilen GSYH sektörel bazda değerlendirildiğinde Mersin İli’nin tarım sektöründe %3,3’lük bir oranı yakalarken, sanayi sektöründe ise %1,3’lük bir düzeye çekildiği görülmektedir. Bu da Mersin’deki temel üretim alanının tarımsal üretim olduğunu göstermektedir.

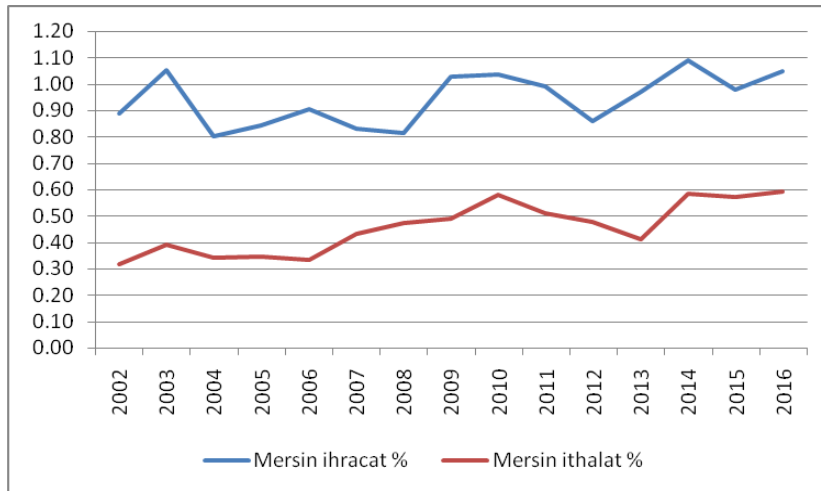
Grafik 35: Mersin İli Sektörlere Göre Gayri Safi Yurtiçi Hâsıla Payı, 2014

Kaynak: TÜİK Bölgesel istatistikler

2002-2016 yılları arasındaki ithalat-ihracat verileri değerlendirildiğinde Mersin İli ihracatta Türkiye ihracatının ortalama %1’ini gerçekleştirirken, Türkiye ithalatının ortalama %0,5’ini gerçekleştirmektedir. Bu anlamda Mersin ili ihracatçı bir il olarak değerlendirilebilir. Mersin Limanı’nın, bu göstergelerde önemi büyüktür. (Grafik 36)

Grafik 36: 2002-2016 yılları arası Mersin İli İthalat - İhracat Oranlarındaki Değişim

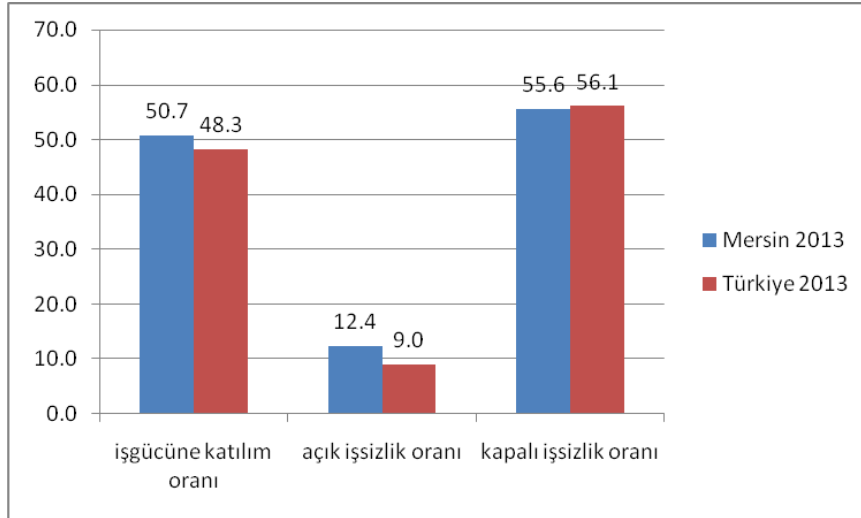
Kaynak: TÜİK, Dış Ticaret İstatistikleri

Ekonomik faaliyetlerin kent içinde dağılımı incelendiğinde; Liman ve Serbest Bölgenin kentin doğusunda olmasından ötürü üretim ve depolama faaliyetleri kentin doğu koridorunda yer seçmektedir. Mezitli İlçesi perakende ticaret ve hizmet sektörünün yoğunlaştığı alt merkez konumundadır. Kırsal nitelikli kuzey bölgelerinde tarımsal faaliyetler sürdürülmektedir. İlçe içerisinde üretime yönelik orta ya da büyük ölçekli tesis bulunmamaktadır. Yeni Mahalle’de bulunan Mezitli Küçük Sanayi Sitesi’nin de üst ölçekli plan kararları doğrultusunda kent içinde başka bir alana taşınması planlanmaktadır.

4.6. İşgücü ve İşgücüne Katılım

2013 yılı itibariyle işgücü istatistikleri değerlendirildiğinde Mersin’de işgücüne katılım oranı %50,7 ile Türkiye ortalamasının üzerindedir. Bu nedenle Mersin İli’nde açık işsizlik oranı (işgücüne katılanlar arasındaki işsizlik) %12,4 ile Türkiye ortalamasının üzerinde iken, kapalı işsizlik oranı (çalışabilir nüfus içinde istihdam edilmeyen nüfus) %55,6 ile Türkiye ortalamasının altındadır. (Grafik 37)

Grafik 37: Mersin İli İşgücüne Katılım ve İşsizlik Oranları, 2013

Kaynak: TÜİK (2013) Seçilmiş Göstergelerle Mersin

İlçe düzeyinde işgücüne katılım verisi bulunmamaktadır. Bu nedenle Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında görüşülen 1.083 kişiye bir işte çalışıp çalışmadıkları; çalışıyorlarsa işteki konumları, çalışmıyorlarsa çalışmama sebepleri sorulmuştur. Araştırmanın sonuçlarına göre Mezitli İlçesi nüfusunun %55’inin gelir getirici bir işte çalıştığı, %45’inin ise gelir getirici bir işte çalışmadığı tespit edilmiştir. Nüfusun istihdam durumuna göre dağılımı Tablo 126’te verilmektedir.

2016 yılı verilerine göre 15 yaş üzeri nüfusun işgücüne katılım oranı Türkiye genelinde %52, TR62 Mersin-Adana Bölgesinde ise %50’dir. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre Mezitli

İlçesi'nde 18 yaş üstü nüfusun işgücüne katılım oranı %55 ile Türkiye ve TR62 Bölgesi ortalamalarının üzerinde çıkmaktadır.

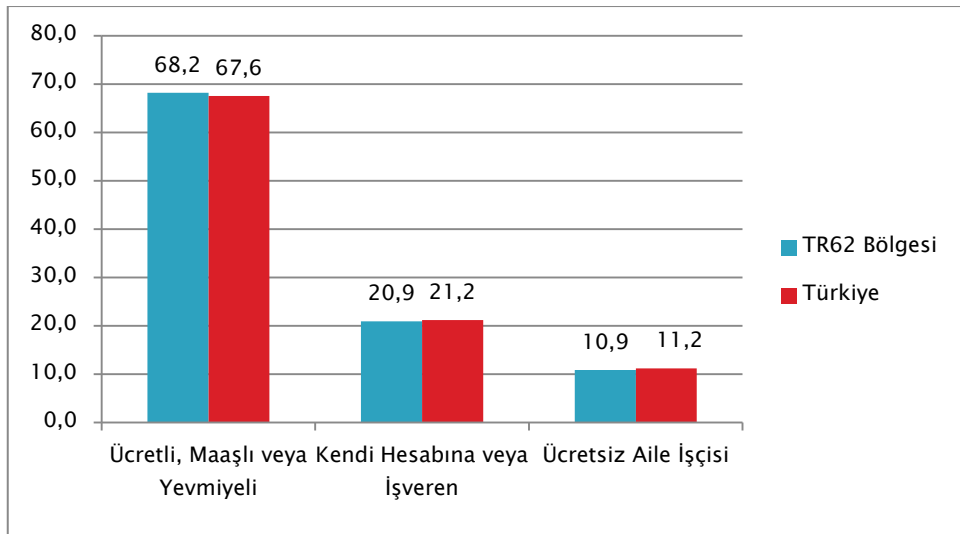
Tablo 126: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü Nüfusun İstihdam Durumuna Göre Dağılımı, 2017

		Sayı	Yüzde
Gelir Getirici Bir İşte Çalışan	İşveren	62	5,72
	Kendi hesabına/düzenli	67	6,19
	Maaşlı memur/düzenli	209	19,30
	Ücretli işçi/düzenli	175	16,16
	Yevmiyeli/geçici	50	4,62
	Ücretsiz aile işçisi	26	2,40
Gelir Getirici Bir İşte Çalışmayan	Öğrenci	94	8,68
	Emekli	171	15,79
	Ev kadını	159	14,68
	İrat sahibi	3	0,28
	Özürlü-engelli-hasta	13	1,20
	İşsiz	39	3,60
Diğer		15	1,39
Toplam		1.083	100

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

2016 yılı çalışan nüfusun işteki konum verileri değerlendirildiğinde Türkiye oranları ile TR62 (Adana-Mersin) Bölgesi oranlarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Çalışanların yaklaşık 2/3'ü ücretli, maaşlı ve yevmiyeli olarak çalışırken, 1/4'ü işveren olarak veya kendi hesabına çalışmakta, 1/10'u ise ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır. (Grafik 38)

Grafik 38: Türkiye ve TR62 Bölgesi 15 Yaş Üstü Çalışan Nüfusun İşteki Konumu, 2016

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçları (2014 ve sonrası)

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında elde edilen verilere göre, Mezitli İlçesi'nde çalışan nüfusun %10,5'i işveren iken %11,4'ü kendi hesabına çalışmakta, %35,5'i memur, %29,7'si işçi, %8,5'i geçici işlerde ve %2,4'ü de ücretsiz aile işçisi olarak çalışmaktadır (Tablo 127). Bu oranlara göre Mezitli İlçesi'nde ücretsiz aile işçisi konumunda çalışanların oranının Türkiye ve TR62 Bölgesi ortalamasının altında olduğu; ücretli, maaşlı ve yevmiyeli çalışanların oranının ise daha yüksek olduğu görülmektedir. İşveren ve kendi hesabına çalışanların oranı ise Türkiye ve TR62 Bölgesi ortalamasına çok yakındır.

Tablo 127: Mezitli İlçesi'nde Gelir Getirici Bir İşte Çalışan Nüfusun İstihdam Durumuna Göre Dağılımı, 2017

Çalışan Nüfusun İşteki Konumu	Sayı	Yüzde
İşveren	62	10,5
Kendi hesabına/düzenli	67	11,4
Maaşlı memur/düzenli	209	35,5
Ücretli işçi/düzenli	175	29,7
Yevmiyeli/geçici	50	8,5
Ücretsiz aile işçisi	26	4,4
Toplam	589	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına göre, gelir getirici bir işte çalışmadığını belirtenlerin %19,6'sını öğrenciler, %35,7'sini emekliler, %33,2'sini ev kadınları, %0,6'sını irat sahipleri, %2,7'sini özürlü-engelli-hastalar ve %8,1'ini işsizler oluşturmaktadır. (Tablo 128) Çalışmayan nüfusun mahallelere göre yoğunluklu dağılımı Harita 14'de verilmektedir.

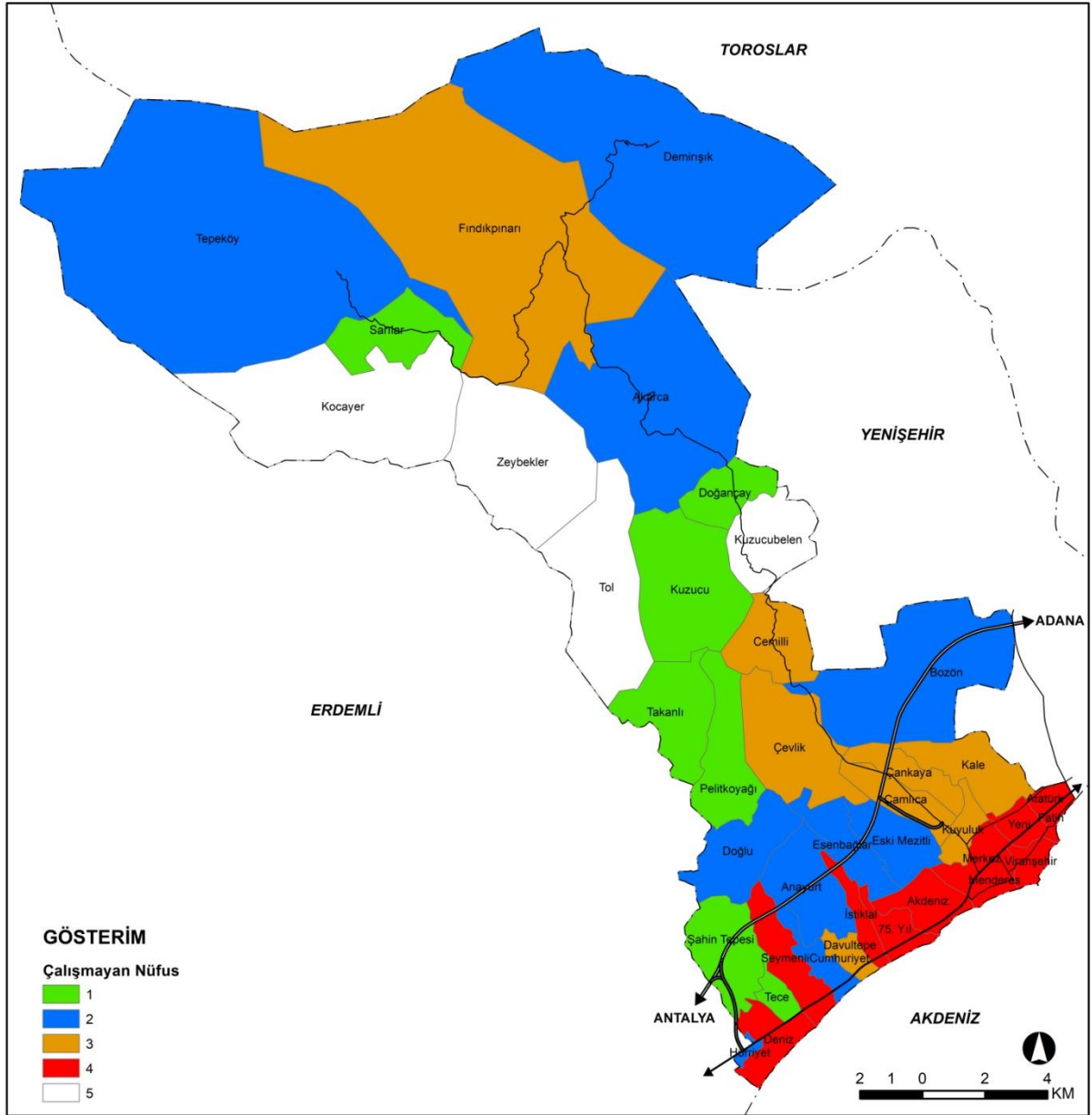
Mezitli İlçesi'nde çalışmayan nüfusun neden çalışmadığı incelendiğinde (Tablo 128), emekli ve ev hanımlarının oranının yüksek olduğu, ayrıca öğrencilerin de %19,6 gibi yüksek bir oranda İlçe'de yaşadıkları tespit edilmiştir.

Tablo 128: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü Çalışmayan Nüfusun Çalışmama Nedenine Göre Dağılımı, 2017

	Sayı	Yüzde
Öğrenci	94	19,6
Emekli	171	35,7
Ev kadını	159	33,2
İrat sahibi	3	0,6
Özürlü-engelli-hasta	13	2,7
İşsiz	39	8,1
Toplam	479	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Harita 14: Mezitli İlçesi Mahallelerinde Yoğunluklu Çalışmayan Nüfus Dağılımı

1 no.lu lejant kategorisi: Bu mahalleler, işsizlerin yüzdesinin çok yüksek olduğu mahallelerdir. **2 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler, ev kadınlarının yüzdesinin belirgin bir biçimde fazla olduğu mahallelerdir. **3 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahallelerde, emeklilerin temsil edilme yüzdeleri oldukça yüksektir. Ayrıca Mezitli ortalamasına yakın değerlerde bir öğrenci grubu bulunmaktadır. **4 no.lu lejant kategorisi:** Bu mahalleler, Mezitli ortalamasını en iyi biçimde yansıtan mahallelerdir. Bu mahallelerde öne çıkan gruplar öğrenciler (ortalaması %21,34); emekliler (ortalaması %37,72); ev kadınları (ortalaması %31,51) ve işsizlerdir (ortalaması %7,20). 2016 yılı itibarı ile Mezitli'deki nüfusun yaklaşık % 84,87'sinin bu mahallelerde yaşıyor olması da, bu mahallelerdeki çalışmayan nüfus profilinin Mezitli profiline benzemesinin temel nedenidir. **5 no.lu lejant kategorisi:** Verisi bulunmayan mahalleler.

(*) Bu harita, hiyerarşik kümeleme yöntemlerinden birisi olan Ward Tekniği kullanılarak elde edilmiştir.

Türkiye ve TR62 Bölgesinde çalışmayan nüfusun çalışmama nedeni incelendiğinde (Tablo 129) ev işleri ile ilgileniyor olmak en belirgin çalışmama nedeni olarak çıkmaktadır. Bu oran, Mezitli İlçesi'nde (ev kadını) %33,2 ile Türkiye ve TR62 Bölgesi oranından daha düşüktür¹³⁴, yani Mezitli İlçesi'nde kadınların işgücüne katılımı Türkiye ve TR62 Bölgesine göre daha yüksektir. Çalışmama nedenleri karşılaştırmalı bir şekilde incelendiğinde bir diğer belirgin farklılık ise emeklilik nedeni ile çalışmama oranlarına ilişkindir. Türkiye genelinde emeklilik nedeni ile çalışmayan nüfusun toplam çalışmayan nüfusa oranı %14,76 ve TR62 Bölgesinde %11,81 iken bu oran Mezitli İlçesi'nde %35,7 olarak tespit edilmiştir. Buna göre, Mezitli İlçesi'nde emekli nüfusun olukça yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 129: Türkiye ve TR62 Bölgesinde 15 Yaş Üstü Çalışmayan Nüfusun Çalışmama Nedenine Göre Dağılımı, 2016

	TR62 Bölgesi		Türkiye	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
İş Bulma Ümidi Yok	63.000	4	658.000	2,33
İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olan/Diğer	156.000	11	1.762.000	6,25
Mevsimlik Çalışıyor	4.000	0	89.000	0,32
Ev İşleri İle Meşgul	500.000	34	11.098.000	39,37
Eğitim Ve Öğretime Devam Ediyor	200.000	14	4.541.000	16,11
Emekli	172.000	12	4.160.000	14,76
Özürlü, Yaşlı Veya Hasta	225.000	15	4.036.000	14,32
Ailevi Ve Kişisel Nedenler	117.000	8	1.637.000	5,81
Diğer	20.000	1	205.000	0,73
Toplam	1.457.000	100	28.186.000	100

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri Bölgesel Sonuçları (2014 ve sonrası)

İşsizlik

TÜİK İşgücü istatistikleri incelendiğinde Türkiye'de 2016 yılı verilerine göre 15 yaş üstü nüfusta işsizlik oranı %10,9'dur. TR62 Bölgesinde bu oran Türkiye ortalamasına yakın seyretmektedir (Tablo 130). Mezitli'de 18 yaş üstü nüfus ile yapılan Mezitli Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması sonuçlarına göre işsizlerin toplam örneklemdaki oranı %3,6 iken, gelir getirici bir işte çalışmayan örneklem içerisindeki oranı %8,1 (Tablo 128). Buna göre Mezitli İlçesi'nde işsizlik oranının Türkiye ve TR62 Bölgesi ile karşılaştırıldığında belirgin bir problem olarak ön plana çıkmadığı söylenebilir.

Tablo 130: Türkiye ve TR62 Bölgesi 15 Yaş Üstü İşsizlik Oranları, 2016

	Türkiye	TR62 Bölgesi
15 yaş üstü	10,9	10,6
15-24 yaş	19,4	-
15-64 yaş	11,1	10,4

Kaynak: TÜİK İşgücü İstatistikleri

¹³⁴ İşgücü verileri Türkiye ve TR62 Bölgesi düzeyinde TÜİK tarafından toplanmış olup 15 yaş üstü nüfusu kapsamaktadır. Mezitli İlçesi özelinde hazırlanan araştırma kapsamında ise 18 yaş üstü nüfus araştırmaya dahil edilmiştir. Örneklem yaş grupları farklı olmasına karşın, çalışma kapsamında Mezitli İlçesi, Türkiye ve TR62 Bölgesi ile genel bir fikir vermesi açısından karşılaştırmalı bir şekilde değerlendirilmiştir.

Mezitli Sosyo-Ekonomik Durum Araştırması kapsamında işsiz olduğunu belirten katılımcıların cinsiyet, yaş grubu ve eğitim durumları incelendiğinde; Mezitli İlçesi'nde genç nüfusta işsizliğin fazla olduğu görülmekte, öte yandan cinsiyete göre çok belirgin bir farklılık göze çarpmamaktadır. Eğitim durumuna göre incelendiğinde ise daha çok lise ve üstü eğitim düzeyindeki nüfusta işsizlik oranının yüksek olduğu görülmektedir. (Tablo 131)

Tablo 131: Mezitli İlçesi'nde 18 Yaş Üstü İşsiz Nüfusun Cinsiyet, Yaş ve Eğitim Durumları, 2017

Cinsiyet	Sayı	Yüzde	Yaş	Sayı	Yüzde	Eğitim Düzeyi	Sayı	Yüzde
Kadın	18	46,2	18-29	17	43,6	Okuryazar değil	1	2,6
Erkek	21	53,8	30-39	13	33,3	İlkokul	5	12,8
Toplam	39	100,0	40-49	4	10,3	Ortaokul	3	7,7
			50-59	3	7,7	Lise	10	25,6
			60-69	1	2,6	Yüksek okul -Üniversite	18	46,2
			70+	1	2,6	Yüksek Lisans -Doktora	2	5,1
			Toplam	39	100,0	Toplam	39	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Sosyal Güvenlik

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında katılımcılara sosyal güvenlik durumları sorulmuştur. Buna göre katılımcıların %42,4'ü SSK, %14,7'si Bağ-Kur, %30,1'i Emekli Sandığı ve %2,9'u özel sağlık sigortası güvencesi altında olup; %10'unun sosyal güvencesi bulunmadığı tespit edilmiştir (Tablo 132).

Tablo 132: Mezitli İlçesi'ndeki Nüfusun Sosyal Güvence Türüne Göre Dağılımı, 2017

	Frekans	Yüzde
SSK	459	42,4
Bağ-kur	159	14,7
Emekli sandığı	326	30,1
Özel sigorta	31	2,9
Yok	108	10,0
Toplam	1083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Sosyal güvenliği bulunmayan nüfusun Tepeköy-Demirışık, Kuyuluk, Şahintepesi, Hürriyet mahallelerinde yoğunlaştığı, Doğançay Mahallesi'nde ise sosyal güvencesi olmayan nüfusun sosyal güvencesi olan nüfusa göre daha ağırlıklı olduğu görülmektedir.

4.7. Gündelik Yaşam

Gündelik yaşam içerisinde bireylerin sadece fiziksel olarak değil, aynı zamanda sosyal ve kültürel olarak aktif olmaları, kişisel ve toplumsal sağlık açısından önemlidir. Sosyal ve kültürel olarak aktif olma aynı zamanda zamanın iyi değerlendirilmesini ve üretkenliği de beraberinde getirecektir.

Bireyler arası etkileşim ve sosyalleşme kültürel etkinliklere katılım, hobi icra etme, boş zamanlarını etkin değerlendirme ile sağlanabilir.

Mezitli İlçesi'ndeki sosyal ve kültürel etkinliklerin büyük bir bölümü Mezitli Belediyesi tarafından düzenlenmektedir. Mezitli Belediyesi, sosyal ve kültürel etkinliklere önem vermekte; Belediye'ye ait Sanat Evi, Gençlik Kültür Merkezi gibi tesislerde etkinliklerin sürekliliği sağlanmaktadır. Mezitli Belediyesi her sene Soli Güneş Festivalini düzenlemektedir. Bu kapsamda yürütülen etkinlikler ile koruma bilinci geliştirilirken, kurulan festival alanı ile sosyal ve kültürel bütünleşmeye katkı sağlanmaktadır. 2015 yılında faaliyete geçen yazlık sinema, Mezitli İlçesi'ndeki sinema salonu eksikliğini giderirken ayrıca ucuza ve bazı gösterimlerde ücretsiz bir şekilde vatandaşların film izlemesini olanaklı kılmaktadır. Mezitli Belediyesi tarafından düzenlenen etkinlikler dışında Mersin Müzik Festivali kapsamında Soli Pompeiopolis Antik Limanında konserler düzenlenmektedir.

Mezitli İlçesi'nde nüfusun boş zamanlarını nasıl değerlendirdikleri, sosyal ve kültürel etkinliklere katılımı ve gündelik hayatlarına ilişkin genel bilgiler edinmek amacı ile Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında çeşitli sorular yöneltilmiştir.

Mezitli İlçesi'nde yaşayan nüfusun boş vakitlerini nasıl değerlendirdiklerini görmek adına katılımcılara boş vakitlerini nerede değerlendirdikleri sorulmuştur. Araştırmaya katılanların %27,9'u boş vakitlerini sadece bir çeşit yerde (genellikle ev olarak verilmiştir bu yanıt) geçirdiğini belirtirken, katılımcıların çoğunluğu ise %70,1 oranında boş vakitlerini birden çok çeşitli ve farklı mekânlarda geçirdiğini belirtmiştir (Tablo 132).

Tablo 133: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Boş Vakitlerini Geçirdiği Mekân Sayısı, 2017

Mekân Çeşidi	Sayı	Yüzde
1	302	27,9
2	272	25,1
3	220	20,3
4	115	10,6
5	59	5,4
6	48	4,4
7	27	2,5
8	13	1,2
9	5	0,5
Toplam	1061	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Boş vakitlerini geçirdikleri mekânlar incelendiğinde en fazla “ev” yanıtının geldiği görülmektedir. Verilen yanıtlar arasında sahil, park, bahçe gibi açık alan kamusal mekânların oranı ise toplamda %65,5 olup, azımsanamayacak kadar yüksektir. Bu durum Mezitli’de yaşayanların boş zamanların açık alanlarda geçirmeyi tercih ettiğini göstermektedir. (Tablo 134)

Tablo 134: Mezitli İlçesi'nde Nüfusun Boş Vakitlerini Geçirdiği Mekân Türü, 2017

	Sayı*	Yüzde
Ev	733	69,1
Sahil	400	37,7
Akraba-arkadaş-komşu ziyareti	345	32,5
Park-bahçe	295	27,8
Café-restoran	274	25,8
AVM	265	25,0
Çarşı Pazar	249	23,5
Kahvehane	161	15,2
Dernek-lokal	105	9,9
Diğer	37	3,5
Spor Alanı	23	2,2

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Çoklu yanıt verilmiştir. Toplam katılımcı sayısı 1.061'dir.

Ankete katılanların büyük bir çoğunluğu günlük haberleri televizyondan; yarısından fazlası sosyal medyadan takip etmektedir. Bununla birlikte online ya da basılı gazete ve dergi ise üçüncü sırada haber takip aracı olarak kullanılmaktadır. (Tablo 135) Katılımcıların yaklaşık yarısı birden fazla haber takip kanalı kullanmaktadır. (Tablo 136)

Tablo 135: Mezitli İlçesi'nde Vatandaşların Günlük Haberleri Takip Etme Biçimi

	Sayı	Yüzde
Gazete - Dergi (Basılı ya da Online)	400	36,9
Sosyal Medya (Facebook, Twitter vb)	602	55,6
Televizyon	738	68,1
Diğer	7	0,6
Günlük Haber Takip Etmiyor	34	3,1

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla yanıt vermiştir.

Tablo 136: Mezitli İlçesi'nde Vatandaşların Günlük Haberleri Takip Ettikleri Haber Kaynağı Sayısı

	Sayı	Yüzde
0	43	4,0
1	491	45,3
2	392	36,2
3	156	14,4
4	1	0,1
Toplam	1.083	100,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Katılımcıların %9,7'si son bir hafta içinde tiyatro ya da sinemaya gittiğini belirtirken, %15,8'i hiç tiyatro ya da sinemaya gitmediğini belirtmiştir. (Tablo 137) Nüfusun yarısından fazlasının sinema ve tiyatroya gittiği, ancak %41,3'ünün son 5 yıl ya da daha fazla süredir gitmediği görülmektedir. Hiç sinema ya da tiyatroya gitmeyenlerin oranı %15,8'dir. Mezitli İlçesi'ndeki 40 mahallenin kırsal ya da

kentsel nitelik göstermesine bakmaksızın 33'ünde de hiç sinemaya ya da tiyatroya gitmemiş katılımcılar bulunmaktadır.

Tablo 137: Mezitli İlçesi'nde Yaşayanların Sinemaya ya da Tiyatroya Gitme Sıklığı

	Sayı	Yüzde
Son bir hafta içinde	105	9.7
Son bir ay içinde	226	20.9
Son bir yıl içinde	305	28.2
Son beş yıl içinde	150	13.9
Son beş yıldan da önce	126	11.6
Hiç gitmemiş	171	15.8
Toplam	1083	100.0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına katılan 1.087 kişiden 568'i bir hobisi olduğunu belirtmiştir. Katılımcıların hobileri dağılımı incelendiğinde ağırlıklı olarak müzik dinlemek ya da bir müzik aleti çalmak ve spor yapmak faaliyetlerinin ön plana çıktığı görülmektedir. (Tablo 137)

Tablo 138: Mezitli İlçesi'nde Yaşayanların İcra Ettikleri Hobi Türleri ve Dağılımları

Hobi Türü			Sayı	Yüzde
Hobisi Olanlar	Müzik	Müzik Aleti Çalmak	88	10,06
		Müzik dinlemek	21	
	Resim Yapmak		44	4,06
	Fotoğrafçılık		42	3,88
	Avcılık	Balık Tutmak	23	3,14
		Genel	11	
	El İşi		69	6,37
	Kitap Okumak		43	3,97
	Spor yapmak	Genel	42	9,60
		Voleybol	11	
		Basketbol	7	
		Bisiklete Binmek	5	
		Dağcılık	2	
		Dalma	2	
		Futbol	19	
		Yoga	2	
		Yürüyüş	7	
		Yüzme	7	
	Bahçe İşleri	Genel	12	1,85
		Çiçek yetiştirmek	8	
	Diğer *		97	8,96
Hobisi Olmayanlar		521	48,11	
		1.083	100,00	

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Diğer kategorisinde belirtilen hobilerden bazıları; atıcılık, dans, bulmaca, satranç, marangozluk, pasta yapmak, tiyatro, yelken

4.8. Kent Güvenliği ve Suç

Güvenlik, göçebe insan topluluklarının yerleşik hayata geçme ve kent kurma nedenlerinden birisidir. Eski zamanlardan beri güvenlik, insanların üzerinde durduğu ve çeşitli önlemler geliştirdiği bir konu olmuştur. Özellikle yerleşmenin ölçeği büyüdükçe ve tanışıklık düzeyi azaldıkça güvenlik ihtiyacı da artmaktadır. Bu açıdan yaklaşıncı kentleşme her zaman olumlu özellikler ile birlikte gelmemektedir. Kentleşme oranı arttıkça kentteki suç oranları da artabilmektedir.¹³⁵

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesinin 3. maddesine göre “Yaşamak, özgürlük ve kişi güvenliği herkesin hakkıdır”.¹³⁶ Güvenlik, en temel insan hakkı olup, güvenliğin sağlanması adına çeşitli kurallar dizgesi oluşturulmaktadır. Ancak suç sadece ceza ile değil, aslen önleme faaliyetleri ile azaltılabilecek bir olgudur. Kentlerde güvenlik kavramı genellikle gelişmişlik düzeyi ile doğru orantılı olduğu düşünülürse, kentsel çevrenin iyileştirilmesi esnasında sosyal ve kültürel çevrenin de iyileştirilmesi, özellikle yabancılaşmayı en aza indirmek adına gençler ve kente yeni gelenler için yum çalışmalarının yürütülmesi, istihdam artırıcı çalışmaların yürütülmesi suç oluşumuna karşı alınabilecek önemlerdir.

Suç ve Çocuk

Güvenlik birimine gelen ya da getirilen çocukların geliş nedenleri incelendiğinde Mersin İli'nde, TR62 Bölgesi ve Türkiye geneli ile benzer bir şekilde, geliş / getiriliş nedeninin yaklaşık %52 oranla mağduriyet ve daha sonra yaklaşık %32 oranla suça sürüklenme olduğu görülmektedir. (Tablo 139)

Tablo 139: Türkiye, TR62 Bölgesi ve Mersin İli'nde Güvenlik Birimine Getirilen / Gelen Çocukların Geliş Nedeni, 2016

	Mersin		TR62 Bölgesi		Türkiye	
	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde	Sayı	Yüzde
Mağdur	4.479	52,31	7.533	52,55	158.343	47,49
Suçta Sürüklenme	2.765	32,29	4.527	31,58	108.675	32,59
Bilgisine Başvurma	930	10,86	1.518	10,59	41.167	12,35
Kayıp (Bulunan)	173	2,02	344	2,40	11.691	3,51
Diğer	78	0,91	118	0,82	5.189	1,56
Kabahat İşleme	61	0,71	78	0,54	2.582	0,77
Evden Kaçma	42	0,49	95	0,66	2.686	0,81
Buluntu	16	0,19	21	0,15	566	0,17
Kurumdan Kaçma	7	0,08	39	0,27	1.102	0,33
Terk	5	0,06	16	0,11	249	0,07
Madde Kullanımı	4	0,05	24	0,17	525	0,16
Okula Gönderilmeme	2	0,02	15	0,10	96	0,03
Sokakta Çalışma			7	0,05	520	0,16
Kanunsuz Çalışma			1	0,01	31	0,01
Sokakta Yaşama					13	0,00
Toplam	8.562	100,00	14.336	100,00	333.435	100,00

Kaynak: TÜİK Güvenlik Birimine Gelen ya da Getirilen Çocuk İstatistikleri

¹³⁵ Göksu, G. 2010. “Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi”. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt: 24, Sayı: 1, 209-226.

¹³⁶ İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rights_turkce.pdf (Eylül 2017)

Tablo 140: Yıllar İtibariyle Mersin İli'nde Suça Sürüklenen Çocuklara İsnat Edilen Suç Türü, 2016

	2012	2013	2014	2015	2016
5682 Sayılı Pasaport Kanun'a Muhalefet			3	1	15
6136 Sayılı (Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında) Kanun'a Muhalefet	13	26	19	20	29
Adliye Karşı Suçlar	5	17	16	19	10
Aile Düzenine Karşı Suçlar	1	24	27	28	12
Bilinmeyen					14
Bilişim Suçları			2	10	
Cebir	2	1			1
Çevreye Karşı Suçlar	5	4	2		1
Cinsel Suçlar	87	94	95	129	139
Diğer	190	58	10	27	42
Dolandırıcılık					6
Genel Ahlaka Aykırı Suçlar	2	1	1	2	5
Görevli Memura Mukavemet	16	19	46	41	17
Hakaret	13	33	24	47	3
Hırsızlık	487	1.053	991	857	693
Kişiyi Hürriyetinden Yoksun Kılma	27	41	45	65	95
Konut Dokunulmazlığının İhlali	16	22	5	10	8
Kötü Muamele			39	72	
Mala Zarar Verme	68	159	111	128	61
Mal Varlığına Karşı Diğer Suçlar					34
Öldürme	7	8	12	13	29
Sahtecilik	10	66	62	74	44
Tehdit	76	122	87	127	108
Toplumsal Olaylar	182	122	184	217	181
Trafik Suçları	39	41	23	24	24
Uyuşturucu veya Uyarıcı Madde Kullanmak, Satmak, Satın Almak	124	211	202	162	108
Yağma (Gasp)	94	110	64	101	33
Yangın Çıkarma	6	7	19	21	21
Yaralama	594	1.075	1.156	1.269	1.032
Toplam	2.064	3.314	3.245	3.464	2.765

Kaynak: TÜİK Güvenlik Birimine Gelen ya da Getirilen Çocuk İstatistikleri

Bölüm 5. Yapılı Çevre ve Planlama

1950’lerde Mersin Liman’ının inşası ve sanayi yatırımlarını takiben Mersin’deki kentsel gelişmenin hızlandığı dönemin başlarında Mezitli, kentsel gelişme dinamiklerinden etkilenmemiş kırsal bir yerleşme niteliğindedir. 1950’lerde Mezitli yerleşmesinin merkezi bugün Eski Mezitli olarak bilinen bölgede, Mersin-Silifke Asfaltı’nın, bugünkü ismi ile Gazi Mustafa Kemal Bulvarı’nın, kuzeyinde yer almaktadır.¹³⁷

1968 yılında Mezitli’nin ilçe ilan edilmesi ile yerleşim merkezi Eski Mezitli bölgesinden güneye, Mersin-Silifke Asfaltı’na doğru kaymaya başlamıştır. Aynı dönemde Mersin’deki kentsel gelişme de batıya doğru yönelmiştir. Bunun yanı sıra kıyı kesiminde ikinci konut inşaatları başlamıştır.

1970’lerde Viranşehir Plajı ile gününbirlik turizme hizmet veren İlçede ikinci konut gelişimi 1970’lerin sonunda görülmeye başlamıştır. İmar planı olmaması nedeniyle ikinci konut inşaatları için gerekli olan mekânsal düzenlemeler 6785/1605 sayılı İmar Yasası’nın 37- 45. maddeleri uyarınca yapılan ifrazlarla sağlanmıştır. Bugün Viranşehir ve Mezitli Mahalleleri olarak bilinen bölgede yoğun ve hızlı bir şekilde başlayan ikinci konut gelişimi¹³⁸ Mezitli İlçesi’ndeki öncül kentsel gelişme faaliyetleri olarak nitelendirilebileceği gibi, bölgedeki kentsel gelişmenin altyapısını hazırlayan ifraz uygulamaları ise öncül planlama çalışmaları olarak değerlendirilebilir.

İkinci konut üretiminin artması ve Mersin kent merkezinin batı yönünde gelişiyor olması nedeni ile planlı gelişme sağlanabilmesi adına 1986 yılında Mezitli İlçesi’nin ilk 1/1.000 ölçekli uygulama imar planı hazırlanmıştır. Plan, çeşitli değişiklik ve ilaveler ile merkez alanda halen kullanılmaktadır.

Mezitli İlçesi’nin idari sınırlarının yıllar içerisindeki değişimi yerleşim düzenini ve aynı zamanda planlama süreçlerini de etkilemiştir. Büyükşehir belediyelerinin sınırları genişleten 23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 Sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 5216 Sayılı Büyükşehir Kanunu gereğince Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları yeniden belirlenmiş; yasanın geçici 2. maddesine göre uygulanan 20 km yarıçaplık bölgede kalan alanların Büyükşehir Belediyesine dâhil edilmesi ile 1968 yılından beri ilçe belediyesi olan Mezitli, Mersin Büyükşehir Belediyesine bağlı bir ilçe konumuna gelmiştir. Mezitli Belediyesi ile birlikte kentin batısında Çiftlik, Kuyuluk, Davultepe ve Tece belediyeleri de Mersin Büyükşehir Belediyesi yetki ve sorumluluk alanına dâhil olmuştur.

¹³⁷ Sarıkaya Levent, Y. 2009. “Koruma-Planlama Süreçleri Üzerine Genel Bir Tartışma: Soli-Pompeiopolis Örneği” Planlama 2009/3-4 s.43-61.

¹³⁸ 1970’lerin sonunda başlayan ifraz uygulamaları ile bugün Viranşehir Mahallesi olarak bilinen bölgede küçük parseller üretmiş ve bu parseller üzerinde ikinci konular inşa edilmiştir. 1976 senesinde inşaat ruhsatı alan Doktorlar Sitesi ile başlayan ikinci konut gelişimi, 1985 senesine kadar geçen on yılda bölgedeki toplam 60 blok içeren 15 adet site, 23 adet tekil apartman inşasıyla devam etmiştir. Konu ile ilgili detaylı bilgi için bakınız; Sarıkaya Levent, Y. 2009. “Koruma-Planlama Süreçleri Üzerine Genel Bir Tartışma: Soli-Pompeiopolis Örneği” Planlama 2009/3-4 s.43-61 ve Sarıkaya Levent, Y. 2008. Conservation of Archaeological Sites in Urban Areas in Turkey: Soli-. Pompeiopolis as a Case Study. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Şehir ve Bölge Planlama ABD, ODTÜ.

22 Mart 2008 tarih ve 26824 Mükerrer Sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 5747 Sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı 4 ilçe belediyesi kurulmuş; Mezitli İlçesi Yenışehir, Akdeniz ve Toroslar ilçelerinden sonra 4. merkez ilçe olmuştur. Aynı yasal düzenleme ile ilk kademe belediyeleri tüzel kişilikleri 2009 mahalli idareler seçiminde kaldırılarak ilçe belediyelerine bağlanmış; bu uygulama sonucunda Çiftlik, Kuyuluk, Davultepe ve Tece belediyeleri kapatılmış ve bu belediyeler Mezitli Belediyesine dâhil edilmiştir.

12 Kasım 2012 gün ve 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunu'nda yapılan düzenlemeler ile büyükşehir belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarına kadar genişletilmiştir. Mersin Büyükşehir Belediyesi sınırları içerisinde bulunan 4 ilçe belediyesinin yanı sıra, diğer tüm ilçeler Büyükşehir Belediyesinin yetki ve sorumluluk alanına girmiştir. Yasal düzenleme aynı zamanda ilçe belediyelerinin de sorumluluk alanlarını genişletmiş; ilçe sınırları dâhilinde bulunan belde belediyelerinin tüzel kişilikleri 2014 mahalli idareler seçimlerinde sonlandırılmış ve bağlı bulundukları ilçelere mahalle olarak bağlanmış; yine ilçe belediyesi sınırları dâhilinde bulunan köy statüsündeki tüm kırsal yerleşmeler ilçe belediyelerine bağlı mahallelere dönüştürülmüştür. Bu uygulamalara istinaden Mezitli Belediyesi yetki sınırı tüm ilçe sınırı olmuş; belde belediyeler kapatılmış ve 15 adet köy mahalle statüsüne geçirilmiştir.

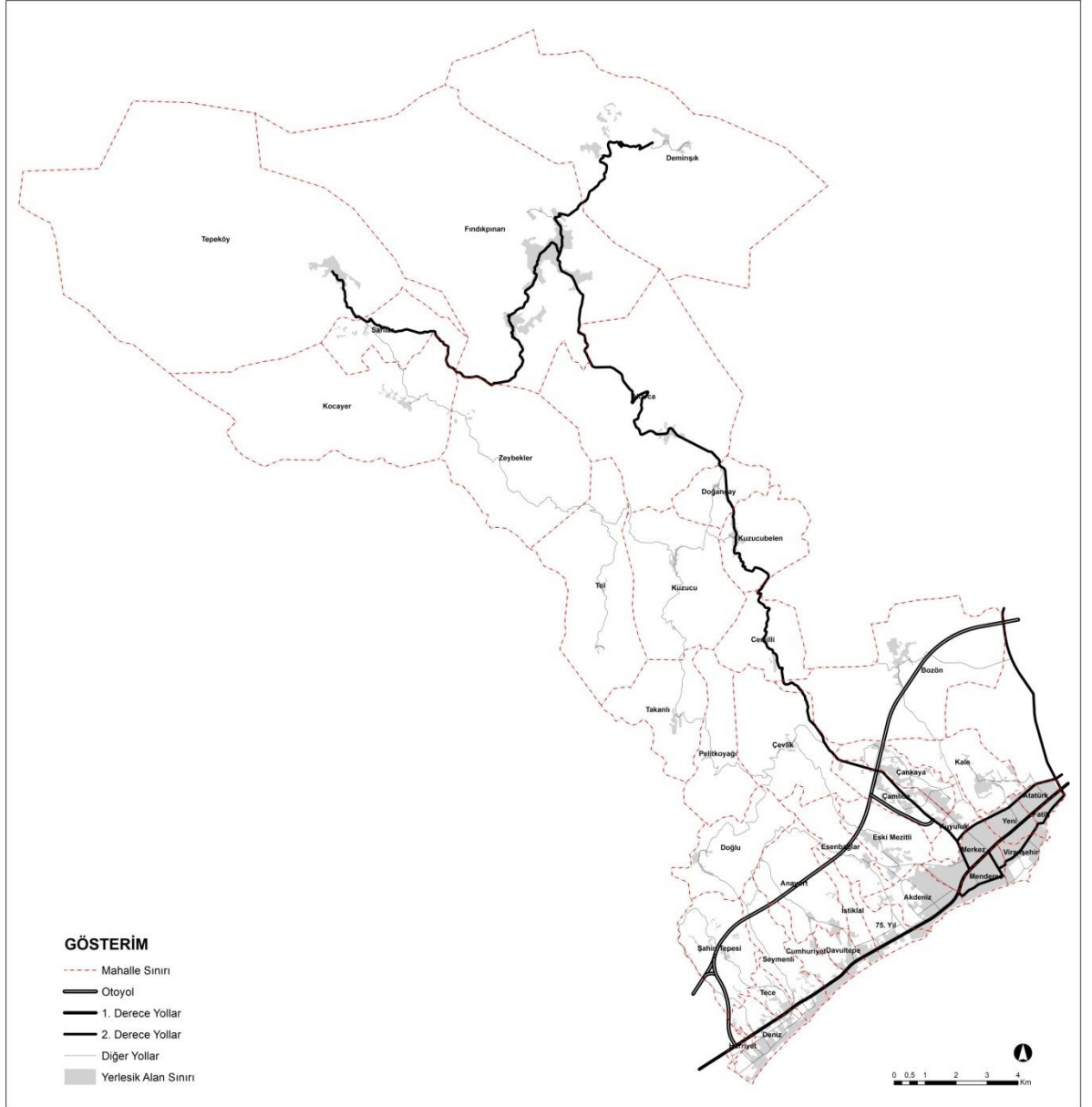
Mezitli kentsel alanı, Mersin kentsel yerleşmesinin batı ucunda yer almaktadır. Bu kentsel alan, doğuda Mersin Posta İşleme Merkezi, Mersin Üniversitesi (Yenışehir Yerleşkesi), CNR Fuar Alanı, KİPA Alışveriş Merkezi gibi önemli işlevleri taşıyan ve kentin prestij girişlerinden birisi olan 34. Cadde'den başlamakta, batıda Otoban-D-400 kavşağına kadar devam etmektedir. Bu lineer kentsel alan, yaklaşık 14 km uzunluğunda olsa da, batıdaki 8 km'lik kısım genellikle D-400 ve kıyı arasında yer seçmiş görece düşük yoğunluklu konut alanlarını içermektedir. Mezitli'deki kentsel nüfusun büyük bölümü ise, Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkı ile 34. Cadde arasında konumlanmış yaklaşık 2 km derinliğinde ve 6 km uzunluğunda kıyıya paralel uzanan ve dikdörtgeni andıran bir alan içerisinde yaşamaktadır. Bu alan içerisindeki en önemli kentsel açık alan ise, Soli-Pompeiopolis Sit Alanıdır. Bu kentsel alanlara ek olarak, Mezitli otoban bağlantısını sağlayan Vatan Caddesi'nin doğusunda, Kuyuluk olarak adlandırılan bölgede müstakil konutlardan oluşan düşük yoğunluklu bir konut alanı bulunmaktadır.

Mezitli İlçesi'nin kuzey kısmında kırsal yerleşmeler bulunmaktadır. Bu yerleşmelerin bir kısmı, özellikle Fındıkpınarı Mersinliler tarafından yaz mevsiminde yayla olarak kullanılmaktadır. İlçenin batısına doğru yerleşim seyrekleşmekte, kırsal ve kentsel faaliyetler devam etmekte; aynı zamanda daimi konutlar ve yaz döneminde kullanılan ikinci konutlar da bir arada bulunmaktadır.

Kıyı kesimi ve merkeze ilişkin imar planı incelendiğinde, yerleşmenin gelişme yönünün kuzey batıya doğru olduğu görülmektedir. (Harita 16) Kuzeydeki tarım alanlarını korumaya yönelik olarak planlı gelişme önerilmemiştir. Kent merkezini içeren ana imar planının yanı sıra özellikle yayla turizmine

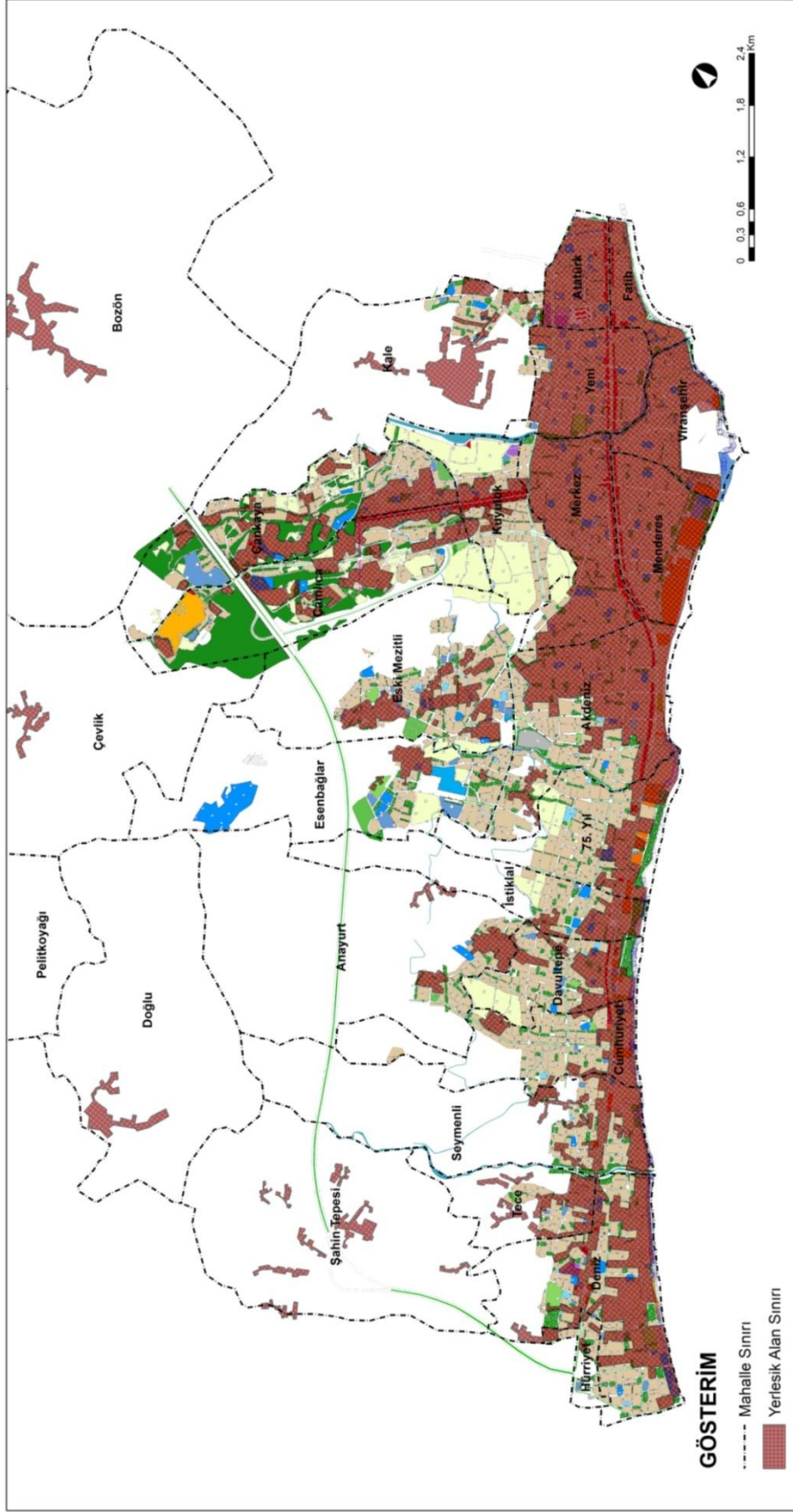
yönelik ikinci konut gelişiminin yoğun olarak görüldüğü Fındıkpınarı ve Tepeköy Mahalleleri için de 1/1.000 ölçekli imar planları bulunmaktadır. (Harita 17, Harita 18)

Harita 15: Mezitli İlçesi Yapılmış Alan Sınırları

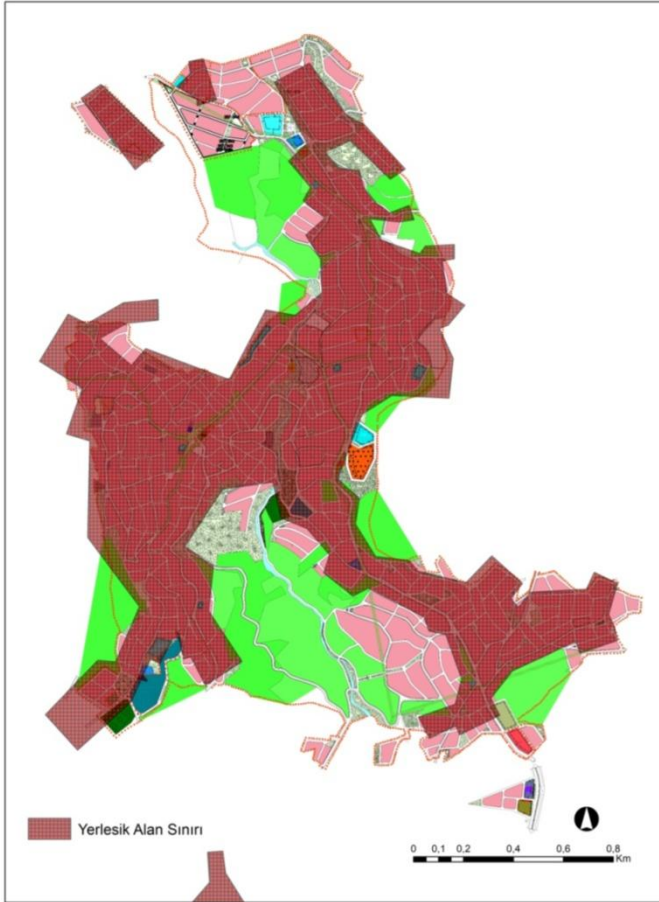

(*) Harita, uydu görüntüsündeki yapılaşmış alanın sınırına göre üretilmiştir.

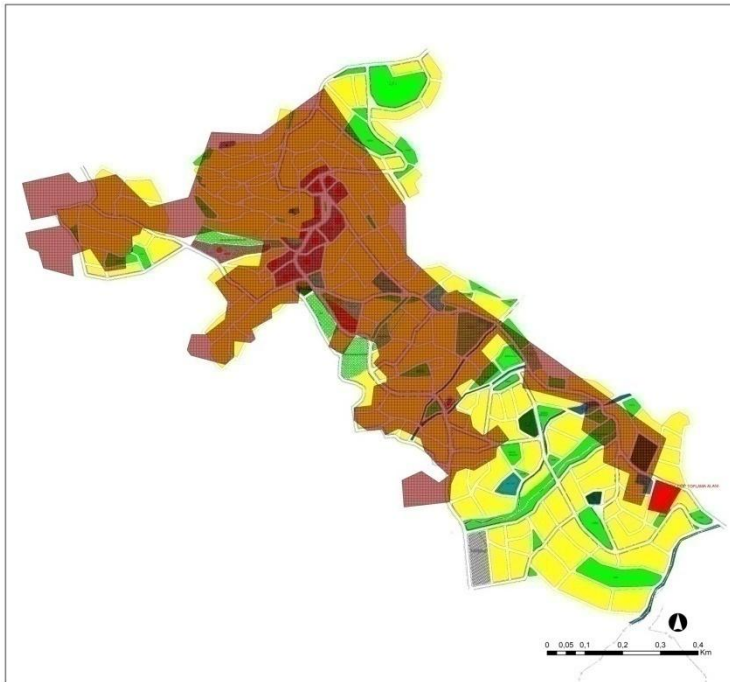
Harita 16: Mezitli İlçesi Merkezi 1/1.000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Ve Mevcut Yerleşik Alan Sınırı

Harita 17: Fındıkpınarı Mahallesi 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Yerleşik Alan Sınırı

Harita 18: Tepeköy Mahallesi 1/1.000 ölçekli Uygulama İmar Planı ve Yerleşik Alan Sınırı

5.1. Ulaşım

Trafik, kentsel faaliyetlerin yer seçimi sonucunda ortaya çıkmakta ve günlük hayat içerisinde düzenli olarak gerçekleştirilen/yapılan ev-işyeri, ev-okul, ev-rekreasyon gibi seyahatlerden oluşmaktadır. Bu seyahatler, genel olarak iki nokta arasındaki ulaşım olarak tanımlanmaktadır. Ulaşım hizmetinde yolcuların en kısa zamanda ulaşımının sağlanarak sosyal faydanın arttırılması hedeflenmektedir. Yollar, taşıtlar ve terminallerden oluşan bir ulaşım sistemi, şehir içinde dolaşımı sağlamak ve hareketleri yönlendirmektedir.¹³⁹

Kentsel ulaşım sistemi için, güçlü bir ulaşım altyapısına ihtiyaç vardır. Bu ulaşım altyapısının oluşturulması, seyahat taleplerinin yeterli ve ekonomik bir biçimde karşılanmasını temel koşullardan birisidir. Seyahatlerin ekonomik, hızlı ve verimli olması, ulaşım kalitesini arttıran bir etmendir. Ulaşımındaki kaliteyi değerlendirmede temel değişken ise, halkın memnuniyetidir, çünkü ulaşım doğrudan ticaret, iş, eğlence, dinlenme gibi faaliyetlere erişebilme ve dolaylı olarak sosyal bütünleşme ve kamusal hizmetlerden yararlanma gibi unsurlarla yakından ilişkilidir.

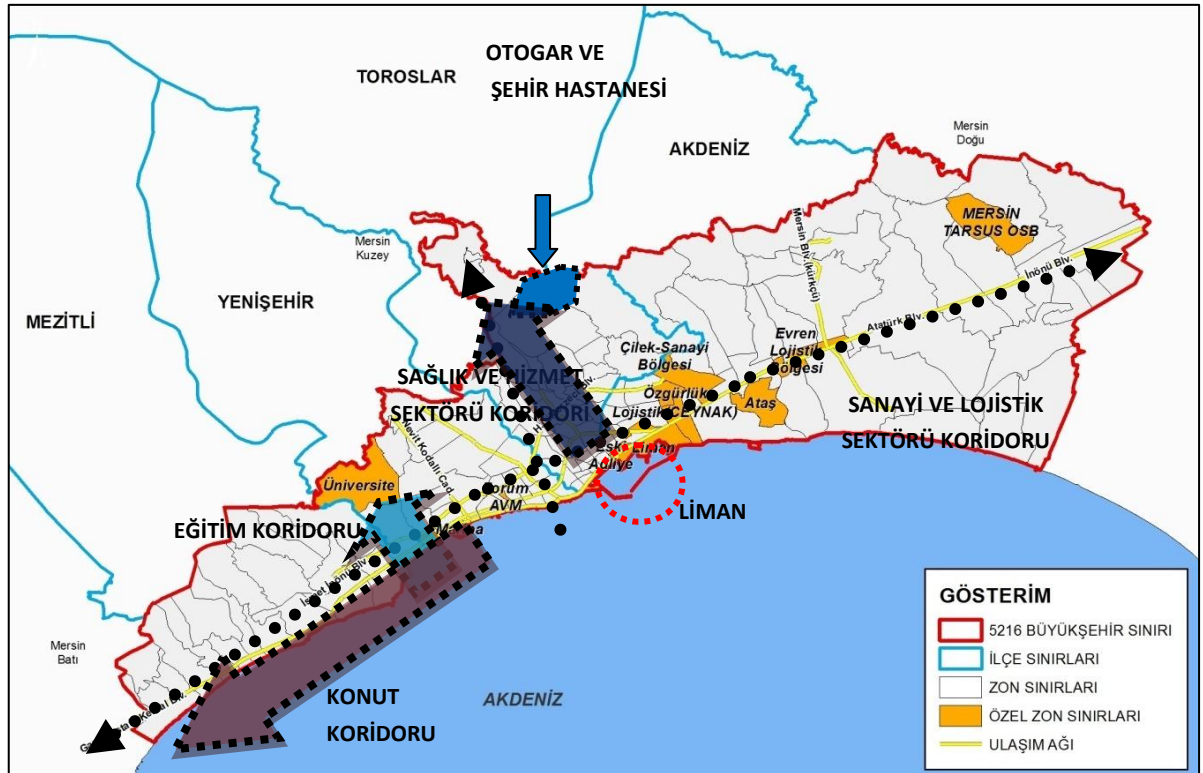
Ancak ulaşımı salt kentsel yaşamın örgütlenmesinin bir aracı olarak görmek doğru değildir. Sağlıklı bir kentsel düzen/yaşam yaşamsal öneme sahip olsa da, doğal dengeyi gözetken ulaşım politikalarının çevre tahribatının azaltılması, farklı kirlilik türlerinin kirliliğinin önlenmesi ve doğal kaynakların\enerji kaynaklarının sürdürülebilir kullanımı için gerekli olduğu unutmamalıdır.

5.1.1. Ulaşım Sistemi ve Kademelenmesi

Mersin'deki kentsel faaliyetlerin dağılımına bakıldığında (Harita 19), kentin merkezinin doğusundaki Akdeniz İlçesi sınırları içerisinde kalan bölgede Organize Sanayi Bölgeleri, Serbest Bölge ve Mersin Limanı bulunmaktadır. Bu bölgede, sanayi ve lojistik hizmetleri yoğunlaşmaktadır. Kentin merkezi iş alanında perakende ticaret ve hizmet faaliyetleri bulunmaktadır. Kentin kuzeyinde, Toroslar İlçesi'nde bulunan Otogar ve Şehir Hastanesi'nden dolayı bu bölgede sağlık sektörü ve çeşitli hizmet faaliyetleri gelişme eğilimindedir. Kentin batısındaki Yenişehir İlçesi'nde, Forum Alışveriş Merkezi ve etrafında yoğunlaşan hizmet faaliyetlerden dolayı bir alt merkez oluşmaktadır. Yine Yenişehir ve Mezitli İlçelerinin sınırlarının kesiştiği bölgede Mersin Üniversitesi Yenişehir Kampüsü, CNR Fuar Alanı ve Kipa Alışveriş Merkezi bulunmakta ve bu kullanımlardan ötürü bir odak oluşmaktadır. Bu odak, 34. Cadde ile kentin kuzey girişlerinden birisi ile bağlantısı bulunmaktadır. Kenti batısındaki Mezitli İlçesi merkezi, hizmet ve servis sektörünün yoğunlaştığı kentin bir diğer alt merkezi niteliğindedir. Bu merkezin batısında ise konut alanları bulunmaktadır. Bu konut alanlarının bir kısmı ikinci konut alanı olarak inşa edilmiş olsa da, zaman içerisinde birinci konutlara dönüşmüştür.

¹³⁹ Kılınçaslan, T. 2012. Kentsel Ulaşım. Ninova, İstanbul.

Harita 19: Mersin'deki Kentsel Faaliyetlerin Dağılımı

Kaynak: Mersin Ulaşım Ana Planı 2030

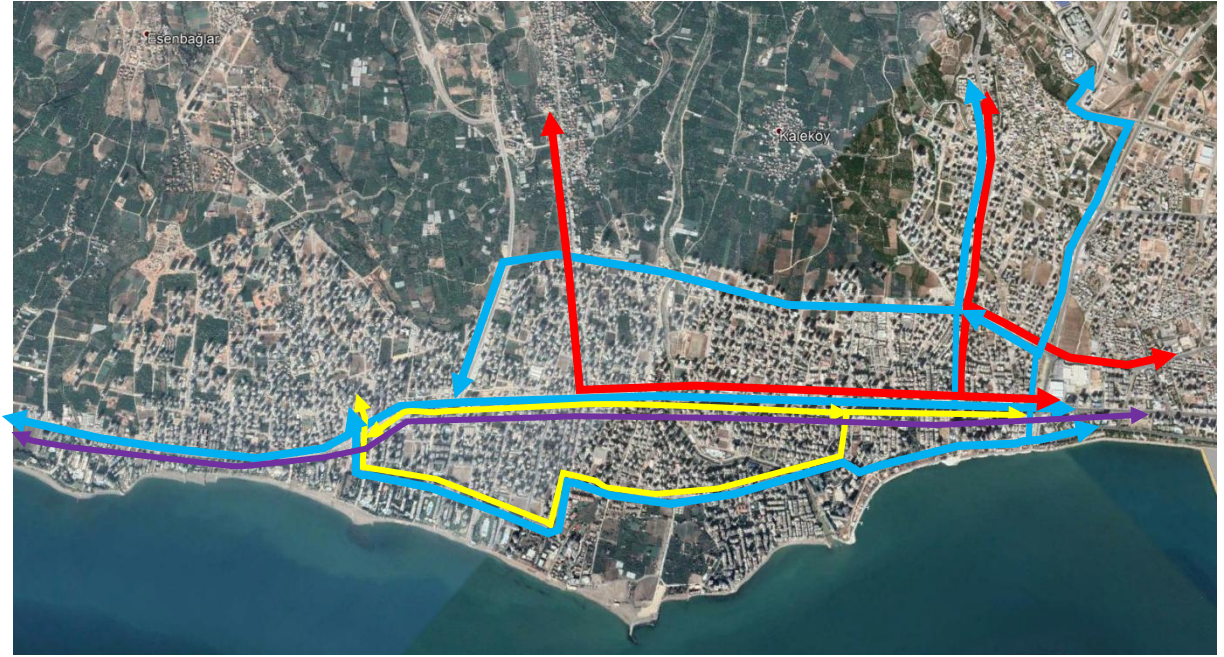
Mezitli'nin ana ulaşım arteri güneybatı-kuzeydoğu doğrultusunda konumlanmış olan ve kentsel ulaşım kademelenmesinde **birinci derece yol** olarak değerlendirilebilecek GMK Bulvarı'dır. 2013 yılında trafiğe açılan İkinci Çevre Yolu, GMK Bulvarı'nın kuzeyinde özellikle özel araçlar için alternatif bir güzergâh yaratırken, güneyde Adnan Menderes Bulvarı, Cengiz Topel Caddesi ve Barbaros Hayrettin Paşa Caddesi bağlantıları çok güçlü olmayan ikinci bir alternatif yaratmaktadır. Sürekliliği zayıf olsa da, yoğun konut alanlarını toplayan bu güzergâh, GMK Bulvarı'ndan sonra farklı toplu taşıma hatları tarafından en fazla kullanılan güzergâhtır. Birbirine paralel uzanan bu üç yola dik olarak kuzeydoğu ve güneybatı doğrultusunda konumlanmış Vatan Caddesi, Şehit Fatih Soydan Caddesi, Bakanlık Caddesi, Limon Caddesi, Fındıkpınarı Caddesi, Milli Egemenlik Caddesi Viranşehir Caddesi, Kelveli Caddesi, Sanayi Caddesi, Babil Caddesi ve Vali Şenol Engin Caddesi önemli **ikinci derece yollardır**. Konut alanlarına erişimi sağlayan **üçüncü derece yollar**, tüm kentsel alana eşit olarak dağılmıştır. Ancak üçüncü derece yollar, yol geometrisi açısından değerlendirildiğinde, Vatan Caddesi'nin batısında ve GMK Bulvarı'nın kuzeyinde kalan yeni kentsel gelişme alanının en sorunlu bölge olduğu gözlenmektedir.

5.1.2. Kent İçi Toplu Taşıma Altyapısı

Mersin’de toplu taşıma hizmeti, belediyeye ait otobüs işletmesi, özel halk otobüsleri, minibüsler ve ilçe-belde-köy işletmeleri tarafından verilmektedir. Mezitli özelinde bunlardan Mersin Büyükşehir

Belediyesine ait otobüsler, S.S. 39 Nolu Mersin Özel Halk Otobüsleri M. T. Kooperatifi, S.S.44 Nolu Mezitli M.T. Kooperatif, S.S. 01 Nolu Pozcu M.T. Kooperatifi ile S.S. 19 Nolu Çevreyolu M.T. Kooperatifi araçları ve bunların haricinde, ilçe, belde ve köylerden gelen araçlar (S.S.28 Nolu Elvanlı M. T. Kooperatifi ve Silifke Kooperatifi vb.) yolcu taşınmasında bulunmaktadır. Mezitli ilçesindeki toplu taşıma güzergahlarının verildiği Harita 20'de belediye otobüslerinin güzergahı mavi, özel halk otobüslerinin güzergahı sarı, diğer kooperatif araçlarının güzergahı kırmızı ve ilçe araçlarının güzergahı mor renkte gösterilmiştir.

Harita 20: Mezitli İlçesindeki Toplu Taşıma Güzergâhları

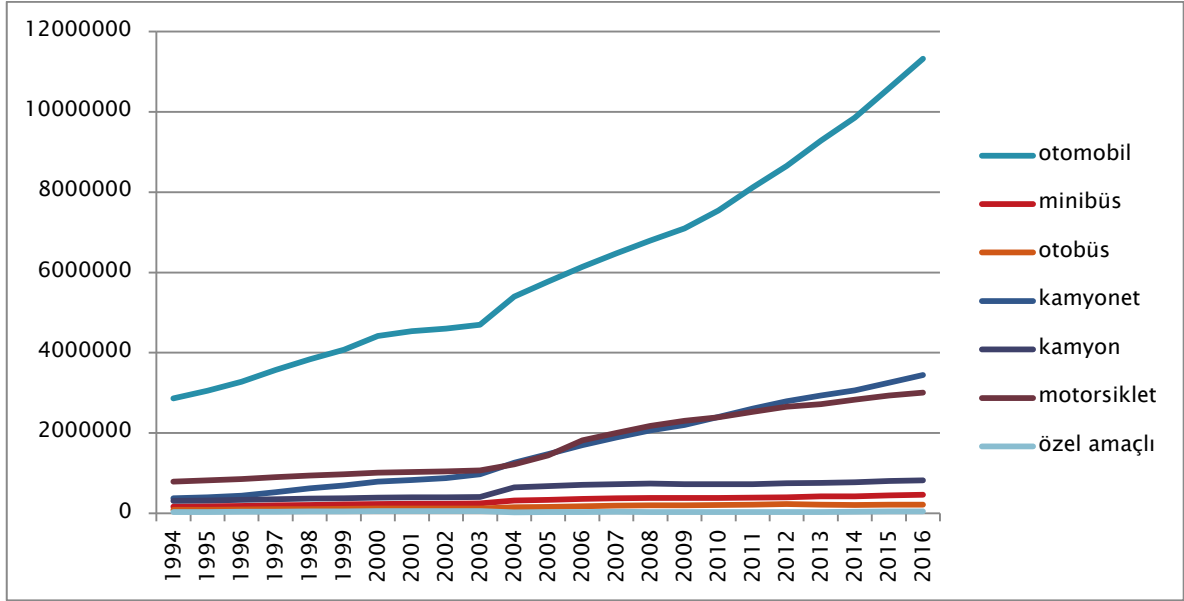

Toplu taşımda kullanılan ağırlıklı güzergâh Gazi Mustafa Kemal Bulvarı (GMK)'dır. Mezitli ilçesi-Mersin şehir merkezi arasında GMK Bulvarı üzerinden Belediye otobüsleri, S.S.44 Nolu Mezitli M.T. Kooperatifi, S.S. 01 Nolu Pozcu M.T. Kooperatifi ve S.S. 19 Nolu Çevreyolu M.T. Kooperatifi şehir içi yolcu taşınmasında ve Mezitli İlçesi ile diğer ilçeler arasında S.S.28 Nolu Elvanlı Motorlu Taşıyıcılar Kooperatifi ve Silifke Kooperatifi ise ilçeler arası yolcu taşınmasında hizmet vermektedir. GMK bulvarıyla birlikte Cengiz Topel Caddesi-Zeytinlik Caddesi güzergâhında belediye otobüsleri, SS. 39 nolu Özel Halk Otobüsleri Kooperatifi araçları hizmet vermektedir. Ayrıca İsmet İnönü Bulvarı (2. Çevre Yolu) güzergâhında da belediye otobüsleri hizmet vermektedir.

5.1.3. Özel Araç Sahipliliği ve Otoparklar

Türkiye'de motorlu kara taşıtlarının sayısı yıllar itibari ile belirgin bir biçimde artmaktadır. 1994 ve 2016 yılları arasında motosiklet ve kamyonetlerin sayısı belirgin bir biçimde artıp 3.000.000'un üzerine çıkmış olsa da, aynı süre içerisinde otomobillerin sayısı 11.000.000'un üzerine çıkmıştır (Grafik 39).

Grafik 39: Türkiye’de Motorlu Kara Taşıtları Sayısı*, 1994-2016

Kaynak: TÜİK, Ulaştırma İstatistikleri

(*) Yol ve iş makineleri ile traktörler grafik içerisinde gösterilmemiştir. Bunun nedeni, ulaştırma istatistikleri içerisinde, yol ve iş makinelerinin 2003 yılı sonrası; traktörlerin 2004 yılı öncesi için verisinin bulunmamasıdır.

Mersin İli’nde, ülke geneline paralel olarak tüm taşıt türlerinde sayısal olarak düzenli bir artış mevcuttur (Tablo 141). Toplam motorlu kara taşıtı sayısı 2007-2016 yılları arasında %69,5 oranında artmıştır. Bu artış içerisinde en önemli pay, otomobilde gözlenmektedir. Kişisel hareketlilik düzeyini artırma isteğinin bir sonucu olarak otomobil sayısı aynı dönem içerisinde yaklaşık iki katına çıkarken, motosiklet sayısı da %40,9 oranında artmıştır.

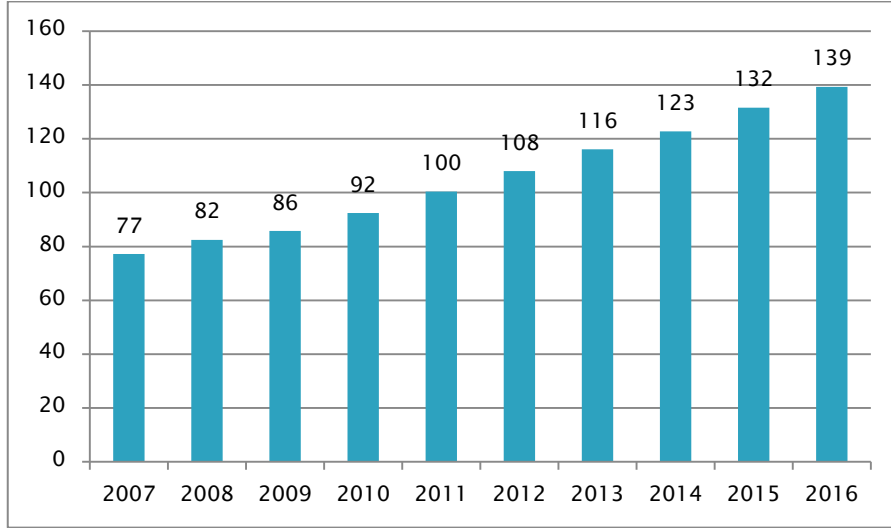
Tablo 141: Yıllar İtibariyle Mersin İli’ndeki motorlu taşıt sayıları

	Toplam	Otomobil	Minibüs	Otobüs	Kamyonet	Kamyon	Motosiklet	Özel Amaçlı	Traktör
2007	332.799	123.253	5.679	5.047	49.872	22.059	101.109	746	25.034
2008	359.899	132.201	6.067	5.157	55.441	22.787	111.546	743	25.957
2009	379.933	140.732	6.131	5.074	60.059	22.830	117.837	748	26.522
2010	402.264	152.247	6.265	5.120	65.315	22.892	122.285	753	27.387
2011	433.176	167.537	6.449	5.204	70.791	23.990	130.073	772	28.360
2012	460.568	181.880	6.779	5.446	76.113	26.087	134.393	743	29.127
2013	484.893	197.998	7.149	5.348	80.005	27.324	136.435	827	29.807
2014	509.551	212.044	7.188	5.325	84.095	29.063	140.222	898	30.716
2015	539.622	229.666	7.563	5.504	89.782	30.563	143.436	1015	32.093
2016	564.227	247.101	8.064	5.543	95.569	31.258	142.538	1050	33.104

Kaynak: TÜİK Ulaştırma İstatistikleri

2007-2016 döneminde Mersin İl genelinde 1.000 kişi başına düşen otomobil sayısı %80 civarında artarak 77'den 139'a yükselmiştir. (Grafik 40)

Grafik 40: Yıllar itibari ile Mersin İli bin kişi başına düşen otomobil sayısı

Kaynak: TÜİK Ulaştırma İstatistikleri

Mersin merkez ilçelerinin 2009 ve 2015 yıllarına ait nüfus ve otomobil sayıları incelendiğinde nüfusun %12,5 arttığı, ancak otomobil artış oranının %60,1 olduğu görülmektedir. Merkez ilçelerin toplamında 2015 yılında 1.000 kişiye düşen otomobil sayısı 129'dur (Tablo 142).

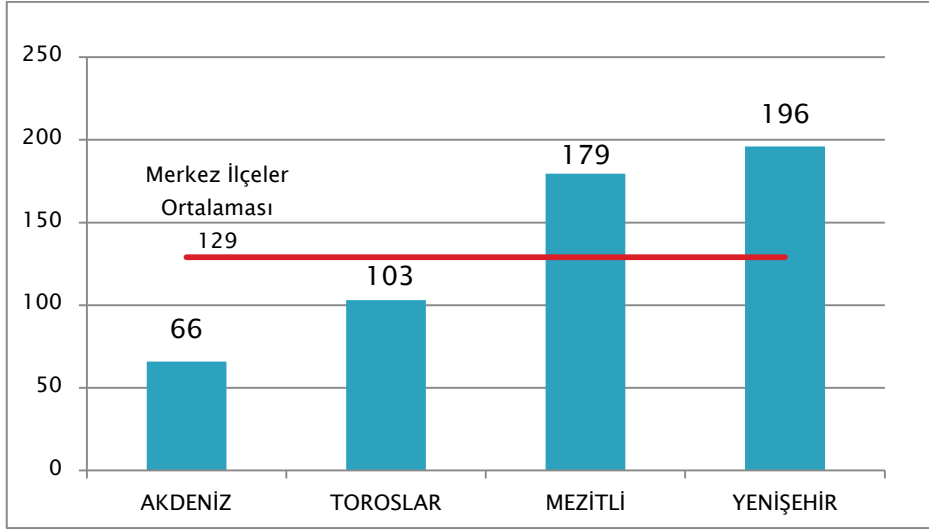
Tablo 142: Mersin İl Merkez İlçeleri 2009 ve 2015 Yıllarına Ait Nüfus ve Otomobil Sahipliliği

Yıl	Nüfus	Nüfus Artış Oranı	Otomobil Sayısı	Otomobil Artış Oranı	1000 Kişiye Düşen Otomobil Sayısı
2009	807.691	%12,5	73.046	%60,1	90
2015	908.870		116.946		129

Kaynak: Mersin Ulaşım Ana Planı 2030

Merkez ilçeler kişi başına düşen otomobil sayıları açısından birbirine benzememektedir. Mezitli İlçesi'nde 1.000 kişiye düşen ortalama otomobil sayısının 179 adettir ve bu değer ile Mezitli'deki otomobil sahipliliğinin merkez ilçeler ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir (Grafik 41). Bu değer, Yenışehir İlçesi'nin sahip olduğu değerden sonra en yüksek ikinci değerdir ve Akdeniz İlçesi ve Toroslar İlçesi değerlerinden ise belirgin bir biçimde yüksektir. TÜİK 2015 verilerine göre Türkiye'de 1.000 kişiye düşen ortalama otomobil sayısının 134 adet olduğu düşünülürse; Mezitli İlçesi'nde Türkiye ortalamasının üstünde bir araç sahipliliği olduğu söylemek olanaklı hale gelmektedir.

Grafik 41: Mersin Merkez İlçeleri 1.000 Kişiye Düşen Otomobil Sayısı Karşılaştırması, 2015

Kaynak: Kaynak: Mersin Ulaşım Ana Planı 2030

Otopark Alanları

Mezitli İlçesi'nde konut alanlarında otopark çözümleri apartmanların / sitelerin kendi parseli içerisinde bulunan otoparklarda çözülmektedir. Parsel içerisindeki otoparkların yanı sıra yol kenarlarına da park yapılmaktadır. Mezitli İlçesi merkezinde düzenlenmiş özel ya da kamu otopark alanları bulunmamaktadır. Araştırma kapsamında yürütülen arazi çalışmalarında tespit edildiği üzere; otopark yetersizliği özellikle Mezitli merkezde ve gündüz saatlerinde gözlemlenmektedir.

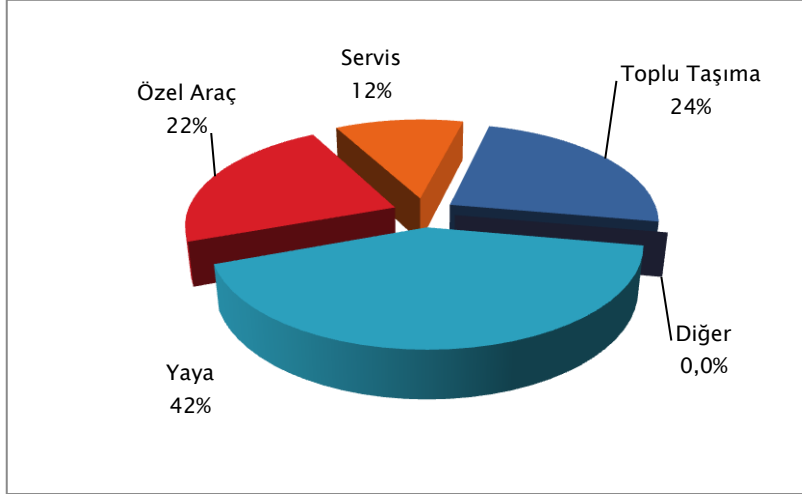
Yaz döneminde yaşanan otopark yetersizliğini gidermek amacıyla Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından Mezitli Fındıkpınarı Katlı Otopark Projesi Etüt çalışmaları devam etmektedir.¹⁴⁰

5.1.4. Kent İçi Günlük Düzenli Seyahatler

Mersin Ulaşım Ana Planı (MUAP) çalışmaları kapsamında Mersin İli merkez ilçelerinde 2015 yılında yapılmış olan ev halkı yolculuk anketlerine göre, Mersin'de kişi başına hareketlilik değeri 1,55 olarak tespit edilmiştir. Bu anketin sonuçlarına göre; Mersin merkez ilçelerinde günde yaklaşık 1.417.471 yolculuk yapılmakta olup, bu yolculukların %40,3'ü yaya olarak, %19,8'si özel otomobillerle, %4,5'i belediye otobüsleriyle, %19,8'i minibüs/özel halk otobüsleriyle ve %11,7'si ise servis araçları ile yapılmaktadır. (Tablo 143, Grafik 42)

¹⁴⁰ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 yılı Faaliyet Raporu

Grafik 42: Mersin Merkez İlçelerinde Yolculukların Ulaşım Türlerine Göre Dağılımı, 2015

Kaynak: Mersin Ulaşım Ana Planı 2030

Tablo 143: Mersin Merkez İlçeler Yolculuk Verileri, 2015

YOLCULUK VERİLERİ	2015	
Nüfus	908.870	
Toplam Yolculuk Sayısı	1.417.471	
Brüt Yolculuk Oranı	1,55	
ARAÇ TÜRLERİNE GÖRE DAĞILIM	2015	
Toplam Araçsız Yolculuklar	586.785	
Yaya	570.715	%40,3
Bisiklet	16.070	%1,1
TOPLAM ARAÇLI YOLCULUKLAR	830.686	
Otomobil	280.040	%19,8
Taksi	6.746	%0,5
Motosiklet	20.937	%1,5
Servis	166.019	%11,7
Belediye Otobüsü	63.439	%4,5
Minibüs/özel halk otobüsü	279.974	%19,8
Panelvan/kamyonet	5.909	%0,4
Banliyö/Tren/Konvansiyonel Tren	2.084	%0,1
Diğer (Tır, Kamyon, Şeh. Otobüs, Traktör vb.)	5.538	%0,4

Kaynak: Mersin Ulaşım Ana Planı 2030

Mezitli Kent Sağlığı Araştırmasına katılan 1.083 kişinin büyük bir kısmı (%65,6) günlük ihtiyaçlarını karşılamak için toplu taşıma araçları kullanırken, günlük ihtiyaçlarını karşılamak için özel araç kullanan ya da yaya olarak erişenlerin oranı %60 olarak belirlenmiştir. Katılımcıların sadece %11'i günlük yolculuklarında bisiklet kullanmaktadır. (Tablo 144)

Tablo 144: Mezitli İlçesi’nde Günlük Yolculuk Türü

Günlük ihtiyaçlar için kullanılan vasıtalar (*)	Sayı	%
Günlük ihtiyaçlar için kullanılan vasıtalar (toplu taşıma)	701	65,6
Günlük ihtiyaçlar için kullanılan vasıtalar (özel araç)	641	60,0
Günlük ihtiyaçlar için kullanılan vasıtalar (yürüyerek)	635	59,5
Günlük ihtiyaçlar için kullanılan vasıtalar (bisiklet)	117	11,0

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla vasıta belirtebilmişlerdir.

Günlük yapılan yolculuk türünün cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde kadınların erkeklere oranla daha çok yürüdükleri, erkeklerin ise kadınlardan daha yüksek oranda özel araç ve bisiklet kullandıkları tespit edilmiştir. (Tablo 145)

Tablo 145: Mezitli İlçesi’nde Günlük Yolculuk Türünün Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	Günlük ihtiyaçları gidermek için kullanılan vasıtalar							
	Özel araç		Toplu taşıma		Yürüyerek		Bisiklet	
	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor
Kadın	280	244	386	138	327	197	40	484
Erkek	358	183	315	226	307	234	77	464
Toplam	638	427	701	364	634	431	117	948

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla vasıta belirtebilmişlerdir.

Tablo 146: Mezitli İlçesi’nde Günlük Yolculuk Türünün Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

Yaş Grupları	Günlük ihtiyaçları gidermek için kullanılan vasıtalar							
	Özel araç		Toplu taşıma		Yürüme		Bisiklet	
	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor	Kullanıyor	Kullanmıyor
18-29	123	116	181	58	156	83	45	194
30-39	158	69	139	88	126	101	29	198
40-49	157	81	147	91	135	103	25	213
50-59	113	85	128	70	110	88	10	188
60-69	67	53	74	46	78	42	8	112
70-79	13	18	24	7	23	8	0	31
80+	7	5	8	4	6	6	0	12
Toplam	638	427	701	364	634	431	117	948

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması, 2017

(*) Katılımcılar birden fazla vasıta belirtebilmişlerdir.

Günlük yolculuk türlerinin mahallere göre dağılımı incelendiğinde, kentsel nitelik sergileyen Atatürk, Yeni, Fatih, Viranşehir, Merkez, Menderes, Akdeniz ve 75. Yıl mahallelerinde yürümeyi bir ulaşım seçeneği olarak kullananların oranı ortalama %58’dir. Bozön, Davultepe, Çamlıca, İstiklal, Eski Mezitli,

Tece, Çankaya gibi kentsel ve kırsal alan niteliklerini aynı anda barındıran mahallelerde yürümeyi bir ulaşım seçeneği olarak kullananların oranı oldukça düşüktür (yaklaşık %33). Ancak Doğançay, Doğlu, Esenbağlar, Kuzucu, Kuzucubelen ve Fındıkpınarı gibi kırsal mahallelerde söz konusu bu oran %78 gibi oldukça yüksek bir orana sahiptir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre bisiklete binme açısında öne çıkan mahalleler Viranşehir, Yeni, Akdeniz, Seymenli, Fatih, Merkez, Menderes, Deniz ve Atatürk mahalleleridir. Büyük oranda kentsel nitelik sergileyen ve önemli düzeylerde nüfus barındıran bu mahallelerde, hem bisiklet binme açısından uygun altyapının görece fazla olması hem de topografik koşulların bisiklet sürme açısından avantajlı olması bisikleti tercih edenlerin oranını yaklaşık %13'e yükseltmektedir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre özel araç kullanım oranlarının en yüksek olduğu mahalleler kentsel nitelik sergileyen mahallelerin çeperinde yer alan Doğlu, Kuzucubelen, Sarılar, Eski Mezitli, Anayurt, Çankaya, Çamlıca, Kaleköy, Şahin Tepesi mahalleleridir. Bu mahalleler kentsel işlevlere yakın olsa da, bu mahallelere yönelik toplu taşıma olanaklarının görece zayıf olması özel araç kullanımının arttıran bir etmendir. Bu dokuz mahallede özel aracı ulaşım seçenekleri arasında gören ve kullananların oranı yaklaşık %90'dır.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması sonuçlarına göre toplu taşıma kullanım oranları irdelendiğinde, öne çıkan mahallelerin Mezitli İlçesi sınırlarına yakın yerlerde konumlanmış mahaller olduğu görülmektedir. Sözelimi Sarılar, Takanlı, Pelit Koyağı, Kocayer, Tolköy ve Zeybekler mahallelerinde toplu taşıma araçlarını kullanan oranları oldukça yüksektir. Bu mahallelerden sonra kentsel nitelik sergileyen mahalleler gelmektedir.

5.1.5. Yaya Ulaşımı ve Bisiklet Kullanımı

Mezitli merkezinde araç trafiğine kapatılarak tam yayalaştırma yapılan yol/bölge bulunmamaktadır. Yayalaştırmanın yapıldığı tek yol ise Viranşehir Sahilinde bulunmaktadır. Mezitli ilçesinde en fazla yaya trafiğinin olduğu yollardan birisi olan Viranşehir Sahil Yolu'nda bulunan ve Sahil Parkı'nın doğu kısmında kalan 34301 Sokak'ta yaz döneminde 18.00 ile gece 01.00 saatleri arasında zamana bağlı yaya-taşıt ayrımı (kısmi yayalaştırma) uygulanmaktadır.

Mezitli İlçesi'nde, Roma döneminin önemli liman kentlerinden biri olan Soli Pompeiopolis Antik Liman Kentinin sütunlarının sergilendiği ve Viranşehir Caddesi ile Viranşehir Sahili arasında kalan bölümü 2009 yılında trafiğe kapatılarak yayalaştırılmış, 2016 yılında da çevre düzenlemesi yapılarak yaya yoluna bisiklet yolu da eklenmiştir.

2016 yılında Mezitli Deresi'nin GMK Bulvarı'nı kestiği kısımdan başlayarak sahil bölümüne kadar uzanan hat boyunca bisiklet yolu düzenlemesi yapılmıştır. Ayrıca Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından Menderes Mahallesi sahil kesimine Mezitli İlçesi Sahil Düzenleme Kentsel Tasarım Projesi

kapsamında yaya yolu ve bisiklet yolları düzenlemesi yapılmıştır. Ayrıca GMK Bulvarı'nın bazı kesimlerinde kaldırım düzenleme çalışmaları kapsamında bisiklet yollarına yönelik düzenlemeler de devam etmektedir.

5.1.6. Ulaşım Güvenliği ve Trafik Kazaları

Mersin İli genelinde meydana gelen trafik kazaları istatistikleri incelendiğinde (Tablo 147) Türkiye'de önemli bir sorun olarak karşımıza çıkan trafik kazaları nedeniyle yaşanan ölüm ve yaralanmalar dikkat çekicidir. Mersin genelinde 2007-2016 döneminde trafik kazalarında özel otomobil sayısındaki artışına paralel olarak iki kat artış göstermiştir. Bununla beraber, özel otomobil başına ölü ve yaralı sayısı da iki kat artış olmuştur. Tüm bu istatistikler, ulaşım güvenliğini sağlamada yetersiz kaldığını işaret etmektedir. Bu kapsamda, ulaşım altyapısındaki yetersizliklerin, sürücü hatalarının ve diğer faktörlerin üzerinde önemle durulması gerekmektedir.

Tablo 147: Mersin İli Trafik Kazaları

	Kaza Sayısı	Ölü Sayısı	Yaralı Sayısı	Bir milyon özel otomobil başına ölü sayısı	Bir milyon özel otomobil başına yaralı sayısı
2007	3.099	124	4.873	1.006	39.537
2008	3.108	103	4.890	779	36.989
2009	3.271	142	5.462	1009	38.811
2010	3.387	89	5.643	585	37.065
2011	4.048	108	6.526	645	38.953
2012	4.775	91	7.650	500	42.061
2013	5.394	99	8.249	500	41.662
2014	5.374	117	8.370	552	39.473
2015	6.024	218	9.029	949	39.314
2016	6.345	256	9.452	1.036	38.252

Kaynak: TÜİK Karayolu Trafik Kaza İstatistikleri

Mezitli İlçesi özelinde trafik kazalarına ilişkin veri bulunmamaktadır. Ancak kazalara ilişkin Mersin İli'nde gözlemlenen durumun Mezitli İlçesi için de geçerli olduğu düşünülmektedir.

5.2. Teknik Altyapı

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği¹⁴¹ madde 5/k'da tanımlandığı üzere; "Teknik altyapı alanları: Kamu veya özel sektör tarafından yapılacak elektrik, petrol ve doğalgaz iletim hatları, içme ve kullanma suyu ile yer altı ve yer üstü her türlü arıtma, kanalizasyon, atık işleme tesisleri, trafo, her türlü enerji, ulaştırma, haberleşme gibi servislerin temini için yapılan tesisler ile açık veya kapalı otopark kullanışlarına verilen genel isimdir."

¹⁴¹ Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19788&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=MEKAN-> (Eylül 2016)

Kentsel altyapının çok farklı sistemlerden oluşmaktadır. Altyapı sözcüğü ile tanımlanan şebeke türü dağıtım ve hizmet sistemlerinin hemen hemen tümü farklı mühendislik ölçütlerine göre tasarlanmaktadır. İçme ve kullanma suyu ile doğalgaz dağıtım sistemi kapasiteleri basınç ve boru çapı ile belirlenen sistemlerken, kanalizasyon sistemi doğrudan cazibe ve nüfus; elektrik, telefon, cep telefonu gibi şebekeler ise daha çok teknolojik kapasite ile belirlenmektedir.¹⁴²

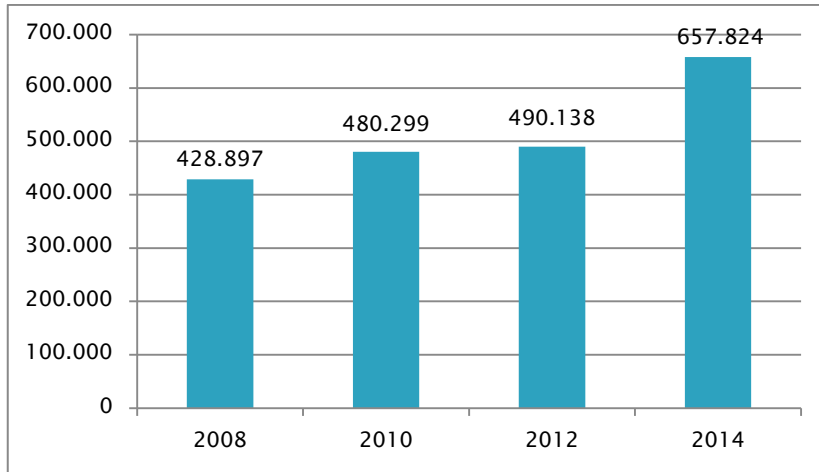
Tüm bu teknik altyapının yeterli ve uygun olması, sağlıklı yaşam ortamları için en önemli ölçütlerden birisidir. Kentsel gelişme süreçleri ile kentsel altyapı yatırımlarının eş zamanlı ve üstyapı ve altyapının eş kapasiteli olduğu ideal durumlar dışındaki durumlarda yetersiz altyapı ya da atıl yatırım durumları ortaya çıkmaktadır. İdeal durumda kent planlama ile kentsel altyapı yatırımları arasındaki ilişkinin matematiksel değeri 1'e yakın olmalıdır.¹⁴³

5.2.1. Altyapı Sistemleri

İçme ve Kullanma Suyu

Mersin İli'nde içme ve kullanma suyu teminine ilişkin faaliyetler Mersin Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü (MESKİ) tarafından yürütülmektedir. 2008-2014 döneminde Mersin İli'nde meskenlerde su abonesi sayısı %53,38 artışla 428.897'den 657.824'e çıkmıştır (Tablo 148, Grafik 43).

Grafik 43: 2008-2014 Dönemi Mersin İli Su Abone Sayısı (Mesken)

Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

¹⁴² Gürbüz, M. 2012. "Kentsel Teknik Altyapı Etki Değerlendirmesi" Kentsel Dönüşümde Altyapının Önemi.

<http://www.csb.gov.tr/db/altyapi/editordosya/14-%20Mehmet%20%20GURBUZ-ILBANK.pdf> (Eylül 2017)

¹⁴³ Şahin, S.Z. 2011. " Kent Planlama Süreci ile Kentsel Altyapı Yatırımlarının İlişkisi: Ankara Örneği" İnşaat Mühendisleri Odası 6. Kentsel Altyapı Sempozyumu 14-15 Ekim 2011 Antalya. http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/7a52f2b6bb5d895_ek.pdf?dergi=269 (Eylül 2017)

Tablo 148: 2008-2014 Döneminde Mersin İli Dağıtılan Suyun Abone Türü ve Sayısı

Abone Türü	2008	2010	2012	2014 ^(*)
Meskenler	428.897	480.299	490.138	657.824
Ticarethaneler	51.400	50.267	56.339	81.466
Okullar	212	234	188	-
Park, Bahçe ve WC'ler	250	262	282	-
Resmi Kuruluşlar	2.844	1.507	1.710	2.330
Din ve Hayır Kurumları	165	56	383	424
Sanayi İşletmeleri	532	1484	81	-
Sağlık Kurumları	28	28	45	-
Diğer	494	41	600	558
İnşaatlar	13.998	14.290	23.876	-
Toplam	498.820	548.468	573.642	742.602

Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

(*) Veri tabanında bazı abone türlerine ilişkin bilgiler bulunmamaktadır.

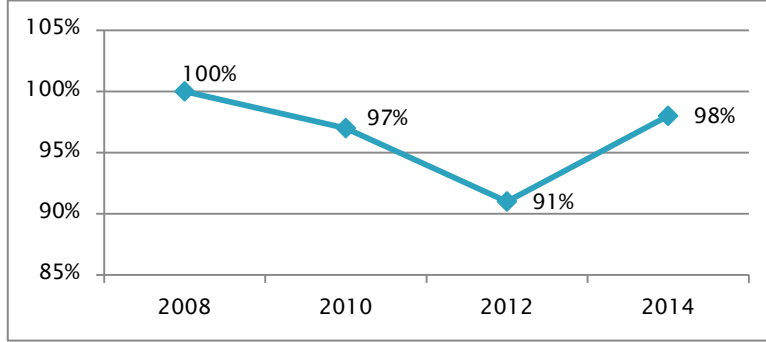
Buna bağlı olarak şebeke suyu ile hizmet verilen nüfus oranı da aynı dönemde %84'ten %98'e çıkmıştır (Grafik 44) ve aynı dönemde dağıtılan su miktarı da %36 artış göstermiştir (Tablo 149). Bu göstergelere bağlı olarak Mersin İli genelinde içme ve kullanma suyu temini ile ilgili sıkıntı yaşanmadığı ve nüfusun neredeyse tamamına içme ve kullanma suyu sağlandığı söylenebilir.

Tablo 149: 2008-2014 Döneminde Mersin İli Abone Türüne Göre Dağıtılan Su Miktarı (m3/yıl)

Abone Türü	2008	2010	2012	2014 ^(*)
Meskenler	40.734.902	40.839.232	43.832.400	52.672.292
Ticarethaneler	4.375.217	5.008.083	5.648.086	7.861.139
Okullar	400.695	455.859	287.161	-
Park, Bahçe ve WC'ler	31.554	71.957	144.628	-
Resmi Kuruluşlar	862.833	998.578	2.831.270	3.302.316
Din ve Hayır Kurumları	270.246	21.160	271.174	541.421
Sanayi İşletmeleri	81.791	215.342	27.673	-
Sağlık Kurumları	52.877	75.230	97.331	-
Diğer	925.821	551.844	1.335.572	1.376.702
İnşaatlar	630.300	997.508	1.906.092	-
Toplam	48.366.236	49.234.793	56.381.387	65.753.870

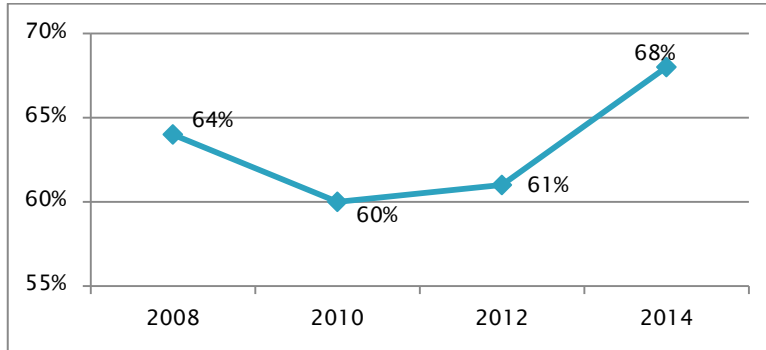
Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

(*) Veri tabanında bazı abone türlerine ilişkin bilgiler bulunmamaktadır.

Grafik 44: 2008-2014 döneminde Mersin İli İçme ve Kullanma Suyu Şebekesi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

Mersin İli içme suyu Tarsus İlçesi'nde bulunan Berdan Barajı'ndan karşılanmaktadır. Berdan İçme Suyu Arıtma Tesisleri her birinin kapasitesi 130.000 m³/gün olan 3 kısımdan oluşmaktadır. Tesisin toplam kapasitesi 390.000 m³/gün'dür. Pompa Binası ve Havalandırma Havuzu tesisin ortak kullanılan üniteleridir.¹⁴⁴ TÜİK verilerine¹⁴⁵ göre, 2014 yılı Mersin İli'ndeki içme suyu arıtma tesislerinin toplam kapasitesi 143.430 bin m³/yıl, arıtılan içme ve kullanma suyu miktarı ise 86.307 bin m³/yıl şeklindedir.¹⁴⁶ Aynı zamanda 2008-2014 yılları arasında arıtma tesisi ile hizmet verilen nüfus da %60'dan %68'e çıkmıştır.

Grafik 45: 2010-2014 döneminde Mersin İli İçme ve Kullanma Suyu Arıtma Tesisi ile Hizmet Verilen Belediye Nüfusunun Toplam Nüfusa Oranı (%)

Kaynak: TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

Atık Su Arıtma ve Kanalizasyon

Mersin İli genelinde 7 adet faal atık su arıtma tesisi bulunmaktadır: Mut, Tarsus, Erdemli, Kargıpınarı, Silifke, Anamur ve Bozyazı Atık Su Arıtma Tesisleri. Kızkalesi ve Atakent Atıksu Arıtma Tesisleri

144 MESKİ İnternet Sitesi. Berdan İçme Suyu Arıtma Tesisi <http://www.meski.gov.tr/Tesislerimiz/8/berdan-icme-suyu-aritma-tesisi.html> (Eylül 2017)

145 TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

146 TÜİK, Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri

devreye girme aşamasında; Aydıncık, Sebil, Tömük, Limonlu, Mara ve Mezitli Atıksu Arıtma Tesisleri sie ihale aşamasındadır.¹⁴⁷

Mezitli İlçesi'nde atıksular Viranşehir Mahallesi'nde bulunan MESKİ'ye bağlı Mezitli Atıksu Terfi İstasyonunda toplanmaktadır. Atık Su Terfi İstasyonunun en temel problemi, özellikle yaz mevsiminde etrafa koku yaymasıdır. Ayrıca sahil kullanımını olumsuz yönde etkilemekte ve Soli-Pompeiopolis Antik Kentini görsel olarak olumsuz bir şekilde etkilemektedir.

Mezitli Atık Su Terfi İstasyonunun artan nüfusa yetmemeye başlaması ve daha modern bir tesise olan ihtiyaç nedeniyle MESKİ, Mezitli İlçesi için atık su arıtma tesisi çalışmalarını sürdürmektedir. 384.000 kişiye hizmet verecek, 55.000 m³/ gün kapasitede, karbon, azot ve fosfor giderimli İleri Biyolojik Atık Su Arıtma Tesisleri şeklinde planlanan Mezitli Atık Su Arıtma Tesisleri ihalesi Ocak 2015'de yapılmış¹⁴⁸, Eylül 2016'da temeli atılmıştır¹⁴⁹ (Fotoğraf 1). Mezitli İlçesi'nin batısında Akdeniz Mahallesi kuzey kısmında (Harita 21) inşaatı devam eden Tesis, Mezitli İlçesi'nin atık su arıtma ihtiyacını giderilmesi planlanmaktadır.

Mezitli İlçesi'nin yıllar içinde sınırları ve yetki alanı genişlemiş; kırsal nitelik sergileyen yerleşmeler ve ikinci konut alanları da yetki ve sorumluluk alanına dâhil olmuştur. Merkez mahallelerde kanalizasyon altyapısının planlama süreçleri ile yönetilmiş olması nedeniyle kanalizasyon altyapısına ilişkin sıkıntılar gözlemlenmezken, batı ve kuzey bölgelerde yer alan mahallelerde ise problemler mevcuttur. Kanalizasyon şebekesine bağlı olmayan bölgelerde fosseptik çukuru kullanılmaktadır.

Fotoğraf 1: Mezitli Atık Su Arıtma Tesisleri İnşaatı, 2016

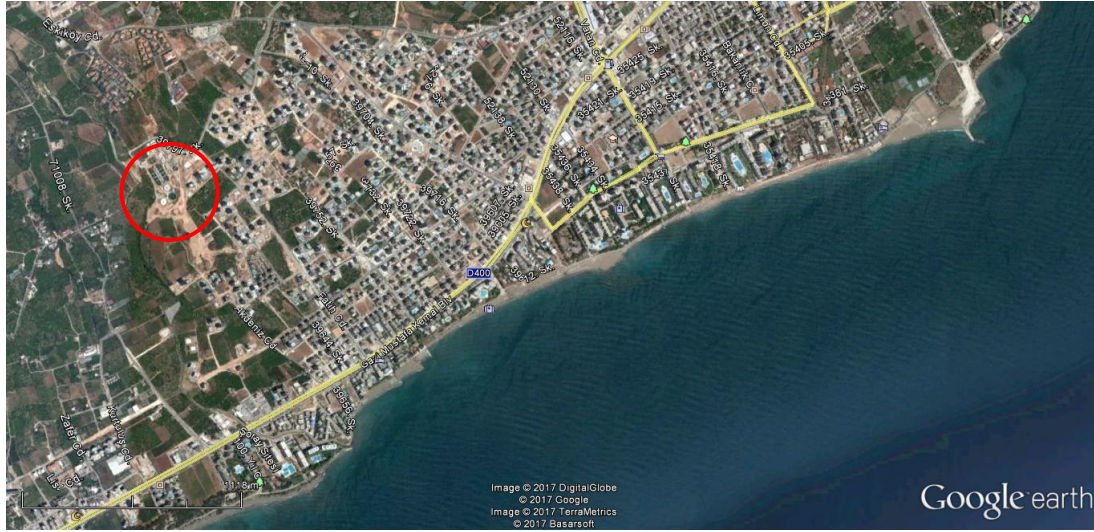
Kaynak: MESKİ İnternet Sitesi. <http://www.meski.gov.tr/Basin-Odasi/Haberler/294/mezitli-atiksu-ileri-biyolojik-aritma-tesisi-temeli-atildi.html> (Eylül 2017)

¹⁴⁷ T.C. Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığı 20.10.2017 tarih ve 19009 sayılı resmi yazısı eki

¹⁴⁸ MESKİ İnternet Sitesi. <http://www.meski.gov.tr/Basin-Odasi/Haberler/61/mezitli-atiksu-aritma-tesisi-ihalesi-yapildi.html> (Eylül 2017)

¹⁴⁹ MESKİ İnternet Sitesi. <http://www.meski.gov.tr/Basin-Odasi/Haberler/294/mezitli-atiksu-ileri-biyolojik-aritma-tesisi-temeli-atildi.html> (Eylül 2017)

Harita 21: Mezitli Atık Su Arıtma Tesisinin Yerleşme İçerisinde Konumu

MESKİ Kanalizasyon Dairesi Başkanlığından temin edilen verilere¹⁵⁰ göre 01.01.2017–01.07.2017 tarihleri arasında vidanjör talebi ile ilgili neticelenmiş toplam 7.340 ihbar bulunmaktadır. Bu ihbarların %73,86'sı vidanjör müdahalesi gerektirmiştir. Vidanjör ile müdahaleler daha çok İlçenin batı ve kuzey kısımlarında yapılaşmanın sürdüğü mahallelerde (Çankaya, Cumhuriyet, Çamlıca, Davultepe, Eski Mezitli gibi) ve kısmen de daha kuzeydeki kırsal yerleşmelerde (Akarca, Doğlu, Doğançay gibi) yoğunlaşmaktadır. Merkezde bulunan mahallelerdeki (Menderes, Merkez, Viranşehir, Yeni gibi) müdahalelerin ise genellikle kanal açmaya yönelik olduğu görülmektedir. (Tablo 150) Bu durum, ilgili mahallelerde yağmur suyu toplama sistemlerinin yetersiz olduğuna işaret etmektedir.

Tablo 150: Mezitli İlçesi 01.01.2017-01.07.2017 Tarihleri ALO185 Neticelenmiş ihbar Sayıları

Mahalle	Kanal Açma	Vidanjör	Toplam ihbar
Akarca	0	8	8
Akdeniz	217	118	335
Anayurt	2	141	143
Atatürk	195	36	231
Bozön	0	49	49
Cemilli	0	57	57
Cumhuriyet	9	317	326
Çamlıca	18	855	873
Çankaya	18	750	768
Çevlik	0	23	23
Davultepe	37	187	224
Demirışık	0	3	3
Deniz	291	274	565
Doğançay	0	22	22
Doğlu	0	29	29
Esenbağlar	0	90	90

¹⁵⁰ T.C. Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı 03.08.2017 tarih ve 13938 sayılı yazısı ekleri

Mahalle	Kanal Açma	Vidanjör	Toplam İhbar
Eski Mezitli	12	186	198
Fatih	111	12	123
Fındıkpınarı	0	128	128
Hürriyet	0	31	31
İstiklal	37	226	263
Kaleköy	4	235	239
Kocayer	0	6	6
Kuyuluk	9	272	281
Kuzucu	0	11	11
Kuzucubelen	0	55	55
Menderes	190	22	212
Merkez	220	98	318
Pelitkoyağı	0	2	2
Sarılar	0	11	11
Seymenli	28	553	581
Şahintepesi	0	94	94
Takanlı	0	1	1
Tece	9	161	170
Tepeköy	15	22	37
Viranşehir	237	26	263
Yeni	217	21	238
75. Yıl	43	289	332
Toplam	1.919	5.421	7.340

Kaynak: T.C. Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı 03.08.2017 tarih ve 13938 sayılı resmi yazısı eki

Elektrik

Mezitli İlçesi, elektrik dağıtım sistemi açısından sorunlu ilçelerden birisidir. Yeterli kapasitede bir şebeke oluşturulmadan önce yerleşmenin bazı bölgelerinin yoğun yapılaşmaya maruz kalması, mevcut sistemin yetersizliğinin temel nedeni gibidir. Bu yetersizliklerin kanıtları ise sık sık yinelenen elektrik dağıtım sistemi arızaları ve bu arızalardan etkilenmemek için sayıları giderek artan jeneratörlerdir.

Elektrik dağıtım sistemi kapsamlı bir yaklaşım ile ele alınmadığı için de, genellikle kentsel sisteme eklenen belirli büyüklükteki konut ve ticaret alanlarına yönelik olarak parklarda, çocuk oyun alanlarında yeni trafolar ortaya çıkmaktadır. Dağıtım sisteminin yerüstünde olması ise, bir yandan elektromanyetik kirlilik düzeylerini arttırırken, diğer yandan nem, rüzgâr gibi dış etkenlerin sistemde yaşanan sorunları arttırmasına neden olmaktadır.

Doğalgaz

Mersin İli'nde 2010 yılından itibaren merkez ilçelerde doğalgaz dağıtımı yapılmaktadır. Mezitli İlçesi merkez mahallelerinde doğalgaz altyapısı büyük ölçüde tamamlanmış olup, dağıtım şirketinin yatırım

planları kapsamında Mezitli İlçesi batı kısmına yeni hatların döşenmesi planlanmaktadır.¹⁵¹ Yapılan altyapı yatırımlarına bağlı olarak Mezitli İlçesi'nde doğalgaz abone sayısı her yıl artmaktadır. (Tablo 151)

Tablo 151: Yıllar İtibariyle Mezitli İlçesi Doğalgaz Abone Sayıları ve Doğalgaz Tüketimi

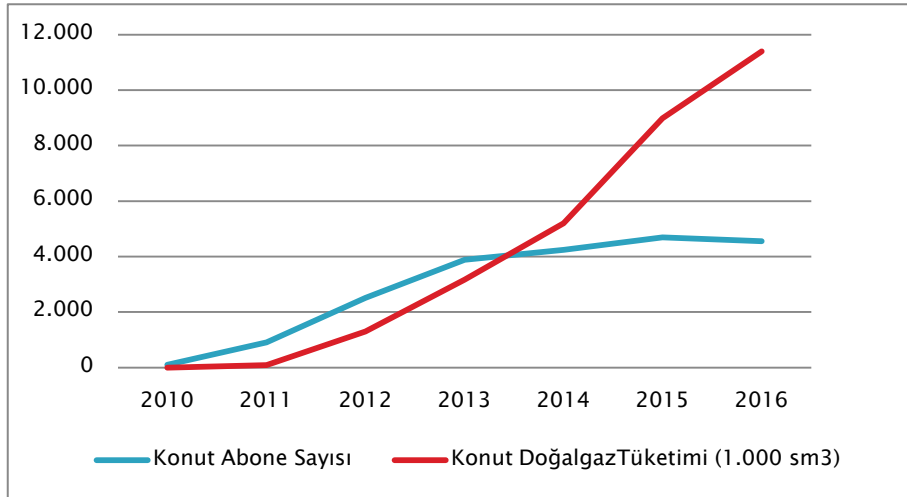
Yıllar	Abone Bağlantı		Münferit Bağlantı	Tüketim Sm ³	
	Konut	Ticari	Ticari	Konut	Ticari
2010	100	0	0	0	0
2011	905	0	2	95.021	2.892
2012	2515	75	9	1.299.353	56.550
2013	3887	15	12	3.174.431	191.262
2014	4245	18	15	5.201.073	283.001
2015	4694	45	18	8.989.178	603.291
2016	4550	49	24	11.399.208	864.584
2017*	2077	22	7	14.032.571	751.739

Veri Kaynağı: AKSAGaz Resmi Yazısı¹⁵²

(*) 2017 yılı ilk 7 ay verisidir.

Özellikle son iki yıldır doğalgaz tüketiminde ciddi bir artış görülmektedir. (Grafik 46) Mezitli'deki doğalgaz tüketiminin abone sayılarından fazla artması nedeni, 2015 ve 2016 yılları kış dönemlerinde ortalamanın altında sıcaklıkların yaşanmış olmasıdır.¹⁵³

Grafik 46: Yıllar İtibari İle Mezitli İlçesi'nde Doğalgaz Konut Abone Sayısı ve Doğalgaz Tüketimi

Veri Kaynağı: AKSAGAZ Resmi Yazısı¹⁵⁴

¹⁵¹ AKSAGaz 14.08.2017 tarihli e-postası

¹⁵² AKSAGaz 14.08.2017 tarihli e-postası

¹⁵³ 2016 ortalama sıcaklık değerleri için bakınız; https://www.meteoblue.com/tr/hava/tahmin/archive/mersin_t%c3%bcrkiye_304531?fcstlength=1y&year=2016&month=9 (Eylül 2017)

¹⁵⁴ AKSAGaz 14.08.2017 tarihli e-postası

5.2.2. Katı Atık Yönetimi ve Geri Dönüşümü

İnsanların sosyal ve ekonomik faaliyetleri sonucunda işe yaramaz hale gelen ve akıcı olabilecek sıvı içermeyen her tür madde ve malzemeye katı atık denir. Katı atıkları kaynaklarına göre 9 ayrı kategoride incelemek mümkündür:¹⁵⁵

3. Evsel Katı Atıklar: Günlük faaliyetler sonucunda ev ortamında üretilen her türlü katı atığı içermektedir.
4. Ticari ve Kurumsal Katı Atıklar: Resmi daire, okul, dükkân, büro ve benzeri kurum ve işyerlerinden kaynaklanan atıklardır. Organik madde içeriği evsel katı atıklar kadar zengin değildir. Gastronomik faaliyetler tarafından üretilen katı atıklar dışında olanlar daha yavaş bozunmakta ve parçalanmaktadır.
5. Park, Bahçe ve Pazar Yeri Atıkları: Bu atıklar ağaç ve bitki artıkları içermektedir ve bu atıklar kompost üretimi için oldukça uygundur.
6. Sokak ve Süprüntü Atıkları: Kamusal mekanlardan toplanan bu atıkların hızla toplanması çevresel hijyen açısından önem sergilemektedir.
7. İnşaat, Yıkım ve Hafriyat Atıkları: Her türlü inşaat faaliyeti sonucu oluşan ve moloz tabir edilen bu atıkların üreticileri tarafından belediyelerce gösterilen alanlara kontrollü bir biçimde nakledilmesi gerekmektedir.
8. Endüstriyel Katı Atıklar: Endüstriyel faaliyet sonucu ortaya çıkan istenmeyen nitelikteki katı madde ve çamurları kapsamaktadır. İnsan sağlığı için zararlı olabilecek kimyasal, toksik ve/veya radyoaktif olanların hızla toplanması ve zararsız hale getirilmesi gerekmektedir.
9. Tarımsal Katı Atıklar: Bitkisel ve hayvansal ürünlerin elde edilmesi ve işlenmesi sırasında ortaya çıkan katı atıkları kapsamaktadır.
10. Tıbbi Atıklar: Bu atıkların bir kısmı enfekte ve tehlikeli atıklardır. Bu atıkların uygun hijyenik ve teknolojik koşullarda bertaraf edilmesi gerekmektedir.
11. Arıtma Çamurları: Su ve atık su arıtma tesislerinde, arıtma faaliyetleri sonucu ortaya çıkan çamurlardır. Evsel atık su arıtma tesislerinden çıkan çamurlar belediye atıkları ile birlikte bertaraf edilebilmekte, endüstriyel atık su arıtma faaliyeti sonucu ortaya çıkan çamurlar ise zararlı atıklar kapsamında düşünülmelidir.

Mezitli İlçesi'nde katı atık yönetimi Mezitli Belediyesi Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülmekte olup;

- İlçe sınırları içerisinde bulunan 40 mahalle ve bu mahallelerdeki bulvar, cadde, sokak ve pazar yeri temizlikleri yapılmakta,
- Evsel atıkların günlük toplanması ve Büyükşehir Belediyesi Katı Atık Düzenli Depolama alanına nakli işlemleri gerçekleştirilmekte,

¹⁵⁵ Türkiye'nin Çevre Sorunları. 1991. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı. Ankara

- Apartman ve sitelerden çıkan bahçe atıkları ve eski eşya atıkları toplanmakta,
- Sahil kısmında düzenli temizlik çalışmaları sürdürülmekte,
- Çöp konteynerlerinin bakımı ve onarımı yapılmakta; bunların yanı sıra,
- Ambalaj atıkları, atık piller ve bitkisel atık yağların toplanması hizmetlerinde işbirlikleri yapılmakta, eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yürütülmektedir.

Evsel Katı Atıklar

Evsel katı atıklar Mezitli Belediyesi tarafından 19 adet çöp toplama aracı ve 1 adet semi treyler tır ile tüm ilçede vardiya usulü günlük olarak düzenli bir şekilde toplanmaktadır.¹⁵⁶ Evsel katı atıkların toplanması amacı ile İlçe genelinde çöp konteyneri bulunmaktadır. Mezitli İlçesi'nde bulunan apartman ve sitelerden çıkan bahçe atıkları 6 adet traktör, 3 adet damperli kamyon ve 2 adet iş makinesi ile toplanmaktadır.¹⁵⁷

Toplanan atıklar Mezitli İlçesi Katı Atık Düzenli Depolama Alanına götürülmektedir. 2015 yılı itibari ile düzenli depolama alanındaki bertaraf miktarı 53.468 tondur.¹⁵⁸ Düzenli Depolama Alanındaki atıklar ise diğer 3 merkez ilçe ile birlikte Akdeniz İlçesi'nde bulunan Sarıbrahimli Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisine boşaltılmaktadır.¹⁵⁹ Mersin'in artan nüfusuna bağlı olarak toplanan katı atık miktarında da yıllar içerisinde artış görülmektedir. (Tablo 152)

Tablo 152: Yıllara Göre Mersin Sarıbrahimli Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisinde Toplanan Katı Atık Miktarı

	Toplanan / Getirilen Çöp Miktarı (ton)
2014	299.017
2014	314.378
2016	332.763

Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı¹⁶⁰

Evsel katı atıkların geri dönüşümüne yönelik Mezitli İlçesi'nde yürütülen bir çalışma bulunmamaktadır. Evsel katı atıklardan elektrik üretimi için Büyükşehir Belediyesinin Depo Gazından Elektrik Üretimi Tesisleri projesi bulunmaktadır. Bu çalışmalar kapsamında Sarıbrahimli Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisinde 2015 yılında Biyokütle Elektrik Üretim Tesisi faaliyete

¹⁵⁶ Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁵⁷ Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁵⁸ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁵⁹ Mersin Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı Dairesi 07.08.2017 tarih ve 94538 sayılı Resmi Yazısı

¹⁶⁰ Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi

<http://www.mersin.bel.tr/mbb-sayfa-birim.asp?id=9315&yid=5&katid=57&altkatid=336&bl=%20Evsel%20At%20FDklar%20FDn%20Y%20F6netimi&baslik=A.%20KATI%20ATIK%20DEPOLAMA%20VE%20BERTARAF%20TES%20DDSLER%20DD> (Eylül 2017)

geçmiştir.¹⁶¹ Bu amaçla Biogaz elektrik santralinde 1,2 MWh gücünde 5 adet jeneratör faaliyete geçmiş olup, toplam 6 MWh elektrik üretimi sağlanarak TEİAŞ Yakaköy Trafo Merkezine iletmeye başlanmıştır.¹⁶²

Hafriyat Toprakları, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

Hafriyat Toprakları, İnşaat Ve Yıkıntı Atıkları Kontrol Yönetmeliğinin 8. maddesi gereğince, ilgili atıkların toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili yönetim planı hazırlamak; ilgili atıkların atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmek; depolama sahası yerinin seçimi, inşaatı veya işletilmesi sırasında çevre ve insan sağlığını olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli tedbirleri almak veya aldirtmak İl belediye mücavir alanı içerisinde büyükşehirlerde büyükşehir belediyeleri yetki ve sorumluluğunda bulunmaktadır.

Hafriyat toprakları, inşaat ve ve yıkıntı atıkları için Mersin Büyükşehir Belediyesinin belirlediği ve Mezitli İlçesi, Kuyuluk Mahallesi'nde bulunan Rehabilitasyon Hazırlık Amaçlı Dolgu Alanı kullanılmaktadır (Harita 22). Mersin Büyükşehir Belediyesine ait arsaların "25.04.2017 tarihinde *Hafriyat Değerlendirme Kurulu tarafından onay alınarak rehabilitasyon hazırlık amaçlı dolgu alanı olarak belirlenmiş olup dolgu işlemi devam etmektedir.*"¹⁶³

Harita 22: Mezitli, Kuyuluk Mahallesi Rehabilitasyon Hazırlık Amaçlı Dolgu Alanı

Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı

¹⁶¹ Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi
<http://www.mersin.bel.tr/mbb-sayfa-birim.asp?id=9316&yid=5&katid=57&altkatid=336&bl=%20Evsel%20At%20FDklar%20Y%20F6netimi&baslik=B.%20DEPO%20GAZINDAN%20ELEKTR%20DDK%20DCRET%20DDM%20TES%20DDSLER%20> (Eylül 2017)

¹⁶² Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁶³ Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi
<http://www.mersin.bel.tr/mbb-sayfa-birim.asp?id=5&katid=57&altkatid=304&altkatid=291&bl=Depolama%20ve%20Bertaraf%20Sahalar%20> (Eylül 2017)

Tıbbi Atıklar

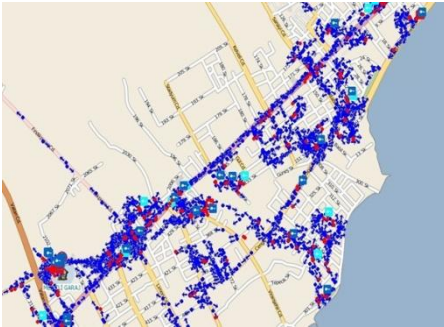
5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu gereği tıbbi atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı konusunda sorumluluk büyükşehir belediyelerine aittir. Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde sağlık kuruluşlarının faaliyetleri sonucu oluşan tıbbi atıklar ile bu atıkların üretildikleri yerlerde ayrı toplanması, geçici depolanması, taşınması ve bertaraf edilmesine ilişkin esaslar doğrultusunda Mersin Büyükşehir Belediyemiz tarafından İNTE A.Ş.'ne ihale edilmiş olup¹⁶⁴, Mezitli İlçesi'ndeki tıbbi atıkların toplanması işlemi, ilgili şirket tarafından yürütülmektedir.

Mersin İli'nde tıbbi atıklar Sarıbrahimli Katı Atık Düzenli Depolama ve Bertaraf Tesisi içerisinde faaliyet gösteren tıbbi atık sterilizasyon tesisinde 2015 yılında; merkez ilçeler de dahil olmak üzere 13 ilçeden toplamda 1.586,708 ton tıbbi atık toplanmış ve sterilizasyonu işleminden geçirilerek bertaraf edilmiştir.¹⁶⁵

Ambalaj Atıkları

Ülkemizde 2011 yılından itibaren Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği kapsamında her türlü ambalajın atığının geri kazanımı Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca yetkilendirilmiş firmalar tarafından yürütülmektedir. Çevre Koruma ve Ambalaj Atıklarını ÇEVKO Vakfı da bu çalışmalara destek vermektedir. Mezitli İlçesi'nde ambalaj atıklarının geri dönüşümünde yetkili 1 firma¹⁶⁶ bulunmaktadır. Firma, Mezitli İlçesine bağlı 13 mahalleden sorunlu olup, sorumluluk bölgesinde kaynağından ambalaj atıklarının kaynağından ayrı toplaması hususunda faaliyetlerini sürdürmektedir. (Harita 23)

Harita 23: Mezitli İlçesi Ambalaj Atıkları Toplama Noktaları

Kaynak: Akbaşlar Group İnternet Sitesi, <http://www.akbaslargrup.com/yeni/node/33> (Eylül, 2017)

¹⁶⁴ Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi <http://www.mersin.bel.tr/mbb-sayfa-birim.asp?id=9382&yid=5&katid=57&altkatid=338&bl=%20%D6zel%20At%FDklar%FDn%20Y%F6netimi&baslik=C.%20MERS%DDN%20DDL%DD%202017%20YILI%20BERTARAF%20ED%DDLEN%20TIBB%DD%20ATIK%20M%DDKTARI> (Eylül 2017)

¹⁶⁵ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁶⁶ Eylül 2017 tarihinde yetkili firma Akbaşlar Çevre Danışmanlık ve Atık Yönetimi Nakliye San. Tic. AŞ'dir. Şirket internet sitesinden edinilen bilgiye göre; " T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından onaylanan yönetim planı doğrultusunda başlanan çalışmalar 2009 yılından bu yana sürdürülmektedir. Uygulamalarımıza yetkilendirilmiş kuruluş Çevko destek vermektedir." – Akbaşlar Group İnternet Sitesi <http://www.akbaslargrup.com/yeni/node/33> (Eylül 2017)

Atık Piller

Atık pillerin çevreyi kirletmeyecek şekilde toplanması ve evsel atıklardan ayrı bertaraf edilmesi çevre kirliliğinin önüne geçilmesi açısından önemlidir. Atık pilleri toplanması konusunda Çevre ve Şehircilik Bakanlığınca TAP (Taşınabilir Pil Üreticileri ve İthalatçıları Derneği) yetkilendirilmiştir. Mezitli İlçesi okullarda, kamu kurumlarında, muhtarlıklarda atık pil toplama kutuları bulunmaktadır. Mezitli İlçesi'nde yerel yönetimler atık pillerin toplanması konusunda çeşitli etkinlikler düzenlemektedir. Çevre bilinci kazandırmak ve atıkların ayrıştırılması konusunda bilinci arttırmak adına Mezitli Belediyesi 2015-2016 yılında okullar arası atık pil toplama yarışması düzenlemiştir; etkinlik kapsamında 379 kg atık pil toplanarak TAP'a gönderilmiştir.¹⁶⁷ Mersin Büyükşehir Belediyesi Çevre Dairesi Başkanlığı tarafından yürütülen çalışmalar kapsamında da 2015 yılında ilçelerden toplam 2.290 kg atık pil toplamış; bunun 293 kg'lık kısmı Mezitli İlçesi'nden toplanmıştır.¹⁶⁸

Bitkisel Atık Yağlar

Atık yağlar önemli kirleticilerden birisidir. Bilinçsiz bir şekilde dökülen atık yağlar, yer altı sularını kirletmekte ve denizlere ve göllere ulaşması halinde canlıların zarar görmesine neden olmakta; aynı zamanda atık su borularını tıkayarak, kanalizasyon şebekesini tahrip etmektedir. Evlerde pet şişe ve benzeri saklama kaplarının içerisinde toplanan atık yağlar, özel olarak tahsis edilmiş toplama bidonlarına atılarak geri dönüşüm sağlanmaktadır. Atık yağların toplanması işlemi, ayrışmanın kaynağında yapılması zorunluluğu nedeniyle vatandaşların konu ile ilgili bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi gereken bir toplama işlemidir.

Mezitli Belediyesi, Çevre ve Şehircilik Bakanlığından lisanslı atık yağ toplama konusunda yetkili firma ile işbirliği yaparak ilçenin çeşitli yerlerine, Belediye'nin hizmet binalarına, tüm muhtarlık ve okullara atık yağ toplama bidonları yerleştirilmiştir. 2016 yılında Mezitli İlçesi'ndeki site, apartman, lokanta, restoran gibi yerlerden ve okullardan toplam 19.474 kg atık yağ toplanmıştır.¹⁶⁹ Ayrıca, Mersin Büyükşehir Belediyesi de atık yağ toplama çalışmaları kapsamında Mezitli İlçesi'nde faaliyet yürütmekte olup; 2015 yılında bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi tarafından Mezitli İlçesi'nde 32.538 kg atık yağ toplanmıştır.¹⁷⁰

Tekstil Atıkları ve Geri Dönüşümü

Artık kullanılmayan tekstil atıkları ve kullanılabilir tekstil ürünleri Mezitli İlçesi'nde iki şekilde toplanmaktadır. Tekstil atıklarının toplanmasında ikinci uygulama Mersin Büyükşehir Belediyesi'nce kentin çeşitli yerlerine yerleştirilen giysi toplama kumbaralarıdır. 2016 yılında Mezitli İlçesi'nin

¹⁶⁷ Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁶⁸ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁶⁹ Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁷⁰ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

muhtelif yerlerine 133 adet giysi toplama kutusu yerleştirilmiştir. 2016 yılı itibari ile Mersin merkez ilçeleri Mezitli, Akdeniz ve Yenişehir'den toplam 255.988 kg giysi atığı toplanmıştır. Giysi toplama kutularından elde edilen ürünlerden %8-10'u giyilebilir giysi, %25-30'u yıpranmış giysi ve %60-65'i tekstil çöpüdür.¹⁷¹

İkinci uygulama, kullanılabilir tekstil ürünlerinin yeniden kullanımına yönelik olarak kurulan ve Mezitli Belediyesi tarafından işletilen Dayanışma Birimidir. Birim, kullanılabilir durumdaki kıyafet, ayakkabı, çanta, oyuncak gibi malzemeleri kabul etmekte ve bunları tadil edip temizledikten sonra ihtiyaç sahiplerine ulaştırmaktadır. Mezitli Belediyesi 2017 yılında oyuncak ve kitap toplamaya yönelik toplama ve geri kullanım kutusu çalışmalarını başlatmıştır.

5.3. Sosyal Altyapı ve Tesisler

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği¹⁷² madde 5/i'de tanımlandığı üzere; "Sosyal altyapı alanları: Birey ve toplumun kültürel, sosyal ve rekreatif ihtiyaçlarının karşılanması ve sağlıklı bir çevre ile yaşam kalitelerinin artırılmasına yönelik kamu veya özel sektör tarafından yapılan eğitim, sağlık, dini, kültürel ve idari tesisler, açık ve kapalı spor tesisleri ile park, çocuk bahçesi, oyun alanı, meydan, rekreasyon alanı gibi açık ve yeşil alanlara verilen genel isimdir."

5.3.1. Sağlık Altyapısı

Mersin İli genelinde kamu hastaneleri ve ağız diş sağlığı merkezlerine ilişkin genel bilgiler Tablo 153'de verilmektedir. Bu hastaneler kentsel anlamda hizmet veren büyük ölçekli, donanımlı ve birçok branşları içeren hastanelerdir.¹⁷³ Özellikle 2017 yılında faaliyete geçen Mersin Şehir Hastanesi bölgesel anlamda hizmet vermek üzere kurulmuş olan önemli sağlık yatırımlarından birisidir. Kamu Hastaneler Birliği'ne bağlı hastanelerin yanı sıra, Yenişehir İlçesi'nde bulunan Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi hastanesi de bölgesel ölçekte hizmet vermektedir. Mezitli İlçesi'nde kamu hastanesi ya da kamuya ait ağız diş sağlığı merkezi bulunmamaktadır.¹⁷⁴

Mersin İli'nde toplam 36 adet özel hastane ve özel dal merkezi ve bu sağlık kuruluşlarında 424 uzman hekim ve 1.170 sağlık personeli bulunmaktadır. Mezitli İlçesi'nde ise, 1 tanesi inşa halinde olmak üzere 3 adet hastane, 2 adet dal merkezi ve 1 adet diyaliz merkezi olmak üzere toplam 6 adet özel hastane ve özel dal merkezi bulunmaktadır.¹⁷⁵

¹⁷¹ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

¹⁷² Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19788&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=MEKAN-> (Eylül 2016)

¹⁷³ Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği Verileri Ağustos 2017

¹⁷⁴ Mersin Mezitli TSM Resmi Yazısı

¹⁷⁵ Mersin Tabip Odası 08.08.2017 tarihli e-postası ekinde bulunan veriler, Ağustos 2017

Tablo 153: Mersin İli Genelinde Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliğine Bağlı Hizmet Sunan Hastaneler, 2016-2017

	2016	2017
Kamu hastane sayısı	11	10
Kamu hastane hekim sayısı (uzman ve pratisyen)	930	952
Kamu hastane sayısı dış hekim sayısı (ağız ve diş sağ. merkezi hariç)	29	32
Kamu hastaneleri sağlık personeli sayısı	4.462	4.650
Ağız diş sağlığı merkezi	2	2
Ağız diş sağlığı merkezi dış tabibi sayısı	119	111
Ağız diş sağlığı merkezi sağlık personeli sayısı	90	81

Kaynak: Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği 07.08.2017 tarihli e-postası eki, Ağustos 2017

Mezitli İlçesi sınırları içerisinde Özel Mersin Ortadoğu Hastanesi ve Özel M City Hospital olmak üzere 2 adet hastane yer almaktadır. Atatürk Mahallesi'nde yer alan ve 2008 yılından beri hizmet sunan Özel Mersin Ortadoğu Hastanesi 23 farklı branşta ve 100 yatak kapasitesi ile 40 doktor ve 109 personelle; Yeni Mahallede yer alan Özel M City Hospital ise 19 farklı branş ve 75 yatak kapasitesi ile 29 doktor ve 70 personelle hizmet vermektedir. (Tablo 154)

Tablo 154: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Özel Hastaneler

Mahalle	Kurum Adı	Branş Sayısı	Doktor Sayısı	Personel Sayısı
Atatürk	Özel Mersin Ortadoğu Hastanesi	23	40	109
Yeni	Özel M City Hospital	19	29	70

Kaynak: Mersin Tabip Odası Verileri Ağustos 2017

Mevcutta hizmet vermekte olan iki özel hastanenin yanı sıra 2018 yılının ilk aylarında faaliyete geçmesi planlanan 300 yataklı Özel Medical Park Hastanesinin inşası sürmektedir. Atatürk Mahallesi içinde yer alan ve çeşitli branşlarda hizmet vermesi planlanan Özel Medical Park Hastanesi faaliyete geçtiğinde Mezitli İlçesine bulunan özel hastane sayısı 3'e çıkacaktır.

Mezitli'de tıp merkezleri kategorisinde, Menderes Mahallesi'nde bulunan Özel Mersin Çocuk Hastalıkları Tıp Merkezi; Yeni Mahalle'de yer alan Özel Diemer Diyaliz Merkezi ile Atatürk Mahallesi'nde bulunan Özel Mersin Fizyotıp Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Tıp Merkezi olmak üzere üç adet tıp merkezi bulunmaktadır. (Tablo 155)

Tablo 155: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Tıp Merkezleri

Mahalle	Hizmet Türü	Kurum Adı	Doktor Sayısı	Personel Sayısı
Menderes	Tıp Merkezi	Özel Mersin Çocuk Hastalıkları Tıp Merkezi	4	4
Yeni	Diyaliz Merkezi	Özel Diemer Diyaliz Merkezi	3	
Atatürk	Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi	Özel Mersin Fizyotıp FTR Tıp Merkezi	2	13

Kaynak: Mersin Tabip Odası Verileri Ağustos 2017

Ayrıca, poliklinik kategorisinde ikisi de Yeni Mahalle’de yer alan, Toros Devlet Hastanesine ait Mezitli Semt Polikliniği ve Özel Beyaz İnci Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği bulunmaktadır. (Tablo 156)

Tablo 156: Mezitli İlçesi'nde Yer Ağız ve Diş Sağlığı Poliklinikleri

Mahalle	Hizmet Türü	Kurum Adı
Yeni	Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği	Özel Beyaz İnci Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği
Yeni	Semt Polikliniği	Toros Devlet Hastanesi Mezitli Semt Polikliniği

Kaynak: Mersin İl Sağlık Müdürlüğü İnternet Sitesi

Mezitli İlçesi Fatih Mahallesi’nde yer alan Toplum Sağlığı Merkezinde¹⁷⁶ (TSM) 2015 yılı verilerine göre 10’u doktor, 21’i ebe ve 10’u hemşire olmak üzere toplam 73 sağlık çalışanı bulunmaktadır. 2016 yılında Mezitli TSM’nin toplam sağlık işgücü sayısı 76’ya çıkmıştır.¹⁷⁷

Mezitli ilçe sınırları içerisinde 8’i “A” sınıfında olmak üzere 13 tane Aile Sağlığı Merkezi¹⁷⁸ (ASM) bulunmaktadır. (Tablo 157, Harita 24) 2017 Ağustos itibarıyla Mezitli İlçesi’nde toplam aile hekimi sayısı 50, toplam aile sağlığı elemanı sayısı 50’dir.¹⁷⁹

Bu merkezlerden Fındıkpınarı Aile Sağlığı Merkezi, kendi mahallesi dışında Tepeköy, Akarca, Sarılar, Demirışık mahallelerine; Çankaya Mahallesi’nde yer alan Kuyuluk Aile Sağlığı Merkezi, kendi mahallesi dışında Kocayer, Kuzucu, Tolköy, Zeybekler, Çevlik, Kuzucubelen, Doğançay, Pelitkoyağı, Takanlı, Bozön ve Cemilli Mahallelerine; Seymenli Mahallesi'nde yer alan Tece Aile Sağlığı Merkezi ise kendi mahallesi dışında Doğlu Mahallesi'ne hizmet vermektedir. Bu 3 Aile Sağlığı Merkezi toplam 6.083 kişiye gezici hizmet vermektedir. Mezitli ilçesinde yer alan Aile Sağlığı Merkezleri toplam 6.083 gezici nüfus yanında, 171.287 kişiye, toplamda ise 177.370 kişiye hizmet vermektedir. TÜİK ADNS 2016 yılı verilerine göre 181.167 olan Mezitli ilçe nüfusu ile hizmet nüfusunun yaklaşık olarak örtüştüğü görülmektedir.

¹⁷⁶ Toplum Sağlığı Merkezi, “Bölgesinde yaşayan toplumun sağlığını geliştirmeyi ve korumayı ön plana alarak sağlıklı ilgili risk ve sorunları belirleyen, bu sorunları gidermek için planlama yapan ve bu planları uygulayan, uygulatan; birinci basamak koruyucu, iyileştirici ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini müdürlüğün sevk ve idaresinde organize eden, bu hizmetlerin verimli şekilde sunulmasını izleyen, değerlendiren ve destekleyen, bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşuna toplum sağlığı merkezi denir.” Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, <http://ailehekimligi.gov.tr/toplum-sal-merkezi.html> [son erişim: 16.06.2017]

¹⁷⁷ Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017 Mersin.

¹⁷⁸ Bir veya daha fazla aile hekimi ile aile sağlığı elemanlarınca aile hekimliği hizmetinin verildiği sağlık kuruluşlarına Aile Sağlığı Merkezi denilmektedir. Aile sağlığı merkezleri, nüfusun ve ulaşımın uygun olduğu yerlerde oluşturulurlar. Bu merkezlerde sadece birinci basamak sağlık hizmeti verilmektedir. Kaynak: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, <http://ailehekimligi.gov.tr/toplum-sal-merkezi.html> [son erişim: 16.06.2017]

¹⁷⁹ Mersin Mezitli TSM Verileri, Ağustos 2017

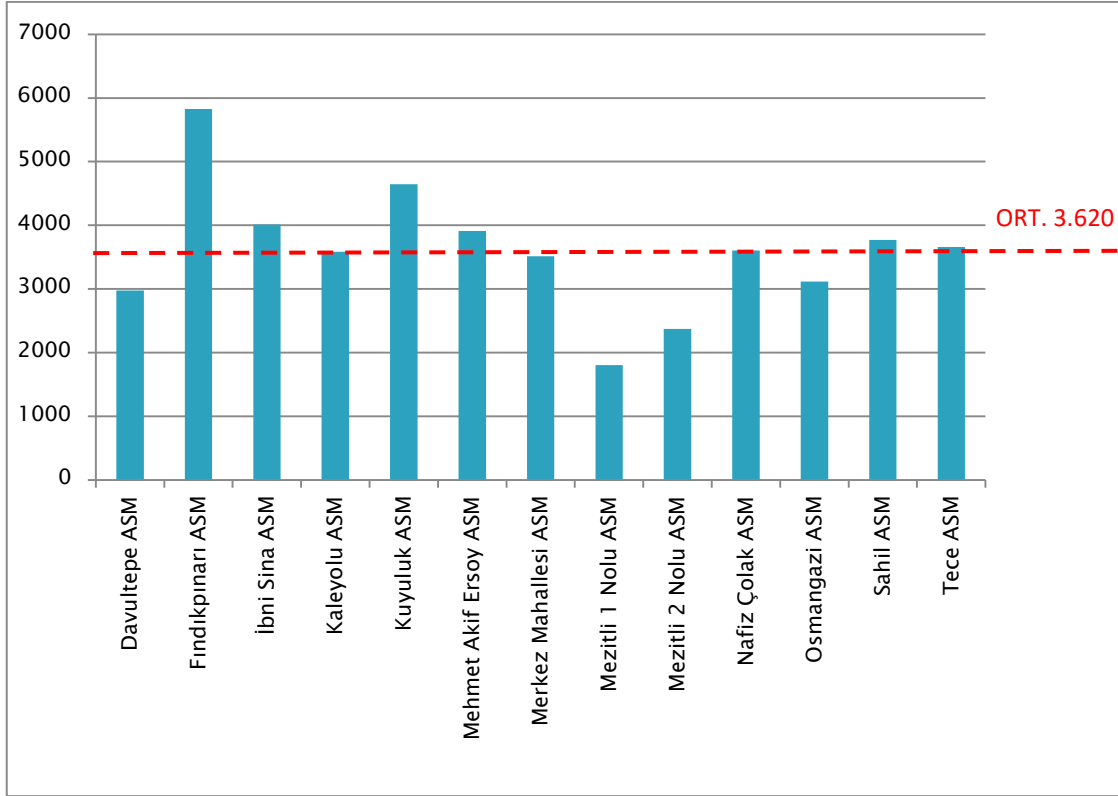
Tablo 157: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezleri, Doktor Sayıları ve Hizmet Nüfusu

Mahalle	Kurum Adı (sınıfı)	Doktor Sayısı			Hizmet Nüfusu			Nüfus / Dr	Gezici Hizmet Bölgeleri
		Uzman	Dr	Toplam	Sabit	Gezici	Toplam		
Merkez	Davultepe ASM (A)	0	4	4	11.897	0	11897	2974	Yok
Fındıkpınarı	Fındıkpınarı ASM (SINIFSIZ)	0	1	1	3287	2542	5829	5829	Tepeköy, Akarca, Sarılar, Demirşık
Atatürk	İbni Sina ASM (A)	1	3	4	16039	0	16039	4010	Yok
Yeni	Kaleyolu ASM (A)	2	2	4	14335	0	14335	3584	Yok
Çankaya	Kuyuluk ASM (SINIFSIZ)	0	3	3	10876	3065	13941	4647	Kocayer, Kuzucu, Tolköy, Zeybekler, Çevlik, Kuzucubelen, Doğançay, Pelitkoyağı, Takanlı, Bozön, Cemilli
Akdeniz	Mehmet Akif Ersoy ASM (A)	1	4	5	19553	0	19553	3911	Yok
Merkez	Merkez Mahallesi ASM (A)	2	6	8	28088	0	28088	3511	Yok
Yeni	Mezitli 1 Nolu ASM (SINIFSIZ)	0	1	1	1804	0	1804	1804	Yok
Viranşehir	Mezitli 2 Nolu ASM (SINIFSIZ)	0	2	2	4745	0	4745	2373	Yok
Menderes	Nafiz Çolak ASM (C)	2	5	7	25210	0	25210	3601	Yok
Merkez	Osmangazi ASM (A)	0	2	2	6227	0	6227	3114	Yok
Fatih	Sahil ASM (A)	2	2	4	15073	0	15073	3768	Yok
Seymenli	Tece ASM (A)	1	3	4	14153	476	14629	3657	Doğlu
TOPLAM	13 Adet	11	38	49	171.287	6.083	177.370	3620	-

Kaynak: Mersin İl Sağlık Müdürlüğü İnternet Sitesi (Ağustos 2017)

Hekim başına düşen kayıtlı nüfus sayıları incelendiğinde, Mezitli mahalleleri Aile Sağlığı Merkezleri toplamındaki ortalamanın yaklaşık 3620 olduğu görülmektedir. Gezici sağlık hizmeti vermeleri nedeniyle Fındıkpınarı Aile Sağlığı Merkezi ile Kuyuluk Aile Sağlığı Merkezinde hekim başına düşen kayıtlı nüfus sayısının ortalamanın üzerinde olduğu görülmektedir (Grafik 47, Harita 24).

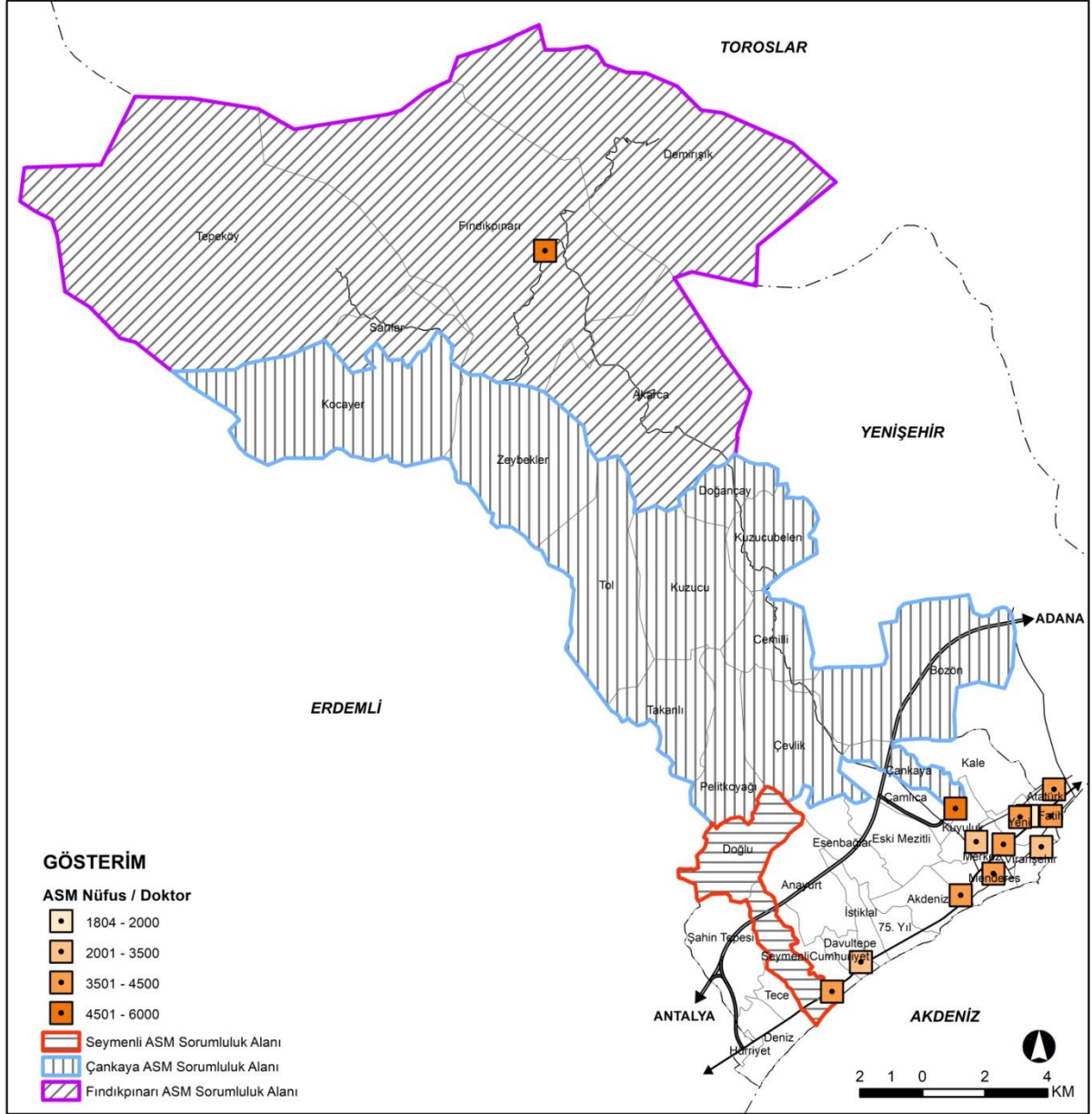
Grafik 47: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezlerinde Hekim Başına Düşen Nüfus

Mahalle bazında hekim başına düşen kayıtlı nüfus ile etki alanı haritası, Harita 24 incelendiğinde, kendi mahallesi dışında Tepeköy, Akarca, Sarılar, Demirişik mahallelerine hizmet veren Fındıkpınarı Aile Sağlığı Merkezinin 2.542 kişilik gezici hizmet nüfusuna sahip olduğu görülmektedir. Bu hizmet nüfusuna haftanın belirli günlerinde hizmet veren merkezde bu hizmetin yalnız 1 doktorla ve hekim başına düşen 5.829 kişi gibi yüksek bir oranla yapıldığı görülmektedir. Hekim başına düşen kayıtlı nüfus oranının 4.647 kişiyle yüksek olduğu bir diğer merkez, Kuyuluk Aile Sağlığı Merkezi 3.065 kişilik gezici hizmet nüfusuna sahiptir. Bu nüfusa verilen hizmet 3 doktor tarafından yürütülmektedir. Kuyuluk Aile Sağlık Merkezinde hekim başına düşen kayıtlı nüfus oranının yüksek olması, ayrıca gezici sağlık hizmetlerinin yürütülmesi ve gezici hizmet bölgelerinin hizmet verilen Kuyuluk Aile Sağlık Merkezine uzak olması sağlık hizmetlerinin yürütülmesinde aksaklıklar oluşturabilecektir.

Bu mahalleler dışında, Tece, Şahin Tepesi, Deniz, Hürriyet, Cumhuriyet, Davultepe, Anayurt, Esenbağlar, İstiklal, 75. Yıl, Eski Mezitli, Çamlıca, Kuyuluk ve Kale Mahallelerinde aile sağlık merkezi yer almamakta, bu mahalleler gezici sağlık hizmetinden yararlanmamaktadır. Bu mahallelerde yaşayanların farklı ASM'lere kayıtlı oldukları düşünülmektedir.

Harita 24: Mezitli İlçesi Aile Sağlığı Merkezleri Hekim Başına Düşen Nüfus ve Gezici Hizmet Bölgeleri

Diş Hekimleri Odası verilerine göre Mersin ve Mezitli İlçesi'nde görev yapan diş hekimi sağlık işgücü dağılımı Tablo 158'da verilmektedir.

Tablo 158: Mersin İli ve Mezitli İlçesi'nde Bulunan Diş Hekimi Sağlık İşgücü, 2017

	Mersin	Mezitli
Muayenehane Sayısı	240	17
Muayenehanede Çalışan Diş Hekimi Sayısı	240	17
Poliklinik Sayısı	34	4
Poliklinik Çalışan Diş Hekimi	84	9

Kaynak: Mersin Diş Hekimleri Odası Verileri, Ağustos 2017

Mezitli İlçesi sınırları içerisinde Mersin Eczacı Odası Ağustos 2017 verilerine göre kayıtlı 62 eczane yer almaktadır. Eczaneler, genellikle sağlık birimlerinin yoğun olduğu bölgelerde yer seçmektedirler. Mezitli İlçesi'nde bulunan eczanelerin mahallelere göre dağılımları Tablo 159'de verilmektedir.

Tablo 159: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Eczanelerin Mahallelere Göre Dağılımı

Mahalle	Eczane Sayısı
Atatürk	11
Yeni	13
Menderes	8
Fındıkpınarı	1
Fatih	4
Merkez	10
Davultepe	2
Viranşehir	3
Çankaya	2
Akdeniz	5
Seymenli	2
İstiklal	1
TOPLAM	62

Kaynak: Mersin Eczacı Odası 07.08.2017 tarihli e-postası eki

Ayrıca, Mezitli İlçe Sağlık Müdürlüğü internet sitesinden elde edilen bilgilere göre, Mezitli 3 Nolu Aile Sağlığı Merkezi oluşturulma çalışmaları devam etmektedir. Bunun dışında, Mersin İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğünden elde edilen verilere göre, Mezitli 150 Yataklı Devlet Hastanesi, Mersin Mezitli Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi (50 Unitlik) ile Mezitli 1 Nolu Göçmen Aile Sağlığı Merkezi inşasına ilişkin çalışmalar Sağlık İl Müdürlüğü tarafından sürdürülmektedir.¹⁸⁰

4.5.2. Eğitim Altyapısı

Okul öncesi eğitim kademesinde, kamuya ait müstakil olarak Çankaya Mahallesi'nde Keloğlan Anaokulu, Atatürk Mahallesi'nde Abdulkadir Perşembe Vakfı Anaokulu ve Fatih Mahallesi'nde Mezitli Anaokulu olmak üzere 3 anaokulu yer almaktadır (Tablo 160). Bu eğitim kurumları arasında sahip oldukları öğrenci sayılarına göre; öğretmen sayıları ve derslik sayıları üzerinden değerlendirildiğinde Çankaya Mahallesi'nde yer alan Keloğlan Anaokulu'nun diğerlerine göre daha iyi bir durumda olduğu görülmektedir (Grafik 48). Ancak her üç eğitim kurumunda da derslik sayılarının öğrenci sayılarına oranla düşük olduğu belirlenmiştir.

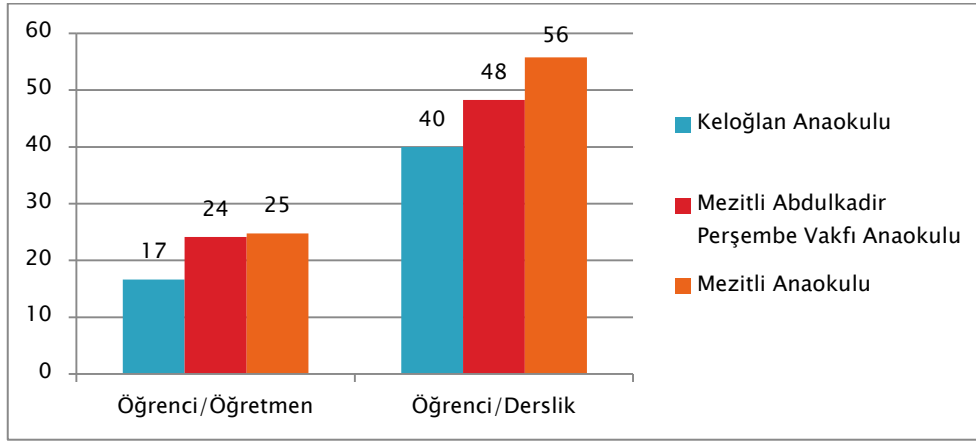
¹⁸⁰ Mersin İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü Resmi Yazısı

Tablo 160: Mezitli İlçesi'nde Okul Öncesi Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2016

Mahalle	Kurum Adı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Isınma Şekli
Çankaya	Keloğlan Anaokulu	12	200	5	Klima
Atatürk	Mezitli Abdulkadir Perşembe Vakfı Anaokulu	8	193	4	Kalorifer+Klima
Fatih	Mezitli Anaokulu	9	223	4	Kalorifer

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Grafik 48: Mezitli İlçesi Okul Öncesi Kamu Eğitim Kurumlarında Öğretmen ve Derslik Başına Düşen Öğrenci Oranları, 2016

Kamuya ait okul öncesi eğitim kurumları dışında, Mezitli İlçesi sınırları dâhilinde özel eğitim kurumu olarak Yeni Mahalle'de 1, Viranşehir'de 1 ve Çankaya Mahallesi'nde 2 olmak üzere toplam 4 adet özel anaokulu bulunmaktadır (Tablo 161). Okul öncesi eğitim kurumları içerisinde Çankaya Mahallesi sahip olduğu 3 anaokuluyla ön plana çıkmaktadır.

Tablo 161: Mezitli İlçesi'nde Okul Öncesi Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017

Mahalle	Kurum Adı
Yeni	TED Mersin Koleji Özel Anaokulu
Viranşehir	Özel İnci Gündüz Anaokulu
Çankaya	Özel Ataşehir Anaokulu
Çankaya	Özel Merkez Anaokulu

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mezitli İlçe sınırları içerisinde 24 mahallede, her birinde 1'er tane olmak üzere 24 ilkokul bulunmaktadır. Bu okullarda toplam 461 öğretmen görev yapmakta olup, 10.893 öğrenci 338 derslikte eğitim görmektedir (Tablo 162). Bu ilkokullardan Çevlik, Doğlu, Fındıkpınarı, Sarılar ve Takanlı mahallelerinde yer alan okullar yalnız ilkokul, diğerleri ise hem ilkokul hem de anaokulu düzeyinde eğitim vermektedir. Mezitli İlçesi'ndeki ilkokullarda öğretmen başına ortalama 24 öğrenci düşmektedir.

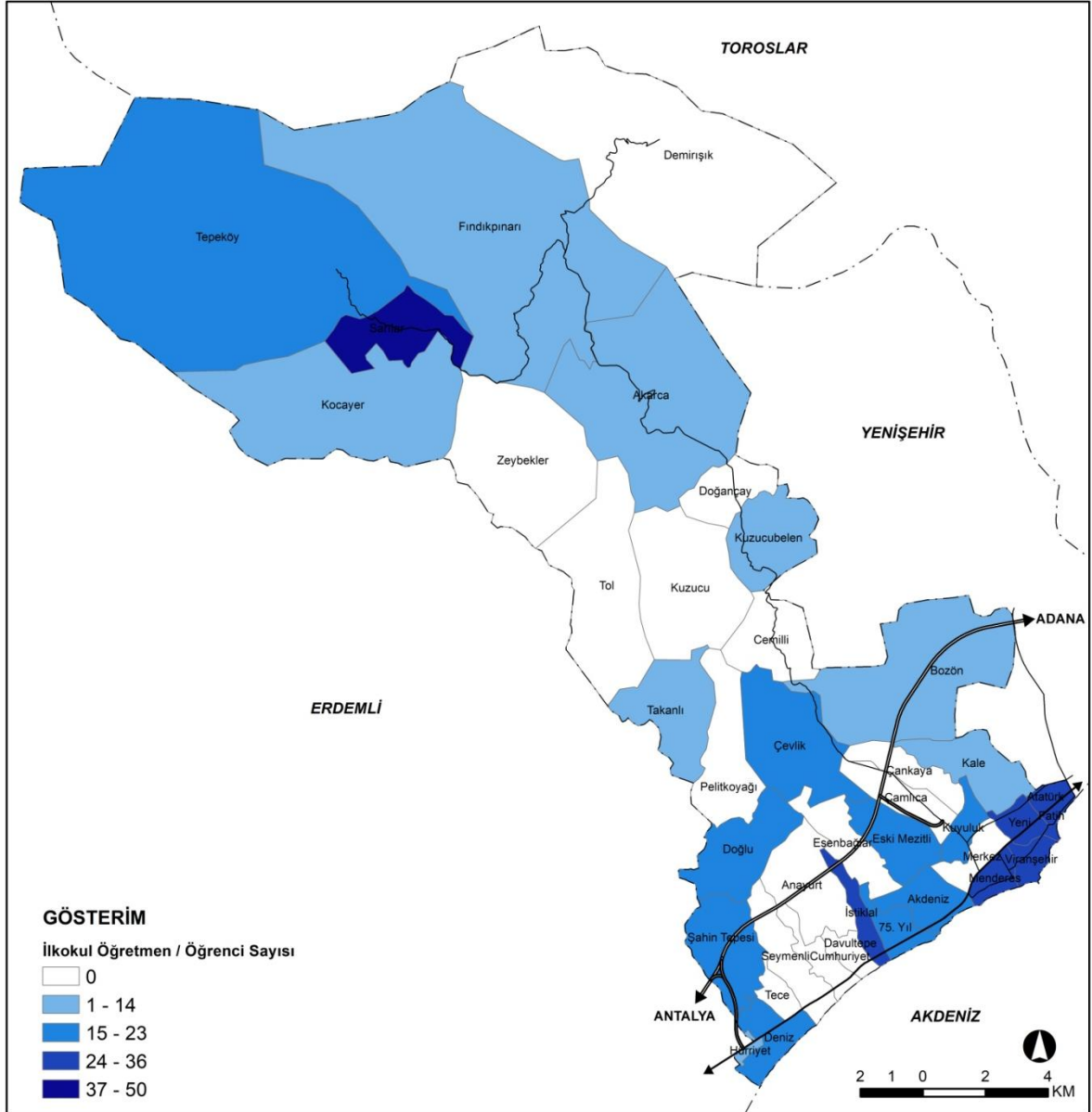
Tablo 162: Mezitli İlçesi'nde İlkokul Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2017

Mahalle	Kurum Adı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Isınma Şekli	Eğitim
Yeni	Ahmet Hocaoglu İlkokulu	29	930	23	Klima	İlkokul + Anaokulu
Akarca	Akarca İlkokulu	2	20	2	Soba	İlkokul + Anaokulu
Çevlik	Çevlik İlkokulu	2	31	2	Soba	İlkokul
İstiklal	Davultepe Belediyesi İlkokulu	28	788	42	Klima	İlkokul + Anaokulu
Doğlu	Doğlu İlkokulu	3	49	3		İlkokul
Fatih	Dr. Hakan Kundak İlkokulu	57	1.435	30	Klima	İlkokul + Anaokulu
Menderes	Faris Kokulu İlkokulu	56	1.410	26	Klima	İlkokul + Anaokulu
Fındıkpınarı	Fındıkpınarı İlkokulu	5	66	5	Kalorifer	İlkokul
Bozön	İstanbul Ticaret Odası Şehit Mehmet Güçlü İlkokulu	5	60	9	Kalorifer + Klima	İlkokul + Anaokulu
Kaleköy	Kale İlkokulu	5	67	5	Klima	İlkokul + Anaokulu
Kocayer	Kocayer İlkokulu	6	75	6	Kalorifer	İlkokul + Anaokulu
Kuyuluk	Kuyuluk İlkokulu	19	305	13	Klima	İlkokul + Anaokulu
Kuzucubelen	Kuzucubelen İlkokulu	7	75	5	Soba + Klima	İlkokul + Anaokulu
75. Yıl	Mevlana İlkokulu	4	70	24	Kalorifer	İlkokul + Anaokulu
Atatürk	Mezitli Belediye İlkokulu	30	1.075	25	Klima	İlkokul + Anaokulu
Viranşehir	Mezitli Muhittin Develi İlkokulu	58	1.385	26	Klima	İlkokul + Anaokulu
Sarılar	Sarılar İlkokulu	1	50	3		İlkokul
Takanlı	Takanlı İlkokulu	1	12	1	Soba	İlkokul
Hürriyet	Tece Cumhuriyet İlkokulu	5	69	5	Klima	İlkokul + Anaokulu
Şahin Tepesi	Tece Hacı Hatun Cüne İlkokulu	5	96	5	Klima	İlkokul + Anaokulu
Deniz	Tece İlkokulu	27	632	23	Klima	İlkokul + Anaokulu
Tepeköy	Tepeköy İlkokulu	19	320	14	Kalorifer	İlkokul + Anaokulu
Akdeniz	Vali Şenol Engin İlkokulu	80	1.729	33	Klima	İlkokul + Anaokulu
Eski Mezitli	Zeki Koyuncuoğlu İlkokulu	7	144	8	Klima	İlkokul + Anaokulu
Toplam		461	10.893	338		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mahalle bazında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, ilkokul bulunan 24 mahalleden, Sarılar Mahallesi'nde öğretmen başına düşen öğrenci sayısının yüksek olduğu görülmektedir. Bu mahalleyi öğretmen başına düşen öğrenci sayısı 24 – 36 olacak şekilde, Mezitli İlçesi merkez mahalleleri konumunda bulunan ve nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu Atatürk, Yenimahalle, Fatih, Viranşehir, Menderes ve İstiklal Mahalleleri izlemektedir. (Harita 25)

Harita 25: Mezitli İlçesi Mahalle Bazında İlkokullarda Öğretmen Başına Düşen İlkokul Öğrencisi Sayısı

(*) Harita, Tablo 162'de verilen öğrenci ve öğretmen sayılarına göre hazırlanmıştır.

Kamuya ait ilkokulların yanı sıra, Mezitli İlçesi'nde 3 adet özel ilkokul bulunmakta olup, bu ilkokullardan 2 tanesi kamuya ait bir ilkokul bulunmayan Merkez Mahallesi'nde, 1 tanesi de Çankaya Mahallesi'nde yer almaktadır. (Tablo 163)

Tablo 163: Mezitli İlçesi'nde İlkokul Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017

Mahalle	Okul Tipi	Kurum Adı
Merkez	Özel Türk İlkokulu	Özel Mersin Gelecek İlkokulu
Çankaya	Özel Türk İlkokulu	Özel Ataşehir İlkokulu
Merkez	Özel Türk İlkokulu	Özel Mezitli Basut İlkokulu

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mezitli İlçesi'nde, Viranşehir ve Yeni Mahallede iki, diğerlerinde ise birer olmak üzere 17 mahallede, toplam 19 ortaokul yer almaktadır. Toplamda 522 öğretmenin görev yaptığı bu okullarda 9.740 öğrenci, 282 derslikte öğrenim görmektedir. Öğretmen başına ortalama 19 öğrenci düşmektedir. Bu okullardan 75. Yıl Mahallesi'nde bulunan ve Yeni Mahalle'de yer alan okullardan bir tanesi imam hatip ortaokuludur. Aşağıdaki tabloda da görüldüğü üzere bu okullardan 3 tanesi aynı zamanda anaokulu düzeyinde eğitim vermektedir. (Tablo 164)

Tablo 164: Mezitli İlçesi'nde Ortaokul Eğitimi Veren Kamu Kurumları, 2017

Mahalle	Kurum Adı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Isınma Şekli	Eğitim
75. Yıl	Mevlana İmam Hatip Ortaokulu	25	262	9	Kalorifer	Ortaokul
Akdeniz	Şehit Fatih Soydan Ortaokulu	73	1480	23	Klima	Ortaokul
Atatürk	Mezitli Belediye Ortaokulu	42	863	25	Klima	Ortaokul
Bozön	İstanbul Ticaret Odası Şehit Mehmet Güçlü Ortaokulu	5	75	4	Kalorifer +Klima	Ortaokul
Çankaya	Kuyuluk Belediye Ortaokulu	24	316	13	Klima	Ortaokul + Anaokulu
Davultepe	Davultepe Atatürk Ortaokulu	29	467	14	Klima	Ortaokul + Anaokulu
Deniz	Tece Ortaokulu	31	1000	20	Klima	Ortaokul
Eski Mezitli	Zeki Koyuncuoğlu Ortaokulu	6	111	8	Klima	Ortaokul
Fındıkpınarı	Fındıkpınarı Ortaokulu	6	61	4	Kalorifer	Ortaokul
Hürriyet	Tece Cumhuriyet Ortaokulu	4	69	4	Klima	Ortaokul
Kaleköy	Kale Ortaokulu	6	53	4	Klima	Ortaokul
Kocayer	Kocayer Ortaokulu	7	83	5	Kalorifer	Ortaokul
Kuzucubelen	Kuzucubelen Ortaokulu	6	68	5	Soba	Ortaokul
Menderes	15 Temmuz Şehitleri Ortaokulu	20	226	16	Klima	Ortaokul
Tepeköy	Tepeköy Ortaokulu	8	131	22	Kalorifer	Ortaokul
Viranşehir	Mezitli Muhittin Develi Ortaokulu	68	1.594	39	Klima	Ortaokul
Viranşehir	Viranşehir 75. Yıl Ortaokulu	89	1.618	35	Kalorifer	Ortaokul + Anaokulu
Yeni	Ahmet Hocaoglu Ortaokulu	36	713	20	Klima	Ortaokul
Yeni	Mezitli İmam Hatip Ortaokulu	37	550	12	Klima	Ortaokul
Toplam		522	9.740	282		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mahalle bazında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, ortaokul bulunan 17 mahalleden, Deniz Mahallesi öğretmen başına düşen öğrenci sayıları açısından (22-32 kişi) en yüksek değerlere sahip mahalle olup, bu mahalleyi 18-21 kişi aralığında yer alan Eski Mezitli, Akdeniz, Atatürk ve Viranşehir mahalleleri izlemektedir. (Harita 26)

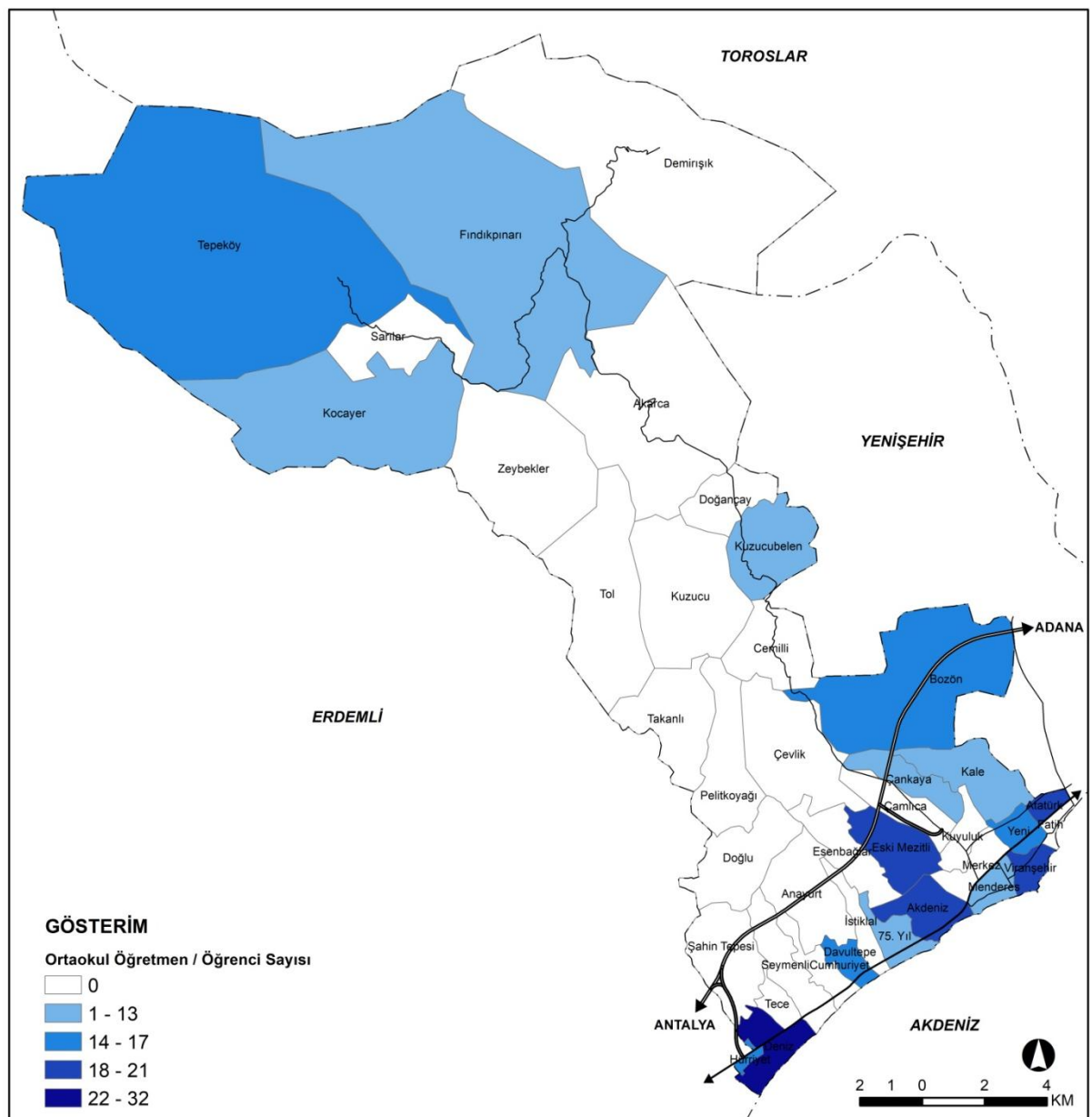
İlçe sınırları içerisinde 3 tanesi kamuya ait bir ortaokul bulunmayan Merkez mahallede bulunmak üzere toplam 6 adet özel ortaokul yer almaktadır. Bu okullardan 6 tanesi Özel Türk Ortaokulu statüsünde, Akdeniz mahallesinde yer alan 1 tanesi de Özel Milletlerarası Ortaokulu statüsünde eğitim vermektedir (Tablo 165).

Tablo 165: Mezitli İlçesi'nde Ortaokul Eğitimi Veren Özel Kurumları, 2017

Mahalle	Okul Tipi	Kurum Adı
Merkez	Özel Türk Ortaokulu	Özel Mersin Gelecek Ortaokulu
Merkez	Özel Türk Ortaokulu	Özel Mersin Sınav Ortaokulu
Cumhuriyet	Özel Türk Ortaokulu	Özel Bilimkent Ortaokulu
Sakarya	Özel Türk Ortaokulu	Özel Ataşehir Ortaokulu
Merkez	Özel Türk Ortaokulu	Özel Mezitli Basut Ortaokulu
Akdeniz	Özel Milletlerarası Ortaokulu	Özel Ninova Müstakbel Milletlerarası Ortaokulu

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Harita 26: Mezitli İlçesi'nde Mahalle Bazında Ortaokullarda Öğretmen Başına Düşen Ortaokul Öğrenci Sayısı

(*) Harita, Tablo 164'deki öğrenci ve öğretmen sayıları kullanılarak hazırlanmıştır.

Mezitli'de 75. Yıl, Çamlıca, Menderes ve Yeni Mahallede 2, diğerlerinde ise 1 olmak üzere 6 mahallede, toplam 10 adet lise yer almaktadır. Toplam 534 öğretmenin görev yaptığı bu okullarda 6975 öğrenci öğrenim görmektedir ve 242 derslik yer almaktadır. Öğretmen başına yaklaşık 13 öğrenci düşmektedir. Bu okullardan 3 tanesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 2 tanesi İmam Hatip Lisesi, 1 tanesi Güzel Sanatlar Lisesi, 1 tanesi Spor Lisesi, 3 tanesi ise Anadolu Lisesi statüsünde eğitime devam etmektedir. (Tablo 166)

Tablo 166: Mezitli İlçesi'nde Lise Eğitimi Veren Kamu Kurumları

Mahalle	Kurum Adı	Öğretmen Sayısı	Öğrenci Sayısı	Derslik Sayısı	Isınma Şekli	Eğitim
75. Yıl	Davultepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	25	318	13	Klima	Lise
75. Yıl	Fatma Aliye Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	62	864	32	Kalorifer	Lise
Menderes	İçel Anadolu Lisesi	71	1.125	33	Doğalgaz+ Klima	Lise
Çamlıca	Mersin Nevit Kodallı Güzel Sanatlar Lisesi	36	225	8	Klima	Lise
Çamlıca	Mersin Spor Lisesi	26	325	12	Klima	Lise
Çankaya	Mersin Yusuf Kalkavan Anadolu Lisesi	55	953	30	Doğalgaz	Lise
İstiklal	Mezitli Anadolu İmam Hatip Lisesi	50	390	27	Klima	Lise
Yeni	Mezitli Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi	45	630	25	Klima	Lise
Yeni	Mezitli Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	91	1.107	31	Klima	Lise
Menderes	Pakize Kokulu Anadolu Lisesi	73	1.038	31	Klima	Lise
Toplam		534	6.975	242		

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mahalle bazında öğretmen başına düşen öğrenci sayıları incelendiğinde, lise bulunan 6 mahalleden, Çankaya öğretmen başına düşen öğrenci sayısının (15-17) en fazla olduğu ilçe olarak görülmektedir. Bu ilçeyi Yenimahalle, Menderes ve 75. Yıl Mahalleleri de öğretmen başına düşen öğrenci sayısı (10 – 14) ile izlemektedir.

Mezitli ilçe sınırları içerisinde toplam 7 adet özel lise yer almaktadır. Bu liselerden 2 tanesi Özel Anadolu Lisesi statüsünde, 3 tanesi Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 1 tanesi Özel Temel Lise ve 1 tanesi de Özel Milletlerarası Lise statüsünde eğitim vermektedir. (Tablo 167).

Tablo 167: Lise Özel Eğitim Kurumları

Mahalle	Okul Tipi	Kurum Adı
Cumhuriyet	Özel Anadolu Lisesi	Özel Bilimkent Anadolu Lisesi
Merkez	Özel Anadolu Lisesi	Özel Mersin Gelecek Anadolu Lisesi
Cumhuriyet	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Özel Mersin Şifa Anadolu Sağlık Meslek Lisesi
Atatürk	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Özel Onay Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Çankaya	Özel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi	Özel Deniz Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Akdeniz	Özel Milletlerarası Lisesi	Özel Ninova Müstakbel Milletlerarası Okulu
Fatih	Özel Temel Lise	Özel Mezitli Kültür Temel Lisesi

Kaynak: Milli Eğitim Bakanlığı İnternet Sitesi

Mezitli’de eğitim kurumları dışında Yeni Mahalle’de faaliyet gösteren Mezitli Halk Eğitim Merkezi ile Çamlıca Mahallesi’nde yer alan Kuyuluk Özel Eğitim Mesleki Eğitim Merkezi yer almaktadır. Ayrıca Eski Mezitli Mahallesi’nde aynı binada yer alan Mezitli Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi (Okulu) ile 1. ve 2. kademe Mezitli Özel Eğitim Uygulama Merkezi bulunmaktadır.

Mezitli geneline eğitim kurumlarının dağılımı (Harita 27) incelendiğinde nüfusun düşük olduğu ve kırsal ya da yarı-kırsal nitelik sergileyen mahallelerden Hürriyet, Demirişik, Zeybekler, Tol, Kuzucu, Doğançay, Cemilli, Pelitkoyağı, Anayurt, Esenbağlar, Seymenli ve Cumhuriyet mahallelerinde eğitim kurumu yer almamaktadır. İlçe Milli Eğitim’den alınan verilere göre taşımali eğitimin bulunduğu mevkiiler şu şekildedir; Fındıkpinarı – Tepeköy, Tol, Kuzucu, Doğançay, Cemilli, Akarca, Zeybekler, Sarılar, Demirişik, Takanlı, Çevlik - Cırman, Doğulu, Sayönü, Soğukpınar – Beşkoz, Gözle, Denkeser ve Pelitkoyağı.¹⁸¹

Mersin İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü’nden elde edilen verilere göre 1 Mesleki ve Teknik Lise ile 100 öğrenci kapasiteli pansiyonu, 1 Anadolu Lisesi, Nevit Kodallı Ortaöğretim Pansiyonu, Yenimahalle İlkokulu, Yenimahalle Ortaokulu ve Kuyuluk Anaokulu proje – yapım – inşa çalışmaları devam etmektedir.¹⁸² Milli Eğitim Bakanlığı yatırım planında ise mevcut okullara konteyner sınıf eklemek suretiyle sınıf sayısının artırılması planlanmaktadır. (Tablo 168)

Tablo 168: Milli Eğitim Bakanlığı tarafından Mezitli İlçesi’ndeki Okullarda Planlanan Yatırımlar

Okul	Planlanan Yatırım
Dr. Hakan Kundak İlkokulu	2 derslikli konteyner sınıf
Mezitli Belediyesi İlkokulu / Ortaokulu	2 derslikli konteyner sınıf
Faris Kokulu İlkokulu	2 derslikli konteyner sınıf
Kuyuluk Belediye Ortaokulu	2 derslikli konteyner sınıf
Davultepe Belediye İlkokulu	2 derslikli konteyner sınıf
Vali Şenol Engin İlkokulu	2 derslikli konteyner sınıf

Kaynak: Mezitli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün 08.08.2017 tarih ve 11971808 sayılı resmi yazısı eki

Mezitli İlçesinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı 2’si kamu, diğerleri özel olmak üzere toplam 8 adet yurt bulunmaktadır.¹⁸³ Ortaöğretim seviyesinde öğrenci kabul eden yurtların kapasitesi 680 öğrencidir. En yüksek kapasiteli iki yurt, kamu tarafından işletilen 192 öğrenci kapasiteli Mersin Spor Lisesi Pansiyonu ve 200 öğrenci kapasiteli Mezitli Anadolu İmam Hatip Lisesi Pansiyonu’dur. Ayrıca yüksek öğrenim seviyesinde öğrencilerin konaklaması için Davultepe Mahallesi’nde YURTKUR’a bağlı 506 öğrenci kapasiteli İlçel Öğrenci Yurdu bulunmaktadır.¹⁸⁴

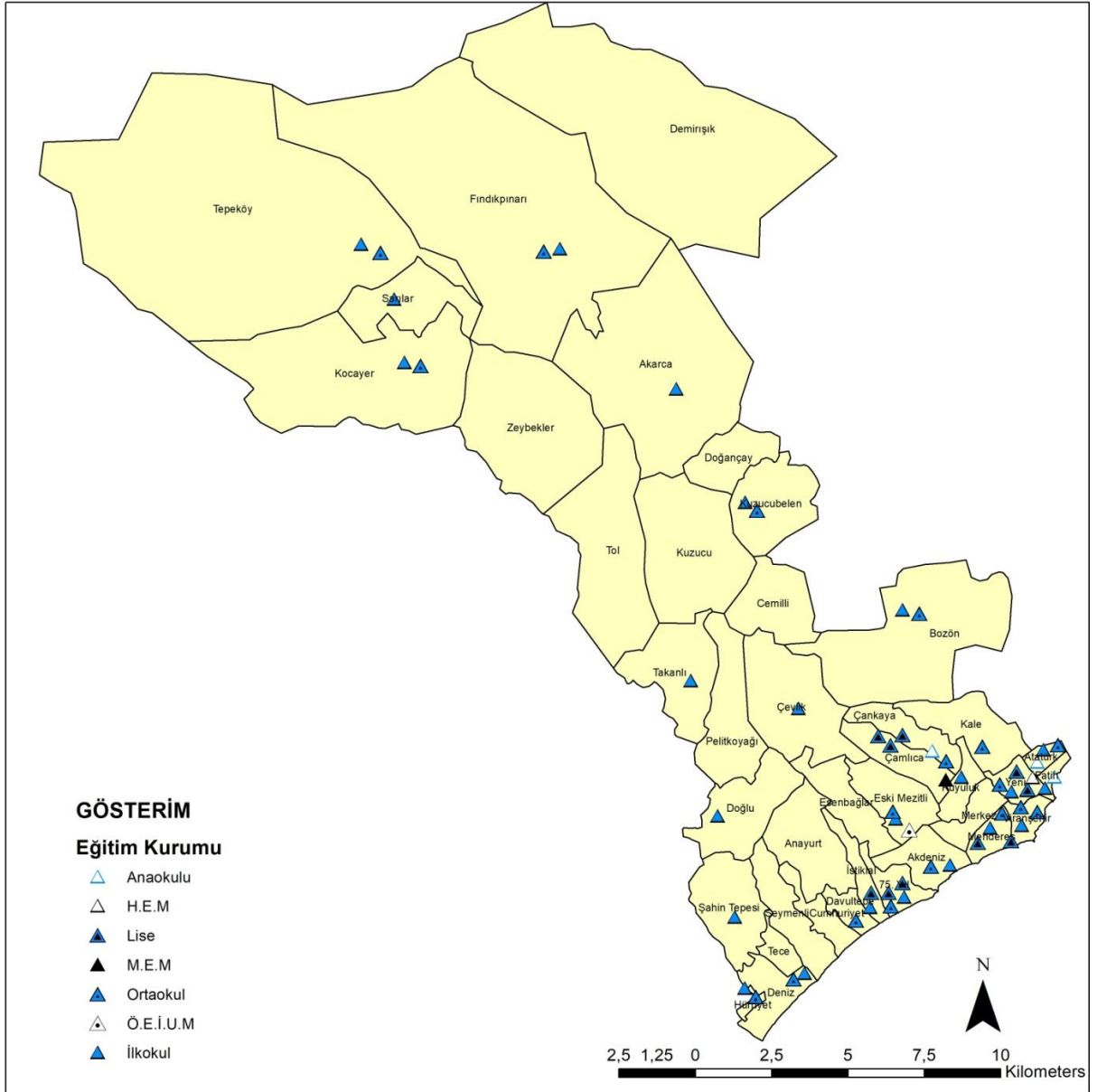
¹⁸¹ Mezitli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün 08.08.2017 tarih ve 11971808 sayılı resmi yazısı eki

¹⁸² Mersin İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü Resmi Yazısı

¹⁸³ Mezitli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü’nün 08.08.2017 tarih ve 11971808 sayılı resmi yazısı eki

¹⁸⁴ T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Mersin İl Müdürlüğü 01.08.2017 tarih ve 681/191 sayılı Resmi Yazısı

Harita 27: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Kamu Eğitim Kurumlarının Mahallelere Göre Dağılımı

Yüksek Okulunda 8 öğretim görevlisi ve Mersin Meslek Yüksekokulunda görev yapmaktadır.¹⁸⁶ Tece Kampüsündeki toplam öğrenci sayısı 147'dir.¹⁸⁷

Tablo 169: Mezitli İlçesi'nde Yer Alan Mersin Üniversitesine Bağlı Yükseköğrenim Birimleri

Yükseköğretim Tece Kampüsü (Deniz Mahallesi)	Denizcilik Fakültesi	- Gemi Makineleri İşletme Mühendisliği Bölümü - Deniz Ulaştırma İşletme Mühendisliği Bölümü - Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Bölümü - Temel Bilimler Bölümü
	Denizcilik Meslek Yüksekokulu	- Motorlu Araçlar ve Ulaştırma Teknolojileri Bölümü - Deniz Ulaştırma ve İşletme Programı - Gemi Makineleri İşletme Programı - Ulaştırma Hizmetleri Bölümü - Deniz ve Liman İşletme Programı
	Mersin Meslek Yüksekokulu	- Bilgisayar Teknolojileri Bölümü - Bilgisayar Programcılığı - Uzaktan Eğitim - Eczacılık Bölümü - Eczane Hizmetleri - Uzaktan Eğitim - Elektronik ve Otomasyon Bölümü - Elektronik Haberleşme Teknolojisi - Uzaktan Eğitim - Elektronik Teknolojisi - Uzaktan Eğitim - Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi - Uzaktan Eğitim - İktisadi ve İdari Bilimler Bölümü - İşletme Yönetimi - Uzaktan Eğitim - Kimya ve Kimyasal İşleme Teknolojileri Bölümü - Kozmetik Teknolojisi - Uzaktan Eğitim - Mülkiyet Koruma ve Güvenlik Bölümü - Ormancılık Bölümü - Ormancılık ve Orman Ürünleri - Uzaktan Eğitim - Pazarlama ve Reklamcılık Bölümü - Halkla İlişkiler ve Tanıtım - Uzaktan Eğitim - Sağlık Programları Bölümü - Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama - Uzaktan Eğitim - Teknik Programlar Bölümü - Bilgisayar Programcılığı - Uzaktan Eğitim - Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama - Uzaktan Eğitim - Elektronik Haberleşme - Uzaktan Eğitim - Endüstriyel Elektronik - Uzaktan Eğitim - Endüstriyel Otomasyon - Uzaktan Eğitim - Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü - Tıbbi Tanıtım ve Pazarlama - Uzaktan Eğitim - Toptan ve Perakende Satış Bölümü - Emlak ve Emlak Yönetimi - Uzaktan Eğitim - Yönetim ve Organizasyon Bölümü - İşletme Yönetimi - Uzaktan Eğitim - Sağlık Kurumları İşletmeciliği - Uzaktan Eğitim

Kaynak: Mersin Üniversitesi İnternet Sitesi

¹⁸⁶ Mersin Üniversitesi 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Faaliyet Raporu

¹⁸⁷ Mersin Üniversitesi 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Faaliyet Raporuna göre, Denizcilik Yüksekokulunda 147 öğrenci eğitim görmektedir. Nisan 2017 tarihli Denizcilik Fakültesi İç Değerlendirme Raporuna göre Fakülte, öğrenci almaya 2016-2017 eğitim-öğretim yılında başlayacaktır. Mersin Meslek Yüksekokulunun 2.725 öğrencisi olmasına karşın, uzaktan eğitim vermesi nedeniyle kampus içerisinde öğrencisi bulunmamaktadır.

5.3.3. Sosyal ve Kültürel Alanlar

Mezitli ilçe sınırları içerisinde, Kültür ve Turizm Bakanlığı yetki ve sorumluluğunda yer alan kültür merkezi yoktur.¹⁸⁸ Atatürk Mahallesi'nde Mezitli Belediyesi bünyesinde hizmet veren Mezitli Gençlik ve Kültür Merkezi bulunmaktadır. Ayrıca, Mezitli Belediyesi tarafından Akdeniz Mahallesi'nde inşaatı devam etmekte olan 1.000 kişi kapasiteli tiyatro ve yanı sıra, kafeteryaları, aktivite ve eğlence alanları içerecek olan Amfi Tiyatro bulunmaktadır.

Mezitli İlçesi'nde Kültür ve Turizm Bakanlığı bünyesinde biri Çamlıca Mahallesi'nde, diğeri Fındıkpınarı Mahallesi'nde olmak üzere 2 kütüphane bulunmaktadır. Bu kütüphanelerin yanı sıra, Menderes Mahallesi'nde Mezitli Belediyesi'ne bağlı Kitap Okuyan Çocuklar Oyun Kitaplığı bulunmaktadır. İnteraktif bir çocuk kütüphanesi olan bu kütüphanede 0-6 yaş arası okul öncesi çocukların sosyalleşerek, deneyerek, hissederek ve keşfederek öğrenmeleri ve küçük yaşta okuma kültürü kazanmaları amaçlanmaktadır¹⁸⁹. Mezitli İlçesi'nde bulunan kütüphanelerin yıllara göre kitap ve okuyucu sayıları Tablo 170'de sunulmaktadır.

Tablo 170: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Kütüphaneler

Mahalle	Kütüphane	Yıllar	Kitap Sayısı	Okuyucu
Çamlıca	Mezitli Halk Kütüphanesi ⁽¹⁾	2014	7.305	650
		2015	9.537	1.444
		2016	11.176	1.585
		2017*	13.938	453
Fındıkpınarı	Fındıkpınarı Halk Kütüphanesi ⁽¹⁾	2014	6.235	2
		2015	7.088	0
		2016	6.325	0
		2017*	5.556	18
Menderes	Kitap Okuyan Çocuklar Oyun Kitaplığı ⁽²⁾			30 kişi/gün

Kaynak: (1) Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 14.08.2017 tarihli e-postası eki; (2) Mezitli Belediyesi 2016 yılı Faaliyet Raporu

(*) 2017 yılı ilk 7 aylık verilerdir.

Mezitli Belediyesi bünyesinde kültürel ve sanatsal aktivitelerin gerçekleştirildiği diğer bir birim sanat evleridir. Mezitli Belediyesi tarafından işletilen ve Fatih Mahallesi'nde bulunan Mezitli Sanat Evinde çeşitli dallarda kurslar verilmektedir. Mezitli Belediyesine bağlı iki adet sosyal tesis bulunmaktadır; Viranşehir Mahallesi'nde yer alan Aratos Tesisleri ve Menderes Mahallesi'nde bulunan Mezitli Sosyal Tesisleri. Bu tesislerde kültürel, sportif ve sosyal birçok aktivite yapılmakta olup, çeşitli branş ve dallarda kursları açılmaktadır. Menderes Mahallesi'nde bulunan Mezitli Belediyesi Sosyal tesislerinde aynı zamanda down sendromlu bireylerin sosyal hayatta daha fazla yer alabilmesi adına Türkiye

¹⁸⁸ Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü bünyesinde Mersin Kültür Merkezi (Akdeniz İlçesi) ve Tarsus 75. Yıl Kültür Merkezi (Tarsus İlçesi) bulunmaktadır. 2016 yılında Mersin Kültür Merkezinde düzenlenen 113 etkinliği 53.327 kişi izlenmiş; Tarsus 75. Yıl Kültür Merkezinde düzenlenen 165 etkinliği ise 67.130 kişi izlenmiştir. (Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 14.08.2017 tarihli e-postası eki)

¹⁸⁹ Mezitli Belediyesi 2016 yılı Faaliyet Raporu

Zihinsel Yetersiz Çocukları Yetiştirme ve Koruma Vakfı (ZİÇEV) ile Mezitli Belediyesi'nin ortak projesi sonucu hayata geçirilen Down Kafe hizmet vermektedir.

Mezitli İlçe sınırları içerisinde faaliyet gösteren ve Mezitli Belediyesi tarafından işletilen sosyal ve kültürel birimler ve kullanıcı sayıları Tablo 171'de verilmektedir.

Tablo 171: Mezitli İlçesi'nde Mezitli Belediyesi Tarafından İşletilen Sosyal ve Kültürel Birimler

Mahalle	Sosyal ve Kültürel Birimler	Kullanıcı Sayısı
Atatürk	Mezitli Gençlik ve Kültür Merkezi	--
Fatih	Merkez Sanat Evi	--
Menderes	Mezitli Belediyesi Sosyal Tesisleri	--
Menderes	Bale Okulu	1.200 kişi / 2016 yılı
Merkez	Aşevi	23.206 kişi / yıl
Viranşehir	Dayanışma Evi	140 aile, 331 birey
Viranşehir	Emekli Evi	--
Viranşehir	Mezitli Kent Konseyi ve Sivil Toplum Kuruluşları Merkezi	--
Viranşehir	Bircan Tüfekçioğlu Gündüz Çocuk Bakımevi	--
	Aktif Yaş Alma Merkezi	--
Atatürk	Düğün Salonu	~ 100 etkinlik / 2016 yılı
Menderes	Kitap Okuyan Çocuklar Oyun Kitaplığı	142 çocuk / 2015 yılı
Yeni	Yazlık Sinema	1.905 kişi / 2016 yaz sezonu 41 film / 2016 yaz sezonu
	Öğrenci Evi	5 öğrenci / 2015 yılı

Kaynak: Mezitli Belediyesi ilgili birimleri, 2017; Mezitli Belediyesi 2015 ve 2016 yılları faaliyet raporları

(--) Veri bulunmamaktadır.

Sosyal faaliyetler açısından Mezitli'de gönüllü evleri de önemli rol oynamaktadır. Mahallelinin bir araya gelip ortak zaman geçirdiği ve çeşitli etkinlikler düzenledikleri Gönüllü Evleri, sivil toplum oluşumu olarak da önemli bir misyon üstlenmektedir. Mezitli İlçesi'nde Yeni, Atatürk, Tece, Akdeniz, Merkez, Davultepe, Cemilli, Takanlı, Esenbağlar, Eski Mezitli mahallelerinde toplam 10 adet gönüllü evi bulunmaktadır. Gönüllü evleri aynı zamanda taziye, kına, doğum günü, nişan gibi sosyal etkinliklerinin gerçekleştirildiği mekânlar olarak kullanılmaktadır.¹⁹⁰

Mersin İli genelinde Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğüne bağlı 7 müze ve 12 ören yeri bulunmakta olup, 2015 yılında bu müze ve ören yerlerini 665.773 yerli ve yabancı ziyaretçi gezmiştir. Müze ve örenyerleri il geneline yayılmış olsa da, Mezitli İlçesi'nde müze ya da ören yeri bulunmamaktadır. Ancak Mezitli İlçesinde bulunan ve önemli bir arkeolojik sit alanı olan Soli-Pompeiopolis antik kenti bulunmaktadır. Ören yeri düzenlemesi yapılmadığı için ziyaretçilere açık olmasa da, antik kentin Sütunlu Caddesi boyunca yapılan yaya yolu düzenlemesi ile bölgede açık hava müzesi niteliğinde bir alan kazanılmıştır.

¹⁹⁰ "Mezitli Belediyesinin 3 yılı" <https://www.guncelmersin.com/mezitli-belediyesinin-uc-yili-n175266/> (Eylül 2017)

Mezitli İlçesi'nde sinema salonu bulunmamaktadır. Yaz döneminde Su Parkında yazlık sinema faaliyet göstermektedir. Mezitli İlçesi'nde tiyatro bulunmamaktadır. Belediyeye bağlı Oda Tiyatrosu bulunmaktadır.

Soli-Pompeiopolis Antik Liman alanı (eski Taşkiran Tesislerinin bulunduğu bölge) ve Demokrasi Meydanı, Mezitli İlçesi'nde büyük ölçekli etkinlik ve festivaller düzenlenen önemli toplanma alanlarıdır.

5.3.4. Açık ve Kapalı Pazar Alanları

Mezitli İlçesi, Atatürk Mahallesi içerisinde 7.496 m2 alanda 68 adet dükkâna sahip Mezitli Hal Kompleksi bulunmaktadır. Ancak küçük hal statüsündeki birimin 5957 sayılı Sebze ve Meyveler için Yeterli Arz ve Talep Derinliği Bulunan Diğer Malların Ticaretinin Düzenlenmesi Hakkında Kanun gereği yeterli kriterleri taşınamaması sebebiyle Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından kaldırılmasına yönelik olarak süreç başlatılmıştır.¹⁹¹

Mezitli İlçesinin birçok mahallesinde ilgili mevzuata uygun bir şekilde düzenlenmiş semt pazarları bulunmaktadır. Semt pazarlarında ağırlıklı olarak taze meyve ve sebze, yanı sıra gıda ürünleri, ev ve giyim eşyaları satılmaktadır. Ayrıca Salı günleri Yeni Mahalle Semt Pazarında ev eşyası, ayakkabı ve giyim ürünlerinin satıldığı Salı Pazarı kurulmaktadır.

Haftalık kurulan semt pazarlarının yanı sıra Mezitli İlçesi'nde Kadın Üretici Pazarı ve Balıkçı Pazarı da bulunmaktadır.

Kadın Üretici Pazarları

Kadın Üretici Pazarı, kırsal alandaki üretici ile kentsel alandaki tüketiciyi aracıya ihtiyaç duymadan bir araya getiren bir “Köy-Kent Pazarı” örneği olarak Mezitli Belediyesi tarafından hayata geçirilmiştir. Geleneksel pazarlardan farklı bir şekilde kurgulanan Kadın Üretici Pazarında “... üreticinin karının, tüketicinin ise refahının artırılması, kırsal yoksulluğun azaltılması ve kadının sosyo-ekonomik anlamda güçlenerek toplum yaşamına ve işgücüne katılımı amaçlanmıştır. Kadın üretici pazarları ile kadınların işgücüne katılım oranları kısmen de olsa arttırılırken, aynı zamanda farklı sosyo-kültürel grupların bir araya gelmesi sağlanmaktadır. Mezitli İlçesi'nde ikamet eden ve sadece kendi ürettiği ürünleri değerlendiren kadınların çalıştığı bu pazarlarda el işi, sebze-meyve, çiçek, ahşap işleri, yiyecek, şarküteri ve mandıra ürünler satışa sunulmaktadır.¹⁹²

¹⁹¹ Mersin Büyükşehir Belediyesi İşletme ve İştirakler Dairesi Başkanlığı 11.08.2017 tarih ve 95448 sayılı resmi yazısı

¹⁹² Mezitli Belediyesi. 2017. Kadın Üretici Pazarları Raporu

İlk kadın üretici pazarı 2014 yılında Yeni Mahalle’de açılmıştır. “Yeni Mahalle’deki pazarda hafta sonu (Cumartesi-Pazar) ve hafta içi (Salı-Çarşamba) grupları olup, toplam 223 stant sahibi kadın bulunmaktadır”¹⁹³. 2015 yılında Kuyuluk Mahallesi’nde Özgecan Kadın Üretici Pazarı hizmet vermeye başlamıştır. Özgecan Kadın Üretici Pazarı’nda da 52 stant sahibi kadın bulunmaktadır. Akdeniz Mahallesi Kadın Üretici Pazarı 2017 yılında faaliyete geçmiştir. Kentsel alandaki kadın üretici pazarlarının yanı sıra kırsal alanda bulunan Cemilli Mahallesi’nde de Cemilli Kahvaltı Evi ve Kadın Üretici Pazarı bulunmaktadır. Mevcut kadın üretici pazarlarının sayısının artırılması hedeflenmekte; bu kapsamda Eski Mezitli Kadın Üretici Pazarı ve Tece Kadın Üretici Pazarı çalışmaları sürdürülmektedir.

Balıkçı Pazarı

Mezitli Deresi kenarında, Mezitli Emekli Evi ve Kadın Üretici Pazarına yakın bir konumda inşa edilen Balıkçı Pazarı, üretici ve tüketiciyi bir araya getiren, balık satışının ve pişiriminin yapıldığı bir odak olarak planlanmaktadır. 2017 yılı Ağustos ayında yapımı tamamlanan Balıkçı Pazarı Aralık 2017’de faaliyete geçmiştir.

5.3.5. Yeşil Alanlar ve Spor Alanları

Açık ve yeşil alanlar etkin ve edilgen tüm rekreasyon aktiviteleri için ve önemli bir altyapı kaynağıdır. Çevresel açıdan ısı adası oluşumun engelleyerek kent iklimini yumuşatma ve toz ve gürültüyü azaltma özellikleri vardır. Ayrıca yaban hayatı için habitat oluşturup kentliler için bitkileri, hayvanları ve çevresel döngüleri gözlemlene ve öğrenme için olanak sunmaktadırlar. Gayrimenkullerin değerlendirilmesine, iş imkânlarının artmasına ve gıda üretimine imkân sağlamaları ile ekonomik olarak da fayda sağlamaktadır. Açık ve yeşil alanların kent sağlığına katkısı da özellikle fiziksel egzersiz için altyapı sağlamaları açısından önemlidir. Düzenli fiziksel egzersiz yapmak kilo kontrolü için önemli bir araçtır, aynı zamanda kalp damar sağlığı açısından ve ağrıların azalması, özgüvenin yükselmesi açılarından da olumlu etkileri olduğu kanıtlanmıştır. Yeşil alanların stresi azaltıcı ve zihinsel olarak canlandırıcı faydaları olduğu da uzmanlar tarafından belirtilmektedir.¹⁹⁴

Düzenli yapılan, yürüyüş gibi, aerobik sporlar kas, eklem ve iskelet sisteminin güçlenmesine, bireyin enerjisinin artmasına, kilo vermesine, fiziksel olarak daha dirençli olmasına, kalp ve damar sisteminin güçlenmesine, yüksek tansiyon ve ağrı gibi şikâyetlerin azalması gibi etkilere sahiptir. Aynı zamanda spor yapmanın sosyal etkileşimi artırması ile psikolojik fayda sağladığı da belirtilmektedir.^{195, 196, 197}

¹⁹³ Mezitli Belediyesi. 2017. Kadın Üretici Pazarları Raporu

¹⁹⁴ Woolley, H. 2003. Urban Open Spaces. Spon Press, London.

¹⁹⁵ Murphy, M, H., A. M. Nevill, E. M. Murtagh, R. G. Holder, 2007. “The effect of walking on fitness, fatness and resting blood pressure: A meta-analysis of randomised, controlled trials” Preventive Medicine, (44) 377-385

¹⁹⁶ Oja, P., I. Vuori, O. Paronen, 1998. “Daily walking and cycling to work: their utility as health-enhancing physical activity” Patient Education and Counseling, (33) 87-94

Mezitli İlçesi'nde farklı nitelikte yeşil alanlar bulunmaktadır; sahil, park alanları, yeşil alanlar, tematik parklar, hobi bahçeleri ve koruluk alanları. Yeşil alanların yanı sıra açık ve kapalı olmak üzere farklı ölçeklerde spor parkları, spor alanları ve yüzme havuzları mevcuttur.

Parklar

Mezitli İlçesi'nde bulunan parkların genel olarak çocuk oyun alanı içeren park alanları, spor aletleri içeren park alanları, her ikisini de içeren park alanları ve her ikisini de içermeyen park alanları ile diğer yeşil alanlar ve sahil alanları olarak tasarlandıkları görülmektedir.

Mezitli İlçesi'nde 2015 yılında düzenlenen yeşil alan miktarı 45.813 m² iken 2016 yılında düzenlenen yeşil alan miktarı 100.922 m² olmuştur. 2015 yılında toplam yeşil alan miktarı 390.164 m²'den 2016 yılında 491.152 m²'ye; kişi başına düşen düzenlenmiş yeşil alan miktarı da 2,37 m²/kişi'den 2016 yılında 2,86 m²/kişi'ye çıkmıştır. (Tablo 172)

Tablo 172: Mezitli İlçesi Toplam Yeşil Alan Miktarı ve Kişi Başına Düşen Düzenlenmiş Yeşil Alan Miktarı

Yıl	Düzenlenen Yeşil Alan (m ²)	Toplam Yeşil Alan (m ²)	Toplam Nüfus	Kişi Başına Düşen Düzenlenmiş Yeşil Alan (m ² /kişi)
2014	-	344.351	-	2,10
2015	45.813	390.164	164.429 (TÜİK 2014)	2,37
2016	100.988	491.152	171.837 (TÜİK 2015)	2,86

Kaynak: Mezitli Belediyesi 214, 2015 ve 2016 yılları faaliyet raporları

(-) Veri bulunmamaktadır.

Mezitli İlçesi'nde kentsel nitelik sergileyen, mahalle sınırlarının büyük bir bölümü yapılaşmış olan ve nüfusun yaklaşık %80'ini içeren Atatürk, Fatih, Yeni, Viranşehir, Merkez, Menderes ve Akdeniz Mahallelerinde yapılan değerlendirmede mevcut park alanlarının, planlama standartlarının (10 m²/kişi) altında olduğu tespit edilmiştir. (Tablo 173)

Tablo 173: Mezitli İlçesi Merkez Mahallelerde Bulunan Park Alanları Büyüklüğü ve Kişi Başına Düşen Yeşil Alan Oranı (*)

Mahalle	Nüfus	Park Alanları (yaklaşık m ²)	Sahil Alanı (yaklaşık m ²)	Toplam Yeşil Alan (yaklaşık m ²)	Yeşil Alan Oranı (kişi/m ²)
Atatürk	14.205	34.000	0	34.000	2,39
Fatih	9.041	22.000	96.000	118.000	13,05
Yeni	23.725	43.000	0	43.000	1,81
Viranşehir	18.947	30.000	13.9000	169.000	8,92
Merkez	22.776	47.000	0	47.000	2,06
Menderes	24.935	60.000	77.000	137.000	5,49

(*) Mezitli İlçesi kentsel alanı hâlihazır haritası ve uydu görüntüsünün karşılaştırılması ile elde edilen sayısal harita üzerinde yapılan yeşil alan tespitleri ile hesaplanmıştır.

¹⁹⁷ Lee, I-Min, Buchner, D.M. 2008. "The Importance of Walking to Public Health. Medicine and Science" Sports and Exercise, Volume 40(7) 512-518.

Tematik Parklar

Mezitli İlçesi'nde çocuk oyun alanı, dinlenme amaçlı parklar ve spor aletleri içeren parkların dışında tematik parklar da bulunmaktadır. Bu parklar diğer parklardan farklı olarak içerisinde çeşitli aktiviteleri içeren, eğitim amaçlı kullanılan parklardır.

“AKUT Parkı”, Yeni Mahalle'de 8. 460 m²'lik alanda inşa edilmiştir. İçerisinde AKUT Hizmet Binası da yer alan Parkta; eğitim amfisi, tırmanma duvarı, deprem eğitim evi, trafik kazaları kurtarma eğitim parkuru, enkaz kurtarma parkuru bulunmaktadır.

“Trafik Eğitim Parkı”, Merkez Mahallesi'nde toplam 1.200 m²'lik bir alana kurulmuştur. TED Mersin Koleji ve Mezitli Belediyesi tarafından gerçekleştirilen ortak Trafik Eğitim Parkı içerisinde trafik tabelaları, trafik ışıkları, yaya geçitleri gibi trafikte karşılaşılan işaretin yer almakta; elektrikle çalışan araçlar kullanılarak eğitimler verilmektedir.¹⁹⁸

“Masal Parkı”, Yeni Mahalle'de Mezitli Deresi kenarında bulunmaktadır. İçerisinde farklı masalların kahramanlarının canlandırıldığı park, farklı peyzaj öğeleri içermesi nedeniyle aynı zamanda Botanik Park olarak da bilinmektedir.

Hobi Bahçeleri

Mezitli İlçesi'nde 4 etabı Merkez, 1 etabı ise Deniz Mahallesi'nde olmak üzere 5 etaptan oluşan hobi bahçeleri bulunmaktadır. Hobi bahçelerinin toplam kullanıcı sayısı 136 kişidir. Hobi Bahçeleri projesi Mezitli Belediyesi tarafından toplumsal hayata katılımın arttırılmasına önemli katkılar sunması, vatandaşların doğa ile iç içe huzurlu bir şekilde vakit geçirmelerini ve kendi yetiştirdikleri ürünleri tüketme fırsatı sunmayı amaçlanarak hayata geçirilmiştir.¹⁹⁹ (Tablo 174, Fotoğraf 2)

Tablo 174: Mezitli Hobi Bahçeleri, 2017

Mahalle	Hobi Bahçeleri	Adet	~ m ²
Merkez	Hobi bahçesi 1.etap	29	3.000
Merkez	Hobi bahçesi 2.etap	28	2.100
Merkez	Hobi bahçesi 3.etap	35	2.500
Merkez	Hobi bahçesi 4.etap	12	
Deniz	Hobi bahçesi 5.etap	32	

Kaynak: Mezitli Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2017

¹⁹⁸ TED Mersin Koleji İnternet Sitesi. <http://www.tedmersin.k12.tr/tr/icerik/1600/ted-mersin-koleji/turkiyenin-en-kapsamli-trafik-egitim-parki-ted-mersin-kolejinden-mersinimize-armagan-olsun> (Eylül 2017)

¹⁹⁹ Mezitli Belediyesi İnternet Sitesi. <http://www.mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=1561&t=h> (Eylül, 2017)

Fotoğraf 2: Mezitli Belediyesi Hobi Bahçesi, 2015

Kaynak: Mezitli Belediyesi İnternet Sitesi. <http://www.mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=1561&t=h> (Eylül, 2017)

Jakaranda Koruları

Mezitli’de yeşil alanları biçimlendiren bir diğer öğeler ise koruluklardır (Tablo 175). Mezitli Belediyesi yeşil alan olarak belirlenen alanları değerlendirmek amacıyla talepte bulunan kurum, sivil toplum kuruluşu ve kişilere özel koruluk oluşturmaları için çalışmalar yürütmektedir. Belediye-kent birlikteliğinin bir örneği olarak hayata geçirilen projede amaç, İlçe genelinde yeşil alan miktarını arttırmaktır. Bu uygulama kapsamında, araçlardan salınan karbon gazını en iyi emen ağaçlardan birisi olması nedeniyle jakaranda ağaçları koru oluşturmak için özellikle tercih edilmiştir.

Tablo 175: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Jakaranda Korulukları

Mahalle	Koruluk Adı	Ağaç Sayısı	Yıl	Alan (m ²)
Atatürk	İçel Sorooptimist Kulübü Koruluğu	105	2015	2.200
Atatürk	Babil Lions Kulübü Koruluğu	126	2015	2.000
Atatürk	Volkswagen Grubu Koruluğu	20	2015	300
Atatürk	Mersin Barosu Koruluğu	200	2015	4.300
Atatürk	Mersin Ticaret ve Sanayi Odası Koruluğu	130	2015	2.500
Atatürk	Erkan Orhan Koruluğu	25	2016	630
Akdeniz	Akdeniz Lions Kulübü Koruluğu	100	2016	2.500
Akdeniz	Mezitli Çevresini Yeşillendirme ve Kalkındırma Derneği Koruluğu	100	2016	2.500
Atatürk	2. Çevre Yolu Koruluk	40	2016	1.100
Akdeniz	Çigüder Koruluğu	100	2016	2.500
Akdeniz	ODTÜ Koruluğu	105	2015	2.200
Yeni	Ortadoğu Hastanesi Koruluğu	100	2015	2.350
Menderes	Nedim Tarhan Koruluğu	50	2016	1.400
Menderes	Gışkad Koruluğu	70	2016	2.400
Merkez	Kurtuluş Koruluğu	100	2016	1.900
Merkez	Cumhuriyet Koruluğu	60	2014	1.923
Merkez	Mezitli Sorooptimist Kulübü Koruluğu	161	2015	5.000
Kuyuluk	Tema Vakfı Koruluğu	75	2016	2.000
Kuyuluk	Göğbe Bakma Durağı Koruluğu	200	2016	4.000
Merkez	Mersin Rotary Kulübü	100	2016	3.327
Yeni	Muhittin Develi Ortaokulu 7c Koruluğu	50	2016	1.500
Merkez	Gelecek Koleji Koruluğu	60	2017	3.380
Merkez	Memader Koruluğu	60	2017	1.319
	Mehmet Uzun Koruluğu	100	2017	2.250

Mahalle	Koruluk Adı	Ağaç Sayısı	Yıl	Alan (m ²)
	Özel Mersin Doğa Okulları Koruluğu	80	2017	
Merkez	Mezitli Belediye İlk-Orta Okulu Koruluğu	100	2017	
	Piraye Korkmaz Koruluğu	40	2017	
	Çukurova Tarsus Amerikan Koleji Mersin TAC	100	2017	
	İnteract Kulübü Koruluğu			
	Özgü-Hanım Defne Koruluğu	40	2017	

Kaynak: Mezitli Belediyesi, Park ve Bahçeler Müdürlüğü, 2017

Spor Alanları

Mersin İli spor konusunda oldukça elverişli bir iklime sahiptir. Ayrıca spor altyapısı da Akdeniz Olimpiyatları ile beraber oldukça gelişmiş, 2013 yılında Olimpiyat hazırlıkları esnasında kentte birçok yeni tesis inşa edilmiştir. Mersin İli'ndeki spor tesisleri arasında futbol sahalrı ve spor salonlarının yanı sıra engelliler için spor salonları içeren Gençlik Merkezi (Yenişehir İlçesi) ve farklı spor dallarına hizmet eden özellişemiş salonlar da bulunmaktadır; Bocce Salonu (Toroslar İlçesi), Atletizm Pisti (Yenişehir İlçesi), Cimnastik Salonu (Yenişehir İlçesi), Olimpik Kapalı Yüzme Havuzu (Yenişehir İlçesi), Atış Poligonu (Erdemli İlçesi), Judo-Eskirim Antreman Salonu (Akdeniz İlçesi), teni Skompleksi (Yenişehir İlçesi).²⁰⁰ Çoğunluğu Yenişehir İlçesi'nde yer alan ve kentsel ölçekte hizmet vermekte olan bu tesisler, Mezitli'de ikamet eden vatandaşlar tarafından da kullanılmaktadır.

Mersin Valiliği Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğünden alınan verilere göre, Mezitli İlçesi'nde Bakanlık tarafından işletilen 4.500 m² büyüklüğünde, 500 kişi seyirci kapasiteli bir adet kapalı spor salonu yer almaktadır. Spor tesislerinin sayısı incelendiğinde Mezitli İlçesi'ndeki spor tesislerin birçoğunun Mezitli Belediyesi tarafından işletildiği görölmektedir. (Tablo 176)

Tablo 176: Mezitli İlçesi'nde Bulunan Spor Alanları

Mahalle	Spor Alanı	Branş	Kurum	Kullanıcı Sayısı (kişi/yıl)
Yeni	Mezitli Kapalı Spor Salonu	Basketbol, Tekvando	İl Geçlik ve Spor Müdürlüğü	-
Yeni	Su Parkı Açık Yüzme Havuzu	Havuz	Mezitli Belediyesi	30.000
Yeni	Mezitli Belediyesi Eğitim Havuzu	Havuz	Mezitli Belediyesi	5.00
Atatürk	Mezitli Belediyesi Eğitim Havuzu	Havuz	Mezitli Belediyesi	1.500
Yeni	Açık Stadyum	Futbol Sahası, Koşu Pisti	Mezitli Belediyesi	-
Yeni	Yeni Mahalle Halı Saha	Futbol	Mezitli Belediyesi	700
Viranşehir	Aratos Spor Tesisleri	Tenis, Futbol	Mezitli Belediyesi	800
Menderes	Mezitli Belediyesi Sosyal Tesisleri	Futbol, Okçuluk	Mezitli Belediyesi	200
Davultepe	Davultepe Özgecan Spor Salonu	Basketbol	Mezitli Belediyesi	-
Fatih	Mezitli Sanat Evi	Cimnastik	Mezitli Belediyesi	400

Kaynaklar: Mezitli Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü; Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu; Mersin Valiliği Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü 11.08.2017 tarih ve 230244 sayılı Resmi Yazısı

²⁰⁰ Mersin Valiliği Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Müdürlüğü 11.08.2017 tarih ve 230244 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mezitli Belediyesi yüzme, tenis, futbol ve cimnastik branşlarında tesislerinde öğrencilere kurslar vermektedir. 2016 yılında Aratos Tesislerinde yaklaşık 800 öğrenci tenis kursundan, Sosyal Tesisler ve Yeni Mahalle Halı Sahasında yaklaşık 700 öğrenci futbol kursundan; Sosyal Tesislerde yaklaşık 200 öğrenci okçuluk kursundan; Merkez Sanat Evinde 400 öğrenci de cimnastik kursundan faydalanmıştır.²⁰¹

Mezitli Belediyesi bünyesinde ayrıca birisi su parkı olmak üzere 3 adet havuz işletilmektedir. Su Parkı Açık Yüzme Havuzu yaz dönemi boyunca 10.00 – 19.00 saatleri arasında hizmet vermektedir. Mezitli Belediyesi Eğitim Havuzlarında 7-14 yaş arası çocuklara yaz döneminde yüzme kursları verilmektedir.

Bunun dışında parkların içerisinde basketbol ve futbol oynamaya yönelik spor alanları bulunmaktadır. Ayrıca Mezitli İlçesi genelinde park alanları ile birlikte tasarlanmış, içerisinde çeşitli spor aletlerinin bulunduğu küçük ölçekli açık hava spor alanları yer almaktadır.

5.3.6. İbadethaneler

Mezitli İlçesi'nde toplam 75 cami ve 16 kur'an kursu bulunmaktadır. Nisan 2016'da Davultepe Mahallesi'nde cemevi inşaatı başlamıştır. İbadethanelerde 67 imam hatip, 13 müezzin kayyım ve 39 kur'an kursu öğreticisi görev yapmaktadır.²⁰²

5.3.7. Engelli ve Yaşlı Bakım Evleri

Mezitli İlçesi'nde 3 adet özel huzurevi bulunmaktadır. Başbakanlık Sosyal Hizmetler onaylı, 13 yaş ve üzeri kadın ve erkek ruhsal engellilere yönelik de bir adet bakım evi mevcuttur.

Tablo 177: Mezitli İlçesi'nde bulunan Engelli ve Yaşlı Bakım Evleri

Mahalle		Kurum	Kapasite	Personel
Çankaya	Yaşlı Bakım Evi	Mersin Özel Mezitli Funda Huzurevi Ve Yaşlı Bakım Merkezi ⁽¹⁾	33	--
Çamlıca		Mersin Özel Bahar Huzurevi Ve Yaşlı Bakım Evi ⁽²⁾	36	--
Çankaya		Özel Sevgibağı Huzurevi Ve Yaşlı Bakımevi ⁽²⁾	37	--
Çankaya	Ruhsal Engelli Bakım Evi	Özel Pembe Köşk Özürlü Bakım Merkezi ⁽³⁾	--	--

Kaynak: (1) Özel Mezitli Funda Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi İnternet Sitesi; (2) Yaşlıhasta.com İnternet Sitesi; (3) Özel Pembe Köşk Özürlü Bakım Merkezi İnternet Sitesi

(--) Veri bulunmamaktadır.

²⁰¹ Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

²⁰² Mezitli Kaymakamlığı İlçe Müftülüğünün 07.08.2017 tarih ve 726 sayılı Resmi Yazısı

Gülbahar Özmen Aktif Yaş Alma Evi

Mezitli Belediyesi ve Alzheimer Derneği işbirliği ile yaşlıların zamanlarını üreterek ve topluma yararlı bir biçimde değerlendirmeleri adına yaptırılan Gülbahar Özmen Yaş Alma Evi 2016 yılında hayata geçirilmiştir.

5.3.8. Çocuk Bakım Evleri ve Kreşler

Mezitli İlçesi'nde biri Mezitli Belediyesi tarafından işletilen 14 adet özel kreş ve gündüz çocuk bakımevi mevcuttur.²⁰³ Bazı kreşler aynı zamanda okulöncesi eğitim de vermektedir.

Bircan Tüfekçioğlu Çocuk Gündüz Bakımevi

2016-2017 eğitim öğretim yılında eğitim hayatına başlayan Bircan Tüfekçioğlu Çocuk Gündüz Bakımevi, Mezitli Belediyesi tarafından işletilmektedir. 160 öğrenci kapasiteli gündüz bakımevine sadece Mezitli'de ikamet eden ailelerin çocukları kabul edilmektedir.

5.3.9. Hayvan Barınakları

5199 sayılı Hayvanları Koruma Kanunu ve Uygulama Yönetmeliği ile 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu çerçevesinde sokak hayvanlarına yönelik çalışmalar Mersin Büyükşehir Belediyesi tarafından 6 veteriner hekim ile beş adet tesiste sürdürülmektedir; Mersin Büyükşehir Geçici Hayvan Bakımevi, Tarsus Geçici Hayvan Bakımevi, Silifke Geçici Hayvan Bakımevi, Gözne Barınağı ve Bozyazı Geçici Hayvan Bakımevi. Ayrıca Mersin Üniversitesi Kampüsü içerisinde Kampüs Kedi Evi ve Kampüs Köpek Evi bulunmaktadır. Bu barınaklarda toplam 1.950 kedi ve köpek misafir edilmektedir. Mezitli İlçesi'nde geçici hayvan bakımevi bulunmamaktadır.²⁰⁴

5199 sayılı yasa kapsamında barınaklarda rehabilite edildikten sonra sahiplendirilemeyen hayvanların alındıkları ortama geri bırakılması esastır. Ancak bırakılan hayvanların yemek, su ve barınma ihtiyaçlarının karşılanması gerekmektedir. Bu amaçla, Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Mezitli Belediyesi tarafından Mezitli İlçesi'nde açık ve yeşil alanlarda uygun noktalara kedi evleri ve hayvan barınma odakları yerleştirilmektedir.

²⁰³ Bulurum.com – Mezitli Anaokulu ve Kreşler. <http://www.bulurum.com/dir/anaokulu-ve-kresler/mezitli/> (Eylül 2017)
²⁰⁴ Mersin Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Dairesi 17.08.2017 tarih ve 98554 sayılı Resmi Yazısı

Bölüm 6. Çevre, Çevre Kalitesi ve Koruma

Arazi örtüsü kavramı, yapılaşmış alanlar, tarımsal alanlar, ormanlar ve yarı doğal alanlar, sulak ve ıslak alanlar ve su kütlelerinin oluşturduğu yer yüzeyinin fiziksel ve biyolojik örtüsü²⁰⁵ olarak tanımlanmaktadır. Arazi örtüsünün Mezitli ilçesindeki dağılımı, AB Çevre Genel Müdürlüğü'nün Avrupa'daki 37 ülkeyle birlikte CORINE (Coordination of Information on the Environment)²⁰⁶ yapısına göre kurduğu Avrupa arazi örtüsü veritabanı²⁰⁷ kullanılarak oluşturulmuştur. Corine veritabanı kullanılarak üretilen arazi örtüsü verilerine göre alansal kullanımlar aşağıdaki tabloda olduğu gibi biçimlenmektedir (Tablo 178).

Tablo 178: Mezitli İlçesi Arazi Kullanım Biçimleri

Arazi Kullanımı (Corine Seviye 3)	Alan (ha)	Yüzde (%)
Karışık Tarımsal Alanlar (Complex cultivation patterns)	2440	5,86
İğne Yapraklı Ormanlar (Coniferous forest)	10.235	24,56
Sürekli Kentsel Doku (Discontinuous urban fabric)	985	2,36
Meyve Ağaçları ve Meyve Veren Bitkiler (Fruit trees and berry plantations)	5.700	13,68
Doğal Bitki Örtüsü ile Bulunan Tarım Alanları (Land principally occupied by agriculture, with significant areas of natural vegetation)	4.950	11,88
Maden Çıkarma Alanları (Mineral extraction sites)	60	0,14
Karışık Ormanlar (Mixed forest)	90	0,22
Doğal Otlak Alanları (Natural grasslands)	2.080	4,99
Çayırlar ve Meralar (Pastures)	235	0,56
Sürekli Sulanan Alanlar (Permanently irrigated land)	805	1,93
Karayolu, Demiryolu ve İlgili Alanlar (Road and rail networks and associated land)	290	0,70
Sert Yapraklı Bitki Örtüsü (Sclerophyllous vegetation)	320	0,77
Deniz ve Okyanus (Sea and ocean)	15	0,04
Çok Seyrek Bitki Örtüsü ile Kaplı Alanlar (Sparsely vegetated areas)	2.510	6,02
Spor ve Rekreasyon Alanları (Sport and leisure facilities)	460	1,10
Orman-Çalılık Geçiş Alanları (Transitional woodland-shrub)	10.200	24,48
Bağlar (Vineyards)	245	0,59
Su Kütleleri (Water bodies)	45	0,11
TOPLAM	41.665	100,00

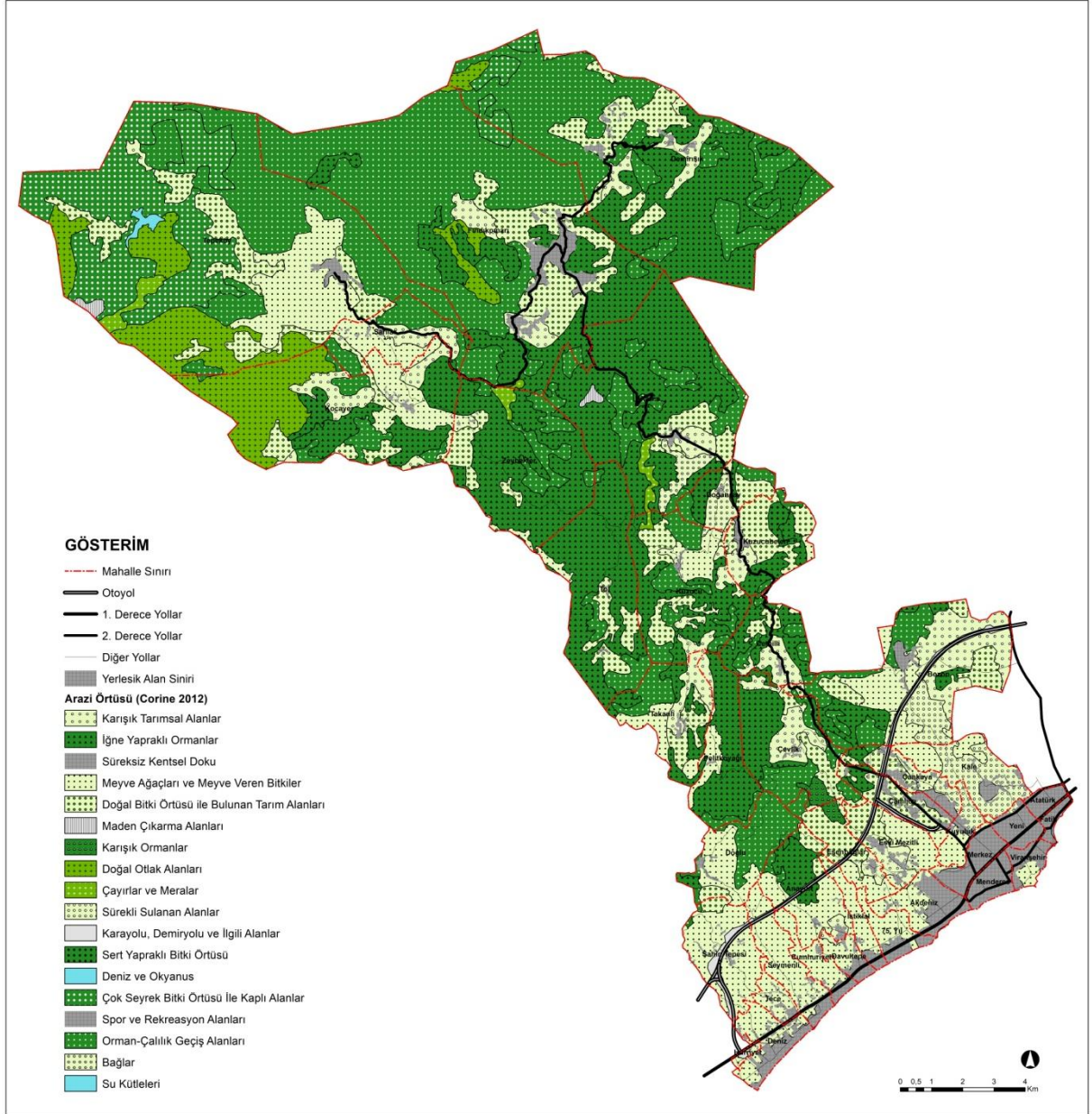
Kaynak: Corine Veri Tabanı 2012

²⁰⁵ Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Standartlarının Belirlenmesi Projesi: TUCBS.AO Arazi Örtüsü Veri Teması Uygulama Şeması, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eylül 2012

²⁰⁶ CORINE Arazi Örtüsü sınıflaması, üç seviyeli bir hiyerarşik temel üzerine kurulmuştur. Her bir seviyesi, bir bireysel ölçüğe karşılık gelmektedir. Seviye III, 44 kategoride 1/100.000'de bilgi toplamaktadır. Seviye II, 1/500.000 ve Seviye I, 1/1.000.000 ölçeklerine karşılık gelmektedir. Seviye I, dünya ölçeği üzerine temel isabetli gözlenebilir toprak örtüsünün kategorilerine karşılık gelmektedir. Seviye I ve II, bütünlendirme seviyeleridir (Kaynak: Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Standartlarının Belirlenmesi Projesi: TUCBS.AO Arazi Örtüsü Veri Teması Uygulama Şeması, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü, Eylül 2012). Bu çalışmada en ayrıntılı düzey olan Seviye III kullanılmıştır.

²⁰⁷ Türkiye Ulusal Coğrafi Bilgi Sistemleri Standartlarının Belirlenmesi Projesi: TUCBS.AO Arazi Örtüsü Veri Teması Uygulama Şeması.2012. T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü.

Harita 28: Mezitli İlçesi Arazi Kullanımı (Corine Seviye 3)

Corine Veri Tabanı 2012 verileri, Mersin Büyükşehir Belediyesinden elde edilen 2015 yılı hava fotoğrafı kullanılarak sayısallaştırılan yerleşik alan sınırları ve yine Mersin Büyükşehir Belediyesince 1/25000 ölçekli ÇDP hazırlanması sürecinde kullanılan ulaşım verilerinin Google Maps ulaşım ağı verileri kullanılarak revize edilmesi ile oluşturulan ulaşım verisi kullanılarak üretilmiştir.

41.665 ha bir alan kaplayan toplam arazi kullanımının yaklaşık yarısını “İğne Yapraklı Ormanlar” ile “Orman-Çalılık Geçiş Alanları” oluşturmaktadır. Bu kullanımları “Meyve Ağaçları ve Meyve Veren Bitkiler” ile “Doğal Bitki Örtüsü ile Bulunan Tarım Alanları” izlemektedir. Bu iki kullanımın toplam alanı da yaklaşık olarak tüm arazi örtüsünün dörtte birini oluşturmaktadır.

Arazi örtüsünün Mezitli ilçesindeki mekânsal dağılımını gösteren arazi kullanım haritası (Harita 28) incelendiğinde; Mezitli ilçesinin güneyinin bir başka deyişle kıyı kesimin büyük bir ölçüde yapılaşmış

olduğu görülür. Kentsel yerleşik alanları ile kısmen ikinci konut olarak kullanılan kıyı kesimdeki yapılaşma “Sürekli Kentsel Doku” ve “Spor ve Rekreasyon Alanları” kullanımları ile gösterilmiştir.

Ancak Corine veri tabanının 2012 yılını kapsamı nedeniyle bu veri üzerine güncel yerleşik alan sınırlarını gösteren veriler aktararak Arazi Kullanım haritası güncellenmiştir. Kıyı kesimdeki yapılaşmanın hemen kuzeyi ve kuzeyden geçen otobanın yakın çevresi “Meyve Ağaçları ve Meyve Veren Ağaçlar”, “Karışık Tarımsal Alanlar” ve “Doğal Bitki Örtüsü ile Bulunan Tarım Alanları” kullanımlarının ağırlıkta olduğu tarım alanlarından oluşmaktadır. Bu alanlar dışında otobanın kuzeyinde yer alan mahallelerin çevreleri tarımsal nitelik gösteren kullanımlarla biçimlenmektedir.

İlçenin kuzeybatısı “Doğal Otlak Alanları” ve kısmen “Çayırlar ve Meralar” kullanımlarının ağırlıkta olduğu alan olup, buradaki tarımsal alanlar ile bahsedilen otlak, çayır ve meralar dışındaki kullanımların genellikle ormanlık alanlarla çevrili olduğu görülür. Orman alanları ise “İğne Yapraklı Ormanlar”, “Karışık Ormanlar”, “Sert Yapraklı Bitki Örtüsü”, “Çok Seyrek Bitki Örtüsü ile Kaplı Alanlar” ve “Orman-Çalılık Geçiş Alanları” olarak sınıflandırılmıştır.

6.1. Koruma Alanları

6.1.1. Doğa Koruma Alanları

Doğanın tahrip edilmemesi, kendine özgü kaynak değerlerini yitirmemesi için yürürlüğe konan 2873 sayılı Milli Parklar Kanunu hükümleri doğrultusunda belirlenen doğa koruma alanları bulunmaktadır. Doğa Koruma alanlarından Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Şubesi yetkilidir. İlgili mevzuata göre doğa koruma alanları dört grupta sınıflandırılmaktadır;

1. Milli park: Bilimsel ve estetik bakımından, milli ve milletlerarası ender bulunan tabii ve kültürel kaynak değerleri ile koruma, dinlenme ve turizm alanlarına sahip tabiat parçalarını,
2. Tabiat parkı: Bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde halkın dinlenmesine uygun tabiat parçalarını,
3. Tabiat anıtı: Tabiat ve tabiat olaylarının meydana getirdiği özelliklere ve bilimsel değerlere sahip ve milli park esasları dâhilinde korunan tabiat parçalarını,
4. Tabiatı koruma alanı: Bilim ve eğitim bakımından önem taşıyan nadir, tehlikeye maruz veya kaybolmaya yüz tutmuş, ekosistemler, türler ve tabii olayların meydana getirdiği seçkin örnekleri ihtiva eden ve mutlak korunması gerekli olup sadece bilim ve eğitim amaçlarıyla kullanılmak üzere ayrılmış tabiat parçalarını ifade etmektedir.

Mezitli İlçesi sınırları içerisinde Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü 7. Bölge Müdürlüğü yetki ve sorumluluğunda iki adet Tabiat Parkı statüsünde alan bulunmaktadır; Kuyuluk Tabiat Parkı ve Gümüşkum Tabiat Parkı. (Tablo 179)

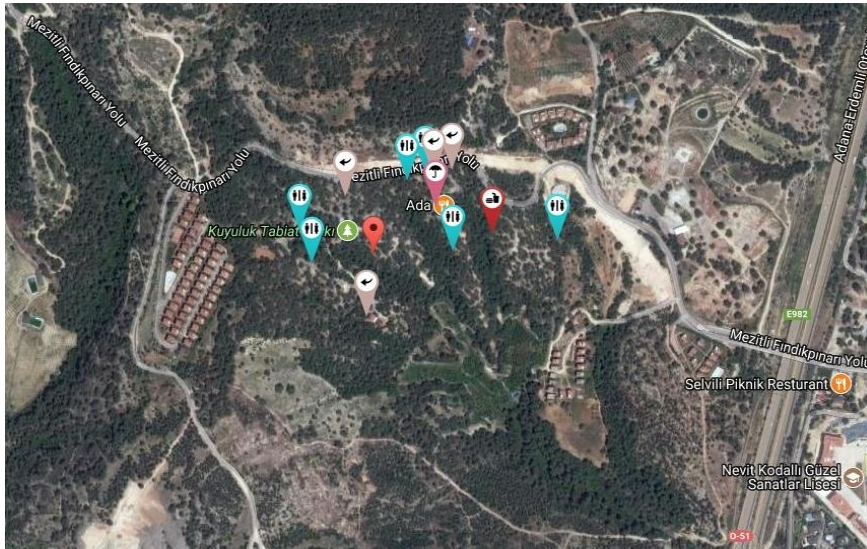
Tablo 179: Mezitli İlçesine Bulunan Tabiat Parklarına İlişkin Genel Bilgiler

	Büyükölük	Flora	Fauna	Kaynak Değerleri	Rekreasyonel İmkânlar
Kuyuluk Tabiat Parkı	19,83 ha	Kızılçam, yaban mersini, Kıbrıs akasyası, keçiboynuzu, zakkum	Kukumav, kertenkele, serçe, leş kargası	Orman ve rekreasyonel faaliyetler.	Günöbirlik Piknik, Doğa Yürüyüşü
Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkı	23 ha	Kızılçam, okaliptüs, Kıbrıs akasyası, keçiboynuzu, zakkum, fıstık çamı, akdeniz defnesi, kum zambağı	Caretta caretta, Chelonia mydas, kukumav, kertenkele, serçe, leş kargası	Deniz, orman ve rekreasyonel faaliyetler	Günöbirlik Piknik ve Plaj Üniteleri, Olta Balıkçılığı, Fotoğrafçılık, Doğa Yürüyüşü

Kaynak: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğüne bağlı <http://kuyuluk.tabiat.gov.tr/> ve <http://gumuskum.tabiat.gov.tr/> sayfalarından yararlanarak oluşturulmuştur. (Ağustos 2017)

Kuyuluk Tabiat Parkı "19,83 ha alan büyüklüğüne sahip, kızılçam ağaçlarından ve maki örtüsünden oluşan bir sahadır. Uygun hava koşullarında çam ağaçları altında piknik yapma olanağı vardır."²⁰⁸ Park içerisinde büfe, piknik alanları, çocuk oyun alanları, yağmur barınağı, WC, giriş ünitesi ve bekçi kulübesi bulunmaktadır. (Harita 29)

Harita 29: Kuyuluk Tabiat Parkı

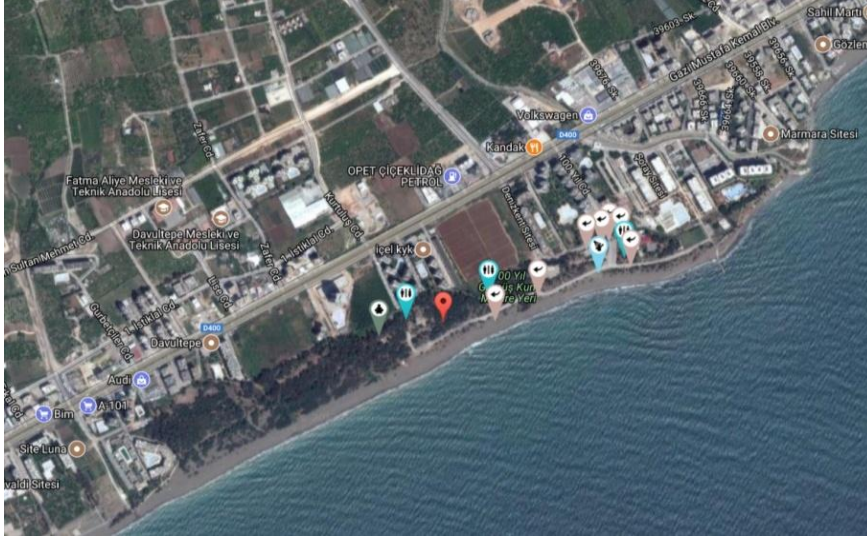
Kaynak: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi <http://kuyuluk.tabiat.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkı "23 ha alan büyüklüğüne sahip doğal kumsalı olan bu sahada; sıcak yaz günlerinde, kızılçam ve okaliptus ağaçları serin bir mikroklima ortamı yaratarak piknik yapma fırsatı vermektedir. Ayrıca bu sahadaki kumsalın bir bölümünde Carreta Carreta kaplumbağaları yumurtlama yapmakta olup, alan içerisinde Mersin Deniz Kaplumbağası Kurtarma ve Rehabilitasyon

²⁰⁸ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi, <http://kuyuluk.tabiat.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Merkezi bulunmaktadır."²⁰⁹ Park içerisinde piknik alanları, yürüyüş yolları, soyunma kabini ve duşlar, WC, idari hizmet binası ve ziyaretçi merkezi ve yanı sıra rehabilitasyon merkezi bulunmaktadır. (Harita 30)

Harita 30: Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkı

Kaynak: Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi <http://gumuskum.tabiat.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Gümüşkum (100. Yıl) Tabiat Parkının uzun süreli kiralama yolu ile özel bir şirkete devredilerek kullanıma açılmasına yönelik çalışmalar Çevre ve Şehircilik Bakanlığı tarafından devam etmekte olup, bu konuda süren tartışmalar Ağustos 2017’de kamuoyunda yer bulmuştur. Özellikle kaplumbağa yumurtlama alanı olarak hassas bir bölge olması nedeni ile kullanıma açılması kararına sivil toplum kuruluşları ve yerel halk tarafından çeşitli tepkiler gösterilmiştir. Tabiat parkına ilişkin sürece karşı çıkan taraflardan birisi de Mezitli Belediyesi olmuş, koruma alanının uzun süreli kiralanması konusundaki tepki ve endişelerini Başkanlık düzeyinde kamuoyu ile paylaşmıştır.

6.1.2. Taşınmaz Kültür Varlıkları

Mezitli İlçesi'nde farklı statülerde ve büyüklüklerde sit alanları bulunmaktadır (Tablo 180). Mezitli İlçesi'nde en çok bilinen sit alanı 1989 yılında I. Derece Arkeolojik Sit ilan edilmiş olan ve günümüzde kısmen III. Derece ve büyük ölçüde I. Derece Arkeolojik Sit Alanı olarak koruma altında bulunan Soli-Pompeiopolis Antik Kentidir. 1999 yılından bu yana kazı çalışmalarının devam ettiği antik kent, Mezitli İlçesi merkez mahallelerinden birisi olan Viranşehir Mahallesi'nde bulunmaktadır. (Fotoğraf 3)

²⁰⁹ Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü İnternet Sitesi, <http://gumuskum.tabiat.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Fotoğraf 3: Soli-Pompeiopolis Antik Kentinin Genel Görünüşü

Kaynak: Soli-Pompeiopolis Bilimsel Kazı Ekibi

Sit alanı olarak ilan edilen kültür varlıklarının yanı sıra sivil mimarlık örneği olarak tescil edilerek tekil yapılar da bulunmaktadır. (Tablo 134) Bu yapılardan Cumhuriyet'in ilanıyla yaşıt, Mezitli Esenbağlar Mahallesi'nde bulunan ve Taş Mektep olarak bilinen eski ilkokul binasının yenileme çalışması Mezitli Belediyesi tarafından sürdürülmekte olup, tamamlandığında kültür merkezi ve müze olarak kullanıma açılacaktır.²¹⁰(Fotoğraf 4)

Fotoğraf 4: Mezitli Esenbağlar Mahallesi'nde bulunan Eski İlkokul Yapısı "Taş Mektep"

Kaynak: Mezitli Belediyesi İnternet Sitesi, <http://mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=2080&t=h> (Eylül 2017)

²¹⁰ Mezitli Belediyesi İnternet Sitesi, <http://mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=2080&t=h> (Eylül 2017)

Tablo 180: Mezitli İlçesi'nde Bulunana Taşınmaz Kültür Varlıklarından Sit Alanları Listesi

Adres	Adı	Koruma Statüsü	Tür	Kurul	Karar Tarihi / No
Mezitli	Antik Liman	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Liman	GEEAYK	14.10.1978/1358
				GEEAYK	20.11.1979/2001
				GEEAYK	10.7.1982/3757
				TKTVYK	15.11.1985/1560
				ADANA KBK	29.4.2005/565
Viranşehir	Sütunlu Yol	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Yol	GEEAYK	14.10.1978/1358
				GEEAYK	20.11.1979/2001
				GEEAYK	10.7.1982/3757
Viranşehir	Su Kemer	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Su Kemer	GEEAYK	14.10.1978/1358
				GEEAYK	20.11.1979/2001
				GEEAYK	10.7.1982/3757
				TKTVYK	15.11.1985/1560
Viranşehir	Pompeipolis Antik Kenti	1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Antik Kent	GEEAYK	14.10.1978/1358
				GEEAYK	20.11.1979/2001
				GEEAYK	10.7.1982/3757
				TKTVYK	15.11.1985/1560
				ANTALYA KTVKK	2.8.1989/440
				ADANA KBK	29.4.2005/565
Mezitli	Höyük	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Höyük	GEEAYK	10.7.1982/3757
				TKTVYK	15.11.1985/1560
				ADANA KBK	29.4.2005/565
Kaleburnu Köyü (Belen Mevkii)*	Kaleburnu Kalesi	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Kale	ADANA KK	10.5.1996/2490
Mezitli**	III. Derece Arkeolojik Sit Alanı	3. Derece Arkeolojik Sit Alanı		ADANA KK	9.2.1999/3291
Mezitli-Soli Pompeipolis Antik Limanı ve çevresinde	Arkeolojik Kalıntılar	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Kalıntı	ADANA KK	29.1.2001/4052
Tepeköy Beldesi	Tepeköy Kalesi	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Kale	ADANA KK	22.3.2002/4663
				ADANA KK	26.4.2002/4692
Tece Kasabası	Tece Kalesi	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Kale	ADANA KK	22.11.2002/4973
Mezitli	Soli-Pompeipolis Nekropol Alanı	1. ve 3. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Nekropol	ADANA KK	20.5.2004/5650
Mezitli	Nekropol Alanı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Nekropol	ADANA KK	21.10.2004/168
Kuyuluk	Nekropol Alanı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Nekropol	ADANA KK	21.10..2004/174
				ADANA KBK	27.5.2015/5057
Kuyuluk	Nekropol Alanı	3. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Nekropol	ADANA KBK	27.5.2009/4955
					29.4.2010/5925
Eski Mezitli - Çukurağıllık Mevki	Çukurağıllık Ören Yeri	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Ören Yeri	ADANA KBK	27.12.2010/6656
Akarca Köyü	Antik Dönem Mezarlık Alanı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezarlık	ADANA KBK	17.2.2011/6832

Adres	Adı	Koruma Statüsü	Tür	Kurul	Karar Tarihi / No
Akarca Köyü	Mezarlık Alanı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezarlık	ADANA KBK	17.02.2011/6831
Kuzucubelen Köyü	Kuzucubelen Kalesi	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Kale	ADANA KBK	26.9.2011/79
Viranşehir (Milli Egemenlik Cad)	Mimari Buluntular	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mimari Buluntular	ADANA KBK	23.7.2014/3974
Viranşehir (34399. Sokak)	Mezar Buluntuları	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezar Buluntuları	ADANA KBK	23.7.2014/3974
Viranşehir ***	Mezar Buluntuları	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezar Buluntuları	ADANA KBK	26.8.2015/5386
Viranşehir ***	Mezar Buluntuları, Mimari Kalıntı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezar Buluntuları, Mimari Kalıntı	ADANA KBK	25.11.2015/5626
Viranşehir ***	Mezar Buluntuları, Mimari Kalıntı	1. Derece Arkeolojik Sit Alanı	Mezar Buluntuları, Mimari Kalıntı	ADANA KBK	28.1.2016/5955

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Envanter Listesi, 2013

(*) KVMGM 2013 arşiv kayıtlarında bulunduğu ilçe Mersin/Merkez gözükmekte iken; Adana KVKBKM arşiv kayıtlarında Mezitli sınırları içerisinde belirtilmiştir. Ancak Mezitli'de Kaleburnu isimli bir mahalle (eski statüde köy) yer almadığından yeri kesinleştirilememiştir.

(**) 1.derece arkeolojik sit alanından 3. derece arkeolojik sit alanına dönüşüyor.

(***) 3. derece arkeolojik sit alanından 1. derece arkeolojik sit alanına dönüştürülme

Tablo 181: Mezitli İlçesi'nde Bulunana Taşınmaz Kültür Varlıklarından Tescilli Yapılar Listesi

Adres	Adı	Koruma Statüsü	Tür	Kurul	Karar Tarihi / No
Memitli	Hamam Kalıntısı	Tescilli Yapı	Kalıntı	GEEAYK	10.7.1982/3757
				TKTVYK	15.11.1985/1560
Memitli Beldesi	Yapı Kalıntısı	Tescilli Yapı	Kalıntı	ADANA KBK	28.9.2006/1984
Memitli	Eski Mezitli İlkokulu	Tescilli Yapı	İdari Yapı (Okul)	ADANA KBK	27.5.2009/4957
Kuzucu - Tol Köy Arası	Köprü	Tescilli Yapı	Kültürel Yapılar (Köprü)	ADANA KBK	28.11.2012/1583
Bozon Köyü	Köprü	Tescilli Yapı	Kültürel Yapılar (Köprü)	ADANA KBK	14.12.2012/1717

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Kültür Envanter Listesi, 2013

6.2. Çevre Kalitesi

Çevre, canlıların yaşamlarını ve gelişimlerini sürdürmelerini sağlayan, diğer yandan insan davranışlarını ve toplumu etkileyen çeşitli etkenleri ve etkileşimleri içeren ve belirleyen ortamdır. Çevreyi oluşturan öğeler toprak, su, hava, canlı organizmalar ve bunlardan oluşan değerler bütünüdür. Çevreyi oluşturan öğelerin kalitesi, çevre sağlığı ve dolayısıyla halk sağlığı açısından önem arz etmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün 2006 yılında yayınladığı raporda²¹¹ küresel hastalık yükünün %24'ünün, ölümlerin ise %23'ünün çevresel etkilerle meydana geldiği belirtilmektedir. Dünya Sağlık Örgütü çevre sağlığını "insanın içinde yaşadığı çevresinde bulunan ve sağlığa zararlı etkiler yapan ya da yapabilme durumunda olan tüm koşulların düzeltilmesi işi" olarak tanımlamaktadır.²¹²

6.2.1. Hava Kirliliği

Hava kirliliği, atmosferde toz, gaz, duman, koku, su buharı şeklinde bulunabilecek olan kirlleticilerin insanlar, diğer canlılar ve eşyalara zarar verici miktarda yükselmesi olarak tanımlanabilir. Kirleticiler, belirli bir kaynaktan atmosfere bırakılan birincil kirleticiler ve atmosferdeki kimyasal reaksiyonlar sonucu meydana gelen ikincil kirleticiler olarak ikiye ayrılır. Birincil kirleticiler yoğun yapılaşmanın gözlemlendiği kentler ve sanayi alanlarıdır.²¹³

Hava kirliliği, havanın taşıdığı karbon parçacıkları, ozon, karbonmonoksit, kükürtdioksit, doymamış hidrokarbonlar, aldehitler, kanserojen maddeler gibi kirleticilerin insanların solunum yollarını etkilemesine ve normal mekanizmasını bozmasına neden olmaktadır. Uzun süreli hava kirliliğine bağlı olarak bronşlarda iltihap ve daralmalara, kronik bronşit ve amfizem gibi rahatsızlıklarda artış görülmekte²¹⁴; solunum sistemi kanserlerinde, solunum, dolaşım sistemi hastalıklarının görülme sıklığında ve erken ölümlerinde artışa yol açmaktadır. İnsan sağlığı üzerine doğrudan etkisinin yanı sıra, içme ve sulama suyu kaynaklarının, bitki örtüsünün zarar görmesi ve mikro klima değişiklikleri nedeniyle dolaylı etkilerinin de göz önünde bulundurulması gerekmektedir.²¹⁵

Hava kirliliği risk grupları bebekler ve gelişme çağındaki çocuklar, gebe ve emzikli kadınlar, yaşlılar, kronik solunum ve dolaşım sistemi hastalığı olanlar, sigara kullananlar ve düşük sosyoekonomik grup içinde yer alan nüfustur.²¹⁶

Mezitli için hava kirliliğini değerlendirebilecek temel veri kaynağı Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava Kalitesi İzleme İstasyonları İnternet Sitesidir. Ancak bu istasyon illere yönelik ölçüm yaptığından, saatlik olarak topladığı ve sunduğu verinin Mezitli'yi temsil etme kapasitesi görece düşüktür. Mezitli ilçesine yönelik birincil veri, aynı internet sitesinden erişilebilecek bir ön değerlendirme projesi raporunda yer almaktadır. Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu'ndan elde edilen bilgilere göre, bu projedeki ölçüm istasyonlarından birisi, Mezitli'de yer almaktadır. Mezitli'deki bu ölçüm istasyonu yerleşimden kaynaklanacak emisyonları ve D-400

²¹¹ DSÖ. Sağlıklı Çevre ile Hastalıkların Önlenmesi: Çevresel Hastalık Yüğü Tahmini. 2006.

²¹² Ceylan, A. Çevre Sağlık İlişkisi. <http://www.dicle.edu.tr/Contents/d8bffd7e-bdc9-4448-abb7-6f2a738060bc.pdf> (Eylül 2017)

²¹³ Türkiye'nin Çevre Sorunları. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı. 1991, Ankara

²¹⁴ Türkiye'nin Çevre Sorunları. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı. 1991, Ankara

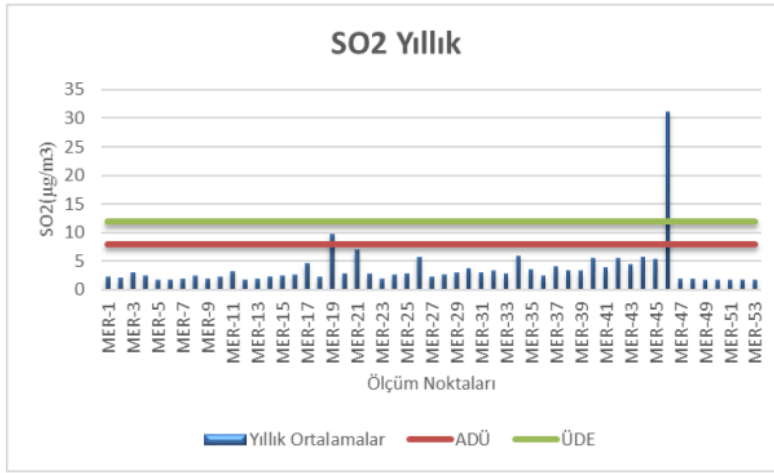
²¹⁵ Öztürk M. 2000. Şehir İçi Bölgelerde Hava Kirliliğinin Sağlık Üzerine Etkileri. Çevre ve Orman Bakanlığı.

²¹⁶ Öztürk M. 2000. Şehir İçi Bölgelerde Hava Kirliliğinin Sağlık Üzerine Etkileri. Çevre ve Orman Bakanlığı.

Şehirlerarası yolundan kaynaklanacak emisyonları tespit etmek amacıyla kurulmuştur ve bu istasyonda sülfürdioksit (SO₂), azotdioksit (NO₂) ve benzen emisyonları ölçülmüştür.²¹⁷

Bu ölçümlere göre, sülfürdioksit (SO₂) ve benzen yıllık ölçümleri ve kış dönemi ölçümleri düşük çıkmış, azotdioksit yıllık ölçümleri ve kış dönemi ölçümleri ise tüm il ortalamalarına yakın çıkmıştır.²¹⁸ Ancak kış dönemlerinde, konutlarda kullanılan ısınma biçimlerine bağlı olarak, Mezitli'nin kuzey çeperindeki yerleşmelerde kısmi hava kirlilikleri görülmektedir.

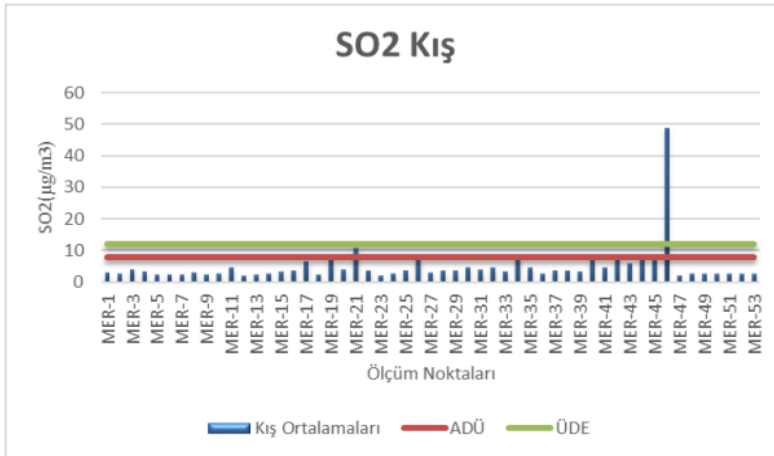
Grafik 49: Mersin SO₂ Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016 (*)

Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 139

(*) MER-7 Mezitli Ölçüm İstasyonudur.

Grafik 50: Mersin SO₂ Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016

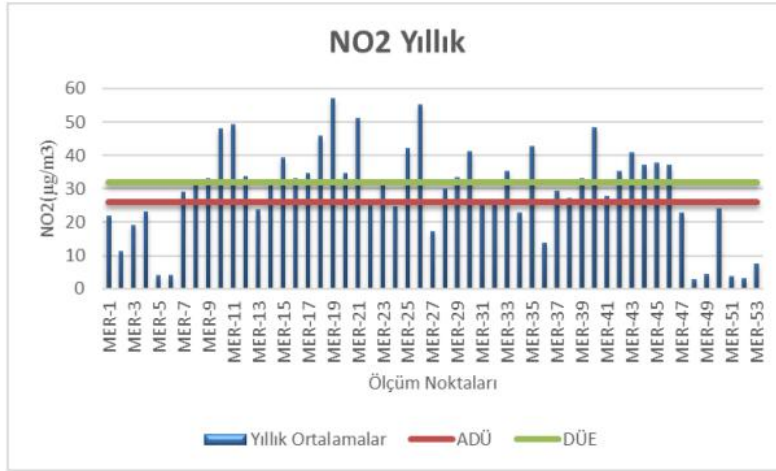
Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 139

(*) MER-7 Mezitli Ölçüm İstasyonudur.

²¹⁷ Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu. 2016. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava İzleme İstasyonları İnternet Sitesi. <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx> (Eylül 2017)

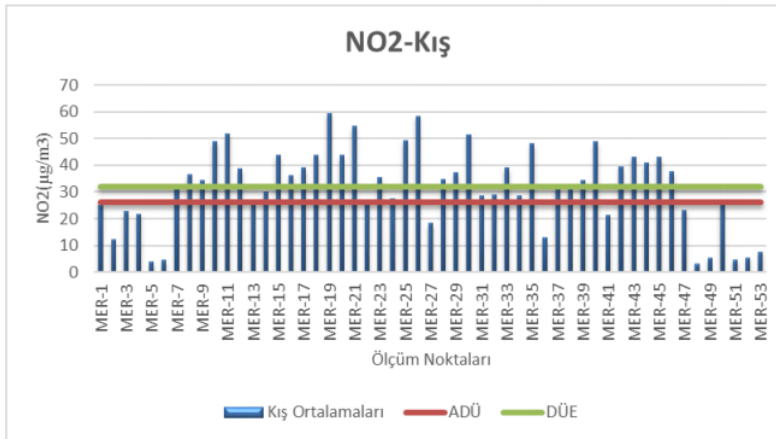
²¹⁸ Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu. 2016. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava İzleme İstasyonları İnternet Sitesi. <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx> (Eylül 2017)

Grafik 51: Mersin NO₂ Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016

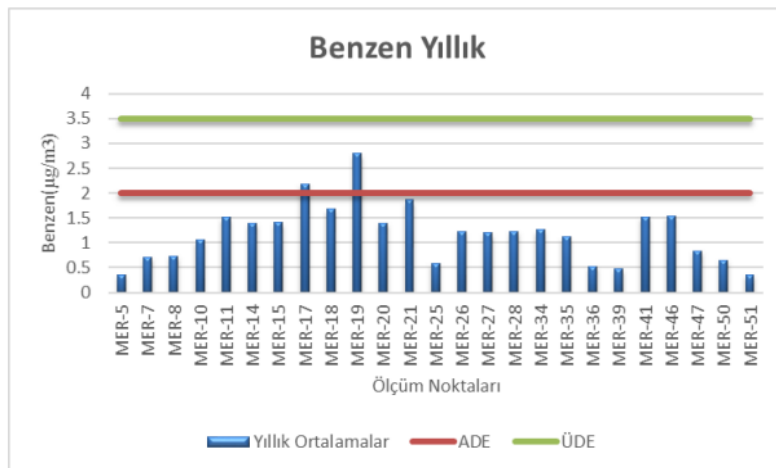
Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 142

Grafik 52: Mersin NO₂ Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016

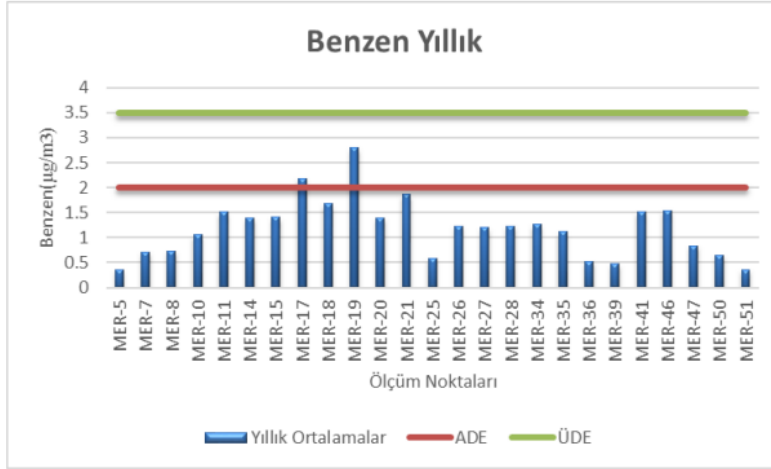
Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 142

Grafik 53: Mersin Benzen Yıllık Ortalama Ölçüm Sonuçları, 2016

Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 143

Grafik 54: Mersin Benzen Kış Dönemi Ölçüm Sonuçları, 2016

Kaynak: Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu, 2016, s. 143

6.2.2. Su Kirliliği

Yaşamın temel öğelerinden birisi sudur. Yeryüzünün 3/4'ü sularla kaplı olsa da, içilebilir oranı ancak %0,74 civarındadır. Bu durum, su kaynaklarının korunması ve kirlenmemesi konusunu tüm dünyada öncelikli konulardan biri haline getirmektedir.²¹⁹

Su kirliliği “hidrolojik çevrim (su döngüsü)” sırasında suya karışan maddelerin, suların fiziksel, kimyasal ve biyolojik özelliklerini değiştirmesidir. Su kirliliği ekolojik dengeleri bozan ve sucul sistemlerin kendi kendini temizleme kapasitesini azaltan veya yok eden bir etmendir. Su kirliliğini yaratan temel etmenler, evsel ve endüstriyel atıkların su ortamlarına arıtılmadan boşaltılması, tarımda verimi arttırma amacıyla kullanılan doğal ve yapay maddelerin su ortamlarına taşınmaları ile gerçekleşmektedir.²²⁰

Su kirliliğini dört ayrı kategoride ele almak olanaklıdır: deniz suyunun kirliliği; akarsuların kirliliği ve göllerin kirliliği, yeraltı sularının kirliliği. Ancak Mezitli İlçesi’nde göller ve yeraltı sularına ilişkin bir bilgi olmadığından, Mezitli’de su kirliliği deniz suyu ve akarsular üzerinden değerlendirilmiştir.

Deniz Suyu Kirliliği

Deniz suyu kirliliğini değerlendirmek açısından temel veri, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu, Yüzme Suyu Takip Sistemidir. Bu sistem, Mezitli Belediye Halk Plajı’nda düzenli olarak ölçümler yapmaktadır ve 2011 yılından itibaren yapılan ölçümler adı geçen sistem üzerinden yayınlanmaktadır. Yapılan değerlendirmelerde, Mezitli Belediye Halk Plajı, 2010 yılında C sınıfı; 2011 yılında A Sınıfı, 2012 yılında

²¹⁹ Akın, M. ve Akın, G. 2007. “Suyun Önemi, Türkiye’de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği” Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 47(2) 105-118.

²²⁰ Türkiye’nin Çevre Sorunları. 1991. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı. Ankara

B Sınıfı; 2013, 2014 ve 2015 yıllarında A Sınıfı ve Son olarak 2016 Yılında C sınıfı plaj olarak değerlendirilmiştir. 2016 yılındaki gerilemenin temel nedeni yapılan ölçümlerden sadece bir tanesinde (09.08.2016 tarihinde yapılan ölçüm) fekal koliform ve toplam koliform sayılarının olağandışı biçimde yüksek çıkmasıdır. Tablo 182’de verilen 2017 yılı ölçümlerinde dikkate değer bir sıkıntı bulunmamaktadır ve benzer sonuçların çıkması durumunda 2017 yılında söz konusu plaj tekrar A sınıfı olarak değerlendirilebilecektir.

Tablo 182: Mezitli Belediye Halk Plajı Deniz Suyu Analiz Sonuçları, 2017

Ölçüm Tarihi	Toplam Koliform	Fekal Koliform	Fekal Streptokok
25.04.2017	60	6	10
09.05.2017	180	60	30
23.05.2017	120	40	22
06.06.2017	128	10	30
20.06.2017	20	2	0
04.07.2017	320	40	6
18.07.2017	320	120	10
01.08.2017	16	2	0
15.08.2017	70	10	3
24.08.2017	120	60	40

Kaynak: Yüzme Suyu Takip Sistemi, <http://yuzme.saglik.gov.tr/> (Eylül 2017)

Akarsu Kirliliği

Mezitli İlçesi’nin içince bulunduğu Doğu Akdeniz Havzası, Türkiye’de bulunan 26 havza içerisinde su potansiyeli açısından 4. büyük havzadır. Bu potansiyel, su kirliliği konusuna daha fazla önem verilmesi gerektiğinin bir kanıtıdır.²²¹ Bu havzanın özelliklerinden birisi de, henüz ciddi düzeylerde kirlilik tehdidi altında olmamasıdır. Mezitli İlçesi içerisinde geçen üç büyük dere olan Mezitli Deresi, Tece Deresi ve Kandak Deresi, özellikle suyun akmadığı dönemlerde kirlilik yaratmaktadır. Mezitli Deresi için yapılan araştırmalarda, Derenin denize dökülen kısımlarında kirlilik düzeyinin yüksek olduğu ve bunun için gerekli önlemlerin alınması gerektiği belirtilmektedir.²²²

6.3.3. Gürültü Kirliliği

İnsanları bedensel ya da ruhsal olarak olumsuz etkileyen, işitme sağlığını ve algılamasını bozan, sağlık ve huzur bakımından geçici ya da sürekli olarak zarar meydana getiren, iş performansını azaltan, çevrenin niteliğini olumsuz yönde değiştiren ve belirgin bir yapısı olmayan seslere gürültü denir. Gürültü kirliliği, genel olarak, kişisel ve toplumsal yaşam kalitesinde genel bir düşüklüğün göstergesidir.²²³

²²¹ Akın, M. ve Akın, G. 2007. “Suyun Önemi, Türkiye’de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği” Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, 47(2) 105-118.

²²² Yalvaç, M. ve Deveci, E.Ü. 2007. “Memitli Deresi’nin Yağışlı-Yağışsız Dönemlerde Su Kalitesindeki Değişiminin Araştırılması” Türk Sucul Yaşam Dergisi, 3-5/5-8, 584-595.

²²³ Türkiye’nin Çevre Sorunları. 1991. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayınları. Ankara.

Yaygın olarak dört gürültü kaynağını bulunmaktadır. Bunlar taşıt araçları, fabrika/imalathaneler, konut alanları ve bazı donatılardır. Taşıt araçları, özellikle kara araçları, en başta gelen ve en yaygın biçimde gözlemlenen gürültü kaynaklarıdır. Sayısı her geçen gün artan bu araçlar, gürültü kirliliğinin giderek artmasına neden olmaktadır. Kent içerisindeki trafik kapasitesi açısından önemli ulaşım arterleri, gürültünün geniş alanlara yayılmasına olanak sağlamaktadır. Bir diğer gürültü kaynağı fabrika/imalathanelerdir. Bu kullanımlarda çalışan makineler, hem çalışanları hem de çevrede yaşayanları rahatsız edebilecek düzeyde gürültü kirliliği yaratabilmektedir. Konut alanlarında bulunan jeneratör, hidrofor, asansör ve iklimlendirme gereçleri de benzer düzeylerde gürültü yaratabilmektedir. Bu gürültüler, genellikle, yapı içi gürültüler olarak adlandırılmaktadır. Sonuncu yaygın gürültü kaynağı, restoran, bar, kafe gibi eğlence yerleri ve atış poligonu, stadyum gibi spor tesislerini içeren rekreasyon ve ticari alanlardır.^{224,225}

Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin yürütücülüğünde nüfusu 100.000'in üzerinde olan Akdeniz, Toroslar, Yenişehir, Mezitli, Erdemli, Silifke ve Tarsus ilçelerinde nüfus yoğunluğu 1000 kişi/km² olan yerlerde karayolu, demiryolu, sanayi ve eğlence yerlerinden kaynaklı gürültü haritaları hazırlanmıştır.²²⁶ Mezitli'de gürültü kirliliği açısından öne çıkan en temel iki kentsel öge, GMK Bulvarı ve İsmet İnönü Bulvarıdır. Bu yollar boyunca gürültü 75 dB(a) düzeyine kadar çıkmaktadır. Bu iki ulaşım arterine ek olarak, Soli Antik Kenti'nin güney batısında da bu ulaşım arterlerindeki benzer düzeylerde gürültü kirliliği gözlenmektedir. Ayrıca bu yollara dik bağlanan ve önemli düzeylerde araç trafiği taşıyan Bakanlık Caddesi, Limon Caddesi, Viranşehir Caddesi, Fındıkpınarı Caddesi ve Cengiz Topel Caddesi gibi yollar boyunca da, gürültü kirliliği bulunmaktadır. Kentteki sanayi alanlarının genellikle kentin doğusunda yer alması nedeniyle, fabrika kaynaklı gürültüye Mezitli'de çok rastlanmamaktadır. Ancak Mezitli Küçük Sanayi Sitesi ve kent içerisine dağılmış imalathaneler lokal gürültü kirlilik kaynaklarıdır. Daha yaygın bir dağılım, konut alanlarında kullanılan jeneratörler ve hidroforlar için geçerlidir. Elektrik sunumundaki sorunlar ve yetersizlikler nedeni ile hemen hemen tüm konut sitelerinde değişen kapasitelerde jeneratörler bulunmakta ve bu jeneratörler elektriğin sunulmadığı zamanlarda ciddi düzeylerde gürültü yaratmaktadır. Rekreasyon ve ticari alanlardan kaynaklı gürültü açısından öne çıkan konum bar ve kafelerin yoğunlaştığı Viranşehir Sahili ve Adnan Menderes Bulvarıdır. Bu bölgede konumlanmış bu kullanımların, yakın çevredeki konutlar üzerinde olumsuz etkileri bulunmaktadır. Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine gelen şikâyetlerde de bu mahallelerde gürültü konusunda şikâyetlerin yoğunlaştığı görülmektedir. (Tablo 183)

²²⁴ Çepel, N. Gürültü Kirliliği. <http://www.haliccevre.com/images/PDF/07062010b.pdf> (Eylül 2017)

²²⁵ Türkiye'nin Çevre Sorunları. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı Yayınları. 1991, Ankara.

²²⁶ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

Tablo 183: Gürültü Kirliliği Konusunda Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine Yapılan Şikâyetler

Şikâyet Yeri	Gürültü/Ses Kirliliği Şikâyeti				Toplam
	2014	2015	2016	2017*	
Viranşehir	2	10			12
Akdeniz	1		7	2	10
Yeni	1	4	3	2	10
Fatih	1	1	2		4
Atatürk	3				3
Bozön	3				3
Merkez		2	1		3
Eski Mezitli			1		1
Menderes	1				1
Seymenli	1				1
Toplam	13	17	14	4	48

Kaynak: Mezitli Belediyesi Zabıta Birimi, 2017

(*) 2017 yılı ilk 6 ayı kapsamaktadır.

6.3.4. Görüntü kirliliği

Görmek insanın en önemli duyularından birisidir. Görme duyusu, diğer duyu organlarından çok daha geniş bir kapsama alanına sahiptir. İnsan duyduğu, kokladığı, dokunduğu ve tattığının çok ötesindeki nesneleri görür ve onları algılar. Görmek insanın kendini mekânda konumlandırmasının en önemli aracıdır. Dolayısı ile insanın görme üzerinden etrafı ile kurduğu ilişkinin sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi, neyi nasıl gördüğü ile ilişkilidir. Bu ilişkiyi olumsuz etkileyen etmenlerin başında görüntü kirliliği gelir.²²⁷

Görüntü kirliliği, çevre kirliliğinin bir boyutudur. Ancak hava, toprak, su kirliliklerinden farklı olarak, bu kirliliğin etkileri fiziksel değil, psikolojiktir. Bir başka deyişle, diğer kirlilik çeşitleri insanlarda fiziksel birtakım sorunlar yaratabilirken, görüntü kirliliğinin tanımlamayan hoşnutsuzluk, ait hissetmeme, sıkıntı hali, rahatsızlık ve sinirlilik, hemen ayrılma isteği, kötümserlik, dikkatsizlik, kayıtsız kalma gibi psikolojik sonuçları olabilir bu nedenle, üzerinde dikkatle durulması gerekmektedir.²²⁸

Görüntü kirliliğinin birçok kaynağı bulunmaktadır. Kentlerde görüntü kirliliği yeşil alan miktarlarındaki yetersizlikler, açık alan eksiklikleri, yerüstü kentsel altyapı elemanları (elektrik direkleri ve çöp konteynerleri), yoğun ve sağlıklı yapılaşma, iklimlendirme cihazları dış üniteleri, uydu antenleri, güneş panelleri gibi elemanlardan kaynaklanan bina ve cephe görüntülerindeki karmaşa, levha ve tabela oransızlıkları gibi görece kalıcı kentsel elemanlar ile ilişkili olarak ortaya çıkarken, daha geçici olan inşaat atıkları, çöpler ve hatta düzensiz bir biçimde park etmiş araçlar ile de ortaya çıkabilir.

²²⁷ Mersin İli Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştayı Sonuç Raporu. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Mersin Üniversitesi. 2015.

²²⁸ Levent, T. Görüntü Kirliliği. Silifke Görüntü Kirliliği Paneli. Mart 2012.

Mersin kenti gibi Mezitli'nin de görsel nitelikleri çok yüksek değildir ve yerleşmenin büyük bir kısmında görüntü kirliliği düzeyi oldukça yüksektir. Çöp konteynerlerinden kaynaklı görüntü kirliliğini önlemek amacıyla Mezitli Belediyesi çalışmalar²²⁹ yürütüyor olmasına karşın, bu çalışmalar kısıtlı düzeyde kalmaktadır. Özellikle İlçenin ana taşıyıcı caddesi Gazi Mustafa Kemal Bulvarı üzerinde tabelalar, elektrik direkleri ve binaların cephelerindeki klima üniteleri yerleşmenin en işlek ve yoğun merkezini görsel anlamda olumsuz yönde etkilemektedir.

6360 sayılı Kanun uyarınca, mahalleleri ilçe merkezine bağlayan yollar, meydan, bulvar, cadde ve ana yolların temizliği görevi Büyükşehir Belediyelerine verilmiştir. 2015 yılında Mersin genelinde Mersin Büyükşehir Belediyesine ait 40'a yakın süpürge aracı ve 400'e yakın personel ile 15 metre (6360 Yasa gereği) ve üstü cadde temizliği yapılmıştır.²³⁰ 15 metre altı sokakların bakım ve temizlik hizmetlerinden ilçe belediyeler sorumludur. Mezitli İlçesi genelinde temizlik hizmetleri Belediyeye bağlı Temizlik İşleri Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir.

Mezitli İlçesi'nde bulunan açık alanların bakımı ve temizliği konusunu ölçmek için bir ölçüt bulunmamakla birlikte, Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması sonucunda elde edilen bulgular önemlidir. (Tablo 92, sf. 88) Çalışmaya katılanların Açık ve yeşil alanlara ilişkin sorun olarak nitelendirilen ikinci konu ise %23,04 oranı ile temizlik eksikliği; yani parkın, yeşil alanın, sahilin, denizin, Mezitli Deresi'nin kenarının ya da derenin kendisinin kirliliği olmuştur. Ayrıca, mahalle muhtarları ile yapılan görüşmelerde mahallelere ilişkin belirtilen öncelikli sorunlar arasında çevre temizliğine ilişkin olan sorunlar dikkat çekmektedir.

Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine görüntü kirliliğine ilişkin gelen şikâyetler incelendiğinde, merkezdeki mahallelerin yoğunluklu olarak kaldırım işgali ve çevre kirliliği ile ilgili şikâyetler ilettiği; yapılaşmanın devam ettiği batı taraftaki mahallelerde ise atık sulara ilişkin şikâyetlerin geldiği görülmektedir. (Tablo 184)

Tablo 184: Görüntü Kirliliğine İlişkin Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine Yapılan Şikâyetler

²²⁹ Plastik çöp konteynırlarının dağıtılması ve az sayıda da olsa gömülü çöp konteynırı sistemlerinin örnek uygulamalarının yapılması bu çalışmalar arasındadır. 2016 yılı Faaliyet Raporunda belirtildiği üzere; "... [2016 yılında] ilk defa alımı yapılan 6 adet 3 m3 kapasiteli yer altı konteyneri ile pilot uygulama yapılmış, yine ilk defa 100 adet plastik çöp konteyneri alımı yapılarak..." ilçe genelinde kullanılmaya başlamıştır.

²³⁰ Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

Şikâyet Yeri	Lağım/Kanalizasyon Suyu Şikâyeti			Görüntü/Çevre Kirliliği Şikâyetleri			Seyyar Satıcı Şikâyeti			Kaldırım İşgali Şikâyeti			Toplam
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	
Viranşehir		1		4	6	7	2	1	2		1	2	26
Akdeniz	2	3	2	4						1	3	1	16
Yeni		2		6	1	2				1	2	2	16
Merkez		2	1	2	5	2		1					13
Menderes	1	3		3		5				1	1	1	15
Deniz	3	3		4		2	1						13
75.Yıl		2	1	5	1								9
Bozön	2			4									6
İstiklal	1	2	1			1							5
Atatürk	1			3									4
Davultepe				2						2			4
Fatih				1					1				2
Seymenli			1	1		1							3
Akarca			2										2
Çankaya		1							1				2
Fındıkpınarı	1	1											2
Hürriyet				2									2
Çamlıca				1									1
Eski Mezitli						1							1
Kaleköy				1									1
Kuzucubelen		1											1
Toplam	11	21	8	43	13	21	3	2	4	5	7	6	144

Kaynak: Mezitli Belediyesi Zabıta Birimi, 2017

6.3.5. Elektromanyetik Kirlilik

Elektromanyetik kirlilik bir diğer kirlilik çeşididir. Güneş, bazı uzak yıldızlar ve atmosferik deşarj (yıldırımlar) doğal elektromanyetik alan kaynakları olsa da, elektromanyetik kirlilik temelde doğal olmayan elektromanyetik alan kaynaklarından oluşmaktadır. Elektromanyetik kirlilik, konut dışında bulunan yüksek gerilim hatları ve diğer elektrik akımı taşıyan yer altı ve yerüstü kablolar, trafolar, radyo frekans dalgaları yayan radyo ve televizyon vericileri, telsiz haberleşme sistemler, hücresel telefon sistemleri (cep telefonu baz istasyonları) ve konut içinde televizyon, bilgisayar, mikrodalga fırınlar, kordonsuz telefonlar gibi mikrodalga yayan el aletleri tarafından yaratılmaktadır.²³¹

Elektromanyetik kirlilik, insanlar ve diğer canlılar üzerinde bozucu etkiler yaratmaktadır. İnsan organizmasında önemli ölçüde karışıklığa neden olan elektromanyetik dalgalar altında vücudun molekül ve atomları dengelerini yitirmekte, biyokimyasal işlevler etkilenmekte ve elektriksel dolaşımı zarar görmektedir.²³²

²³¹ ÇevreOnline. "Elektromanyetik Kirlilik" <http://cevreonline.com/elektromanyetik-kirlilik> (Eylül 2017)

²³² ÇevreOnline. "Elektromanyetik Kirlilik" <http://cevreonline.com/elektromanyetik-kirlilik> (Eylül 2017)

Kentin diğer noktalarında olduğu gibi, Mezitli’de de en önemli konut dışı elektromanyetik kirlilik kaynağı baz istasyonlarıdır.

Elektromanyetik kirlilik, insanları sadece açık alanlarda değil, yapı içlerinde de olumsuz etkilemektedir. Aktaş ve arkadaşlarının 2016 yılında Mezitli ilçesindeki liselerde elektromanyetik alan ölçümü ve öğrencilerin depresif semptom durumunun değerlendirildiği çalışmada²³³ elde edilen sonuçlara göre;

- Öğrencilerde depresif belirti sıklığı %32,6 olarak belirlenmiştir.
- Sınıflarda yedi farklı noktadaki EMA ölçüm ortalamasının 0.68 ± 0.06 mili tesla (mT) ($\min=0.53$ - $\max=0.83$) olduğu tespit edilmiştir (güvenli üst sınır olarak 1 mT).
- Ölçümü yapılan alanlardan EMA düzeyi en yüksek sınıf bölgesinin tahtanın ön sağ (2.16 ± 0.32 mT) ve sol bölgesi (2.17 ± 0.30 mT) olduğu ortaya koyulmuştur.

6.3.6. Vektör Kontrolü

Vektör, hastalık yapıcı mikroorganizmaları insanlara taşımakta olan eklembacaklılara ve kemiricilere verilen genel isimdir. Hastalık yapan mikroorganizmaları taşıyan ve insan vücudunu sokan sivrisinek, karasinek, tatarcık, tahtakurusu, bit, pire, hamamböceği ve kene gibi canlılar ve yanı sıra yer sincabı, tarla faresi ve sıçan gibi kemiricileri bu grup içerisinde değerlendirilmektedir.²³⁴

Toplum sağlığını ciddi anlamda tehdit eden vektörlerin ve bulaştırdıkları hastalıklar sayısı ve çeşidi oldukça fazladır. *“Pirelerin neden olduğu veba, sivrisineklerin neden olduğu sıtma, bitlerle bulaşan endemik tifüs, tatarcıkların bulaştırdığı şark çıbanı ve tatarcık humması, örnek olarak gösterilebilir.”*²³⁵ Bunlar ve benzeri hastalıkları kontrol etmenin en etkili yöntemi, taşıyan vektörleri yok etmektir.

Mezitli İlçesi’nde vektör mücadele çalışmaları Mersin Büyükşehir Belediyesine bağlı birimler tarafından yürütülmektedir. İlaçlama Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) tabanlı yazılım programı yardımıyla hizmet vermektedir.²³⁶ Bu kapsamda etkin mücadele programları hazırlamakta, kapalı ve açık alanlarda her mevsim ilaçlama yapılmaktadır. (Tablo 185)

Tablo 185: 2015 Yılı İçerisinde Mersin İli’nde Vektör İle Mücadelede Kullanılan İlaçlar ve Miktarları

²³³ Aktaş H, Yapıcı G, Koçaş F, Uzun C, Tekin FC, Erdal N. 2017. “Bir ilçedeki lise öğrencilerinde depresyon belirti sıklığı ve elektromanyetik alan düzeyinin araştırılması” 19. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Antalya, 15-19 Mart 2017, p.364-365.

²³⁴ Şakar, S. Çevre Sağlığı. <http://www.yildiz.edu.tr/~sakar/dersnotlari/Cevre%20sagligi.doc> (Eylül 2017)

²³⁵ Şakar, S. Çevre Sağlığı. <http://www.yildiz.edu.tr/~sakar/dersnotlari/Cevre%20sagligi.doc> (Eylül 2017)

²³⁶ Mersin Büyükşehir Belediyesi, 2016 Yılı Faaliyet Raporu

Kullanılan İlaç Adı	Miktar
Sıvı İlaç (Uçkun ve Larva Mücadeleleri)	31.096,5 lt
Granül (Larva Mücadele)	6.802.5 kg
Tablet Granül (Fare ilacı-Larva Mücadele)	7.825 tablet

Kaynak: Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

Düzenli yapılan vektör mücadelesine ek olarak vatandaşlar tarafından yapılan bildirimler üzerine vektör mücadelesi yıl boyunca devam etmektedir. 2015 yılı içerisinde Büyükşehir Şikâyet Merkezine giden 201 vektör şikâyetinin 19 adedi Mezitli İlçesi'ndendir.

Mezitli İlçesine bağlı mahallelerin muhtarları ile yapılan görüşmelerde mahallelerin sorunları arasında vektörlere ilişkin bir problem iletilmemiştir. Mezitli Belediyesi Zabıta Birimine gelen şikâyetlerde de vektör mücadele konusuna özellikle son yıllarda rastlanmamaktadır. Konu ile ilgili şikâyetlerin olmaması son yıllarda yapılan düzenli mücadele olarak değerlendirilebilir.

6.3. Afetler

Afetler, ilgili mevzuatta “toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insan faaliyetlerini durduran veya kesintiye uğratan doğal, teknolojik veya insan kaynaklı olaylar” olarak tanımlanmaktadır.²³⁷ Deprem, sel, kuraklık, toprak kayması, hortum, yangın, kaya düşmesi ve çığ afetlerin çeşitleridir. Tarihsel olarak Mersin’de en çok görülen afet seldir.

Tablo 186: 2011-2017 yılları arasında Mersin’de meydana gelen afetler

İlçe	Mahalle	Afetin türü	Afet tarihi
Mut	Gökçetaş	Muhtemel Kaya Düşmesi	2011
Anamur	Karaçukur	Heyelan	2011
Mezitli	Bozön	Heyelan	2012
Erdemli	Merkez	Sel	
Mut	Güzelyurt	Muhtemel Kaya Düşmesi	2015
Erdemli	Karahıdırlı	Kaya Düşmesi	2016
Çamlıyayla	Sebil	Heyelan	2016
Tüm ilçeler		Sel	29.12.2016

Kaynak: Mersin İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Resmi Yazısı²³⁸

Tablo 187: 2011-2017 Yılları Arasında Mezitli İlçesi’nde Görülen Seller Ve Etkiledikleri Mahalleler

²³⁷ Kanun no: 5902, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5902.pdf>

²³⁸ Mersin AFAD İl Müdürlüğü 11.08.2017 tarihli –posta eki

Mahalle	Afetin türü	Afetin gerçekleşme tarihi
Atatürk M.	Sel-su baskını	29.12.2016 ve Şubat-Mart 2017
Deniz M.		
75. Yıl M.		
Viranşehir M.		
Seymenli M.		
İstiklal M.		
Yenimah		
Fatih M.		
Akdeniz M.		
Merkez M.		
Menderes M.		
Davultepe M.		
Cumhuriyet M.		
Anayurt M.		
Tece M.		
Bozön M.		
Çankaya M.		
Eski Mezitli M.		

Kaynak: Mersin İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü Resmi Yazısı

Mersin İl Afet Müdürlüğü’nden alınan verilere göre 2011 ile 2017 yılları arasında Mezitli’de görülmüş afetler heyelan ve seldir. Heyelan sadece Bozön’de etkili olurken sel tüm ilçelerde etkili olmuştur. Mersin’de ve Mezitli’de gerçekleşmiş bu sel mevsim normalleri üzerinde gerçekleşen yağışlarla tetiklenmiştir. Mersin’deki ve Mezitli’deki yapılaşmanın karakteri ile şiddetlenmiş ve kentsel altyapının yetersiz kalması ile etkisi atmıştır. Mersin’in ve Mezitli’nin tarihinde benzer seller görülmüştür. En önemlileri 1968 ve 2001 yıllarında yaşanan sellerdir. ^{239, 240}

2016 yılının 29 Aralık günü gerçekleşen selde Mersin’de can kayıpları gerçekleşmiş, Mersin Büyükşehir Belediyesi yetki alanı içindeki bölgede 47 milyon 428 bin liralık zarar meydana gelmiştir. Türkiye Ziraat Odaları Birliği de bu selden çiftçilerin 175 milyon liralık kaybı olduğunu bildirmiştir.

2015 yılında MESKİ’nin başlattığı Mersin İli Yağmursuyu Master Plan Çalışması 2016 yılının Kasım ayında, yaşanan selden bir ay kadar önce tamamlanmıştır. Plan dâhilinde yağmur suyu drenaj kanallarının olmadığı veya yetersiz kaldığı ve sele uğrayan bölgelerde ıslah ve iyileştirme çalışmaları yapılmaya devam edilmektedir. Ayrıca, Mezitli ve Tece Dereleri ile ilgili DSİ tarafından ıslah çalışmaları yürütülmektedir. (Tablo 188)

Tablo 188: Mezitli ve Tece Dereleri Genel Bilgileri ve DSİ Çalışmaları

²³⁹ Karabulut., M., Sandal, E. K., Gürbüz, M. 2007 “20 Kasım-9 Aralık 2001 Mersin Sel Felaketleri: Meteorolojik ve Hidrolojik Açidan Bir İnceleme” KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi, 10(1), 13-23

²⁴⁰ “Mersin 1968-2001-2016 Değişmeyen Kaderi Sel” Mersin Portal Gazetesi.
<http://www.mersinportal.com/mersin/mersin-1968-2001-2016-degismeyen-kaderi-sel-h34102.html> (Eylül 2017)

	Mezitli Deresi	Tece Deresi
Havza Alanı (km ²)	166	95
Tesisin Faydası	Taşkın Koruma	Taşkın Koruma
4373 sayılı Taşkın Suları ve Su Baskınlarına Karşı Koruma Kanunu kapsamına alındığı tarih	17.04.1951 tarih ve 12920 sayılı karar	17.04.1951 tarih ve 12920 sayılı karar
Taşkın Sınırı	50 x 2	50 x 2
Yatak Boyu (km)	34+500	36+500
Q (debi)	Q10=102,9 Q50=202,4 Q100=249,8 Q500=351,5	Q10=87,6 Q50=148,9 Q100=176,9 Q500=238,7
SANAT YAPILARI		
Köprü	3	1
Sifon	1	1
Islah Sekisi	3	1
Taban Kuşağı	37	5
Brit	-	5
Taş Tahkimatı (m)	1.600 m çift taraflı kagir taş pere kaplama	2450+410 m çift taraflı kagir taş pere duvar
AÇIKLAMA		
	- 1.600 m kâgir taş pere kaplama deniz ile D400 karayolu arasındadır. - Derenin D400 ile ikinci Çevreyolu arasının kâgir taş duvarlı şekilde ıslahı 24.08.2017 tarihinde yapılacaktır. - Dere üzerinde Değirmençay (Erçel) Barajı yapılacaktır. Değirmençay Barajının inşaatına en kısa sürede başlanacaktır.	- Dere üzerinde herhangi bir HES tesisi bulunmamaktadır. - Sanat yapılarından 410 m kagir taş duvar, 1 adet ıslah sekisi ve 1 adet brit Doğlu Mahallesi sınırları içerisinde. - 2450 m kagir taş duvar, 4 adet brit denizden itibaren Kuzeye doğru kesintisiz devam eden yatak içerisinde. - 4 adet taban kuşağı 2450 m kagir taş duvarın bittiği noktanın 200 m kuzeyinden başlar ve 100'er m aralıklıdır. - Islahın içinde korkuluk yapım işi de dahildir.

Kaynak: DSİ 6. Bölge Müdürlüğü 67. Şube Müdürlüğü'nün 02.08.2017 tarih ve 530901 sayılı Resmi Yazısı

Mersin, 3. Derece Deprem Bölgesi'nde yer almaktadır. Tarihinde yaşandığı bilinen en güçlü deprem Mezitli'nin Viranşehir Mahallesi'nin isminin kaynağını da oluşturan Soli-Pompeiopolis antik kentinin yıkılmasına yol açan depremdir. Mersin ve Mezitli açısından tehlike arz eden iki fay sistemi Doğu Anadolu Fayı ve Orta Anadolu Fay Sistemidir. Bu sistemlerin çok ciddi depremler üretmesi beklenmemekle birlikte Mersin'in ve Mezitli'nin delta çökeltisi üzerinde kurulmuş bir kent olması zemin özellikleri sebebiyle depremlerin yol açacağı hasarın artması olasıdır.²⁴¹ Bu açıdan bakıldığında, öncelikle zemin özelliklerine ve inşaat kalitesine bağlı olarak depremsellikle ilgili risk analizlerinin güncellenmesinin önemi ortaya çıkmaktadır.

²⁴¹ İnan, S. 2013 "Antik Kentler, Doğu Akdeniz ve Mersin'in Depremselliği" ODA, Mimarlar Odası Mersin Şubesi, Aralık 2013, Sayı 5, 79-84.

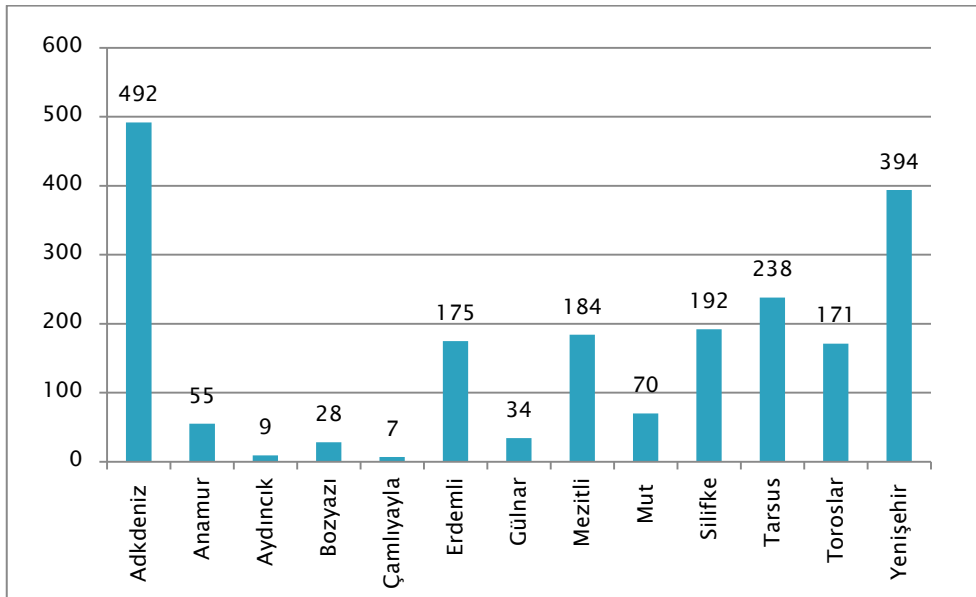
Bölüm 7. Toplumsal Yapı ve Sosyal Sermaye

Günümüzde yönetim ve karar alma süreçlerinde paydaşların ve halkın etkin katılımı ve işbirliği beklenmektedir. Kamu – özel arasındaki etkileşim ve işbirliğinin arttıracak mekanizmaların kurulması gerekmektedir. Bu yönetim biçimi yönetim olarak isimlendirilmektedir. Yönetişim sürecinin temel aktörleri kamu, özel sektör ve vatandaşdır. Vatandaşların sürece katılımı sivil toplum kuruluşları ile olmaktadır. Özel sektör ise kamu ile yaptığı ortaklıklar ve iş birlikleri ile sürece dâhil olmaktadır.

Mersin İli ve Mezitli İlçesi çeşitlilik sergileyen bir toplumsal yapıya sahiptir. Sosyal sermayesi oldukça yüksek olan İlçede kamu-özel sektör, kamu-sivil toplum kuruluşu ve hatta doğrudan kamu-vatandaş işbirlikleri ile birçok kamusal servis ve hizmet hayata geçirilmektedir.

Mersin İli genelinde de çok aktif olan Mersin Ticaret ve Sanayi Odası ve Mersin Deniz Ticaret Odası, Mezitli İlçesine yönelik çalışmalar yürütmektedir. Mezitli Lions Kulübü, Mezitli Soroptmist Kulübü gibi sivil toplum kuruluşları da İlçede birçok etkinlik düzenlemektedirler. Mezitli İlçesi'nde 184 adet dernek faaliyet göstermektedir. (Grafik 55) Mezitli İlçesi'ndeki derneklerin faaliyet alanları incelendiğinde, mesleki dayanışma dernekleri ile spor derneklerinin ön plana çıktığı görülmektedir. (Tablo 189) Yabancı uyruklu nüfusunun fazla olması ve geçici koruma altında olan nüfusun ihtiyaçlarına yönelik de yabancı dernekler faaliyet göstermektedir. Mersin İli genelinde 41 adet yabancı uyruklu dernek bulunmaktadır.²⁴²

Grafik 55: Mersin İli'nde Bulunan Derneklerin İlçelere Göre Dağılımı

Veri Kaynağı: Mersin İl Dernekler Müdürlüğü 03.08.2017 tarihli e-postası eki

²⁴² Mersin İl Dernekler Müdürlüğü 03.08.2017 tarihli e-postası ekinde gönderilen dernek listesinde dernek adresleri üzerinden ilçeler belirlenmiştir.

Tablo 189: Mezitli İlçesi’nde Faaliyet Gösteren Derneklerin Faaliyet Alanına Göre Dağılımı

Faaliyet Alanı	Sayı	Yüzde
Bireysel Öğreti ve Toplumsal Gelişim Dernekleri	4	2,17
Çevre Doğal Hayat Hayvanları Koruma Dernekleri	5	2,72
Dini Hizmetlerin Gerçekleştirilmesine Yönelik Faaliyet Gösteren Dernekler	13	7,07
Düşünce Temelli Dernekler	2	1,09
Eğitim Araştırma Dernekleri	21	11,41
Engelli Dernekleri	4	2,17
Gıda, Tarım ve Hayvancılık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	1	0,54
Hak Ve Savunuculuk Dernekleri	2	1,09
İnsani Yardım Dernekleri	21	11,41
Kültür, Sanat ve Turizm Dernekleri	10	5,43
Mesleki Ve Dayanışma Dernekleri	43	23,37
Sağlık Alanında Faaliyet Gösteren Dernekler	1	0,54
Spor ve Spor İle İlgili Dernekleri	51	27,72
Toplumsal Değerleri Yaşatma Dernekleri	3	1,63
Uluslar Arası Teşekküller ve İşbirliği Dernekleri	3	1,63
Toplam	184	100

Veri Kaynağı: Mersin İl Dernekler Müdürlüğü Resmi Yazısı

Halkın yönetime katılımını sağlayacak mekanizmaları geliştirmek, halkın kendi sorunlarına sahip çıkmasını özendirmek amacıyla 5393 sayılı Belediye Kanununun 76. maddesinde belirtilen hedefler doğrultusunda Mezitli Kent Konseyi kurulmuştur. İlçenin en önemli yönetim paydaşlarından birisi olan Mezitli Kent Konseyi bünyesinde gönüllü kişiler ve ilgili kurum temsilcilerinin katılımıyla oluşmuş kültür, sanat, çevre, kadın, çocuk gibi çalışma grupları bulunmaktadır. Konsey, ilçe genelinde birçok çalışma yürütmüştür. Mezitli Kent Konseyi ve diğer sivil toplum kuruluşlarının verimli bir şekilde çalışabilmesi için Mezitli Belediyesi tarafından Viranşehir Mahallesi’nde bir bina tahsis edilmiştir.

Mezitli Belediyesi birçok projesinde hayırsever vatandaşlar ya da sivil toplum kuruluşları ile ortak projeler yapmaktadır. Bircan Tüfekçioğlu Çocuk Gündüz Bakım Evi, Gülbahar Özmen Yaş Alma Merkezi, Trafik Parkı ya da Down Cafe gibi kültürel ve sosyal tesisler yerel yönetim-vatandaş, yerel yönetim- özel sektör ya da yerel yönetim-sivil toplum işbirliği ile hayata geçirilmiş projelerdir.

Ayrıca Gönüllü Evleri üzerinden oluşturulan gönüllülük temelli çalışmalar da ilçe geneline değer katmakta ve bazı hizmetlerin etkin bir şekilde sürdürülmesine destek vermektedir. Gönüllü Evleri aracılığı ile Mezitli Belediyesine ait fidelikte yetiştirilen sebzeler Mezitli Belediyesi Aşevi’nde kullanılmakta; Menderes Mahallesi Gönüllü Evinin hazırladığı el işleri ve turuncu reçelleri satışı da 9 kız çocuğunun okuyabilmesi için burs sağlaması gibi geri dönüşler sağlanmaktadır.

Toplumsal diyalogun geliştirilmesi ve kentin sorunlarını doğrudan vatandaşlardan dinlemek ve ortak karar alma mekanizmalarının oluşturulması amacıyla her Salı günü “Halk Günü” uygulaması yapılmakta; Başkanlık Makamı, mahalle muhtarlıkları ya da sitelerde vatandaşlar belediye başkanı ile yüz yüze görüşmeler yapılmaktadır. Halk Günü uygulaması yerel yönetim – vatandaş ilişkisinin doğrudan ve aracısız kurulabilmesi açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilebilir.

Bölüm 8. Eşitsizlikler

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre sağlık, doğuştan kazanılan temel insan haklarından birisidir. Sağlık hakkı gereğince, ırk, dil, politik inanç, ekonomik ve sosyal durum gözetmeksizin herkesin sağlığa erişebilmesi gerekmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası 56. maddesinde “Herkes sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir. Devlet herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve evrimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tel elden planlayıp hizmet vermesini düzenler.” denilmektedir.

Doğal değil, toplumsal nedenlerden kaynaklanan; doğal nedenlerin ise ancak toplumsal nedenler dolayısıyla etki gösterdikleri; önlenemez, önlenemez olduğu için de kabul edilemez nitelikte olan; bireysel değil toplumsal bir bağlam içinde saptanması, ele alınması, incelenmesi, savaşılmaya gereken; bu nedenle de tüm bu süreçte ekonomi, sosyoloji, politika gibi sağlık dışı disiplinlerin de etkinliğinin gerektiği; yalnızca sosyal, politik ve ekonomik değil, aynı zamanda ahlaki bir sorun olarak da kavranması gereken; toplumsal gruplar arasındaki sağlıkla ilgili farklılıklar **sağlıkta eşitsizlik** olarak adlandırılmaktadır. Sağlıkta eşitsizliğe yol açan temel dört etmen;

- a) Kişinin kendi yaşam şansını seçme, belirleme olanağının oldukça sınırlı olduğu durumlar,
- b) Sağlıksız ve stresli bir iş ve yaşam koşulları,
- c) Sağlık ce sosyal hizmetlere ulaşmadaki yetersizlikler, güçlükler,
- d) Hasta kişilerin, hastalıklarına bağlı nedenlerle sosyal ve sınıfsal konumlarının dezavantajlı bir duruma gelmesidir.²⁴³

Bütün bu koşullara bağlı olarak ortaya çıkacak yüksek hastalık hızları açıkça eşitsizlik olarak adlandırılmalıdır. Sosyal çevresel etmenlerin yanında eşitsizliklere yol açan kişisel sağlık davranışlarının da sosyoekonomik, sınıfsal konumdan etkileneceğini göz önünde tutmak gerekir. Düşük gelirli bireylerin beslenme yetersizliğine bağlı sağlık sorunu yaşamalarının yanında sigara alkol gibi madde bağımlılığı olmaları da sınıfsal konumlarının sonucudur. Sağlıkta eşitsizlikler;

- a) Sağlık düzeyi (ölüm hızı, hastalık insidansı vb) sonuçlar,
- b) Sağlıkla ilgili risk faktörleri (sağlığın belirleyicileri, koşullar) ve
- c) Sağlık hizmetinin ve sağlık kaynaklarının kullanımı şeklinde üç farklı noktada görülebilir.²⁴⁴

Sağlığı doğrudan ve dolaylı etkileyen eşitsizlikler mevcuttur. Sağlıkta eşitsizlikleri tanımlarken kullanılan demografik ve sosyoekonomik ögeler üç grupta toplanır: 1. Sosyoekonomik ögeler (yaş, yerleşim yeri, cinsiyet, ırk), 2. Sosyoekonomik konum (araç sahibi olma durumu, istihdam, gelir, mesleki sosyal sınıf, sosyoekonomik grup, mülkiyet durumu), 3. Sosyal çevre (ev koşulları, sosyal

²⁴³ Nalçacı E., Hamzaoglu O., Özalp E. 2006. Eleştirel Sağlık Sosyolojisi Sözlüğü. Nazım Kitaplığı. İstanbul.

²⁴⁴ Nalçacı E., Hamzaoglu O., Özalp E. 2006. Eleştirel Sağlık Sosyolojisi Sözlüğü. Nazım Kitaplığı. İstanbul.

ağlar, sosyal destek).²⁴⁵ Sosyoekonomik düzeyi düşük grupların daha az gelire, eğitime ve sağlık bakımına sahip olması, barınma koşullarının yetersizliği, iş güvencelerinin olmaması gibi faktörlerin hangisinin daha önemli olduğu pek açık değildir ve hepsi birbirleriyle ilişkilidir. Dolayısı ile sorun alanlarına yönelik müdahale durumunda diyet, fiziksel aktivite, sigara gibi müdahale edilmesi mümkün olan bireysel davranışlarla ilgili çalışmalara ağırlık vermek daha ön plandadır. Sosyoekonomik düzey ve dolayısıyla sağlığı etkileyen en önemli olgulardan birisi sağlıkta eşitsizliklerdir. Sağlıkta eşitsizlikler; toplumu şekillendirip, toplumsal ilişkileri düzenleyip, sosyal hiyerarşiyi farklı formlarda somutlaştıran; küresel, ulusal ve yerel düzeyde isleyen karmaşık bir sistemin sonucudur.²⁴⁶

Bu eşitsizliklerin birçoğu engellenebilir ve düzeltilebilir niteliktedir. Eşitsizliklerin ortadan kaldırılması herkese eşit haklar verilmesi değil, herkesin ihtiyaç duyduğu konularda ve farklılıklara yol açan, önlenemez ve düzeltilebilir etkenlerin ortadan kaldırılması gerekmektedir.

8.1. Nüfusa İlişkin Eşitsizlikler

8.1.1. Çocuklar

Sağlıklı kent çalışmalarının kuramsal arka planında yer alan iyi olma hali, toplumu oluşturan tüm birey ve grupları kapsamaması gereken bir çerçeve kavramdır. Son yıllarda, çocuklara yönelik oluşturulan hizmet ve politikalarda, çocukların iyi olma halini dikkate alan bir yaklaşım benimsenmektedir. Çocukların iyi olma hali, salt bir çocuğun ailenin sahip olduğu varlıklardan, gelirlerden ve yaptığı harcamalardan aldığı pay ile değerlendirilebilecek ekonomik bir olgu değildir. Çocuklar, “sevgi ve özenle yaklaşıldığında; fiziksel ve zihinsel açıdan sağlıklı olduklarında; beceri ve yeteneklerini daha da geliştirebildiklerinde; güvenli ve sorunsuz evler ve ortamlarda yaşadıklarında; öğrenme, oyun, boş zaman, toplumsal ve kültürel yaşam imkânlarından yararlanıp kişiliklerini geliştirdiklerinde; bilgi edinip kendi kimliklerini ve görüşlerini dile getirebildiklerinde ve kendi yaşamalarını etkileyecek kararlara katıldıklarında; yetişkinlerin veya başka çocukların şiddetinden, ihmalinden, sömürsünden veya ayrımcılığından korunduklarında ve psikolojik sorunlar ve riskli davranışlardan uzak kaldıklarında gerçekten iyi durumda olabilirler”.²⁴⁷

Mezitli İlçesi’nde çocukların iyi olma hali ile ilgili olarak yapılabilecek ilk değerlendirme, geçim düzeyindeki zorlukların bu iyi olma halini olumsuz etkileyebilme olasılığıdır. Geliri zor yeten nüfusun %47 gibi yüksek bir orana sahip olması, bu dezavantajlı grubun özellikle kırsal nitelikli mahallelerde yoğunlaşmış olması (bkz. Harita 13 sf. 115), bu mahallelerde bulunan çocukların kendilerini fiziksel ve zihinsel olarak iyi hissetmelerine yardımcı olabilecek ürün ve hizmetlere ulaşmayı zorlaştırabilecek bir

²⁴⁵ Nalçacı E., Hamzaoğlu O., Özalp E. 2006. Eleştirel Sağlık Sosyolojisi Sözlüğü. Nazım Kitaplığı. İstanbul.

²⁴⁶ Yardım MS, Özcebe H. Ankara ili Çankaya ilçesinde 25 yaş ve üzeri nüfusun sağlık düzeyinde sosyoekonomik farklılıklar. Ege Journal of Medicine 2010;49(1):19-30.

²⁴⁷ UNICEF, Çocuk Refah Belgesi, <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocukrefahbelgesi-tr.pdf> (Eylül 2017)

etmemidir. Bu bağlamda hane halklarının ekonomik gelir seviyelerinin iyileşmesi, çocuklar ile ilgili eşitsizliklerin giderilmesinin başlangıç adımlarından birisi olsa da, bu iyileşmelerin yerel yönetimler eliyle sağlanması da pratik anlamda çok mümkün değildir.

Sağlıklı kentler açısından çocuklara yönelik eşitsizliğin önemli boyutları, eğitim ve yeşil alanlar gibi sosyal altyapıların mekânda hakça dağılımı ve çocukların bu altyapıları erişimi konusunda fırsat eşitliğinin olmasıdır. Konuya kamu tarafından verilen okul öncesi eğitim alanları açısından yaklaşıldığında Çankaya, Fatih ve Atatürk mahalleleri ön plana çıkmaktadır. Özel sektör tarafından verilen okul öncesi eğitim eğitimde de Çankaya, Viranşehir ve Yeni mahalleleri ön plana çıkmaktadır. Özellikle, kentsel nitelik sergileyen diğer mahallelerde okul öncesi eğitim veren kurumlar açısından bir eşitsizlik bulunmaktadır. Konuya ilköğretim eğitimi açısından yaklaşıldığında, fırsat eşitsizliğinin temel olarak kentsel nitelik sergileyen mahalleler ile kırsal nitelik sergileyen mahalleler arasında olduğu görülmektedir. İlçenin kuzeyinde ve batısında bulunan toplam 16 kırsal nitelik sergileyen mahallede ilköğretim bulunmamakta ve bu mahallelerde yaşayan çocuklar, bu eğitimi başka mahallelerden almaktadır. Belirli bir büyüklükte nüfusa sahip olsa da Merkez Mahallesi'nde ilköğretim bulunmaması bu mahallede yaşayan çocukların eğitime erişimi açısından sıkıntı yaratmaktadır. Kırsal alandaki çocuklar eğitime erişim açısından sıkıntı yaşarken, kentsel alandaki çocuklar öğretmen başına düşen öğrenci sayıları, derslik başına düşen öğrenci sayıları gibi eğitim altyapısının nitelikleri konusunda sıkıntı yaşamaktadır. Bu alanlarda derslikler görece kalabalık ve öğretmenler ise görece yetersizdir. Ortaokul açısından öne çıkan mahalleler de kentsel nitelik sergileyen mahallelerdir. Bu mahallelere ek olarak, ulaşımı görece zor olan Fındıkpınarı, Kocayer ve Tepeköy mahallelerinde de ortaokul bulunmaktadır. Liseler açısından da öne çıkan mahalleler İstiklal, 75. Yıl, Menderes, Yeni, Çamlıca ve Çankaya mahalleleridir.

8.1.2. Kadınlar

Kadınlara yönelik eşitsizlikler iki başlıkta ele alınmıştır. Bunlardan birincisi, kadınların ekonomik yaşama aktif katılımı ile ilgili eşitsizlikler, bir diğeri ise kadınların yaşam kalitesi puanlarındaki düşüklüklerdir.

Kadınların ekonomik yaşama aktif katılımları konusundaki en büyük engel, ev işlerinin kadınların sorumluluğunda görülmesinin, kadınları erkeklerle aynı mesleki fırsatlardan yararlanmasını engelleyen bir sosyo-kültürel engel olarak varlığını sürdürmesidir²⁴⁸. Mezitli'de çalışmayan nüfusun bir alt bileşeni olarak kadınların yoğunluklu olarak görüldüğü mahalleler bulunmaktadır. Bu mahalleler, Akarca, Anayurt, Bozön, Cumhuriyet, Doğlu, Esenbağlar, Eski Mezitli, Hürriyet, Tepeköy ve Demirişik mahalleleridir. Bu çerçevede, genellikle kentsel alanın hemen kuzeyinde ve ilçenin en

²⁴⁸ Gökçek Karca, N. 2013. "Kadınların Ekonomik Yaşamındaki Yeri: Türkiye ve Geçiş Ekonomilerinin Karşılaştırılması", International Conference on Eurasian Economies.

kuzeyinde yer alan bu mahalleler, kadınlarla yönelik eşitsizliklerin yoğun olarak gözlemlendiği mahallelerdir (bkz. Harita 14 sf. 120).

Kadınlara yönelik bir diğer eşitsizlik, kadın ve erkeklerin yaşam kalitesi algılarında ortaya çıkan eşitsizliktir. Yaşam kalitesi puanları cinsiyetler açısından değerlendirildiğinde, kadınların yaşam kalitesi algısının, belirgin bir biçimde erkeklerin yaşam kalitesi algısından düşük olduğu görülmektedir. Kadınlar ve erkekler arasındaki bedensel alan puan algıları arasındaki fark en fazlayken, çevresel alan puanları arasındaki fark en az seviyededir. (Tablo 190)

Tablo 190: Mezitli İlçesi'nde Yaşam Kalitesi Puanlarının Cinsiyete Göre Dağılımı

Cinsiyet	n	%	Bedensel ort±ss	Psikolojik ort±ss	Sosyal ort±ss	Çevresel ort±ss
Kadın	531	49,0	14,5±2,9	14,5±2,6	14,0±3,1	13,6±2,4
Erkek	552	51,0	15,4±2,8	15,1±2,6	14,7±3,1	14,0±2,3

Kaynak: Mersin Kent Sağlığı Araştırması, 2017

8.1.3. Yaşlılar

Nüfusun yaşlanması, son dönemlerin en önemli demografik olgularından birisidir. Genellikle gelişmiş ülkelerde görünür olan bu durum, insanların uzun yaşaması, doğum oranlarının azalması ve dolayısıyla yaşlı nüfusun sayısal ve oransal olarak artması ile ilişkilidir. Nüfusun yaşlanması, sağlıktan sosyal güvenliğe, çevresel konulardan mekânsal konulara, iş olanaklarından sosyo-kültürel faaliyetlere eğitimden aile hayatına kadar toplumun tüm yönlerini etkilemektedir.²⁴⁹

Nüfusun yaşlanması konusu, Türkiye için de özellikle önemli bir konudur. 2005 yılında % 5,7 olan Türkiye'de 65 yaş ve üzeri nüfusun oranının 2050 yılında % 17,6 olacağı düşünülmektedir. Bu görece hızlı değişim, yapılan demografik analizlerinde gösterdiği üzere, Mersin ve Mezitli için de geçerlidir.

Öte yandan, Mezitli Kent Sağlığı Araştırması ile elde edilen Yaşam Kalitesi Ölçeği üzerinden yaşlı nüfusa odaklanıldığında; Mezitli İlçesi'nde 65 yaş üstü nüfusun bedensel, sosyal ve psikolojik sağlık ölçekleri 18-64 yaş arası nüfusun puanlarından düşük çıktığı görülmektedir ve bu yaş grupları arasındaki en belirgin farklılaşma, bedensel alan puanlarında gözlenmektedir. (Tablo 191)

Tablo 191: Yetişkin / Yaşlı Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması

Yetişkin/yaşlı durumu	n	%	Bedensel ort±ss	Psikolojik ort±ss	Sosyal ort±ss	Çevresel ort±ss
Yetişkin (18-64 yaş arası)	998	92,2	15,2±2,7	14,8±2,6	14,4±3,1	13,8±2,3
Yaşlı (65 yaş ve üzeri)	85	7,8	12,5±3,4	14,0±2,8	13,3±3,2	13,8±2,6

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

²⁴⁹ Türkiye'de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı. 2007. DPT Yayın No: 2741.
http://www.eyh.gov.tr/data/544f6b29369dc328a057d006/yaslanma_ulusal_eylem_plani.pdf (Eylül 2017)

Tüm bu durum, yaşlı nüfusa yönelik olarak belirli stratejilerin geliştirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Mezitli Belediyesi'nin açmış olduğu Aktif Yaş Alma Evi'nin erişilebilirliği kısıtlıdır ve kapasitesi düşüktür. Nüfusun aktif yaşlanması için gerekli bilinç, program ve altyapının sadece bir merkezde değil, erişilebilirliğini de arttırmak için tüm Mezitli'de kamusal alanlarda sağlanması gereklidir. Kısa ve orta vadede, aktif yaş alma merkezlerinin sayısının artırılması ve bu merkezlerin yaşlı nüfusun görece fazla olduğu Çamlıca, Çankaya, Cemilli, Çevlik, Davultepe, Fındıkpınarı, Kaleköy ve Kuyuluk mahalleleri ile güçlü bağlantılar kurabilecek bir konumda önerilmesi yerinde olacaktır.

8.1.4. Engelliler

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında kendisinde ya da hanehalkı bireylerinde engellilik durumu olduğunu belirten 76 katılımcı bulunmaktadır. Bu engellerin yaklaşık yarısının ortopedik engeller olması nedeniyle, engellilerin yaşadıkları güçlüklerin başında kent yaşamına katılım gelmektedir. Kent yaşamına katılım güçlüğünün önemli bir boyutunu, ulaşım altyapısının engellilere yönelik olmaması oluşturmakta; eğitim, sağlık ve sosyal etkinliklere erişim konusunda yaşanan zorluklar ise bir diğer boyutu meydana getirmektedir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması ile elde edilen Yaşam Kalitesi Ölçeği üzerinden engelli nüfusa odaklanıldığında hanede engelli birey bulunması durumunda yaşam kalitesi puanlarının düştüğü; engellilik nedeniyle kent yaşamında zorluk yaşama durumunda da özellikle çevresel puanın çok düştüğü dikkat çekmektedir. (Tablo 192)

Tablo 192: Engel Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması

	n	%	Bedensel ort±ss	Psikolojik ort±ss	Sosyal ort±ss	Çevresel ort±ss
Hanede engelli birey bulunma durumu	1.083					
Evet	76	7,0	14,2±3,7	14,3±3,2	13,7±3,2	13,4±2,8
Hayır	1.007	93,0	15,0±2,8	14,8±2,6	14,4±3,1	13,8±2,3
Kent yaşamında engellilik nedeniyle sorun yaşama durumu	68					
Evet	40	58,8	13,4±4,0	13,6±3,2	13,7±3,1	12,9±2,5
Hayır	28	41,2	15,3±3,1	15,3±2,7	14,3±2,6	14,4±2,7

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Sağlıklı kent çalışmalarında, yerleşmelerin engelli dostu olarak yeniden düzenlenmesi ve bu sayede sosyal kapsayıcılığı arttırması önemli bir konu olduğundan, eylem planlarında bu konu dikkatle ele alınmalıdır. Engelli bireylerin kamusal yaşama katılımlarının sağlanması için sadece gerekli mekânsal ve altyapısal düzenlemelerin değil; aynı zamanda sosyal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi gereklidir. Engellilerin kentsel yaşama tam olarak erişimi sağlanana kadar da sosyal yaşam olanakları engellilerin yaşam alanlarına temas edecek, onları da sosyal yaşam içine katacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.

8.1.5. Yabancı Nüfus

Eşitsizlikler konusu altında ele alınması gereken hassas gruplardan birisi de göçmenler ve mültecilerdir. Mersin ve Mezitli açısından değerlendirildiğinde, bu grubun öne çıkan bileşeni, 2011 yılında Suriye’de başlayan iç karışıklılar sonrasında ülkelerindeki çatışma ortamından kaçarak ülkemize sığınan ve geçici koruma altına alınan Suriyeli nüfustur. Geçici koruma altına alınan bu nüfus Mersin İli genelinde olduğu gibi Mezitli İlçesi’nde de oldukça fazladır.

Ekonomik ve sosyal açıdan hassas bir grup olarak değerlendirilebilecek olan bu grup, üç temel sorun alanına sahiptir. **Birinci sorun alanı**, grubun gelir düzeylerindeki yetersizliklere bağlı olarak ortaya çıkan ekonomik yardım talepleridir. Bu yardımlar çocuğu olanlar için düzenli olarak eğitim, sağlık, bebek bezi ve maması yardımı; gelir yetersizlikleri nedeni ile sürekli nakdi yardımlar ve gıda yardımları ve kira yardımları şeklinde üç ayrı kategoride ele alınabilmektedir. Hâlihazırda alınan aynı ve nakdi yardımların yetersiz olduğunu belirtmektedirler. Bu grubun **ikinci sorun alanı**, kayıt altına alınma ve yasal izinler ile ilişkilidir. Yasal olarak sağlanan yardımlardan faydalanabilmek için kayıt altına alınmalarını ve iş yeri açabilmek için çalışma izinleri almayı talep etmektedirler. Bu sorun alanına yönelik olarak yapılacak iyileştirmeler/düzeltilmeler, grubun gelir seviyelerini arttırabilmesine olanak sağlayacaktır. **Üçüncü sorun alanı**, iletişim ve bilgilendirme konuları ile ilişkilidir. Özellikle ikamet değişikli, pasaport, sağlık, eğitim, istihdam gibi konularda bu gerekli bilgilendirmelerin yeterli düzeylerde yapılmaması, bu grupların toplumsal bütünleşme süreçlerini olumsuz etkilemektedir.²⁵⁰

Ekonomik olarak zayıf, yasal süreçlere dâhil olamayan ve gerektiği ölçüde bilgilendirilmediğini düşünen bu gruplar, eğitim, sağlık hizmetlerine erişimde zorluklar yaşamakta ve giderek artan oranda informal süreçlerin etkisi altında kalmaktadır. Bu durum, bu hassas grubun, yerel gruplar ile arasındaki sosyal mesafenin açılmasına, bu hassas gruplara yönelik tepkilerin artmasına neden olmaktadır. Mezitli Kent Sağlığı Araştırması ve Mezitli Açık ve Yeşil Alan Kullanımı Araştırması kapsamında çeşitli sorulara gelen yanıtlarda yabancı nüfusa yönelik şikâyetler ön plana çıkmaktadır. (bkz. Tablo 95 sf. 89) Benzer şekilde Mezitli İlçesi Mahalle Muhtarları Görüşmeleri de yabancı nüfusa yönelik şikâyetlerin ağırlıklı olması yabancı gruplara yönelik tepkinin düzeyini de göstermektedir.

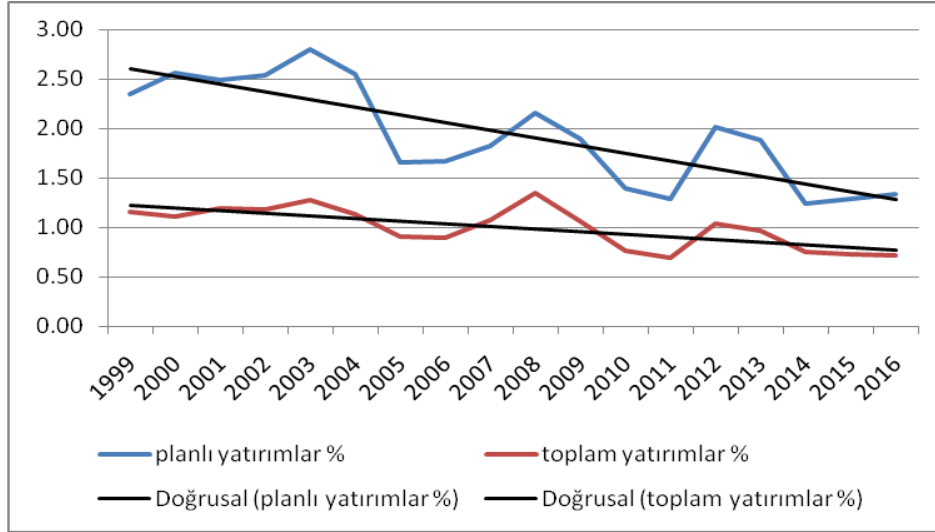
8.2. Kamusal Hizmetlere Erişime İlişkin Eşitsizlikler

Kamusal hizmetlerine erişim konusu, nüfus ve sosyal altyapı arasında kurulan bir ilişkidir. Sosyal altyapının yeterli düzeylerde olması, kamusal hizmetlere erişimi kolaylaştıran en temel etmendir. Sosyal altyapı yoğunluklu olarak kamu yatırımları üzerinden geliştirilmektedir. 1999-2016 yılları arasındaki kamu yatırımları değerlendirildiğinde hem planlı yatırımlarda hem de toplam yatırımlarda Mersin İli’nin Türkiye içindeki payının azaldığı görülmektedir (Grafik 56). Bu durum, Mersin İli’nde

²⁵⁰ Mezitli Kaymakamlığı Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı 2016 yılı verileri

yeterli düzeyde bir sosyal altyapının oluşturulmasını görece zora sokmaktadır. Mersin İli için gözlemlenen bu durumun Mezitli İlçesi için de yansımaları bulunmaktadır.

Grafik 56: Yıllar İtibariyle Mersin İli'nin Kamu Yatırımlarından Aldığı Paylardaki Değişim

Kaynak: www.2kalkinma.gov.tr

8.2.1. Sağlık Hizmetlerine Erişimde Eşitsizlikler

SEGE 2011 çalışması kapsamında belirtildiği üzere; “Mersin’in sağlık altyapısı ülke ortalamasının altındadır. 2010 yılı verilerine göre, yüz bin kişi başına düşen hastane yatak sayısında ülke ortalaması 250 iken Mersin’de 194’tur. On bin kişiye düşen hekim ve diş hekimi sayıları da ülke ortalamasından düşüktür.” Bu durumun 2017 yılında faaliyete geçen Mersin Şehir Hastanesi ile değişmiş olduğu düşünülse de, Şehir hastanesi, sağlık hizmetlerine erişim konusunda eşitsizlikler yaratmak açısından Şehir Hastanesi bazı olumsuzlukları da beraberinde getirmiştir: Yaşlıların, engellilerin, hastaların hastaneye erişiminde eşitsizlik söz konusudur. Ayrıca hastane için Mersin’in kuzey doğusunda yer seçilmiş olması Mersin’in batısında yer alan Mezitli ilçesinden hastaneye erişimi oldukça güçleştirmektedir. Şehir Hastanesi’nin Mezitli’ye çok uzak bir konumda bulunması ve bu konuma yönelik toplu taşıma olanaklarının görece yetersiz olması, Mezitli’de yaşayanların özel hastane ve özel hekim kullanma oranlarını % 42,50 düzeyine arttırdığı düşünülmektedir. Kentin batısında yer alan Mezitli İlçesinde kamusal sağlık kurumu yatırımlarına öncelik verilmelidir.

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında elde edilen yaşam kalitesi puanları sağlık hizmetlerinden faydalanma durumuna göre incelendiğinde, özel sektörden sağlık hizmeti alan bireylerin bedensel ve psikolojik yaşam kalitesi puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. (Tablo 193) Ayrıca sağlık hizmetlerine kolay erişmek de bedensel ve psikolojik yaşam kalitesi puanının yüksek çıkmasına neden olmaktadır. (Tablo 194)

Tablo 193: Sağlık Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması

	n	%	Bedensel ort±ss	Psikolojik ort±ss	Sosyal ort±ss	Çevresel ort±ss
Son bir yılda birinci basamak SH (ASM) kullanımı	1.007					
Hayır	317	31,5	15,1±2,9	14,7±2,8	14,2±3,2	13,8±2,4
Evet	690	68,5	14,9±2,9	14,8±2,5	14,3±3,1	13,8±2,3
Son bir yılda ikinci basamak SH (DH, TFH) kullanımı	1.007					
Hayır	347	34,5	15,1±2,8	15,0±2,4	14,2±3,1	13,9±2,4
Evet	660	65,5	14,8±2,9	14,7±2,7	14,3±3,1	13,8±2,3
Son bir yılda özel hastane kullanımı	1.007					
Hayır	651	64,6	14,8±3,0	14,7±2,6	14,2±3,2	13,6±2,4
Evet	356	35,4	15,2±2,8	15,0±2,5	14,4±3,0	14,1±2,3*
Son bir yılda özel muayene kullanımı	1.007					
Hayır	935	92,9	14,9±2,9	14,8±2,6	14,3±3,1	13,8±2,4
Evet	72	7,1	15,6±2,5	15,0±2,5	14,7±3,0	14,0±2,3

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

Tablo 194: Sağlık Hizmetlerine Kolay Erişebilme Durumuna Göre Yaşam Kalitesi Ölçeği Karşılaştırması

	n	%	Bedensel ort±ss	Psikolojik ort±ss	Sosyal ort±ss	Çevresel ort±ss
Sağlık hizmetlerine kolay ulaşma durumu	1.073					
Evet	859	80,1	15,2±2,7	15,0±2,5	14,5±3,0	14,3±2,2
Hayır	214	19,9	13,8±3,4	14,0±2,8	13,6±3,3	12,0±2,2

Kaynak: Mezitli Kent Sağlığı Araştırması 2017

8.2.2. Diğer Kentsel Hizmetlere Erişimde Eşitsizlikler

Eğitim

Eğitim hizmetlerine erişim konusunda eşitsizliklerin yaşanmaması, öncelikle eğitim altyapısının dengeli ve hakça dağılımı ile ilişkilidir. Bu nitelik özellikle çocukların yaya olarak erişmesi gereken ve bu sayede aktif olma durumunu çocuklar için bir zorunluluk haline getiren okul öncesi eğitim ve ilköğretim kurumları için geçerlidir. Mevcut eğitim altyapısı bu çerçeveden incelendiğinde, ortaya çıkan temel eşitsizlik kentsel ve kırsal alandaki eşitsizliktir. Gerek kamu gerekse özel kurumlar tarafından verilen okul öncesi eğitim çok az sayıda mahallede bulunmaktadır. Ayrıca 16 mahallede ilköğretim bulunmamaktadır. Bu mahalleleri büyük bir kısmı kırsal mahalleler olsa da, Çamlıca ve Çankaya gibi geçiş bölgesi mahalleleri ve Merkez Mahallesi gibi kentsel nitelik sergileyen bir mahallede bu grup içerisinde yer almaktadır. Merkez Mahallesi'nde kamuya ait eğitim kurumu bulunmamaktadır. Ciddi bir nüfus potansiyeline sahip olan Merkez mahallesinde kamu kurumu olarak eğitim yapan anaokulu, ilköğretim, ortaokul ve lise yer almaması, eğitim hizmetlerine erişim konusundaki eşitsizliklerin salt kırsal alan ile ilişkili olmadığını göstermesi açısından ilgi çekicidir.

8.3. Yapılı Çevreye İlişkin Eşitsizlikler

Barınma ve Konut

Mezitli İlçesi, nüfusu belirli bir büyüklükte olsa da, oldukça yeni ve kentsel anlamda gelişmeye devam eden bir yerleşmedir. Kentsel gelişmenin yönü temel olarak batı ve kuzey yönleridir. Bu bölgelerde yeni alanlar imara açılmakta, buna bağlı olarak da altyapı ihtiyaçları ortaya çıkmaktadır. Mezitli İlçesi'ndeki kentsel gelişmenin erken bir aşamadan itibaren imar planları ile yönlendirilmiş olması özellikle ilçe merkezindeki mahallelerde altyapı problemlerinin görece daha az görülmesini sağlamıştır. Ayrıca, kentsel gelişmenin yoğunluklu olarak, son dönemlerde gözlemlenmesi, yapı denetimleri görece üst düzeyde yapılmış çok sayıda nitelikli konutun yapılı çevreye eklenmesine neden olmuştur.²⁵¹

Konut stoğundaki bu niceliksel artışların tanımladığı bağlam içerisinde, Mezitli İlçesi'nde genel olarak konuta erişim konusunda bir eşitsizliğin bulunmadığını söylemek olanaklıdır. Gerek kırsal alanda gerekse kentsel alanda konut sahipliği oranları, Türkiye ortalamasının üzerindedir.

Konutların nitelikleri de genel olarak sorunlu değildir. Konutlarda kullanılan suyun genel olarak nitelikli olduğunu söylemek olanaklıdır. Yapılan denetimlerde, yasalarla tanımlanmış koşullara uygun olmayan numune sayısı oldukça azdır. Ancak ilçede yüzey sularını kullanma oranı yüksek kırsal nitelikli mahalleler ve Mezitli ortalamasının üzerinde damacana ve şişe suyu kullananların oranlarının yüksek olduğu mahaller bulunmaktadır ve bu mahallelerde içme suyu dağıtım sisteminin farklı yönleri ile yeniden ele alınması gerekmektedir.

Benzer bir durum konutlardaki ısınma biçimleri ile ilişkili olarak ortaya çıkmaktadır. Doğal gaz altyapısının geçtiği kentsel nitelik sergileyen mahallelerde, doğalgaz kullanımı görece yaygındır. Altyapının tam olarak oluşturulmadığı batıdaki mahallelerde elektrik kullanarak ısınma yaygın bir yöntemdir. Elektrikle ısınmada kullanılan iklimlendirme cihazları, elektrik sobalarının yaygın kullanımı ise, solunum yolları hastalıklarını arttıran bir etmendir. İlçenin kırsal alanlarında, ısınmak için odun, kömür ve fuel-oil kullanımı oldukça yaygındır. Bu yakıtların kullanımı, anlık hava durumlarına da bağlı olarak, lokal hava kirlilikleri yaratabilmektedir.

Kamusal Açık ve Yeşil Alanlar

Açık ve yeşil alanlarda güvenlik ve gece kullanımı güvenli kılacak aydınlatma talebi her yaş grubundan kullanıcı tarafından dile getirilmiştir. (bkz. Tablo 95 sf. 89) Bireylerin kendilerini güvende hissetmedikleri kamusal alanları kullanım sıklıklarının azaldığı ve bu alanların giderek daha güvensiz alanlar haline geldikleri bilinen bir gerçektir. Güvenlik probleminin çözümünde doğru aydınlatma ve

²⁵¹ Levent, Y. 2008. Conservation of Archaeological Sites in Urban Areas in Turkey: Soli- Pompeiopolis as a Case Study. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Şehir ve Bölge Planlama ABD, ODTÜ.

resmi ve/veya özel güvenlik birimlerinin mevcudiyetinin tek başına yeterli olmamakta; ayrıca ve daha önce kamusal alanların doğru tasarlanması ve bakımlarının yapılması gerekmektedir. Böylelikle hem kullanıcı sayısı arttırılarak sosyal kontrol sağlanabilecek hem de alanların güvensiz olduğunu hissettirecek durumların ortaya çıkması engellenmiş olacaktır.

Kullanıcılarının kamusal açık ve yeşil alanların tercih etmelerinin en önemli sebebi yayalara özel yolların ve spor aletlerinin olması olduğu tespit edilmiştir. (bkz. Tablo 93 ve Tablo 94 sf. 89) Ancak Mezitli İlçesi geneli düşünüldüğünde, yapılan arazi çalışmalarında ve gözlemlerde görülmüştür ki, spor amaçlı yürüyüş yollarının mekânsal dağılımı eşitizdir ve yaya yolları parçalı bir yapıya sahiptir. Sağlıklı bir yaşam için en kolay egzersiz olan yürümeyi yaygınlaştırmak için yürüyüş yollarının yaygınlaştırılması, sürekliliğinin sağlanması ve erişilebilirliklerinin arttırılması sağlanmalıdır.

Aktif yaşamın, kentsel ulaşımın ve fiziksel egzersizin yürüme kadar önemli olan diğer ulaşım aracı da bisiklettir. Bisiklet kullanımının yaygınlaştırılması için mekânsal dağılımı eşitsiz, uzunluk olarak kısa ve parça sayısı olarak da az olan bisiklet yollarının miktarının arttırılması ve sürekliliklerinin sağlanması önemlidir.

Kaynakça

Kitaplar ve Makaleler

- Akın, M. ve Akın, G. 2007. "Suyun Önemi, Türkiye’de Su Potansiyeli, Su Havzaları ve Su Kirliliği". Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi. 47(2). 105-118.
- Aktaş H, Yapıcı G, Koçaş F, Uzun C, Tekin FC, Erdal N. 2017. "Bir ilçedeki lise öğrencilerinde depresyon belirti sıklığı ve elektromanyetik alan düzeyinin araştırılması". 19. Ulusal Halk Sağlığı Kongresi, Antalya, 15-19 Mart 2017, p.364-365.
- Altunkaynak, B.Z. ve Özbek, E. 2006. "Obezite: Nedenleri ve Tedavi Seçenekleri". Van Tıp Dergisi. 13 (4):138-142.
- Baltacı, G. 2008. Obezite ve Egzersiz. T.C. Sağlık Bakanlığı. Yayın No: 730. Ankara.
- Başaran, İ. 2008. Sağlıklı Kent Planlaması Açısından Isparta. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yayınlanmamış Doktora Tezi.
- Baydur H. 2010. "İş Sağlığı ve Yaşam Kalitesi" 3.Ulusal Sağlıkta Yaşam Kalitesi Kongresi 25-27 Mart 2010 Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi İzmir. Kongre Bildiri ve Sunum Kitabı s: 82-84.
- Buğdaycı R, Kurt AO, Sasmaz T, Toros F, Oner S, Camdeviren H. 2007. "Prevalence of smoking in secondary schools and associated factors in Mersin, Turkey: A school-based cross-sectional study". Turkish Journal of Public Health 2007(2):64-71.
- Ceylan, A. Çevre Sağlık İlişkisi. <http://www.dicle.edu.tr/Contents/d8bffd7e-bdc9-4448-abb7-6f2a738060bc.pdf> (Eylül 2017)
- Çepel, N. Gürültü Kirliliği. <http://www.haliccevre.com/images/PDF/07062010b.pdf> (Eylül 2017)
- Dincer, B. ve Özasan, M. 2004. İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması. DPT Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.
- DSÖ. 2006. Sağlıklı Çevre ile Hastalıkların Önlenmesi: Çevresel Hastalık Yüğü Tahmini.
- DSÖ.2013. Phase VI (2014–2018) of the WHO European Healthy Cities Network: Goals and Requirements.
- Erengin H. ve Dedeoğlu N. 1997. Sağlığı Ölçmenin Kolay Bir Yolu: Algılanan sağlık. Toplum ve Hekim 12(77):11-16.
- Farhud, D. D. 2015. "Impact of Lifestyle on Health" Iranian Journal of Public Health. 44(11), 1442–1444.
- Gökçek Karca, N. 2013. "Kadınların Ekonomik Yaşamdaki Yeri: Türkiye ve Geçiş Ekonomilerinin Karşılaştırılması". International Conference on Eurasian Economies.
- Gökulu, G. 2010. "Kent Güvenliği, Kentleşme ve Suç İlişkisi". Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi. Cilt: 24. Sayı: 1. 209-226.
- Gül, E. ve Çevik, B. 2014. 2010 ve 2012 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması. Türkiye İş Bankası. İktisadi Araştırmalar Bölümü.
- Gül, E. ve Çevik, B. 2015. 2013 Verileriyle Türkiye’de İllerin Gelişmişlik Düzeyi Araştırması. Türkiye İş Bankası. İktisadi Araştırmalar Bölümü.

Güler Ç. ve Akın L. (ed.) 2012. Halk Sağlığı Temel Bilgileri. Hacettepe Üniversitesi Yayınları. Ankara.

Gürbüz, M. 2012. "Kentsel Teknik Altyapı Etki Değerlendirmesi" Kentsel Dönüşümde Altyapının Önemi. <http://www.csb.gov.tr/db/altyapi/eduardosya/14-%20Mehmet%20%20GURBUZ-ILBANK.pdf> (Eylül 2017)

İnal T., Nazlı B. 1997. Mezbaha Bilgisi. Saray Yayıncılık. İzmir.

İnan, S. 2013 "Antik Kentler, Doğu Akdeniz ve Mersin'in Depremselliği" ODA, Mimarlar Odası Mersin Şubesi, Aralık 2013, Sayı 5, 79-84.

Karabulut., M., Sandal, E. K., Gürbüz, M. 2007 "20 Kasım-9 Aralık 2001 Mersin Sel Felaketleri: Meteorolojik ve Hidrolojik Açından Bir İnceleme" KSÜ Fen ve Mühendislik Dergisi, 10(1), 13-23.

Karaca, S. 2016 " Mersin'deki Suriyelilerin Mekânsal Ayrışması: Mezitli Yeni Mahalle Örneği" MeÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Medya, Kültür, Kent Çalışmaları Doktora Programı, MKK 628 Kentte Ayrışmalar- Eşitsizlikler Dersi Dönem Sonu Raporu

Kılınçaslan, T. 2012. Kentsel Ulaşım. Nivona, İstanbul.

Lee, I.M. ve Buchner, D.M. 2008. "The Importance of Walking to Public Health. Medicine and Science" Sports and Exercise. Volume 40(7) 512-518.

Levent, T. 2012. Görüntü Kirliliği. Silifke Görüntü Kirliliği Paneli.

Marmot M, Wilkinson RG. 2009. Social determinants of health. (Sağlığın sosyal belirleyicileri). Çeviri editörleri: Kayı İ, Yasin Y. İnsev Yayınları 1. Basım İstanbul.

Mercanlıgil, S.M. 2012. Şişmanlık. Sağlık Bakanlığı Yayın No: 729. Ankara.

Meriç, E. 2006. *Sağlıklı* Geliştirme Açısından Sağlıklı Kentler Projesi. Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tezsiz Yüksek Lisans Dönem Projesi.

Murphy, M, H., A. M. Nevill, E. M. Murtagh, R. G. Holder, 2007. "The effect of walking on fitness, fatness and resting blood pressure: A meta-analysis of randomised, controlled trials" Preventive Medicine, (44) 377-385

Nalçacı E., Hamzaoglu O., Özalp E. 2006. Eleştirel Sağlık Sosyolojisi Sözlüğü. Nazım Kitaplığı. İstanbul.

Oja, P., I. Vuori, O. Paronen, 1998. "Daily walking and cycling to work: their utility as health-enhancing physical activity" Patient Education and Counseling, (33) 87-94

Ozge C, Toros F, Bayramkaya E, Camdeviren H, Sasmaz T. 2006. "Which sociodemographic factors are important on smoking behaviour of high school students? The contribution of classification and regression tree methodology in a broad epidemiological survey" Postgrad Med J. 82(970):532-41.

Ögel K, Çorapçioğlu A, Sır A, Tamar M, Tot Ş, Doğan O, Uğuz Ş, Yenilmez Ç, Bilici M, Tamar D, Liman O. Dokuz İlde İlk ve Ortaöğretim Öğrencilerinde Tütün, Alkol ve Madde Kullanım Yaygınlığı. Türk Psikiyatri Dergisi 2004; 15(2):112-118.

Öztürk M. 2000. Şehir İçi Bölgelerde Hava Kirliliğinin Sağlık Üzerine Etkileri. Çevre ve Orman Bakanlığı. Perceived Health and Other Health Indicators in South Africa. 2004. Pretoria: Statistics South Africa.

Sarıkaya Levent, Y. 2008. Conservation of Archaeological. Sites in Urban Areas in Turkey: Soli-. Pompeiopolis as a Case Study. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Şehir ve Bölge Planlama ABD, ODTÜ.

Sarıkaya Levent, Y. 2009. "Koruma-Planlama Süreçleri Üzerine Genel Bir Tartışma: Soli-Pompeopolis Örneği" Planlama 2009/3-4 s.43-61.

Sözmen MK. 2010. "Halk Sağlığı'nda Yaşam Kalitesi; Etkinlik-Eşitlik Ödünleşim Problemi" 3.Ulusal Sağlıkta Yaşam Kalitesi Kongresi 25-27 Mart 2010 Ege Üniversitesi Atatürk Kültür Merkezi İzmir. Kongre Bildiri ve Sunum Kitabı s:81.

Şahin, S.Z. 2011. " Kent Planlama Süreci ile Kentsel Altyapı Yatırımlarının İlişkisi: Ankara Örneği" İnşaat Mühendisleri Odası 6. Kentsel Altyapı Sempozyumu 14-15 Ekim 2011 Antalya.
http://www.imo.org.tr/resimler/dosya_ekler/7a52f2b6bb5d895_ek.pdf?dergi=269 (Eylül 2017)

Şakar, S. Çevre Sağlığı. <http://www.yildiz.edu.tr/~sakar/dersnotlari/Cevre%20sagligi.doc> (Eylül 2017)

Şaşmaz T, Buğdaycı R, Toras F, Kurt AÖ, Tezcan H, Öner S, Çamdeviren H 2006. "Ergenlerde alkol içme prevelansı ve olası risk faktörleri: okul tabanlı kesitsel bir çalışma", Türk Silahlı Kuvvetleri Koruyucu Hekimlik Bülteni 5(2):94-104.

Tot Ş, Yazıcı K, Yazıcı A, Metin O, Bal N, Erdem P. Psychosocial correlates of substance use among adolescents in Mersin, Turkey. Public Health (2004) 118, 588–593.

Üçeş Harmanoğulları L. Mersin Mezitli Sağlık Eğitim Araştırma Bölgesi'nde bulunan okul kantinlerinin hijyen koşulları ve gıda güvenilirliği açısından değerlendirilmesi. Yayımlanmamış uzmanlık Tezi. Tez danışmanı: Doç.Dr. Gülçin Yapıcı. Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı. 2017 Mersin.

Woolley, H. 2003. Urban Open Spaces. Spon Press, London.

Yalvaç, M. ve Deveci, E.Ü. 2007. "Mezitli Deresi'nin Yağışlı-Yağışsız Dönemlerde Su Kalitesindeki Değişiminin Araştırılması" Türk Sucul Yaşam Dergisi, 3-5/5-8, 584-595.

Yapıcı G., Kurt AÖ., Öner S., Şaşmaz T, Buğdaycı R. 2007. Mersin'de Yaşayan 65 Yaş Üstü Nüfusta Ev Kazası Sıklığının Belirlenmesi. Yayımlanmamış Araştırma Ön Raporu. Mersin.

Yardım M.S. ve Özcebe H. 2010. Ankara ili Çankaya ilçesinde 25 yaş ve üzeri nüfusun sağlık düzeyinde sosyoekonomik farklılıklar. Ege Journal of Medicine 49(1):19-30.

Ziglio E, Currie C, Rasmussen VB. 2004. "The WHO cross-national study of health behavior in school aged children from 35 countries: findings from 2001–2002" J School Health, 74 (6): 204–206.

Teknik Raporlar ve Araştırmalar

2003 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. 2004. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK, Ankara.

2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. 2014. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, Sağlık Bakanlığı Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve TÜBİTAK, Ankara.

2016 Yılı Mersin Aylık Ortalama Sıcaklık Değerleri,
https://www.meteoblue.com/tr/hava/tahmin/archive/mersin_t%c3%bcrkiye_304531?fcstlength=1y&year=2016&month=9 (Eylül 2017)

Adana Temiz Hava Merkezi Ön Değerlendirme Projesi, Mersin İl Raporu. 2016. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Hava İzleme İstasyonları İnternet Sitesi. <http://www.havaizleme.gov.tr/Default.ltr.aspx> (Eylül 2017)

City Health Profiles: How to Report on Health in Your City. 1994. World Health Organization / Europe.

İlçelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2004). 2004. DPT Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2003). 2003. DPT Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü. DPT Yayın no: 2671.

İllerin ve Bölgelerin Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması (SEGE 2011). 2013. Kalkınma Bakanlığı Bölgesel İzleme ve Yapısal Uyum Genel Müdürlüğü.

Mersin Büyükşehir Belediyesi 2015 Yılı Faaliyet Raporu

Mersin Büyükşehir Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

Mersin Büyükşehir Belediyesi Mersin Ulaşım Ana Planı 2030 - Sonuç Raporu. 2015.

Mersin İli Çevre Sorunları ve Çözüm Önerileri Çalıştay Sonuç Raporu. 2015. Mersin Büyükşehir Belediyesi ve Mersin Üniversitesi.

Mersin Uyuşturucu ile Mücadele Çalıştay Raporu. 2017 Mayıs. Mersin.

Mersin Üniversitesi 2015-2016 Eğitim-Öğretim Yılı Faaliyet Raporu

Mezitli Belediyesi 2016 Yılı Faaliyet Raporu

Mezitli Belediyesi. Kadın Üretici Pazarları Raporu. 2017.

Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2015 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2016, Mersin.

Mezitli İlçesi Eğitim Araştırma Toplum Sağlığı Merkezi 2016 Yılı Çalışmaları Raporu. MEÜTF Halk Sağlığı Anabilim Dalı. Ağustos 2017, Mersin.

Obesity: Preventing And Managing The Global Epidemic. Report of aWHO Consultation. WHO Technical Report Series 894. 2000.

Prevention And Management Of The Global Epidemic Of Obesity. Report of the WHO Consultation on Obesity. 1997.

Şehir Sağlığı Profilleri: Şehrinizdeki Sağlık Göstergelerinin Rapor Edilmesi. 1997. T.C. Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü. Ankara.

Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010. Beslenme Durumu ve Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Sonuç Raporu. http://beslenme.gov.tr/content/files/yayinlar/kitaplar/diger_kitaplar/TBSA_Beslenme_Yayini.pdf (Eylül, 2017)

Türkiye Kronik Hastalıklar ve Risk Faktörleri Sıklığı Çalışması. 2013. TC Sağlık Bakanlığı. Yayın No: 909. Ankara.

Türkiye’de Evsizlere Dair Rapor: Durum Tespiti, Avrupa Birliği Ülkelerinden Uygulama Örnekleri Ve Taleplerimiz. 2011. Emek ve Adalet Platformu. <http://www.emekveadalet.org/wp-content/uploads/Evsizler-icin-Rapor.pdf> (Eylül 2017)

Türkiye’de Yaşlıların Durumu ve Yaşlanma Ulusal Eylem Planı. 2007. DPT Yayın No: 2741.
http://www.eyh.gov.tr/data/544f6b29369dc328a057d006/yaslanma_ulusal_eylem_plani.pdf (Eylül 2017)

Türkiye’nin Çevre Sorunları. 1991. Türkiye Çevre Sorunları Vakfı. Ankara

Ulusal Aile Planlaması Hizmet Rehberi. 2005. T.C. Sağlık Bakanlığı, Ana Çocuk Sağlığı Aile Planlaması Genel Müdürlüğü, Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu. Cilt I-II. Ankara.

UNİCEF, Çocuk Refah Belgesi, <http://www.unicef.org.tr/files/bilgimerkezi/doc/cocukrefahbelgesi-tr.pdf> (Eylül 2017)

Mevzuat

Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, Kanun no: 5902,
<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5902.pdf>

Avrupa Kentsel Şartı – 2: Yeni Bir Kentlilik İçin Manifesto.
http://www.yerelnet.org.tr/basvuru_kaynaklari/yy_mevzuati/mevzuat_detay.php?kod=696&turu=ua (Eylül 2017)

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi. http://www.unicankara.org.tr/doc_pdf/h_rights_turkce.pdf (Eylül 2017)

Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik, md. 4/ğ

Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği. <http://mevzuat.basbakanlik.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=7.5.19788&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=MEKAN-> (Eylül 2016)

Sağlık Bakanlığı ve Bağlı Kuruluşları Tarafından Evde Sağlık Hizmetlerinin Sunulmasına Dair Yönetmelik. Resmi Gazete Tarih: 27/02/2015, Sayı: 29280

İstatistikler ve Veri Tabanları

Corine Veri Tabanı 2012

TÜİK Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi Veritabanı

TÜİK Çevre İstatistikleri - Belediye Su İstatistikleri Veritabanı

TÜİK Genel Nüfus Sayımları Veritabanı

TÜİK Nüfus ve Konut Araştırması 2011. <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15843> (Eylül 2017)

TÜİK Özürlü İstatistikleri Sonuçları. 2002. Özürlülük Oranı. http://www.tuik.gov.tr/PreTablo.do?alt_id=1017 (Eylül 2017)

TÜİK Ülke İçi Göç İstatistikleri 2008-2016

Resmi Yazılar

AKSAGAZ 14.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

DSİ 6. Bölge Müdürlüğü 67. Şube Müdürlüğü 02.08.2017 tarih ve 530901 sayılı Resmi Yazısı

Gençlik Hizmetleri ve Spor Bakanlığı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Mersin İl Müdürlüğü 01.08.2017 tarih ve 681/191 sayılı Resmi Yazısı

Mersin Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı 10.08.2017 tarih ve 94538 sayılı Resmi Yazısı

Mersin Büyükşehir Belediyesi Engelliler Dairesi Başkanlığı 17.08.2017 tarihli Durum Raporu

Mersin Büyükşehir Belediyesi İşletme ve İştirakler Dairesi Başkanlığı 11.08.2017 tarih ve 95448 sayılı Resmi Yazısı

Mersin Büyükşehir Belediyesi Veteriner Hizmetleri Dairesi Başkanlığı 17.08.2017 tarih ve 98554 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Diş Hekimleri Odası Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Eczacı Odası 07.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü 14.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği 07.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin Mezitli Toplum Sağlığı Merkezi Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığı 20.10.2017 tarih ve 19009 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü, Kanalizasyon Dairesi Başkanlığı 03.08.2017 tarih ve 13938 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Tabip Odası 08.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin Valiliği Gençlik Hizmetleri ve Spor İl Mdürlüğü 11.08.2017 tarih ve 230244 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mersin Valiliği İl Afet ve Acil Durum Müdürlüğü 11.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin Valiliği İl Dernekler Müdürlüğü 03.08.2017 tarihli e-postası ve Verileri

Mersin Valiliği İl Göç İdaresi Müdürlüğü 08.08.2017 tarihli e-postası ve eki 20.07.2017 tarihli Brifing Dosyası

Mersin Valiliği İl Planlama ve Koordinasyon Müdürlüğü Resmi Yazısı ve Verileri

Mezitli Kaymakamlığı İlçe Milli Eğitim Müdürlüğü 08.08.2017 tarih ve 11971808 sayılı Resmi Yazısı ve Verileri

Mezitli Kaymakamlığı İlçe Müftülüğü 07.08.2017 tarih ve 726 sayılı Resmi Yazısı

Mezitli Kaymakamlığı Sosyal Dayanışma ve Yardımlaşma Vakfı 23.06.2016 tarihli Resmi Yazısı ve Verileri

Internet Siteleri

Berdan İçme Suyu Arıtma Tesisi (MESKİ), <http://www.meski.gov.tr/Tesislerimiz/8/berdan-icme-suyu-aritma-tesisi.html> (Eylül 2017)

Elektromanyetik Kirlilik, ÇevreOnline. <http://cevreonline.com/elektromanyetik-kirlilik> (Eylül 2017)

Fiziksel Aktivite – Dünya Sağlık Örgütü 2015 (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu), <http://fizikselaktivite.gov.tr/tr/fiziksel-aktivite-dunya-saglik-orgutu-2015/> (Eylül 2017)

Kuyuluk Tabiat Parkı (Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü), <http://kuyuluk.tabiat.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Life Expectancy at Birth, OECD Health Statistics 2017. http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT# (Eylül 2017)

Mersin Büyükşehir Belediyesi, Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı İnternet Sitesi . <http://www.mersin.bel.tr/mbb-sayfa-birim.asp?id=5464&yid=5&katid=57&altkatid=210&bl=%20Kurumsal> (Eylül 2017)

Mersin İl Sağlık Müdürlüğü İnternet Sitesi, <http://www.mersinsaglik.gov.tr/> (Eylül 2017)

Mersin'deki Huzurevleri ve Kreşler (Yaşlıhasta) <http://yaslihasta.com/index.php/huzur-evleri-ve-kresler/423-mersin-deki-huzurevleri-ve-kresler.html> (Eylül 2017)

Milli Eğitim Bakanlığı Bilişim Sistemleri, Okul Veritabanı Sistemi <https://mebbis.meb.gov.tr/> (Ağustos 2017)

Non-Medical Determinants of Health – Alcohol Consumption. OECD Health Statistics 2017. http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT# (Temmuz 2017)

Non-Medical Determinants of Health – Tobacco Consumption. OECD Health Statistics 2017. http://stats.oecd.org/index.aspx?DataSetCode=HEALTH_STAT# (Temmuz 2017)

Özel Mezitli Funda Huzurevi ve Yaşlı Bakım Merkezi İnternet Sitesi, <http://www.mezitlihuzurevi.com/> (Eylül 2017)

Özel Pembe Köşk Özürlü Bakım Merkezi İnternet Sitesi <http://www.mersinpembekosk.com/> (Eylül 2017)

Sigara ve Tütün Bağımlılığı (Yeşilay) <https://www.yesilay.org.tr/tr/bagimlilik/sigara-ve-tutun-bagimlilik> (Eylül 2017)

Toplum Sağlığı Merkezleri (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu) <http://ailehekimligi.gov.tr/toplum-sal-merkezi.html> (Haziran 2017)

Ülkemizde Sigara İçme Profili (Sigarayla Savaşanlar Vakfı) <http://www.ssv.org.tr/ulkemizde-sigara-icme-profil.html> (Temmuz 2017)

Yüzme Suyu Takip Sistemi. Sağlık Bakanlığı. <http://yuzme.saglik.gov.tr/>

Gazete Haberleri

En Son Haber, "Türkiye'de Sigara Bırakma Oranı Artıyor" <http://www.ensonhaber.com/turkiyede-sigara-birakma-orani-artiyor-2017-02-26.html> (Eylül 2017)

Güncel Mersin, “Mezitli Belediyesinin 3 yılı” <https://www.guncelmersin.com/mezitli-belediyesinin-uc-yili-n175266/> (Eylül 2017)

Mersin Portal Gazetesi “Mersin 1968-2001-2016 Değişmeyen Kaderi Sel” <http://www.mersinportal.com/mersin/mersin-1968-2001-2016-degismeyen-kaderi-sel-h34102.html> (Eylül 2017)

MESKİ "Mezitli Atıksu İleri Biyolojik Arıtma Tesisi Temeli Atıldı" <http://www.meski.gov.tr/Basin-Odasi/Haberler/294/mezitli-atiksu-ileri-biyolojik-aritma-tesisi-temeli-atildi.html> (Eylül 2017)

MESKİ, "Mezitli Atıksu Arıtma Tesisi İhalesi Yapıldı" <http://www.meski.gov.tr/Basin-Odasi/Haberler/61/mezitli-atiksu-aritma-tesisi-ihalesi-yapildi.html> (Eylül 2017)

Mezitli Belediyesi "Mezitli'de Çocuklar ile yaşlılar Buluştu" <http://www.mezitli.bel.tr/HaberDetay.aspx?id=2115&t=h> (Eylül 2017)

Milliyet Gazetesi, “Sağlık Bakanlığı’ndan Mezitli Belediyesi’ne 850 Bisiklet!” <http://www.milliyet.com.tr/saglik-bakanligi-ndan-mezitli-belediyesi-mersin-yerelhaber-1838163/> (Eylül 2017)

TED Mersin Koleji "Türkiye'nin En Kapsamlı Trafik Eğitim Parkı TED Mersin Koleji'nden Mersin'imize Armağan Olsun" <http://www.tedmersin.k12.tr/tr/icerik/1600/ted-mersin-koleji/turkiyenin-en-kapsamli-trafik-egitim-parki-ted-mersin-kolejinden-mersinimize-armagan-olsun> (Eylül 2017)

Mezitli Kent Sağlığı Profili Çalışmasında Emegi Geçenler

Ön Çalışma Grubu, 2015-2016 eğitim-öğretim yılı bahar dönemi Mersin Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Yüksek Lisans Programı ŞBP592 Planlama Stüdyosu II dersini kapsamında sağlık ile ilgili değişkenlerin belirlenmesi konusunda çalışmalar yürütmüş olan ve aşağıda isimleri geçen öğrencilerden oluşmaktadır.

Can DURMUŞOĞLU
Gökbörü DEMİRAY
Serkan GÖKALP
Hüseyin Anıl ORHAN

Mustafa Ersin ÖNER
Müberra ÖZGAN
Nefize POLAT
Sevil SAKAR

Mezitli Kent Sağlığı Araştırması Çalışması Grubu, Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında anket uygulamasını ve anket girişlerini yapmışlardır. Anket uygulaması ve anketlerin dijital ortama geçirilmesinde, aşağıda isimleri verilen 2016-2017 eğitim-öğretim yılı yaz dönemi staj çalışmasını Mezitli Belediyesi'nde yapan Mersin Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Lisans Programı öğrencileri ile Mersin Üniversitesi Tıp Fakültesinden intern doktorlar görev almışlardır.

Mimarlık Fakültesi
Selin ATEŞ
Helin AYDIN
Gülcan BULUT
Büşran KALIR
Dilan DİNÇER
Dara ELÇİ
Ümmühan KARABURÇ
Gizem KARATEPE
Sıdıka Nur KÜÇÜKSARAÇ
Murat ÖZÇELİK
Sevcan ÖZDEMİR
Özge SÜZÜLMÜŞ

Tıp Fakültesi
Gökberk AKGÖLLÜ
Başak BEKİROĞLU
Ufuk Özgür BALICA
Ahmet DAL
Gamze DEMİRYÜREK
Asil Süer EGEMEN
Hilal GÖK
Elif KARALAR
Aslı KIZIKLI
Musa Barış KUTLU
Kaan MUSTAN
Ömer ÖZLÜ
Erkan ÖZDEMİR
Emir ÖZKAN
Akif SENEMLİ

Ayrıca, Mezitli Kent Sağlığı Araştırması kapsamında yürütülen anket uygulamasında görev alan Ahmet ÇELİK ve Mustafa ERDOĞAN'a; anket ve görüşme formlarının dijital ortama aktarılmasında destek veren Derya EROĞLU KARACA, Ahmet Zeynel CİVELEK ve Burak İPEK'e ve sayısal haritaların hazırlanmasında yardımcı olan Nefize POLAT'a teşekkür ederiz.

WHOQOL Araştırması

Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeğinin Türkçe Sürümü'nün hakkı Dünya Sağlık Örgütü WHOQOL İzmir merkezi tarafından korunmaktadır. Bu araştırma kapsamında gerekli izinler alınmış olup, ölçek puanları hesaplamasında Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dalından Prof. Dr. Erhan ESER'in desteği ve katkısı alınmıştır.

Arazi Çalışması

Arazi çalışması esnasında yönlendirici ve kolaylaştırıcı olan Mezitli İlçesi mahalle muhtarlarına, kurumlarla iletişimi sağladıkları ve yazışmaları takip ederek kolaylaştırıcı oldukları için Mezitli Belediyesi Sağlıklı Kentler Koordinatörü Hürrem Betül LEVENT ERDAL ve stajyer Nüket TAŞ'a; arazi çalışması esnasında her öğlen bizi misafir ettikleri için Down Kafe işletmecisi Filiz YALIN ve Down Kafe çalışanlarına ve arazi çalışmasında ulaşımımızı sorunsuz bir şekilde sağlayan Cafer Bey'e teşekkürlerimizi sunarız.